

Ügyiratszám: SZOC/1275-14/2025
Ügyintéző: Rudnák Judit

ELŐTERJESZTÉS

- a Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsághoz -

a Nyíregyházi Gyermejkölési Alapellátási Intézmény Szakmai Programjának módosítására

Tisztelt Bizottság!

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 94. § (3) bekezdésében foglaltak szerint bölcsődét, gyermekek átmeneti otthonát, valamint családok átmeneti otthonát köteles működtetni. Önkormányzatunk ezen kötelező feladatát az általa fenntartott Nyíregyházi Gyermejkölési Alapellátási Intézményen (továbbiakban: Intézmény) keresztül látja el, amely intézmény bölcsőde esetében 770 fő, családok átmeneti otthona esetében 40 fő, gyermekek átmeneti otthona vonatkozásában 16 fő férőhellyel rendelkezik.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjölési, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 4/A. § (1) bekezdés tartalmazza a szakmai program kötelező tartalmi elemeit, melyek módosítása, aktualizálása vált szükségessé.

A szakmai program módosítását az Intézmény vezetője személyében bekövetkezett változás teszi indokolttá.

Jelen előterjesztés ennek alapján a bölcsődék, a gyermekek átmeneti otthona, valamint a családok átmeneti otthona szakmai programjának módosítására irányul.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 104. § (1) bekezdés d) pontja szerint a fenntartó jóváhagyja az intézmény szakmai programját, szervezeti és működési szabályzatát. Az intézmény szakmai programjának és mellékleteinek elfogadására pedig a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályairól szóló 26/2019.(XII.20.) önkormányzati rendelet 2. melléklet II. 11.6. pontja által biztosított jogkörében eljárva a Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottság jogosult átruházott hatáskörben.

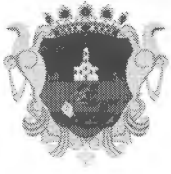
Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy az előterjesztést megtárgyalni, a mellékelt határozat-tervezetet és annak mellékletét elfogadni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2025. március 14.

Tisztelettel:

Tóthné Csatlós Ildikó
osztályvezető

1. számú melléklet a SZOC/1275-14/2025. iktatószámú előterjesztéshez

**NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSE
SZOCIÁLIS, EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SPORT BIZOTTSÁGA**

...../2025. (III.25.) számú

h a t á r o z a t – t e r v e z e t

**a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Szakmai Programjának és mellékleteinek módosításáról**

a Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Szervei Szervezeti és Működési Szabályairól szóló 26/2019.(XI.20.) önkormányzati rendelet 2. melléklet II. 11.6. pontja által biztosított jogkörében eljárva a következő határozatot hozta:

a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény 2025. április 1. napján hatályba lépő szakmai programját jóváhagyja.

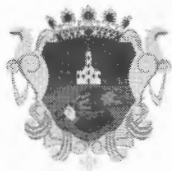
Nyíregyháza, 2025. március 25.

Vassné Harman Gyöngyi
a bizottság elnöke

A határozatról értesülnek:

1. Címzetes főjegyző
2. Szabolcs—Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal
3. Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
4. Irattár

**NYÍREGYHÁZA
MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATALA**

SZOCIÁLIS és KÖZNEVELÉSI OSZTÁLY

4401 NYÍREGYHÁZA, KOSSUTH TÉR 1. PF.: 83.
TELEFON: +36 42 524-585; FAX: +36 42 524-586
E-MAIL: NYHSZOC@NYIREGYHAZA.HU

1. számú melléklet a SZOC/1275-14/2025. iktatószámú előterjesztéshez

5.SZ. ÖZIKE BÖLCSŐDE SZAKMAI PROGRAM

2025.

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	2
1. BÖLCSŐDE ALAPADATAI	3
2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -ÉS RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	4
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók.....	4
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók.....	4
2.3. Módszertani szabályzók.....	5
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI	6
3.1. Az alapellátás célcsoportja.....	6
3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja.....	6
3.3. Ellátandó terület.....	7
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI	8
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok.....	8
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	11
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK	12
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK	12
7. NEVELÉSI- GONDOZÁSI FELADATOK	15
7.1. Alapellátásban.....	15
7.1.1. Alapelvek.....	15
7.1.2. Nevelési célok.....	17
7.1.3. Nevelési feladatok.....	18
7.1.4. Bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	19
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	30
8.1. Az igénybevétel módja.....	30
8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció.....	31
9. TÁJÉKOZTATÁS	32
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI	33
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA	35
11.1. Kisgyermeknevelők.....	35
11.2. Bölcsődei dajkák.....	36
11.3. Konyhai dolgozók.....	36
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	37

BEVEZETÉS

Az 5 sz. Ózike Bölcsőde a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény egyik tagintézményeként működik városunkban, a belvárostól távolabb, lakótelepi házak ölelésében. Nevelésünk, gondozásunk a családi gondoskodással együtt, azt kiegészítve szolgálja a ránk bízott kisgyermek egészséges testi, lelki fejlődését. Fontosnak tartjuk, hogy a hozzánk beíratott gyermekek a lehető legjobb ellátásban részesüljenek és gyermekszerető, lelkiismeretes, szakemberek vegyék körül őket. Ennek megvalósulása érdekében célkitűzésünk, hogy szakmailag felkészült, tapasztalt, megfelelő empátiával és toleranciával rendelkező dolgozók segítsék a gyermekek napközbeni ellátását. Mindig igyekszünk megfelelni a kihívásoknak, ezzel növeljük a szülők bizalmát, elégedettségét.

1. BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve	5 sz. Ózike Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Vécsey köz 31.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	76
Telefon	06-42-310-910+36-30-326-8174 +36-30-261-3445
E-mail	ozikebolcsi@gmail.com
Honlap	http://gyermekjolestialapellatas.hu/bolcsodek
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Poór Sándorné bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06.
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -ÉSRELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.

- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orzagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022)https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_issuu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani_%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
  - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)
<https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>

- Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak
- Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalal_issuu
- Tudástár - Csecsemő és kisgyermek ételmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)
https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely a családban nevelkedő 20 hetes kortól 3 éven aluli kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jólétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével, kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalat-szerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíti a harmonikus fejlődést.

Az a bölcsődés gyermek, aki a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében. A bölcsőde vállalhatja a hat éven aluli sajátos nevelési igényű gyermek nevelését, gondozását, amennyiben az ellátáshoz szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik.

3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja

Bölcsődei szabad férőhelyek esetén az alapellátáson túl időszakos gyermekfelügyelet biztosítására is sor kerülhet térítési díj ellenében, külön szolgáltatásként - ezt bármely család igénybe veheti. Az alapellátáson túli időszakos gyermekelhelyezés díját a fenntartó határozza meg. Az időszakos gyermekfelügyeletet során alkalmazzuk a fokozatos szülővel történő adaptációt. Figyelembe vesszük a bölcsődei nevelés alapelveit és biztosítjuk a személyi és tárgyi feltételeket.

3.3 Ellátandó terület

3.3.1. Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyeszékhelye, 1990óta megyei jogú város. Székhelye a Nyíregyházi járásnak is. Az ország hetedik legnagyobb városa, több mint 116 600 lakossal. A 0-3 éves korosztály meghaladja a 4000 főt. Vonzó turisztikai célpont. A város határait igen tág keretben szokták érteni, mivel ide sorolják a közelben fekvő bokortanyákat is. Nyíregyháza és térsége gazdasági és társadalmi mutatói megfelelnek az országos átlagnak.

A bölcsőde rövid története:

Az 5. Sz. Bölcsőde Nyíregyháza Vécsey köz 31. sz. alatt először

1965. április 01-én 50 férőhellyel nyitotta meg kapuját.

A gyermeklétszám növekedésével egyre több igény volt a bölcsődei ellátás iránt és két gondozási egység hozzáépítésével (bővítés 1975-1977-ig 40 férőhely)

Emeletráépítés történt 1977-ben, ahol a dolgozók szociális helyiségei lettek kialakítva.

1978. április 01-től 90 férőhely állt a gyermekek rendelkezésére négy gondozási egységgel.

A bölcsőde 1978. április 01-től 1985. augusztus 31-ig Megyei Módszertani Bölcsődéként működött.

1981. április 16-tól férőhelye 80-ra,

1986. január 01-től 100-ra módosult.

A bölcsőde épületében egy gondozási egységet az önkormányzat a Szociális Gondozási Központnak adott át és 1988. december 14-től működik a 6. sz. Idősek Klubja.

1989. január 01-től a bölcsőde 80 férőhelyessé változott három gondozási egységben.

1990. december 10-től 60 kisgyermeket tudott fogadni.

1998. június 04-től 5. Sz. ŐZIKE BÖLCSŐDE az intézmény hivatalos neve.

2010. november 30-tól napjainkig 76 férőhellyel működik.

Az 5 sz. Őzike BölcsődeNyíregyházán, az Érkert lakóövezetben, emeletes házak szomszédságában, gyorsforgalmi úttól távol, zaj és füstmentes, nyugodt környezetben helyezkedik el, ami autóbusszal és gépjárművel könnyen megközelíthető. A bölcsőde a Szarvas utcával párhuzamosan, a zsákutca végén található, ezért a gépkocsik parkolási lehetősége korlátozott. Tájékozása DK irányú, a Pitypang Óvodával és Vécsey Károly Általános Iskolával szomszédos.

Három gondozási egységből és hat csoportszobából álló intézmény. A bölcsőde indulásától, 1965-től törekszik a magas színvonalú szolgáltatásra. Igyekszünk megfelelni a kihívásoknak, ezzel növelni a szülők bizalmát, elégedettségét a bölcsődével szemben. Bölcsődei férőhelyek száma: 76 fő.

A telek nagysága 3370 m², melyből a bölcsőde alapterülete 1120 m², a zöldövezet 1250 m² és a terasz 1000 m². Egész évben folyamatos az igény a bölcsődei ellátásra. A jelentkező gyerekek többsége a környező panel negyedből érkezik a bölcsődénkbe, de a város minden részéből jelentkeznek szülők, akik már korábban is kapcsolatban álltak az intézményünkkel (a szülő idejárt, testvér vagy rokon gyerek gondozottunk volt). A bölcsődénkbe jelentkező gyermekek szülei egyre nagyobb elvárást támasztanak az intézményünkkel szemben, amelynek lehetőségeinkhez mérten igyekszünk megfelelni.

3.3.2. Nagycserkesz: Ellátandó területhez tartozik még Nagycserkesz község, amely a megyeszékhelytől 15 km távolságra helyezkedik el. Lakosságának száma csaknem 1700 fő.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok

A bölcsődénkben dolgozó kisgyermeknevelők és az ő feladatuk ellátását segítők összehangolt, szervezett munkája, kapcsolata teszi eredményessé a kisgyermek napközbeni ellátását. A minőségi munka irányításáért maga a bölcsődevezető felel. Elkötelezettek vagyunk az iránt, hogy munkánkat valamennyi munkatárssal karöltve, a jó minőség szellemében végezzük, és folyamatosan a legjobb tudásunk szerint igyekszünk tökéletesíteni.

A családokkal való kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan alkalmazni ezeket.

Családlátogatás

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel. Az újonnan felvett gyermekeknél a családlátogatás - a lehetőségekhez mérten, és előzetes megbeszélés alapján – a beszoktatás előtt történik. Célja, a gyermekkel való ismerkedés, valamint a szülőkkel történő jó kapcsolat kialakítása. A „saját” kisgyermeknevelő és a társ-kisgyermeknevelő otthonában keresi fel a leendő bölcsődés gyermeket és családját, ahol a szülők jelenlétében ismerkedhetnek egymással. Ez a találkozás módot ad arra, hogy a kisgyermeknevelő megismerje a gyermek eddigi életét, szokásait, egyéniségét, megfigyelje a gyermek számára biztosított mozgás- és játéktérületet, a játékait. Információkat szerez a gyerek napirendjéről, étkezési módjáról, önállóság szintjéről, a családban elfoglalt helyéről, valamint benyomást szerez számos olyan körülményről, amely hatással lehet a mozgás-, figyelem- és értelmi fejlődésére. A szülő és a gyermek is megismerhetik a kisgyermeknevelőt. Az otthoni környezetben a szülők oldottabban

beszélhetnek nehézségeikről, választ kaphatnak kérdéseikre. A családlátogatás során kialakult kapcsolat tehát segítséget nyújthat a szülőknek, a gyerekeknek és a kisgyermeknevelőnek.

Beszoktatás (adaptáció)- szülővel történő fokozatos beszoktatás

A bölcsődei nevelés fontos feladata megelőzni, illetve csökkenteni azokat a nehézségeket, amelyekkel a gyermek bölcsődébe kerülésekor találkozhat: elválás az otthoni környezettől, az anyától, osztozkodás a kisgyermeknevelő figyelmén, a játékszereken. Az elszakadás okozta megrázkódtatás a szülővel történő fokozatos beszoktatással csökkenthető. A két hétig tartó folyamat alatt a „saját” kisgyermeknevelő fokozatosan átveszi az anyától vagy az apától a gondozási műveleteket, ahogyan a szülő eteti, tisztázza, altatja gyermekét, hogy ezzel is csökkentse a változás okozta nehézségeket a gyermek életében. A szülővel történő fokozatos beszoktatás során a kisgyermeknevelő feladata nemcsak a gyermeket, hanem a szülőt is átsegíteni a krízisen. A gyermek bölcsődébe kerülése kisebb-nagyobb változásokat jelent a család életében, ráadásul a gyermektől való elválást még büntudat is nehezíti. Egyrészt nehezen engedi el gyermeke kezét, aggódik miatta, másrészt megkönnyebbül, mikor gyermekét átadja a kisgyermeknevelőnek, hiszen tudja, gyermeke biztonságban, jó helyen van és így könnyebb a visszatérés a munkahelyére, a munka világába. Ezt a feszültségekkel teli ambivalens lelkiállapotot oldhatja fel a kisgyermeknevelő, melyhez elengedhetetlen az empátia és a tolerancia.

Napi kapcsolattartás

A beszoktatást követően a naponkénti találkozások – a reggeli bejövetel és a délutáni hazamenetel – igen nagy szerepet játszanak a bizalmi kapcsolat elmélyítésében, meghatározzák az együttműködés minőségét. Fontos, hogy a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult személyes kapcsolat, őszintén tájékoztató, segítőkész legyen, és együttesen megoldásokat keressenek.

Reggel általában a szülő tájékoztatja a kisgyermeknevelőt:

- éjszakai alvásáról,
- az ébredés körülményeiről,
- a reggeli lebonyolításáról,
- arról, hogy milyen a gyermek hangulata,
- a gyermekre jellemző egyéni igényekről, az aznapi pszichés állapotától függően: szobatisztaság, alvás, étkezés.

A délutáni hazamenetelkor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőt:

- az étkezésekkel kapcsolatos tapasztalatairól,
- a gyermek mivel töltötte napja nagy részét,
- milyen hangulata volt,
- a délutáni alvásáról,
- új szokásairól.

A gyermekkel törődő, fejlődéséért felelősséggel tartózkodó kisgyermeknevelő nemcsak a pozitívumokat, hanem a kedvezőtlen információkat is elmondja, hiszen ezt a gyermek érdeke úgy kívánja. A szülő számára őszintévé, hitelessé válik a kisgyermeknevelő, ha korrekt, tapintatos magatartással tud olyan problémát közölni, amire mind neki, mind a szülőnek kötelessége odafigyelni és megoldást találni.

Egyéni beszélgetés

A kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, vagy a bölcsődevezető.

A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

Szülőcsoportos beszélgetés

A szülőcsoportos beszélgetések tematikus beszélgetések a csoport kisgyermeknevelőinek vezetésével a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésminták bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

Szülői értekezlet

A szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyerekeket érintő, a szülőkkel közösen hozandó döntések előkészítését szolgálja.

Augusztusban a bölcsődébe jelentkezett gyermekek szülei részére szervezzük, a beszoktatás, a házirend, a napirend, és a bölcsőde életéről tájékoztatjuk a megjelenteket.

Októberben minden bölcsődébe járó gyermek szüleinek tartunk szülői értekezletet, ahol a bölcsőde nevelési-gondozási programjával ismerkedhetnek meg, illetve a szülői munkaközösségi és az érdekképviselői tagok megválasztására is ekkor kerül sor.

Április hónapban tájékoztató jellegű értekezletet tartunk a leendő óvodások szülei részére, illetve egyéb bölcsődével kapcsolatos kérdéseket szoktunk megvitatni. Ilyenkor beszéljük meg

az évek óta megrendezésre kerülő Családi nappal kapcsolatos eseményeket is. Ezek a szülői értekezletek gyakran folytatódnak szülőcsoportos beszélgetésként, hiszen az értekezlet után egy-egy téma felvetése kerül megbeszélésre pl. szobatisztaságra nevelés, étkezés. Ilyenkor a szülői értekezlet ideje hosszabb ideig is eltarthat.

Indirekt kapcsolattartási formák

Hirdető tábla

A hirdető táblák a gyermek öltözőkben vannak elhelyezve, ahol a szülők naponta informálódhatnak. Itt tájékoztatjuk a szülőket minden családot érintő aktuális programról, változásról, valamint a bölcsődével kapcsolatos fontos tudnivalókról. A Szakmai program, a Napirend, a Házirend és a Heti étlap is itt van kihelyezve.

Internet

A közösségi oldalak megjelenése és elterjedése szintén egy lehetőség a kapcsolattartásra. A szülők előszeretettel keresik egymást a csoportba járó gyerekek szüleivel és a kisgyermeknevelőkkel ezeken az oldalakon. Gyakran kérdeznek és üzennek a gyerekekkel kapcsolatban (pl. betegség esetén) akár a bölcsőde e-mail címén is. További információt a bölcsőde honlapjáról szerezhetnek a szülők <https://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek/5-sz-ozike-bolcsode/>.

4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztását, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése.

- Bölcsődék, Óvodák
- Egészségügyi Alapellátás Igazgatóság
- Nemzeti Élelmiszerlánc- Biztonsági Hivatal
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Szociális és Köznevelési Osztálya
- Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyei Kormányhivatal Nyíregyházi Járási Hivatal,
- Magyar Bölcsődék Egyesülete

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

A bölcsőde személyi feltételei

A gyermekek nevelését és gondozását szakképzett kisgyermeknevelők végzik. Az ideális kisgyermeknevelő jellemzője az érzelmi melegség, a „gyermekszeretet”. A gyermekszeretet a bölcsődénkben nevelt gyermekek érdekeit figyelembe véve, határozottságot nem nélkülöző, gyermekközpontú, érdeklődő, biztonságot nyújtó viszonyulást jelent. A gyermek a kisgyermeknevelőre biztos pontként tekint, közelséget keres nála. A kölcsönös kötődés, mindkét fél részéről ragaszkodással jár. Az Őzike Bölcsődében a gyermekek nevelését és gondozását 15 fő kisgyermeknevelő látja el.

Kisgyermeknevelők végzettsége:

csecsemő és gyermekgondozó
csecsemő- és kisgyermekgondozó
kisgyermek gondozó nevelő
alapfokozat BA Csecsemő- és kisgyermeknevelő

A kisgyermeknevelők munkáját segítik:

szakképzett bölcsődei dajkák
élelmezésvezető szakképesítésű dolgozó
szakképzett szakácsnő
konyhai kisegítők
mosónő
udvari munkás

Azok a bölcsődei dolgozók, akik nem kisgyermeknevelői munkakörben dolgoznak, akkor tudják eredményesen segíteni a munkát, ha ismerik a szerepüket a bölcsőde egészében. Olyan empátikus képességgel kell rendelkezniük, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy megfelelő társaik legyenek a kisgyermeknevelőknek.

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

Épület:

A tetőszerkezet 2008. évben lett kicserélve.

2010-ben nyílászáró csere, külső épületszigetelés történt.

2015-ben fűtés-korszerűsítésre került sor,

2016-ban három gondozási egység teljes körű felújítása valósult meg.

Az intézményben 2018-as TOP-6.2.1.-NY2017-00001 pályázat keretén belül a bölcsődében nagy felújításokat hajtottak végre. Belső nyílászárócsere, lambéria modernizálása, beépített szekrények cseréje, mozgáskorlátozott WC kialakítása, folyosó oldalfalának burkolása, irodahelyiségek padlózatának korszerűsítése. Konyha, mosókonyha teljes körű felújítása, korszerűsítése. Eszközbeszerzésre is sor került (konyhai felszerelés, takarítógépek, játékeszközök, szőnyegek).

A bölcsőde Nyírtávhő által üzemeltetett gázkazánnal rendelkezik, ők szolgáltatják az épület fűtés és meleg víz ellátását.

A bölcsőde alapterülete 1120 m²három gondozási egységből, és hat csoportszobából áll.

- Napocska csoport
- Katica csoport
- Pillangó csoport
- Micimackó csoport
- Nyuszi csoport
- Mókuska csoport

Férőhelyeinek száma: 76 fő

Igyekszünk úgy kialakítani a kisgyermeket körülvevő környezetet, hogy az épület, a játszóudvar és egyéb helyiségek a jogszabályi és szakmai előírásoknak, a csoportba járó kisgyermek létszámának, életkorának megfelelőek, biztonságosak legyenek és segítsék a bölcsődei nevelés-gondozás megvalósítását. A szobákat úgy rendeztük be, hogy a gyerekek egészséges fejlődése biztosítva legyen, mozgás és játékgigényüket kielégíthessék, kedvükre játszhassanak társaikkal és kisgyermeknevelőikkel. A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit is figyelembe vesszük. A gyerekek mindennapi tevékenységéhez, a játékhoz minőségi és mennyiségi játékok minden korosztálynak bőségesen a rendelkezésére állnak.

A bölcsőde tárgyi felszereltsége

- *Gyermeköltöző:* alapterülete és felszereltsége az előírásnak megfelelő. Kielégíti a különböző életkorú gyermekek öltöztetési igényeit. 2018-ban a gyermeköltöző szekrényeinek cseréje megtörtént.
- *Fürdőszoba:* 2018-ban a fürdőszoba majdnem teljes körű felújításon esett át (kis WC, mosdó- csaptelep, beépített szekrény cseréje). Az épület adottságai nem teszik lehetővé két gondozási egységben az átláthatóságot. Felszereltsége az előírásoknak megfelelő.
- *Csoportszobák:* Egy gondozási egység két csoportszobából áll, amelyek duplaszárnyú,

üveges ajtóval kapcsolódnak egymáshoz. A gondozási alapterületük az előírásnak megfelelő. Berendezésüknél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit, pedagógiai- és egészségügyi szempontjait is figyelembe vesszük. Játék készletünk változatos és bőséges. A csoportszobákban funkciósarkok vannak kialakítva pl.: babakonyha, szerelőpult, puhasarok. A szekrények nyitott polcain a gyermekek számára elérhető helyen építő játékok, kisautók, Montessori tornyok, könyvek és az alkotó tevékenységhez szükséges eszközök is megtalálhatóak. 2018-ban a beépített szekrények cseréje megtörtént, a fali burkolatot modernizálták, minden csoportszobában új szőnyegek lettek elhelyezve.

- *Vezetői iroda:* Itt fogadjuk az intézményünkbe érkező szülőket, valamint itt zajlanak a szülőkkel és a dolgozókkal az egyéni megbeszélések. Az elektronikus levelezés és adatszolgáltatás is itt történik. Az irodák helyisége 2018-ban teljes körű felújításon esett át (festés, beépített szekrény korszerűsítése, laminált padló cseréje).
- *Gazdasági, ill. élelmezésvezetői iroda:* Itt történik a bölcsőde gondozottjainak az étlapkészítése, az áru megrendelése és a napi létszámnak megfelelően a nyersanyag-kiszabot elkészítése. Ez a helyiség is felújításra került (beépített átépítés, laminált padló cseréje).
- *Mosó-vasaló helyiség:* 2018-ban a mosoda-vasaló helyiség teljes körű felújításon esett át, aljzat és falburkolat cseréje történt. A helyiség előírásoknak megfelelő.
- *Főzőkonyha:* jelenleg 130 adagos. 2003. január 1-től bevezettük és alkalmazzuk a HACCP rendszert. 2018-ban teljes körű felújításon esett át, aljzat-, falburkolat cseréje történt, beépített szekrények korszerűsítése zajlott. Konyhai eszközök is beszerzésre kerültek (nagy konyhai robotgép, tűzhelyek, gázszámolyok, illetve nagy elektromos tűzhely). Mindemellet a konyhában szellőztető rendszert építettek ki.
- *Hűselőkészítő, szárazáru raktár, zöldségraktár és előkészítő:* az előírásoknak megfelelőek.
- *Szociális helyiségek:* 2018-ban kialakításra került egy akadálymentesített WC. Az 1-2 csoporton biztosították az akadálymentes közlekedést, illetve az igazgatási rész megközelítését. a férfiöltöző, zuhanyzó és mosdó (a földszinten), a női öltöző (az emeleten), két zuhanyzó és három mosdó biztosítja a dolgozók öltözési lehetőségét.
- *Játsszókert:* gyermekközpontú, nagy- tágas, forgalmas úttól távol, három részre tagolt. Rögzített és bőséges mobil mozgásfejlesztő játékok segítik egész évben a gyerekek szabad levegőn való játékát. Az árnyat adó fáink védelmet nyújtanak a tűző nap melege ellen. 2018-ban eszközbeszerzés valósult meg, udvari fajtékok kerültek beszerzésre (fa kismozdony, kerti pad, homokozó árnyékoló).

7. NEVELÉSI- GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. Alapellátásban

7.1.1. Alapelvek

A család rendszerszemléletű megközelítése

Ennek a lényege, hogy a család működésének rendszerét megértsük és átlássuk, legfontosabb szempont a család megismerése. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas szintér a kisgyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. A kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése, jelzése.

A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermeknevelés elsősorban a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőségeink szerint erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében és gondozásában. Szükség esetén lehetőségeinkhez mérten törekszünk a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében fontosnak tartjuk a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei életbe.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A gyermeket-mint fejlődő személyiséget- a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye, ráutaltsága miatt különös védelem illeti meg. A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A kisgyermeknevelők a gondozás minden helyzetében nevelőmunkát is folytatnak, melynek során társadalmi szabályokat, értékeket közvetítenek a gyermek felé. A gyermekek nevelésének

lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre. A kisgyermeknevelő személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és annak családjára is, ebből kifolyólag a kisgyermeknevelő felelős tudásának szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciájának fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A személyi- és tárgyi környezet állandósága, a „saját” kisgyermeknevelői-rendszer, a felmenőrendszer, a csoport- és helyállandóság növeli a gyermek érzelmi biztonságát. Minden gyermeknek van „saját” kisgyermeknevelője. Ő szoktatja be és a bölcsődében töltött idő alatt ő gondozza és neveli a gyermeket. A gyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapját, számontartja az újabb fejlődési állomásokat, a MINIPED online rendszerben pedig havonta, illetve három havonta digitális formában dokumentálja azokat.

A folyamatos napirend biztosítja a gyermek számára a tájékozódási lehetőséget, a stabilitást, a kiszámíthatóságot, és ez növeli a biztonságérzetét. A biztonság nyújtása magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

A fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területén érvényesülnie kell, mely hozzásegíti a kisgyermeket az alkalmazkodáshoz, a változások elfogadásához, az új dolgok megismeréséhez és a jó szokások kialakulásához.

Az egyéni bánásmód érvényesítése

A nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése, biztosítva ezzel a pozitív én-kép kialakulását.

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciájának elismerésén alapuló választási lehetőség biztosítása. A kisgyermeknevelő szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával segíti a gyermeket, figyelembe véve az életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát. Fontos, hogy a gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja

a gyermek, vallási, nemzetiségi/etnikai kulturális hovatartozását, s lehetőség szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, támogatja a saját és a más kultúra és hagyományok megismerését és tiszteletben tartását.

A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek aktív résztvevője legyen a gondozási helyzeteknek. A biztonságos és tevékenységre motiváló környezet megteremtésére törekszünk. A kisgyermeknevelők a gyermekek próbálkozásaihoz elegendő időt biztosítanak, továbbá nagy hangsúlyt fektetnek a gyermek ösztönzésére, megnyilvánulásainak elismerő, támogató, az igényekhez igazodó segítésére. A gyermek felé irányuló szeretet, az elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat. Kisgyermeknevelőink biztosítják az élményszerzés lehetőségét, és példamutatásukkal, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, a gyermekek próbálkozásainak bátorításával segítik a tanulást.

A gyermeki kompetencia készítés támogatása

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a kisgyermeknevelők - a közöttük lévő személyiségbeli különbség tiszteletben tartásával - a gyermek elfogadásában, a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységének biztosításában egyetértsenek. Az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék. A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért ezek támogatása kiemelt jelentőséggel bír. Biztosítani kell a különböző tevékenységeken keresztül, hogy a kisgyermek élményekhez, tapasztalatokhoz jusson és átélhesse a spontán tanulás örömét, kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzéssel segítve önálló kezdeményezését, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényét.

7.1.2. Nevelési célok

Célunk a bölcsődés korú gyermekek szakszerű nevelése és gondozása. Igyekszünk segítséget nyújtani ahhoz, hogy a gyermekek jól felszerelt, esztétikus környezetben tölthessék idejüket, amíg szüleik távol vannak.

A gyermekek nevelését, gondozását megfelelő szakmai képzettséggel rendelkező szakemberek végzik. Biztosítani szeretnénk a gyermekek életkorának, fejlettségének, egyéni szükségleteinek

megfelelő érzelmi-, értelmi-, mozgásfejlődését. A biztonságos környezet lehetőséget ad új tapasztalatok gyűjtésére, kísérletezésére, felfedezésére, más gyermekekkel való kapcsolatteremtésre, örömteli játéokra. Törekszünk arra, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a körülöttük lévő világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak. Segítjük őket abban, hogy elsajátíthassák a társadalmi együttélés alapvető szabályait, amelyek elősegítik a társadalomba való beilleszkedésüket.

7.1.3. Nevelési feladatok

A bölcsődei nevelés feladata a gyermek testi–és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsőde, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségének megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és a bölcsődei nevelésnek összhangban kell lennie. Törekedni kell az egymás közötti egyenrangú kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolatra, mely elengedhetetlen feltétele a kisgyermek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, segítve ezzel a kisgyermeknevelőt az egyéni bánásmód kialakításában.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges az egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása, a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése. Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultur-higiénés szokások kialakulásának segítése. Szükség esetén speciális szakemberek bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása. A betegségek megelőzése érdekében naponta biztosítjuk /az időjárás függvényében/ a megfelelő időtartamú szabadlevegőn való tartózkodást, a gyermekek életkorának megfelelő étrendet, melynél fontos szerepe van a vitaminellátásnak.

Érzelmi fejlődés és társas kompetenciák fejlesztése

A derűs légkör biztosítása, az adaptációval járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az átélt nehézségei feldolgozásában. A kisgyermeknevelő és a gyermek közötti szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése. Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzeteiben, az én tudat egészséges

fejlődésének segítése. A társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése. Megteremteni a lehetőséget a kisgyermeknevelő és /vagy a társakkal történő közös élmények szerzésére. A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Már születéskor minden érzékszerv működőképes, de megfelelő ingergazdag környezetet kell biztosítanunk ahhoz, hogy az érzékelést és az észlelést tapasztalhassák a gyermekek. A kíváncsiságukból fakadó megismerési folyamatok elősegítik a gyermekek képességeinek fejlődését. Fejlődésükben alapvető jelentőségű a játék, ami személyiségüknek tükrözője, és fejlesztésüknek eszköze. A mindennapok alkalmával szerzett ismereteket hasznosítják a játékukban, és utánozzák az őket körülvevő felnőtteket. Ezért a példamutatás egyik legfontosabb feladataink közé tartozik.

A gyermek életkorának, érdeklődésének, megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása. A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása. A gyermek tevékenységének támogató–bátorító odafigyeléssel történő kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben. Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása, ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése.

7.1.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Tanulás

A különböző ismereteket a gyermekek játékos cselekvések közben sajátítják el.

A bölcsődében a legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenység a JÁTÉK. A játéktanulás a kisgyermek elemi szükséglete. Az eredményes tanulás alapja a megismerő folyamat és a cselekvés összekapcsolódása. A gyermekeknek meg kell tanulniuk a helyes viselkedés és az együttélés elemi szabályaihoz alkalmazkodó kifejezéseket, magatartásformákat. Ezek mindennapi élethelyzetben előfordulnak. Megtanulják pl. érkezéskor, távozáskor üdvözölni egymást, alkalmazzák a „Kérem!”, „Köszönöm!” kifejezést, megmondják a nevüket stb.... A tanulást kötetlen tanulási folyamatnak nevezzük, ahol az egyik gyermek előbb, a másik később éri meg a kisebb feladatok elsajátítására. A sikert dicsérettel jutalmazhatjuk. A tanulásban sok-sok gyakorláson keresztül érhetnek el a gyermekek sikereket.

Kisgyermeknevelők tanulással kapcsolatos feladatai

A bölcsődés korú gyermekeknek a tanulásban nagy szerepe van az utánzásnak. Ez fokozza a felnőttek felelősségét, hisz minden tevékenységünk, megnyilvánulásunk minta a gyermek számára. A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A kommunikációs helyzetek a beszélgetés, kérdés, közlés, elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét. A spontán tanulási helyzetek mellett szükség van a kisgyermeknevelő által tervezett tanulásra is, pl. színek, formák, természet megismerésére. Az a szerencsés és kívánatos, ha maga a tevékenység vonzza a gyermeket, a tanulás öröme, élménye motiválja.

Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A nevelésnek, az ismeretek átadásának legfontosabb területe a gondozás. A kisgyermekek egészséges fejlődésének, boldog, aktív, tevékeny életének elengedhetetlen feltétele a gondozás adta nevelési lehetőségek kiaknázása. Csak az egyéni gondozás során nap, mint nap újra erősödő személyi kontaktus nyújthatja a felnőtt és a gyermek összetartozásának, együttműködésének élményét. Ennek alapján jöhet létre a gyermeknek olyan érzelmi biztonsága, amelyben valóban aktív és tevékeny tud lenni. Fontosnak tartjuk, hogy a gondozási műveletekre elegendő időt biztosítsunk, hiszen a legjobban szervezett gondozási tevékenység is csak akkor lehet pozitív, ha a gyermek aktív résztvevője lehet a gondozási helyzeteknek, ami egyben a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele is. A gyermek jó közérzettel, és örömmel próbálkozik, ha közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a kisgyermeknevelőink pozitív megerősítéssel, dicsérettel jutalmazták. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak a személyiség alakulására. A jól szervezett, rugalmas és folyamatos napirendünk a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, továbbá megteremti az önállóság és az aktivitás lehetőségét. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események – öltöztetés, tisztázás, étkezés, alvás - a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg, s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt.

Kisgyermeknevelők gondozással kapcsolatos feladatai

- szeretet, empátia,
- megfelelő légkör biztosítása
- a gyermek próbálkozásaihoz kellő idő biztosítása,

- önállóság elősegítése,
- hívás, kérés, kivárás,
- a gyermek kompetenciának figyelembevétele,
- lágy mozdulatok
- személyre szóló beszéd, ismeretnyújtás,
- helyes technika, egységes módszerek,
- gondozási sorrend.

Öltöztetés

A testséma kialakulásának és fejlesztésének, valamint az önállóságra nevelésnek fontos területe. Kisgyermeknevelőink arra törekednek, hogy a gyermek megszeresse, sőt idővel önállóan öltözködjön, vetkőzzön. Ezért az együttműködés kérésével - például, hogy nyújtsa a lábát, forduljon meg, - lehetővé teszik, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően minél aktívabban részt vegyenek az öltözködésben. A türelmes kivárással pedig lehetőséget kap a gyermek az önálló próbálkozáshoz. Az öltözködés, mosakodás, fésülködés és tisztálkodás során a gyermek megismeri testrészeit is, vagyis kialakul a testséma, melynek fontos szerepe van a pozitív én-kép, az önfogadás kialakulásában. A gyermek szépérzéke és ízlése is fejlődik, hiszen megnézheti magát a tükörben, a felnőtt pedig elmondja, hogy milyen jól áll neki egy-egy szín vagy ruhadarab.

Kisgyermeknevelők öltöztetéssel kapcsolatos feladatai

Mint minden gondozási művelet során, itt is fontos, hogy a kisgyermeknevelő figyelembe vegye a gyermek egyéni sajátosságait, pl. egy fázósabb gyereket másképpen kell öltöztetni, mint egy izzadásra hajlamos gyermeket. A kisgyermeknevelők mindig csak annyit segítenek, amennyire a gyermeknek szüksége van, pl.: kibontja és meglazítja a cipőfűzőt, de kivárja, amíg a gyermek leveszi a cipőjét.

A folyamatos kommunikáció során információkat, ismereteket szerez a gyermek, pl.: a ruhadarab nevééről, színéről, azért adunk rá meleg ruhát, mert fázik, vagy azért vesszük le róla, mert melege van.

Étkezés

A gyermekek számára napi négyszeri étkezést biztosítunk (reggeli, tízórai, ebéd és uzsonna). A kisgyermek táplálkozása is nagyon sok nevelési lehetőséget rejt magában. Az étkezések közben elsajátíthatják a gyermekek a helyes étkezési szokásokat, a kulturált étkezés szabályait.

Megismertetjük őket az egészséges ételekkel, az ételek nevével. Az ízléses tálalással a gyermek szépezékét fejlesztjük. Kisgyermeknevelőink mindig szem előtt tartják, hogy a gyermekek saját étvágyuk szerint fogyasszanak az ételből. Ezáltal elősegítik, hogy amit szeret, abból szívesen, jóízűen fogyasszon, de nem erőltetik, amit nem szeret, viszont a számára ismeretlen ételeket és ízeket a kisgyermeknevelő biztatására megkóstolja. A jó hangulatú, derűs étkezések az önállóságot is elősegítik. Mind a napirend, mind az étkezési sorrend abban játszik nagyon fontos szerepet, hogy a gondozási műveletek, az étkezés időpontjai is minden nap közel azonos időpontban kerülnek egy-egy gyermeknél sorra. A kanál önálló használatát az ún. „kétkanalas” módszerrel vezeti be. Az egyik kanállal a gyermek önállóan próbálkozik, a másikkal pedig a felnőtt eteti, próbálkozásainak elegendő időt biztosítva. Ebben a korban a gyermekek az önállóság és a fejlettség különböző fokán állnak, így szinte „névre szólóan” étkeztetjük a gyermekeket, például: pépesítve, darálva, apró kockában, szeletben, kiskanállal, nagykanállal, kétfülű bögre használatával, stb. Az aprólékos előkészület érdekében a konyhai dolgozók és a kisgyermeknevelők szorosan együttműködnek. Mivel a bölcsődénk saját konyhával és szakácsnővel rendelkezik. A diétás étkezés igénybevétele csak orvosi igazolással kérhető.

Kisgyermeknevelők étkezéssel kapcsolatos feladatai

Míndezek mellett kisgyermeknevelőink fontosnak tartják azt is, hogy a gyermekek jó étvágyáról gondoskodjanak a következő feltételek megteremtésével:

- aktív játéktevékenység biztosítása,
- a sok szabad levegőn tartózkodás - mozgás – a jó hangulat,
- kiegyensúlyozott légkör,
- ízléses tálalás,
- megfelelő mennyiségű étel
- korhoz, egyéni igényhez igazodó étkezés,
- az étkezések közti időben – édesség mellőzése,
- az önállóság biztosítása – megfelelő berendezés, étkezési eszközök,
- kellő idő az étkezésre,
- elegendő alvás.

Szobatisztaságra nevelés

A szobatisztaság komoly lépés a kisgyermek szociális fejlődésében. Fontos a kisgyermeknevelő és a gyermek jó kapcsolata. Erre a gyermekek többsége kb. 2 éves kor körül érik meg,

(anatómiailag, értelmileg, érzelmileg és szociálisan) és mindenféle előzetes szoktatás nélkül 2-3 éves kor között – vagy egyik napról a másikra, esetleg néhány heti próbálkozás után – szobatiszta lesz.

Kisgyermeknevelő szobatisztaságra neveléssel kapcsolatos feladatai:

- Fontos, hogy a felnőtt kezdettől fogva támogassa a gyermeket, együttműködjön vele.
- Ha többször száraz a pelenkája, a kisgyermeknevelő felkínálja a bilit.
- Megismerteti vele a bilit, WC-t.
- A gyermek kezdeményez, de a kisgyermeknevelő a biztató szavaival, felvilágosítással, segítséggel támogatja.
- A kisgyermeknevelő is lehet kezdeményező, de a folyamat során a próbálkozás lehetőségét átadja a gyermeknek.
- Nem szabad hosszú ideig ültetni, erőltetni, figyelembe kell venni a gyermek kompetenciáját.
- Viseljen a gyermek mindaddig pelenkát, amíg ő feleslegesnek nem érzi.
- A kisgyermeknevelő ösztönzi a gyermeket:
  - elismeréssel,
  - a gyermek maga veheti elő a bilit,
  - lehúzhatja a vízöblítő fogantyúját.

Játéktevékenység

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, spontán, belülről motivált, önkéntes, sokoldalúan fejlesztő, szabadon választott tevékenység, amely a világ megismerésének eszköze. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. Ez azt mutatja, hogy a játék a gyermek pszichikai és fizikai fejlődésének egyik legfontosabb eszköze. A játék mindig önmagáért való, maga a cselekvés, az elképzelés okoz örömet a gyermeknek.

A kisgyermeknevelő játéktevékenységgel kapcsolatos feladatai:

- Biztosítja az életkornak és egyéni sajátosságoknak megfelelő játékeszközöket.
- A helyes nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást, példamutatásával segíti a tanulást.

- A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival, saját mintanyújtásával színesíti. Tanácsok, ötletek adása: amikor a kisgyermeknevelő segít, a gyermeknek nem azt mondja meg, hogy mit csináljon, hanem abban vannak a segítségére, hogy amit elkezdett, azt hogyan folytassa.
- A gyermek elmélyült játékához biztosítja a nyugodt légkört, az elegendő időt és helyet, hogy a kisgyermek érdeklődéssel forduljon a környezete felé, kedve legyen ismerkedni az őt körülvevő világgal és tevékenykedni abban.
- Célszerű berendezéssel biztosítja a gyermekek testi épségének, egészségének és nyugalmiának védeltségét, így kiküszöböli a balesetveszélyt és a felesleges tilalmakat.
- Biztosítja az öntevékenység és a szabad választás lehetőségét. A játékok a nap folyamán mindig elérhetőek, a gyermek bármikor beléphet és kiléphet a tevékenységből.
- Hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy sikerélménye legyen. A gyermek számára nagy öröm, ha a felnőtt észreveszi, nyugtázza, szavakba foglalja tevékenységét. A kisgyermeknevelő keresi a lehetőséget a gyermek tevékenységének elismerésére, dicséretére.

A folyamatos és rugalmas napirend teszi lehetővé, hogy a gyermek a lehető legtöbb időt tölthessen játékkal a nap folyamán.

- A játéktevékenységet a gyermek magától fejezheti be vagy a kisgyermeknevelő előzetes kérése után. A már használaton kívül levő játékeszközöket állandó helyükre teszi – mintát követő módon – amiben a gyermekek is részt vehetnek.

Nagy hangsúlyt fektetünk az optimális, ingergazdag környezet kialakítására, a nyugtató színharmóniára és arra, hogy a játékkészlet összeállításának pedagógiai szempontjai érvényesüljenek. A játék pedagógiai értékét az határozza meg, hogy mennyire alkalmas változatos, értékes tevékenységmódok kibontakozására, tartós-e, a gyermekek érdeklődésének megfelelő-e? Minél több tevékenységre ad alkalmat egy-egy játékeszköz, annál változatosabb tapasztalatokhoz juthatnak, tehát jobban fejlődhetnek a gyermekek.

Arra törekszünk, hogy a játékszerek ösztönözzék a gyermekek tevékenységét, és segítsék elő a korosztálynak megfelelő tevékenységi módok kibontakozását. A játékok színe, nagysága, formája fokozhatja pedagógiai értéküket azáltal, hogy felkeltik a gyermekek érdeklődését, vonzzák, csalogatják őket. Változatos, színes játékkészlet segíti az önálló, szabad játékot, a gyermekek aktivitásának, kreativitásának kibontakozását:

- a manipulációs játékok: Montessori korongok, kockák, kosarak, vödörök stb.

- az építő konstruáló játékok: túske-, Gabi-, DUPLO-, mágneses-, LEGO építők stb.
- az utánzó és szerepjátékok eszközei: konyhabútor és kellékei, tűzhely, fodrász kellékek, orvosi felszerelés, babasarok, babakocsi, bábok, ruhaneműk, stb.
- logikai játékok: fakirakók, puzzle, mágneses formák,
- a nagymozgásokat fejlesztő játékok: motor, futó bicikli, különböző mászóakák, talicska, labdák, csúszda, alagút stb.
- Alkotó játékok eszközei: homokozó és eszközeik, rajzeszközök, festékek, gyurma- sólisztgyurma, gyöngyök, olló, ragasztó.

A gyermekek tevékenységéhez szükséges játékeszközök mennyisége és minősége kielégítő. Az állandó magas gyermeklétszám is hozzájárul ahhoz, hogy jobban elhasználódnak a berendezési tárgyak és felszerelések, ezért folyamatosan cseréljük, bővítjük, fejlesztjük az eszközrendszert – a lehetőségeinkhez mérten.

A mozgás

A mozgás életszükséglet, feltétele a szervezet harmonikus, összehangolt működésének. A mozgásfejlődés szerves része a bölcsődés korban zajló sokirányú fejlődésnek, befolyásolja a pszichoszomatikus fejlődést. Fontos szerepe van az értelmi fejlődésben, a személyiségfejlődésben, a kompetencia kialakulásában, feltétele és eszköze a tapasztalatszerzésnek, a megismerő folyamatoknak. A tapasztalás minősége szempontjából nagyon fontos, hogy a gyermek saját érdeklődését követve aktívan mozogva kerüljön új helyzetbe. Sikerélményhez vezet, ha egy mozgásformát a gyermek önmaga vesz fel, tudja, hogy mire képes, meddig tud elmenni. Saját belső készletével, hogy a környező világ ingerére új, magasabb helyzetbe kerüljön. Bővül a figyelme, elsajátítja a koncentrációt a mozgása összerendezésére, megtanulja használni a testét és azt, hogyan tudja szabályozni a mozgását.

A kisgyermeknevelő mozgásfejlesztéssel kapcsolatos feladatai:

A mozgásfejlesztés a csoportszobában és az udvaron egyaránt megvalósul. A kisgyermeknevelő biztosítja a megfelelő mozgásteret, az alkalmat, az időt arra, hogy a gyermekek szabadon gyakorolhassák a különböző mozgásformákat. A csoportszobákban is használnak mobilizálható, mozgásra ösztönző eszközöket a gyermekek a csúszó, mászó, bújó és egyensúlyozó feladatokhoz. A szabadban is sok lehetőség adódik a változatos mozgásfejlesztő eszközökkel a különböző mozgásformák gyakorlására. A kisgyermek a szabályok megtanulásával biztonságosan használhatja a mozgásfejlesztő eszközöket. A kisgyermeknevelő mindig szem előtt tartja, hogy a gyermekek ruházata, a pelenka, a cipő soha

ne legyen túl laza vagy szoros, vagyis a mozgásban ne akadályozza őket.

Mondóka, ének

A bölcsődei ének-zenei nevelés jelentőségét abban látjuk, hogy a nevelés csaknem minden területével közvetve vagy közvetlenül kapcsolatban van:

- Fejleszti a gyermekek harmonikus, koordinált mozgását és ritmusérzékét.
- A daltól kellemes hangulatba, pozitív érzelmi állapotba került gyermek fogékonyabb, érdeklődőbb, érzelmileg is kiegyensúlyozottabb lesz.
- A kisgyermeknevelők tisztán, szép szövegkiejtéssel hangulatosan énekelnek. Ennek hatására segítik a beszéd fejlődését olyan módon, hogy a jól artikulált dal helyesen ejtett hangzóit a gyermek megfigyeli - mert a mondóka és az ének ritmusa lassúbb, tagoltabb a beszédnél – ez által a gyermeknek több ideje van megérteni és pontosabban utánozni azt. E hatás így a beszédkésztség fejlődését nemcsak minőségileg javítja, hanem időben is előrébb hozza.
- A közös öröm, az éneklés, (mesélés, mondókázás) együttes élménye olyan érzelmi kapcsolatot teremt, amely a gyermek személyiség-formálásának egyik legnemesebb területe, az összetartozás csíráinak első megnyilvánulása lesz.
- A zörejek, a beszéd, a zenei hangok a környezet megismeréséhez segítik a gyermeket és megkönnyítik a tájékozódást a világban.
- A dalok hallgatása és éneklése közben fejlődik a gyermek hallása, ritmusérzéke, éneklési készsége, alkotókedve. Formálja ízlését, esztétikai fogékonyságát, érzékennyé teszi a környezet hangjai iránt.

A bölcsődei ének-zenei nevelés eszközei: ritmikus mondókák és gyermekdalok, különböző hangszerek.

A kisgyermeknevelők ének-zenei neveléssel kapcsolatos feladatai:

- Elsősorban a néphagyományunktól merítve versekkel, mondókákkal, énekes játékokkal, népdalokkal ismertetik meg a gyermekeket. Nincs szó direkt tanításról, nincs szükség rá, mert az énekléssel mintát adnak, melynek hatására kedvet kapnak a gyermekek az utánzásra.
- Rövid, a kisgyermek életkorának megfelelő, értékes dalanyag kiválasztása.
- Egy dal eléneklésénél, egy egyszerű vers vagy mondóka eljátszásánál fontos szerepet kap a hangsúly, a szöveg, a dallam, a hangszín és a hozzá tartozó mozgás is, így komplex hatás éri a gyermekeket.

- Az éneklési készség fejlesztése során a dalokat többször ismételve énekelgetik a kisgyermeknevelők, gyermekek igényeihez és figyelméhez, a játékhelyzethez alkalmazkodva. Így a gyermekek hallás után sajátítják el azokat.
- A kisgyermeknevelők hangszereket is használnak (furulya, rumbatók, dob, kasztanyetta, ujjcsörgő, természetes anyagok és termékek felhasználásával készült hangszerek).
- A gyermekeknek is van alkalmuk hangszerekkel foglalkozni, mert nyitott játékpoliccon megtalálhatóak a csoportszobában.
- A nap folyamán gyakran jelen van az éneklés, a mondókázás: játék közben, játékszituációhoz, eszközhöz, mozgáshoz kapcsolva, személyes kontaktussal:
  - személyes kapcsolatú ölbeli játékok: lábmozgató-, kézmozgató-, hintáztató, arc-, kéz-, tenyérsimító, hőcögtető, hangutánzó, altató- ringató gyermekdalok pl. „Cicuska, macuska...”, „Ciróka, Maróka...”
  - évszakok és az időjárás változását követő gyermekdalok: Pl.: „Esik az eső...”, „Fújja a szél a fákat...”, „Süss fel nap...”,
  - ünnepekhez, jeles események kötődően Pl.: „Kis karácsony...”, „Télapó itt van...”, „Ég a gyertya...”,
  - a hangulat befolyásolására: megnyugtató vagy élénkítő dalok pl. „Cini-Cini muzsika...”

Kiemelt célként határoztuk meg a gyermekek ÉNEK-ZENEI NEVELÉSÉT

A magyar zenepedagógia atyja, Kodály Zoltán alkotta meg a gyermekek zenei nevelésének alapjait. Tanítványa, Forrai Katalin pedig kidolgozta a bölcsődei és az óvodai ének-zenei módszertant. Sok évvel később, Dr. Gállné Gróh Ilona ének-zene tanár munkálkodásának eredményeként megvalósult a Ringató Országos Zenei Nevelési Program, mely a gyermekek ének-zenei nevelését segíti a családban és a bölcsődében egyaránt. Azért választottuk az ének-zenei nevelést kiemelt célként, mert a bölcsődénkben a kisgyermeknevelők a mindennapi munkájuk során tapasztalják, hogy az éneknek és a zenének milyen nagy hatása van a kisgyermekekre, pl. a megnyugtató, a hangolódás, a társas kapcsolat folyamán. A bölcsődénkben vannak kisgyermeknevelők, akik hangszereken játszanak (ezt használják a napi tevékenységeik során) és vannak olyan kisgyermeknevelők, akiknek nagyon szép az énekhangjuk. A napirendbe iktatva minden nap spontán énekelnek a kisgyermekeknek. Az ének és a zene nagyon hasznos, és jól alkalmazható a bölcsőde minden korosztálya számára. Nagy érték, igazi kincs ez az igényes, a kisgyermek életkorának, érdeklődésének megfelelően

összeállított ének-zenei anyag. Segítségünkre van már a beszoktatás időszakában, a szülőtől történő elválás során. Segít az érzelmi biztonság kialakulásában, megteremtésében. Megnyugtatja, jókedvre deríti a kisgyermeket, és a későbbiekben is az évszakok váltakozását, jeles napokat, ünnepeket követő gyermekdalok megismertetése során, a hallás utáni utánzás révén formálódik zenei ízlésük, fejlődik a gondolkodásuk, gyarapszik a szókincsük és segít a társas kapcsolatok, közösség kialakulásában.

Folyamatosan igyekszünk szinten tartani és új ismeretekkel gazdagítani tudásunkat. Ezen kívül közös kisgyermeknevelői továbbképzés anyagaként is foglalkozunk ének-zenével a 0-3-éves korosztály vonatkozásában. Az újonnan megjelenő ajánlott szakirodalmat figyelemmel kísérjük. Az ének-zene által a kisgyermeknevelő és a gyermek kapcsolata elmélyül, bensőségessé, meghitté válik. Ez nagyon fontos a kisgyermek harmonikus fejlődése szempontjából, hogy a mai rohanó világunkban derűs érzelmileg gazdagabb és kiegyensúlyozottabb emberekké váljanak a gyermekek.

Vers, mese, bábozás

A vers, a mondóka, a mese szorosan összefüggnek, és nagy hatással vannak a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére. Egy vers elmondásánál is figyelembe kell venni annak ritmusát, a hangszínekkel lehet játszani. Egy néhány szavas mondókát is érdekessé tehetünk, ha játszunk a ritmussal, a hangszínnel vagy változtatjuk a tempót. A bábokkal előadott mese, vers fejleszti és színesíti a gyermekek fantáziáját, akik a kisgyermeknevelők közös bábelőadásait mindig szívesen és boldogan fogadják.

A vers és a mese hatása a kisgyermekre:

- Hat az érzelmekre, a versnek, a mondókának a ritmusa, a mesének pedig a tartalma.
- Nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi – a gondolkodás, az emlékezet, a képzelet, a figyelem – valamint a szociális fejlődésükre. A látás, a hallás, belső képpé alakul, elraktározódik az emlékezetükben. Minél több inger éri őket, annál színesebb lesz az fantáziájuk.
- A szereplővel való azonosulás fejleszti az empátiát.
- Fejleszti a gyermekek beszédképességét, bővíti szókincsüket.
- Elősegíti az önismeret fejlődését.
- A gyermekek egyszerre mulatnak, gyönyörködnek, szemlélődnek, játszanak.

- A mesék a valóságról, a mindennapi élet történéseiről, problémáiról, az emberi kapcsolatokról olyan tapasztalatokat közvetítenek, amelyek megszerzésére más élethelyzetekben nincs lehetőség.

A kisgyermeknevelők irodalmi neveléssel kapcsolatos feladatai

Megfelelő hely és légkör biztosítása. A kisgyermekek képeskönyvvel való megismertetése, amely kialakítja a könyvek iránti érdeklődést és szeretetet. A kisgyermeknevelő-gyermek kapcsolat mélyebbé válását eredményezi, hiszen a képeskönyv nézegetés, a mondókázás, a mesélés, a bábozás intim kommunikációs helyzet.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység. A vizuális tevékenységek az ábrázolást, képalkotást elősegítő tevékenység.

Az alkotó tevékenységhez minden lehetséges anyagot és eszközt felhasználunk: ceruza, zsírkréta, ecset, gombfesték, kézfesték, kréta, termés, agyag, só gyurma, különböző színű és méretű papír, olló. 1,5 -2 éves kor körül a gyermek felfedezi, hogy a ceruza nyomot hagy a papíron, ide-oda húzogatja, a papír széle sem korlátozza mozdulatait. Magát a cselekvést élvezzi, nem a papírra kerülő vonalat –ez a lengő firka korszaka. A 3. életévben már hasonlóságot tapasztalunk a rajz és a magyarázat között. A fejlődéssel párhuzamosan egyre gyakrabban találkozunk az ábrázolási szándékkal.

A kisgyermeknevelő alkotó tevékenységekkel kapcsolatos feladatai:

- Megismerteti a gyermekeket az anyagokkal és az eszközökkel.
- Változatos lehetőséget kínál: csoportszobában, udvaron.
- Szemlélteti az eszközökkel való bánásmódot, de sohasem mondja meg, hogy mit alkosson a gyermek. Tisztában van azzal, hogy belső értékektől fosztaná meg a gyermeket: hogy figyeljen, lásson, ábrázolja azt, amit ő lát a körülötte lévő világból.
- A gyermekek spontán kezdeményezésére építve segíti az alkotókedv-, a készség kibontakozását.
- A gyermekek számára biztosítja, hogy a nap folyamán, szabadon rajzolhassanak, fessenek, ragaszthassanak és gyurmázhassanak. A feltételek biztosításánál figyelembe veszi a csoportba tartozó gyermekek fejlettségi szintjét.
- A gyermeki alkotásokat elismeri és tiszteletben tartja, a kisgyermek dönt annak sorsáról: „kiteszi” az alkotások közé vagy haza viszi.

Egyéb tevékenységek

Az örömforrásai az „én csinálom” élmények együttességének, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhat, és kiléphet az adott tevékenységből. Az önkéntesség nagyon fontos. Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez, megoldásához, a környezet megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, falevél gyűjtögetése talicskába, makkok gyűjtögetése vödörbe stb.).

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELENEK MÓDJA

8.1. Az igénybevétel módja

A jelentkezés a bölcsődénkbe egész évben folyamatos. Az igénylő a bölcsődei ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző legfeljebb két hónapon belül a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. A gyermek felvételéről vagy elutasításáról a szülőt/törvényes képviselőt írásban értesítjük. A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

A felvételt kérheti:

- a szülő
- a szülő hozzájárulásával:
- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos vagy a házi orvos,
- a család- gyermekjóléti szolgálat,
- a gyámhatóság.

A bölcsődei ellátás megszűnése

- a gyermek a 3. életévét betöltötte, óvodába felvételt nyert
- a gyermek a 4. életévét betöltötte
- a szülő kérelmére
- egyéb ok
- ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa

nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig,

- meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható
- az intézményvezető az ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.

8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció

A bölcsődei alapellátás és az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatásának első lépése a *Kérelem* benyújtása a bölcsőde vezetőjénél. Ezt kezdeményezheti a szülő/gondviselő vagy a szülő/gondviselő hozzájárulásával a Család- és Gyermekjóléti Központ, a körzeti védőnő, a házi orvos, a gyámhivatal. A dokumentum kitöltése után a bölcsőde vezetője a szülőnek/gondviselőnek bemutatja a bölcsődét és kötetlen beszélgetés során ismerteti a Napirendet, illetve megválaszolja a szülő által feltett kérdéseket. Bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azoknak a szülőknek a gyermekeit, akik munkavégzést folytatnak. A bölcsődei felvétel biztosításának megkezdése előtt elkérjük a szülőtől/gondviselőtől a szükséges okmányokat:

- a szülő/gondviselő személyi azonosságát igazoló okiratokat, lakcímet igazoló hatósági igazolvány
- a gyermek társadalombiztosítási igazolványát,
- a gyermek lakcímet igazoló hatósági igazolványát,
- a gyermek egészségügyi kiskönyvét/ oltási kiskönyvét,
- munkáltatói igazolásokat
- rendszeres gyermekvédelmi támogatásról szóló jegyzői határozat

A beszoktatás megkezdése előtt a bölcsőde vezetője kitölti a beiratkozáshoz szükséges *Megállapodást*, amely a bölcsőde és a szülő/gondviselő között jön létre. Ez után a szülő kitölti a szükséges nyilatkozatokat (Adatkezelési nyilatkozat, Szülői hozzájáruló nyilatkozat fénykép- és videofelvétel készítéséhez). A szülő Gyvt.21/B§ (1) bekezdés a) pontja szerint ingyenes bölcsődei gyermekétkezés normatív kedvezmény igénybevételéről nyilatkozhat az alábbi jogcímek alapján:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- a gyermek tartósan beteg vagy fogyatékos
- családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek
- családjában három vagy több gyermeket nevelnek,

- nevelésben rendelt el a gyámhatóság
- családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb nettó munkabér összegének a 130%-át.

A szükséges dokumentumok kitöltése után a gyermeknek megkezdődik a bölcsődei ellátása.

9. TÁJÉKOZTATÁS

A bölcsődei szolgáltatásról az érdeklődők több módon is tájékozódhatnak:

- Az önkormányzat helyi rendelete tartalmazza a bölcsődéssel kapcsolatos eljárási rendet.
- A bölcsődékben mind személyesen, mind telefonon vagy akár honlapon keresztül is lehet tájékoztatást kérni.
- A bölcsődén belül szülői értekezletek, hirdetmények, valamint a szülők és a bölcsőde dolgozói közötti beszélgetések, illetve a gyermek családi füzeté teszik folyamatosszá az információcserét. A családi füzetben a „saját” kisgyermeknevelő rendszeres írásbeli tájékoztatást ad a gyermek fejlődéséről.

Használata lehetőséget ad a családi és bölcsődei nevelés összehangolására, ezáltal javítja a nevelés-gondozás minőségét, nem helyettesíti a közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzetet, hanem kiegészíti azokat. Természetesen elsősorban a gyermekről szól, az ő fejlődését, kapcsolatait, személyiségét tükrözi, az őt nevelő-gondozó felnőttek számára. A szülő írása lényegében arról szól, hogy a gyermek milyen nevelői magatartás, módszer következtében hogyan fejlődött. A kisgyermeknevelők képet kapnak tehát a kisgyermek szokásairól, a fejlődéséről, ugyanakkor a szülői magatartásról és a családi légkörről is. Ez azért fontos, mert a kisgyermeknevelőnek ismernie kell a szülő viszonyulását a kisgyermekhez, hogy ahhoz tudja igazítani a bánásmódját és szükség esetén kompenzálni, korrigálni vagy pótolni tudja a családi hatásokat. A kisgyermeknevelők arra törekednek, hogy írásaik tartalmas közlések legyenek, hogy a szülők elegendő információt kapjanak. Az aprólékos gondossággal leírt pillanatképek, sokat mondanak a szülőnek, továbbá arra ösztönözheti, hogy otthon hasonlóképpen próbálkozzanak a gyermek nevelésével-gondozásával. A szakemberek által igényesen elkészített írás olyan értékeket közvetít a család számára, amelyek hozzájárulnak a gyermekek testi-lelki egészségvédelméhez, a szülői kompetencia erősítéséhez. A bölcsődénkben a szülők többsége partner a családi füzet használatában, gyakran válaszolnak a kisgyermeknevelő bejegyzéseire, visszajelzéseikkel segítik a munkánkat. Az évek során az is előfordult, hogy a későbbiekben, a pontos

bejegyzések alapján anamnézisnek használták a családi füzetet.

- A bölcsődék nyári nyitva tartásáról a fenntartó minden év február 15.-ig tájékoztatja a szülőket.
- Fontosabb eseményekről a sajtó bevonásával is nyújtunk információt.

Fogadónap

Az5 sz. Őzike Bölcsődében minden kedden 9 órától-13 óráig fogadónap van.

Ezen a napon az érdeklődő szülők megtekinthetik a bölcsődét, tájékozódhatnak a jelentkezés feltételeiről, kitölthetik a bölcsődei felvételi kérelmet. A bölcsődébe járó gyermekek szülei is gyakran fordulnak kérdéssel vagy kérnek tanácsot, esetleg hivatalos igazolást ezen a napon.

Bölcsődei tájékoztató

Minden gondozási egység öltözőjében a kihelyezett üzenő falakon tájékozódhatnak a szülők az aktuális eseményekről, információkról.

A bölcsőde rendelkezik honlappal, amely ezen a címen érhető el:
<https://gyermekjolestialapellatas.hu/bolcsodek/5-sz-ozike-bolcsode/galeria/>

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Igénybe vevők:

A szülők a Házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy az Érdekképviselési Fórumnál

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségzegése esetén,
- a Gyvt. (1997. évi XXXI. törvény) által biztosított irat betekintési jogának megtagadása esetén.

Az Érdekképviselési Fórum egy évben egyszer ülésezik, a nevelési- gondozási év kezdetén, amikor megválasztásra kerülnek az érdekképviselési tagok. Panasz esetén az intézmény vezetője, illetve az Érdekképviselési Fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az Érdekképviselési Fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

0-3 éves kisgyermek joga, hogy

- biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben élhessen, fejlődhessen
- fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítva legyenek
- veszélyhelyzetben azonnali segítséget kapjon
- szükség esetén szakemberek segítsék fejlődését
- lehetősége legyen a játékhoz, tapasztalatok szerzéséhez
- fogyatékoság vagy rossz szociális körülmények esetén is megkapjon minden segítséget a lehetséges fejlődéshez, a jobb életminőséghez
- rendszeres egészségügyi felügyeletben részesüljön

A szülő joga, hogy

- megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését, gondozását bízta
- ismerje meg a nevelési, gondozási elveket, melyek alapján gyermekét nevelik, gondozzák,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőktől,
- megismerhesse a gyermekcsoportok életét
- a bölcsőde működéséről véleményt mondjon
- javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban
- panaszával az Érdekképviselői Fórumhoz forduljon

A szülő kötelessége, hogy

- amennyiben igénybe veszi a szolgáltatást, úgy fogadja el a bölcsőde házirendjét

Személyes gondoskodást végzők:

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó (jogi) dokumentumok: Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka Törvénykönyve (2012. évi I. törvény), Kjt. (1992. évi XXXIII. törvény), Etv. (2003. évi CXXV. törvény). Ezen előírások mellett az érdekképviselői fórum, a közalkalmazotti tanács, a szakszervezet és az esélyegyenlőségi referens hivatott biztosítani, hogy jogaikat érvényesíteni tudják.

A kisgyermeknevelő joga, hogy

- alakítsa a bölcsőde életét, a nevelési, gondozási elveknek megfelelően
- módszereket szakmailag önállóan gyakorolja,
- munkájához szükséges feltételek biztosítottak legyenek

- részt vegyen a továbbképzéseken
- megillessen a lelkiismereti szabadság, de tisztelet és tolerancia legyen benne a másfajta világnézeti megnyilvánulások és etnikum iránt

A kisgyermeknevelő kötelessége, hogy

- a nevelési, gondozási feladatokat a szakmai elveken a törvényben és a jogszabályokban rögzített előírásoknak megfelelően meghatározott munkaidőben a bölcsődevezető irányításával és ellenőrzésével lássa el
- tiszteletben tartsa a gyermekek személyiségét és jogait
- együtt működjék a családdal, tiszteletben tartsa a családi nevelést,
- etikusan kezelje a családról szerzett információkat
- hivatásbeli kötelezettségeként végezze gyermekvédelmi feladatát,
- különleges gondossággal, felelősséggel foglalkozzék a hátrányos helyzetük miatt rászorulókkal
- folyamatos önképzéssel biztosítsa a naprakész szakmai műveltséget

A kisgyermeknevelőket segítő szakember joga és kötelessége, hogy

- a gondozási-nevelési elvek által meghatározott kereteken belül, szakképzettségének megfelelően segítse a rászoruló gyermekeket illetve a bölcsőde munkáját.
- továbbiakban a jogok és kötelességek megegyeznek a kisgyermeknevelőjével.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA

11.1. Kisgyermeknevelők

- A vezetői, illetve csoportvezetői értekezletek lehetőséget biztosítanak az új törvények szakmai elvárások illetve az intézményen belüli kihívások, feladatok megbeszélésére.
- A kisgyermeknevelőink kötelező szakmai továbbképzéseken vesznek részt. A továbbképzés tervezetten, egyéni továbbképzési időszakokban történik. A továbbképzési időszak tartama négy év.
- Házi továbbképzéseken, szakmai napokon, konferenciákon való részvétellel lehetőség nyílik a dolgozók tudásának frissítésére. Az összegyűjtött tapasztalatok megbeszélésével is segítjük egymás munkáját. A jó ötletek átadásával lehetőség nyílik a színvonalasabb munkavégzésre. Ösztönözzük, és nagy hangsúlyt helyezünk a kisgyermeknevelőink önképzésére is. Az új szakmai elvárásokról való tájékoztatással, megismertetéssel, munkájukba való adaptálásával.

- A szakdolgozók közül, igyekeznek minél többen elvégezni a Csecsemő- és kisgyermeknevelő BA szakot, szeretnék a tudásukat magasabb szintre emelni.

11.2. Bölcsődei dajkák

A képesítéshez kötött munkaköröket a 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 1. sz. és 2. sz. melléklete írja elő. Minden jogszabályban előírt, képesítéshez kötött munkakörben, szakirányú képesítéssel rendelkező munkatársak állnak közalkalmazotti jogviszonyban.

A bölcsődei dajka munkakört szakképzett bölcsődei dajka látja el.

11.3. Konyhai dolgozók

Az intézményünkben HACCP rendszer működik az ellátottak ételmezését továbbra is ennek megfelelően kívánjuk folytatni. Évente egy alkalommal az ételmezésvezető a konyhai dolgozók részére helyi továbbképzést szervez, amit a HACCP dokumentációjában rögzít. Az ételmezésvezető három évente kötelező továbbképzésen vesz részt.

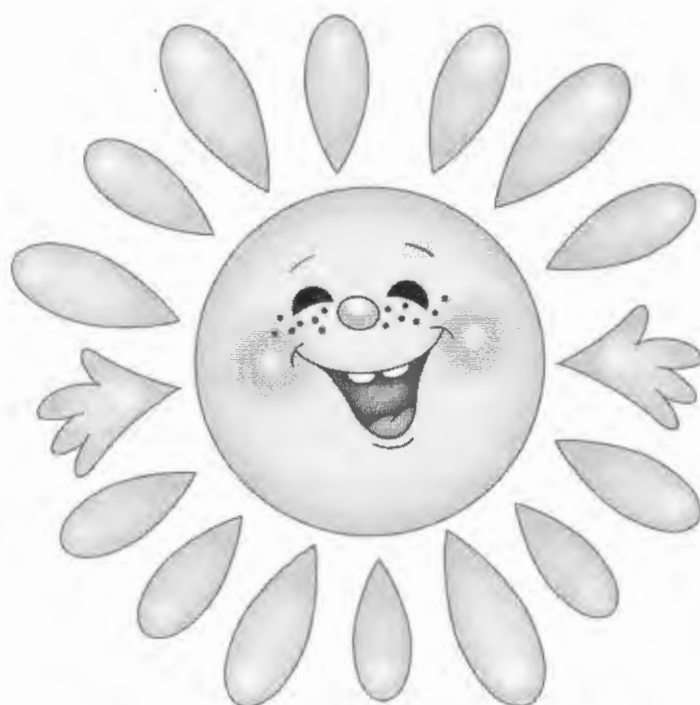
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április1. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága...../2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Poór Sándorné bölcsődevezető Dátum: 2025.03.06. Aláírás:..... <i>Poór Sándorné</i> .....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

6. számú
NAPSUGÁR BÖLCSŐDE
SZAKMAI PROGRAMJA

2025

Tartalomjegyzék:

BEVEZETÉS	3
1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI	4
2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI ÉS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	5
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók	5
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók	5
2.3. Módszertani szabályzók	6
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT-ÉS TERÜLET JELLEMZŐI	7
3.1. Az alapellátás célcsoportja	7
3.2. Időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatás célcsoportja	8
3.3. Ellátandó terület	8
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI	9
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok	9
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok	9
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK	10
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK	11
6.1. Bejárati előtér.....	11
6.2. Gyermeköltöztető.....	11
6.3. Fürdőszoba	11
6.4. Gyermekcsoportok	12
6.4.1. Pillangó csoport	12
6.4.2. Maci csoport	12
6.5. Fejlesztőszoba	13
6.6. A bölcsőde egyéb helyiségei	13
6.7. Terasz	14
6.8. Játszókert	14
6.9. Raktár	15
7. NEVELÉSI- GONDOZÁSI FELADATOK	15
7.1.1. Alapellátásban	15
7.1.1. Alapelvek	15
7.1.2. Nevelési célok	18
7.1.3. Nevelési feladatok	20

7.1.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei	22
7.2. Szolgáltatások	25
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	25
8.1. Igénybevétel módja	25
8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció.....	26
8.2.1. A felvételhez szükséges a szülő részéről.....	26
8.2.2. A felvételhez szükséges a bölcsőde részéről.....	26
9. TÁJÉKOZTATÁS	27
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓL JOGAI	27
10.1. Igénybevevők	27
10.1.1.0-3 éves kisgyermek jogai.....	27
10.1.2. A szülő joga.....	28
10.2. Személyes gondoskodást végzők joga.....	28
11. SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSA	29
11.1. Kisgyermeknevelők	29
11.2. Bölcsődei dajka	29
11.3. Konyhai dolgozók	29
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	30

MELLÉKLETEK

1.sz. Melléklet Megállapodás minta

2.sz. Melléklet Szervezeti és működési szabályzat

BEVEZETÉS

A világ első bölcsődéjét 1844-ben nyitották meg Párizsban. 1852. április 21-én nyílt meg az ország első bölcsődéje Pesten. Majer István püspök, valamint Forrayné Brunszvik Júlia - Brunszvik Teréz, az első magyar óvoda alapítója unokahúgának – támogatásával, az ország első bölcsődéjében, 5 szobában 38 gyerekről gondoskodtak. Eleinte 4 éves korig fogadták a gyerekeket teljes ellátással, sőt számukra ruházatot is biztosítottak. A nyitvatartás igazodott a munkarendhez, reggel 5 órától este 7-ig biztosították az ellátást. A felvételnél mérlegelték a családi körülményeket, s a bölcsődébe kerülő gyerekek többnyire sokkal jobb anyagi feltételek közé kerültek, mint, amilyet a család tudott volna otthon biztosítani. Azóta sok változás történt, de a gyermekek iránti elkötelezettség, elhivatottság, ma is a bölcsődei ellátás állandó jellemzője. A mai magyar bölcsődei szakmai munka magas színvonalú, méltán elismert nemzetközi téren is.

A szakmai programmal célunk a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának magas szintű megvalósítása, a kialakult jó gyakorlatok megerősítése, új módszerek és tevékenységek bevezetése, a dolgozók és a szülők nevelői szemléletének formálása, kapcsolatépítés.

Mindenekelőtt legfontosabb, a gyermekeink egészséges értelmi- érzelmi fejlődése, biztonságérzete, kiegyensúlyozottsága. A Napsugár Bölcsődében állandó törekvésünk, hogy ezek mellett biztosítsuk annak lehetőségét is, hogy munkatársaink igényes, kiszámítható, jó körülmények között, kiegyensúlyozott munkahelyi légkörben tudjanak dolgozni, fejlődni.

1.A BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve:	6.sz. Napsugár Bölcsőde
Címe:	4400 Nyíregyháza, Dália u. 1.
Nyitva tartás rendje:	hétfőtől-péntekig 7:00 órától – 17:00 óráig
Ellátási terület:	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám:	24
Telefonszám:	06-42-317-016/ +36-30-326-8123
E-mail:	bolcsinapsugar@gmail.com
Honlap:	http://www.gyermekjoletiapellatas.hu/bolcsodek/6-sz-napsugar-bolcsode
A FENNTARTÓ	
Neve:	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye:	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér. 1. sz.
Képviselője:	NYMJV polgármestere
E-mail:	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefonszám:	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve:	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye:	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D.
Képviselője:	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve:	Széles Andrea bölcsődevezető
Érvényesség ideje:	2030.03.06.
Készítésének ideje:	2025.03.06

2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI és MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orzagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_issuu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
  - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)
<https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
  - Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak
  - Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
  - Tudástár - Csecsemő és kisgyermek élelmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standar – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)
https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3.AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT -ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1 Az alapellátás célcsoportja

A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátását nyújtja, 20 hetestől- 3 éves korig. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, akkor a nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. Amennyiben még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31- ig tovább gondozható nevelhető a bölcsődében.

Bölcsődénk, Nyíregyháza város szélén lévő lakótelepén, a Huszár – lakótelepen a Dália utca 1.sz. alatt működik. Intézményünk, tömegközlekedési eszközzel és gépjárművel is könnyen megközelíthető.

A mintegy 1900 fős Huszár-telep Nyíregyháza legnagyobb szegregátuma. A városban a cigány népesség nagy része a Huszár-telepen él. A lakótelepen élők 90 százaléka roma. A város és intézményei, mindent megtesznek azért, hogy az itt lakók életminőségét komplex szolgáltatásokkal javítsák.

Bölcsődénk 1960-ban, 40 férőhellyel adaptáltan, egy meglévő épületben az akkori igényeknek, funkcióknak megfelelően átalakítva kezdett üzemelni. 1987-ben az intézményünk nyugati részét átalakították, itt kapott helyet a 7. sz. Idősek Klubja, így a bölcsőde 30 férőhellyel működött tovább. 2010. december 28. napján jogerőre emelkedett határozat alapján az engedélyezett férőhelyek száma:24fő.

Az intézményünk zavartalan működéséhez biztosítottak a feltételek. Ezen a lakótelepen nagyrészt önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások vannak, ahol hátrányos helyzetű roma családok élnek. Ellátottjaink nagy részben ezekből a családokból kerülnek hozzánk, tehát fontos feladatunk van a gyermekszegénység csökkentésében és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelésében. A jelenlévő szociális háttér felerősíti azokat a hátrányokat, amelyek miatt a telepi gyermekek kevesebb eséllyel indulnak. A Huszár telepen a munkanélküliségi ráta magas. A lakótelepen működik a Család és Gyermejkölési Központ - Huszár telepi Alközpontja is, amely folyamatosan figyelemmel kíséri a lakótelepen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét. Az itt élő gyermekek sajátos szocializációs közegben élnek, meg kell tehát ismernünk a családok életmódját, kultúráját. Annak a felismerésnek a tükrében végezzük feladatunkat, hogy a cigány gyermekek felé irányuló segítségünk csak abban az esetben lehet eredményes, ha intézményünk alkalmas arra, hogy kezelje az etnikai csoporthoz való tartozásból fakadó másságot.

Folyamatosan együttműködünk a Család és Gyermekjóléti Központtal. A Család és Gyermekjóléti Központ által kezdeményezett bölcsődei felvételek leggyakoribb okai:

-a család olyan rossz szociális körülményei, ahol legtöbbször az elemi szükségletek is gondot okoznak, vagy a legalapvetőbb feltételek is hiányoznak a gyermekek gondozásához – neveléséhez. A családoknál gyakran tapasztalunk rossz lakhatási körülményeket. A jórészt egyszobás lakásokban, zsúfoltan élnek. Gyakori, hogy huzatos a lakás, vagy dohosak, penészesek a falak. Előfordul, hogy a családnak nincs pénze tüzelőre, nincs megfelelő fűtőtűz. - a család instabilitása – különélés, vagy börtönbüntetés letöltése miatt. A szülők helyzete gyakran bizonytalan, életmódjukra, életvezetésükre a szélsőségek jellemzőek.

Bölcsődénk figyelembe veszi, hogy a gyermek fejlődését genetikai adottságok, a környezeti hatások és a szociális háttér együttesen határozza meg. Minden egyes gyermekről átfogó képet kell kapnunk, hogy kibontakozhassanak azok a nevelési –gondozási feladatok, amelyekre a legnagyobb szükség van. Eddigi munkánkkal is bizonyítható, hogy jelen esetben a cigány kisgyermek egyáltalán nem rendelkezik rosszabb potenciállal, a szociális környezetük eredményezi a lemaradást. Az adottságok, képességek gyakorlással fejlődnek, ha a családon belül ez a nem biztosított, akkor a bölcsődénk nagyban hozzájárulhat a kedvezőtlen hatások enyhítéséhez, az otthoni hiányállapotok pótlásához. A kisgyermeknevelőink minden esetben kiemelten segítőkapsolatban vannak a gyermekkel, szülővel. Törekszünk arra, hogy a szülők bizalmát, elfogadását megnyerjük, mert az együttműködés a sikeres munkánk elengedhetetlen feltétele.

3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja

A nyíregyházi bölcsődékben lehetőség van alapellátáson túli szolgáltatásként az időszakos gyermekfelügyelet működtetésére. A bölcsődei csoportok üres férőhelyei nyújtják ezt a szolgáltatást, a bölcsődei ellátást és az időszakos gyermekfelügyeletet azonos időben igénybe vevő gyermekek száma nem haladhatja meg a rendeletben meghatározott, egy bölcsődei csoportban ellátható gyermekek maximális számát. E szolgáltatásnak külön térítési díja van. Bölcsődénk az alapellátás mellett időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást nem végez.

3.3 Ellátandó terület

3.3.1. Nyíregyháza

Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelye, 1990 óta megyei jogú város.

Az ország hetedik legnagyobb városa, körülbelül 117487 fő lakossal. Az észak –alföldi régió második legjelentősebb városa. Dinamikusan fejlődik, a helyi lakosok és közösségek számára

egyaránt vonzó feltételeket nyújt. Nyíregyháza, kiemelt figyelmet fordít a fiatal családokra, számos kezdeményezés és lehetőség bizonyítja, azt, hogy milyen fontos a városnak a jövő. Az elmúlt évek kiemelt projektjei voltak többek között, bölcsődei és óvodai felújítások, új lakónegyedek építése, valamint szabadidős beruházások.

3.3.2. Nagycserkesz

A bölcsőde működési területe ellátási szerződés keretében, Nagycserkesz község, amely Nyíregyháza és Tiszavasvári között, Nyíregyházától 15 km-re, a 36-os számú főútvonal mentén található. Területének jelentős része 97%-a külterület, melyet jelenleg 16 bokortanya alkot. Belterülete mindössze 3 %. A község lélekszáma (a KSH 2023 adata alapján) 1702 fő. Jelentős ipari létesítmények, üzemek nincsenek, inkább, a mezőgazdasági tevékenység jellemző a községre.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény bölcsődevezetőit tervezett és szervezett együttműködés jellemzi. A célokat az intézményi és bölcsődei tervek figyelembevételével határozzuk meg.

A Napsugár Bölcsőde dolgozói közötti információáramlás, a kommunikáció rendszeres. Mindenkinek egyértelműen meghatározott szerepe és feladata van. A közös célok érdekében a munkatársak képesek az összefogásra és tevékenységük összehangolására. A „szervezet” motorja a kisgyermeknevelők összehangolt és céltudatos munkája. Ahhoz, hogy a feladatok gördülékenyen és optimálisan megvalósulhassanak, szükség van a munkatársak részfeladatainak összehangolására. A munkaköri leírás mellett a szervezési feladatok tekintetében, esetenként szükség van egyéni munkaszervezésre.

A szülőkkel való jó kapcsolatban a kommunikációra nagy hangsúlyt fektetünk. Sok esetben érezzük az érzékenységüket, bizonytalanságukat. Ennek érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a különböző szóbeli kapcsolattartási formákra, akár többszöri családlátogatás vagy – a napi beszélgetések – szülői értekezlet - szervezett programok alkalmain. Telefonos, vagy elektronikus megkeresésre is nyitott az intézményünk.

4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok

- Bölcsődék, óvodák,
- Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság- Védőnők, Házi gyermekorvosok,

- Egységes Pedagógia Szakszolgálat,
- Magyar Bölcsődék Egyesülete,
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Szociális -és Köznevelési Osztálya,
- Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ,
- Nyíregyházi Egyetem,
- Rendőrség
- Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet,
- Szabolcs- Szatmár –Bereg Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-Biztonsági és Állategészségügyi Osztály,
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala,
- Védőnői szolgálat,
- Zay Anna Egészségügyi, Informatikai Szakközépiskola és Kollégium (Nyíregyháza)

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

Minden dolgozó rendelkezik a munkaköréhez igazodó szakirányú végzettséggel.

Szakmai feladatellátás:

Munkakör	Képesítés	Létszám
Bölcsődevezető	csecsemő és kisgyermeknevelő(BA	1 fő
Kisgyermeknevelő	csecsemő és kisgyermekgondozó, kisgyermekgondozó,-nevelő	4 fő (csoportonként 2fő)
Bölcsődei dajka	A bölcsődei dajka képesítési előírásait meghatározó miniszteri rendeletben előírt tanfolyam	1 fő

Élelmezési feladatellátás:

Munkakör	Képesítés	Létszám
élelmezésvezető	élelmezésvezető	1 fő
szakács	szakács/diétás szakács	1fő
konyhai kisegítő		1fő

Egyéb munkakörök:

Munkakör	Képesítés	Létszám(fő)
mosodai kisegítő		1fő
udvari munkás		1fő

6.TÁRGYI FELTÉTELEINK

Intézményünk, bölcsődei funkciónak megfelelően átalakított épületben működik.

Az épület összes alapterülete:277,42 m²

A bölcsőde helyiségei:

6.1.Bejárati előtér:

A gondozási egység bejárata északi fekvésű. A bejárati ajtó félig üvegezett egyszárnyú műanyag nyílászáró. A bejárati előtér (3,2 m²) világos helyiség. Az oldalfalak 150 cm magasan világos modern csempeburkolat, felette gyermekképek kerültek elhelyezésre. A padlózat világosszürke járólappal. A helyiségnek közvetlen kapcsolódása van, a közlekedő folyosóval, a csoportszobával, a fejlesztő szobával, és a gyermeköltözővel.

6.2.Gyermeköltöztető:

A gyermeköltöző alapterülete 12, 2 m², fehérre festett félig üvegezett ajtóval kapcsolódik az előtér helyiségével. Itt két csoport gyermekei számára 24 jellel ellátott modern, színes öltözőszekrény van elhelyezve, a ruházatok tárolására. A jellel ellátott 2 szintes cipős polc elérhető magassága lehetővé teszi a gyermekek önállósági törekvéseinek megvalósulását. A hideg- meleg vizes felnőtt kézmosó elhelyezése biztosított. A helyiség falai fényes, világos csempével vannak burkolva. A falakat barátságossá teszik a gyermekképek, valamint a faliújságon elhelyezett dekorációk, gyermekversek. A bölcsődei életet házirend szabályozza, melynek egy példánya itt van kifüggesztve. Az aktuális heti étrendről, valamint a testméretek változásairól is tájékozódhatnak a szülők. Az ablak színes dekor függönye, sok természetes fényt enged be a helyiségbe. A mesterséges megvilágítást neoncsövek biztosítják.

6.3.Fürdőszoba:

Alapterülete: 16,7m². Közvetlenül, félig üvegezett ajtóval kapcsolódik az a gyermeköltözőhöz, valamint a két csoportszobához. A járólappal tetszetős közép barna színű csúszásmentes burkolata jól tisztítható, fertőtleníthető. A falak fényes világos csempéi színben harmonizálnak a

padlóburkolatával. A természetes megvilágításról az északi falon végig húzódó bukó-nyíló ablakok gondoskodnak. Az ablakokra, modern vidám narancsszínű függönyöket vásároltunk. Felszerelése: 2 db gyermek kézmosó, hideg- meleg vizes keverő csapteleppel, felette tükör 2db, illetve egy egészalakos tükör. Két gyermek WC, elérhető magasságban elhelyezett papír tartóval. Mellette bili mosó van kialakítva. Két részes pelenkázó asztal, lemosható műbőr bevonatú szivaccsal, valamint a pelenkázáshoz szükséges eszközökkel. Alatta a billenős és pedálos badellák a különféle szennyesek, illetve a hulladék tárolására szolgál. A zuhanytálca hideg-meleg vizes csapteleppel és zuhannyal van felszerelve. Mindkét csoport fogmosó poharai külön jellel ellátott rekeszes fali tárolóban vannak elhelyezve. A beépített szekrény ruházat és egyéb textilek elhelyezését biztosítja. Alatta, modern polcos törölköző és fésűtartó van beépítve. A gyermekfürdőszoba kötelező eleme a gyógyszerszekrény, mely a falra van felszerelve. A gyermekek gondozását és önállósodását segítő berendezési tárgyak és eszközök legtöbbje, a gyermekek méretéhez és fejlettségéhez igazodnak.

6.4. Gyermekecsoportok: Pillangó 40m², Maci csoport 36,5m²

6.4.1. Pillangó csoport

A csoport világos, kellemes élettér, közvetlenül félig üvegezett dupla szárnyú ajtóval kapcsolódik a Maci csoporthoz, és közvetlen kapcsolata van a fürdőszobával, a terasszal, valamint az előtérrel. A csoportszoba berendezését a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségét, eltérő igényeit követve, folyamatosan alakítjuk, változtatjuk. A déli fal végig üvegezett ablakai sok természetes fényt engednek a csoportba. A padló tetszetős, világos meleg hatású pvc burkolatú, mely jól tisztántartható. A falak világos pasztell árnyalatúak, melyet a gyermekképek tesznek még barátságosabbá. A csoportszoba alaphangulatát a gyermekminta függönyhöz, valamint a modern egyszerű szőnyeghez igazítottuk. A pillangó csoport kisgyermeknevelői különböző funkciósarokokat alakítottak ki, mely a csendes, nyugodt, biztonságos játéktevékenységet segítik elő. A játék a kisgyermek legfontosabb tevékenységi formája, nélkülözhetetlen a fejlődéséhez, nagy szerepe van az értelmi, a szociális, érzelmi, nyelvi képességek fejlődésében. A puhasarok, konyhai sarok, valamint az építő és alkotó tevékenységekre kialakított csoportrész gazdag eszközkészlettel áll rendelkezésre. Elhelyezésüknél figyelembe vettük azt, hogy: nyitott játékpolicokon, tárolóedényekben, fajtánként, a kisgyermekek által elérhető magasságban legyen a legtöbb eszköz elhelyezve.

6.4.2. Maci csoport

A gyermekszoba közvetlenül félig üvegezett ajtóval kapcsolódik a fürdőszobához, a Pillangó csoporthoz, valamint a vezetői irodához.

A falak pasztell sárga színűek, az oldalfalakat 150 cm magasságban fehér műanyag lambéria borítja, mely a jól tisztántarthatóságán kívül, világosabbá is teszi a helyiséget.

Az ablakok keleti fekvésűek, a függöny mintázata visszatér a szőnyeg mintájában törekedve a formák összhangjára és a vidámság megteremtésére. A praktikus kialakításnál figyelembe vettük azt is, hogy a csoportban legyen elég tér kialakítva a gyermekek játékához, mozgásához. A funkciósarkok változatos eszközei fejlődésre ösztönzik gyermekeinket.

További berendezések a Pillangó és Maci csoportban: 4 darab gyermekasztal, állítható lapmagassággal, a gyermekek méretéhez igazítva, valamint 16 gyermekszék. Polcos tálalóasztal mely igény szerint széthyitható. A fektető ágyak a beépített szekrényben vannak elhelyezve. A fényzáró rolók élénk, színes változata harmonizál a csoport egész hangulatával. Szűrt fénye pihentető alvást biztosít a csoportok gyermekei számára. A kapcsolók, konnektorok nincsenek gyermekek számára elérhető magasságban.

A bölcsődei csoportszobáink többfunkciós terek, ahol a változatos játékok, étkezések, pihenés mellett, a „tanulás” legmegfelelőbb és legfontosabb helye.

6.5. Fejlesztőszoba: 8,6m²

A bejárati előtérből nyílik. Ezt a helyiséget a saját kisgyermeknevelői rendszer keretében működtetjük. Tudatos tervezéssel sikerült olyan szobát kialakítani, amely inspiráló, minőségi eszközökkel felszerelt. A mozgás kiemelt támogatása mellett, szeretnénk minél komplexebb támogatást nyújtani bölcsődéseinknek. A nyugalmat árasztó környezetben főként a finommotorikát, gondolkodást, szókinccsfelnevelést segítő játékokat helyezünk előtérbe. Vásárláskor a kiváló pedagógia értékeket tartottuk szem előtt, amelyek az értelmi fejlődést támogatását szolgálják.

Ez a helyiség kisgyermeknevelői szobaként is funkcionál.

6.6. A bölcsőde egyéb helyiségei:

-*Vezetői iroda*: alapterülete 15.1 m².

-*Mosó-vasaló-szárító helyiség*: 48,5m²

A szennyes ruha és tiszta ruha kezelése térben és időben elkülönítetten történik.

-*Főzőkonyha*: alapterület: 20.9m².

A bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkezést, a déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kisétkézést biztosítunk. A 3 éven aluli gyermekek ételmezésével kapcsolatos táplálkozástudományi és higiénés szabályok alapján a bölcsődénkben főzőkonyha működik.

A konyha funkciójának megfelelő fekete mosogató, hús-, zöldség előkészítő, megfelel a közegészségügyi szabályoknak.

2003.január1-től bevezetésre került és alkalmazzuk a HACCP rendszert.
-Szárazáru raktár: 7,6m², a konyha közelében a közlekedő folyosóról nyílik. Természetes szellőzése biztosított, emellett, beépített ventilátor gondoskodik a hőfok szabályozásáról. Az élelmiszerek szakosított, megfelelő tárolása itt történik. A hűtőszekrények és mélyhűtők elhelyezése is ebben a helyiségben megoldott. A hulladéktároló edények a bölcsőde épületén kívül, a játszóudvartól elkülönítetten, van elhelyezve.

A dolgozók szociális helyiségei:

- Étkező: 8.9m²
- Öltözők 10,4m² ,3,3m²
- Zuhanyzó – WC

6.7.Terasz: 30m²

A pillangó gyermekcsoport, valamint a vezetői iroda, közvetlen ajtó kijáráttal kapcsolódik a teraszhoz. Burkolata simított szemszerkezetű beton.

6.8. Játszókert: 310m²

Határoló fémkerítésünk 95 cm magas függőleges pálcasosztású. A pálcák közötti távolság 7 cm. A bölcsődénk kertje két játszókertre osztható. Burkolt és füvesített területrészt, arányát figyelembe vettük. Mindkét részen megtalálható a játszóudvar kötelező eleme a homokozó. Aljzata kavicsagyazatba rakott téglá, határoló falai a kapcsolódó tereppel azonos magasságú gumitéglá, töltőanyaga mosott folyami homok. Rögzített, beépített kert mozgasfejlesztő játékaink; a bölcsis mászóka alagúttal, csúszdával, fa játszóház, valamint, mobil játékok sokféleségei – motorok, futóbiciklik, labdák, talicskák, homokozók- is rendelkezésünkre állnak a gyermekek szabadban való mozgásához, játékához. Napos területen került kiépítésre a pancsoló medence. Térkö burkolatában négy szórófej van beépítve, amely a nyári hőségben permetező sugárral hűsíti a gyermekeket. A nyitó- záró szerkezetet a gyermeköltözőből lehet működtetni. A zöld terület a játszóudvaron belül a szabad mozgásteret biztosító nagyobb összefüggő gyepfelület.

A burkolt terület anyaga, ütéscsillapító gumiburkolat, valamint simított beton.
Növényzetek: A nagy lombosított idős fák, részben árnyékolják az udvarrészt. A lombhullató növények, szil, éger levele, virága, termése vagy egyéb, a gyermek által elérhető része nem mérgező, vagy balesetet okozóan szúrós. Az utóbbi években, többféle fiatal fa, sövény sor került

telepítésre. Ezek részben a kert zöldebb látvány képét fokozzák, másrészt a környezettudatosabb szemlélet jegyében lettek telepítve.

6.9 Raktár: 105m² A bölcsőde területén található raktárépületben helyet kapott egy földesáru raktár, egy babakocsi tároló és- játékraktár, valamint egy kazánház épület rész. Ezek a helyiségek külön bejáratúak vannak kialakítva.

7.NEVELÉSI- GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. Alapellátásban

7.1.1. Alapelvek

A család rendszerszemléletű megközelítése

A roma közösségekben, a korai gyermekvállalás kultúrájuk sajátosságának tekinthető. A Huszár-lakótelepen élő családok gyermekszáma magas, az anyák nagyon fiatalon vállalnak gyermekeket. A családjaik között alacsony a különböző iskolafokokon részt vevők vagy az iskolát befejezők száma. Ezen okok miatt is fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeken túl a szülőket is formáljuk. A család közreműködésére feltétlenül számítunk ahhoz, hogy feladatainkat a legmegfelelőbbben ellássuk. Elsősorban a személyes példamutatásunkkal, kölcsönös tiszteletre, elfogadásra „tanítjuk” családjaikat. A kisgyermeknevelőink kiváló szakmai és szemléletbeli értékekkel rendelkeznek, - ezek a tulajdonságok- a családlátogatás és a beszoktatás idején segítik egymás megismerését, elfogadását. Hisszük azt, hogy befolyásolhatjuk egymás hatékonyságát. Modellként, a mindennapi találkozások alkalmain, olyan magatartással, szeretettel és empátiával közeledünk a családok felé, hogy érezzék részünkről, az együttműködés fontosságát.

A koragyermekkorai intervenciók szemlélet befogadása

A gyermek személyes fejlődésének elősegítése érdekében, a gyanújelek korai felismerése elsődleges fontosságú. Szükség esetén további vizsgálatokra való javaslatot kezdeményezünk.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A családi értékrendek és minták mellett, a bölcsőde értékrendje és nevelési stílusa is nagy hatással bír. A családi és a bölcsődei nevelés összhangja nagyban hozzájárul a nevelés

eredményességéhez. A szülők a különböző események és programok által bekapcsolódhatnak a bölcsődénk életébe. Ezek jó lehetőséget adnak, a szülői szerep fontosságának megéléséhez. A legfontosabb kapcsolatfelvétel a családlátogatás, amely jó lehetőséget nyújt az ismerkedésre, a gyermek mélyebb megismerésére. A család – elsősorban az édesanya megismeri azokat a kisgyermeknevelőket, akire a gyermekét bízta. Elkezdődik egy folyamat, amely a tapintatos beszélgetés közben kezd formálódni. A kíváncsiság, a tudatosság és a pozitív eredmények mozgatják a kisgyermeknevelőket. És ezek a tulajdonságok készítik elő a jó együttműködés kezdeteit.

A napi találkozások, szülői értekezletek, a közös programok is jelentősen hozzátesznek a bölcsőde jó mértékű megítéléséhez, hiszen ezeken az alkalmakon a családjaink aktívan részt vesznek. Úgy tapasztaljuk, hogy a szakemberek érdeklődése, támogató magatartása, a szülőben és gyermekben egyaránt kellemes érzetet teremt.

Szervezett közös programjaink: Az ünnepekhez, valamint különleges napokhoz kapcsolódóan, családi gyermeknapot, mikulásvárással egybekötött mézeskalácssütést rendezünk. A gyermekek a szülők biztonságot adó jelenlétében szereznek tapasztalatokat a társas helyzetekről, együtt játszhatnak szüleikkel és kortársaikkal.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

Intézményünkben semmiféle hátrányos megkülönböztetés nincs. Szeretettel, törődéssel végezzük napi feladatainkat. Érezzük, hogy mennyire kell a szeretet, a simogatás, a mosoly, a tartalmas beszélgetések. Gyermekünk, szépen berendezett, kellemes és nyugodt környezetben tölthetik napjaikat. Fontosnak tartjuk, hogy megismerkedhessenek a játékok sokféleségével. Nagy öröm a kisgyermeknevelőknek, ha látják a gyermekeket elmélyülten játszani, koncentrálni a feladatra. Minden elért eredménynek tudunk örülni. Bölcsődéseink, minden nap pozitív élményekkel, megerősítéssel indulhatnak haza.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

Minden kisgyermeknevelői törekvésünk célja, a gyermekeink legjobb fejlődése. Az érzelmi melegség közvetítése, elhivatottság, felelősséget vállaló és kötelességtudó munkatársak jelenléte képviseli számunkra a munkánk magas színvonalát. A gondozásokon túl a mindennapos feladatainkat – mozgás, éneklés, mondókázás, beszélgetések- hiteles magatartással látjuk el. A kisgyermeknevelő érzelmi állapota, mentális egészsége, leképeződik a csoportján. Példaként szolgálunk a mindennapokban akaraterőből és emberségből.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

Nagy hitünk van abban, hogy a bölcsődében végzett munkánkkal, a gyermekek óvodai, majd iskolai sikerességét is megalapozhatjuk. Az a biztonság és szeretet, ami körülöleli a mindennapokat, olyan nyugalmat biztosít, amely által észrevehetően formálódnak a gyermekek. Már a beszoktatás utáni hónapban megtapasztaljuk ezt a gyermekeink arckifejezésén, érdeklődésén. Két igen fontos szakmai feladatot szeretnék kiemelni, amely a biztonság és stabilitás legmeghatározóbb momentumai közé sorolható. A „saját kisgyermeknevelő” – rendszer, amely a személyi állandóság elvén nyugszik. A „saját” kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő segíti át a bölcsődei élet során adódó nehézségeken, és természetesen minden örömteli pillanatán.

A kisgyermeknevelő, és a „saját” gyermeke között szeretet-kölcsönhatás alakul ki. De ez a kölcsönhatás, nemcsak a nevelő és gyermek érzelmi indíttatásából ered, ehhez szükség van a környezet legmegfelelőbb kialakítására. A tárgyi környezet szépsége és biztonságossága mellett a jól megszervezett napirend, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani. Szintén megteremti a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. Ez minden bölcsődés gyermek a belső nyugalma is biztosítja.

A kisgyermeknevelők megértik, segítik a gyermek igényeit. Szakembereink a csoportok nyugalma, jó közérzete érdekében elhivatottan cselekszenek.

Fokozatosság megvalósítása

A nevelés- gondozás minden helyzetében, törekszünk, a fokozatosság, valamint, a folyamatosság megvalósítására. Ha csak egy igen fontos mozzanatot emelünk ki példának, akkor ez a beszoktatás folyamata. A gyermek számára a bölcsőde megismerése, elfogadása, a szülő jelenlétével, fokozatosan, a napok előre haladtával, egyre hosszabb ideig történik. A kisgyermeknevelő fokozatosan veszi át a „szülő szerepét”, alkalmazkodik a gyermek érzelmeihez, támogat, ha kell, vigasztal. Megértő módon igazodik a gyermek igényeihez, tágabb értelemben támogatja az egész családot.

Minden nevelő- gondozó munkánkat áthat a fokozatosságra való törekvés, igény arra, hogy a gyermek fejlettségét, akaratát és kíváncsiságát figyelembe véve haladjunk az önállóság kialakulása felé. A fokozatosság útja a bölcsődénkben egyenlő a kompetens gyermek fogalmával.

Egyéni bánásmód érvényesítése

Minden kisgyermek egy egyedi, önálló személyiség, ebből adódóan egyéni bánásmódot igényel. Ennek megvalósulását nagyban segíti, a szülőktől kapott, illetve megfigyelt információk összessége, valamint a kisgyermeknevelők szoros együttműködése.

A kisgyermeknevelőink figyelembe veszik a gyermek aktuális hangulatát, közérzetét, fejlettségét és ennek tükrében segítik, támogatják.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A kisgyermeknevelő mozdulatai sok mindent kifejeznek. Az érintésekkel érzelmeket közvetítünk. Közben megtapasztalhatja a gyermek a biztonság érzését, a simogatás lágyágán át a szeretet erejét, a gyengédséget és törődést. Tekintetekben a szemek csillogása, a szavak pozitív ereje, dallamossága megnyugtat. A gondozások minden helyzetében figyelembe vesszük, azt, hogy az átélt kellemes tapasztalatok, gazdagítják, szorosabbá fűzik a kapcsolatot a gyermekekről gondoskodó felnőttel.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

Kiemelkedően fontosnak tartjuk, hogy változatos élményekben részesüljenek a gyermekek. A gondozásokon túl, bőséges lehetőségeket biztosítunk, olyan helyzetekre, amelyek élmények és tapasztalatok átélésére adnak lehetőséget. Az aktivitás, az önállósulás és öntevékenység vágya minden gyermekre jellemző. Az a kompetens gyermek, akiben már a legkisebb kortól kezdve a játékokon és beszélgetéseken keresztül számos készséget kibontakoztathatunk. Ezekre a szükségletekre nagy hangsúlyt fektetünk, így az önbecsülés és önbizalom alapjait adjuk meg. Kiemelt figyelmet fordítunk, anyagok, eszközök, formák ismeretére. Figyelemmel kísérjük a játékboltok újdonságait, olyan pedagógia értékekkel rendelkező játékokat vásárolunk, amelyek beilleszthetőek a mindennapokba és színesítik, tartalommal gazdagítják a gyermekek értelmi-érzelmi fejlődését. Ezeken a közös játékokon, a kisgyermeknevelő szakértelme, és akarata jelenti azt, hogy a későbbiekben, hogyan fejlődik a gyermekek szépérzéke és fogékonysága. A megfelelő szervezőmunkán felül, nagy hatással bír a nevelő kezdeményezőképessege, a példamutatása, a dicsérete, hiszen ez ad alapot, a további fejlődésre.

7.1.2. Nevelési célok

A roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője: munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség, lakhatás, szocio- kulturális hátrányok. Ezért még inkább törekszünk arra, hogy olyan bölcsődei

környezet teremtsünk, ahol esztétikus, vidám, biztonságot adó légkörben nevelkednek – fejlődnek a gyermekeink. Az ellátott gyermekeink csecsemőkortól az óvodába indulásig, élményekkel teli napokat tölthetnek.

Hisszük abban, hogy a tervszerűen és tudatosan megvalósított szép környezet, nemcsak a kicsik, hanem a szüleik előtt is ízlésformáló hatással bír.

Pályázati és fenntartói forrásból, valamint saját ötleteinket megvalósítva, jelenleg kiváló pedagógiai értékekkel bíró játékkészlet áll rendelkezésünkre. A kisgyermeknevelőink nyitottak az újdonságokat illetően. Megragadnunk minden lehetőséget, ami pozitív változásokat eredményezhet a gyermekek fejlődésében, illetve közvetetten a családjaink formálásában.

Védjük, építjük és szépítjük környezetünket! Közös elhatározásunk a kertünk gondozása. Felüdülés a léleknek, amikor együtt gyönyörködhetünk a friss üde zöld fűben, a nyíló virágok szépségében, a pillangók táncában. Az évek során kialakult kertképünk a tavasztól- ősziig tartó folyamatos munkálkodásunk eredménye. Olyan kertrészeket álmodtunk és valósítottunk meg, mint a fűszernövényes ágyásrész, vagy a pillangókat csábító illatos növények gyűjteménye. Mindig vannak új ötleteink, melyek apró részletei vonzóbbá teszik a kertünk szépségét.

Az elkövetkező időszak fontos feladata továbbra is a felzárkóztatás a nehéz szociális háttérrel rendelkező gyermekeink számára. Céljainkat ennek tükrében fogalmazzuk meg. Optimális inger gazdag környezet fenntartása, fejlesztése. Jól szervezett, rugalmas napirend, amiben a kisgyermeknevelők a változatos élményszerzés lehetőségeit is biztosítani tudják. A kisgyermeknevelők megfelelő képzettsége, tudása, felkészültsége, teszi lehetővé, ezért kiemelt cél a szakemberek tudásának gyarapítása, a testi – lelki egészségének védelme. A családok bizalmának folyamatos megnyerése a gyermekek érdekében, mert minél korábban tudunk segítséget nyújtani annál nagyobb az esély arra, hogy eredményeket tudjunk elérni. Tovább segíteni – támogatni a családokat a szülői szerepek erősítésében. Folyamatosan törekszünk az elszigetelődés megelőzéséért – nyílt napok – családi délutánok, egyéb szervezett programok segítségével. A bölcsődénkbe kerülő roma gyermekek életkörülményei gyakran gátolják az optimális fejlődés lehetőségét. Az elégtelen lakókörnyezet testi, lelki egészségre nézve is ártalmas. A természeti világból a gyermekeknek kevés érzés jut, mert a szülők ritkán sétálnak a szabad levegőn kisgyermekükkel. Lakáshelyzetüket tekintve a családok egy szobás lakásokban élnek, kevés a mozgástér a lakásban a gyermekek mozgásfejlődése elmaradott, mert nincs hely a különféle mozgásformák gyakorlásához. *A 6.sz. Napsugár Bölcsőde kiemelt szakmai célként fogalmazza meg és biztosítja a mozgás feltételeit a szabadban és a csoportban egyaránt.* A játék a szabad levegőn, a változatos mozgásfejlesztő eszközök használata lehetővé

teszik, hogy a gyermekek a többlet energiáikat felhasználják, emellett megtanuljanak felfigyelni a környezet változásaira, szépségeire.

A friss levegőn való mozgás egészségügyi jellemzői: immunrendszer erősítő, állóképesség növelő, betegségek kialakulását megelőző, egészséges életmódra nevelő. Az udvari játék során sok új inger éri a gyermeket, tágítja ismeret és látókörét, fenntartja érdeklődését a környezetével szemben. Az időjárás feltételeitől függően annyi időt tölteni a szabadban, amennyit csak lehetséges. A napfény az oxigéndús levegő mind létfontosságú. A csecsemőkorúak levegőztetése is megoldott bölcsődékben, hiszen a járnai még nem tudó, vagy épp csak most elindult kicsiknek egy nagy méretű járókát helyeztünk el a játszóudvaron. A változatos mozgáseszközökbe kedvükre fel-le mászhatnak, bújhatnak, csúszhatnak. A folyamatos és állandó felügyeletet nyújtó kisgyermeknevelők figyelnek a gyermekek biztonságára. A növények és virágok színe, a fűben sétáló hangyák megfigyelése, a nap melege, a szél játéka mind olyan tapasztalatok, amelyet csak a szabadban élhetők meg. A csoportszobákban is kellemes élettér van, a tárgyi környezetet úgy alakítottuk ki, hogy legyen elegendő hely a játékos mozgásokra.

7.1.3. Nevelési feladatok

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése: Kisgyermeknevelőink egyik legfontosabb személyiségjegye a szeretet adás képessége. Mert, ha ennek birtokában vagyunk, akkor kellő akarattal és pozitív szemlélettel tudunk a szülők és gyermekeik felé fordulni. Bölcsődénk minden dolgozója empatikus magatartású ember. Azért is akarunk a családjainkon segíteni, hogy utat mutassunk. Felismerjék és higgyenek a pozitív jövőképben és a gyermekeik által illetve velük együtt fejlődhessenek. Mindennapi pedagógiánk, ezért az elfogadás, elismerés, tisztelet és meggyőzés.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:

Bölcsődéseink egészségének megőrzéséhez és optimális fejlődéséhez nélkülözhetetlen a megfelelő mennyiségű mozgás, pihenés és minőségi alvás, ezen kívül pedig a tápanyagban gazdag, változatos étkezés. A változatos mozgás lehetősége a csoportban és az udvaron egyaránt biztosított. Minden évszakban igyekszünk a szabad levegőn való mozgás lehetőségeit biztosítani. Olyan változatos eszközkészlet áll rendelkezésünkre, amely olyan készségek elsajátítását, illetve gyakorlását fejlesztik, mint a járás, futás, mászás, ugrás, dobás, elkapás képességét. A bölcsődei napirendet úgy alakítottuk ki, hogy jusson elegendő idő a pihenésre. A csecsemő és típegő korosztály számára a délelőtti alvást is beillesztjük a napirendbe. A déli alvásidőt bőségesre alakítottuk, a legtöbb gyermekünk alvásideje 2,5 óra. Elalvásukat és

pihenésüket megkönnyítik azok a feltételek, amelyet a csoportok kisgyermeknevelői kialakítottak.

Elalvás előtt mesét olvasnak a gyermekeknek, majd a jól átszellőztetett csoportokban, csendben tevékenykednek, hogy a lehető legpihentetőbb napi alvást tudják biztosítani.

Az étkezések a napirendben mindig ugyanabban az időpontban történnek. A bölcsődei ételmezés során a korszerű csecsemő – és kisgyermek táplálási elveket figyelembe vesszük, úgy, hogy a táplálék: mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű, biztonságos a higiénés követelményeknek megfelelő, konyhatechnikai eljárásokkal elkészített. Az étlapot, a korosztály ételmezési- nyersanyagnormáinak, az ajánlott napi energia- és tápanyagtartalom figyelembevételével a dietetikus és az ételmezésvezető állítja össze. Az étrendnek változatosság, idényszerűség, ízében való összehangoltság, önálló étkezésre nevelés szempontjából is megfelelő. A korszerű csecsemő és kisgyermektáplálás elveinek és gyakorlatának változásait figyelemmel kísérjük és felhasználjuk a bölcsődei étkeztetésben. A változatos táplálékok biztosítják a vitaminokat, rostokat, ásványi anyagokat. A szénhidrátok biztosítják az energiát, de a fehérje is nélkülözhetetlen, hogy idegrendszerük, izomzatuk fejlődni tudjon. Minden étkezéshez biztosítunk zöldséget, vagy gyümölcsöt. A tízórai gyümölcsle mellett sok folyadékot adunk a gyermekeknek, tiszta víz formájában. Már bölcsődés kortól tanítjuk gyermekeinket a helyes fogápolásra. Nevelői rendszeresség és példamutatás hatására, igazi örömforrás a fogkefével végzett napi fogmosás gyakorlása.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése:

A bölcsődei jó szokások megalapozására és kialakítására már attól fogva törekszenek a kisgyermeknevelőink, hogy a gyermek elkezdje a bölcsődei beszoktatást. Családlátogatások során legtöbbször, azt a visszajelzést kapjuk, hogy a gyermeknek otthon minden megengedett. Bölcsődénkben, nem hangos tiltó szavakkal, hanem példamutató magyarázattal próbáljuk „megtanítani” a társadalmi szabályokat. Erre kiválóan alkalmasak a játékhelyzetek. A gyerekek megszokják, megismerik, megszeretik egymást, barátkoznak. Kialakul az egymásra figyelés, melyben a kisgyermeknevelő bizalma, szeretete, és a helyén kezelt kommunikációs- és viselkedés minták adják a társadalomba való legoptimálisabb beilleszkedés kezdeteit.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

A megismerés vagy tanulás elsajátításának alapvető folyamata az észlelés, amelynek segítségével a gyermekek információt gyűjtenek a környezetükből. Ez adja az alapot a képzeletnek és a gondolkodásnak. A gondozási egységünk és a játszóudvarunk berendezése egy tudatosan kialakított környezet, ahol a lehető legtöbb lehetőség van a gyermeki

próbálkozásokra. Hisszük azt, hogy a „tanulékonyág felébresztését” a kisgyermeknevelő személyisége mellett, az inspiráló tárgyi környezet is hatékonyan befolyásolja.

Aktivitásuknak és érdeklődésüknek mércéje az, hogy a kisgyermeknevelő mennyire gazdagítja a gyermekek világát és megismerési vágyát.

7.1.4.A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Tanulás:

A kisgyermekkorai tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék. Ezekben a helyzetekben a kisgyermeknevelők szerepe, feladatai, lehetőségei sokrétűek. Elsődleges a fizikai és az érzelmi biztonság megteremtése az alap ahhoz, hogy a kisgyermek érdeklődéssel forduljon környezetére felé, kedve legyen az őt körülvevő világgal ismerkedni, tevékenykedni abban. A Napsugár Bölcsődében optimálisan inger gazdag környezet fogadja a gyermekeket. A játékok gyermek által biztonságosan használhatóak, próbálkozásokra, ismerkedésre csábítóak.

Gondozás:

Fontos az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkör kialakítása, és a személyi állandóság. A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokáskialakítást és az önállósodást. A gyermekek aktívan vehetnek részt a gondozási helyzetekben, lehetőségük van úgy próbálkozni, hogy közben érezi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. A napirend tervezésekor azt is figyelembe vesszük, hogy az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel.

A testi- lelki melegség megadása létfontossággal bír a bölcsődei életben. A kisgyermeknevelők biztonságot nyújtó érintése és ölelése, megnyugtató szavai, adják át az örömteli érzéseket. Mivel a fejlődés minden területén hatalmas a felelősségünk, ezért a gondozások technikája és minősége egyénre szabott és kifinomult. A gyermekeinknek folyamatosan szüksége van a kisgyermeknevelők közelségére. A kisgyermekek felé irányuló a testi érintkezésekben megnyilvánuló lágyaság, szeretetteljes tekintetváltások beépülnek a gyermek személyiségébe. Ennek az érzésnek a beépülése szocializáció egyik legfontosabb eszköze.

Játék:

A bölcsődei játékokra átfogóan úgy tekintünk, mint pozitív érzelmi állapotok kiváltójára. Gyakorlása, kellemes érzést, elégedettséget okoz a gyermekeknek. A „játék elsajátítása” nagymértékben függ attól, hogy a felnőttek milyen mértékben foglalkoznak a gyermekekkel. A játék a tanulás szolgálatában áll, melynek gyakorlása során ismereteket és készségeket sajátítanak el. Nagyon fontos dolgunk van a játék feltételeinek megteremtésében, valamint a játék helyes tartalommal való megtöltésében.

Családjaink, játékeszközök vásárlására ritkán áldoznak, mely, leginkább anyagi okokra vezethető vissza. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy sokféle tevékenységre alkalmas eszközkészlettel rendelkezünk. A kisgyermeknevelők olyan játékokra ösztönzik a gyermekeket, amelyek értelmes és sokszínű tartalommal segítik elő a fejlődést.

Mozgás:

A rendszeres testmozgás az egészséges élet alapja. Csecsemő – és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgás a testi nevelés célkitűzéseit erősíti, közben fejleszt más funkciókat is. A fizikai állapot jótékony hatása mellett nagymértékben segíti az észlelést, a tapasztalatszerzést, alapját képezi a magasabb gondolkodási funkcióknak, a beszéd egyik feltétele. A mozgás befolyásolja az idegrendszer fejlődését. Kisgyermekkorban a mozgásigény rendkívül nagy, az egészséges gyermek örömmel gyakorolja a mozgást. A szabad levegőn töltött játékidő a fizikai aktivitást növeli, valamint segít abban is, hogy a gyermek a játék során levezesse fölös energiáit. Mind a szobában, mind az udvaron biztosítjuk a gyermekeink számára a megfelelő mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk.

Szakmai célunk megfogalmazásánál azért választottuk a mozgás fejlődésének kiemelt segítségét, mert tudjuk, hogy az óriási jelentőséggel bír a kisgyermekkorban. A mozgás cselekvésein keresztül tapasztalja meg a gyermek önmagát, társait és az őt körülvevő világot. A mozgás élménye segíti a testi képességeket az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség kialakulását. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét. Mondóka,ének:

A kisgyermekkorban zenei nevelés iránti elkötelezettség a nevelői munkában fontos helyet kap. A zene érzelmekre gyakorolt hatása révén – nemcsak a testet és a szellemet táplálja, de a lelket is. A közösségben megélt, érzelmekkel dús zenei élmény a különböző zenei képességek fejlődése mellett a társas kapcsolatok pozitív alakulását is eredményezi. Mind a családban, mind a bölcsődében megvalósuló zenei nevelés legfontosabb célja az, hogy értékes, a korosztálynak megfelelő, magyar zenei anyaggal felkeltsük a gyermek zenei érdeklődését, valamint érzékennyé, figyelmessé, fogékonyá tegyük a szűkebb és tágabb környezetének hangjai iránt. Célunk az is, hogy az énekléssel és az énekes játékkal érzelmileg gazdagítsuk; spontán hangadásra és ritmikus mozgásra serkentsük; valamint az, hogy felébresszük az utánzási kedvét (Forrai Katalin). Bölcsődénkben a zenei nevelésre kiemelkedő tevékenységként tekintünk. A mindennapos zene értékeit hangsúlyozzuk. Mindkét csoport egyik kisgyermeknevelője nagyon szeret énekelni, gazdag dalgyűjteménnyel rendelkezik. Azért is sikeresek a zene által nyújtott

élmények átadása, mert ilyenkor a szívük és lelkük is megszólal a dalokban. A legtöbb gyermekünk, nagyon sok éneket ismer és önállóan felidézi ezeket a játéktevékenységei közben. Egy kisgyermeknevelőnk furulyán tanul. Olyan fantasztikus hangokat csalogat elő a hangszeréből, amelyek kiválóan táplálják gyermekeink zenei fogékonyságát.

Vers,mese:

Érzelmi biztonságot eredményez, közben gazdagodik a gyermek szókinccse. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A lelki folyamatok támogatására leginkább alkalmas a mindennapi meseolvasás. A Napsugár Bölcsőde kisgyermeknevelői minden délben az elalvás előtt időben mesét olvasnak a gyermekeknek. Legtöbbször a gyermekeink választanak történetet. Ekkor az oldalak mesehősei a gyermeki képzeletben jelennek meg. A gyermekek világába illő állatos történetekkel nagyon könnyen tudnak azonosulni, miközben képzelőerejük fejlődik.

A kisgyermeknevelők lágy, kellemes hangjára a meseolvasás végére a legtöbb gyermek elalszik.

Alkotó és egyéb tevékenységek:

A 2-3 éves gyermek szívesen ismerkedik az ábrázolás anyagaival, a rajzolás eszközeivel és lehetőségeivel. Az öröm forrása maga a tevékenység (az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés az alkotás) nem az eredmény. Egyéb tevékenységeink a -viráglocsolás, ültetés, játékosmosás, stb...- az öröm forrásai az együtteség a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermeknevelő, a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, igény szerinti segítséssel, az elismeréssel segíti az érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését.

A csoportszobákban megfelelő terület áll rendelkezésre, hogy sokféle anyagot és eszközt megismerhessenek a bölcsődéseink. Legkedveltebb tevékenység a gyurmázás, nyomdázás, zsírkrétázás. De több egyéb lehetőséget, változatos technikákat is kipróbálunk a gyermekekkel, melyben felfedezhetik a próbálkozások örömét. A kisgyermeknevelők bátorítása további gyakorlásokra ösztönöz. Így együttesen fejlődik a gyermekeink gondolkodása, képzelete, kézügyessége. Egy jól átgondolt és előkészített tevékenység vonzza a gyermeki érdeklődést, formálja az ízlést, az esztétikai érzéket és igényességet. Természetesen figyelembe vesszük és előtérbe helyezzük azokat a tevékenységeket, amelyek kötődnek valamilyen jeles eseményhez vagy az aktuális évszakhoz.

7.2. Szolgáltatások

A bölcsőde az alapellátás elsőbbsége mellett szervezhet családtámogató szolgáltatásokat. Ilyen szolgáltatások, a játszócsoport működtetése, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel, játék és eszközkölcsönzés, nevelési tanácsadás.

A szolgáltatás igénybevétele önkéntes és térítési díj ellenében vehető igénybe. A Napsugár Bölcsődében az alapellátás mellett egyéb családtámogató szolgáltatást nem végzünk.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

8.1. Igénybevétel módja

A szolgáltatás igénybevétele önkéntes.

A jelentkezés a bölcsődébe egész évben folyamatos. Az igénylő a bölcsődei ellátás igénybevételét a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. A bölcsődébe felvehető: minden olyan kisgyermek, akinek szülei, nevelői, gondozói valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátást.

A gyermekvédelmi törvény az általános rendelkezéshez ad egy kiegészítő szabályt, miszerint előnyben kell részesíteni a felvételi eljárás során azon kisgyermeket, akinek szociális- vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei nevelés, gondozás.

A gyermek felvételét a szülő hozzájárulásával:

- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos vagy a házi orvos,
- a család- és gyermekjóléti szolgálat,
- a gyámhatóság, is kezdeményezheti.

Ha a bölcsődei nevelési év közben a gyermek bölcsődébe, történő felvételére veszélyeztetettsége miatt kerül sor, a csoportlétszám legfeljebb a bölcsődei nevelési év végéig 1 fővel túlléphető.

A bölcsődei ellátás megszűnése:

- A gyermek a 3. életévét betöltötte, óvodába felvételt nyert
- A gyermek a 4. életévét betöltötte
- A szülő kérelmére
- Egyéb ok

Ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig, Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció

8.2.1.A felvételhez szükséges a szülő részéről:

- A szülő(k)/gondviselő(k) személyi azonosságát igazoló okirata,
- A gyermek társadalombiztosítási igazolványa,
- A gyermek egészségügyi kis könyve,
- A gyermek lakcímet igazoló hatósági igazolványát,
- Tanulói jogviszony esetén az oktatási intézmény által kiállított, iskolalátogatási igazolás,
- Munkáltatói igazolás a szülők munkavégzéséről,
- Az illetékes munkaügyi központ igazolása a munkaerő-piaciképzésen való részvétel idejéről,
- A szülő betegsége esetén a háziorvos/szakorvos által kiállított igazolás,
- A rendszeres gyermekvédelmi támogatásról szóló jegyzői határozat,
- Szülői nyilatkozat gyermeke egészségi állapotára vonatkozóan,
- Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az illetékes Szakértői Bizottság által kiadott szakértői vélemény.

8.2.2.A felvételhez szükséges a bölcsőde részéről:

- Bölcsődei felvételi kérelem adatlapja,
- Bölcsődei felvétel biztosítása,
- Adatvédelmi tájékoztató és nyilatkozat(személyi adatok kezeléséhez, továbbításához, Fénykép és videofelvétel készítéséhez)
- Megállapodás,
- Nyilatkozat a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ingyenes bölcsődei, mini bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés igénybevételéhez.

9. TÁJÉKOZTATÁS

Személyesen, telefonon, vagy akár honlapon keresztül is lehet tájékoztatást kérni. A tájékoztatásunk őszinte, hiteles, személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó. A tájékoztatási felületeken megjelenő információk a változást követően frissítésre kerülnek és a változás tényéről a szülők értesítés kapnak.

A szülők és a bölcsőde folyamatosan és kölcsönösen tájékoztatjuk egymást a gyermek fejlődéséről.

- a családlátogatás,
- -napi beszélgetések a gyermek fogadásakor, illetve a délutáni hazaadás idején,
- szülői értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések,
- bölcsődekóstolgotó,
- hirdetőtábla,
- családi füzet,
- időpont egyeztetés utáni egyéni beszélgetések,
- szervezett programok, mind- mind alapvető fontossággal bírnak a személyre szóló bölcsődei gondozás – nevelés formálásában.

A szülő kérésére személyes formában fogadónapot biztosítok. A fogadóóra időpontja a gyermeköltözőben van kifüggesztve. Ettől eltérő időpontban is van lehetőség beszélgetésre, bátran kereshetnek az érdeklődők.

10.AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

10.1.Igénybevevők

10.1.1. 0-3 éves kisgyermek joga:

- biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben élhessen, fejlődhessen
- fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítva legyenek
- veszélyhelyzetben azonnali segítséget kapjon
- szükség esetén szakemberek segítsék fejlődését
- lehetősége legyen a játékhoz, tapasztalatok szerzéséhez
- fogyatékoság vagy rossz szociális körülmények esetén is megkapjon minden segítséget a lehetséges fejlődéshez, a jobb életminőséghez
- rendszeres egészségügyi felügyeletben részesüljön

10.1.2.A szülő joga:

- megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését, gondozását bízta
- ismerje meg a nevelési, gondozási elveket, melyek alapján gyermekét nevelik, gondozzák,
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőktől,
- megismerhesse a gyermekcsoportok életét,
- a bölcsőde működéséről véleményt mondjon,
- javaslatot tegyen a bölcsőde működésével kapcsolatban,
- panaszával az Érdekképviselői Fórumhoz forduljon,

Bölcsődénk 2005. május. 03.-án Érdekképviselői Fórumot hozott létre. Az Érdekképviselői Fórum a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti intézményben-bölcsődei, ellátásban részesülő gyermekek érdekvédelmét szolgáló fórum. Az Érdekképviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményez a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél. Az Érdekképviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működéséről, valamint ebből származó bevételek felhasználásáról. Az Érdekképviselői fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál. Az Érdekképviselői Fórumot szükség szerint, de évente legalább egy alkalommal ülésezik. A Napsugár Bölcsőde ÉF ülésére rendszerint év végén kerül sor.

Az Érdekképviselői Fórum választott tagjai:

- az intézményben ellátásban részesülő gyermek szülei, vagy más törvényes képviselői, illetve törvényes képviselői: 3 fő
- az intézmény dolgozóinak képviselője: 1 fő
- az intézmény fenntartójának képviselője: 1 fő

10.2.Személyes gondoskodást végzők joga

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó jogi dokumentumok Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka Törvénykönyve (2012. évi I. törvény), Kjt. (1992. évi XXXIII. törvény), Etv. (2003. évi CXXV. törvény) mellet az érdekképviselői fórum, a közalkalmazotti tanács, a szakszervezet hivatott biztosítani, hogy a jogaikat érvényesíteni tudják.

11.SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSA

11.1.Kisgyermeknevelők

A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzésre kötelezettek. Egy továbbképzési időszak 4 év. A működési nyilvántartást a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet vezeti. A kisgyermeknevelőinknek három féle -kötelező, munkakörhöz kötött és választható-továbbképzési programból kell pontot szerezni a jogszabály által meghatározott %-os teljesítésével.

Bölcsődénk kisgyermeknevelői részt vesznek a képzéseken, mely lehetőséget nyújt a szakembereink számára a mindennapi szakmai kihívások értelmezésére, s ezáltal hozzájárul a szakmai tudatosságuk fejlődéséhez.

Házi továbbképzéseink meghatározott témák szerint kerülnek feldolgozásra. A témák összeállításánál igyekszem izgalmas témák választására, amely új gondolatokat ébreszt és megvalósításra sarkall.

Évente egy alkalommal, a Bölcsődék Napjának tiszteletére Április 21, nevelés-gondozás nélküli munkanap, melynek szintén célja a bölcsődében dolgozók szakmai fejlesztése.

11.2. Bölcsődei dajka

A jogszabályban előírt 100 órás tanfolyamot elvégezte.

Munkája szorosan összefonódik a kisgyermeknevelők munkájával. Felügyelettel és a gondozási egység tisztántartásával segíti bölcsődénkben a nevelési-gondozási munkafolyamatok gördülékenységét. Jól ismeri a napirendet, képes az együttműködésre, gyermekekkel és szülőkkel is betartja a kompetenciahatárokat. Közösségi rendezvények idején számíthatunk tevékeny munkájára. Szakmai jellegű házi továbbképzéseken jelen van.

11.3. Konyhai dolgozók

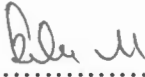

A bölcsőde saját főzőkonyhájában a szakács és a konyhai kisegítő együttes munkája biztosítja a gyermekek napi négyeszeri étkezését. A nyersanyagok és eszközök előkészítése a konyhai kisegítő feladata, a főzési folyamat vezetése és irányítása a szakács munkája. Napi munkájukban rendszeresen együttműködnek az ételmezésvezetővel.

A konyhai dolgozóknak fontos igazodni a gyermekek napirendjéhez. Részt vesznek az ételmezésvezetői és egyéb dolgozói értekezleteken.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április 01.naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága .....2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Széles Andrea bölcsődevezető Dátum: 2025.03.06. Aláírás:
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

7.sz. HÓVIRÁG BÖLCSŐDE

SZAKMAI PROGRAM

2025.

Tartalomjegyzék

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI	2
2.KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	3
2.1 Működéssel kapcsolatos szabályzók:	3
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók:	3
2.3. Módszertani szabályzók:	4
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI	5
3.1. Az alapellátás célcsoportja:	5
3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatást célcsoportja:	5
3.3. Az ellátandó terület:	6
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI	6
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok:.....	6
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok:.....	8
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK:	9
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK:	10
7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK	12
7.1. Alapelvek:.....	12
7.2. Nevelési célok:	15
7.3. Nevelési feladatok:.....	17
7.4. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei:.....	18
7.5. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei:.....	23
7.6. Szolgáltatások:	25
8.AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELENEK MÓDJA	25
8.1. Igénybevétel módja:	25
8.2.Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció:	26
9. TÁJÉKOZTATÁS	26
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI	27
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BÍZTOSÍTÁSA	29
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	30

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve	7.sz. Hóvirág Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Malom utca 5.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	24
Telefon	06 (42) 311-247 / +36-30-305-5649 +36-30-326-7968
E-mail	bolcsihovirag@gmail.com
Honlap	https://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek/7-sz-hovirag-bolcsode/
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.comigazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Janóczki Katalin bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2.KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1 Működéssel kapcsolatos szabályzók:

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók:

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról

- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók:

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022)
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
  - Módszertani útmutató a kisgyermekokről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)
  - Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)

- Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
- Tudástár - Csecsemő és kisgyermek élelmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standar – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja:

Bölcsődénk ellátandó célcsoportja, a 20 hetes kortól -3 éves korig érkező gyermekek, napközbeni ellátását, szakszerű gondozását- nevelését, az egészséges és kiegyensúlyozott, pszichoszomatikus fejlődés feltételeit az alapellátás keretein belül végzi. Biztosítjuk azoknak a gyermekeknek az ellátását, akik fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szükségük, akiket egyedülálló vagy időskorú személy nevel, akinek ellátásról törvényes képviselője szociális helyzete miatt gondoskodni nem tud.

A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart. Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható a harmadik életévének betöltéséig, illetve:

- Ha január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31 -ig.
- Ha szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-ig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.
- Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében nevelhető, gondozható a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31 -ig.

3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatást célcsoportja:

Bölcsődénkben a felvett gyermeklétszámunk már általában, október közepére elszokta érni a teljes töltöttséget, így időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatásra a teljes kihasználtság miatt nincs lehetőség.

3.3. Az ellátandó terület:

A gyermekek Nyíregyháza különböző pontjairól (belváros - kertváros) és Nagycserkesz térségéből érkeznek. Bölcsődénk, mint a Nyíregyházi Gyermejkjóléti Alapellátási Intézmény önálló szakmai egysége, Nyíregyháza, Malom u. 5. sz. alatt működik. Nyíregyháza centrumában, csendes, nyugodt, családi, barátságos zöld környezetben található, közlekedés szempontjából is jól megközelíthető.

Bölcsődénk több szempontból is szolgálja városunk lakosainak érdekeit. Elsősorban lehetőséget ad az édesanyáknak a munkába való visszatérésre, illetve munkavállalásra, ugyanis sok család nem a lakásához, hanem a munkahelyéhez igazítja a bölcsőde választását. Nyíregyháza különböző pontjairól érkeznek hozzánk a kedves szülők, akik itt dolgoznak a belvárosban, ezért nagy érdeklődést tanúsítanak bölcsődénk iránt. A kis létszámunkra való tekintettel, a bölcsőde légköre nagyon meghitt és családi, az ide érkező szülők nagy örömére.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok:

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához. Ez a megközelítés szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formáját alkalmazza a bölcsőde:

Egyéni kapcsolattartási formák: Rövid beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, családlátogatás, egyéni beszélgetés, időpont egyeztetéssel, szülővel történő fokozatos beszoktatás.

Csoportos kapcsolattartási formák: Szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések.

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú, személyre szóló, bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermeknevelésében. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, személyes hangvételű

(de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információk egymás közötti megosztása, ami elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének.

Családlátogatás:

A családlátogatás célja a családdal való kapcsolatfelvétel, a kisgyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése. Lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízta. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

Szülővel történő fokozatos beszoktatás:

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya, az apa vagy más családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kötődés kialakulását, ezzel a gyengéd átmenetet, az új környezethez való alkalmazkodást. A szülővel történő fokozatos beszoktatás folyamata során a kisgyermeknevelő tovább építi a bizalmi kapcsolatot, a szülő információt nyújt a bölcsődei nevelés tartalmáról és a kisgyermekfejlődés sajátosságairól.

Napi kapcsolattartás:

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalomkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

Egyéni beszélgetés:

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

Szülőcsoportos beszélgetések:

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési

módok tovább gondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

Szülői értekezlet:

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezletet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok:

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését. Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Különös jelentőséggel bír ez a közös igazgatású integrált intézmények esetében. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben. A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és a különböző civil szervezetek közötti együttműködés is hozzájárulhat a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek, esetleges speciális igényeinek kielégítéséhez.

Egyéb kapcsolatok:

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kialakítására törekszünk mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek:

- Védőnői Szolgálat,
- Házi Gyermekorvosi Szolgálat,
- Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztály
- Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ- *Jelzőrendszeri Együtműködés*
- Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat
- Rendőrség
- Gyakorlati helyként az adott képző intézménnyel

A bölcsődék és a különböző (bölcsődei hálózaton belüli és a családsegítés területén működő) civil szervezetek közötti együtműködés sok tekintetben hozzájárulhat a bölcsődei ellátás fejlődéséhez, az ellátást igénybe vevő családok szükségleteihez, elvárásaihoz történő igazodást segítheti. A kapcsolódási pontok, a lehetőségek feltérképezése, egy hosszú távú együtműködést eredményez.

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK:

A személyi feltételek kialakításánál, változásánál elsődleges szempontunk a kisgyermekek számára biztonságot nyújtó személyi állandóság biztosítása. A gyermek bölcsődébe kerülésétől az óvodába történő átmenetig nevelését-gondozását ugyanaz a kisgyermeknevelő végzi. A kisgyermeknevelő legfőbb munkaeszköze a személyisége. Alapvető tulajdonsága az empátia, az elfogadás és a hitelesség. Nevelői attitűdje elfogadó engedékeny. Képes érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat kialakítására minden kisgyermekkel. Jól ismeri a kisgyermek életkori sajátosságait, egyéniségét, támogatja a személyiség kibontakozását, az aktivitást, az önállósodást. Képes a szülőkkel partneri kapcsolatban együtműködve elősegíteni szokások, a viselkedési szabályok elsajátítását. A gyermekek ellátását elhivatottsággal, professzionálisan, igényesen végzi. Képes a szakmai fejlődésre, a folyamatos megújulásra. Tudatában van annak, hogy személye, viselkedése példa lehet a gyermek és a szülők számára. A kisgyermeknevelők munkáját gondozási egységenként egy-egy bölcsődei dajka segíti, aki szükség esetén gyermekfelügyeletet, többségében higiéniai és egyéb kiegészítő feladatokat lát el. Bölcsődénk sokrétű élelmezési feladatait szakképzett élelmezésvezető látja el, felügyelve a szakácsnő és a konyhai kiegészítő munkáját. A bölcsőde külső-belső környezetét udvari munkásunk tartja

rendben. Minden dolgozó rendelkezik a törvényben megfogalmazott szakképesítéssel. Három kisgyermeknevelő felsőfokú-, míg egy kisgyermeknevelő középfokú végzettséggel rendelkezik.

Munkakör	Szakképesítés
Kisgyermeknevelő- bölcsődevezető	csecsemő és kisgyermeknevelő BA/Bsc
Kisgyermeknevelő	csecsemő és kisgyermeknevelő OKJ
Bölcsődei dajka	bölcsődei dajka
Szakács	szakács
Konyhai kisegítő	.
Mosodai Kisegítő	
Udvari munkás	
Élelmezésvezető	élelmezésvezető

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK:

Bölcsődénk 1950-ben nyitotta meg kapuit, a működési engedélyünk szerint, 24 férőhelyes. A gyermekek napközbeni ellátása két gondozási egységben, ezen belül két csoportszobában zajlanak, ahol kisgyermeknevelőink legjobb szakmai tudásuk szerint, gyermekközpontú szemlélettel nevelik-gondozzák a gyermekeket. A létesítmény teljes alapterülete: 1595 m².

Bölcsődénk tárgyi feltételei a következők:

- *Fürdőszoba, öltöző:*

Mind a két gondozási egységben egy-egy csoportszobához tartozik a fürdőszoba és az öltöztető. A fürdőszobák berendezése, felszereltsége előírásnak megfelelőek, a gyermekek önálló próbálkozásait, önállóságra nevelését támogatják.

- *Csoportszobák:*

Két csoportszobában neveljük-gondozzuk a gyerekeket. A kisebb alapterületű csoportban két éven aluli, míg a másik csoportban 2-3 év közötti gyermekeket nevelünk. Csoportszobáink déli fekvésűek, világosak, barátságosak. Nagy hangsúlyt fektetünk az inger gazdag környezet kialakítására, a megfelelő színekre, a nyugtató színharmóniára. Mind két csoportszoba játékszekrényekkel és tárolókkal felszerelt.

Méretükben a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodnak. A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, valamint eltérő igényeit is figyelembe vesszük. Mindkét csoportszobában megtalálhatóak a különböző funkció sarkok, amiket a kisgyermeknevelők alakítottak ki.

- *Vezetői iroda:*

Itt fogadjuk a jelentkező gyerekeket, illetve itt történik a jelentkezés és a beiratkozás is. A csoportvezetői megbeszélés és egyéb értekezlet is ezen helyiségben történik.

- *Gazdasági, illetve élelmezésvezetői iroda:*

A gyermekek és felnőttek térítési díjának befizetése itt történik.

- *Főzőkonyha:*

A főzőkonyhában is teljes körű felújítást végeztek. Felszereltsége, berendezése modern és korszerű, 100 adagos. Bölcsődénkben 2002-ben HACCP rendszert építettünk ki. A jogszabályi előírásokat, a HACCP-ben foglaltakat a konyha működtetésében irányadónak tartjuk, és ennek megfelelően végezzük munkánkat.

- *Éléskamra, szárazaru raktár, zöldség raktár és előkészítő:*

Előírásnak megfelelnek, a konyhával közvetlen összeköttetésben vannak, gazdasági folyosóról nyílnak.

- *Mosó- vasaló helyiség:*

A bölcsőde udvarán különálló épületben található, amelyben adottak a szükséges feltételek.

- *Tisztítószer tároló:*

Gyermekek elől jól elzárva, különálló épületben található, amely szintén a bölcsőde udvarán helyezkedik el.

- *A dolgozók szociális helyiségei:*

Az öltözőből közvetlenül nyílik a mosdó, a zuhanyzó és a WC helyiségek. Az öltöző a dolgozói létszámnak pont megfelelő. Az ebédlő jól felszerelt.

- *A gyermekek játszóudvara:*

Biztonságos, tiszta, gondozott, rendezett, fűvesített, homokozókkal ellátott, jól szolgálja a gyermekek testi-lelki fejlődését. A levegő tisztaságát biztosítják a nagy fák és a sövények. Fix elemei újak, illetve felújított játékok: mászóházak, babaházak, csúszdák, rotikom. Udvari mozgásfejlesztőkkel próbáljuk változatosabbá tenni a szabad levegőn való tartózkodást. Az időjárástól függően minden évszakban a lehető legtöbbet játszanak a szabad levegőn a gyerekek.

- *Játékraktár:*

Csoportszobákhoz tartozó játékraktárunk nincs, itt a játékokat zárható szekrényekben tároljuk. Udvari játékraktárral rendelkezünk, de az elhelyezkedése nem megfelelő, ezért az udvari játéktevékenység előkészítését kellően megszervezeten, rugalmasan oldják meg a kisgyermeknevelők. A játékok kikészítésében és elpakolásában segítenek a technikai dolgozók is, illetve a nagymozgásos mobil játékok kipakolásában az udvari munkásunk is részt vesz.

- *Játékkészlet:*

A játékkészlet összeállításánál figyelembe vesszük a pedagógiai és az egészségügyi szempontokat, a gyermekcsoport életkori összetételét, létszámát. Fontosnak tartjuk, hogy biztonságos környezetben, jó minőségű, korszerű, fejlesztő játékokkal, eszközökkel játszhasanak gyermekeink. Biztosítjuk az anyag, a funkció szerinti változatosságot. Törekszünk arra, hogy a természetes anyagú és színű eszközök, játékok aránya növekedjen, tárolásukat is természetes anyagból készült kosarakban igyekszünk megoldani. Változatos eszközöket kínálunk minden tevékenységformához (manipuláció, konstruálás, nagymozgás, utánozó és szerepjáték stb.). Hangszerekkel és bábokkal is folyamatosan bővítjük a játékkészletet. A kognitív képességek fejlesztéséhez különböző logikai játékokat biztosítunk (kirakók, dominók, puzzlék). Számos különböző építőjáték van a csoportokban, elhelyezésénél ügyelünk arra, hogy elegendő védett hely álljon a rendelkezésre az építéshez. Minden korcsoportban vannak képeskönyvek az aktuális évszaknak, ünnepnek megfelelően. Az alkotó tevékenységhez állandóan biztosítunk rajzpapírt, zsírkrétát, festéket, gyurmát. Könnyen kezelhető, biztonságos házilag készített só-liszt és főzött gyurmát használunk. A készletet különféle természetes anyagokkal, terményekkel egészítjük ki. A mozgásfejlesztő játékok mind az udvaron, mind a csoportszobában jelen vannak. A játékokat rendszeresen tisztítjuk, fertőtlenítjük.

7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. Alapelvek:

Bölcsődénkben a nevelés alapelveit figyelembe véve végezzük a nevelés-gondozás feladatait. Az alábbi alapelvek át szövik mindennapjainkat, minden tevékenységünkben jelen vannak.

1. A család rendszerszemléletű megközelítése:

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához. Bölcsődénk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében.

2. A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása:

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése. Nagyon fontos szem előtt tartanunk kisgyermeknevelőként is és szülőként is, hogy a fejlődést nem szabad siettetni, hagyni kell a saját ütemében haladni. A kisgyermeknevelőink szemléletének alakítására szolgálnak a továbbképzések, értekezletek, szakmai beszélgetések, kötetlen beszélgetések.

3. A családi nevelés elsődleges tisztelete:

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe. Célunk, hogy a gyermekeink szívesen járjanak bölcsődébe, jól érezzék magukat a gyermek – közösségben.

4. A kisgyermeki személyiség tisztelete:

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb segítségigénye / ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető

gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe:

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

6. A biztonság és stabilitás megteremtése:

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő” - rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. Minden gyermeknek van „saját” kisgyermeknevelője. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

7. Fokozatosság megvalósítása:

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

8. Egyéni bánásmód érvényesítése:

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán éréseinek, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát,

kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége:

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A jó minőségű gondozás feltétele a megfelelő tárgyi, környezeti, személyi adottságok megléte, a jó napirend és munkarend, melyben megteremtődhet a nyugodt, harmonikus légkör az intézményben. A jó gondozás során kielégülnek a gyermek pszichés szükségletei is, megélheti az intimitás, biztonság, komfort érzését, szeretetre való képességét, kompetenciáját, hiszen rá figyelnek, vele foglalkoznak, kialakulnak a „jó szokások.”

10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása:

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken, és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömeit, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait. Az érzelmi és szociális kompetenciájának optimális fejlődéséhez, elengedhetetlen a felnőttel való szeretetre épülő bensőséges jó kapcsolata, „egymásra hangolódásuk.”

7.2. Nevelési célok:

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan, viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének a javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez. A nevelés célja még a hátrányos helyzetű családok gyermekei esetében, a hátrányoknak és a következményeknek az enyhítése. A valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése. **Kiemelt szakmai céljainkat** a bölcsődei nevelés-gondozás feladataival és alapelveivel összhangba határozzuk meg:

Fő szakmai célunk a **családokkal való kapcsolatok erősítése**, illetve a **kora gyermekkori intervenciók** minél hamarabbi előtérbe helyezése: Nevelő munkánkkal és a családokkal történő közös programjainkkal erősítjük: a szülői kompetenciát, a bölcsőde-család kapcsolatát, a gyermek-szülő kapcsolatot, és a családok közötti kapcsolatot. Különböző programokkal próbáljuk színesebbé tenni hétköznapijainkat: adventi közös készülődésekkel- mézeskalács sütéssel, családinapok, gyermeknapok szervezésével. Ezek a közös élmények, emberi kapcsolatok és tapasztalatok, nagymértékben hozzájárulhatnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi és bölcsődei nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez. Kiemelt célunk a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő preventív tevékenységet folytassunk. Fontos számunkra, hogy ez a prevenció feltétel nélküli szeretettel és elfogadással történjen, és a helyes viselkedési minták nyújtásával tudjuk elősegíteni a gyermekek harmonikus fejlődését. A bölcsődei nevelés, gondozás lehetővé teszi, hogy minél fiatalabb életkortól kezdve segítsük a gyermek optimális fejlődését, biztosítsuk a szülőkkel való együttműködést. A szülők lehetőséget kapnak arra, hogy figyelemmel kísérhessék gyermekük bölcsődei fejlődését, választ kaphassanak kérdéseikre. Célunk, hogy a gyermekek az éres, fejlődés, a családi nevelés és a bölcsődei nevelés együttes eredményeként a bölcsődés kor végére elérjék az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. További célunk még az **egészséges életmódra való nevelés** és a helyes higiénés szokások kialakítása.

Éppen ezért fontosnak tartjuk a következő higiénés szabályok betartását: > főétkezések előtti kézmosás, > papír zsebkendő, papírszalvéta használata, > fürdőszobai gondozásnál a higiénés szabályok betartása: pl. pólázó asztal, bili, WC, kéz fertőtlenítése, > a csoportszoba

gyakori szellőztetése, ➤ havi 1 alkalommal ill. soron kívüli játékmosás, fertőtlenítés, ➤ napi, heti ill. soron kívüli takarítás, fertőtlenítés, ➤ havi nagytakarítás, fertőtlenítés, ➤ kéthetente, ill. soron kívüli ágyneműcsere, ➤ heti, ill. soron kívüli törölközőcsere, ➤ a beteg gyermek lázcsillapítása, sebellátása. Prevenációs feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók. A szakmai program gyakorlatban való megvalósításához munkatervet készítünk. A munkaterv tartalmazza a vezetői ellenőrzési tervezetét, a kisgyermeknevelők továbbképzési tervezetét, a szabadság tervezetét, az összmunkatársi értekezlet és a szülői értekezlet, valamint a programjaink tervezeteit, illetve ezek megvalósításának feljegyzéseit. A célok megvalósulásának ellenőrzésére nagyon fontos eszköz számunkra a szülők véleményei, visszajelzései gyermekük fejlődéséről. A szülő minőségnek azt tekinti, ha gyermeke ellátása zökkenőmentes, melyről megfelelő információt kap. Gyermekeit egyénileg kezelik, szeretik, szívesen jár a közösségbe, és jól fejlődik. A kisgyermeknevelők „saját” gyermekeikről rendszeresen készítenek megfigyeléseket, és a fejlődési naplóba beírják, melyben jól nyomon követhető a gyermek fejlődése.

7.3. Nevelési feladatok:

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése:

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és a bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermekes harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos

környezet megteremtése. A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kulturhygiénés szokások kialakítására.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése:

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátását nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának szinterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédképességének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése, és fenntartása a bölcsődei nevelés – gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével. Különös figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés – gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

7.4. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei:

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet

alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek önértékelésének erősítése.

1. Tanulás:

A teljesítmény elváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A kisgyermekkorai tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és játék, a felnőttekkel és társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő – gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A beszéd a kisgyermekkorai tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt- gyermek és gyermek – gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

2. Gondozás:

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A nevelésnek, az ismeretek átadásának legfontosabb területe a gondozás. A kisgyermekek egészséges fejlődésének, boldog, aktív, tevékeny életének elengedhetetlen feltétele a gondozás adta nevelési lehetőségek kiaknázása. Csak az egyéni gondozás során nap mint nap újra erősödő személyi kontaktus nyújthatja a felnőtt és a gyermek összetartozásának, együttműködésének élményét. Ennek alapján jöhet létre a gyermekeknek olyan érzelmi biztonsága, amelyben valóban aktív és tevékeny tud lenni. Fontosnak tartjuk, hogy a gondozási műveletekre elegendő időt biztosítsunk, hiszen a legjobban szervezett gondozási tevékenység is csak akkor lehet pozitív, ha a gyermek aktív résztvevője lehet a gondozási helyzeteknek, ami egyben a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele is. Jó közérzettel, és örömmel próbálkozik, ha közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a kisgyermeknevelő megerősítéssel, dicsérével jutalmazza. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség alakulására. A jól szervezett, rugalmas és folyamatos napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás

feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, továbbá megteremti az önállóság és az aktivitás lehetőségét. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események — öltöztetés, tisztázás, étkezés, alvás - a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg, s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt. A jó gondozás meghatározói: megfelelő légkör, a gyermek próbálkozásaihoz kellő idő biztosítása, légymozdulatok, személyre szóló beszéd, ismeretnyújtás, hívás, kérés, kivárás, önállóság elősegítése, a gyermek kompetenciának figyelembevétele, szeretet, empátia, helyes technika, egységes módszerek, azonos sorrend.

3. Játék:

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését. Tulajdonságai: > Örömet szerez > A játék önmagáért való > Nem feladat > Mindig valamilyen aktív részvételt tételez fel a gyermek részéről > A csecsemő és kisgyermek fő tevékenysége > Gazdagítja ismereteit, tapasztalatait, a világ megismerésének egyik eszköze > Megismeri a tárgyak tulajdonságait > Eközben gyakorolja az újonnan elsajátított mozgásokat, tevékenységmódokat > Megtanul figyelni, egyre hosszabb ideig elmélyülten tevékenykedik > Megismeri a nehézségek leküzdésének örömet > Fejleszti fantáziáját, megfigyelőkészségét > Azért játszik, mert jólesik, mert örömet lel benne, mert saját játékával saját vágyait, törekvéseit valósítja meg. > A gyermeki játék a gyermek fejlettségi szintjét tükrözi.

4. Mozgás:

A mozgás életszükséglet, feltétele a szervezet harmonikus, összehangolt működésének. A mozgásfejlődés szerves része a bölcsődés korban zajló sokirányú fejlődésnek, befolyásolja a pszichoszomatikus fejlődést. Fontos szerepe van az értelmi fejlődésben, a személyiségfejlődésben, a kompetencia kialakulásában, feltétele és eszköze a tapasztalatszerzésnek, a megismerő folyamatoknak. A tapasztalás minősége szempontjából nagyon fontos, hogy a gyermek saját érdeklődését követve aktívan mozogva kerüljön új

helyzetbe. Sikerélményhez vezet, ha egy mozgásformát a gyermek önmaga vesz fel, tudja, hogy mire képes, meddig tud elmenni. Saját belső készletével, hogy a környező világ ingerére új, magasabb helyzetbe kerüljön. Nő a figyelme, megtanul figyelni a mozgásra, összerendezésre, megtanulja használni a testét, hogyan tudja szabályozni a mozgását. Kisgyermeknevelőink mindig szem előtt tartják, hogy a gyermekek ruházata, a pelenka, a cipő soha ne legyen túl laza, vagy szoros, vagyis a mozgásba ne akadályozza a gyermeket. A mozgásfejlesztés a csoportszobában és az udvaron egyaránt megvalósul. Biztosítjuk a megfelelő mozgásteret, az alkalmat, az időt arra, hogy a gyermekek szabadon gyakorolhassák a különböző mozgásformákat. A csoportszobákban is használnak mobilizálható, mozgásra ösztönző eszközöket a gyerekek, a csúszó, mászó, bújó és egyensúlyozó feladatokhoz. A szabadban is sok lehetőséget biztosítunk, az udvaron változatos mozgásfejlesztő eszközökkel, különböző mozgásformák gyakorlásával, a szabályok megtanulásával biztonságosan használhatják az eszközöket. Célunk a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése életkorilag, a legmegfelelőbb tevékenységi forma segítségével. Eszközökben gazdag mozgáslehetőség biztosítása. Nevelőmunkánkban igyekszünk kihasználni a nagymozgások és a finommotorika fejlesztésének lehetőségeit. A mozgás javarészt a zene, mondókák által felkeltett érzések mozgásos kivitelezésére épül. A nap meghatározott szakaszában a kisgyermeknevelővel közösen mondókázva, énekelve végzik a játékos tornát a gyermekek. Ezen kívül különböző mozgásfejlesztő játékokkal rendelkezünk, amelyek elősegítik a benti és az udvari, kis – és nagymozgás lehetőségét.

5. Mondóka, ének:

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó

intézményben, szolgáltatónál végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére. Célunk a gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, érzékennyé tegye a környezet hangjai iránt, énekes játékkal, az együtt éneklés örömeivel érzelmei gazdagítása. Fontos szempont, hogy kötetlen formában, a napszak bármely időszakában, heti rendszerességgel, az évszaknak megfelelő terv alapján, legyenek jelen a csoportban.

6. Vers, mese:

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeiken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését. A kisgyermeknevelő feladata a mese, a versmondás lehetőségének a megteremtése. Lehetőleg kívülről tudja a verseket, meséket és arcjátékával, ritmikus mozdulatokkal, hanglejtéssel kísérrje azokat. A hangerő változtatásával teszi érzékelhetőbbé a gyermek számára, hogy minél figyelem felkeltőbb és élvezhetőbb legyen. Kihhasználja a mondókázás nyugtató hatását. és megismerteti a néphagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódó meséket, verseket ez által régi szokások értékeit is közvetíti.

7. Alkotó tevékenységek:

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás – nem az eredmény. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek biztosítása, az egyes technikák megmutatásával, a gyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítséssel, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését. Főbb alkotó tevékenységeink: festés (ujjfestés, ecsettel), tépés, ragasztás, gyurmázás, rajzolás, építés (homokkal, építőkockákkal).

Célunk:

8. Az építő, ábrázoló, alkotó tevékenység segítése
9. A térbeli, formai, színi képzet kialakulása, gazdagítása
10. A természet színeire, formáira való ráhangolódás

8. Egyéb tevékenységek:

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

8.1 Környezeti nevelés:

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A kisgyermeknevelő lehetővé teszi a gyermekek számára a környezet megismerését. Alkalmat, időt, helyet biztosít a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására. A környezettel való ismerkedés a kisgyermek születését követő, a fejlődését alapvetően befolyásoló, az életkor növekedésével egyre táguló, az ismeretszerzésben alapvetően mélyülő folyamat.

7.5. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei:

- **„Saját kisgyermeknevelő” -rendszer:** A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. A „saját kisgyermeknevelő” - rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt. A korosztály életkori sajátosságainak megfelelő fejlődési skálákat, megfigyelési módszereket alkalmaz, a kapott információk elemzését, és a

következtetések levonását önállóan végzi. A „saját kisgyermeknevelő” - rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

- **Gyermekcsoportok szervezése:**

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a gyermekcsoport létszáma jogszabály által meghatározott. Az előírtól magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja. A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

Tárgyi feltételek:

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet – a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit –, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

Napirend:

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes gyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, ki iktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg – s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl. a bölcsőde nyitása, zárása stb.) is. Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját kisgyermeknevelői

rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

7.6. Szolgáltatások:

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató az alapellátás elsőbbsége mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet. Ilyen szolgáltatások lehetnek a játszócsoport, az időszakos gyermekfelügyelet, a gyermekhotel, a nevelési tanácsadás, a játék- és eszközkölcsonzés. Mindezeket bármely család igénybe veheti. A kisgyermekek és családjaik számára nyújtott szolgáltatások esetében kiemelten fontos elkülöníteni és meghatározni az alapellátás és a szolgáltatások különbözőségeit és jellemzőit. A jó minőségű szolgáltatás megvalósításához a megfelelő személyi és tárgyi feltételeket biztosítani kell. Valamennyi szolgáltatási forma megvalósításánál figyelembe kell venni a bölcsődei nevelés alapelveit, különösképpen a koragyermekkori intervenció szemléletének befogadását. A szolgáltatások működtetésénél is kiemelt jelentőségű a kompetenciahatárok betartása. Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait, valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban kell rögzíteni.” Bölcsődénkben saját főzőkonyha is üzemel, ami nagy segítség a bölcsődei étkeztetésben. Az egészséges táplálkozás irányelvei érvényesülnek annak érdekében, hogy összetételében kielégítse a gyermekek energia- és táplálékszükségletét, illetve a felkínált, étrendet alkotó enni-innivalón keresztül a gyermek megismerhesse a korszerű és egészséges táplálék alkotóelemeit. A gyermekeknek napi négyszeri étkezést biztosítunk, a korcsoportok számára ajánlott napi energia és tápanyag bevitel 75%-át nyújtjuk, az előírásnak megfelelően. Bölcsődénk a táplálék allergia miatt diétára szoruló étkeztetését is biztosítja. A táplálék allergia leggyakoribb okai: tejfehérje- vagy tejcukor-, liszt-, és tojás-érzékenység. A speciális étrend dietetikus segítségével készül el.

8.AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

8.1. Igénybevétel módja:

A gyermek bölcsődében történő felvételét kérheti maga a szülő, a szülő hozzájárulásával a házi gyermekorvos, a körzeti védőnő, a család- és gyermekjóléti szolgálat, és a gyámhatóság is kezdeményezheti. A jelentkezés a bölcsődében egész évben folyamatos. Az igénylő a bölcsődei

ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző legfeljebb két hónapon belül a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti.¹ A gyermek felvételéről vagy elutasításáról a szülőt/törvényes képviselőt írásban értesítjük. A bölcsődei felvétel során előnyben részesítjük - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll. Előnyben kell részesíteni akkor is, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult a gyermek, ha három vagy több gyermeket nevelő családban él a gyermek, ha egyedülálló szülő által nevelt gyermek, vagy ha védelembe vett gyermekről van szó.

8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció:

Az ellátás megkezdése előtt a következő adminisztratív feltételek szükségesek:

- Kérelem, melyet a szülő írásban nyújt be a bölcsődevezetőjének
- Bölcsődei felvétel biztosítása, melyet a bölcsődevezető írásban megküld a törvényes képviselő részére. A felvételhez szükséges dokumentumok:
  - a szülők/ gondviselők személyi azonosságát igazoló okirat
  - a gyermek társadalombiztosítási igazolványa
  - a gyermek egészségügyi kiskönyve
  - a szülők munkáltatói igazolása.

A szolgáltatás megkezdése előtt létrejön a megállapodás a törvényes képviselővel. A szülő az 1997. évi XXXI. törvény 21/B. § (1) bekezdés a, pontja szerinti ingyenes bölcsődei gyermekétkeztetés igénybevételéhez nyilatkozatot tehet.

Szülői hozzájáruló nyilatkozatot tölt ki a szülő a bölcsődei ellátásban a személyi adatok közléséhez, feldolgozásához, továbbításához, a fényképek -és videófelvétel készítéséhez, valamint a gyermek egészségi állapotára vonatkozóan. Egyedülálló szülő nyilatkozik az egyedülállóság okáról, és hogy gyermekét egyedül neveli.

9. TÁJÉKOZTATÁS

---

¹ NYMJV Közgyűlésének az 54/2011. (XII. 16.) a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló Önkormányzati rendelete alapján.

A bölcsődei tájékoztatás történhet személyesen vagy pl: faliújság-hirdetőtábla, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok keretében.

A bölcsőde hétfőtől-péntekig tartó ötnapos munkarenddel, egész éven át folyamatosan üzemel kivétel a fenntartó által jóváhagyott nyári zárva tartás. Minden év február 15-ig tájékoztatjuk a szülőket a nyári zárva tartás rendjéről. A zárás idejére szülői igényre ügyeletes bölcsődei ellátást biztosít intézményünk. Az étkezés és a gondozás intézményi térítési díját Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése határozatban állapítja meg a mindenkori jogszabályoknak megfelelően, melyek változásairól, a szülőket minden esetben írásban értesítjük. A bölcsődei ellátás megszűnése akkor történik, ha a gyermek óvodai felvételt nyert, ha a bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), a gyermek a harmadik életévét (indokolt esetben negyedik életévét) betölti, ha a megszüntetést a szülő kéri, ha a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, vagy ha az ellátás okai nem állnak fenn. Amikor a szülő úgy dönt, hogy felkeres bennünket és jelentkezik bölcsődénkbe, sok segítségre van szüksége. Ennek érdekében a bölcsődevezető a kérelem benyújtásakor ismerteti a helyi szokásokat, részletes tájékoztatást ad a bölcsődei életről, az ellátás igénybevételének feltételeiről. Arra is lehetősége van a szülőnek és a gyermeknek, hogy betekintszen rövid időre a csoportszobába, hogy benyomást szerezzen a hangulatról, a fogadtatásról, arról, hogy milyen játékok vannak, vagyis a bölcsődében folyó munkáról. Bizonytalanná tehet bárkit, ha keveset tud a bölcsődéről, pedig fontos, hogy döntésekor ne legyen benne kétely, érezze, hogy megalapozottan, jól választott.

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

A személyes gondoskodás során a gyermeki és szülői jogok tiszteletben tartásával, azok érvényesülését biztosítva járunk el.

- A bölcsődei ellátás kérelmezésekor annak tartalmáról, feltételeiről a gyermek törvényes képviselőjét minden esetben tájékoztatjuk.
- Az ellátás során biztosítjuk az egyenlő bánásmódhoz, az élethez, az emberi méltósághoz, a vallási hovatartozáshoz való jogot a gyermeknek és családjának.
- Az ellátást igénybe vevő családját megilleti a személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Különösen a gyermekeket, akik életkoruknál fogva kiszolgáltatottak.

- A szülőknek joguk van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez.
- A bölcsődei ellátást igénybe vevő családok számára ismertté tesszük a gyermekjogi képviselő nevét, elérhetőségét és hivatali helyét, aki segítséget biztosít jogaik gyakorlásában.
- Az intézményben nem állhat alkalmazásban olyan személy, akivel szemben a gyermekvédelmi törvényben felsorolt kizáró tényező áll fenn.
- Az Alaptörvény nemzeti eszméi valamennyi dolgozó számára ismertetve vannak.
- A dolgozók magánéletének védelme a személyes adatainak kezelésében mérvadó.
- A személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos jogszabályokat tartjuk irányadónak: 1992.évi XXXIII. Törvény a közalkalmazottak jogállásáról, valamint az 1992. évi XXII. Törvény a Munka Törvénykönyvéről.
- Bölcsődénk érdekképviseleti fórumot működtet, mely az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgálja.

Érdekképviseleti Fórum működik Bölcsődénkben, melynek feladata, hogy megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt- az 1997. évi XXXI. törvény előírásainak megfelelően. Intézkedéseket kezdeményezhet az önkormányzatnál, a gyermekjogi képviselőnél, illetőleg más hatáskörrel rendelkező szervnél. A Fórum a bölcsőde vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermekeket érintő ügyekben: Javaslatot tehet az a bölcsőde alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál. A fórum választott tagjai: a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek szülei/törvényes képviselői: 3 fő, a bölcsőde közalkalmazottainak képviselője: 1 fő, az intézményt fenntartó önkormányzat képviselője 1 fő.

A bölcsődei ellátást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok:

A munkaviszonyban álló személyek esetében biztosítani kell, hogy a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülést megkapják, tiszteletben tartsák emberi méltóságukat és személyiségi jogukat, munkájukat elismerjék, valamint a munkáltató megfelelő munkavégzési körülményeket biztosítson számukra. A munkavállalót megilleti a biztonságos munkavégzéshez való jog. A bölcsőde munkatársának joga, hogy a szakmailag elfogadott

módszerek közül - a hatályos jogszabályi keretek között szabadon válassza meg az adott esetben alkalmazandó beavatkozási formát. A bölcsődei dolgozók közfeladatot ellátó személynek minősülnek.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BÍZTOSÍTÁSA

A mai szakmai követelményeknek megfelelő magas színvonalú munkát a bölcsődei szakemberek csak úgy tudják megvalósítani, ha folyamatosan képzik magukat, ismereteiket bővítik, gazdagítják. A 8/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet szabályozza a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételét, a 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet pedig a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzését határozza meg. Ez történhet akkreditációs képzésen való részvétellel vagy magasabb szintű szakképzettség megszerzésével is. A képzések témaköreiket tekintve lehetnek kötelező, munkakörhöz kötött és választható továbbképzések. A belső továbbképzéseket, szakmai értekezlet keretében valósítjuk meg.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április 01. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága...../2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Janóczki Katalin bölcsődevezető Dátum: 2025.03.06. Aláírás:..... <i>Janóczki Katalin</i> .....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

8. SZ. NEFELEJCS BÖLCSŐDE

SZAKMAI PROGRAM

2025

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS3

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI.....	5
2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYOZÓKKAL	6
2.1.Működéssel kapcsolatos szabályozók.....	6
2.2.Foglalkozási jogviszonyokkal kapcsolatos szabályozók.....	6
2.3.Módszertani szabályozók.....	7
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI.....	8
3.1.Az ellátandó célcsoport	8
3.2. Az ellátandó terület.....	8
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI	9
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok	9
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	11
4.2.1. Óvodákkal	11
4.2.2. Egyéb külső kapcsolatok.....	11
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK.....	12
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK	13
7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK	16
7.1. A bölcsődei nevelés alapelvei.....	16
7.1.1. A család rendszerelméletű megközelítése	16
7.1.2. A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása.....	16
7.1.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete	17
7.1.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete	17
7.1.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe.....	17
7.1.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése.....	17
7.1.7. Fokozatosság megvalósítása.....	18
7.1.8. Egyéni bánásmód érvényesítése.....	18
7.1.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége	18
7.1.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása	19
7.2. A bölcsődei nevelés célja.....	19
7.3. A bölcsődei nevelés feladata	19
7.3.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése ..	19
7.3.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása.....	20
7.3.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése.....	20

7.3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése.....	20
7.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei	21
7.4.1. Tanulás.....	21
7.4.2. Gondozás	22
7.4.2.1. Öltöztetés	22
7.5.3. Napirend.....	27
7.6. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei	27
7.6.1. A családlátogatás.....	28
7.6.2. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás.....	28
7.6.3. Napi kapcsolattartás.....	29
7.6.4. Egyéni beszélgetés.....	29
7.6.5. A szülőcsoportos beszélgetések	30
7.6.6. Szülői értekezlet	30
7.6.6. Indirekt kapcsolattartási formák	30
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	32
9. TÁJÉKOZTATÁS	33
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI.....	33
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA	35
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	37

BEVEZETÉS

Amikor egy pár életébe megérkezik a gyermek, családdá válnak, kiteljesedik az életük. A gyermek prioritást élvez mindenk felett. A szülők szeretetük, gondoskodásuk védelmező burkával veszik körül „csodájukat” a gyermeket. Mindentől féltik, óvják, a legjobbat szeretnék nyújtani neki és úgy érzik, hogy soha nem akarják elengedni a kezét!

A gyermekek az első éveikben nagyon sokat fejlődne, rengeteg új dolgot tanulnak, amivel napról-napra megörvendeztetik szerető szüleiket. De eljön az idő, amikor mindkét szülőnek vissza kell állnia a munka világába és túl kell esniük a gyermeküktől való első elváláson. Ennek az első intézményi szintere a bölcsőde.

Az első elválás mind a szülők, mind a gyermek számára nagyon nehéz, fájdalmas. Idegenekre bízni legféltebb kincsüket nem egyszerű dolog! Tele vannak aggodalommal, kételyekkel. Vajon megértik -e mások is szavak nélkül mire van szüksége? Vajon elfogadja -e a bölcsődében az ételt-italt? Vajon észreveszik -e, ha belázasodik? Vajon el tudják -e altatni? Vajon jól döntöttek és a legmegfelelőbb helyet választották gyermeküknek? Ismerősek ezek a gondolatok minden szülőnek!

A gyermekvédelmi törvény a következőképpen határozza meg a bölcsődei alapellátást: „A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.” (1997. évi XXXI. törvény 42. § (1)) Ez a hivatalos meghatározás, de sokkal több van e mögött! Magas szinten képzett, empátikus kisgyermeknevelők mindennapi munkájuk során arra törekcsenek, hogy a szülőtől való elszakadás minél rugalmasabb, fájdalommentesebb legyen mind a gyermek, mind a szülei számára. A rájuk bízott gyermekek mindennapjaikat teljes biztonságban, vidáman, kiegyensúlyozottan töltsék, hogy szülei ez idő alatt munkájukat nyugodtan, teljes odafigyeléssel végezhesék. A biztonságot nyújtó, gyermekbarát környezetben, a legújabb szakmai módszereket figyelembe véve, szeretetteljes, kiegyensúlyozott, derűs bölcsődei életet teremtsenek, ahol a gyermekek megízlelhetik az önfeledt, aktív játék örömet.

A bölcsődében a gyermekek mindennapi szeretetteljes, szakszerű ellátása mögött a dolgozók magasszintű szakmai tudása, folyamatos képzése és a bölcsődékre vonatkozó jogszabályi előírások szigorú betartása áll.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmények szakmai munkájának a „Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” ad keretet, amely összhangban van a 3 év alatti korosztály ellátására (nevelésére-gondozására) vonatkozó jogszabályokban foglaltakkal. A jogszabályi előírások szerint a bölcsődei ellátást nyújtó intézményeknek szakmai programot kell készíteni.

„A szakmai program célja a szakmai munka megalapozásán túl, hogy annak alapján a bölcsődei ellátást engedélyező és ellenőrző szervek, valamint a szülők számára pontos kép alakuljon ki a bölcsődében folyó nevelő-gondozó munkáról.” (Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard; 2022.)

A 8. sz. Nefelejcs Bölcsőde -mint ahogy azt az Alapprogram is meghatározza- a bölcsődei nevelés központjába a kisgyermeket és az őt nevelő családot állítja. A családra, mint komplex rendszerre tekint, így az egész család támogatását célozza meg. A szülői kompetencia fejlesztése a család erősségeinek megismerésével, támogatásával, a pozitívumok megerősítésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti kölcsönös bizalmon alapul, mely elengedhetetlen feltétele a kisgyermek harmonikus fejlődésének. A kisgyermeknevelő mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket. Céljaink közé tartozik még a szakmai értékek megőrzése és továbbadása, a jó gyakorlatok megerősítése és új módszerek bevezetése is.

Bölcsődénk szakmai programja összhangban van a „Bölcsődei nevelés gondozás országos alapprogramjával”, az abban megfogalmazott elvekkkel, a mindenkor hatályos jogszabályokkal, a pszichológiai és pedagógiai kutatások eredményeivel, és a módszertani levelekkel.

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve	8. sz. Nefelejcs Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Sarkantyú u. 30-36. sz.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	130 fő
Telefon	06-42-405-711 +36-30-326-7312
E-mail	bolcsinefelejcs@gmail.com
Honlap	http://gyermekjolestialapellatas.hu/bolcsodek/8-sz-nefelejcs-bolcsode/
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Szloboda Zita bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06.
Készítésének dátuma	.2025.03.06.

2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYOZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályozók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkozási jogviszonyokkal kapcsolatos szabályozók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.((VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályozók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orszagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_issuu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
  - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)
<https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
  - Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak
  - Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
  - Tudástár - Csecsemő és kisgyermek ételmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standar – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)
  - https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az ellátandó célcsoport

Bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás részeként, a családban nevelkedő 20 hetestől 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végzi. A 3. életévét betöltött gyermekek a bölcsődei nevelési - gondozási év végéig maradhatnak bölcsődénkben. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig. A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik élet évét betölti.

3.2. Az ellátandó terület

Bölcsődénk ellátási területe Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe.

Nyíregyháza lakossága január 1-én 2024-ben 116 834 fő fő, Nyíregyházán található a megye regisztrált gazdasági szervezeteinek nagy része. A város ebből adódóan a megye legnagyobb foglalkoztatási centruma. A városban lakók körében a munkanélküliek száma folyamatosan csökken. A több munkalehetőség sok fiatal családot vonz a környező falvakból a vármegye székhelyre, városunkba. Ennek köszönhetően a kisgyermekes családok száma igen magas. A KSH adatai szerint a 3 évnél fiatalabb gyermeket nevelő családokban a nők foglalkoztatási rátája évről évre nő.

Nagycserkesz község Nyíregyháza nyugati agglomerációjában helyezkedik el, a megyeszékhelytől mintegy 15 kilométernyi távolságra. Különálló településrésze Cigánybokor, mely Nagycserkesztől körülbelül 6 kilométerre délre fekszik. Kis létszámú település a munkalehetőség nagyon kevés, így aki teheti a két szomszédos városba (Nyíregyháza, Tiszavasvári) jár át dolgozni.

A 8. sz. Nefelejcs Bölcsőde a városközpontban található. A bölcsőde közelében számos nagy foglalkoztatott számú munkahely található.

- Iskolák

- Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium
- Zelk Zoltán Angol és Német Kéttannyelvű Tagintézménye
- Nyíregyházi Bem József Általános Iskola
- Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola
- Nyíregyházi Krúdy Gyula Gimnázium
- Óvodák
  - Eszterlanc Északi Óvoda Kerekerdő Tagintézménye
  - Eszterlanc Északi Óvoda Gyöngyszem Tagintézménye
  - Eszterlanc Északi Óvoda Homokvár Tagintézménye
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Szabolcs - Szatmár - Bereg Vármegyei Rendőr - Főkapitányság
- NAV Szabolcs - Szatmár - Bereg Vármegyei Adó - és Vámigazgatóság
- valamint számos üzlet, bevásárlóközpont
  - Korzó bevásárlóközpont,
  - Interspar Intersparhipermarket stb.

Mivel a nyíregyházi bölcsődei ellátásban nincs kötelező körzethatár, így a szülők jellemzően nem a lakóhelyükhöz, hanem a munkahelyükhöz legközelebbi bölcsődébe járatják gyermeküket. Ebből kifolyólag a bölcsődénk kihasználtsága évről - évre kielégítő.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok

A bölcsőde valamennyi dolgozója számára negyedévente (szükség esetén gyakrabban) megbeszélést szervez a bölcsődevezető, ahol ismerteti a következő negyedévre tervezett programokat, ellenőrzéseket, továbbképzéseket. Megbeszélnek a bölcsőde évszaknak megfelelő külső és belső dekorálását, a felmerülő problémákat, a megoldásra váró feladatokat.

A bölcsődevezető és a kisgyermeknevelők havonta összeülnek az adaptációs tervet frissíteni, megbeszélni, házi továbbképzést lebonyolítani, valamint az aktuális szakmai kérdéseket, dilemmákat megvitatni.

Gondozási egységen belül az ott dolgozó kisgyermeknevelők és bölcsődei dajka kapcsolattartása folyamatos az esetleges hiányzások helyettesítésének megbeszélése és gondozási egységen belüli feladatok közös megoldása érdekében.

A szülők és a bölcsőde kölcsönösen, folyamatosan tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. A tájékoztatás mindig hiteles, őszinte, személyes hangvétellű, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, etikai szempontból megfelelő.

A tájékoztatás formái:

- beszélgetés, tájékozódás a gyermek érkezésekor és hazamenetelekor
- szülői értekezletek
- szülőcsoportos beszélgetések
- érdekképviselői fórumi ülések
- nyílt napok
- időpont egyeztetés utáni egyéni beszélgetések
- kérdőívek kitöltése
- családi füzet
- hirdetőtábla
- nyílt napok, családi napok

A 8. sz. Nefelejcs Bölcsőde működtető intézménye a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény. A Nefelejcs Bölcsődén kívül minden Önkormányzati fenntartású bölcsődét, valamint a Családok Átmeneti Otthonát és a Gyermek Átmeneti Otthonát is az Intézmény működteti. A bölcsődék között szakmai téren erős a kohézió. Egymás munkáját segítve az egységességre törekszünk. A bölcsődei felvételi kérelmek benyújtásakor is igyekszünk közösen a szülők számára a legmegfelelőbb megoldást megtalálni gyermekük bölcsődei elhelyezésével kapcsolatban. Az intézmény vezetője és a bölcsődevezetők havonta szakmai megbeszélést tartanak, ami a jogszabályváltozások, aktuálisan felmerülő problémák, feladatok megbeszélésére szolgál.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény számos olyan programot (mentális nap, bölcsődék napja, belső továbbképzések- meetingek stb.) szervez, ami a dolgozók mentális egészségére, közös szemlélet kialakítására fókuszál.

4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok

4.2.1. Óvodákkal

A 8. sz. Nefelejcs Bölcsőde az Eszterlánc Északi Óvoda három tagintézményének ölelésében helyezkedik el. Mivel az óvodákban már van körzethatár, ezért a bölcsődés gyermekeink nagyobb részének a három szomszédos óvodában, de kisebb létszámmal a város egyéb óvodáiban is folytatják a gyermekek intézményi kereteken belüli nevelését.

Bölcsődénk és az óvodák kapcsolattartási formái:

- Kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok tapasztalatcseréje
- Óvodák részéről a bölcsődés gyermekek szüleinek meghívása az „óvodacsalogató” rendezvényükre

4.2.2. Egyéb külső kapcsolatok

- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának Szociális és Köznevelési Osztálya
- Szabolcs- Szatmár- Bereg Vármegyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala
- Nyíregyházi Család- és Gyermejjóléti Központ
- Egységes Pedagógia Szakszolgálat
- Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat
- Nemzeti Élelmiszerlánc – biztonsági Hivatal
- Rendőrség
- Az adott képző intézmények
  - Nyíregyházi Egyetem Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Intézet Pszichológia Intézeti Tanszék (Nyíregyháza)
  - Zay Anna Egészségügyi, Informatikai Szakközépiskola és Kollégium (Nyíregyháza)

A képző intézmények hallgatói számára gyakorlati helyet biztosítunk, szükség esetén a gyakorlati vizsga helyszínét is szolgál bölcsődénk.

A bölcsőde is a gyermekvédelmi jelzőrendszer része. Előfordul, hogy egy-egy gyermek érdekében együtt dolgozunk a védőnőkkel, gyermekjóléti szolgálattal, esetleg gyermekorvossal is. Esetmegbeszéléseken veszünk részt, kérésre jellemzést írunk adott gyermekről. Igyekszünk a gyermek és családja érdekében egymás munkáját segíteni.

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

A dolgozói létszám megfelel a munkakörönkénti foglalkoztatottak számát meghatározó 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 1. számú mellékletében leírt létszámminimumnak.

• Bölcsődevezető	1 fő
• Kisgyermeknevelő	22 fő
• Bölcsődei dajka	5 fő
• Élelmezésvezető	1 fő
• Szakács	1 fő
• Konyhai kisegítő	2 fő
• Mosodai kisegítő	1 fő
• Udvari munkás	1 fő

A szakdolgozók képesítése megfelel a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 2. számú mellékletében, illetve a 20/2017.(IX.18.) EMI rendeletben előírt képesítéseknek.

E szerint a kisgyermeknevelők szakmai képesítései:

- Csecsemő- és kisgyermeknevelő (felsőfokú)
- Kisgyermekgondozó- nevelő (középfokú)

A pályakezdő kisgyermeknevelők gyakornoki rendszerben végzik a munkakörükhöz kapcsolódó tevékenységeket. Számukra az intézményvezető által kijelölt megfelelő szakmai tapasztalattal rendelkező szakmai segítők/mentorok nyújtanak szakmai segítséget, támogatást.

A bölcsődei dajkák elvégezték a munkakör ellátásához szükséges „Bölcsődei dajka tanfolyamot”.

Minden dolgozó rendelkezik névre szóló munkaköri leírással és nyilatkozattal arra vonatkozóan, hogy velük szemben nem állnak fenn a Gyvt. 15.§ (8) bekezdésében meghatározott kizáró okok, valamint érvényes egészségügyi nyilatkozattal.

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

- **Előtér/babakocsi tároló:** Alapterülete és felszereltsége az előírásoknak megfelel.
Egy álló fogas és egy cipős polc biztosítja a kisgyermeknevelők és a bölcsődei dajka udvarra kimenetelkor használatos ruhadarabjainak tárolását. Szükség esetén szülőknek is van lehetőségük a kabátjukat felakasztani. Mivel nincs udvari játékraktárunk így itt található egy zárható szekrény, ami az udvari játékok biztonságos tárolása alkalmas.
- **Felnőtt WC:** A szülők és a dolgozók részére biztosított helyiség az előírásnak megfelel. A WC előterében kézmosó található.
- **Elkülönítő:** Alapterülete és felszereltsége az előírásoknak megfelel. Itt tárolják a gyermekek ágycsúszóit, valamint a szobai játékkészlet használaton kívüli elemeit rendezetten, polcokon itt tartják.
- **Gyermeköltöző:** Alapterülete és felszereltsége megfelelő. Kielégíti a különböző életkorú gyermekek öltöztetési igényeit.
A gyermekek számára megfelelő számú öltöztetőpad/szivacs található. Pelenkázó asztal, felnőtt kézmosó, szemeteskuka, jellel ellátott szekrények és fogasok, cipőtartók a gyermekek ruhái és cipői számára is megtalálhatóak. Itt van még kifüggesztve 2 hirdetőtábla, amin a házirend, a gyermekjogi képviselő, az érdekképviselői fórum tagjai, az aktuális étlapok és egyéb hasznos információk vannak kihelyezve.
- **Fürdőszoba:** 2008-ban teljes körű felújítást végeztek, így kielégíti a napjainkban kívánatos nevelési – és gondozási igényeket. Felszereltsége az előírásoknak megfelelő. 3 db gyermek WC, 2 db gyermek mosdókagyló tükörrel, 1 db teljes alakos tükör a gyermekek magasságában felszerelve, 1 db bilimosó, 1 db felnőtt kézmosó tükörrel, 2 db gyermekfürdőkád flexibilis zuhanyzóval, 2 db pelenkázó asztal, a pelenkák

tárolására alkalmas polc, jellel ellátott megfelelő számú törölköző és fésű tartó polc, kulccsal zárható gyógyszerszekrény, kulccsal zárható tisztítószer tároló szekrény, hőmérő, pedálos kukák és badellák találhatóak.

- **Csoportszobák:** Alapterülete $37 \text{ m}^2 - 43 \text{ m}^2$. A szobákat úgy rendeztük be, hogy a gyermekek egészséges fejlődése biztosítva legyen, mozgás és játékgigényük kielégítést nyerhessen, kedvükre játszhassanak társaikkal és kisgyermeknevelőikkel. A bútorokat, a mozgásfejlesztő eszközöket a gyermekek növekedése során folyamatosan megfelelő méretűre cseréljük. A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit is figyelembe vesszük. A játékok nyitott, rögzített polcokon, a gyermekek számára elérhető magasságban vannak elhelyezve. A játékkészlet az alap játékkészleten kívül (játsszókezdő, babák, labdák, képeskönyvek, mozgásfejlesztők) elegendő számú, ép, nem balesetveszélyes mindenfajta játékgigény kielégítésére alkalmas (manipulációs játékok, textilfigurák, konstruáló játékok, nagymozgásos játékok, húzható-tologatható eszközök, üreges játékok, utánzó játékok, alkotó játékok, logikai játékok, bábok, hangszerek) elemekből áll.

A falak színe halvány pasztell színűek, a dekorációk ízlésesek, évszaknak megfelelőek, a gyermekek szemmagasságában vannak elhelyezve. Négy gyermekasztal és 16 gyermek szék biztosítja a gyermek számára a zavartalan étkezést és az asztali játékok helyszínét. A gyermekek dokumentációnak tárolása érdekében a kisgyermeknevelői asztal fiókjai kulccsal zárhatóak. A falon a kisgyermeknevelők számára óra és hőmérő van kifüggesztve. A gyermekek zavartalan játékát funkció sarkok segíti. A fáradt, egyedüllétre vágyó gyermekek zavartalan pihenését pihenősarok biztosítja. A gyermekek alkotásai és fényképei a csoportszobában a gyermekek szemmagasságában ki vannak függesztve.

- **Tornaszoba:** Járófelülete esésvédő gumitégla a balesetveszély elkerülése érdekében, falán színes falfestés teszi vidámabbá a játékot, játékkészlete nagymozgásos játékok (csúszda, trambulin, egyensúlyozó teknő)
- **Sószoba:** Egyre több gyermek küzd ősztől tavaszig felső légúti problémákkal. Ennek megelőzése érdekében, amíg az időjárás megengedi a nap nagy részét a gyermekek friss levegőn - a játszó udvaron töltik. Ha az időjárás ezt nem engedi, a sószoba használatával

a parajdi só jótékony hatásával óvjuk a kicsik egészségét. A járófelület esésvédő gumitégla, a falakat a „kőkorszaki mesehősök” falfestménye díszíti. Itt a játékkészlet Legó építőköcek, aminek a fertőtlenítése könnyen kivitelezhető.

- **Játsszókert:** A bölcsődénk játsszókertjei gyermekközpontú szemléletet tükröznek. A bölcsődés korú gyermek apró természetéhez illő felszerelést (rögzített és mobil kerti, ill. nagy mozgás fejlesztő játékok), és a futkározáshoz sok szabad teret talál. A beépített játékeszközök biztonsággal használhatók egyedül. Kertünk nagy füves területei ideális a futkosáshoz, az ugráláshoz, az ülő játékhöz. A homokozók árnyékolóval vannak ellátva és a használaton kívüli időszakban (a homok szennyezésének elkerülése érdekében) teljesen zárhatóak, méretében megfelelőek a gyermekek számára. A játsszóudvarokon található tölgy, platán és hársfák nem csak árnyékot nyújtanak a gyermekek számára a nyári melegben, de leveleik és terméseik nagy szerepet játszanak a gyermekek mindennapi komplex tevékenységeiben. Beépülnek a környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenységekbe (rügyező, virágzó ágak, levelek, lombkorona megfigyelése) alapanyagot biztosítanak a gyermekek vizuális tevékenységéhez (falevél és termésgyűjtés, lenyomat és báb készítéséhez), segítségükkel mintát mutathatunk a fenntarthatóságra (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás).
- **Játékraktár:** Külön erre a célra helyiséggel nem rendelkezünk, így a babakocsi-tárolóban elhelyezett csukható szekrényekkel az udvari, az elkülönítőben a benti játékok raktározását oldjuk meg.
- **Irodák (vezetői, gazdasági, élelmezésvezetői), kisgyermeknevelői szoba:** alapterületük 12 – 14 m². A gazdasági irodában történik a gyermekek térítési díjának befizetése. A bölcsődevezetői irodában tárgyaló asztal található székekkel. Ezen kívül mindegyikben van íróasztal székekkel, dokumentumok tárolására alkalmas szekrény, számítógép (asztali vagy laptop), nyomtató.
- **Öltözők, zuhanyzók:** a dolgozók részére biztosított szociális helyiségek az előírásnak megfelelnek, de felújításra szorulnak. Öltözőnként 2 db zuhanyzó fülke, 1 db WC, 1 db kézmosó, megfelelő számú zárható öltözőszekrény található.

- **Mosó-vasaló helyiség:** Az előírásoknak megfelelő. A mosó és vasaló helyiség egymásból nyílik. A vasaló asztal és a mosógépek előtt gumiszőnyeg található. Az elektromos gépek fali kapcsolóval is ártalmatlaníthatóak. Itt található a **tisztítószer raktár** is.
- **Főzőkonyha:** A 2008-ban végrehajtott férőhely bővítésekor, a konyha adagszámát nem növelték, így jelenleg is 150 adagos. Nyílászárók (ablak) cseréje megtörtént. Felszereltsége korszerűsítésre vár, de rendelkezik a működéshez elengedhetetlenül fontos berendezésekkel és felszerelésekkel. 2003. január 1-től bevezettük és alkalmazzuk a HACCP rendszert.
- **Éléskamra, szárazáru raktár, zöldségraktár és előkészítő:** az előírásoknak megfelelőek. Hűtők, fagyasztók, polcrendszerek biztosítják a nyersanyagok jogszabályban előírt tárolását.

7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. A bölcsődei nevelés alapelvei

7.1.1. A család rendszerelméletű megközelítése

Bölcsődénkben a családok működésének megismerése nagyon fontos, elsődleges szempont. Az adaptációt megelőző családlátogatás során a kisgyermeknevelők képet kapnak a szülők nevelői attitűdjéről a gyermeknek a családban elfoglalt helyéről, a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a kisgyermeknevelők hozzájárulhatnak a család életminőségének javításához. Munkánk során olyan komplex látásmódra törekszünk, amely nemcsak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti.

7.1.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

Mivel a gyermek a napjuk nagy részét a bölcsődében tölti, így a testi és mentális fejlődésüket a kisgyermeknevelők folyamatosan nyomon követik és naprakészen

dokumentálják. Az ő feladatuk az esetlegesen felmerülő fejlődésbeni megtorpanások, lemaradások észlelése és jelzése az abban kompetens szakember felé.

7.1.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

Bölcsődénk tiszteletben tartja a családok szokásait, hagyományait és azokat erősítve vesz részt a gyermek nevelésében. A szülők tájékoztatást kapnak a bölcsőde működéséről a fogadónapok és a szülőértekezletek alkalmával. A bölcsőde lehetőséget nyújt a szülőknek a bölcsődei élet mindennapjainak betekintésébe (az adaptáció során, a bölcsődei farsang alkalmával, a családi nap alkalmával, a mikulás ünnepség és az adventi készülődés alkalmával) is.

7.1.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

Minden kisgyermek egyedi, egyéni szükségletekkel rendelkezik, ezért a bölcsődei ellátás során különleges bánásmód illeti meg. A bölcsődei gondozás, nevelés a gyermeki szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére, a személyiségének teljes kibontakoztatására irányul. Kisgyermeknevelőink nagy figyelmet fordítanak az etnikai, kulturális, vallási és nyelvi különbségek iránti tolerancia kialakítására, valamint a fizikai és mentális különbségek elfogadására és elfogadtatására, a hátrányok csökkentésére.

7.1.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

Nagy hangsúlyt fektetünk a kisgyermeknevelők szakmai tudásának gyarapítására, a szakmai kompetenciák fejlesztésére, a jó mentálhigiénés állapotuk megtartására, hogy szeretetteljes légkört, magas szakmai színvonalú kiegyensúlyozott ellátást tudjanak biztosítani a rájuk bízott gyermekek számára. A kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciáinak fejlesztéséért.

7.1.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek életében a bölcsőde az első olyan szintér, ahol a család nyújtotta biztonság számukra átmenetileg és időszakosan megszűnik. Egy időre elveszítik a tájékozódásban az

eddiggi stabilitást, érzelmi biztonságot. Bölcsődénk a gyermekek biztonságérzetének és bizalmának erősítése érdekében betartja a saját kisgyermeknevelő rendszer szabályait és a gondozási sorrendet, ügyel a csoport és helyállandóság biztosítására, a megfelelő napirend kialakítására. A napirend folyamatossága, az egyes mozzanatok egymásra épülése, ismétlődése kiszámíthatóságot, stabilitást eredményez, ami növeli a kisgyermekek biztonságérzetét.

7.1.7. Fokozatosság megvalósítása

A bölcsődénkbe járó gyermekek számára a bölcsődében töltött idő alatt a változásokat fokozatosan vezetjük be. Elegendő időt biztosítunk a gyermeknek egy-egy új helyzet, változás hozzászokásához. Ez a folyamat már az adaptációval elkezdődik és a nálunk töltött idő alatt folyamatosan tart.

7.1.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

Minden gyermek egyéni ütemben fejlődik, éppen ezért a gyermekek fejlődését soha ne hasonlítsuk egymáshoz. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva ítéljük meg, egyéni szükségleteikhez igazodva nyújtunk számukra érzelmi biztonságot, támogatást. Ennek nélkülözhetetlen feltétele a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles magatartása.

A gondozás, nevelés során figyelembe kell venni a gyermek egyéni fejlődésének, spontánérésének ütemét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi, etnikai vallási és kulturális hovatartozását.

7.1.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási folyamatok során a nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkot. Minden gondozási helyzetben nevelés is folyik. Az ideális interakció érdekében a kisgyermeknevelők mindig elegendő időt fordítottak a gyermekekre a gondozási feladatok során. A gyermek és a kisgyermeknevelő között mindig bensőséges kapcsolat van. Igyekeznek a gondozási feladatokat nem elnyújtani, hogy mindenkire elegendő idő jusson, ugyanakkor a gyermek ne érezzen sürgetést. Az adaptáció végére kialakítanak egy ritmust, ami segíti őket a napirend betartásában.

7.1.10. A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A bölcsődei nevelésben kiemelt jelentőségű az érzelmi és társas kompetenciák megalapozása. Ennek érdekében a kisgyermeknevelők folyamatosan megerősítik, biztatják a gyermekeket. Mind verbálisan, mind nonverbálisan támogatják a gyermekek önálló kezdeményezéseit, igyekeznek fenntartani kíváncsiságukat. A gyermekek a gondozási műveleteken és a játékon keresztül is új ismeretekhez, élményekhez jutnak, átélik a spontán tanulás örömét, megerősödik bennük a világ megismerésének vágya.

7.2. A bölcsődei nevelés célja

Hozzájárulni a szülők munkaerő piacra történő visszatéréséhez, munkavállalási esélyeinek növeléséhez, ezzel a családok életminőségének javításához. Amennyiben van üres férőhely és igény rá, az alapellátáson túl időszakos gyermekfelügyelettel is igyekszünk a szülők igényeit kielégíteni.

A három év alatti gyermekek napközbeni ellátása, biztonságot nyújtó, gyermekbarát környezetben, pozitív érzelmi állapotot kiváltva a legújabb szakmai módszereket figyelembe véve. Szeretetteljes, kiegyensúlyozott, derűs bölcsődei élet megteremtése. A gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazodó nevelés - gondozás. Olyan légkör megteremtése, ahol a gyermek megízlelheti az önfeledt, aktív játék örömét, mely későbbi kreatív tovább fejlődésének alapja. A világra nyitott, érdeklődő, önállóan gondolkodni képes embereket nevelni, figyelembe véve az egyéni fejlődési ütemüket.

A mindennapi tevékenységbe beépíteni a környezettudatos nevelést, a fenntarthatóságot, az egymás feltétel nélküli elfogadását, segítségét.

A hátrányos helyzetű, korai fejlesztést igénylő és sajátos nevelési igényű gyermek és családjuk támogatása, felzárkóztatása, beilleszkedésük segítése.

7.3. A bölcsődei nevelés feladata

7.3.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsőde az első gyermekintézmény, mely kapcsolatba kerül a kisgyermekes családokkal, ezért fontos szerepe van a szülői kompetencia fejlesztésében.

Bölcsődénkben a kisgyermeknevelők az adaptáció előtt igyekeznek minden családot meglátogatni. A családlátogatás során a szülők tájékoztatják a kisgyermeknevelőket a gyermek szokásairól, szükségleteiről. Ezek tudatában a kisgyermeknevelő szaktudására és tapasztalataira támaszkodva tűz ki célokat a gyermek, gondozási - nevelési feladataiban, természetesen folyamatosan szem előtt tartva a gyermek egyéni szükségleteit és a szülők igényeit is. Igyekszünk kölcsönös bizalmat kialakítani a szülővel, mely elengedhetetlen feltétele a ránk bízott gyermekek harmonikus fejlődésének.

7.3.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A bölcsődében a gyermekek harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges környezet biztosítása a bölcsődei szakemberek feladata. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy biztosítva legyenek a gyerekek biztonságos, önfelelt játékának, aktív mozgásának, a szabad levegőn való tevékenységeinek feltételei. Rossz idő esetén, lehetőségük van a gyermekeknek a bölcsőde sósobáját, illetve tornaszobáját használni. Az egészséges táplálkozásra nagy hangsúlyt fektetve, a gyermekek számára az ételeket a bölcsőde saját főzőkonyhájában, lehetőség szerint friss, idény zöldségekből és gyümölcsökből készülnek. A kisgyermeknevelők nyomon követik és dokumentálják a gyermekek testi és értelmi fejlődését.

7.3.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

Bölcsődés gyermekeink életében minden nap jelen van, a korosztályhoz igazodó ének, mondóka, vers, mese, bábozás. A kisgyermeknevelők az egyszerű, kedves mondókákkal kommunikációra biztatják a gyermekeket. Mutogatós, mozgásos énekekkel ösztönzik őket a mozgásra. Ezeknek az „eszközöknek” a tudatos, szakszerű használatával, fejlődési megtorpanásoknál, lemaradásoknál segítséget nyújtanak a rászoruló gyermekeknek. Kisgyermeknevelőink toleránsak, empatikusak, viselkedésük a gyermekekkel szemben mindig hiteles, ezzel is fejlesztve a gyermekek érzelmi és társas kompetenciáját.

7.3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Az érzékelés és észlelés megtapasztalásához inger gazdag környezetet kell biztosítani a gyermekek számára. Ezzel is támogatjuk a képességeik fejlődését. A fejlődésükben nagyon

fontos szerepet játszik a játék. A megfelelő környezet és játékkészlet biztosításával megteremtjük a felfedezés és tanulás lehetőségét. Fontosnak tartjuk a bölcsődés gyermekek önállóságra törekvésének támogatását, ezzel is segítve a döntési képességük kialakulását. A kisgyermeknevelők a megfelelő helyzetmegoldásukkal mintát nyújtanak a gyermekeknek.

7.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

A bölcsődei gondozásban – nevelésben alapvető szempont az egyéni bánásmód érvényesítése, a pozitív önállósági törekvés és önértékelés erősítése. Ezeket a szempontokat a kisgyermeknevelőknek minden nevelési helyzetben szem előtt kell tartani.

7.4.1. Tanulás

A bölcsődés korú gyermekek játék közben szereznek információkat, tapasztalatokat, melyek segítségével megismerik, felfedezik önmagukat és környezetüket. A tanulás elengedhetetlen feltétele a személyes kíváncsiság és érdeklődés. A tanulás színterei a természetes élethelyzetek, a felnőttekkel és társakkal való együttes tevékenység, kommunikáció, a gondozás és a játék. A tanulás formái az utánzás, a játék közbeni tapasztalatszerzés, valamint a gyermek és a kisgyermeknevelő közötti interakcióból származó szokáskialakítás.

A mi feladatunk az alapvető szociális viselkedési formák megalapozása a kisgyermek életében. A gyermekeknek meg kell tanulniuk a helyes viselkedés, és együttélés elemi szabályait. Megtanulják, hogy érkezéskor és távozáskor üdvözölgék egymást, hogy használják a „kérem”, „köszönöm” kifejezéseket, hogy a játékokon osztozniuk kell és el kell sajátítaniuk a „türelem művészetét” is. Az egészséges életmód alapjait is a bölcsődében sajátítják el a helyes táplálkozási és tisztálkodási szokásokon keresztül. Minden gyermeket külön személyiségként kezelünk, és soha nem hasonlítjuk őket egymáshoz. A sikeres próbálkozásokat mindig dicsérettel jutalmazzuk, és ösztönözzük a gyermekeket a gyakorlásra.

Fontos feladatunknak tartjuk a tanulási folyamathoz szükséges ideális környezet, valamint a megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosítását.

7.4.2. Gondozás

A gondozás a gyermek testi szükségleteinek kielégítése és egyben egy bensőséges interakciós helyzet a gyermek és kisgyermeknevelője között. A gyermek akkor aktív és tevékeny, ha biztonságban érzi magát. Ennek alapjait a gondozási folyamatok közben napról napra erősödő személyi kontaktus nyújtja. Fontos, hogy a gyermek aktív résztvevője legyen a gondozási helyzeteknek. Ennek érdekében a kisgyermeknevelők mindig elegendő időt biztosítanak az egyes gondozási műveletekre. Ez, csak jól szervezett, folyamatos, rugalmas napirenddel érhető el. Ennek köszönhetően kiiktatódnak a felesleges várakozási idők, a folyamatos gondozási események (öltöztetés, fürdőszobai tevékenység, étkezés, alvás) a gyermekek biztonságérzetét növelik. Az ideális gondozáshoz nélkülözhetetlen a kisgyermeknevelő pozitív személyisége, szeretete, empátiája, türelme, jó kommunikációs készsége, magas szakmai tudása és hitelessége.

7.4.2.1. Öltöztetés

Célunk, hogy a gyermek a gondozási folyamatok közben megismerjék saját testüket, a ruhák nevét, színét, az időjárásnak megfelelő öltözékeket, fejlesszük szépérzéküket és elérjük, hogy mire a gyermekek óvodába mennek, tudjanak önállóan öltözni.

Ennél a gondozási műveletnél is elengedhetetlen az egyéni bánásmód, hisz vannak fázósabb és izzadékonyabb gyermekek is. Fontos, hogy türelmesen forduljunk a gyermekek felé, adjunk számukra elegendő időt az egyes mozzanatok begyakorlására, hagyjuk őket önállósodni. A gondozási művelet közben fontos a folyamatos kommunikáció, ami alapfeltétele a gyermekek információszerzésének.

7.4.2.2. Étkezés

A bölcsődénkben térítési díj ellenében biztosított a gyermekek számára a napi négyszeri (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) étkezés, szükség esetén (szakorvos javaslatára) diétás étkezés is.

Az étkezések közben megtanulják a gyerekeket az ételek nevét, a helyes étkezési szokásokat, a kulturált étkezés szabályait. Megismertetjük őket az egészséges ételekkel, az ízléses tálalással. Itt is szem előtt tartjuk a gyermekek eltérő fejlettségi szintjét és igényeit. Saját étvágyuknak és szükségleteiknek megfelelő mennyiségű és minőségű ételt biztosítunk

számukra. Étkezésre soha nem kényszerítjük a gyermekeket, az ételt nem erőltetjük, csak felajánljuk és ösztönözzük a gyermeket a megkóstolására, elfogyasztására.

Az ételeket a HACCP rendszernek megfelelően működő főzőkonyhában, a jogszabályi előírásoknak megfelelő végzettségű személyzet készíti. Az ételek minőségét nem csak a konyhában kiosztás előtt, hanem a kisgyermeknevelő tálalás előtt is ellenőrzi.

7.4.2.3. Szobatisztaságra nevelés

Napjainkban a biztonságos, egyre kényelmesebb egyszer használatos pelenkáknak köszönhetően kitolódig a szobatisztaság elérésének ideje. Fontos feladatunk, hogy a gyermekeknél ösztönözzük, de soha ne erőltessük a szobatisztaságra törekvést. A sikereket mindig dicsérettel jutalmazzuk, de ügyelünk arra, hogy a sikertelenséget soha ne érezze a gyermek kudarcnak. A szükséglethez biztosítjuk az ideális körülményeket és feltételeket. Igyekszünk a szobatisztaságra nevelésben a céljaink elérése érdekében a családdal együttműködni.

7.4.3. Játéktevékenység

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. A világ megismeréséhez vezeti őket, ezért nagyon fontosnak tartjuk, hogy minden tevékenységüket a játékosság hassa át. A játék elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésüket.

A kisgyermeknevelők a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásukkal támogatják az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermekek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményeznek, szerepet vállalnak a játékban, annak tartalmát ötleteikkel, javaslataikkal színesítik. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermekek számára. A társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A kisgyermeknevelő lehetőséget biztosít arra, hogy a szabad játék minden nap hosszan és zavartalanul megvalósulhasson és a gyermekek a játékot addig játszassák, amíg érdekes, amíg örömet szerez számukra. Biztonságos, célszerű berendezésekkel biztosítjuk a gyermekek testi épségének, egészségének és nyugalmanak védelmét, így küszöbölve ki a felesleges tilalmakat. Biztosítjuk az életkornak és egyéni sajátosságoknak megfelelő játékeszközöket, a szabad választás lehetőségét. A játékok a nap folyamán mindig elérhetőek, a gyermek bármikor beléphet és kiléphet a tevékenységből. A kisgyermeknevelő

ügyel arra, hogy a játékot a gyermek magától fejezze be, vagy az időben történő előzetes kérése után. A játék befejeztével a már használaton kívül levő játékeszközöket, mintát mutatva az állandó helyükre teszik, amibe játékos módon a gyermekeket is bevonják.

7.4.4. A mozgás

Kisgyermekkorban a mozgásfejlődésnek fontos szerepe van az értelmi fejlődésben, a személyiségfejlődésben, a kompetencia kialakulásában, a tapasztalatszerzésben, a megismerő folyamatokban. A környezet és a saját testéből eredő ingerek hatására megismeri a világot, gondolkodása fejlődik, beszéde megindul, kibontakozik. A kisgyermekek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Sikerélményhez vezet, ha egy mozgásformát a gyermek önmaga vesz fel, tudja, hogy mire képes, meddig tud elmenni. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret és a mozgásfejlesztő játékokat. A nagymozgások fejlődésével egy ütemben zajlik a finom motorikus mozgások beindulása is. Ezek fejlesztése legalább annyira fontos, mint a nagymozgásoké.

A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék és fenntartsák az érdeklődést, a mozgásaktivitást, használatuk biztonságos legyen.

Feladatunk a gyermekek vele született mozgásigényének kielégítése, a mozgásfejlődés elősegítése. Bízunk benne, hogy a gyermekkorban megszerettetett mozgás öröme egy életen át elkíséri a ránk bízott gyermekeket

7.4.5. Mondóka, ének

A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, hangulati állapotához igazodó ének, mondóka felkeltik érdeklődését, formálják esztétikai ízlését, pozitív érzelmeket kelt, érzelmi biztonságot nyújt. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. Fontos a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének fejlesztése. Az ének és a zene kifejezi örömünket, bánatunkat, színesebbé teszi a bölcsődében töltött időt.

Feladatunk, hogy felkeltsük a gyermek zene iránti érdeklődését, a zenei anyagokat igyekezzünk az életkoruknak megfelelően válogatni. A személyes kapcsolatban, játék helyzetben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömeleményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. A zene belső lüktetése, az

ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt. Hangszerekkel (dob, csörgő, xilofon) igyekszünk érdekesebbé tenni a lüktetések, ritmusok világát.

7.4.6. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére. A mesével való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás eleven belső képvilágot jelenít meg. A mesélés a kisgyermek mentális egészségének elmaradhatatlan eleme. Sokféle helyzethez kapcsolódhat, alakulását a gyermek pillanatnyi állapota, igényei befolyásolják. Az irodalmi alkotások kiválasztásában fontos feladatunk, hogy az anyagot a gyermekek életkori sajátosságaihoz, nyelvi fejlettségéhez, érdeklődéséhez állítsuk össze. A bölcsődében az irodalmi és a népi műveknek egyaránt helye van. A napi tevékenység során többször is mondhatunk - a helyzethez illő - mondókát, rövid verset. 2-3 éves korban nagy jelentőségű - a testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl - a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege, mert megnyugtatóan hat a kisgyermekre. A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonságot nyújt. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

7.4.7. Alkotó tevékenységek

A gyermekek számára az öröm forrása maga a tevékenység és nem az eredmény. A vizuális tevékenységek a későbbi ábrázolást, képalkotást segítik elő. A kisgyermeknevelő feladata a feltételek biztosítása, alkotói légkör megteremtése. Az egyes technikák helyes kiválasztása és bemutatása, a gyermek igényeinek megfelelő technikai segítség, alkotókedv fenntartása, az alkotások elismerése, megbecsülése, megőrzése. Nem csak a ceruza, zsírkréta és ecset lehet az alkotó tevékenység eszköze. Készíthetünk só gyurmát, szedhetünk a gyermekekkel közösen faleveleket, terméseket, amiket a játszóudvaraink árnyékot adó fái biztosítanak. és ezeket később felhasználunk az alkotásokhoz. A közös gyűjtögetés is örömforrás a gyermekek számára.

7.4.8. Egyéb tevékenységek

A kisgyermek önként bármikor bekapcsolódhatnak és kiléphetnek a bölcsődei élet során felmerülő feladatok elvégzésébe. Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez, megoldásához, a környezet megismeréséhez az egymásról és a környezetről való gondoskodásról szólnak (terítés, viráglocsolás, falevelgyűjtés, karácsonyi mézeskalács szaggatás, karácsonyfa díszítés stb.). Ezekben a tevékenységekben a gyermek hasznosnak érzi magát, lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására.

7.5. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

7.5.1. „Saját kisgyermeknevelő” – rendszer

A saját kisgyermeknevelői rendszer a személyi állandóság elvén alapszik. A kisgyermek számára a környezet – személyek és tárgyak állandósága adja meg azt a nyugalmat, amely elengedhetetlen feltétele a jó testi és lelki fejlődésnek. A saját kisgyermeknevelő segíti a beszoktatást, az anyától megtanulja a gyermek otthoni szokásait, a vele kapcsolatos fontosabb teendőket, fokozottan felelős a csoportjába járó 6-7 gyermekért. Az ölelkezési időben (az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő jelen van) ő gondozza a gyermeket, eteti, öltözteti, lefekteti, ha szomorú megvigasztalja.

A nevelés gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapját, fejlődési naplóját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat.

7.5.2. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszáma jogszabály által meghatározott. (2 év felett maximum 14 fő/csoport; 2 évesnél kisebb korú gyermekek esetén maximum 12 fő/csoport). Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermek a bölcsődében töltött idő alatt mindvégig ugyanabba a csoportba járnak. A gondozási év végén a bölcsődébe maradt gyermekek minél kevesebb változást éljenek át (csoportja és a kisgyermeknevelője állandó, csak az új társait kell megszoknia). Fontos szempont, hogy a gyermekek életkoruk, fejlettségük és egészségi állapotuknak megfelelő csoportba kerüljenek. A szülők kérését a lehetőségeinkhez mértén figyelembe vesszük.

7.5.3. Tárgyi feltételek

A bölcsőde épületének adottságait megfelelően kihasználva igyekszünk úgy kialakítani a gyermekeket körülvevő környezetet, hogy az számukra a legideálisabb legyen. Szem előtt tartjuk a szakmai és jogszabályi előírásokat, a csoportba járó gyermekek számát, életkorát és fejlettségi szintjét is. A csoportszobákat úgy rendezzük be, hogy az a mozgás és játékigényüket kielégítse, egészséges fejlődésük biztosítva legyen. A gyermekek mindennapi játéktevékenységéhez megfelelő minőségű és elegendő mennyiségű játékot folyamatosan biztosítunk.

7.5.3. Napirend

A bölcsődés korú gyermek harmonikus testi, lelki fejlődéséhez nélkülözhetetlen a jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend. A gyermek számára biztonságot nyújt, ha tudja, mikor mi fog történni vele (mikor megy az udvarra, ebédel, alszik stb.). A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják az évszakok, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl.: bölcsőde nyitása, zárása) is. Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját kisgyermeknevelő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája. A napirendünk kialakításánál igyekszünk szem előtt tartani, hogy a gyermekek a legtöbb időt játékkal töltsék.

7.6. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvétellő (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása. Az együttműködés kölcsönös, a gyermekről való gondoskodás közben figyelembe vesszük az otthoni egyéni szokásokat. A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei gondozás-nevelés kialakításában, és a családokat is segíti gyermekük nevelésében.

7.6.1. A családlátogatás

Az újonnan felvett gyermekeknél a családlátogatás - a lehetőségekhez mérten, és előzetes megbeszélés alapján – a beszoktatás előtt történik. Célja, a gyermekkel való ismerkedés, valamint a szülőkkel való jó kapcsolat kialakítása. A saját kisgyermeknevelő és a társ kisgyermeknevelő otthonában keresik fel a leendő bölcsődés gyermeket, ahol kellemes hangulatban a szülők jelenlétében ismerkedhetnek egymással. Ez a találkozás módot ad arra, hogy a kisgyermeknevelő megismerje a gyermek eddigi életét, szokásait, egyéniségét, megfigyeli a gyermek számára biztosított mozgás- és játékterületet, a játékait. Információkat szerez a gyerek napirendjéről, étkezési módjáról, önállóság szintjéről, a családban elfoglalt helyéről, valamint benyomást szerez számos olyan körülményről, amely hatással lehet a mozgás-, figyelem- és értelmi fejlődésére. A szülő és a gyermek is megismerhetik a kisgyermeknevelőt úgy, hogy közben otthoni biztonságban maradhatnak. Az otthoni környezetben a szülők oldottabban beszélhetnek nehézségeikről, választ kaphatnak kérdéseikre. A családlátogatás során kialakult kapcsolat tehát segítséget nyújthat a szülőknek, a gyerekeknek és a kisgyermeknevelőnek is a későbbiek során, különösen az adaptációs időben.

7.6.2. Beszoktatás (adaptáció) - szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. A bölcsődei nevelés fontos feladata megelőzni, illetve csökkenteni azokat a nehézségeket, amelyekkel a gyermek bölcsődébe kerülésekor találkozik: elválás az otthoni környezettől, az anyától, lemondás szokásai egy részéről, osztozkodás a kisgyermeknevelő figyelmén, a játékszereken. Az elszakadás okozta megrázkódtatás a szülővel történő fokozatos beszoktatással csökkenthető. A két hétig tartó folyamat alatt a „saját” kisgyermeknevelő fokozatosan átveszi az anyától vagy az apától a gondozási műveleteket, ahogyan a szülő eteti, tisztázza, altatja gyermekét, hogy ezzel is csökkentse a változásokat a gyermek életében. A szülővel történő fokozatos beszoktatás során a kisgyermeknevelő feladata nemcsak a gyermeket, hanem a szülőt is átsegíteni a krízisen. A gyermek bölcsődébe kerülése kisebb-nagyobb változásokat jelent a család életében, ráadásul a gyermektől való elválást még büntudat is nehezíti. Egyrészt nehezen engedi el gyermeke kezét, aggódik miatta, másrészt megkönnyebbül, mikor gyermekét átadja a kisgyermeknevelőnek, hiszen tudja, hogy csak így tud visszatérni a munkahelyére és a gyermeke biztonságban, jó helyen

van. Ezt a feszültségekkel teli ambivalens lelkiállapotot oldhatja fel a kisgyermeknevelő, melyhez elengedhetetlen az empátia és a tolerancia.

7.6.3. Napi kapcsolattartás

A szülő és a bölcsőde közötti bizalmi kapcsolat elmélyítésében nagy szerepe van a beszoktatást követő naponkénti találkozásoknak (a reggeli bevitelnél és a délutáni hazaadásnál). Ezek meghatározzák az együttműködés minőségét. Fontos, hogy a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult személyes kapcsolat, őszintén tájékoztató és segítőkész legyen.

Reggel általában a szülő tájékoztatja a kisgyermeknevelőt:

- az ébredés körülményeiről,
- a reggeli lebonyolításáról,
- arról, hogy milyen a gyermek hangulata,
- a gyermekre jellemző egyéni igényekről, az aznapi pszichés állapotától függően: szobatisztaság, alvás, étkezés.

A délutáni hazamenetelkor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőt:

- az étkezésekkel kapcsolatos tapasztalatairól,
- a gyermek mivel töltötte a napja nagy részét,
- milyen hangulata volt,
- új szokásokról.

A gyermekkel törődő, fejlődéséért felelősséggel tartozó kisgyermeknevelő nemcsak a pozitívumokat, hanem a kedvezőtlen információkat is elmondja, hiszen ezt a gyermek érdeke úgy kívánja. A szülő számára őszintévé, hitelessé válik a kisgyermeknevelő, ha korrekt, tapintatos magatartással tud olyan problémát közölni, amire mind neki, mind a szülőnek kötelessége odafigyelni és megoldást találni.

7.6.4. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a

bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

7.6.5. A szülőcsoportos beszélgetések

A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A szülőcsoportos megbeszélés célja, hogy az itt eltöltött idő hasznos legyen a szülő számára. A szülői szerep megerősítése a legfontosabb, emellett támogassa a nevelési módszereket. Segítse elő a problémakezelést, találjon megoldást a szülő számára. Nyújtson megértést, növelje a biztonságérzetet, a kialakult negatív érzések csökkenjenek, hiszen a gyermekétől való elszakadás a szülő számára is nagyon nehéz. A szülőcsoportos megbeszélés témáját mindig a szülő igénye szerint választjuk ki, a csoport irányítójának a feladata, hogy a beszélgetés ne terelődjön más témára. A szülők beszélhetnek tapasztalataikról, akik már ismerik a bölcsődei rendszert, érzéseiket megoszthatják, ezáltal pozitív vélemény alakul ki, csökken a téves hiedelem.

7.6.6. Szülői értekezlet

Szülői értekezleten tájékoztatást adunk a családok részére a bölcsődei életéről, a programokról, a szülők jogairól és kötelezettségükről, a házirendről, a bölcsőde napirendjéről, s lehetőség van a kisgyermeknevelők személyes megismerésére is. Tájékoztatást adunk a kedvezményekről a szükséges nyomtatványok biztosításával, a bölcsődében folyó korszerű táplálkozásról az életkori szükségletek figyelembevételével, diétás étkeztetés lehetőségeiről.

Egy nevelési éven belül igyekszünk három alkalommal szülői értekezletet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

7.6.6. Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, közösségi oldalak, honlap lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

Hirdetőtábla

Tájékoztatja a szülőket minden aktuális programról, változásokról. Itt van kifüggesztve a bölcsőde házirendje, az érdekképviselői – fórum tagjainak neve és az illetékes gyermekjogi képviselő elérhetősége.

Családi füzet

Használata folyamatosan történik. Ebbe a szülő is bejegyez fontosabb kéréseket, valamint tájékoztatást ad a gyermek távolléti idején történt eseményekről. A beszoktatásról készítünk bejegyzést, valamint a gyermek egy-egy, a fejlődése során elért változásról (pl. szobatisztaság, beszéd, mozgás, játékfejlődésről) valamint a törzslapon vezetett fontosabb változásról és a negyedévenkénti értékelésről adunk tájékoztatást.

Időpont-egyeztetés után egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetést a szülő, a kisgyermeknevelő és az intézményvezető is kezdeményezheti. Erre többnyire akkor kerül sor, ha a gyermek bölcsődei élete során viselkedésében, kapcsolataiban, fejlődésében az átlagostól eltérő dolgot tapasztalunk, illetve, ha a szülőnek problémái adódnak a bölcsődei neveléssel kapcsolatban. Ilyenkor elsődleges szempont a tapintat.

Hagyományőrző ünnepek, családi nap

Közös, visszatérő ünnepek: a farsang, a húsvét, az anyák napja, a gyermeknap, a mikulás és a karácsony. Az ünnepek alkalmával közösen átélt élmények fokozzák a gyermekek és a szülők közösséghez való tartozását. Az ünnepi előkészületek lehetőséget kínálnak a közös, kötetlen beszélgetésre. A gyermekek számára nagy örömet nyújt a mesékkal, versekkel, dalokkal, ajándékok készítésével való ünnepre készülődés.

Minden éven családi napot tartunk, Ez a nap mindig nagyon családi hangulatú. A szülők szívesen beszélgetnek egymással, cserélnek tapasztalatot.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A gyermekek bölcsődei felvételével kapcsolatban az 1997. évi XXXI törvény 42/A §-a az irányadó, mely szerint bölcsődébe 20 hetes kortól nevelhetőek, gondozhatóak a gyermekek. Az ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete határozza meg. E szerint a bölcsődei ellátásra irányuló kérelmet a szolgáltatás igénybevételét megelőzően legfeljebb 2 hónapon belül közvetlenül a bölcsőde vezetőjének írásban kell benyújtani. Az igénybejelentést követően a bölcsőde vezetője írásban értesíti a szülőt a beiratkozás időpontjáról, az ellátás megkezdésének napjáról és a fizetendő személyi térítési díj összegéről.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét kérheti:

- a szülő
- a szülő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos vagy háziorvos, a család- és gyermekjóléti szolgálat, vagy akár a gyámhatóság is.

A jogszabályban meghatározott feltételekkel rendelkező szülők gyermekei közül előnyt élvez:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek
- akinek mindkét szülője vagy törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll
- akit egyedülálló szülő nevel
- akinek családjában három vagy több gyermeket nevelnek
- akinél egészségügyi vagy szociális indok áll fenn

Bölcsődénkben a beiratkozást a szülők a gyermekkel együtt személyesen teszik meg. A beiratkozáshoz szükséges dokumentumok:

- a gyermek egészségügyi kiskönyve
- szülők/gondviselők személyi azonosságát igazoló okiratok
- a szülők/gondviselők munkáltatói igazolása
- a gyermek társadalombiztosítási igazolása
- a gyermek lakcímkártyája

9. TÁJÉKOZTATÁS

A bölcsődei szolgáltatásról az érdeklődők több módon is tájékozódhatnak:

- Az önkormányzat helyi rendelete tartalmazza a bölcsődékkal kapcsolatos eljárási rendet.
- A bölcsődékben mind személyesen, mind telefonon folyamatosan lehet tájékoztatást kérni.
- A bölcsődén belül szülői értekezletek, hirdetmények, valamint a szülők és a bölcsőde dolgozói közötti beszélgetések, illetve a családi füzet teszik folyamatossá az információcserét.
- A bölcsődék nyári zárva tartásáról a fenntartó minden év február 15.-ig tájékoztatja a szülőket.
- Fontosabb eseményekről a sajtó bevonásával is nyújtunk információt.

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Az igénybevevők:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásáról szóló 1997. évi. XXXI. törvény 35.§ alapján a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében, a bölcsődében Érdekképviselési Fórum működik.

Az Érdekképviselési Fórum tagjai:

- az ellátásban részesülő gyermekek szülei vagy más törvényes képviselői közül 2 fő,
- az intézmény dolgozói képviselésében 1 fő kisgyermeknevelő
- a fenntartó képviselésében 1 fő.

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselési és szakmai szervek panasszal élhetnek a fórumnál. Az intézmény biztosítja, hogy a gyermek szülője vagy törvényes képviselője a gyermekjogi képviselő személyét és a vele való kapcsolatfelvétel lehetőségeit megismerje

A szülő a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdekképviselési fórumánál

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségzegése esetén,

- a Gyvt. (1997. évi XXXI. törvény) által biztosított irat betekintési jogának megtagadása esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

A gyermeknek joga van:

- hogy - segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez
- sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését, személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön
- védelemben részesüljön a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartásák
- védelemben részesüljön a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal, az elhanyagolással szemben
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesüljön

A szülőnek (törvényes képviselőnek) joga van:

- hogy tájékozódjon a bölcsődei ellátásról
- megválassza a bölcsődét, melyre gyermeke nevelését–gondozását bízza
- megismerje a nevelés–gondozás elveit, módszereit
- megismerje a gyermekcsoportok életét, napirendjét
- megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos tárgyi, személyi feltételeket
- megismerje a saját gyermekéről vezetett dokumentumokat
- tájékoztatást, tanácsot kérjen a bölcsődei szakemberektől
- véleményt mondjon, észrevételt, javaslatot tegyen az ellátással kapcsolatban
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartásák

A munkavállalók jogai:

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó (jogi) dokumentumok: Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka Törvénykönyve (2012. évi I. törvény), Kjt. (1992. évi XXXIII. törvény), Etv. (2003. évi CXXV. törvény). Ezen előírások mellett az érdekképviseleti fórum, a közalkalmazotti tanács, a szakszervezet és az esélyegyenlőségi referens hivatott biztosítani, hogy jogaikat érvényesíteni tudják.

A kisgyermeknevelőnek joga van:

- hogy a munkájával kapcsolatos információkhoz hozzájusson
- a munkájával, a szakmával kapcsolatban véleményt nyilvánítson
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartsák, tevékenységét értékeljék és elismerjék
- munkája során a gyermekek érdekeit tartsa elsődlegesnek, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeit, jogait
- munkájához, szakmai fejlődéséhez segítséget kérjen és kapjon
- részt vegyen továbbképzéseken, kutatásokban
- munkája során védelemre jogosult a vele szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben
- a vele szemben felmerült panasz esetén meghallgassák

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTÉG BIZTOSÍTÁSA

Kisgyermeknevelők:

A színvonalasabb kisgyermeknevelői munka függvénye az alaposabb szakmai tudás és felkészültség. Ahhoz, hogy munkánkat jól végezzük, nélkülözhetetlen a hiteles és friss információra épülő szakmai biztonság és tudatosság. A tudatosság megköveteli a szakembertől, hogy rendelkezzen azokkal az ismeretekkel, módszerekkel és technikákkal, amelyek a kisgyermek nevelésének, gondozásának eredményességét segítik. Ennek érdekében a jogszabályi követelményeknek megfelelően nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a szakmai felkészültség folyamatosan biztosított legyen.

A 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet szól a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.

A bölcsődevezető minden naptári évben továbbképzési tervet készít, melyben szerepel többek között a továbbképzés teljesítésének határideje, a továbbképzésre kötelezettek megszerzendő pontjainak száma, az eddig megszerzett és még hiányzó pontjai, a távollét alatt ki helyettesíti a dolgozót és milyen forrásból finanszírozzák a képzés.

A továbbképzésre kötelezettek a továbbképzési kötelezettsége teljesítéséhez **kötelező, munkakörhöz kötött és választható** továbbképzésen kell pontokat szerezniük.

A kötelező továbbképzés: olyan szakmai továbbképzés, amely a teljes ágazat tekintetében szükséges, lényeges alapkompenciák megszerzésére irányul.

A munkakörhöz kötött továbbképzés: olyan szakmai továbbképzés, amely az adott munkakörhöz, illetve az adott munkakör esetében érintett ellátotti csoportokhoz kapcsolódó speciális, módszerspecifikus ismeretek megszerzésére irányul.

A választható továbbképzés: olyan szakmai továbbképzés, amely az egyéni érdeklődés figyelembevételével az önismeret, az egyéni kompetenciák vagy egyéb speciális ismeretek megszerzését célozza.

A személyes gondoskodást végző személy folyamatos szakmai továbbképzésben köteles részt venni. Kivétel ez alól, aki:

- a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet alapján vezetőképzésre kötelezett,
- a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár eléréséhez öt évnél rövidebb idő van hátra,
- heti 15 óránál kevesebb időtartamban végez személyes gondoskodást

Minden évben házi továbbképzési terv is készül. Ezek témája az aktuálisan felmerülő nevelési, gondozási dilemmák, új feladatok, jogszabályi változásokból adódó kérdések megbeszélése.

Bölcsődei dajkák:

A 20/2017.(IX.18.) EMI rendeletben szabályozott bölcsődei dajkaképzésen minden bölcsődei dajka részt vett és sikeres záróvizsgát tett.

Konyhai dolgozók:

A konyhai dolgozók évente részt vesznek tűz és balesetvédelmi oktatáson, valamint HACCP tanfolyamon.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április 01. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága ...../2025. (.....) számú határozatával

A szakmai programot készítette	Szloboda Zita bölcsoveveto Dátum: 2023.5.03.06. Aláírás:..... <i>Rozsica Z</i> .....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

9.sz. MICIMACKÓ BÖLCSŐDE SZAKMAI PROGRAMJA

2025

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	5
1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI	6
2. RELEVÁNS JOGSZABÁLYI- és MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓK	7
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók.....	7
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnal kapcsolatos szabályzók.....	7
2.3. Módszertani szabályzók.....	8
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- és TERÜLET JELLEMZŐI	9
3.1. Az alapellátás célcsoportja.....	9
3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja.....	9
3.3. Az ellátandó terület.....	10
3.3.1. Nyíregyháza.....	10
3.3.2. Nagycserkesz.....	12
4. BÖLCSŐDÉNK CÉJAI, FELADATAI és ALAPELVEI	12
4.1. Céljaink.....	12
4.2. Feladataink.....	14
4.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése.....	14
4.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása.....	14
4.2.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése.....	15
4.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése.....	15
4.3. Alapelveink.....	15
4.3.1. A család rendszerszemléletű megközelítése.....	15
4.3.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása.....	16
4.3.3. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete.....	16
4.3.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete.....	16
4.3.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe.....	17
4.3.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése.....	17
4.3.7. Fokozatosság megvalósítása.....	17
4.3.8. Egyéni bánásmód érvényesítése.....	18
4.3.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége.....	18
4.3.10. A gyermeki kompetenciaképzés támogatása.....	18
5. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI	19
5.1. Intézményen belüli kapcsolatok.....	19
5.1.1. Nevelő-gondozó testület.....	19
5.1.2. Szakmai munkaközösségek.....	20
5.1.3. Szülői munkaközösség.....	20
5.1.4. Érdekképviseleti fórum.....	20
5.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	21

5.2.1. Óvodák.....	21
5.2.2. Egységes Pedagógiai Szakszolgálat.....	21
5.2.3. Gyermekjóléti Szolgálat.....	21
5.2.4. Magyar Bölcsődék Egyesülete – Módszertani Szervezet.....	22
5.2.5. Nyíregyházi Egyetem.....	22
5.2.6. Debreceni Egyetem – Egészségügyi Kar.....	23
5.2.7. Zay Anna Egészségügyi, Informatikai Szakközépiskola és Kollégium.....	23
6. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK	23
6.1. A kisgyermeknevelő, mint modell.....	24
6.2. Kisgyermeknevelői teamünk arculata, munkaközösségek.....	25
6.3. A kisgyermeknevelő és a bölcsődei dajka együttműködése.....	26
7. TÁRGYI FELTÉTELEINK.....	26
7.1. Rövid helyzetelemzés.....	26
7.2. Gyermekek által használt helyiségek.....	27
7.3. Egyéb helyiségek.....	28
7.4. Játékkészlet.....	29
8. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATAINK.....	31
8.1. Gyermekélelmezés.....	31
8.2. Családok támogatása (családlátogatás, adaptáció, napi kapcsolattartás, egyéni beszélgetések, szülőcsoportos beszélgetések, szülői értekezlet, indirekt kapcsolattartási formák).....	35
8.3. A bölcsődei nevelés sajátos feltételeinek biztosítása (saját kisgyermeknevelő rendszer, gyermekcsoportok szervezése, napirend).....	37
8.4. Nevelési-gondozási feladatok tervezése (időszaki-, heti- és tevékenység tervek).....	39
8.5. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	40
8.5.1. A gondozás.....	40
8.5.2. A játék.....	42
8.5.3. Mozgás.....	42
8.5.4. Játék és tanulási tevékenység.....	43
8.5.5. Társas- és közösségi tevékenység.....	46
8.5.6. Anyanyelvi nevelés.....	47
8.5.7. Irodalmi nevelés (mese-vers-bábjáték).....	50
8.5.8. Vizuális nevelés (alkotó játékok/tevékenységek).....	53
8.5.9. Zenei nevelés.....	55
8.5.10. Matematikai nevelés.....	57
8.5.11. Környezeti nevelés.....	59
8.5.12. Egyéb tevékenységek (munkatevékenységek).....	62
9. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	63
9.1. Igénybevétel módja.....	63
9.2 Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció.....	64

9.3. Az ellátás megszüntetésének módja.....	65
9.4. Az óvodaérettség.....	65
10. TÁJÉKOZTATÁS.....	67
11. AZ IGÉNYBEVEVŐK és A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI.....	68
11.1. Az ellátást igénybe vevők jogai	68
11.2. Bölcsőde munkavállalóinak jogai.....	69
11.2.1. Elvárás a dolgozók felé.....	69
12. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA.....	70
12.1. Kötelező továbbképzések.....	70
12.1.1. Bölcsődevezető.....	70
12.1.2. Kisgyermeknevelők.....	70
12.1.3. Dajkák.....	70
12.1.4. Élelmezésvezető.....	71
12.2. Házi továbbképzések.....	71
13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	72
14. IRODALOMJEGYZÉK.....	73
15. MELLÉKLETEK.....	76
1.sz. melléklet: Megállapodás minta	
2.sz. melléklet: Szervezeti és működési szabályzat	

*„Mindenfajta nevelés önnevelés, és mi mint tanítók, nevelők csak a saját magát nevelő gyermek környezetét alkotjuk. A legkedvezőbb környezetet kell teremtenünk, hogy a gyermek úgy nevelje általunk önmagát, ahogy belső sorsát követve nevelődnie kell.,,
(Rudolf Steiner)*

ELŐSZÓ

Köszöntöm a kedves szülőket, akik jelenleg és a jövőben is ránk bízzák legföltettebb kincsüket, a gyermeküket. Kérem, hogy ismerjék meg bölcsődénk szakmai programját, alkossanak róla véleményt és segítsük egymást a közös cél elérésében, a gyermekek személyiségfejlődésének hatékony támogatásában.

Remélem szakmai programunk használható iránytű lesz a szülők és a kollégák részére egyaránt.

Az elkészítés során törekedtem a szülőknek bemutatni bölcsődénk nevelési filozófiáját, megvalósítani kívánt céljainkat, céljaink eléréséhez preferált módszereinket és eszközeinket. Kollégáimnak pedig megfelelő támogatást nyújtani a gyermekek fejlődésének biztosításához szükséges jogszabályok és módszertani elvárások labirintusában történő eligazodásban, ezzel támogatva szakmai identitásukat és fenntartani nyitottságukat a folyamatos szakmai fejlődés útján.

Köszönöm minden kisgyermeknevelő munkatársamnak a program előkészítésében és kidolgozásában felvállalt és teljesített munkáját. Kívánom, hogy a közös munka erősítsen meg mindenkit bölcsődénk pedagógiai hitvallásában, hogy a jövőben is együtt dolgozhassunk a gyermekekért, a családokért!

Kosztá Györgyné (Éva)
bölcsődevezető

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve	9.sz. Micimackó Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Stadion u. 8/A
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	50
Telefon	06-42-504-848 +36-30-326-5829
E-mail	bolcsomocomacko@gmail.com
Honlap	http://gyermekjoletialapellatas.hu
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője, elérhetőségei	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Koszta Györgyné bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06.
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2. RELEVÁNS JOGSZABÁLYI –és MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓK

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.((VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életműjáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életműjáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról

- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orszagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatas_issuu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003) https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
  - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019) <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
  - Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak
  - Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
  - Tudástár - Csecsemő és kisgyermek élelmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standar – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022) https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS TERÜLETJELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

Bölcsődénk elsősorban, az alapellátás keretén belül azoknak a 20 hetes és 3 év közötti gyermekeknek nyújt napközbeni ellátást, akiknek a szülei:

- munkavégzésük (ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is),
- munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük,
- nappali rendszerű iskolai oktatásban,
- a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban,
- felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük,
- betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.
- Továbbá a gyermekek napközbeni ellátásának igénybevételére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermek is.

Egyéb ok miatt azoknak a gyermekeknek tudunk ellátást biztosítani:

- akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy
- akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

Az ellátás igénybevételének jogosultságát igazolni szükséges. A fizetendő személyi térítési díj összegét a fenntartó határozza meg¹.

3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatást célcsoportja

Bölcsődei csoportjainkban időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatást az üres férőhelyek terhére tudunk nyújtunk azon gyermekek részére, akiknek:

- Szülei a GYED/GYES ideje alatt nem állnak aktív foglalkoztatási jogviszonyban (pl. levelező tagozatos iskolai tanulmányok folytatása, nem munkaerő-piaci részvételt elősegítő képzésben való részvétel).
- A szolgáltatás a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban vehető igénybe.

A fizetendő személyi térítési díj összegét a fenntartó határozza meg².

¹NYMJV Közgyűlésének 5/2011.(XII.16..) önkormányzati rendelet 11§ (1)-(3)-(5) bekezdés

² NYMJV Közgyűlésének 5/2011.(XII.16..) önkormányzati rendelet 11§ (4) bekezdés

3.3. Az ellátandó terület

3.3.1. Nyíregyháza

274.46 km² területű város a Nyírség nyugati részén, a vízválasztótól É-ra terül el. Az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelye. 1990 óta megyei jogú város. Székhelye a Nyíregyházi járásnak is. Az ország hetedik legnagyobb városa, közel 117 487³ lakossal. Dinamikusan fejlődő, a térség gazdasági és kulturális motorja. Fejlett tömegközlekedéssel rendelkezik, amit buszhálózattal lát el 48 autóbuszvonalon, melyből 44 belterületi, 4 pedig külterületi.

Nyíregyháza, mint a megye közigazgatási és gazdasági központja, jobb gazdasági potenciállal rendelkezik, mint a megye többi települése így a munkanélküliség, a tőkevonzás, és az infrastruktúra helyzete is jóval kedvezőbb.

A település társadalmi és gazdasági jelentősége tükröződik a demográfiai arányszámokban is, melyek alapján a város térségen belüli súlya a fővárosnak az országon belüli szerepéhez hasonló volumenűnek tekinthető. Ez a meghatározás abból adódik, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye lakosságának kéttizede, foglalkoztatottjainak háromtizede, a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezőinek több mint négytizede koncentrálódik a városban.

A bölcsődés korú gyermekek száma az utóbbi négy évben nem mutat szignifikáns eltérést. A demográfiai mutatókat az 1.sz. táblázat tartalmazza, melyből megállapítható, hogy átlagosan a lakónépesség 3,66%-a tartozik a 0-3 éves korúak közé.

1.sz. táblázat

Év	Állandó lakónépesség (fő)	0-3 éves korúak száma (fő)	0-3 éves korúak aránya a lakónépességhez viszonyítva (%)
2019	116 799	4 433	3,79
2020	n.a.	n.a.	-
2021	116 554	4 227	3,62
2022	115 521	4 157	3,59

Forrás: NYMJV Önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatairól szóló beszámoló (2019, 2020, 2021, 2022)

³ Forrás: <https://stat.dbhir.com/telepules/Ny%C3%ADregyh%C3%A1za>

A 2022. évben a város területén bölcsődei ellátás 846 férőhely volt biztosított, tehát a korcsoportni népesség 20,35%-a vehette igénybe ezt a típusú ellátását.

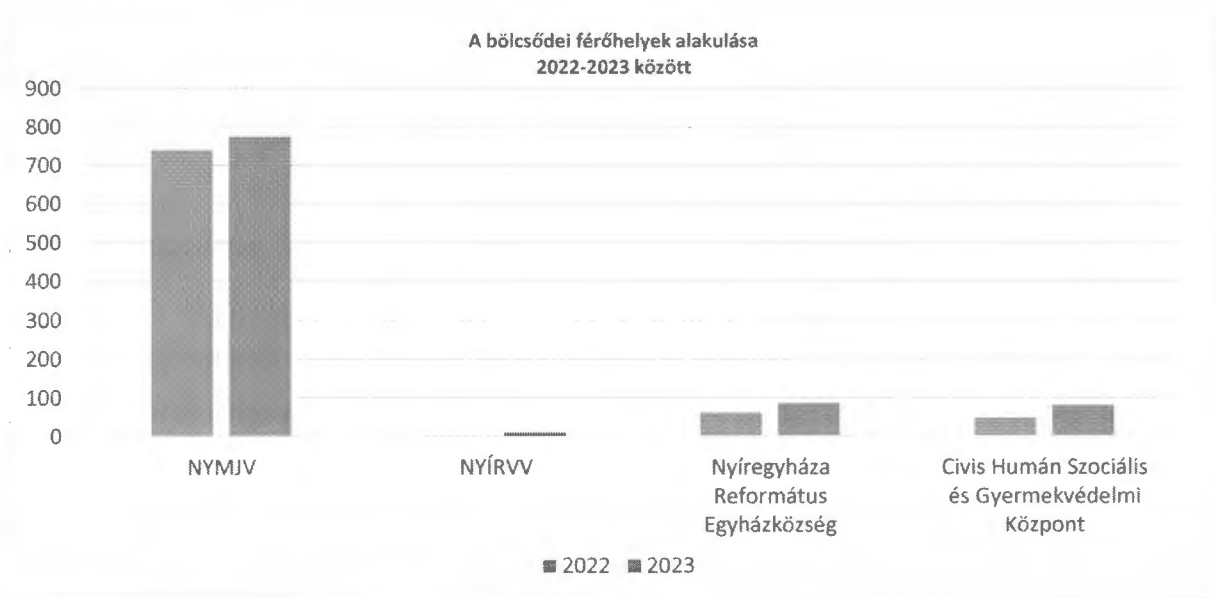
A férőhelyek jelentős bővülése várható a TOP-1.4.1-19 számú, „Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése” című felhívás keretében benyújtott, pozitív elbírálásban részesülő pályázatok révén megvalósuló kapacitás bővítések eredményeképpen. A bölcsődei férőhelyek alakulását a 2.sz. táblázat és 1.sz. grafikon tartalmazza.

2.sz. táblázat

FENTARTÓ	2022	2023
Nyíregyháza Megyei Jogú Város	738	774
NYÍRVV Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Nonprofit Kft.	0	12
Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség	60	86
Civis Humán Szociális és Gyermekvédelmi Központ	48	80
Összesen:	846	952

Forrás: <https://szocialisportal.hu/szakmai-intezmenykereso/>

1.sz. grafikon

3.3.2. Nagycserkesz

Nyíregyházától 15 km-re-nyugatra haladva a 36-os főútvonal mellett található 41,5 km² területű, 1702⁴ fős község. Területének jelentős része külterület, melyet jelenleg 16 bokortanya alkot. Menetrendszeri autóbusz közlekedés köti össze Nyíregyházával és Tiszavasvárral. A község területén a TOP-1.4.1-19 számú, „Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése” című felhívás keretében benyújtott, pozitív elbírálásban részesülő pályázat révén megvalósuló 8 férőhelyes minibölcsődében biztosítja kisgyermek napközbeni ellátását, de tekintettel a fiatal családok számának dinamikus növekedésére, nem kívánják megszüntetni a bölcsődei ellátásra kötött ellátási szerződést Nyíregyháza városával. A bölcsődei ellátást NYMJV Önkormányzatának bölcsődéiben igénybevevő gyermekek száma a 3.sz. táblázatban található.

3.sz. táblázat

2019	2020	2021	2022
1 fő	1 fő	1 fő	1 fő

Forrás: Nyíregyházi gyermekjóléti Alapellátási Intézmény szakmai beszámolója (2019,2020,2021,2022)

4. ABÖLCSÖDÉNK CÉJAI, FELADATAI és ALAPELVEI

4.1. Céljaink

- Támogatás nyújtása ahhoz, hogy a családban nevelkedő kisgyermek elsajátítsák azokat a képességeket, készségeket, melyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.
- Családbarát intézményként hozzájárulni a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.
- A koragyermekkorai intervenció szemléletének széles körű értelmezése, mellyel biztosítható a minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenység és kompetencia határainkon belül nyújtott támogatás, ha a gyermek tartós beteg, korai fejlesztésre – gondozásra, esetleg sajátos nevelési igényű ellátásra szorul, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, valamint az esetlegesen felmerülő családon belüli problémahelyzetek⁵ megoldásához nyújtott segítség adásra, szükséges intézkedések megtételére.

⁴ Forrás: <https://stat.dbhir.com/telepules/Nagycserkesz>

⁵ Családon belüli problémahelyzetek: gyermek bántalmazás (formái: fizikai, lelki-érzelmi, szexuális abúzus, elhanyagolás)

A fentieket figyelembe véve bölcsődénk elsődleges célja a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, személyiségfejlődésének elősegítése, mely a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül történik.

A nevelés, mint „tudatos értékválasztás” a nevelési-gondozási helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik. Programunk vallja, hogy a gyermeket minden életkori szakaszban orientálni kell valami felé, vezetni kell valahová annak érdekében, hogy *a kisgyermekkorai nevelés általános céljának* eleget tegyünk. A cél pedig *„azoknak a pszichikus funkcióknak, külső és belső tevékenységmodok fejlődésének elősegítése, melyek eredményeképpen a teljesítmények létrejönnek.” (Tardos Anna 1975)*

A bölcsődei nevelés-gondozás céljának hármas feltételrendszere:

- a szükségletek,
- az adottságok, képességek, és
- a tevékenységek megléte.

A cél eléréséhez motiválttá kell tenni a gyermeket. A motiváció fogalmkörébe beletartozik minden cselekvésre, viselkedésre készítő belső tényező.

A szükségletek tudományos elemzése közben levezethető, hogy az adottságok, a képességek, és a tevékenységek is a szükségletekbe ágyazottak. A szükségérzet pedig cselekvésre készíti az embert.

Abraham *Maslow* szerint *a szükségleteknek* különböző, hierarchikus *szintjei vannak*:

1. *szint: fiziológiai szükségletek* (pl.: éhség, szomjúság, alvás)
2. *szint: biztonsági szükségletek* (pl.: rendszeres életvitel, napirend)
3. *szint: szociális szükségletek* (pl.: szeretet, gyengédség, valahová tartozás)
4. *szint: az önbecsülés szükséglete* (pl.: én-kép, önértékelés, önértzet)
5. *szint: az önmegvalósítás szükséglete*: (olyan tevékenységek folytatása, amelyhez megvannak képességeink, tudásunk, vonzódásunk)

Ha a szükségleteket egy piramisban helyeznénk el, legalulra az alapokhoz kellene elhelyeznünk az első szintet, majd rá a második szintet, és így tovább. Azt, pedig jól tudjuk, hogy építkezni csak biztonságos alapokra lehet. Ebből adódóan bölcsődénk nevelési-gondozási céljainak eléréséhez a szükségletek kielégítésén keresztül visz az út.

4.2. Feladataink

4.2.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles, személyes hangvétellű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó.

A kapcsolattartás, és tájékoztatás formái:

- beszélgetések érkezéskor és hazamenetelkor,
- szülői értekezlet: plenáris értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések, szülői munkaközösség választott képviselőivel történő megbeszélések,
- hirdetőtábla,
- családi füzet,
- nyílt napok,
- időpont-egyeztetés utáni egyéni beszélgetés,
- kérdőívek kitöltése, vélemények gyűjtése.

4.2.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- A fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása.
- Primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése (napirend, egészséges táplálkozás, játék, mozgás, szabad levegőn való aktív tevékenység, pihenés, alvás).
- Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakulásának segítése.
- Szükség esetén speciális szakember (gyermekorvos, dietetikus, gyógypedagógus, mentálhygiénés szakember, gyermekfogszakorvos) bevonásával prevenció és korrekció feladatok ellátása.

4.2.3 Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

- Derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az átélt nehézségek feldolgozásában.
- A kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése (egyéni bánásmód, felmenőrendszer).

- Az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, a szocializáció, az én-tudat egészséges fejlődésének segítése.
- A társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése.
- Megteremteni a lehetőséget a kisgyermeknevelővel és a társakkal való közös élmények szerzésére.
- A kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása).

4.2.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.
- A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.
- Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

4.3. Alapelveink

4.3.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A családlátogatások, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti interakciók és a gyermekek tevékenységének folyamatos megfigyelése biztosítják a családok működésének megismerését, megértését. Ezen folyamatok teszik lehetővé, hogy a családoknak erősségeikben megerősítést, felmerülő dilemmák esetén támogatást tudjunk nyújtani.

4.3.2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése. A gyermekek fejlődésének nyomon követéséhez a

napi rendszerességgel végzett megfigyelések, a gyermek fejlődési kérdőív alkalmazása és a fejlődési lapon (súly- és hossz percentilis táblázatok) rögzített értékek nyújtanak segítséget. Az általunk tapasztalt haladási irányról a szülőket írásban rendszeresen tájékoztatjuk (családi füzet). Indokolt esetben, az esetleges lemaradások ill. fejlődés béli megtorpanások esetén egyéni beszélgetéseket kezdeményezünk, melynek során tájékoztatjuk a szülőket a gyermekük fejlődésével kapcsolatos észrevételeinkről, és az esetlegesen felmerülő problémák korrekciós lehetőségeiről (további vizsgálatok, egyéb/segítő szakemberek elérhetősége).

4.3.3. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

Kiinduló pontnak tekintjük, hogy a gyermek nevelése a család joga és kötelessége. Kisgyermeknevelőink a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesznek részt a gyermekek nevelésében, gondozásában. A hatékony együttműködés érdekében biztosítjuk a szülők részére a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei életünkbe (pl. étel- és könyvbemutató, hagyományörző rendezvények).

4.3.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

Abból a tényből kiindulva, hogy minden gyermek egyedi és megismételhetetlen individuum (egyéniség), különös figyelmet fordítunk fejlődő személyiségének egyéni szükségleteihez igazodó támogatására. Minden gondjainkra bízott gyermek abban és annyi segítségben részesül, hogy személyiség-, szociális- és kognitív kompetenciáiban fejlődhessen. A személyiség operációsrendszerének kulcskompetenciáit az 1.sz táblázat tartalmazza. Továbbá figyelmet fordítunk az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására.

1.sz. táblázat

Perszonális kompetenciák	Kognitív kompetenciák	Szociális kompetenciák
önvédő	kommunikatív	proszociális
önellátó	tudás szerző	kommunikatív
ön (én) szabályozó	gondolkodási	együttélési
ön (én) fejlesztő	tanulási	érdekérvényesítő

Forrás: <https://epa.oszk.hu/00000/00011/00149/pdf/2010-07-08.pdf>

Nagy József (2007): *Kompetencia alapú, kritériumorientált pedagógia*. Mozaik kiadó, Szeged.

4.3.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A

feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan kisgyermeknevelőink szakmai ismereteik, kompetenciáik bővítése és szinten tartása érdekében folyamatosan és rendszeresen vesznek részt képzéseken, továbbképzéseken.

4.3.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

Bölcsődénkben a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet állandósága a bölcsődébe lépés napjától mindvégig biztosított.

Különös figyelmet fordítunk a gyermekek érzelmi- és fizikai biztonságára, a napi események sorában való tájékozódási lehetőség és kiszámíthatóság biztosítására, a jó szokások kialakítására. Ennek érdekében az ellátás igénybevétele alatt mindvégig ugyan abban a csoportban a saját kisgyermeknevelője (aki átsegítette őt az adaptációs időszakon⁶) és a társkisgyermeknevelő végzi a gyermek nevelését és gondozását, személyiségfejlődésének nyomon követését.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

4.3.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosság elvét nevelő-gondozó munkánk minden területét érintő bármely változás esetén érvényesítjük/alkalmazzuk. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

4.3.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

Kisgyermeknevelőink elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartással végzik hivatásukat, így a bölcsődénkbe járó kisgyermekek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesül érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

Nevelési céljaink és feladataink meghatározásánál minden esetben figyelembe vesszük a gyermek spontán érését, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi, etnikai, kulturális és vallási hovatartozását.

4.3.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

---

⁶ Adaptációs időszak: A gyermek bölcsődébe szoktatásának időszaka.

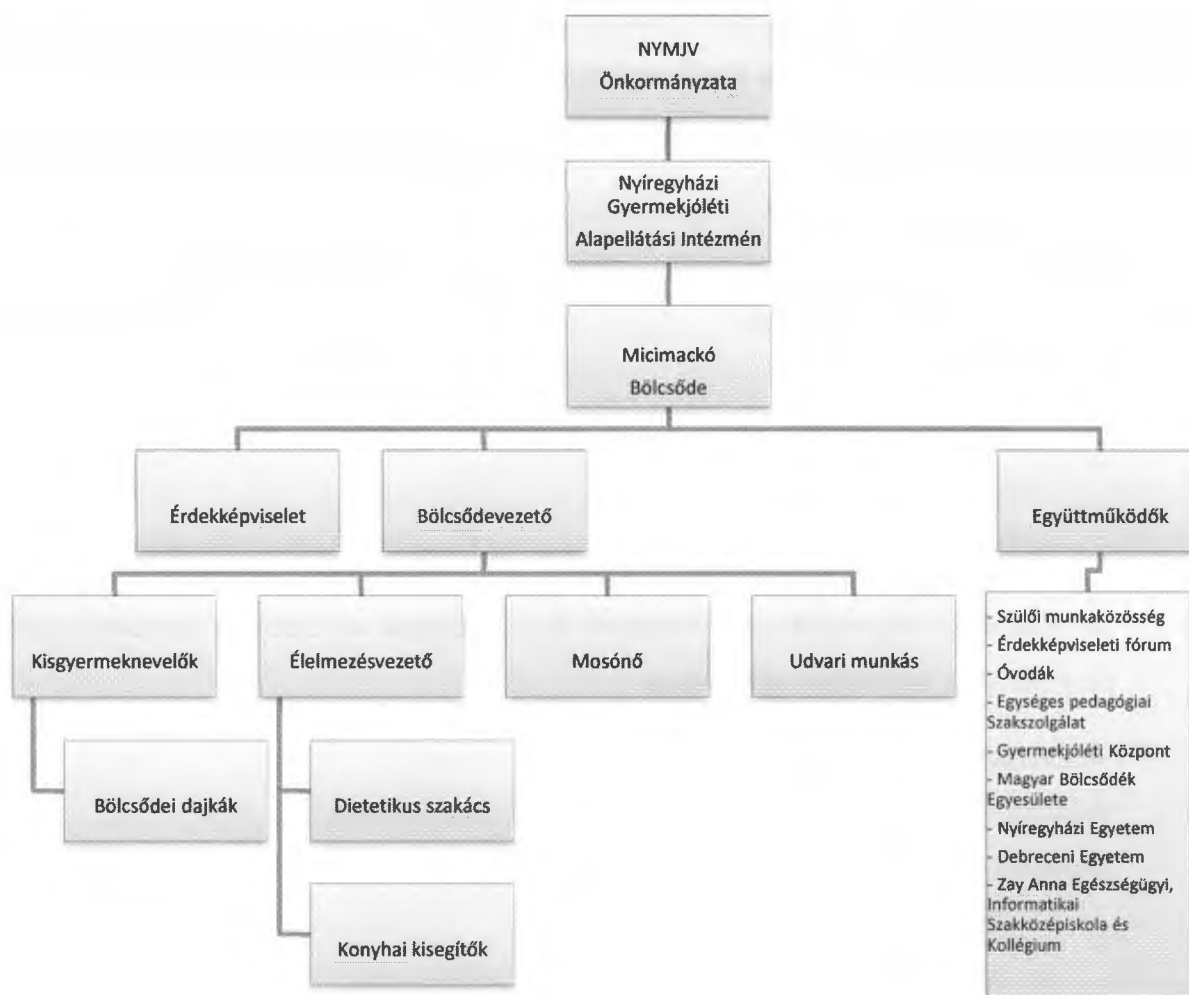
A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

4.3.10. A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, melyek támogatása kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Ezért biztosítjuk azt a lehetőséget, hogy a gyermek a gondozási helyzeteken, a játék- és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segítjük önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

5. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

Organogram (szervezeti felépítés)

5.1. Intézményen belüli kapcsolatok

5.1.1. Nevelő-gondozó testület

Az intézmény legfontosabb tanácskozó és határozó szerve.

Tagja: valamennyi kisgyermeknevelő.

Jogköre:

- Véleményező és javaslattevő jogköre van a bölcsődei ellátást érintő kérdésekben.
- Döntési jogköre: képviselő választás az Érdekképviselői Fórumba, és a nevelési-gondozási kérdésekben van.

5.1.2. Szakmai munkaközösségek

Választják: a kisgyermeknevelők

Feladatköre:

- Az intézmény kisgyermeknevelői által választott nevelési-gondozási területek elméleti és gyakorlati munkájának hatékony fejlesztése.
- Meghatározott nevelési-gondozási területek elemzése.
- Az ellenőrző és értékelő munkában való részvétel, a bölcsődevezető irányításával.

5.1.3. Szülői munkaközösség

A bölcsődei ellátást igénybe vevők jogainak érdekérvényesítését végző szerv.

Választják: valamennyi szülő.

Jogköre:

- Véleményező, javaslattevő, és egyetértési jogköre van a gyermekeket érintő kérdésekben.
- Döntési jogköre: képviselők választása az Érdekképviseleti Fórumba.

Az ellátásban részesülők érdekvédelmét és a panaszok kezelésének menetét a szakmai program 4.sz. melléklete tartalmazza

5.1.4. Érdekképviseleti fórum

Választják: szülői munkaközösség vezetők, bölcsődei dolgozói

Szavazati jogú tagjai:

• Ellátásban részesülő gyermekek szülei	3 fő
• Bölcsőde dolgozóinak képviselője (bölcsődevezető és helyettese kivételével)	1 fő
• Bölcsőde fenntartójának képviselője	1 fő

Feladatköre:

- Megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat, és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, ill. más hatáskörrel rendelkező szervnél.

Véleményező, javaslattevő, és egyetértési jogköre:

- Az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek

felhasználásáról (pl.: könyvárusításból és fényképek készítéséből, ill. árusításából befolyt jutalékok, szülői adományok gyűjtése stb.).

- Egyetértési jogot gyakorol a házirend, és a nevelési-gondozási szakmai program jóváhagyásánál.

5.2. Intézményen kívüli kapcsolatok

5.2.1. Óvodák

Formái:

- A bölcsődében megszervezett szülői értekezletek, melyen az óvodapedagógusok bemutatják saját intézményüket és annak prioritásait.
- Óvodalátogatások a nagycsoportos bölcsődésekkel, melyek alkalmával kisgyermeknevelőik jelenlétében kapcsolódhatnak be az óvodai játéktevékenységbe, ismerkedhetnek az óvodai élettel.
- Az óvodába lépés előtt a kisgyermeknevelők és óvodapedagógusok tapasztalatcseréi a gyermek fejlődésével, egyéni szükségleteivel kapcsolatban (a kisgyermeknevelők elkészítik és átadják a gyermek fejlődéről készített pedagógiai összefoglalót).
- Az óvodai adaptációt (beszoktatást) követően kisgyermeknevelői látogatások az óvodában, melynek célja az óvodai beilleszkedés nyomon követése.

5.2.2. Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

- Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat írásos megkeresésére a kisgyermeknevelők pedagógiai jellemzést készítenek a gyermek fejlődéséről, majd ezt követően a bölcsődevezető feladata a jellemzés megküldése a szakszolgálat részére.
- Szükség szerint, indokolt esetekben a kisgyermeknevelő is részt vesz a Szakszolgálat által végzett, állapot felmérésében, és a szakemberek által meghatározottak szerint közreműködik a gyermek egyéni fejlesztésében.

5.2.3. Gyermekjóléti Szolgálat

- A gyermekjóléti szolgálat írásos megkeresésére pedagógiai jellemzést készítünk a bölcsődénkben ellátásban részesülő védelembe vett gyermekről, az érintett szülői nevelői attitűdjéről.
- Amennyiben a védelembe vett gyermek tartósan hiányzik a bölcsődéből, a bölcsőde vezetője jelzi a gyermekjóléti szolgálat által kijelölt családgondozónak.

- A bölcsődevezető vagy a gyermek kisgyermeknevelője indokolt esetben részt a gyermekjóléti központ eszmegbeszélésén.

5.2.4. Magyar Bölcsődék Egyesülete – Módszertani szervezet

- A módszertani tanácsadói tevékenység támogatásának keretén belül, bölcsődénk hospitálási lehetőséget nyújt Sz-Sz-B vármegye bölcsődéinek.
- Gyakorlati helyszínt biztosítunk a bölcsődei dajkaképzés gyakorlataihoz. A képzéseket az MBE évente 1-2 alkalommal indítja. Egy gyermekcsoportban egy időben maximum 2 fő tanulót fogadunk.

5.2.5. Nyíregyházi Egyetem

2009-ben kisgyermeknevelői teamjük igen nagy örömmel fogadta, és támogatta – az akkori – Nyíregyházi Főiskola csecsemő-és kisgyermeknevelő-gondozó felsőfokú képzés, majd ezt követően 2012-ben a kisgyermeknevelő BA képzés beindítási kérelmét. A bölcsődevezetője a képző megkeresésére részt vett a csoportos és egyéni gyakorlatok, a dokumentáció- és iratkezelés gyakorlata tantárgyak tantárgyleírásának és követelményeinek kidolgozásában, majd a képzések beindítása után, mint külsős óraadó vesz részt a fiatal szakemberek képzésében, a bölcsődei gyakorlatok koordinálásában és a bölcsődében dolgozó mentorok folyamatos felkészítésében.

Nevelői teamünk munkájának elismeréseként, a Nyíregyházi Egyetem Szenátusa 2016. július 2-án a „*Nyíregyházi Egyetem kiemelt Gyakorlólhelye*” címet adományozta bölcsődénk kollektívájának. Jelenleg négy kisgyermeknevelőnk végez mentori feladatokat a képzésben. Személyiségvonásaik és pedagógiai képességeik teszik őket alkalmassá erre a feladatra. A hallgatókkal való munkájuk során, a célok meghatározásakor figyelembe veszik a képző – Nyíregyházi Egyetem – elvárásait, a hallgatók egyéni vonásait és céljait, felelősséget vállalva a szakma érdekében kifejtett konstruktív kritikáért és változtatásokért.

Feladatok:

- Gyakorlati helyszínt biztosítása a NYE kisgyermeknevelő BA alapszakos hallgatók egyéni gyakorlatához. A nappali tagozatos hallgatók óraszám 3óra/hét, a levelező tagozatos hallgatók óraszám 17óra/félév.
- Egy gyermekcsoportban egy időben maximum 2 fő hallgatót fogadunk.
- A gyakorlatvezető kisgyermeknevelők feladatai a gyakorlat során: segítik, támogatják a hallgatót az elméleti tudásuk gyakorlati kivitelezésében. Egyéni

értékelést készítenek, és véleményezik a hallgató által elkészített, a tantárgy teljesítéséhez szükséges házi dolgozatokat.

5.2.6. Debreceni Egyetem – Egészségügyi Kar

- Gyakorlati helyszínt biztosítunk a DE-EK szociálismunka alapszakos hallgatók bölcsődei ellátást bemutatásának gyakorlatához.
- A nappali- és levelező tagozatos hallgatók óraszámára egyaránt 3óra/félév.
- A tereptanári feladatokat a bölcsődevezetője végzi, a hallgatók jelenléte nem terheli a gyermekcsoportokat, mivel a gyermekcsoportok látogatása nem tartozik a teljesítendő feladatok körébe.

5.2.7. Zay Anna Egészségügyi, Informatikai Szakközépiskola és Kollégium

- Gyakorlati helyszínt biztosítunk a tanulók nyári gyakorlatához.
- Egy gyermekcsoportban egy időben maximum 2 fő tanulót fogadunk.
- A gyakorlatvezető kisgyermeknevelők feladatai a gyakorlat során: segítik, támogatják a tanulók az elméleti tudásuk gyakorlati kivitelezésében.

6. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

Bölcsődénk működési engedélyben meghatározott 17 álláshelyén valamennyi munkavállalónk határozatlan időre szóló közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkezik. A diétás étkeztetés feltételnek megfelelően intézményünk 1 fő dietetikust alkalmaz megbízási jogviszonnyal. A végzettséghez/képzettséghez kötött munkaköröket a jogszabályban⁷ előírt feltételek meglétével látják el.

Az engedélyezett és a megbízási jogviszonnyal betöltött álláshelyek számát a *2.sz. táblázat* tartalmazza.

2.sz. táblázat

Munkakör megnevezése	Álláshelyek száma	Jogszabályban előírt végzettségi/képzettségi szint
bölcsődevezető	1	felsőfokú végzettség
kisgyermeknevelő	8	felsőfokú végzettség, felső- és emelt szintű képzettség
bölcsődei dajka	2	miniszteri rendeletben ⁸ előírt tanfolyam elvégzése
élelmezésvezető	1	középszintű képzettség

⁷ 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 2.melléklet II.rész

⁸20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet 2.§ (1) bekezdés a) pontjában foglaltak szerinti dajkatanfolyam elvégzését igazoló tanúsítvánnyal rendelkeznek

dietetikus	1	felsőfokú képzettség
diétás szakács	1	középszintű képzettség
konyhai kisegítő	2	-
mosodai kisegítő	1	-
udvari munkás	1	-

6.1. A kisgyermeknevelő, mint modell

A jó kisgyermeknevelő: leginkább a jó kertészhez hasonlít. Szeret aprólékos gonddal dolgozni, élvezi, hogy munkája nyomán fejlődés fakad, és örömet szerez neki a fejlődés megfigyelése. Gondoskodásáért nem vár hálát, heves szenvedélyeket visszafizetésként, hanem örömet leli magában a gondoskodásban és annak eredményében. Nem szükséglete, hogy minduntalan beavatkozzék abba, ami történik, hanem van türelme várni, megfigyelni, de ha szükség van a beavatkozásra, azt körültekintően, tapintatosan teszi.

Rendelkezik a figyelem összpontosításának és megosztásának képességével, jó hallási és látási emlékezettel, áttekintőképesség és megfelelő munkaszervezési adottságokkal, hogy a váratlan feladatokat be tudja illeszteni a munka normális menetébe.

Kiegyensúlyozott, nyugodt, biztonságos a testmozgása. Mozdulatai lágyak, puhák és finomak.

A kisgyermeknevelő legfontosabb „munkaeszköze” az érték, mivel mindent, amit tesz, azt valamilyen érték jegyében teszi, illetve minden tette értékhordozó és értékközvetítő.

Bölcsődés korban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Ebben az életkorban különösen meghatározó a nevelő-gondozó személyisége, hiszen a gyermek teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretet és érzelmileg legközelebb álló felnőtt kedvéért.

A kisgyermeknevelő biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége, feltétlenül hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére. Napközben helyettesítenie kell az anyát, a biztonságérzetet öleléssel, simogatással és szeretgetéssel kell biztosítani. El kell fogadnia, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös. Ez a nevelői magatartás feltételezi az önállóság, a rugalmasság, a döntési- és helyzetfelismerő képesség meglétét.

6.2. Kisgyermeknevelői teamünk arculata, munkaközösségek

Kisgyermeknevelőink tudatában vannak azzal, hogy a napi tevékenységeik professzionális ellátása érdekében fontos az őszinte légkör, mert csak így tudják a pozitívumokat és a negatívumokat egyaránt fel- és elismerni, a fejlődés útjának reális módját meghatározni és megtervezni.

Szakmai ismereteik szinten tartása és bővítése érdekében akkreditált továbbképzéseken, szakmai szimpóziumokon és un. házi továbbképzéseken való részvételen túl munkaközösségekben dolgoznak.

Az akkreditált/kötelező és házi továbbképzések bemutatása szakmai programunk 12. címsora (Szakmai felkészültség biztosítása) alatt található.

Munkaközösségek:

Az un. *házi továbbképzések* keretét biztosítanak a rendszeres és célirányos önképzéseknek.

A munkaközösségek általános feladatai:

- Segítsék a kisgyermeknevelőket a nevelés-gondozás hatékonyabbá válásában.
- Ötleteket és tapasztalatok gyűjtése és átadása, melyek új ötletek és gondolatok megvalósítására, pályázatok készítésére ösztönzi őket.
- Információk gyűjtése a reális ellenőrzés és értékelés érdekében.
- Bölcsődénkben három munkaközösség működik, melyeknek témája, minden évben a kisgyermeknevelői team által meghatározott. A témák feldolgozása több évig tartó folyamat is lehet. A témaválasztást mindig a kisgyermeknevelők érdeklődése határozza meg. A feldolgozandó területek mindig közös kijelölésűek. A témavezetőket szakmai érdeklődésük és tudásuk figyelembevételével, a kisgyermeknevelők javaslata alapján választjuk meg.

Jelenleg működő munkaközösségeink:

1. Helyi nevelési-gondozási program készítése

Tagjai: minden kisgyermeknevelő.

Feladata: a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának a gyermekcsoportok sajátos körülményeihez való igazítása.

A feldolgozás módja: 4 főből álló közösségek dolgozzák ki a tevékenység rendszereket.

2. A kisgyermeknevelő szerepe a gyermek tevékenységében

Tagjai: minden kisgyermeknevelő.

Feladata: Az innovatív változások lehetőségeinek kijelölése a folyamatos napirend, és a benne lévő külső és belső történések figyelembevételével. Továbbá a nevelési-gondozási helyzetekben alkalmazható pedagógiai módszerek és magatartás minták meghatározása (pl.: kezdeményezés, együtt játszás, megerősítés, segítségnyújtás, ötletadás stb.).

A feldolgozás módja: ismeretbővítés (szakirodalmak feldolgozása és azok gyakorlatban történő alkalmazásának tervezése), gyakorlati tapasztalatszerzés gyermek csoportokban.

3. A mesélés és bábozás korszerű elemei

Tagjai: bölcsődéink kisgyermeknevelői és a többi bölcsődéből az érdeklődők.

Feladata: A kisgyermeknevelők mesemondó és a bábjátékhoz szükséges képességeinek fejlesztése. A mese és verses mese, a bábjáték, és alkalmazásuk közben használatosa dal és mozgásanyag bővítése.

A feldolgozás módja: az elmélet és a gyakorlat megfelelő ötvözése.

6.3. A kisgyermeknevelő és a bölcsődei dajka együttműködése

A bölcsődei dajkáink a kisgyermeknevelők segítőtársaként, a gyermekek napirendjéhez és a kisgyermeknevelők munkarendjéhez igazodva végzik munkájukat. Megfelelő empátikus képességgel rendelkeznek, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy társaik legyenek a kisgyermeknevelőknek a gyermeki személyiség kibontakoztatásában.

Feladataik:

- A munkához szükséges higiénés feltételek biztosítása.
- A gyermekek neveléséhez, gondozásához szükséges eszközök előkészítése, a környezet rendjének, tisztaságának megteremtésében való – a kisgyermeknevelő iránymutatása alapján történő szükség szerinti – közreműködés.
- Gyermekfelügyelet biztosítása azokban az esetekben, amikor a kisgyermeknevelő a csoportszobán kívüli gondozást végez (fürdőszobai gondozás, udvarra történő kimenetel ill. bejövétel).

7. TÁRGYI FELTÉTELEINK

7.1. Rövid helyzetelemzés

- Bölcsődéink 1967-ben nyitotta meg kapuit 3 gondozási egységgel. Jelenleg 2 gondozási egységben 4 gyermekcsoporttal működik. Az épület ideális környezetet nyújt a 0-3 éves korú gyermekek neveléséhez és gondozásához.

- A 2000. évtől épületünket megosztjuk a városi Védőnői Szolgálattal. A védőnők a várandós gondozást és terhes tanácsadást az erre a célra megfelelően elkerített 3. gondozási egységünkben végzik.
- Az épületünk 2014-ben egy sikeres KEOP pályázat révén új nyílás- zárókat, és külső szigetelést kapott. A fűtési rendszer részleges felújítása is megtörtént, hőfokszabályzóval ellátott új radiátorok kerültek beszerelésre.
- 2015-ben a gyermekszobák aljzatburkolatának cseréjére került sor.
- 2018-ban a TOP-6.2.1-16-NY1-2017-00001 azonosító számú „Bölcsődefejlesztés Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatánál” című projekt megvalósulása során azalábi fejlesztések valósultak meg:
  - **Infrastrukturális fejlesztés:**
    - ✓ Azépület teljes körű felújítása, akadálymentesítése (beleértve az épületgépészeti, épületvillamossági, épületszerkezeti fejlesztéseket – beépített bútorok, beltéri nyílászárók–, és a játszóudvar felújítását)
  - **Eszközbeszerzés:**
    - ✓ Beltéri eszközök: gyermek fektetők- és ágyneműk, mozgásfejlesztő eszközök.
    - ✓ Kültéri eszközök: mozgásfejlesztő eszközök, és játéktárolók.
    - ✓ Főzőkonyhai eszközök: bútorok, főző- és sütőeszközök.

7.2. Gyermekek által használt helyiségek

- **Bejárati előtér, gyermekkocsi tároló:** Mindkét gondozási egységben rendelkezésre áll.
- **Gyermeköltöző:** Alapterülete és felszereltsége megfelelő. Kielégíti a különböző életkorú gyermekek öltöztetési igényeit.
- **Fürdőszoba:** Kielégíti a napjainkban kívánatos gondozási- és nevelési igényeket. Felszereltsége az előírásoknak megfelelő.
- **Gyermekszoba:** Alapterülete 40 m². A szobákat úgy rendezzük be, hogy a kicsik egészséges fejlődése biztosítva legyen, mozgás és játéki igényük kielégítést nyerhessen, kedvükre játszhassanak társaikkal és kisgyermeknevelőjükkel. A bútorokat, a mozgásfejlesztő eszközöket a gyermekek növekedése során folyamatosan megfelelő méretűre cseréljük. A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságait, eltérő igényeit is figyelembe vesszük.

- **Játzókert, terasz:** A bölcsődénk játszókertje gyermekközpontú szemléletet tükröz. A bölcsődés korú gyermek valamennyi évszakban, apró természetéhez illő felszerelést (rögzített és mobil kerti, ill. nagymozgás fejlesztő játékok), és a futkározáshoz sok szabad teret talál. A beépített játékeszközök biztonsággal használhatók. Kertünk nagy füves területei ideális a futkosáshoz, az ugráláshoz, az ülő játékokhoz. A homokozó a legkisebbeknek való változatban készült. Árnyat adó fáink a tűző nap melege elleni védelmet, a szabályosan kialakítottpancsolóink felfrissülést nyújtanak a nyári nagy melegben. *Nyáron* különösen sok időt töltenek a ránk bízott gyermekek a szabadban. Ilyenkor alkalom nyílik a teraszon való étkezésekre. A kertben tartózkodás a szobai játék egyformaságát megszakítja, változatosságot, vidámságot jelent. *Télen* (bár lényegesen kevesebb időt lehet a szabadban tölteni) is vidám gyermekektől hangos a kert. Lehet a friss hóban szaladgálni, szánkózni, havat lapátolgatni a kisvödörkbe.

7.3. Egyéb helyiségek

- **Játéktároló:** A csoportszobai játékok esetében külön erre a célra helyiséggel nem rendelkezünk. Tárolási szükségleteinket az előtérben/kocsi-tárolóban elhelyezett, csukható szekrényekkel oldjuk meg. Udvari játékraktárunk méreteit tekintve kielégítő nagyságú.
- **Akadálymentes Mosdó és WC a szülők számára:** Mindkét gondozási egységünkben biztosított a szülők részére (akadálymentes mentes mosdó és WC használata az I. gondozási egységében biztosított).
- **Felnőtt öltöző és mosdó a dolgozók részére:** Alapterületük és számuk az MSZ 24203-7 szabványban foglaltaknak megfelelő
- **Vezetői iroda:** alapterülete 12 m². Több funkciót is betölt. Itt tartjuk kiscsoportos esetmegbeszéléseinket.
- **Gazdasági ill. ételmezésvezetői iroda:** alapterülete azonos a vezetői irodával.
- **Takarítószer raktár:** a gondozási egység gyermekek elől jól elkülönített részében található.
- **Mosó-vasaló helyiség:** azelőírásoknak megfelelő.
- **Főzőkonyha:** Főzőkonyhánk engedélyezett adagszáma 100. 2003. január 1-től bevezettük és alkalmazzuk a HACCP élelmiszerlánc biztonsági rendszert. A 2018-ban befejeződött TOP-6.2.1-16-NY1-2017-00001 projekt keretén belüli fejlesztések

eredményeként elmondható, hogy rendelkezik minden feltétellel, ami a korszerű konyhatechnológiai eljárások gyakorlatát biztosítja.

- **Éléskamra, szárazáru raktár, zöldségraktár és előkészítő:** az előírásoknak megfelelőek.

7.4. Játékkészlet

A csoportszobáink berendezését úgy alakítottuk ki, hogy a különböző játéktevékenységek jól elkülönüljenek egymástól. Elegendő hely álljon a gyermekek rendelkezésére, így játék közben nem zavarják, nem akadályozzák egymást. A játékokat nyitott játékpolcon, a gyermekek számára elérhető magasságban, úgy helyezük el, hogy az figyelemfelkeltő legyen. A felnőtt felügyeletét igénylő játékok⁹ a játékpolcon olyan magasságban vannak elhelyezve, amit a gyermekek nem érnek el. A fantáziajátékokhoz játszószarkokat¹⁰, a játékban megfáradt vagy egyedüllétre vágyó gyermekeknek pihenősarkot¹¹ alakítottunk ki.

A játékok kiválasztásánál, a játékkészlet összeállításánál az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

Egészségügyi szempontok:

- Könnyen tisztítható, fertőtleníthető legyen.
- Balesetet ne okozzon – ne legyen törött, ne legyen könnyen törhető, ne essen szét darabjaira, éles sarkai ne legyenek, ne lógjon hosszú zsinóron, ne legyen túl nehéz.

Pedagógiai szempontok:

- Minden tevékenységformához legyenek megfelelő játékszerek (manipuláció, konstruálás, utánzó-, szerepjáték, mozgásfejlesztő játékb.).
- A játék színe, nagysága, formája keltse fel és tartsa ébren a gyermek érdeklődését, több fajta tevékenységre lehessen felhasználni.
- Legyenek más nemzetek szokásait tükröző játékok.
- Játékválasztásnál legyen szempont a nemek közötti egyenlőség elvének betartása (a kislányoknak is legyen autó, a fiúknak is baba).

---

⁹ Felnőtt felügyeletét igénylő játékok pl. pötyi építő; apró gyöngyök; a vizuális nevelés eszközei közül az olló, ragasztó, festékek (vízfesték, tempera).

¹⁰ Játszószarkok: pl. konyha-, baba-, fodrász-, barkács-, olvasó-mese sarok.

¹¹ Pihenősarok: hangulatos, puha kárpitozású nagyméretű szivacsok, párnák, puha textiljátékok, melyek biztosítják a pihenősarokban a gyermek pihenésének lehetőségét.

Alapjátékok, melyeket minden csoportunkban biztosítunk:

- játsszókendők
- babák
- labdák
- képeskönyvek
- mozgásfejlesztők

Csecsemőkorú gyermekek játékaik:

- Manipulációs játékok: játsszókendők, frottír labdák, csörgők (fa, műanyag), rágókák, építőjátékok egyes elemei, amelyek önmagukban is alkalmasak manipulációra.
- Montessori korongok, hordó- és kockasor elemek, homokozóformák.
- Változatos felületű textilfigurák: babák, macik, nyuszik, stb.
- Üreges játékok: vödrök, tálak, kosarak.
- Mozgásfejlesztő játékok, eszközök: labdák, mászópárnák, bébi modulok, mászólétrák.
- Könyvek: egy ábrás, textil, műanyag, keménylapú

A csecsemők részére biztosított játékaink az egészségügyi- és pedagógiai szempontokon túl eleget tesznek a csecsemőkorú gyermekek játékaival szemben támasztott további követelményeknek. Így azok mérete, súlya, alakja olyan, hogy ha a csecsemő rájuk fekszik, vagy magára ejti őket, ez számára nem fájdalmas vagy ijesztő. Nincsenek olyan részeik, amelyeket a gyermek lenyelhet. Nem adunk szőrmeállatokat, hajas babák sem, mert a mindent szájába vevő csecsemő számára rendkívül veszélyesek a torkára tapadó, esetleg a légutakba kerülő szőrszálak.

Tipegőkorúak játékaik

- Konstruáló játékok: Duplo, legó, Gabi építő, Montessori torony, baby logi, pohársorok, hordósorok, formakirakók, fűzhető fagyöngy.
- Nagymozgásos játékok: hordár kocsik, autók, dőmperek, motorok, mászóka, alagút, baby csúszda, labdák
- Húzható, tologatható eszközök: vonatok, autók
- Üreges játékok: kosarak, vödrök, talicskák
- Utánzó játék eszközei: csészék, tányérok, kanalak kisebb edények, babák, macik, állatfigurák (plüss, frottír), takarók, szatyrok, szerszámok stb.
- Homokozó játékok: vödrök, lapátok, homokozó formák, sziták.
- Alkotó játék eszközei: zsírkréta, ceruza, gyurma stb.

- Könyvek: elsősorban keménylapú lapozó és leporelló.

Nagycsoportos gyermekek játécai

- Építőjátékok: változatos építőjátékok, kisebb méretűek is pl.: legó.
- Szerepjáték kellékei:
  - ✓ használati eszközök, felnőtt tárgyainak kisméretű másai: lábasok, tányérok, poharak, sziták, szűrők, szerszámok, seprű, lapát, telefon, gyúrótábla, vágódeszka, stb.
  - ✓ egyes foglalkozások, szerepek jellegzetes eszközei, ruhadarabjai: orvositáska, fodrászkellékek, kisebb méretű felnőtttruhák, sapkák, kalapok, táskák
  - ✓ babaruhák, takarók, babaápolási eszközök, babakocsi
  - ✓ gyümölcsök, zöldségek, egyéb termékek flakonok, dobozok (teás, kekszes, piskótás stb.)
- Nagymozgásos játékok: autók, dőmperek, motorok, triciklik, mászóka, csúszda, libikóka, labdák.
- Alkotó játék eszközei:
  - ✓ zsírkréta, ceruza, festék, iskolatábla, kréta, gyurma
  - ✓ olló, papírok (csomagoló, színes hajtogató, krepp, mintás)
  - ✓ természetes anyagok (falevél, gesztenye, toboz, termékek, ágak, stb.), amelyek nem balesetveszélyesek vagy nem mérgezőek
- Logikai játékok: fából és papírból készült puzzle képkirakók
- Bábok: kesztyű és sík bábok
- Hangszerek: xilophon/metallophon, cintányér, triangulum, dob, kasztanyetta, fa maracas (csörgő/rumbatök), fanyeles csörgő stb.
- Könyvek: elsősorban puhalapú képeskönyvek.

8. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATAINK

8.1. Gyermekélelmezés

Programunk kialakításánál figyelembe vettük, hogy a gyermek nem „kis felnőtt” és teljesen más az ő étrendje, mint a felnőtté. A helyes étrend összeállítása mellett ügyelünk arra is, hogy a fejlődéséhez szükséges táplálékot jó étvágygal, örömmel és korának megfelelő módon, esztétikus környezetben, kulturáltan fogyassza el. Ezeket a szempontokat munkánk során következetesen és fokozottan szemelőt tartjuk.

Nap, mint nap tapasztaljuk, hogy a bölcsődébe kerülő gyermekek szüleinek az egyik legtöbb gondot a gyermek étkezése okozza. A szülőkkel történő megbeszéléseink során, ha az étkezés kerül szóba, sokszor ezeket halljuk:

- „Étvágytalan.”
- „Nem szeret enni”.
- „Keveset eszik.”
- „A főzeléket nem szereti.”
- „Válogatós.”
- „Nem asztalnál ülve, hanem játék közben eszik.”
- „Főétkezéseket kihagyja, de egész nap azért „eszeget” és „iszogat”.”

A bölcsődébe kerülés után, az első hetekben még a szülők által elhangzottak tapasztalhatók, de később a legtöbb gyermeknél kedvező változás következik be. A gyermekeknek az étkezés örömet okoz, ezáltal egész napja vidámabb. Minél kellemesebb számára a táplálkozás és az azzal kapcsolatos körülmények, annál jobb kapcsolata alakul ki azzal a felnőttel, aki a táplálékot nyújtja. A szülő, ha tapasztalja, hogy gyermeke szívesen fogyasztja a főzeléket, súlya gyarapodásnak indul, jobb lett az étvágya, akkor bizalommal fordul bármilyen problémával a kisgyermeknevelőhöz, mert látja, hogy példamutató nevelő munkájával, türelmével és szeretetével az a célja, hogy a gyermek érdekeit szolgálja.

Az étlapszerkesztés általános szabályai

Mindenféle étkeztetés alapja az étlaptervezés, ami a bölcsődei ételmezés vonatkozásában bonyolult, felelősségteljes feladat, hiszen gyermekeink egészséges fejlődése és a korszerű táplálkozási szokások kialakulása függ tőle. A helyesen összeállított étlap, egy meghatározott időtartamra készül (1 hónapra, vagy legalább 2 hétre előre megtervezett).

A bölcsődei étkeztetésben ajánlatos nyersanyag-, energia- és tápanyagtartalom normáit a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet határozza meg.

Az étlapszerkesztésnél a következő szempontokat kell szem előtt tartanunk:

- Megfeleljen az élelmezettek tápanyagszükségletének.
- Változatos,
- Idényszerű,
- Ízben, formában, zamatban összehangolt legyen.
- Vegye figyelembe a rendelkezésre álló normakeretet.
- Legyen tekintettel a konyha kapacitására.

A legnagyobb gonddal és szakértelemmel összeállított étrend sem egyezik meg minden esetben a gyermek ízlésével, és ha az ételt nem fogyasztják el, akkor csak „papíron” elégtettük ki tápanyagszükségletüket. Céltudatos, kitartó munkával törekszünk arra, hogy a gyermekekkel a változatos ételféleségeket megszeretessük. Ez a bölcsődei dolgozók közös feladata.

A gyermekek étkeztetésénél az általános szabályok mellett bizonyos *speciális szempontokat* is figyelembe veszünk:

- A bölcsődében az étkezések száma napi négy alkalom, az egész napos ellátást igénybe vevő gyermekek részére. Mivel ez a napi energiaszükséglet 75%-át fedezi, igen fontos az étkezések közötti szünetek betartása, hogy a gyomor kiürülhessen, jobb legyen az emésztés.
- A megfelelő folyadékpótlásról is gondoskodunk.
- Külön készítünk étlapot a csecsemők, a kisgyermekek, és az ételallergiás vagy ételintoleranciás gyermekek számára.
- A főétkezések (reggeli, ebéd) alkalmával, ugyanaz az ételsorhús napnál gyakrabban nem ismétlődhet.
- Fontos tápanyagokat tartalmazó élelmiszerek nem maradnak ki az étlapból, de nem is jutnak túlsúlyba, mert a táplálkozás egyoldalúvá válhat.

A bevitt kalória 40%-át cereáliával¹², 20%-át állati eredetű élelmi anyagokkal, 35%-át főzelékkel és gyümölcsökkel, és a fennmaradó 5%-át cukorral és zsiradékkal fedezzük.¹³

- Kenyeret, péksüteményt, naponta többször adunk (egészségesebb a teljes kiőrlésű gabonákból készült pékáru).
- A szakemberek kihangsúlyozzák a cereáliák jelentőségét, ezért kisétkézéseknél (tízórai, uzsonna) is adható valamilyen formában (pl.: müzli szelet).
- Az étrend naponta tartalmaz húsfélét, tojást, több étkezésre elosztva tejet, különböző formában (pl. kakaó, tejeskávét, karamell, joghurt, kefir) tejtermékeket, félzsíros túrót, kevésbé sós kemény sajtot.
- A főzelékhez, a nyers kerti veteményhez, cereáliához és ha lehetséges a gyümölcshöz is adunk valamilyen állati eredetű fehérjét, ez a komplettálás céljából fontos szempont egy étkezésen belül.

---

¹² Cereáliák: liszt, rizs, gabonamagvak, gabonapelyhek, egyéb gabonakészítmények.

¹³ Forrás: Élelmezésvezetők kézikönyve. Szerk.: Rigó János. Anonymus Kiadó, 1999.

- Színes főzeléket, gyümölcsöt, nyers kerti veteményeket naponta adunk, a burgonyát előnybe részesítjük, mivel jól komplettálható.
- Durva rostú zöldségeket, száraz hüvelyeseket puffasztó hatásuk miatt kétéves kortól kéthetente egyszer tervezzük az étlapra.
- Az ételeket minimálisan cukrozzuk, és sózzuk.
- Az ételeket étolajjal és margarinnal készítjük (naponta főzéshez, sütéshez, kenyérre kenve).
- Kerüljük az olyan ételeket, amelyek a gyermekek körében bár közkedveltek, de mennyiségüket korlátozni kell, pl. édességek, sütemények, édes tészták, zsírok és egyes húsneműek. Ezeket hetente egyszer kínáljunk.
- Erős, csípős fűszereket nem használunk.
- Kerüljük a tartósítószeret tartalmazó élelmiszerek adását.
- Figyelünk arra, hogy az étel ízben, zamatban, színben és formában összehangolt legyen. Továbbá ügyelünk rághatóságára és folyadéktartalmára is.
- A gyermekek koruknak megfelelően elkészített ételeket kapnak, és ahogy fejlődik a gyermek az ételek főzési technikáját is próbáljuk a felnőtt koszt felé vinni (pl. főzelék helyett: rakott, csőbensült, töltött, ételek).
- Az étkezésnél figyelembe vesszük a pszichés hatásokat is, mert befolyásolja a gyermek anyagcseréjét, toleranciáját és tápanyag hasznosítását is.
- Az ízlésesen és megfelelő hőfokon tálalt ételek mennyiségét a gyermek étvágya határozza meg.

Különleges táplálást igénylő gyermekek ellátása

Bölcsődénk szakorvosi (*endokrinológus, gasztroenterológus, diabetológus, allergológus és klinikai immunológus*) igazolással¹⁴ az alábbi étel allergiákkal vagy intoleranciákkal terhelt gyermekek étkeztetését biztosítja¹⁵:

- tejfehérje allergia,
- laktóztolerancia (tejcukor)
- tojásallergia,
- halallergia (rák, hal, puhatestűek),

¹⁴Vonatkozó jogszabály: 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet 2.§ (1) bekezdés 22. pontja

¹⁵ Vonatkozó jogszabály: 1169/2011/EU európai parlamenti tanácsi rendelet II. Melléklete

- dófélékkel szembeni allergia (mandula, brazil dió, kesudió, gesztenye, mogyoró, makadámdió, földimogyoró, pekándió, pisztácia, dió,
- zeller, mustár, kén-dioxid¹⁶, és csillagfürt¹⁷ érzékenység vagy allergia

Az ilyen speciális esetekben a gyermekek felvételekor, a szülők még az étkezések megkezdése előtt a bölcsődevezető jelenlétében találkoznak a bölcsőde élelmezésvezetőjével és dietetikus-szakácsnőnkkel. Ezeken a közös megbeszéléseken részletes anamnézis felvételére kerül sor a gyermekről. A szülőnek alkalmat adunk arra, hogy tájékoztassa a szakembereket a gyermek állapotáról, otthoni étkezési szokásairól, az alkalmazott diétáról, az otthon használt konyhatechnikai eljárásokról. Ezek az ismeretek nagy segítséget jelentenek nekünk a későbbi egyéni gondozásban.

Gluténérzékeny (lisztérzékeny) gyermek ellátását tárgyi/infrastrukturális feltételeink miatt nem tudjuk vállalni. Ezekben az esetekben segítséget nyújtunk intézményünk másik bölcsődéjében történő elhelyezéshez.

8.2. Családok támogatása

- **Családlátogatás**

Az első családlátogatás célja: a családdal való kapcsolatfelvétel, és a gyermek otthoni környezetben való megismerése.

Továbbá ez a módszer szolgálja a bizalmasabb kapcsolat kialakítását, mert a gyermek családi környezetének, szokásainak jobb megismerését, a hibák megértését, ill. kiküszöbölését segíti elő.

A családlátogatások alkalmával, a családnak is, és a kisgyermeknevelőnek is könnyebb megbeszélni a gyermekkel kapcsolatos problémákat, az elért eredményeket, vagy ellenkező esetben, felhívni a figyelmet a fejlődés kedvezőtlen tüneteire. Ugyanígy a szülőnek is lehetősége nyílik arra, hogy bővebben beszéljen a bölcsőde életével kapcsolatos észrevételeiről, s gyermekéről.

- **Adaptáció (beszoktatás)**

A bölcsődébe kerülés – *kényszerű adaptációs állapot* – a gyermek megszokott mikroszociális feltételeinek megváltozásával jár, mely egy új viselkedési forma

¹⁶ A kéndioxid és származékai csoportba a következő adalékanyagok tartoznak kéndioxid (E 220), nátriumsulfid (E 221), nátrium-hidrogén-szulfid (nátrium-biszulfid) (E 222), nátrium-metabiszulfid (E 223), kálium-metabiszulfid (E 224), kalcium-szulfid (E 226), kalcium-hidrogén-szulfid (E 227), kálium-hidrogén-szulfid (E 228)

¹⁷Hazánkban egyelőre a csillagfürt viszonylag kevés termék összetevői között fordul elő. Jelölését leggyakrabban a gluténmentes áruk csomagolásán lehet megtalálni.

kialakítását, az adaptációs mechanizmusok megfeszített tevékenységét igénylik. Amennyiben ez túlzott megterhelést jelent a szervezet számára, létrehozza az *adaptációs szindrómát*, melynek jellemzői a negatív emocionális állapot (sírás, agresszív magatartás, depresszió), az alvás- és az étvágy különböző zavarai, a vegetatív működések és a szervezet reakcióképességének megváltozása. Ha az előzőek eredményeként csökken az immunbiológiai reakcióképesség és a szervezet ellenálló képessége, a gyermek megbetegszik, és ez már a *patológias adaptációs állapotának* jellemzője.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás módszerének alkalmazása, a bölcsődei nevelőgondozó munka egyik fontos feladatát, a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya vagy apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A gyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, csökkenti az adaptáció során fellépő negatív tüneteket (pl.: étvágytalanság, súlyesés, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, alvászavar stb.).

- **Napi kapcsolattartás**

A gyermekek reggeli érkezésekor, és a délutáni haza adásnál, a napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalomkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

- **Egyéni beszélgetések**

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma, a szakmai kompetenciák kereteinek megtartása mellett. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető.

- **Szülőcsoportos beszélgetések**

Olyan tematikusbeszélgetések, melyek a csoportos kisgyermeknevelők vezetnek a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását.

Lehetőség van az egymástól halott helyzetkezelési módok tovább gondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelői indirekt megerősítések pozitív irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

- **Szülői értekezletek**

Az un. plenáris szülői értekeztet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja.

- **Indirekt kapcsolattartási formák**

A szervezett programok a családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családok segítése, a szülői kompetencia növelése és a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében.

Bölcsődénkben az alábbiakban felsorolt szervezett programok jelennek meg:

- ✓ étel és könyvbemutató (adott esetben vásárlási lehetőséggel),
- ✓ adventi készülődés,
- ✓ kirándulás (vadaspark, múzeumfalú, botanikus kert).

Az előzőeken túl a gyermekek öltözőiben elhelyezett hirdetőtáblát, az online levelezési formát (e-mail) és a bölcsőde által karbantartott közösségi oldalunkat (facebook) is felhasználjuk a szülőkkel való kapcsolattartásra, és a gyermekneveléssel kapcsolatos szülői kompetenciák támogatására, bővítésére.

8.3. A bölcsődei nevelés sajátos feltételeinek biztosítása

- **„Saját kisgyermeknevelő”- rendszer**

A „saját kisgyermeknevelő” rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik. A csoport gyermekeinek egy része (6-7 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a fejlődési naplóját, bölcsődei törzslapját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat.

A kisgyermeknevelő az un. ölelkezési időben (az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő jelen van) idejét elsősorban a „saját” gyermekei nevelésére-gondozására fordítja. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer).

A „saját kisgyermeknevelő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

- **Gyermekcsoportok szervezése**

Intézményünkben többféle szempontot kell figyelembe venni a gyermekcsoportok kialakításánál. A gyermekcsoportjaink létszáma 12-14 fő. Nevelési-gondozási filozófiánk része, hogy a gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a csoportba járjon.

A gyermekeket életkoruk és fejlettségük szerint vesszük fel egy-egy csoportba, de ez nem jelenti azt, hogy nem biztosítjuk egy gondozási egységen belül a csoportok közötti átjárhatóságot (pl.: ha egy gyermeknek valamilyen oknál fogva elfogadhatóbb a szomszéd csoport gyermekközössége, vagy a kisgyermeknevelők személyisége jobban hasonlít a már megszokott, az őt otthon körülvevő felnőttekére, akkor nincs akadálya annak, hogy a szomszéd csoportba töltse a bölcsődébe-járási idejét).

A csoportok kialakításánál alkalmazott szempontok:

- ✓ A gyermekek életkoruknak, fejlettségüknek és egészségi állapotuknak megfelelő csoportba kerüljenek.
- ✓ A nevelési év végén a bölcsődébe maradt gyermekek minél kevesebb változást éljenek át (csoportja és kisgyermeknevelője állandó, csak az új társait kell megszoknia).
- ✓ A szülők és kisgyermeknevelők kérését a lehetőségekhez mérten tudjuk figyelembe venni.

- **Napirend**

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit biztosítja. Megteremti a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A nevelés-gondozás folyamatában az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, játék, alvás) a gyermekek jó közérzetét is megteremtik.

Az optimális napirenden belül az egyes gyermekek igényeit a kisgyermeknevelő úgy tudja kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető a rendszer, a gyermekek tájékozódhatnak a várható eseményekről, miközben kiiktatóig a várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalalmát is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják az évszakok, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl.: bölcsőde nyitása, zárása) is.

Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját kisgyermeknevelő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása, és az, hogy a napirendet a gyermekcsoport kisgyermeknevelői alakítsák ki.

Napirendünk kialakításánál igyekeztünk szem előtt tartani, hogy a legtöbb időt a játékra fordítsuk, de mindig megfelelő időkeretet biztosítunk a gyermekek fejlettségéhez igazodó, minőségi gondozásra. Lehetőség szerint legyen rendszeres a komplex foglalkozásokra szánt idő, figyelembe véve a játékba integrált tevékenységekkel elsajátítható ismereteket. A csoportok kisgyermeknevelői, a gyermekek érdeklődését szem előtt tartva maguk dönthetnek arról, hogy egy-egy napon mely tevékenység kap nagyobb hangsúlyt.

8.4. Nevelési-gondozási feladatok tervezése

Bölcsődénkben a nevelés olyan fejlesztő tevékenység, amelyben összetevődnek a tudatosan tervezett és a spontán hatások. A nevelő-gondozó munka valamennyi színterét és tevékenységformáját áthatja a tervszerűség. Kisgyermeknevelőink a pedagógiai tervezés általános sajátosságaiból kiindulva a fejlesztési célokat, irányokat a csoportjukba járó gyermekek életkorához, fejlettségéhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez jelölik ki.

A tervezés folyamatának meghatározó feltételei és formái:

- A bölcsődénk alapidokumentumaiban¹⁸ meghatározott nevelési célok és a feladatok.
- A kisgyermeknevelőink jól ismerik a csoportjukba járó gyermekeket, azok életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodó pedagógiai-pszichológiai szempontokat, képesek a 3 év alatti korosztály tevékenységének tudatos, korosztály-specifikus tervezésére, melyek lehetővé teszik, hogy a

---

¹⁸ A nevelési célok és feladatok tervezésében releváns aűű
+lapdokumentumok: országos alapprogram, a bölcsőde szakmai programja.

- ✓ A gyermekek életkorának, a rendelkezésünkre álló tárgyi feltételeknek és eszközöknek a figyelembevételével határozzák meg a célokat, és készítsék el a **beszoktatási tervet, napirendet**, nevelési-tevékenységi terveiket.
- ✓ Csoportjaik részére 3 hónapra előre un. **időszaki terveket** készítsenek, melyekben meghatározzák/lebontják az adott időszak céljait, módszereit és eszközeit.
- ✓ Az időszaki terv figyelembevételével **heti tervet** készítsenek, melyek kiindulási alapját minden esetben a csoportjukba járó gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó napirend jelenti. A heti tervekben határozzák meg a gondozási folyamatokat és tevékenységformákat. Az adott hétre tervezett események, tevékenységek a gyermekek aktuális igényeinek, továbbá az esetleges változó körülményeknek megfelelően módosíthatók, felcserélhetők.
- ✓ A rövidtávú tervek (heti terv, napi terv) kiegészítéseként egy-egy bölcsődei tevékenység kezdeményezésének és sikeres megvalósításának érdekében konkrét **tevékenységterveket** is készítsenek, melyekben részletesen kidolgozzák a tevékenység előkészítését, a motiválás és játéklétkör megteremtését, az alkalmazott technika bemutatását és a tevékenységközben nyújtható segítségadás módjait, a tevékenység közbeni szabályokat és a folyamat irányításának módszereit, a tevékenység lezárását és rangra emelését (pl. alkotótevékenység lezárását követően, az elkészült „művekből” kiállítás készül a csoportszobában a gyermekek részére, az előtérben a szülők részére).

8.5. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

A gondozás és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

8.5.1. A gondozás

A csecsemő és a kisgyermek nevelésének legfontosabb területe a gondozás. A gyermek elsősorban ezekben a helyzetekben van kettőben kisgyermeknevelőjével, aki ilyenkor nyújthatja neki azt a megkülönböztetett figyelmet, amelynek talaján a jó kapcsolat kialakulhat. Ilyenkor beszélhet a kisgyermeknevelő leginkább személyhez szólóan a gyermekhez, s nem is csak az önálló evés, öltözés, vetkőzés, kézmosás vagy bili használat megtanulása érdekében. Hanem azért is, mert gondozás közben, testi szükségleteinek kielégítése kapcsán tanulja meg a gyermek – azon keresztül, hogy kisgyermeknevelője a szükségleteit kielégíti – jelezni, majd

felismerni és differenciáltan kifejezni magukat a szükségleteket, az azok kielégítésével kapcsolatos igényeit, a kielégítettség után érzett meglepedést, ami egyúttal feltétele annak, hogy a tárgyi világ felé érdeklődéssel forduljon. Túlzás nélkül lehet azt állítani, hogy a gyermek elsősorban gondozás közben, testi szükségletei kielégítése kapcsán ismeri meg önmagát és gondozóját. A szükségletek érzékelésén és azok kifejezésére kapott válaszon keresztül tanulja meg magát a szükségletet (azt, hogy éhes vagy szomjas stb.), és azt is, hogy ő az, aki éhes vagy szomjas. Sőt azt is, hogy noha a felnőtt az, aki a feszültségeket megszünteti, ő maga előmozdíthatja ezt, ha megfelelő jelet ad a megszüntetés érdekében. Kisgyermeknevelőink gondozás közben figyelnek a gyermek jelzéseire, s azok figyelembevételével etetik, fürdetik, öltöztetik, vetkőztetik őket, így biztosítják a gyermeknek, hogy kezdettől fogva „bele is szólhasson” gondozásának menetébe, szükségletei kielégítésének módjába: az etetés tempójába, a táplálék mennyiségébe, hőmérsékletébe, sűrűségébe, az étkezés befejezésének időpontjába, a pelenkázó, öltöztető, vetkőztető fürdető mozdulatok ritmusába, a fürdővíz mennyiségébe, hőmérsékletébe stb. Ez pedig a hatóképesség érzésének a megerősödéséhez, az ún. szociális kompetencia kialakulásához vezet, ami az aktív szociális beilleszkedés alapja.

Az érzelmi fejlődés szempontjából igen fontos szerepe van a gondozás közbeni testi kontaktusnak. Ezért igen nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy gondozás közben az „érintő kéz” mozdulata tapintatos és együtt érző legyen. Ezzel biztosíthatja a kisgyermeknevelő a gyermek biztonság érzetét, és így alakul ki a gyermekben, hogy szükségleteinek kielégítése közbeni testi kontaktus örömforrás mindkettőjük számára.

Gondolni kell arra is, hogy a gondozás részét képezi annak a folyamatnak, amelyen keresztül a gyermek a saját testét megismeri. A testséma kialakulásában fontos szerepet játszik a saját testével és testrészeivel végzett tevékenység, sőt valószínűleg a mások testének, mozgásának látása, tapasztalása is. Egész életére, személyiségére, önmagáról alkotott képének és önbecsülésének alakulására, nem szerepének vállalására s majdani szülői magatartására is kihat az, hogy saját testét, az azzal való bánást és annak funkcióit milyenek, önmaga és gondozója számára kellemesnek vagy kellemetlennek éli meg.

Csak a jó gondozás része a nevelői munkának. A nem megfelelő, pedig gátja a személyiség egészséges alakulásának. Ha a szükségleteket nem megfelelően elégítjük ki, a fizikai biztonságérzet hiánya gátlás alá vonja a gyermek érdeklődését önmaga és a külvilág iránt, korlátozza belülről fakadó aktivitásának kibontakozását és szociális beilleszkedését is.

Ezért bölcsődénk kisgyermeknevelői arra törekednek, hogy a gondozás minden esetben bensőséges interakciós helyzet legyen -a kisgyermeknevelő és a gyermek között-, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. Továbbá mindig szem előtt tartják,

hogyan a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele az, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait megerősítéssel, dicsérettel jutalmazták (ez növeli az együttműködési kedvet), a sikertelenség viszont nem kap elmarasztalást. Lényegesnek tartják az elegendő idő biztosítását, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. Különös gondot fordítanak a kommunikáció érzelmi töltésére, mivel a kisgyermeknevelő gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra és a pozitív énkép kialakulására, melyek nagymértékben befolyásolják a személyiség egészséges alakulását. S végül, de nem utolsó sorban, tudatában vannak, hogy minden gondozási helyzet jól felhasználható az információk átadására a folyamatban használatos tárgyi környezet dolgairól.

8.5.2. A játék

Az ismeretek átadásának másik színtere a játéktevékenység, mely végigkíséri az embert egész élete során, s közben elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését.

Személyiségformáló erejét csak úgy lehet megtartani, ha megfelelő szakmai tudás birtokában, a gyermek érdekeit mindig szem előtt tartva, a személyi- és tárgyi feltételek biztosítása mellett szervezzük meg a játék feltételeit. Mindezeket alátámasztja *Krupszkaja meghatározása*, miszerint „...a gyermek számára a játék tanulás, a játék munka, a játék a nevelés komoly formája. A játék hatására sokféle személyiségvonás alakulhat ki a gyermekben. Ahhoz, hogy ezek a legmegfelelőbbek legyenek, helyesen kell hatnunk a játékra. Csak helyes irányítás révén válik a gyermek legfőbb tevékenységéből a nevelés egyik fő eszközévé.”

A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas-kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

8.5.3. Mozgás

A mozgás a helyzet- vagy helyváltoztatás elengedhetetlen feltétele az egész szervezet egybehangolt működésének. Minél fiatalabb a gyermek, minél gyorsabb a testi fejlődése, annál inkább zavaró, ha nem mozgékony, ha nem mozog, ha vázizomzatának működése valamilyen okból gátolt. A valamilyen okból mozdulatlanságra ítélt, egyébként egészséges szervezetben a

szívműködés, a keringés, a bélműködés, az egész szervezet anyagcseréje hátrányosan megváltozik.

A mozgásfontos szerepet tölt be a gyermekszellemi fejlődésében, a külvilág megismerésében, a külvilágban való tájékozódásban. A mozgásnak ezen funkciója különösen jelentős 0-3 éves kor között, mivel a gyermek a helyzetét, helyét változtatva szerez tapasztalatokat, ismeri meg környezetét. A tapasztalás minősége tekintetében nagy különbség, hogy a gyermek saját kezdeményezésére, önállóan, aktívan mozog-e, és így kerül a tárgyakkal érintkezésbe, vagy (passzívan) mások teszik a megfelelő helyzetbe, viszik a játékhoz vagy teszik azt a kezébe. Amikor a gyermek saját elhatározásából hajt végre egy-egy mozgást, maga indítja el azt, akkor az izmok működése közben az izmokról olyan jelzések mennek az agyba – különböző érzékszervekből kiinduló egyéb jelzésekkel együtt –, amelyek segítségével a gyermekben a valóságnak megfelelő kép alakul ki a külvilágról. Tehát ahhoz, hogy a gyermek megismerje az őt körülvevő világot, a tárgyakat, elhelyezkedésüket, nagyságukat, arányaikat stb., nemcsak látnia, nemcsak érintenie kell őket, hanem aktívan, érdeklődést követve önállóan közelednie is kell hozzájuk. Különböző helyzetekben, különböző helyekről és helyzetekből kell őket látnia, elérnie, illetve elérésükkel próbálkoznia. A tapasztalásnak egyik előfeltétele a mozgás, amelyet a gyermek annak érdekében végez, hogy jobban halljon, lásson, jobban megközelítsen, megismerjen valamit. A csecsemő, miközben a tárgyakat kezébe veszi, tapogatja, s így mindjobban megismerkedik velük, egyre értelmesebb lesz. Minél értelmesebb, érdeklődőbb, annál több mozgásra, annál több tapasztalatszerzésre ösztönzik meglévő tapasztalatai.

A mozgásfejlődés, a mozgáskedv a gyermek kedélyállapotával és étvágyával is szorosan összefügg. Minél egészségesebb, nyugodtabb, annál élénkebb, érdeklődőbb, annál többet mozog. És minél élénkebben, minél többet mozog, annál egészségesebb, annál jobb az étvágya, annál jobban fejlődik.

A kisgyermeknevelő feladata a mozgással kapcsolatban:

- Biztonságos, balesetmentes környezet biztosítása.
- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint mozoghasson a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a mozgásfejlődéshez szükséges, gyermekek számára megfelelő eszközöket.
- Törekedjen arra, hogy a mozgás örömet jelentsen a gyermeknek. és kisgyermeknevelői felügyelet mellett teljes önállósággal végezhessek a különböző mozgásformákat.

A mozgásfejlesztéshez szükséges eszköztárunk:

- labdák, mászó-párnák, mászólétrák
- autók, dőmperek, motorok, hullám-gördülők
- mászóakák, alagútak, baby csúszdák
- különböző méretű labdák

8.5.4. Játék és tanulási tevékenység

Bölcsődénk a gyermek középpontba helyezését, és a nevelés-gondozás funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

A gondozásba ágyazott nevelői munkának a gyermeki személyiség kibontakozását, nevelését és fejlesztését kell figyelembe vennie, fokozott figyelemmel a tudatos, tervezett, szervezett nevelési-gondozási helyzetek megteremtésére.

A bölcsődei nevelés tartalma a tevékenység-rendszereken keresztül jut érvényre, és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól, egymást átszöve érvényesülnek.

A feladatrendszer elemei:

- játék és tanulási tevékenység
- társas és közösségi tevékenység
- munkatevékenység

A nevelés tervezésekor nem szedhetjük szét a feladatrendszer elemeit, hanem egységben gondolkodva a tervezett tevékenységekből indulunk ki. Ez a komplex feladat a szociális tanulás intenzív formája, mely feltételezi, hogy a gyermek megtanul:

- beszélni,
- közlekedni,
- a környezet adta keretek között tevékenykedni,
- az eszközöket használni,
- a társakkal együttműködni,
- ellesni a mindennapi élet adta szerepeket és magatartás mintákat.

A tevékenységi formák a bölcsődében mindig kötetlenek, és a szabad választás elvén szerveződnek.

Ilyen tevékenységi formák lehetnek:

- a rajzolás, festés, gyurmázás, ragasztás,
- a mese, vers, énekes játékok, bábjáték, és

- a matematikai ismeretek, környezeti és természeti ismeretek megalapozása játéktevékenység közben.

A feladatok egy részét eltérő kulturális színvonalon a családok teljesítik. A bölcsőde azonban nem csupán helyettesítő – kiegészítő szerepet játszik, hanem kiterjeszti, felerősíti a szociális tanulást.

A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játék közben ismerkedik, ill. megismeri az őt körülvevő környezettel, majd időben előrehaladva kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet a kisgyermeknevelőnek tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában célja eléréséhez.

Nagyon fontosnak tartjuk az olyan hangulatok, inger gazdag tárgyi lehetőségek megteremtését, melynek hatására a gyermek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul. Ettől függetlenül szükség van a kisgyermeknevelő által kezdeményezett játéktevékenységre is, hiszen a játék kicsiben maga az élet – megtanít a környezetünkhöz való alkalmazkodásra –, éppen ezért az életre nevelés a játék segítségével teljesebben ki.

A kisgyermeknevelő feladatai a játékkal kapcsolatban:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- A napirenden belül elegendő idő, az eszköz, és a játékhoz szükséges hely biztosítása.
- Igény szerint kezdeményezés, és szerepvállalás a játékban.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek (együtt játszás) biztosítása.
- A gyermeki játék önállóságának biztosítása.

A játéktevékenységhez szükséges eszköztárunk:

- Manipulációs játékok
- Építő, konstruáló játékok
- Utánzó, és szerepjátékok eszközei
- Képességfejlesztő játékok
- Nagymozgásokat fejlesztő játékok
- Udvari játék eszközök

A játékfajtákat úgy válogatjuk össze minden csoport számára, hogy a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelőek legyenek.

A bölcsőde játékeszközeinek karbantartása, pótlása folyamatos feladat, melybe bevonjuk a szülőket is. Új játék vásárlásra a költségvetésből igen szűkös lehetőségünk van, de egyéb forrásból (szülői támogatás, alapítványi támogatás, pályázatok) próbáljuk a korszerű eszközöket beszerezni.

A játék és a tanulás kisgyermekkorban teljes mértékben összekapcsolódik. Már említettem, hogy játék közben szinte észrevétlenül tanul a gyermek. Ezért a játék a bölcsődei – kisgyermekkorban – tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán – indirekt módon – tanuljon a kisgyermek. Legfőbb célkitűzésünk a több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és sokoldalú cselekedtetés, valamint a közvetlen környezet folyamatos megismertetése.

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli a tanulás során is ebből kiindulva, komplex fejlesztések rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet jelent.

A program keretjellege biztosítja a kisgyermeknevelők számára a gyermek igényeihez igazodó tanulási kereteket és formákat.

A kisgyermeknevelő feladatai tanulással kapcsolatban:

- Értelmi adottságok és képességek fejlesztése.
- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének kielégítése.
- Sokszínű tevékenységek biztosítása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének fejlesztése.
- Sikerélményt nyújtani a gyermeknek, ami a pozitív én-képét, és önbizalmát erősíti.

8.5.5. Társas és közösségi tevékenység:

Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű fejlődéséhez. A csoportban azonban vannak elfogadott normák, amelyekhez alkalmazkodni kell a közösségnek. Ezért arra törekszünk, hogy a gyermek tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. Természetesen ennek a folyamatnak a kezdetén a bölcsődei csoport – meghatározott kereteken belül – tartja tiszteletben az újonnan érkező gyermek szokásait, türelemmel kivárva míg az „új” gyermek alkalmazkodik a csoport megszokott ritmusához.

Programunk a gyermek szükségleteiből kiindulva, a tulajdonságok, képességek, a készségek olyan rendszerét kívánja formálni, amelynek segítségével a gyermek részvétele a napi életben egyszerűbbé, könnyebbé válik.

A kisgyermeknevelő feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- Biztonságos, félelemtől mentes bölcsődei milió biztosítása.
- A társakkal és a felnőttekkel kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása.
- A gyermekcsoporton belüli együttműködés, az egymás mellett- és az együtt játszás lehetőségének biztosítása.
- A konfliktusok pedagógiaileg helyes kezelése.

8.5.6. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az anyanyelv szerves része a bölcsődei élet minden mozzanatának, a nevelés-gondozás minden folyamatának. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. A bölcsőde fejlesztési feladatainak a család, és a környezet megismeréséből kell kiindulnia, természetesen mindig szemelőt tartva a gyermeki beszédfejlődés általános menetét.

A beszédfejlődés általános menete:

- A **beszéd megértésének előfeltétele** a beszédre figyelés, a beszéd iránti érdeklődés. **Kezdetben** a gyermek a gyöngéd hangra örömmel reagál, a komoly szóra ő is elkomolyodik, szigorúbb hangra esetleg sírva is fakad. Ha a gyermek megszokta, hogy születésétől – optimálisabb esetben már a méhen belüli életében is – beszélnek hozzá, hogy együttműködését kérik, és arra számítanak is, akkor **másfél éves** korára már több lépésből álló megbízást is képes teljesíteni. Ha rendszeresen ki is várják míg teljesít, akkor szóval irányíthatóvá válik. A **második évben** már nagyon figyel a másokhoz intézett beszédre is, és sokat megért belőle. Természetesen elsősorban azt, amit róla, ismert személyekről, tárgyokról, eseményekről mondanak. Nagymértékben a környezet reakciójától függ, hogy megközelítően ugyanebben az időben a szavaknak, szótöredékeknek, mutogatásnak közlő szándékkal történő használatából hamarosan érthető beszéd alakuljon ki. Ha a környezet megérti a gyermek kezdetleges kifejező eszközeit, akkor ezzel fenntartja és ösztönzi beszélő kedvét.

- **Az első értelmes szavak egyéves kor körül** jelennek meg. Ezek először csak szótagok, szótöredékek, amit visszatérően ugyanarra a jelenségre, tárgyra vagy eseményre mond, sokszor gesztussal, mutogatással kísérve. Gyakran ugyanazt a hangcsoportot használja, bármit is akar kifejezni, és csak a gesztusok teszik érthetővé a közlést. Ebben a korszakban nem mindig könnyű megérteni a gyermek beszédét, egyéni kifejezőmódját. Igen gyakran hónapokon keresztül csak a legközvetlenebb környezete érti meg a verbális kommunikációját. Ha a közelálló felnőttek nagy érdeklődéssel igyekeznek megérteni, akkor azt érezheti, hogy érdemes beszélni, komolyan veszik a szavát. Az első szavak megjelenése után egy ideig csak lassan gyarapszik a gyermek szóincse. Kevés szót használ, majd a beszéd kezdeti begyakorlása után – rendszerint
- **másfél éves kortól** – hirtelen meggyorsul a beszédfejlődés üteme. Mondatokká kezdi összefűzni a szavakat, s a ragozás is megjelenik beszédében. Az anyanyelv nyelvtani formái (ragok, képzők, jelek, szófajok, mondatrészek) a két-és többszavas mondatokban alakulnak ki. Az elsajátított formák analógiájára sokszor a nyelvszokástól eltérő módon képezi a szavakat, miközben az igéken és főneveken kívül már bonyolult gondolkodási műveleteket tükröző melléknevek, névmások, számnevek is megjelennek a beszédében. A beszédmegértés és az aktív beszéd nem mindig halad párhuzamosan. A későn beszélő gyermekek között igen sok az olyan, aki sok mindent megért anélkül, hogy ő maga beszélne. Ilyenkor általában nem kell aggódni, az aktív beszéd késlekedése miatt. Nagyon sok későn beszélő, de egyébként jól fejlődő gyermekre jellemző, hogy szóincse a szokásosnál későbbben ugyan, de annál gyorsabb ütemben, néha robbanásszerű gyorsasággal bővül, és gyorsan sajátítja el a fejlettebb nyelvtani struktúrákat is.

A beszédhallás és a kiejtés a beszéd használata során tökéletesedik. Kezdetben a gyermek gyakran elhagyja a szóvégi mássalhangzót, kihagyja a torlódó mássalhangzók egyikét-másikát, hosszú szavakból esetleg egész szótagokat is, s olykor a megmaradókat is felcseréli (pl.: „limáné”-t mond a limonádé helyett, vagy „szemügé”-nek nevezi a szemüveget). Ezeknek a pontatlanságoknak az az oka, hogy nem hallotta elég pontosan – mintegy félrehallotta – a szavakat, másrészt pedig az, hogy még bizonytalan a hangképzése is. Gyakorlatlan azokban a finom mozgásokban, amelyeket beszéd közben ajkával és nyelvvel végeznie kell.

Általában kevesebb a nehézség a magánhangzók kiejtésével, bár van gyermek, aki **ö** helyett **o**-t mond, **ü** helyett **u**-t mond. A legtöbb gyermek a mássalhangzók képzésében bizonytalan. Elég

későn szilárdulnak meg a fúvó susogó, sziszegő és csettintő hangok (**f, v, zs, s, sz, c, cs**). A **k** és a **g** bizonytalansága a nyelvhat mozgásának gyakorlatlanságából ered, s a nyelv hegyének pörgetésével képzett **r** kiejtése még évekig nehézséget jelent.

A beszédfejlődés természetes velejárója tehát, hogy a gyermek egy ideig torzítva, pöszén, selypen beszél. Ez még nem beszédhiba. Ha hallása, beszédszervei normálisan fejlődnek, s ha a felnőttek nem késleltetik a kiejtés finomodását, akkor általában 4-5 éves korra tiszta lesz a kiejtése. A segítség módja nem a javítgatás, ismételtetés – ez inkább árt, mint használ – hanem az, hogy nem veszik át sem nyelvbotlásait, sem hanglejtési hibáit, hanem tisztán, jól érthetően beszélnek vele. Lehetőség szerint a gyermekkel történő beszéd közben mindig legyen meg a gyermek–felnőtt szemkontaktusa, ezzel megfigyelheti a felnőtt helyes artikulációit is.

Gyakori jelenség és sokszor okoz riadalmat, hogy a két év körüli gyermek beszéd közben egy-egy szó első hangja után néhány pillanatig megakad, vagy többször ismételi a kezdő hangot, mielőtt az egész szót kimondja. Ez a fiziológiás dadogás éppoly kevésbé beszédhiba, mint a fent említett fiziológiás pöszeség. Oka az, hogy a fejletlen beszédkésztség nem tud lépést tartani a gyermek közlési vágyával. A többi kiejtési hibától abban különbözik, hogy normális körülmények között nem szokott egy-két hónapnál tovább tartani. Itt a javítgatás, ismételtetés, lassúbb beszédre intés különösen ártalmas lehet.

A kisgyermeknevelő feladatai az anyanyelvi neveléssel kapcsolatban:

- Példamutató, tiszta, szép beszéde nyújtson mintát, adjon ösztönzést a kisgyermeknek a beszédre, és azt mindig kísérje érdeklődő figyelemmel.
- Ismerje, szeresse, fejlessze anyanyelvi kultúráját.
- Ügyeljen beszéde stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására.
- Ügyeljen arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak a kérdéseikre.
- Nyugodt légkört kell biztosítania annak érdekében, hogy a gyermekek beszélhessenek arról, ami érdekli, foglalkoztatja őket.
- Folyamatosan bővítse a gyermek szókincsét, és kísérje figyelemmel anyanyelvi fejlődését.
- Minden helyzetben használja a beszédfejlesztésnek leghatékonyabb eszközét, amely nem más, mint a kisgyermeknevelő példamutató beszéde, kommunikatív viselkedése, gyakori szeretetteljes beszédkezdeményezése, a kisgyermeknevelő és a gyermek között kialakult bensőséges kapcsolat.

Az anyanyelvi nevelés eszközei:

Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési-gondozási folyamat egészében jelen van.

Minden helyzetet és eszközt – ami a gyermek környezetében megtalálható – fel tudunk használni a fejlesztés elősegítéséhez, mint pl.:

- a gyermek biológiai szükségleteit kielégítő gondozási helyzetek,
- a játéktevékenység eszközei (pl.: bábok, babák, állatfigurák, képeskönyvek, manipulációs, konstruáló-és nagymozgásos játékok),
- utánzó-és szerepjátékok (pl.: fejdíszek, különböző ruhadarabok, jelmezek, orvosi-és baba sarok, baba konyha, fodrász sarok, vásárlási szituációhoz szükséges eszközök).

8.5.7. Az irodalmi nevelés (mese-vers-bábjáték)

Célja:

- Az érzéki benyomásokból fakadó élmény érzelmi állapotokat hozzon létre.
- Mesék, versek megszerettetése, a velük való találkozás által örömeztetés keltése.
- Ismertesse meg a nyelvtanilag tiszta verseket, meséket. Az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzásvilágát megfelelő formában közvetítse a mondókák, és mesék által.
- Tanítson az emberi kapcsolatokra, mélyítse az önismeretet, segítse a világ megismerését.
- Közvetítsen belső indulati élményeket, alakítsa pozitív világképet.
- Tanítson belső képteremtésre, az indulatok feldolgozására, a szorongások feloldására.
- Tanítson a tiszta, helyes magyar beszédre.
- Alakítsa ki a könyvek iránti érdeklődést, és szeretetet.

Mesélés – verselés:

Az ember társadalmi hajlammal bekódolt. Ez azt jelenti, hogy képes elsajátítani azokat a nyelvi fordulatokat, etikettet is, melyet az elsődleges szocializáció során esetleg nem ált módjában megismerni. Ez a másodlagos szocializáció révén mélyíthető, tehát a bölcsődei nevelés feladat körébe is beletartozik.

A mese, vers és a képeskönyv nézegetés pedagógiai szempontból fejlesztő hatású, mivel elősegíti a nyelvi kommunikáció kibontakozását. Ezen nemcsak az aktív beszédet, hanem a hosszabb versek, mesék hallgatásának igényét is értjük. A célzott nyelvi szocializáció az

életkori jellemzőkön túlmutatva kialakíthat egyéni motiváltságot, amely egy magasabb szintű megnyilvánulási formát eredményezhet.

A mesék, versek hallgatását, és közös előadását örömforrásként, jókedvet fakasztó játékként éli meg a gyermek, hiszen olyan együttlétek ezek, melyek közös örömet hordoznak, nem magányos élmények. A melegség, meghitt hangulat, összebújás, mind-mind hozzátartozik a meséléshez, verseléshez. Több mint unaloműzés, mivel az érzelmi átélés segít a gyermeknek abban, hogy levezethesse feszültségét, és kielégülést, megoldást találjon. Az értelmi fejlődésre, a gondolkodásra, és a szókincs színesedésére is hatással van, mivel a megszokott szófordulatok ismétlődése helyett választékosabb, árnyaltabb kifejezések megismerésére, és elsajátítására is lehetőség nyújt.

A kisgyermeknevelő feladatai a meséléssel, és verseléssel kapcsolatosan:

- Nyugodt körülményeket teremtsen a mindennapi irodalmi tevékenységekhez.
- A mese-vers választás a gyermekek életkorának megfelelő legyen. (Terjedelme legyen rövid. Felismerhető, valós tárgyak, nevek szerepeljenek benne. A pozitív elemek dominanciája jellemezze. Esetenként hétköznapi vagy átélt elemeket is tartalmazzon, pl.: mese a kislányról/kisfiúról, aki reggel nem szeretett öltözni. A jó értékek erkölcsi győzelmet arassanak benne.)
- Mesélje többször ugyanazt a történetet a pontos megismerés érdekében.
- Fokozatosan kialakított ismétlődő szokásokkal motiváljuk a gyermekeket (pl.: gyertyagyújtás, furulyajáték, mesetarisznya elővétele).
- A kisgyermeknevelő előadásmódja valóban élményt nyújtó legyen a kommunikációs és metakommunikációs eszközökkel egyaránt.
- Olyan esztétikus eszközöket használjon, amelyek nem korlátozzák a gyermekek fantáziáját (meséskönyvek, bábok).

Bábjáték:

A gyermek életének első három évében teljesen érzelmi beállítottságú, ezért érzelmi benyomásokra reagál a legjobban. A bábjátékban mindig a gyermek érzelmi világára hatva érjük el nevelői céljainkat. A művészi játék hatására a gyermek arca tökéletesen kifejezi az átélt élményeket. A báb a maga tipizáló jellegével a képszerű átélés, a képszerű fogalomalkotás magasabb szintjére segíti. Drámaisága – akár, mint néző hagyja magára hatni a gyermek, akár aktív irányítója – rendkívül megfelel a gyermeki aktivitásnak. Nincs még egy művészi élmény, amely ilyen könnyűvé tenné az átmenetet a passzív szemléletből az

aktív produkcióba. A bölcsődei életnek nincs olyan területe, ahol a bábjátékot ne alkalmazhatnánk sikeresen.

A bölcsődei élet főbb kérdéseit véve alapul, **a bábjáték a következő célok elérésére irányul:**

- A családból kikerült gyermek új környezetének – a bölcsődének – a megszerettetése.
- Helyes közösségi célok kialakítása.
- Beszédkésztség fejlesztése, szókincs bővítése.
- Erkölcsi nevelés, esztétikai, és érzelmi nevelés.

A pedagógiai hatások eléréséhez a gyakorlati alkalmazás módszereinek megválasztása nagyon lényeges. A bábok világában nekünk kell irányítanunk, kalauzolnunk a gyermekeket. Ezért kisgyermeknevelőink mindig szem előtt tartják, hogy a kiválasztott rövid mesékhez, versekhez, az éltből merített helyzetekhez ne használjanak túl sok bábót. A bábjátékokat a fokozatosság elvén építik fel. Jól tudják, hogy az ismeretlen bábok, a szeretet személyt eltakaró paraván idegen és ijesztő a bölcsődés gyermek számára. Arra kell törekedniük, hogy a bábót minél közelebb hozzák a gyermekhez, így minél jobban olvadjon az be környezetükbe.

A kisgyermeknevelő feladatai a bábjátékkal kapcsolatosan:

- A bábót mindig a csoport előtt húzza a kezére.
- A két éves gyermekeknek először csak egy bábbal játsszon, és az „előadás” mindig dialógus formájában történjen. Ebben az életkorban színpadot vagy paravánt ne használjon.
- A hároméves gyermekeknek már fokozatosan áttérhet a 2-3 szereplős jelenetekre, rövid versekre, történetekre. A színpadtípusok közül csak a legegyszerűbbeket használja.

Bölcsődei bábjátékhoz használatos bábok:

- papírbábu
- síkbáb (hurkapálcás papírbáb)
- ujjbáb
- lépegetőbáb
- kesztyűbáb

- fakanálbáb
- kézárnycjáték, ill. árnyékfigurák
- papír hengerbáb
- papírzacskebáb

A báb- és a dramaturgiai játékok megtapasztalt eredményei bölcsődénkben:

- Kedvenc meséjükhöz tartozó stilizált bábok bevonásával növeljük a gyermekek érdeklődését, aktivitását, bölcsődéskor vége felé mesélőkedvét is.
- A félénk gyermekek beilleszkedésétől a problémás zárkózott gyermekekben a feszültségoldásig fontos szerepe van a kisgyermeknevelő kellő gondossággal kiválasztott, és a szituációhoz illő spontán bábjátékának. (Ha a bábjáték nem a gyermek gondjairól szól, akkor csak figyelemelterelő hatású, és nem segíti a gyermeket belső feszültségeinek oldásában.)
- A gyermekek ebben az életkorban szívesen bújnak bele mások bőrébe. Báb nélkül megszemélyesítve a különböző helyzetek szereplőit, eldramatizálják az életszerű helyzeteket. E tevékenység motiválására minden csoportban gyűjtünk olyan ruhadarabokat (rendőrsapka, orvosi köpeny, kötény, hosszú ruhák, felnőtt cipők, kalapok, táskák stb.) amelyeket bármikor elővehetnek és beépíthetnek játékukba.

8.5.8. Vizuális nevelés(alkotó játékok/tevékenységek)

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület. Kárpáti (1996)¹⁹ meghatározása szerint a vizuális nevelés egyaránt foglalkozik a befogadói és alkotói képességek nevelésével, azaz a vizuális nevelés a befogadó oldalt (képek vagy más információk megértése) és az alkotások létrehozásának teremtő aspektusát egyaránt magába foglalja.

Célja:

- A vizuális közlések befogadásának²⁰ fejlesztése.
- Az esztétikus környezetre való igény kialakítása.
- Juttassa a gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-plasztikai kifejező képesség birtokába, ezáltal alakítsa ki bene az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó, és rendező képességeket.
- Formálja a megfigyelés és ábrázolás által a gyermekek képzeletét, gazdagítsa az élmény és fantáziavilágukat.

¹⁹ Kárpáti Andrea: A Leonardo Program pedagógiai hatásvizsgálata. Magyar Pedagógia, 1996/1. 3-34.

²⁰ Vizuális közlések befogadása: a látási információk fogalmakhoz kötése, látási információk részletgazdag megfigyelése és szavakkal való megnevezése, a képi közlések értelmezése, az esztétikus környezet iránti igény,

- Növelje a gyermekek önbizalmát, önismeretét, fejlessze alkotóképességüket.
- Segítse a gyerekek téri, formai és színeképzetének kialakulását és gazdagítását, az építő-ábrázoló-alakító tevékenységekkel is.
- Segítse elő a természet színeire, formáira való rácsodálkozással, a művészi rajzok, festmények stb., népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódását és az értékelő képesség alakulását.
- Ismertesse meg a gyermekeket különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelveivel.

A kisgyermeknevelő feladatai a vizuális neveléssel kapcsolatosan:

- A gyermekek által használt helyiségekben alakítson ki esztétikus - rendezett, szemét és kacat²¹ mentes - környezetet.
- A csoportszoba berendezésénél elsősorban a funkcionalitást vegye figyelembe és alakítsa úgy a csoportszobát, hogy a gyermekek a különböző tevékenységeket nyugodtan és kényelmesen végezhessék.
- Teremtse meg az optimális feltételeket a gyermekek képi-plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Keltse fel a gyermek figyelmét, tevékenység vágyát az ábrázolás anyagaival, eszközeivel. Biztosítsa az eszközöket, az időt, a helyet, a technikát, ezzel is serkentve a gyermeki fantáziát.
- Vegye figyelembe a gyermekek ábrázoló képességbeli különbségeit, teremtse meg a gyermekek fejlődését belülről serkentő motiválás hangulati feltételeit.
- Vegye figyelembe az évszakok változásait, az ünnepeket, amelyek megmozgatják a gyermekek fantáziáját, érzelmileg közel állnak hozzá.

Eszköz igény:

- Különböző méretű és színű építő-, kirakó- és fűző játékok.
- Eltérő formájú, eltérő színű, nagyságú, változatos anyagú papír.
- Gombfesték, tempera, akvarellfesték, ecsetek, ecsetes tálak, ecsettörlők.
- Színes ceruzák, zsírkréta, viaszkréta, pasztellkréta, színes-és fehér iskolai kréta.
- Olló, ragasztó, tapéta ragasztó, gyurma, só, liszt.
- Természeti tárgyak: gallyak, fadarabok, levelek, kavicsok, termések.

---

²¹ Kacat: Bármilyen, ami használaton kívüli, felesleges, céljainknak ellentmondó és amit nem becsülünk.

8.5.9. Zenei nevelés

A zenei nevelés sok irányban hat, de csak akkor igazán eredményes, ha a gyermeknek örömteli élményévé válik az éneklés, az énekes játék. A zene mindenkié” – hirdette Kodály Zoltán. Zenei nevelésünk az ő irányelveit követi. Hisszük és valljuk, hogy a gyermek számára mindenben a legjobbat, legértékesebbet kell nyújtania a bölcsődei zenei nevelésnek.

Célja:

- A zenei adottságok-és képességek fejlesztése
- A zenét szerető, egészséges lelkű, boldog emberré nevelés.
- Juttassa a gyermekeket az énekléssel, zenehallgatással élményekhez, keltse fel zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat
- Szerettesse meg a gyermekekkel az éneklést, a gyermekdalokat. Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, harmonikus, szép mozgását.

A zenei nevelés hatása a gyermek fejlődésére

- A zenei élményen keresztül jobban megismeri környezetét. Énekléskor és zenehallgatáskor újfajta kapcsolatba kerül társaival, környezetével.
- Érzelmileg kiegyensúlyozottá válik, a dal, a mozgás pozitív hatással van rá, feloldja a belső feszültségeket.
- Társas kapcsolatai fejlődnek, a kisgyermeknevelő – gyermek kapcsolat közvetlen örömteli.
- A zenei nevelés hatására a gyermek kognitív képességei is fejlődnek:
  - a) Figyelem – a dalok ritmusánál
  - b) Emlékezet – a hangmagasság és a szöveg visszaadásánál
  - c) Képzelet – játékos helyzeteknél, dallamkialakításnál
  - d) Gondolkodás

A gyermek cselekvését befolyásolja, motiválja az ének, és a zene keltette érzelem. Ezért az éneklést, mint módszert alkalmazzuk más fejlesztési területen is. A nap bármely időszakát, és a gondozási-nevelési helyzetek bármelyikét is alkalmasnak tekintjük a zenei fejlesztésre.

Különösen fontosnak tartjuk, hogy minden nap énekeljünk, és zenét hallgassunk. Az ének, a zene olyan kifejezési formák, amelyek mélyen hatnak az egész emberre. A gyermekek saját maguk is gyakran kezdeményeznek dalokat, mondókákat.

A kisgyermeknevelő feladatai a zenei neveléssel kapcsolatban

- **Zenei alapkészségek fejlesztése:**

- ✓ **Éneklési készség:** Gyakran, és sokszor ismételve éneklünk, megfelelő hangmagasságban, kis hangterjedelemben. Mindig tisztán, jó szövegkiejtéssel. Egyenként is alkalmat adunk a gyermekeknek az éneklésre.
- ✓ **Ritmuserzők fejlesztése:** Az egyensúlyérző és ritmuserző szorosan összefügg egymással. Az egyenletes lüktetés, a ritmus, az énekes gyermekjátéknak fontos eleme. Sok mondókával, a lüktetés folyamatosságát, játékos mozgását érzékeltetjük a gyermekeknek. Együttmozgunk a korcsoportnak megfelelően (egyenletes lüktetés, dal ritmusa, ritmusmotívumok). A szövegritmus és az egyenletes lüktetés együttes megéreztetésénél a mozgások koordinációjánál mindig a fokozatosságot tartjuk fontosnak.
- ✓ **Hallásfejlesztés:**
  - A magas- és mély hangok közötti különbségeket többféleképpen érzékeltetjük.
  - A halk-hangos közötti különbséget nem eltúlozva bemutatjuk.
  - Tárgyak és zörejek hangszínének megfigyelése.
  - Beszédhangok felismerése játékos formában.
  - Dallamfelismerés.
- ✓ **Zenehallgatás:** Célunk, hogy jelentsen örömet a gyermek számára a zene meghallgatása is, ne csak az aktív éneklés és a játék. A zenehallgatást az ünnepekhez kötötten, hangulatkeltés céljával használjuk. Ezen alkalmakon nyugodt légkört teremtünk, nem zavarjuk a gyermek spontán zeneélmését.
- ✓ **Tárgyi szemléltető eszközök:** Használatának célja, hogy felkeltsék a gyermekek érdeklődését (pl.: bábok). Fontosak a hangszerek is, amik érdekessé és változatossá teszik a zenét. Elérendő célként tűztük ki, hogy egyre több kisgyermeknevelőnk játsszon valamilyen hangszeren (fűrűly, xilofon). Jelenleg többféle hangszerrel rendelkeznek a csoportjaink, melyeket a gyermekek játékidőben bármikor használhatnak, megismerhetik nevüket és kezelési módjukat.

Dalanyag kiválasztás különböző szempontok szerint.

A hangterjedelem után a legfontosabb megkeresni a korcsoport számára legmegfelelőbb dalokat. Figyelünk a mondókák, dalos játékok, és műdalok összeállításának arányára is. Több olyan dalt választunk, amely a mozgáshoz, játékhelyezethez kapcsolódik, és kevesebbet a játék nélküli, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dalokból.

Ha megfelelő módon válogatunk a rendelkezésünkre álló gazdag anyagból, akkor a kisgyermek egyszerre fogadhatja be a művészetet, miközben felszabadultan játszik, közben élményt kap a természet és az élet szépségeiről is, kifejezésre juttathatja szeretetét, életörömét.

A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk az új mondókákról, dalokról. Segítünk a szülőknek a dal megtanulásában is. Tanácsokat adunk, hogy milyen egyszerű hangszerek használatával gazdagíthatják az otthoni „zenélést”, továbbá, hogy a zenehallgatáshoz milyen CD-t vegyenek, vagy milyen zenei anyagot töltsenek le az internetről.

8.5.10. Matematikai nevelés:

A matematika napjainkban már nem csupán a régi értelemben vett térformákkal és mennyiségi viszonylatokkal foglalkozik. Kifejlődtek különböző ágai. Ezeket a nagyon formális tudományos megközelítéseket próbáljuk hétköznapijainkban alkalmazni. Az első legfontosabb helyen a gyermek áll.

Életkori sajátosságaiból adódóan egy 2-3 éves kisgyermek képtelen lenne a nagyon absztrakt tudományba belekóstolni. Helyette változatos, konkrét, az életből és a természetből vett tapasztalatok lehetőségeivel kínáljuk őket. Fejlődéséhez ez adja az alapokat és a feltételeket. Tevékenysége – ha kényszermentes – tele lesz szabad próbálkozással. Személyisége, problémamegoldó képessége ez által formálódik. Ezt a folyamatot úgy segíthetjük, ha a tevékenységek gazdag választékát kínáljuk tapasztalatszerzésre. A környező valóság formái, mennyiségi viszonyai mind felfedezésre várnak. Nekünk csupán be kell vinni a gyermekek szellemi látókörébe. Így segíthetjük őt kísérletező tapogatózásában, terelgethetjük természetes kíváncsiságát, cselekvési vágyát. A matematikát először át kell élni, úgy ahogy magától felbukkan az életünkben, ahogy hozzátartozik mindennapi tevékenységeinkhez, életritmusunkhoz.

Piaget szerint, a gondolkodás szemléletes cselekvő szintjén, a megismerés érzékszervi-mozgásos formájában, a felderítés szándékával érdemes kisgyermek számára is matematikai tartalmú tevékenységeket szervezni. Ezt a kiindulást alapul véve beszélhetünk a matematika elsajátításának természetes módszeréről, amelynek fő értéke a gyermekhez történő maximális igazodás.

A matematika megjelenési formái a bölcsődében:

- **Ismerkedve a bölcsődével:** A család és az otthon kis létszámához, méreteihez viszonyítva a bölcsődei környezet „sokasági” élménye meghatározó a gyermek életében. Tájékozódása, „berendezkedése” a különböző lehetőségek kipróbálását igényli tőle, és sok matematikai tartalmú tapasztalathoz juthat (többben – kevesebben, kisebb – nagyobb fogalmak kialakulása).
- **Az önkiszolgáló tevékenységek során:** Öltözködés közben a félresikerült gombolás, fűzés, csatolás, az összecserélt cipő, a fordítva felvett nadrág ráirányítja a gyermek figyelmét az elől-hátul, fölül-alul különbözőségére, a szimmetrikus párok egyformaságaira. A tisztálkodás, a fogmosás, a fésülködés nemcsak a tükör előtti ismerkedés önmaga és társai képével, hanem a test szimmetriájának átélésével, a hosszabb-rövidebb, alacsonyabb-magasabb stb. összehasonlításával is együtt jár. A terítés, a közös étkezések során kifejlődik a gyermekek belső-, ítélőképessége, sőt az egyenlő részekre osztásról is sok tapasztalatot szerezhettek. Az evőeszközök, poharak, tányérok kiosztásánál élénken figyelik mindenkinek jutott-e, ki nem kapott, kinél van kettő. Hiányzik-e a mai napon valaki az asztaluktól, vagy mind a négyen ott vannak.
- **A szabad játéktevékenység során:** A játékok is természetes kihívást jelentenek. A garázst, a tornyot, az alagutat, a házat stb. meg kell valahogy építeni, hogy betölthessék funkciójukat, hogy elég szélesek, magasak, hosszúak stb. legyenek. Ez alatt statikai ismeretekre is szert tesznek (hogyan lehet egy tornyot minél magasabbra építeni anélkül, hogy összedőlne?). A babakonyha, a főzőcske, a „vendégesedi” sok-sok mennyiségi összehasonlításra, összemérésre kínál alkalmat. Bele fér-e? Jut-e mindenkinek? Több? Kevesebb? A boltos, a fodrászos, doktoros, vonatos, postás stb. játékok már tükrözhetnek korábbi élményekből vett matematikai tapasztalatokat. Egy piaci „bevásárlásnál” elhangzó kérdések, az áruk szétválogatása, a főzések módjai a közvetlen élmény hatására nagyon életszerűek lesznek. Kérdéseivel a kisgyermeknevelő természetesen gazdagíthatja a matematikai tartalmakat. Adhat mérőeszközöket, kínálhat áruféleségeket, segíthet a fizetőeszközök kitalálásában.
- **A mozgásos játékok alkalmával:** A futkározás, a mozgás valóságos tárházai a matematikai tapasztalatszerzésnek. A tájékozódást legjobban fejlesztik a bújócskák, fogócskák („Ki szalad az én házamba?”, kisgyermeknevelő vagy fürgébb társ megfogása, pillangókergetések...) és a dobást igénylő játékok. Mozgás közben a távolságok becslése, összemérése, a gyorsulással kapcsolatos tapasztalatok kincset

érnek majd a későbbi tudományos ismeretek elsajátításához. A lépcsőn való közlekedés is nagy kihívás a bölcsődés korú gyermekek számára. a korlátba kapaszkodva, vagy kisgyermeknevelőjük kezét fogva szaporábban lépegetnek, és közben játékosan számlálják a lépcsőfokokat, mintegy ritmust adva ezzel a mozgásnak.

- A gyarapodó játékok mennyiségi tapasztalatai (pl.: „Ki játszik ilyet, majd megmondom milyen.” – Most már sokan vagyunk...), az énekes játékok változatos térformái (Tekeredik a kígyó, Koszorú, koszorú, Megy a zsiki-zsiki-zsiki...) mind-mind természetes módon átélhetővé teszik a matematikai ismereteket.
- A homokozás, a gyurmázás, az agyagozás, a vizezés során szerzett térfogat és tömegmérési tapasztalatok mellett a topológiai és más geometriai átalakítások tanulságai is ott sorjáznak a gyermekek játékaiban, alkotásiban. Összehasonlítanak, relációkat állapítanak meg, hozzátesznek, elvesznek – szinte észrevétlenül végzik a matematikai és logikai műveleteket a cselekvő gondolkodás szintjén.

Ezek a példák is jelzik, hogy a legelemibb élethelyzetekből elindulva ki lehet találni olyan tevékenységeket, amelyek tartalmazzák mindazokat a tudnivalókat, amelyek szükségesek egy 2-3 éves gyermek képességeinek fejlődéséhez. Az öncélú szétválogatás, sorba-rendezés, számlálás, mérés, formaismeret csak formális ismerethez vezet. Az élet a maga teljességével széles-látókörűséget, rugalmas megoldási módokat, összefüggéseiben működő eljárásokat kíván meg a benne eligazodni szándékozó gyermektől.

Nem véletlenül mondta Comenius, hogy a matematikai ismeretek a tehetség köszörű kövei, a bölcsesség kulcsai. Ezért tartjuk fontosnak, hogy kínáljunk, szervezzünk, biztosítsunk a gyermekek számára minél több matematikai tartalommal dúsított tevékenységet.

8.5.11. Környezeti nevelés

Földünkön a környezeti válság jelei tapasztalhatók. Mai világunkban mindennapi problémát jelentenek azok a környezeti nehézségek és az ezekből fakadó ökológiai kérdések, melyek a társadalmi, kulturális, politikai és gazdasági környezetünkkel szoros összefüggésben állnak. Egyre többünknek egyre többet kell tenni szennyezett vizeink, fogyó erdeink, kipusztuló félben lévő állataink védelme érdekében. „A környezeti nevelés alapjaiban erkölcsi kihívás. Egy új ember-kép polgári erkölcsé hordozza magában azt a környezetkultúrát, amely feltétele társadalmunk és Földünk fenntarthatóságának.” (Havas Péter 2001). A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja. Mindig a felnőtt

közvetítésével valósul meg a gyermek és a környezet közötti kapcsolat. A természet szeretete, védelme, a természettel való együttélés, a természethez való kötődés, mélyről fakadó szellemi, lelki életünk meghatározója. Bölcsődénkben nemcsak a környezet megvédésére kívánunk nevelni, hanem a környezettel való együttélésre is. Bízunk gyermekeinkben, hogy egyre többen lesznek, akik megtalálják a természet és a társadalom összhangját.

Célja:

- Gyermekeink szerezzenek minél több ismeretet és tapasztalatot az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Bölcsődénk teremtsen olyan környezeti mintát a gyermekek és a családok számára, ahol megjelenik a környezettudatos életmód.

A kisgyermeknevelő feladatai:

- Gondoskodják arról, hogy a különböző tevékenységekben egyaránt jelenjen meg a környezeti nevelés (pl. játék, tanulás, társas-és közösségi élet, a munka jellegű tevékenységek).
- Fokozatosan, lépésről-lépésre, a folyamatba aktívan beavatkozva vállaljon részt a gyermekek környezeti tudatosságának fejlesztésében. A szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek kialakítása a csoportszobában és a játszóudvaron egyaránt.
- A környezeti neveléshez kapcsolódó programok tervezése és a lebonyolítása (pl. takarítási világnap, állatok világnapja, víz világnapja, föld napja).

A csoportszoba, mint a környezeti nevelés helyszíne:

Bölcsődénk két gondozási egysége a környezeti nevelés feltételeinek megfelelnek. A csoportszobáinkban a közvetlen megfigyelést segítő természetes élősarok van kialakítva, ahol a gyerekek az év során folyamatosan tevékenykedhetnek.

- **Akvárium:** A gyerekek, és a szülők segítségével telepített akvárium folyamatosan megfigyelési lehetőséget biztosít a víz minőségi változásának, a vízi növények és állatok kapcsolatának megfigyelésére. A közösen vásárolt halak, növények gondozása során a gyermekek személyes kapcsolatba kerülnek velük. A felnőttek példáját követve óvják, gondozzák őket.
- **Növénygondozás – ápolás:**
  - ✓ A gyermekek részt vehetnek a virágok gondozásában (ültetés, gondozás/locsolás). Figyelemmel kísérik fejlődésüket, növekedésüket.

- ✓ Az évszaknak megfelelő 1-2 szál otthoni virágos kertből hozott virág megfigyelésével tapasztalatokat szereznek a virág részeiről, illatáról stb. Az így szerzett tapasztalatok gazdagítják a gyermekek ismereteit.
- ✓ Terméseket folyamatosan gyűjtünk az év során, és megfigyeljük azokat. Közös tisztítjuk, fogyasztjuk.
- ✓ A nehezen megfigyelhető természeti jelenségek, rügyfakadás, hagymahajtás, búza stb. csíráztatás, gyümölcságak hajtása, a csoportszoba természetsarkában történik. A szülők bevonásával a gyermekek folyamatosan tevékenyen vesznek részt a gyűjtő munkában.
- **Természetsarok:** Az év során folyamatosan bővítjük a természetsarkokat. A gyerekek szülei segítségével gyűjtik a terméseket, ásványokat, kavicsokat, természetes anyagokat – faháncs, csigaház, kagyló, gyökérdarabok stb. – ezek egy részét felhasználjuk díszítéshez és a különböző tevékenységek során(pl. ének-zene, matematika, irodalom, alkotó tevékenységek).

Az bölcsődekert, mint a környezeti nevelés helyszíne:

- **A veteményeskertben** kora tavasztól késő ősziig tevékenykednek a gyermekek (talaj előkészítés, veteményezés, dugványozás, palántázás, gereblyezés, locsolás, gyomlálás, betakarítás. Ezekhez a munkálatokhoz megfelelő eszközökkel rendelkezünk (pl. gyermekek méreteinek megfelelő kerti szerszámok, kosarak, locsolók).
- A csoportok udvarán kialakított **virágoskert** részeket a gyermekek folyamatosan figyelik, gondozzák. Itt alkalmuk nyílik megfigyelni, összehasonlítani a virágokat.
- **Madáritató** kialakítását tervezzük. Ez lehetőséget nyújtana arra, hogy a gyermekek a bölcsőde környékén élő madarakat megfigyeljék.
- **Madáretetőket** helyeztünk el a fák törzsein olyan magasságban, hogy gyermekeink maguk gondoskodhassanak a madarak téli etetéséről. A madár eledel beszerzéséhez a szülők segítségére mindig számíthatunk.
- **Rovarok és bogarak** megfigyelését ősztől tavaszig végezhetik a gyermekek a kertben. Nagyító segítségével közelről is megfigyelhetik pl. a hangyák és más rovarok alakját, színét, mozgását.

8.5.12. Egyéb tevékenységek (munkatevékenységek)

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az ön és egymásról- és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. önálló öltözködés, önkiszolgálás étkezések alkalmával, babafürdetés,

viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssláda készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhat, és bármikor kiléphet, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Munkatevékenység:

A munkatevékenység ismertetése előtt szeretnék visszautalni a bölcsődei nevelés főbb helyzeteinél (8.4.2.) említett játék meghatározásra: „...*a gyermek számára a játék tanulás, a játék munka, a játék a nevelés komoly formája.*”

Ebből kiindulva, természetes, hogy a munka a bölcsődés gyermek számára játékos jellegű, fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. Értéke elsősorban az együttműködési képességek fejlesztésében rejlik. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztőhatást.

Bölcsődénkben az alábbi munkajellegű tevékenységeket végezhetik a gyerekek:

- Önkiszolgálás (pl.: étkezések alkalmával részt vállalhatnak az asztal megterítésében)
- Gondozási feladatok (pl.: önállóan lehet WC-t használni, mosakodni, vetkőzni vagy öltözni,).
- Kerti munka, ill. növények gondozása (pl.: lehet magvakat cserépbe vagy kertbe ültetni és azokat locsolni).

A kisgyermeknevelő feladata a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint végezhesen munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek az őket érdeklő munkatevékenységek elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.

- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermeknek, és kisgyermeknevelői felügyelet mellett teljes önállósággal végezhessek azokat.

9. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

9.1. Igénybevétel módja

A bölcsődei ellátás igénybevétele²²önkéntes, az ellátást igénylő szülő/törvényes képviselő kérelmére történik. Elsősorban, az alapellátás keretén belül azoknak a 20 hetes és 3 év közötti gyermekeknek nyújtunk napközbeni ellátást, akiknek a szülei munkavégzésük miatt nem tudnak gondoskodni gyermekük napközbeni ellátásáról. Az igénybevétel további lehetőségét a szakmai programunk 3.1. és 3.2. pontja tartalmazza (8.o.).

Ellátás iránti kérelem benyújtása²³:

A kérelem benyújtásához bölcsődénk formanyomtatványt biztosít a szülő/törvényes képviselő részére, melyet a bölcsőde e-mail címén (bolcsimicimacko@gmail.com) kérhet a szülő, vagy intézményünk honlapjáról letölthető. (<http://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek/letolthetodokumentumok/felvetel-iranti-kerelem>).

A bölcsődei ellátásra irányuló kérelmet egész évben folyamatosan, a szolgáltatás igénybevételét megelőző legfeljebb 2 hónapon belül, személyesen vagy elektronikus úton a bolcsimicimacko@gmail.com e-mail címre, közvetlenül a bölcsőde vezetőjének írásban kell benyújtani/megküldeni.

Az ellátás iránti kérelem benyújtását követően a bölcsőde vezetője írásban értesíti a szülőt a felvételi eljárás eredményéről, amennyiben a gyermek felvétele biztosított a beiratkozás időpontjáról, az ellátás megkezdésének napjáról és a fizetendő személyi térítési díj összegéről. Abban az esetben, ha a gyermek felvétele üres férőhely hiányában nem biztosítható, a kérelmet várólistára helyezi,

A gyermek bölcsődei felvételének gyakorlata intézményünkben:

- A gyermekek felvételéről a bölcsődevezetője dönt.²⁴
- Védelembe vett gyermekek felvétele kötelező.
- A felvételi eljárás során előnyt élveznek:

²² Vonatkozó jogszabály: 1997. évi XXXI törvény 31.§ (1)-(2) bekezdés

²³ Ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtására vonatkozó jogszabályok: 1977.évi XXXI törvény 29.§ (1) bekezdés b)-c) pontja és a 31.§ (1) bekezdés; NYMJV Közgyűlésének 29/2007.(IX.25.) KGY r. 16.§ (1) b) pontja.)

²⁴ Vonatkozó jogszabály: gyvt. 32.§ (1) d) pontja; NYMJV Közgyűlésének 29/2007.(IX.25.) KGY r. 16.§ (1) és (8) bekezdés.

- ✓ akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll,
- ✓ a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult szülő gyermeke,
- ✓ akit egyedülálló szülő nevel,
- ✓ akinek családjában három vagy több gyermeket nevelnek,
- ✓ akinek egyik szülője munkaképtelen,
- ✓ akinél egészségügyi vagy szociális indok áll fenn.

9.2 Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció

Gyermekek részéről:

- A gyermek társadalombiztosítási igazolványa (TAJ kártya)
- A gyermek lakcímet igazoló hatósági igazolványa (lakcím kártya)
- A gyermek egészségügyi kis könyve védőoltás melléklettel

Szülők részéről:

- A szülő(k)/gondviselő(k) személyi azonosságát igazoló okiratok (személyazonosító igazolvány, lakcímet igazoló hatósági igazolvány)
- Munkáltatói igazolás(ok)
- Nyilatkozat a kedvezményes gyermekétkeztetés igénybevételéhez. A nyilatkozatot a bölcsődevezető a felvételtől szóló tájékoztatással egyidőben megküldi a szülő részére, vagy letölthető az intézmény honlapjáról (<http://gyermekjolettialapellatas.hu/bolcsodek/letoltheto-dokumentumok/felvetel-iranti-kerelem-nyilatkozat-ingyenes-gyermeketkezes-igenybevetelehez/>)

Amennyiben indokolt

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot megállapító határozat, a bölcsődében elhelyezendő gyermek vonatkozásában.
- Szakorvosi igazolás a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékosságokról. A családban nevelt bármely gyermek esetében kiadott igazolás érvényesíthető a bölcsődei ellátás során. A szakorvosi igazolás helyett a vármegyei kormányhivatalok által kiadott emelt összegű családpótlék kifizetéséről szóló igazolás is elfogadható.
- 3 vagy több gyermekes család esetén a vármegyei kormányhivatalok által kiadott emelt összegű családpótlék kifizetéséről szóló igazolás.

- Nevelésbevételi gyámhatósági határozat a bölcsődében elhelyezendő gyermek vonatkozásában.

9.3. Az ellátás megszüntetésének módja

Az ellátás megszüntetését a szülő/törvényes képviselő és a bölcsődevezetője egyaránt kezdeményezheti az alábbiak szerint:

- A határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam leteltével.
- Az ellátás megszüntetését a szülő kezdeményezi.
- A gyermek a nevelési év²⁵ végéig betölti a 3. életévét, vagy indokolt esetben²⁶ a 4.életévét és óvodába felvételt nyert.
- A bölcsődevezető a bölcsődei ellátást megszünteti, ha az ellátást kérelmező szülő a bölcsőde házirendjét ismételten súlyosan megsértette, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.
- Az ellátás megszüntetéséről a bölcsődevezető minden esetben, írásban tájékoztatja a szülőt/törvényes képviselőt

9.4. Az óvodaérettség

A 2-3 éves kor közötti gyermek fejlődésének főbb jellemzői

- Erre a korra a gyermekek nagy- és finom motorikája is sokat fejlődik. Felmásznak, leugranak, futnak, és tárgyakat is el tudnak dobni nagyobb távolságra. Mozgáskoordinációjukat mutatja, hogy már futóbiciklin is meg tudnak ülni. Egyre hosszabb ideig, célzottabban manipulálnak, kísérleteznek a tárgyakkal. Jó kéz- és ujjkoordinációval rendelkeznek, szeretnek kis méretű játékszerekkel játszani. Szívesen rajzolnak vonalakat és gyurmáznak, de a mozgás a lényeg, a végeredmény még nem igazán érdekli őket.
- Már tudnak válogatni szín, méret, alak stb. alapján. Reprezentációs képességeik fejlődése révén képesek egy tárgyat egy másikkal helyettesíteni (pl. egy kocka lehet autó, egy bot seprű), valamint az „úgy tesz, mintha”-játékok egyre komplexebb formái jelennek meg, amelyek már tevékenység sorozatokat is magukban foglalnak (pl. fürdetés, lefektetés egymásutánja). Ezekben a játékokban a környezetükben tapasztalt eseményeket jelenítik meg. Konstrukcióik egyre összetettebbek és többféle anyagot is

²⁵ Bölcsődei nevelési év időtartama: tárgyév szeptember 1. napjától, következő év augusztus 31. napjáig.

²⁶ 4. életévet követő augusztus 31. napjáig biztosított bölcsődei ellátás indokoltsága: Az előző nevelési évben a gyermek még nem érte el az óvodai nevelésre való érettséget.

felhasználhatnak hozzá (pl. istállót építenek a háziállatoknak, garázst az autóknak, pályát a kisvonatoknak).

- Elsősorban még a felnőttek érdeklik őket, de már a társakkal is kezdenek interaktívan játszani. Általában és a játékok során is többet beszélnek, a kívánságaikat pedig szóban is kifejezik. Sokat kérdeznek – ezt nevezzük a „mi ez?” korszaknak. Szeretnek mesét hallgatni, mondókázni, énekelgetni. Összetett mondatokban rövid történeteket már el tudnak mesélni.
- Önállósági törekvéseik erősek és büszkék arra, amit elértek. Egyre inkább felismerik mások érzéseit. Az életkor előrehaladtával jobban ismerik és várják a megszokott eseményeket, azok szerkezetét, sorrendjét és időbeliségét.

Az óvodáért bölcsődés gyermek jellemzői:

- A gyermek érzelmileg érett a szülőtől való elválásra, tudja, hogy érte fognak jönni.
- Gazdag szókincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel, gyermekkel. Érthetően ki tudja magát fejezni, ha valamit szeretne, vagy valami baja van, tud kommunikálni a társaival. Ez nem feltétlenül összetett mondatokban történő választékos beszédet jelent, viszont az értelmezhető kommunikáció fontos.
- Jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára.
- Már nem csak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, szívesen játszik együtt társaival is.
- Érdeklődik minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben.
- Nagyon sok területen önálló, pl. egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik, legfeljebb apró segítséget igényel.
- Nappalra megbízhatóan szobatiszta. Ez ugyan törvényileg nem előírt feltétel, de vannak olyan óvodák, melyekben nem állnak rendelkezésre a pelenkaváltás tárgyi feltételei. Ha a gyermek alvásközben még pelenkát használ, mindenképpen szólni/egyeztetni kell az óvodapedagógussal.

10. TÁJÉKOZTATÁS

- **A gyermek fejlődésével kapcsolatos tájékoztatás:** A szülőket a gyermek 1 éves koráig havonta, azontúl 3 havonta, a családi füzetben, írásban tájékoztatja a kisgyermeknevelő az elmúlt időszak fejlődésben bekövetkezett változásairól (előrehaladásról/fejlődésről, az esetleges fejlődés béli megtorpanásokról vagy visszaesésekről).
- **A napi eseményekkel kapcsolatos tájékoztatás:** A gyermek reggeli átvételekor és a délutáni hazaadások alkalmával van lehetőség a szülők és kisgyermeknevelők közötti rövid, informális interakciókra, a gyermekkel bekövetkezett napi események történésiről.
- **Az ellátást igénybe vevőket érintő formális információkat** és elérhetőségeiket a 3.sz. táblázat tartalmazza

3.sz. táblázat

Megnevezése	Elérhetősége	Megjegyzés
Szakmai Program	Gyermekcsoportban, vagy a bölcsődevezetői irodában. Letölthető az intézmény honlapjáról: http://gyermekjolestialapellatas.hu	Szülői kérésre az információkat e-mailben is megküldjük. Bölcsődénk e-mail címe: bolcsimicimacko@gmail.com
Házirend	Gyermeköltözőben található faliújságon, A bölcsőde facebook oldalán	
Gyermek-csoport aktuális programja	Gyermeköltözőben található faliújságon, A gyermekcsoport facebook oldalán	
Bölcsőde aktuális programja	Gyermeköltözőben található faliújságon, A bölcsőde facebook oldalán	

11. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

11.1. Az ellátást igénybe vevők jogai

- Az ellátást teljeskörűen igénybe venni, egyéni bánásmódban részesülni.
- Joga van minden fontos kérdésben a tájékoztatáshoz, adatai védelméhez, a nyilvántartásba és a dokumentumokban való betekintéshez.
- Az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem.
  - ✓ A bölcsődevezetője köteles biztosítani, hogy az ellátott adataihoz, a vezetett nyilvántartásokhoz illetéktelenségű ne jusson hozzá.
- Tájékoztatást kapjon a gyermekjogi képviselő tevékenységéről, az általa nyújtott jogorvoslati lehetőségekről. A gyermekjogi képviselő tevékenységéhez kapcsolódó információkat a 4.sz. táblázat tartalmazza.
  - ✓ Az ellátást igénybe vevők, az ellátást nyújtó kötelezettségzegése és a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos problémák esetén panasszal élhetnek, amelyet a bölcsődevezetőjéhez, illetve a fenntartóhoz lehet szóban vagy írásban benyújtani. Az írásban beadott panasz kezelése egyéni, vagy ha egy javaslat, észrevételtöbb szülőt érint, akkor közös.

4.sz. táblázat

Neve:	Dr. Kovács Attila
Elérhetőségei:	+36-20-489-9523 attila.kovacs@ijb.emmi.gov.hu
Tevékenységi köre:	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére • Segít a szülőnek/törvényes képviselőnek panasa megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását.

	<ul style="list-style-type: none"> • Segíti a gyermeket az állapotának megfelelő ellátáshoz való hozzájutásban, a gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszélésén, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat elhelyezési értekezletén az ezzel kapcsolatos megjegyzések, kérdések megfogalmazásában. • Eljár a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője felkérése alapján. • Eljár az érdek-képviseleti fórum megkeresése alapján; • A gyámhatóság kirendelése alapján képviseli a gyermeket a nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban.
--	---

11.2. Bölcsőde munkavállalóinak jogai

- Az egészséges és biztonságos munkavégzéshez szükséges törvényi előírásoknak megfelelő munkafeltételekhez.
- Véleménye kinyilvánítására, munkája elismerésére, megkapni a munkavégzéssel kapcsolatos megbecsülést.
- Emberi méltósága és személyiségi jogainak tiszteletben tartására.
- Segítségnyújtásához szakmai tudásuk gyarapításához.
- Alakítsa a bölcsődei csoport életét, a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának és a bölcsőde szakmai programjának figyelembevételével megválasztott pedagógiai módszereket és eszközöket önállóan alkalmazza.

11.2.1. Elvárás a dolgozók felé

- A felkészült és lelkiismeretes munkavégzés,
- a szülőkkel való jó kapcsolatra, partneriegyüttműködésre törekvés,
- a gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása, valamint
- az ellátás szakmai programjában és házirendjében megfogalmazott szakmai és adatvédelmi szabályok betartása.

12. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSA

12.1. Kötelező továbbképzések

A kötelező továbbképzés olyan szakmai továbbképzés, amely a kisgyermeknevelői munkakör tekintetében szükséges, lényeges alapkompenciák megszerzésére irányul. A továbbképzések ütemezésének és nyilvántartásának nyomon-követhetősége érdekében a bölcsőde vezetője továbbképzési ütemtervet készít, mely az éves munkatervben megtalálható. Az ütemterv tartalmi és formai követelményeire a 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet 15.§-ban foglaltak az irányadók.

12.1.1. Bölcsődevezető

- A bölcsőde vezetője szociális szakvizsgával rendelkezik, ebből adódóan a 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet 1.§ (2) bekezdés e) pontjában foglaltak szerint mentesül a szociális ágazati vezetőképzésen való részvétel alól.
- A továbbképzési kötelezettségét a 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendeletben foglaltak szerint kell teljesítenie, a kisgyermeknevelőkkel megegyező program szerint.

12.1.2. Kisgyermeknevelők

- A 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendeletben foglaltak szerint a **kisgyermeknevelők** továbbképzési kötelezettségüket minősített továbbképzésen való részvétellel és a program szerinti feltételek teljesítésével teljesíthetik. A továbbképzés továbbképzési időszakokban történik. A továbbképzési időszak tartama négy év. A továbbképzési kötelezettség teljesítéséhez az előírt továbbképzési pontok legalább 20%-át kötelező továbbképzés teljesítésével kell megszereznie. A továbbképzésre kötelezett a fennmaradó továbbképzési pontokat megszerezheti kötelező, bármely munkakörhöz kötött vagy választható továbbképzés teljesítésével, azzal, hogy választható továbbképzés teljesítésével legfeljebb az előírt továbbképzési pontok 40%-a teljesíthető.
- A személyes gondoskodást végző személyek nyilvántartásba vételéről szóló igazolással minden kisgyermeknevelőnek rendelkeznie kell. Igazolásaiknak érvényességét az éves továbbképzési ütemterv tartalmazza.

12.1.3. Dajkák

- A bölcsődei dajkák képesítési követelményei a 15/1998.(IV.30.) NM rendelet 2. melléklete tartalmazza. A rendelet a munkakör betöltéséhez miniszteri rendeletben előírt tanfolyam vagy a 01193003 számú dajka szakképesítés megszerzését írja elő.

- A 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendeletben 1.§-ban foglaltak szerint a 01193003 számú dajka szakképesítéssel rendelkező dajkák esetében fennáll a továbbképzési kötelezettség. Míg a 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet 2.§ (1) bekezdés a) pontjában foglaltak szerinti dajkatanfolyam elvégzését igazoló tanúsítvánnyal rendelkező bölcsődei dajkáknak nincs továbbképzési kötelezettségük.
- Bölcsődei dajkáink a 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet 2.§ (1) bekezdés a) pontjában foglaltak szerinti dajkatanfolyam elvégzését igazoló tanúsítvánnyal rendelkeznek. Mivel a tanfolyam elvégzése nem ad szakképzettséget, így bölcsődénk két dajkájának nincsenek továbbképzési kötelezettségei.

12.1.4. Élelmezésvezető

- Az élelmezésvezető kötelező továbbképzésére a 37/2014.(IV.30) EMMI rendelet 16.§-a az irányadó. A rendeletben foglaltak szerint 5 évente részt kell vennie a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ táplálkozás-egészségügyi tárgyú képzésén. Tanúsítványának érvényességét az éves továbbképzési ütemterv tartalmazza.

12.2. Házi továbbképzések

- Az nevelési év során, négy alkalomra tervezünk házi továbbképzéseket a kisgyermeknevelők részére. A továbbképzések tematikájának elkészítése, a téma feldolgozása és előadása a témafelelős kisgyermeknevelők kompetenciája, melynek elkészítése során figyelembe veszik a kisgyermeknevelői team érdeklődését a különböző lehetőségek vonatkozásában. A továbbképzések moderátora a bölcsődevezetője. Az aktuális nevelési évre tervezett házi továbbképzések ütemtervét a munkaterv tartalmazza.
- A házi továbbképzések mellett kisgyermeknevelőink bölcsődén belüli hospitálásokat végeznek. A hospitálások módszere a megfigyelés. A megfigyelések, a megfigyelt kisgyermeknevelő reflexiójával, és a megfigyelést végző kisgyermeknevelő értékelésével zárulnak. A megbeszélések moderátora a bölcsődevezetője. A megfigyelést végző kisgyermeknevelő a látogatását követő 5. napon az írásban rögzített hospitálási jegyzőkönyvet az értékeléssel együtt átadta a megfigyelt kisgyermeknevelőnek és a bölcsőde vezetőjének. Összegző értékelésében rámutat a megfigyelt kollégánál kiemelkedő és a fejleszhető területeire.

13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025 április (hó) 1. (nap)

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága ...../2025.(.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Koszta Györgyné bölcsoveveto Dátum: 2025.03.06. Aláírás:
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

14. IRODALOMJEGYZÉK

1. A Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja. 2023.
<http://www.magyarbolcsode.hu>
2. dr.Nyitrai Ágnes – Murányi Beáta – Szurominé Balogh Mónika: Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények. Bp., 2022.
http://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/tud%C3%A1st%C3%A1r/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezm.pdf
3. Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe. Magyar Bölcsődék Egyesülete, 2022.
4. Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása. Szerk.: dr. Darvay Sarolta. Eger, Líceum Kiadó. 2021. ISSN 2063-4706
5. Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél. BOMI, Bp., 1979.
6. Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához. BOMI, Bp., 1989.
7. Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél. BOMI, Bp., 1981.
8. Játék a bölcsődében – Módszertani levél. NCSSZI, BP., 2003.
9. Forrai Katalin: Ének a bölcsődében. Co.: 1994. Kilencedik kiadás EMB Zeneműkiadó Kft, ISBN 978 963 330 7496
10. Oktatási Hivatal: Kiegészítő útmutató 2. javított változat „A bölcsődében, mini bölcsődében pedagógus munkakörben foglalkoztatottak részére”.
<http://www.oktatas.hu>
11. dr. Nyitrai Ágnes – Murányi Beáta – Szurominé Balogh Mónika: Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. Napközbeni kisgyermek ellátási szolgáltatások. Bp., 2022. <https://macske.hu/wp-content/uploads/2022/02/macske.hu-feladatok-napkozbeni-kisgyermekellatasi-szolgaltatasok-standard-220215-fin.pdf>
12. dr. Majoros Mária, Ajtai Zsoltné Kollár Mónika, dr. Darvay Sarolta: Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása. Líceum Kiadó. 2021. ISBN 978-963-496-167-3.
13. Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében. Magyar Bölcsődék Egyesülete, 2021.
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecs_emoaplalas_oldalak
14. Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében Magyar Bölcsődék Egyesülete, 2021.

https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu

15. Henter Izabella – dr. Mramurác Éva – Szabó Zsuzsanna: Táplálkozástani és ételmezéstani ismeretek. Eger, Líceum Kiadó. 2013. ISBN 978-963-9894-90-07
16. A család és a bölcsőde kapcsolata. Módszertani levél. Kézirat. Magyar Bölcsődék Egyesülete, Pedagógus - Pszichológus Tagozat anyaga. 2007.
17. Círóka Maróka (szöveggyűjtemény) Összeállította: Pósfai Ferencné – Sebestyén Bianka, Nyugat-dunántúli Regionális Módszertani Bölcsőde, Szombathely, 2005. ISBN 963 003 6576
18. Gyöngy Kinga: Első lépések a művészetek felé I. – A vizuális nevelés és az anyanyelvi-irodalmi nevelés lehetőségei kisgyermekkorban. Budapest – Pécs, Dialog Campus Kiadó. 2015. ISBN: 978-615-5376-53-5
19. Gyöngy Kinga: Első lépések a művészetek felé II. Az ének-zenei nevelés lehetőségei kisgyermekkorban.. Budapest – Pécs, Dialog Campus Kiadó. 2015. ISBN: 978-615-5376-54-2
20. Katona Krisztina (2017b): A koragyermekkorai beszédfejlődés támogatása. In: Jávorka Gabriella (szerk.) Bölcsődevezetők kézikönyve: Kisgyermeknevelők szakmai-módszertani tudástára. 14. kiegészítő kötet, 2017. október, C2, cserelapos kézikönyv, 1-26.
21. Magyar Szabvány MSZ 24203-7 Nevelési és oktatási épületek. 7. rész Bölcsődék. Magyar Szabványügyi Testület, 2022.
22. A pszichológia alapjai. Szerk.: Bernáth László – Révész György. Tertina Kiadó, Bp., 1997.
23. Az egészséges csecsemő és gyermek fejlődése és gondozása. Szerk.: Dr. Pikler Emi. Medicina Könyvkiadó, Budapest, 1978.
24. Csatári Irén (szerk.): Fürdetés – a gondozás művészete. Pikler – Lóczy Társaság a kisgyermekéért. Bp., 2002.
25. Kádár Annamária: Mesepszichológia – Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban. Kulcsluk Kiadó Kft, 2013. ISBN 978-963-89419-6-1
26. Kádár Annamária: Mesepszichológia 2. – Útravaló kényes nevelési helyzetekhez. Kulcsluk Kiadó Kft, 2014. ISBN 978-615-5281-17-4
27. Keményné dr. Pálffy Katalin: Alapozó pszichológia. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 2006. ISBN 978-963-19-5879-9
28. Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Libri Könyvkiadó. 2016. ISBN 978-963-310-799-7

29. Pukánszky Béla – Németh András: Neveléstörténet. Nemzeti tankönyvkiadó, 1995.
30. Tardos Anna: Neveléstan I-III. (Csecsemő- és gyermekgondozónő, gyermekápolónőképző egészségügyi szakiskolák hallgatói részére). Egészségügyi Minisztérium, 1975.

15. MELLÉKLETEK

1.sz. melléklet: Megállapodás minta

2.sz. melléklet: Szervezeti és működési szabályzat

10. sz. Katica Bölcsőde

SZAKMAI PROGRAM

2025

Tartalomjegyzék

1.	A BÖLCSŐDE ALAPADATAI.....	3
2.	Kapcsolódások JOGSZABÁLYI -és releváns MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL ..	4
2.1.	Működéssel kapcsolatos szabályzók	4
2.2.	Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók.....	4
2.3.	Módszertani szabályzók	5
3.	AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS TERÜLET JELLEMZŐI	6
4.	BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI.....	8
5.	SZEMÉLYI FELTÉTELEINK.....	8
6.	TÁRGYI FELTÉTELEINK	9
7.	NEVELÉS-GONDOZÁSI FELADATOK.....	10
7.1.	Alapellátásban	10
7.1.1.	Alapelvek	10
7.1.2.	Nevelési célok	12
7.1.3.	Nevelési feladatok.....	13
7.1.4.	Bölcsődei nevelés főbb helyzetei	15
7.2.	Szolgáltatások.....	20
8.	AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	20
8.1.	Igénybevétel módja	20
8.2.	Igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció	23
9.	TÁJÉKOZTATÁS	24
10.	AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI.....	28
11.	A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSA	30
11.1.	Kisgyermeknevelők	30
11.2.	Bölcsődei dajkák.....	30
11.3.	Konyhai dolgozók.....	31
12.	A LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	32

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve	10. sz. Katica Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Tőke utca 1.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – Péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	104
Telefon	06-42-431-224, +36-30-326-5478
E-mail	bolcsodekatica@gmail.com
Honlap	http://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek/10-sz-katica-bolcsode/
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	Nyíregyháza Megyei Jogú Város polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750, +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Szakács Balázsne bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2028.10.30.
Készítésének dátuma	2023.10.30.

2. Kapcsolódások JOGSZABÁLYI -és releváns MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orzagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe(2022)https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_issuu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
  - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)
<https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
  - Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)

https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodek_nek_csecsemotaplalas_oldalak

- Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)

https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu

- Tudástár - Csecsemő és kisgyermek ételmezése a bölcsődében (2022)

- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standard – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)

[https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-](https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf)

[02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf](https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf)

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

A bölcsődénk hétfőtől péntekig tartó 5 napos munkarenddel egész évben folyamatosan üzemel, kivétel a fenntartó által jóváhagyott nyári zárva tartás. Ekkor történik bölcsődénkben a kisebb nagyobb karbantartási munkálatok, nagytakarítás.

Katica Bölcsőde 1970-ben épült, 80 férőhelyes bölcsődének, egy 1968-as terv alapján, négy pavilonból és egy gazdasági egységből áll. Jelenleg 104 férőhellyel üzemelünk négy pavilonban.

Bölcsődénk Nyíregyháza északi részén, egy lakótelep közepén található. A bölcsőde szomszédságában északról egy óvoda, délről egy általános iskola, nyugatról pedig egy nagyon szép játszótér határolja. Tiszta levegőjű, fásított, zöld övezetben, csendes környezetben található. Elhelyezkedése minden szempontból szabályoknak jól megfelel. A bölcsőde észak-déli tájolású, a csoportszobák ablakainak mindegyike délre néző.

A bölcsőde teljesen körbekerített, két darab kocsijárata van. A gondozási egységeket két kapubejáraton keresztül közelíthetjük meg.

A bölcsőde gazdasági egysége a főbejárat mellett helyezkedik el, a bölcsőde északi részén, amihez tartozik egy főzőkonyha fekete-fehér mosogatóval, zöldség- és

húselőkészítővel, illetve egy darab tejkenyérrel, élelmiszer és zöldségraktárral. A konyha és a húselőkészítő teljesen megfelel a HACCP programnak. Szakorvos által igazolt diétás étkezést igénylő gyermek számára állapotának megfelelő diétás étrendet biztosítunk. Diétás étrendet szakképzett dietetikus ellenőrzi.

A bölcsődében a modern táplálkozás-tudományi elvek szem előtt tartásával, szigorúan ellenőrzött minőségi követelményeknek (HACCP) megfelelően történik. A bölcsődei ételkészítés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálkozási elveket és normatívákat vesszük figyelembe, úgy, hogy a táplálék:

- minőségileg, és mennyiségileg elegendő és helyes összetételű legyen,
- higiénés követelményeknek megfelelő, élvezhető legyen,
- új ételek, receptek kipróbálása, mely alkalmazkodik a gyermek egészséges életmódra nevelési programunkhoz.

Intézményünkben a korszerű táplálkozás feltételeinek tárgyi és személyi feltételei adottak. Az étrend tervezésekor figyelembe vesszük, hogy a kisgyermek bölcsődei ételkészítésében napi négyeszeri étkezés esetén (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) az ajánlott napi energia, és tápanyagtartalom megfelelő legyen. Étrendünk változatos, mindig idényszerű, ízében összehangolt, szem előtt tartjuk, hogy az önálló étkezésre való nevelés szempontjából is megfelelő legyen. A bölcsődénk saját ételkészítéssel rendelkezik, aki nyolchetes forgórendszerben állítja elő az étlapot. Bölcsődénk rendelkezik főzőkonyhával, amely konyhatechnológiai eljárások alkalmazásával, minőségi alapanyagok felhasználásával, szigorú higiénés szabályok betartásával, megfelelő mennyiségű ételeket állít elő naponta.

Ételérzékenység esetén, orvosi igazolás alapján, egyénre szabott étkezést is vállalunk (tejmentes, tojásmentes, gluténmentes étrend szerint). A diétás étlapot dietetikus állítja elő.

Teljes kiőrlésű gabonákkal, gyümölcsökkel, zöldségekkel, házilag készített krémekkel tesszük változatosabbá az étrendet. Folyadékpótlásra a tiszta víz a legmegfelelőbb. Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermeknevelők a csoportban naponta kóstolják az ételt, és ezáltal informálják a gyermekeket az eléjük kerülő étel minőségéről, illetve ezzel is kedvet kelte az evéshez.

Fontos, hogy figyelemmel kísérjük a gyermekek helyes táplálkozását, mivel ebben az életkorban alapozzuk meg a gyermekek íz világát, és egészségtudatosságuknak kialakulását.

A gazdasági részen helyezkedik el továbbá a mosókonyha, vasalóhelyiséggel és tisztaruha raktárral.

A főbejárat közelében van elhelyezve az gazdasági iroda, vezetőiroda, és az ebédlő.

A gondozási egységeket egy L alakú folyosó köti össze a gazdasági egységgel.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

Család és bölcsőde

A család a "legrégibb" kapcsolatforma, amely létfontosságú szerepet tölt be az emberi kapcsolatokban. A gyermek számára a család biztosítja a szükséges nyugalmat és biztonságot, a fejlődés lehetőségét.

A családdal az együttműködés érdekében fontos:

- A szülők bizalmának megnyerése.
- Elfogadás, tolerancia, egyéni bánásmód a család felé.

A mindennapos kapcsolat nélkülözhetetlen a kisgyermeknevelő és szülő között.

Az óvodákkal is eredményes az együttműködés. Az óvodába menő gyermekekkel bölcsődei környezetben megismerkedik a leendő óvópedagógussal.

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat alakítottunk ki mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülhetnek:

Védőnői Szolgálat, Gyermekorvos, Rendőrség, Nyíregyházi Család- és Gyermejjóléti Központ, Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, Családsegítő Szolgálat, Gyámügyi- és Igazságügyi Főosztály.

Ezen kívül: Egészségügyi Alapellátási Intézménnyel, Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalával.

Hatóságok (például ellenőrzést végző szervek: Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, Észak-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatalának Nyíregyházi Osztálya)

Gyakorlati helyként is működik a bölcsőde ebben az esetben az adott képző intézménnyel.

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

Az intézmény minden dolgozója rendelkezik a munkaköréhez előírt képesítéssel. Mindenkori jogszabályban előírtaknak megfelelő a személyi feltétel.

- 1 fő bölcsődevezető,
- 18 fő kisgyermeknevelő,
- 4 fő bölcsődei dajka,
- 1 fő ételmezésvezető,
- 1 fő szakács,
- 2 fő konyhai kisegítő,
- 1 fő mosónő,
- 1 fő udvari munkás.

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

A bölcsőde épületrendszere a tágas, világos, helységkialakítás jellemző, amely új dimenziókban helyezi a bölcsődei ellátási környezetet. A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet - a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit -, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

A gyerekek gondozása jelenleg 8 csoportszobában folyik. A bölcsődénkben 12 és 14 fős csoportok vannak. Két csoportszobához tartozik egy fürdőszoba, egy átalakító, egy kocsitároló, egy elkülönítő, egy személyzeti WC, ami a szülők rendelkezésére is áll.

Intézményünk, csoportszobáink belső terének kialakítása, színvilága gyermekközpontúságot tükröz. A csoportszoba, a fürdőszoba, az átalakító bútorzata, felszereltsége a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő, kialakításuk modern, praktikus, balesetmentes. A bölcsődei játékeszközök mennyiségben, minőségben, anyagváltozatosságba korcsoportoknak és egyéni sajátosságoknak megfelelő lehetőséget biztosítanak, segítve a társas kapcsolatok alakulását, az empátia és tolerancia készségének kialakulását és az én tudat egészséges fejlődését. A készségfejlesztő, utánozó és szerepjátékok, babák, bábok, mesekönyvek, konstruáló és építőjátékok a nagymozgást fejlesztő járművek, labdák, vizuális neveléshez szükséges játékok, finommotorikát fejlesztő eszközök fogják biztosítani a gyermekek zavartalan játéktevékenységét.

A tágas játszóudvar a levegőztetés színtere, ahol a különféle játékeszközök, csúszdák, homokozók, favonatok, nagymozgásra, élményszerzésre és tapasztalatgyűjtésre adnak alkalmat a bölcsődés kisgyermek számára.

A bölcsőde szakmai programja összhangban van a „Bölcsődei nevelés gondozás alapprogramjával”, az alapprogramban megfogalmazott elvekkel, a mindenkor hatályos jogszabályokkal, mindenekelőtt a gyermeki jogokat rögzítő törvényekkel, a pszichológiai, a pedagógiai kutatások eredményeivel, a módszertani levelekkel, a működtetés egyéb szabályzóival.

A bölcsődei játékeszközök mennyiségben, minőségben, anyagváltozatosságban, korcsoportnak, és egyéni sajátosságoknak megfelelő lehetőségeket biztosítanak. A készségfejlesztő, utánozó, és szerepjátékok, babák, bábok, mesekönyvek, konstruáló, és építőjátékok, nagy mozgást fejlesztő játékok, vizuális neveléshez szükséges játékok, finommotorikát fejlesztő eszközök biztosítják a gyermek zavartalan játéktevékenységét.

A játékkészlet összeállításának szempontjai: egészségügyi, pedagógiai.

A kinti játékok számára külön tároló helyiség áll rendelkezésre.

7. NEVELÉS-GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. Alapellátásban

7.1.1. Alapelvek

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekint. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához. A családokat a családlátogatás során, bölcsődébe való jelentkezésükkor, szülőcsoportos beszélgetéseken, családi programokon, reggel és délutáni átadásukkor tudjuk megismerni. Ha egy család jelzi, hogy segítségre van szüksége, tanácsot tudunk adni, illetve, ha a gyermek olyan tüneteket produkál, amire reagálni szükséges, megpróbáljuk a családot bevonva segíteni, és felajánljuk számukra a megfelelő szakembert.

A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Minden kisgyermek más és más, így a fejlődésük is különbözőképpen megy végbe. Nagyon fontos szem előtt tartanunk kisgyermeknevelőként is és szülőként is, hogy a fejlődést nem szabad siettetni, hagyni kell a saját ütemében haladni. Előfordulhat azonban, hogy a fejlődés valamiféle akadályba ütközik. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a

bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe. Célunk az, hogy kisgyermek szívesen járjanak bölcsődébe.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

A kisgyermek érdekeit helyezzük előtérbe, az egyéni fejlesztést biztosítunk, hangsúlyozzuk a játék, a nevelés elsődlegességét.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő” - rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatoságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti

alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermeki kompetenciaképzés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

7.1.2. Nevelési célok

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak

változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatóként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi/etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést. A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése.

7.1.3. Nevelési feladatok

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával 20 hetes-3 éves egészséges gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődésének elősegítése.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez

igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására.

Gondoskodunk a kornak megfelelő ételekről, szükséges nyugodt légkörről, megfelelő időről mindenhez. Biztosítjuk a rendszeres testmozgás, a napi levegőn való tartózkodást, a megfelelő udvari mozgásfejlesztő játék: homokozó, mászóka, motor, csúszda, stb., és csoportszobai játékok segítségével. A csecsemőnek hempergőben kell megfelelő helyet biztosítani a mászáshoz, kúszáshoz. A levegőzés időpontja, mértéke, az évszaknak, időjárási viszonyoknak, gyermekek életkorának megfelelően van megválasztva. Nyáron a nap nagy részét a játszóudvaron töltik a gyerekek, a napsugarak jótékonyan hatnak a gyermekek egészségére.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának szinterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédkészségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

7.1.4. Bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál nincs helye. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése.

A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Lényeges, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre, mivel az egyes mozzanatok megtanulása gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására. A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események – öltöztetés, tisztázás, étkezés, alvás - a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg, s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt. A jó gondozás meghatározói a megfelelő légkör, a gyermek próbálkozásaihoz kellő idő biztosítása, önállóság elősegítése, a gyermek kompetenciának figyelembevétele, szeretet, empátia, azonos sorrend.

Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

Biztosítják az öntevékenység és a szabad választás lehetőségét. A játékok a nap folyamán mindig elérhetőek, a gyermek bármikor beléphet és kiléphet a tevékenységből.

Érvényt szereznek a megfelelő viselkedési szabályoknak, melyek védik a játszó gyermeket.

Hozzásegítik a gyermekek ahhoz, hogy siker élménye legyen.

A folyamatos napirend teszi lehetővé, hogy a gyermek a lehető legtöbb időt tölthesse játékkal a nap folyamán.

Nagy hangsúlyt fektetünk az optimális, inger gazdag környezet kialakítására, a nyugtató színharmóniára, és arra, hogy a játékkészlet összeállításának pedagógiai szempontjai érvényesüljenek.

Arra törekszünk, hogy a játékszerek ösztönözzék a gyerekek tevékenységét, és segítsék elő a korosztálynak megfelelő tevékenységi módok kibontakozását. A játék színe, nagysága, formája, fokozhatja pedagógiai értékét azáltal, hogy felkelti a gyerek érdeklődését, vonzza, csalogatja, változatos, színes játékkészlet segíti az önálló, szabad játékot, a gyermek aktivitásának, kreativitásának kibontakozását:

A gyermekek tevékenységéhez szükséges játékeszközök mennyisége és minősége kielégítő.

Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Még több lehetőséget kínál a benti nagymozgásos játékokkal felszerelt külön helyiség használata. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

Mondóka, ének

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő

ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmet kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez.

A ritmus játékos mozgása, tapsolása, kopogása, a dallam lüktetése a gyermeket mozgásra készíti. Amikor éneklünk a nyelvet a zenével kapcsoljuk össze, egy-egy szép dal derűs, megnyugtató légkört teremt.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál végzett zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókinccs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

A jó mese és a gyermekvers hangzásban, ritmusban, hangulatban, képi megjelenésben felülmúlja a hétköznapi beszédünket. A vers és a beszéd mozgásra serkenti a kisgyermeket, ugrál, tapsol, forog, ringatózik.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A helyzetek alakítását, alakulását a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapota és ebből fakadó igényei befolyásolják elsősorban.

Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység - az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés -, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása.

A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

A vizuális tevékenységek az ábrázolást, képalkotást elősegítő tevékenység.

Az alkotó tevékenységhez minden lehetséges anyagot és eszközt felhasználunk: ceruza, zsírkréta, ecset, gombfesték, kézfesték, kréta, kő, termés, agyag, só gyurma, különböző színű és méretű papír, olló, tábla.

A gyermekrajz fejlődése párhuzamos az értelmi fejlődéssel. 1,5 -2 éves kor körül a gyermek felfedezi, hogy a ceruza nyomot hagy a papíron, ide-oda húzogatja, a papír széle sem korlátozza mozdulatait. Magát a cselekvést élvezzi, nem a papírra kerülő vonalat –ez a lengő firka korszaka. A 3. életévben már hasonlóságot tapasztalunk a rajz és a magyarázat között.

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Megismertetjük, tapasztalatokat közvetítünk a környezettudatos magatartás megalapozása érdekében a természeti (állatok, növények, termések, időjárás, évszakok jellemzői stb.) és a társadalmi (családi szerepek, foglalkozási szerepek, hagyományok, ünnepek stb.) környezet, a játéktevékenységen, és az egyéb tevékenységeken keresztül. A bölcsődés gyermeket a természetből elsősorban az állatok érdeklik, érdeklődve figyelik azokat, utánozzák hangjukat, mozgásukat, testi közelségbe is szívesen kerülnek velük, pl. bátran megfognak

férgeket, rovarokat (az azoktól való utálkozás már felnőttől tanult viselkedés). A folyamatban kiemelt szerepe van a felnőtt, kisgyermeknevelő példamutatásának. Az ismeretek bővítését gyakorlati szinten a szobai- és az udvari játék tevékenységeinek ideje biztosítja. A gyermekkel foglalkozó szakembernek nagy felelőssége van abban, hogy ki tudja-e alakítani, meg tudja-e alapozni a gyermekben a környezetért érzettfelelősségtudatot.

Az állatok és természet megszerettetése az alapja a későbbi környezetbarát (és nem környezetromboló) viselkedésnek.

7.2. Szolgáltatások

A bölcsőde az alapellátás prioritása mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet, ill. más szolgáltató felkérésére szakmai segítőként közreműködhet azok megvalósításában. Szolgáltatás igénybevétele önkéntes.

Alapellátáson túli szolgáltatás. Ezeket a szolgáltatásokat a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekeknek és családjaiknak többletként (a megállapodás szerint rögzített külön díjazás fejében) biztosíthatja a bölcsőde. Ilyen szolgáltatások: az időszakos gyermekfelügyelet, játszócsoport, játék- és eszközkölcsonzés.

A mi bölcsődénkben előfordulhat időszakos gyermek felügyelet. A szülő elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét. Az időszakosan gondozott kisgyermek felvehető egy erre a célra létrehozott csoportba, vagy a normál bölcsődei csoport üres férőhelyeire. Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

8.1. Igénybevétel módja

A gyermekek felvétele egész évben folyamatos. A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szerint a bölcsődébe a gyermek húszhetes korától nevelhető, gondozható harmadik életévének betöltéséig. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig. A felvételi eljárás során előnyben kell részesíteni a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre

jogosult gyermekeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

Kedvezményre jogosultak még a három vagy többgyermekes családok, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő családok, valamint egyedülálló szülő gyermeke.

A bölcsődei felvételt a szülő, illetve a szülő hozzájárulásával kérheti a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos és a család- és gyermekjóléti szolgálat.

A bölcsődébe jelentkező gyerekek szülei felvételi kérelmet nyújtanak be a bölcsőde vezetőjének, a bölcsődei ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző legfeljebb 2 hónapon belül. Bölcsődevezető dönt a gyermekfelvételéről vagy elutasításáról és írásban tájékoztatja a szülőt. Felvételi kérelem benyújtását követően 30 napon belül levélben értesítjük. Azoknak a gyerekeknek, akiknek a kért időpontra nem tudunk férőhelyet biztosítani, nyilvántartásba kerülnek, és üresedés esetén nyernek felvételt.

A szülő kérelmére, ha a gyermek óvodai felvételt nyert, a bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig, meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátását, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, az intézményvezető az ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.

A bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetés vonatkozásában a térítési díjra a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezések az irányadóak, melyről az igénybe vevőt folyamatosan tájékoztatjuk.

A fenntartó a fizetendő térítési díjat konkrét összegben állapítja meg, figyelembe véve a hatályban levő kedvezményekre való jogosultságot. A térítési díj megfizetésére a szülői felügyeleti joggal rendelkező szülő, vagy más törvényes képviselő köteles előre, egy összegben minden hónapban a megjelölt időpontig a bölcsődében befizetni. A bölcsőde az igénybe nem vett étkezésre befizetett térítési díjat, túlfizetésként a következő hónapra elszámolja, vagy az ellátás megszűnésekor visszafizeti. Térítési díjat az igénybevétel napjától havonként a tárgyható 10. napjáig megfizetik.

Bölcsőde napirendje

A harmonikus, biztonságot nyújtó bölcsődei élet megteremtéséhez nyújt segítséget a folyamatos és rugalmas napirend, mely egyszerű, a kisgyermek számára könnyen kiismerhető,

követhető, kiszámítható. A folyamatos és rugalmas napirend kialakításával a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánjuk biztosítani. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremti meg. A gondozás mellett törekszünk arra, hogy minél több idő jusson a gyermeknek az önálló szabad tevékenységek megélésére, azaz a játék tevékenységre. A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és a folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani. Ezzel teremtve meg a gyermek számára feltétlenül szükséges biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, a tevékenység és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül, az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoportéletében is áttekinthető legyen a rendszer. A gyermekek tájékozódhassanak a várhatóeseményekről, felesleges várakozási idő nélkül. Ez biztosítja valójában a csoport belsőnyugalmát is. A folyamatos gondozáson belül, az egymást követő események (tisztálkodás, étkeztetés, alvás, pihenés) kiszámíthatóságot, jó közérzetet alakítanak ki a gyermekben. A napirend kialakításának további feltételei, a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelői” rendszer), a megfelelő tárgyi feltételek és eszközellátottság, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával összehangolt munka.

„Saját kisgyermeknevelő” rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt.

A „saját kisgyermeknevelő” - rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

A „saját kisgyermeknevelő” -rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a gyermekcsoport létszáma jogszabály által meghatározott. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel

a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja.

A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. A szakmai elveknek megfelelőbb az életkor szerinti homogén csoport, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése homogén csoportban sem könnyű feladat és a vegyes korcsoport előnyei a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

8.2. Igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció

A bölcsődevezető által vezetett dokumentációja a gyermekekről: Nyilvántartás az ellátottakról, Megállapodás az ellátás igénybevételéről, Napi jelentés TAJ alapú KENYSZI nyilvántartás, 2. sz. melléklet a 328/2011. (XII.29.) korm.r., 4. sz. melléklet 328/2011. (XII.29) korm.r., térítési díjak nyilvántartása, éves statisztikai jelentés.

A kisgyermeknevelők által, a bölcsődei nevelés- gondozás során, folyamatosan dokumentáljuk a gyermekek fejlődését. A dokumentálást megfigyelési szempontsorok segítik. Alapja a tényyszerűség (objektív, konkrét), a hitelesség, a szakmaiság és a rendszeresség. A dokumentumok vezetése a személyiségi jogok tiszteletben tartásával, a kezelése, tárolása az adatvédelemnek megfelelően történik.

A kisgyermeknevelő által vezetett kötelező dokumentumok. A dokumentáció képet ad a kisgyermeknevelő szakmai ismeretéről és lelkiismeretes munkájáról.

- Csoportnapló: A csoport életének naponkénti rögzítésére szolgál. Kisgyermeknevelők vezetik, délelőtti - délutáni váltásban. Tartalmazza a jelenlévők névsorát, a napirendi eseményeket, szakmai tevékenységet, különleges történéseket. Rögzítik az étrendet, a levegőn tartózkodás, az altatás tényét, idejét.
- Fejlődési napló: A naplót a gyermek „saját kisgyermeknevelője” vezeti negyedévente. A napló vezetésének célja, hogy rögzítsük a gyermek a különböző életkorban milyen fejlettségi szinten áll. A napló felhívja, a kisgyermeknevelő figyelmét arra mire kell fokozottabban figyelnie a gyermek nevelése-gondozása közben. A fejlődési napló tartalmazza: Családlátogatás tapasztalatai, beszoktatás tapasztalatai, aktuális fejlettség, megfigyelések, tapasztalatok
- Családi füzet: A kisgyermeknevelő havonta tájékoztatja szülőket kisgyermeknevelői beírás formájában a gyermek teljes körű fejlődéséről, az eseményekről.

9. TÁJÉKOZTATÁS

Együtműködés a családokkal

A gyermekek egészséges szocializációja és személyiségfejlődése érdekében kiemelt szakmai feladat a család–bölcsőde közötti kapcsolat erősítése és a családi nevelés segítése. A családi és a bölcsődei nevelés közötti összhang, a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult bizalom, együttműködés elősegíti a gyermekek egészséges testi, lelki, szociális fejlődését. A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles és személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó.

Mindenkor nyitottak vagyunk a kisgyermekes családok számára.

A jó kapcsolatot újra és újra meg kell erősíteni. A kapcsolatok egyes lehetőségei, különféle módozatai egymást erősítik, kiegészítik.

Beiratkozás előtti ismerkedés a bölcsődével

A szülők a bölcsődébe való jelentkezéskor széleskörű tájékoztatást kapnak a bölcsődei életéről, szokásokról, szabályokról, a családlátogatás jelentőségéről, a beszoktatás módjáról. Megtekinthetik a gyermekek által használt helyiségeket, a játszóudvart.

Szülői értekezlet

A bölcsődevezető a felvétel alkalmával, később a csoportos szülői értekezleten, az egyéni beszélgetések alkalmával tart kapcsolatot a szülőkkel. Az új szülők részére a beiratás és a felvétel közötti időszakban tart tájékoztató jellegű szülői értekezletet. Bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, a bölcsődeorvost, és az ételmezésvezetőt. Ismerteti a szakmai programot, a házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Ezt követően a gyermek leendő csoportszobájában, a kisgyermeknevelők vezetésével folytatódik a beszélgetés. Megbeszéljük a családlátogatások időpontját, a beszoktatások idejét. A bölcsődevezető, kisgyermeknevelők évente több alkalommal szerveznek szülői értekezletet az aktuálisan felmerülő kérdésekről.

Családlátogatás

Az újonnan felvett gyermekeknél a családlátogatás - a lehetőségekhez mérten, és előzetes megbeszélés alapján – a beszoktatás előtt történik. Mindenek felett tiszteletben kell tartani a családlátogatás előli elzárkózást is. Célja, a gyermekkel való ismerkedés, valamint szülőkkel való jó kapcsolat kialakítását segíti. A „saját” kisgyermeknevelő és a társ kisgyermeknevelő otthonában keresik fel a leendő bölcsődés gyermeket. A találkozás módot ad arra, hogy a kisgyermeknevelő megismerje a gyermek, otthoni életét, szokásait, megfigyeli otthoni környezetben. Megismeri a gyerek napirendjét, étkezési szokását, önállósági szintjét. Az otthoni környezetben a szülők oldottabban beszélhetnek nehézségeikről, választ kaphatnak

kérdéseikre. A családlátogatás során kialakult kapcsolat segítséget nyújthat a szülőknek, a gyerekeknek és a kisgyermeknevelőnek is a későbbiek során.

Beszoktatás (Adaptáció)- szülővel történő fokozatos beszoktatás

A csecsemő és a kisgyermek számára a személyi és tárgyi környezet állandósága adja a nyugalmat és a biztonságot, ami egészséges fejlődésének elengedhetetlen feltétele. A gyermek természetes környezete a család. A családban a biztonságot elsősorban az anya adja. A bölcsőde a nevelési intézmények első állomása. A bölcsődébe felvett gyermek sajátos helyzetbe kerül, életében teljes fordulat következik be.

- El kell viselnie az anyától való részleges elszakadást.
- Alkalmazkodnia kell az új környezethez, az őt nevelő felnőttekhez és a csoportban élő azonos korú többi gyermek társához.
- Új napi ritmusra kell átállnia.
- A csoportba kerüléssel rendkívüli módon megnő a fertőzések veszélye.

A beszoktatás előre megtervezett, beszoktatási ütemterv alapján történik.

Az elszakadás okozta megrázkódtatás a szülővel történő fokozatos beszoktatással csökkenthető. A két hétig tartó folyamat alatt a „saját” kisgyermeknevelő fokozatosan átveszi anyától vagy az apától a gondozási műveleteket, ahogyan a szülő eteti, tisztázza, altatja gyermekét, hogy ezzel is csökkentse a változásokat a gyermek életében. A szülővel történő fokozatos beszoktatás során a kisgyermeknevelő feladata nemcsak a gyermeket, hanem a szülőt is átsegíteni a krízisen. A gyermek bölcsődébe kerülése kisebb-nagyobb változásokat jelent a család életében, ráadásul a gyermektől való elválást még büntudat is nehezíti. Egyrészt nehezen engedi el gyermeke kezét, aggódik miatta, másrészt megkönnyebbül, mikor gyermekét átadja a kisgyermeknevelőnek, hiszen tudja, hogy csak így tud visszatérni a munkahelyére és a gyermeke biztonságban, jó helyen van. Ezt a feszültségekkel teli ambivalens lelkiállapotot oldhatja fel a kisgyermeknevelő, melyhez elengedhetetlen az empátia és a tolerancia.

Napi kapcsolattartás, célzott beszélgetés a szülővel

Fontos, hogy a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult személyes kapcsolat, őszintén tájékoztató és segítőkész legyen, hogy a kisgyermeknevelő a kultúrában értékesnek elfogadott értékeket erősítse, a hibásat, a célszerűtlent javítsa, és együttesen közös megoldásokat keressenek a szülővel.

Reggel általában a szülő tájékoztatja a kisgyermeknevelőt a gyermek a gyermekre jellemző aktuális egyéni igényeiről, délután pedig a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőt a gyermekkel történő napközbeni eseményekről. A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös

informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább három alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoportba járó kisgyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témákról. A csoportos beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésszereplő bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

A bölcsődei szolgáltatásáról szóló tájékoztatás helyi módja

A bölcsődei szolgáltatásról az érdeklődők több módon is tájékozódhatnak:

- Az önkormányzat helyi rendelete tartalmazza a bölcsődéssel kapcsolatos eljárási rendet.
- A bölcsődékben mind személyesen, mind telefonon folyamatosan lehet tájékoztatást kérni.
- A bölcsődén belül szülői értekezletek, hirdetőanyagok, valamint a szülők és a bölcsőde dolgozói közötti beszélgetések, illetve a gyermeküzenő füzet teszik folyamatosá az információcserét.

A bölcsődék nyári zárva tartásáról a fenntartó minden év február 15-ig tájékoztatja a szülőket.

Bölcsődénk közösségi programjai

Programokat minden nevelési évben megszervezzük, amivel igyekszünk a helyi közösségi életet is színesíteni.

- **Szeptember:** A szülők és a gyermekek részvételével történő játékos ismerkedés a bölcsődei élettel. Szülőcsoportos elbeszélgetés tartása, melynek során a szülők választ kaphatnak az adaptáció során felmerülő kérdéseikkel kapcsolatban, megoszthatják féltelmeiket, tapasztalataikat.

- **Október:** A gyermekek részére mesés-bábos délelőtti szervezése a kisgyermeknevelők által.
- **December:**
  - Mikulás várása, dekorációk elkészítése, téli versek-mondókák gyakorlása. Az ünnepre való felkészülés jegyében, a vizuális nevelés fejlesztése érdekében, különböző alkotótevékenységek bevezetése a mindennapokba.
  - Adventi készülődés, karácsonyi előkészületek.
- **Január:** Játék a téli havas kertben. Ismerkedés a hóval, nem csak kinti környezetben, hanem benti körülmények között is.
- **Február:** Farsang megszervezése. Énekek, versek, mondókák gyakorlása alkalomhoz illően. Álarcok festése, ragasztása, készítése. Bölcsődénk saját jelmeztárral rendelkezik.
- **Március - Április:** Babelőadás szervezése a gyerekek számára. Az ébredő természet köszöntése, ismerkedés a tavaszi virágokkal, rügyező fákkal. Az évszaknak megfelelő mondókák, versek megismerése. Húsvéti készülődés, papíron tojásfestés, ragasztás.
- **Május:**
  - „Tegyük szebbé udvarunkat” jelszóval a bölcsőde udvarát virágokkal, növényekkel szépítjük a gyermekek segítségével.
  - Anyák napi ünnepség, délután az édesanyákat a gyerekek meglepetéssel és saját készítésű ajándékokkal várják.
- **Június - Július:** Családi nap szervezése. Egész napos programokkal (légvár, bohóc, arcfestés) várjuk a gyerekeket és szülőket. Nem csak a bölcsődébe járókat, hanem más gyerekeket is vendégül látunk. Az óvodába készülő gyermekek búcsúdélutánja a szülők megvendégelésével
- **Augusztus:** Délelőtti babelőadás szervezése a gyerekeknek. Nyári játékok a kertben, pancsolás.

Hagyományőrző programunk

A bölcsődénk hagyományőrző programját játékok készítésével próbálja megismertetni a gyerekekkel. Hagyományőrző programjainkat főleg a tavaszi és őszi hónapokban valósítjuk meg, amikor a gyerekek és szülők bevonásával gyűjtjük a virágokat, terméseket, amelyeket a téli hónapokban használunk fel játékokra, vagy közösen készítünk belőlük díszeket, amelyekkel a csoportszobát és környezetünket tesszük esztétikusabbá. Ezáltal elősegítjük a megismerési folyamatokat.

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

A bölcsődelátogatás, a családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás és a napi találkozások során a szülők megismerik a bölcsődei nevelés elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelő pedig a szülő segítségével megismeri a gyermek egyéni szokásait. Ezek a tapasztalatok kölcsönösen segítik az együttnevelés megvalósulását.

A bölcsőde - egymás kompetencia határainak kölcsönös tiszteletben tartásával - együttműködik mindazokkal, akik a családoknak nyújtott szolgáltatások és ellátások során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhetnek.

A kisgyermeknevelő jogai:

- Munkájával kapcsolatban megilleti az a jog, hogy hozzájusson a szükséges információkhoz.
- Megilleti az a jog, hogy személyét megbecsüljék – amennyiben a tevékenysége megfelelő színvonalú- kisgyermeknevelői tevékenységét elismerjék.
- A kisgyermeknevelő munkája során védelemre jogosult a vele szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben.
- Munkája során a gyermekek érdekeit tartja elsődlegesnek, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeit, jogait.
- Jogvédelemre a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetéhez és a Magyar Bölcsődék Egyesületéhez, ill. munkaügyi döntőbírósághoz fordulhat.

Szülői/gyermeki jogok védelme, érdekvédelem

A bölcsődei nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Tevékenységét a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és kötelességek figyelembevételével végzi.

A gyermekvédelemről szóló 1997. évi XXXI. törvény 35. §-a meghatározza az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdekképviselői fórum megalakításának és működésének - jogszabályban meghatározottak szerint kialakított - szabályait. Ennek szabályozását (szülői jogok és kötelességek, magatartási szabályok, szülői érdekképviselői fórum működtetése) a házirendben rögzítjük.

Érdekképviselői fórum

- Az érdekképviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményez a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél. Az érdekképviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről,

valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Az érdekképviseleti fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

- Az érdekképviseleti fórum tagjainak száma 5 fő.
- Ebből 3 fő szülő, 1 fő kisgyermeknevelő és 1 fő a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata delegált képviselője.

Panaszkezelés rendje

- Gyvt. 36. § (1): A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél az
- ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelességzegése esetén,
- a 136/A. § szerinti iratbetekintés megtagadása esetén. Gyvt. 36. § (2)

Az intézmény vezetője a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a panaszt tevő a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

A szülő joga, hogy

- Megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését-gondozását bízta.
- Megismerhesse a gyermekcsoportok életét.
- Megismerje a nevelési – gondozási elveket.
- Tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől.
- Véleményt mondjon, illetve javaslatot tegye a bölcsőde működésével kapcsolatban.
- Megismerje saját gyermeke ellátásával kapcsolatos dokumentumokat.

A szülő kötelessége, hogy

- A gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézménnyel együttműködjön.
- A fizetendő térítési díjat időben rendezze.
- Az intézmény házirendjét betartsa.

A gyermek joga, hogy

- Segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéshez, személyiségének kibontakozásához, a fejlődést veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez.

- Sérülés, tartós betegség esetén a fejlődést és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön.
- A fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.
- Emberi méltóságát tiszteletben tartás, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal – az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön.
- A hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben–gondozásban részesüljön.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTÉG BIZTOSÍTÁSA

11.1. Kisgyermeknevelők

Rendelet írja elő a személyes gondoskodást végzők továbbképzési kötelezettségét és a teljesítés lehetőségét. A kisgyermeknevelők részt vesznek konferenciákon, szakmai napokon, belső képzéseken, értekezleteken. A képzési ciklus alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni. A kötelező továbbképzések tervezése a fentiek figyelembevételével, előre meghatározott ütemterv alapján történik. A továbbképzések témáinak kiválasztásánál lehetőséget biztosítunk a kisgyermeknevelők érdeklődési körének megfelelően. Továbbképzési ütemterv alapján szervezzük a szakemberek részére a továbbképzéseken való részvétel biztosítását.

A házi továbbképzések folyamatosak, ami előre meghatározott ütemterv alapján történik. A házi továbbképzések témaköreinek összeállítása a kisgyermeknevelők érdeklődési körének megfelelően történik. Ezekon kívül a kisgyermeknevelők különböző szakkönyvek olvasásából, folyóiratok beszerzésével, illetve az internet használatával is képzik magukat.

11.2. Bölcsődei dajkák

A bölcsődei dajkák a szakmai előírásokat figyelembe véve segítik a mindennapokban a kisgyermeknevelők munkáját. Gyermekszerető viselkedésükkel, a megfelelő kommunikációjukkal is hozzájárulnak a kisgyermek kiegyensúlyozott fejlődéséhez. Tiszteljék a gyermeket, a szülőt; kapcsolataikra a tapintat, az elfogadás legyen jellemző. Legyenek tisztában a kisgyermeknevelő kompetenciáival és működjenek együtt annak érvényesítésében. A tudomásukra jutott pedagógiai, működési és szervezési információkat alkalmazzák megfelelően a hétköznapokban. A kisgyermeknevelő segítőtársaként a munkához szükséges higiénés feltételek biztosítsák, a gyermekek neveléséhez, gondozásához szükséges eszközöket előkészítsék, a környezet rendjének, tisztaságának megteremtésére törekedjenek.

11.3. Konyhai dolgozók

A bölcsődevezető és ételmezésvezető felügyeletével a konyhai dolgozók fenntartják a konyha rendjét, az ételek jellegének megfelelően előkészítik a nyers- és feldolgozott élelmiszereket. Házi továbbképzések keretein belül az ételmezésvezető frissíti a konyhai dolgozók tudását a HACCP-ben előírt ismeretek alapján.

12. A LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

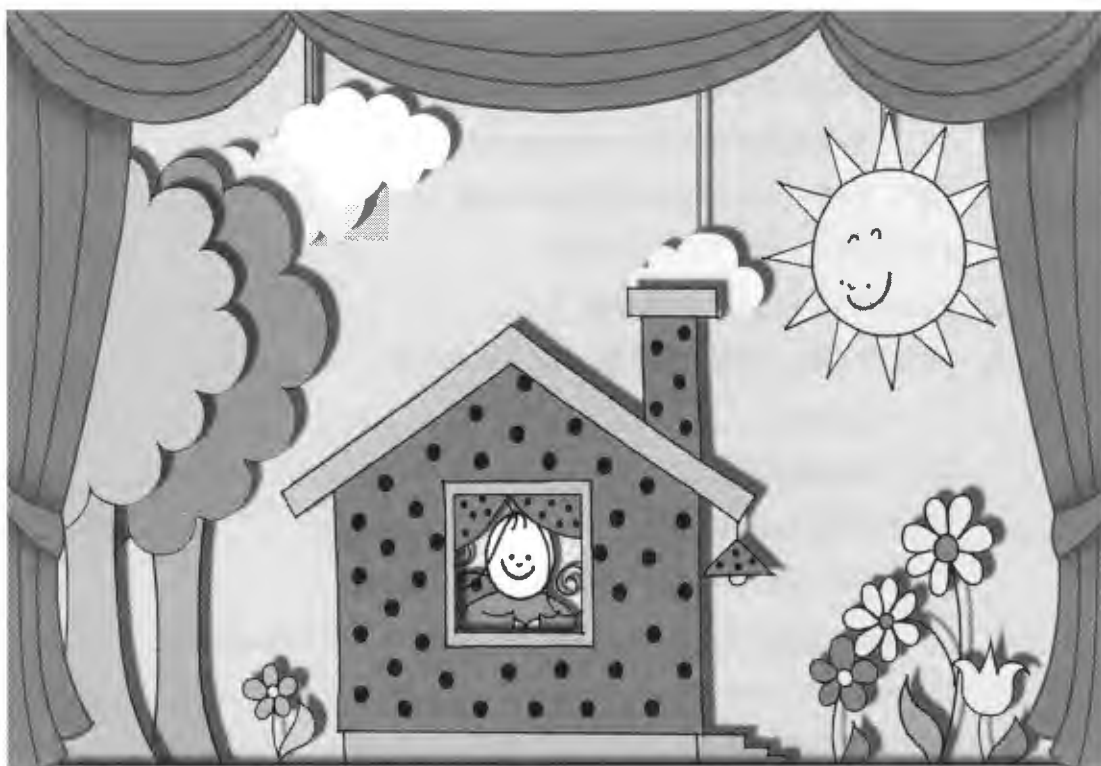
Hatályos: 2025. április 01 napjától

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága ...../2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Szakács Balázné bölcsődevezető Dátum:2025.03.06. Aláírás: ..... <i>Balázs Balázné</i> .....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum: ..... Aláírás: .....

12. SZ. BABAHAZ BÖLCSŐDE

SZAKMAI PROGRAM

TARTALOMJEGYZÉK

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI.....	3
2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI –ÉS RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	4
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók.....	4
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók.....	4
2.3. Módszertani szabályzók.....	5
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT-ÉS TERÜLET JELLEMZŐI.....	6
3.1. Az alapellátás célcsoportjai.....	6
3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja.....	6
3.3. Az ellátandó terület.....	6
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI.....	7
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok.....	7
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	8
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK.....	9
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK.....	9
7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK.....	11
7.1. Alapelvek.....	11
7.2. Nevelési célok.....	14
7.3. Nevelési feladatok.....	15
7.4. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	16
7.5. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	27
7.6. Szolgáltatások.....	30
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	30
8.1. Igénybevétel módja.....	30
8.2. Igénybevételhez kapcsolódó dokumentumok.....	31
9. TÁJÉKOZTATÁS.....	32
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI.....	32
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁS.....	33
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	34

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve	12. sz. Babaház Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza Krúdy Gyula u.30.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől-péntekig 06:30-17:00 óráig
Ellátási terület	A Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	106
Telefon	06-42-445-333 +36-30-326-5109
E-mail	babahazbolcsode@gmail.com
Honlap	http://gyermekjoleti.alapellatas.hu/bolcsodek/12-sz-babahaz-bolcsode/
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza Tokaji u.1/D.
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Sajben-Kiss Réka bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06.
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI-ÉS RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közzétételre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.

- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022)
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003) Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)
  - Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)
  - Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
  - Tudástár - Csecsemő és kisgyermek élelmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standar – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT-ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportjai

A bölcsőde a családban nevelkedő három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a harmadik évét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a negyedik évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A bölcsőde, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint nyújt szakszerű gondozást-nevelést.

Az intézménybe Nyíregyházáról veszem föl a gyerekeket. A bölcsőde a városközponttól és a lakótelepi résztől is távolabb működik, a felvétel egész évben folyamatos. A megyeszékhely minden területéről érkeznek a gyermekek. A belvárosból, a lakótelepekről, kertvárosi övezetekből, peremkerületekről. A magas férőhelyszámú bölcsődében a család típusok talán ebből adódóan is, színes képet mutatnak. Megtalálhatók nálunk a nukleáris családok, ahol mindkét szülő dolgozik, jó, vagy átlagon felüli anyagi háttérrel rendelkező és alacsony jövedelemmel rendelkező, szerényebb anyagi háttérrel rendelkező családok is.

Az egyedülálló szülők, akik egy vagy több gyermeküket nevelik, zömében válás miatt, náluk a megélhetés, a lakhatás labilisabb. A mozaikcsaládok, ahol két különálló család egyesül, zömében két elvált szülő újra házasodik akár már gyermekekkel.

3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja

Bölcsődei szabad férőhelyek esetén az alapfeladaton túl időszakos gyermekfelügyelet biztosítására is sor kerülhet térítési díj ellenében, külön szolgáltatásként.

3.3. Az ellátandó terület

A bölcsőde működési területe: Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe.

Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye megyeszékhelye, 1990 óta megyei jogú város. Székhelye a nyíregyházi járásnak is. Az ország hetedik legnagyobb városa, több mint 117 000 lakossal. Nagycserkesz a megyeszékhelytől 13 km-re található, innen még nem volt jelentkező a bölcsődébe.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatása és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakoztatásához. Szem előtt tartja a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre való épülését. A kapcsolattartásnak széles köre van, célszerű minél többet alkalmazni. A szülőkkel igyekszünk őszinte, bizalomra épülő partneri kapcsolatot kialakítani. Ezáltal, együttműködve, közös erővel tudjuk elérni, hogy a gyermek harmonikusan fejlődjön. A szülő ismeri legjobban gyermekét, igényeit, szükségleteit, segíti a kisgyermeknevelő munkáját, a szakember szaktudásával, tapasztalataival segíti, támogatja a szülőt gyermeke nevelésében.

A családlátogatás

Célja a családdal való kapcsolatfelvétel. A szakember a család otthoni környezetében ismerkedik a gyermekkel és a szülőkkel. A családlátogatásra a gyermek bölcsődébe kerülése előtt, a beszoktatás megkezdése előtt, a gyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A szülők bővebb információkhoz jutnak a bölcsődei életről, megismerik a kisgyermeknevelőket. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

Beszoktatás (adaptáció)- szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe.

Bölcsődénkben a szülővel, vagy más családtaggal történő fokozatos beszoktatást alkalmazzuk, mely megkönnyíti a gyermek számára az új környezethez való alkalmazkodást, biztonságot nyújt számára. A gyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket az új környezet elfogadásában, megkönnyíti a közösségbe való beilleszkedést. A beszoktatás ideje alatt a kisgyermeknevelő- szülő közötti bizalmi kapcsolat erősödik, még több információt szereznek.

Napi kapcsolattartás

Rövid, célja a kölcsönös informálás a gyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ekkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is történik

tájékoztatás, a szakmai etikai szabályoknak megfelelően.

Egyéni beszélgetés

Hosszabb hangvételű beszélgetés, mely lehetőséget biztosít egy- egy kérdés részletesebb megbeszélésére. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető.

A szülőcsoportos beszélgetések

A csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató aktuális nevelési témák megbeszélésére, tapasztalatcserére ad lehetőséget. Nevelési évenként legalább három alaklommal szervezett tematikus beszélgetések. A beszélgetést a kisgyermeknevelők vezetik, a szülőkkel kialakított partneri viszonyra építve. Lehetőség nyílik problémák átbeszélésére, véleménynyilvánításra. A kisgyermeknevelőtől kapott indirekt megerősítések befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait.

Szülői értekezlet

Szülői értekezletet tartunk a nevelési év megkezdése előtt, a beszoktatásokat követően ősszel, és a nevelési év vége felé tavasszal. Váratlan esemény kapcsán rendkívüli szülői értekezlet összehívására is van lehetőség.

Az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatást, a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozható döntések elősegítését szolgálja.

Indirekt kapcsolattartás

Írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, faliújság. Az indirekt kapcsolattartás kiegészíti a direkt kapcsolattartási formákat.

4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok

Kapcsolatban állunk bölcsődékkal. A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást biztosítja a bölcsődék egymás közötti szoros együttműködése.

Kapcsolatot tartunk az óvodákkal.

Egyéb kapcsolataink:

Egészségügyi Alapellátási Igazgatóság

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztály

Nyíregyházi Család-és Gyermekjóléti Központ

Szabolcs-Szatmár- Bereg Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői
Bizottság

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

Rendőrség

Gyakorlati helyként az adott képző intézménnyel

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

Személyi feltételek: Az intézmény minden dolgozója rendelkezik a munkaköréhez előírt képesítéssel. A személyi feltétel a mindenkori jogszabályban előírtaknak megfelel.

Az engedélyezett dolgozói létszám: 29 fő.

Munkakör	Létszám	Szakképesítés
Bölcsődevezető- kisgyermeknevelő	1 fő	Csecsemő-és kisgyermekgondozó,
Bölcsődevezető helyettes- kisgyermeknevelő	1 fő	Kisgyermekgondozó-nevelő, Csecsemő és
Kisgyermeknevelő	17 fő	kisgyermeknevelő, Csecsemő- és kisgyermeknevelő-gondozó
Bölcsődei dajka	4 fő	Bölcsődei dajka tanfolyam
Élelmezésvezető	1 fő	Élelmezésvezető
Szakács	1 fő	Szakács
Konyhai kisegítő	2 fő	
Mosónő	1 fő	
Udvari munkás	1 fő	

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

A bölcsőde 1975-ben épült, pavilon rendszerű épület. A jóságvárosi lakótelep szélén található, egy óvoda és egy általános iskola szomszédságában.

Az ellátást igénybe vevők nemcsak a lakótelepről, hanem a város minden pontjáról, Sóstóhegyről, Nyírszőlősről, Orosról, Borbányáról, Kertvárosból is érkeznek, minden társadalmi rétegből. Nyíregyháza peremkerületeire sok fiatal házaspár költözött, alapított családot. A szülők többségének Nyíregyháza centrumában van a munkahelye, így a kertvárosi részen élő családok gyermekei minden nap utaznak 10-15 percet a bölcsődébe

érkezésig.

Bölcsödénk könnyen megközelíthető, a parkolás biztosított.

Akik autóbusszal érkeznek, számukra is biztosított a tömegközlekedés.

Az épületet parkosított kert veszi körül, ami védelmet biztosít az utca zaja ellen, és a játszóudvarok az utcafronttól beljebb találhatóak, melyek még nyugodtabbá és biztonságosabbá teszik a szabad levegőn való tartózkodást. A négy játszóudvaron új, modern kültéri gyermekjátékok kerültek beépítésre. A gerenda, a mászó gúla, a csúszdák, bújócskák használata, mind biztosítják a mozgásigény kielégítését, és az egyensúlyérzék fejlesztését. A biztonságos, EU szabványnak megfelelő, rögzített játékok mellett a mobil játékok is változatos mozgásra adnak lehetőséget a gyermekek számára. A játszóudvarok kötelező eleme a homokozó. Minden játszóudvaron van elektromos árnyékoló, és mosdó.

A bölcsőde Nyíregyháza magas férőhelyszámú bölcsődéi közé tartozik. A könnyen megközelíthető intézményben 4 felújított egységben, 8 tágas gyermekcsoportba várja a gyermekeket. A gyermekszobák alapterülete 40 nm. A tágas, világos szobák biztosítják a nyugodt, elmélyült játéktevékenységet. Játshősarkok, pihenősarok kialakítása megoldott. A hangulatos, puha kárpitozású bútorok, szőnyegek, párnák, puha textil játékok pihentető, nyugtató hatásúak. Több csoportban kuckó kialakítása is megvalósult, ez nagy kedvenc a gyermekek körében.

A játékkészlet kialakítása az egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembevételével történik.

A fürdőszoba közvetlenül kapcsolódik a csoportszobához, kialakítása biztosítja, hogy a kisgyermeknevelő biztonságosan lássa az ott tartózkodó gyermekeket. A fürdőszobában elhelyezett eszközök méretei, mind biztosítják a gyermek önállósági törekvéseit.

A gyermeköltözőkben minden gyermeknek jellel ellátott szekrénye van.

Az előtérben biztosítjuk a babakocsik tárolását. Ebből nyílik a szülői mosdó.

A játékraktárak a játékok tárolására adnak lehetőséget.

Kiszolgáló helyiségek:

A bölcsödének saját főzőkonyhája van, mely a HACCP rendszer előírásainak megfelelően működik. A saját konyha biztosítja, hogy az ételek mindig frissen kerüljenek az asztalra. A helyiségek kapcsolódása biztosítja a nyersanyagok előírásának megfelelő útját a

főzőkonyháig, a készétel kiadásáig. A mosogatáshoz a két és háromfázisú mosogató rendelkezésre áll. A gyermekek napi négyszeri étkeztetését biztosítjuk.

Az élelmiszerek szakosított tárolására a szárazáru raktár, a zöldségraktár, a hűtőszekrények, fagyasztók adottak. A húselőkészítő, tojásmosó, zöldségelőkészítő rendelkezésre áll. A konyhai gépek, eszközök biztosítottak. A mosodában a szennyesruhák előírás szerinti kezelése történik. A vasalóban elhelyezett varrógépen történik a textíliák javítása.

Szociális helyiségek:

A női és férfi öltözőkben minden dolgozó számára két szekrény biztosított az utcai ruha és a munkaruha, ill. védőruha tárolására. Női és férfi zuhanyzók, kézmosók biztosítottak. Az étkezőben a dolgozók kényelmesen ebédelhetnek. Az orvosi szobában szükség esetén az elsősegélynyújtás biztosított.

Irodák:

A vezetői irodában történik a gyermekek és szüleik fogadása, tájékoztatása, a felvételi eljárás, valamint az ellátás megszüntetésének lebonyolítása. Adminisztrációs feladatok, gyermekétkezési díj beszédese, és minden egyéb vezetői teendő ellátása.

A kisgyermeknevelői szoba lehetőséget ad a belső továbbképzések lebonyolítására, szakmai megbeszélésekre és kötetlen beszélgetésre.

Az élelmezésvezetői irodában az élelmezéssel kapcsolatos adminisztráció történik.

Raktárak: textil, tisztítószer tárolását biztosítják.

A karbantartó műhelyben javítási, felújítási munkák történnek.

7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. Alapelvek

1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A család a szocializáció első színtere. Elengedhetetlen a család, a gyermek és szüleinek a megismerése. A családot egységben szemlélem. A gyermekén keresztül megismerem a család erősségeit, gyengeségeit. Szakemberként az erősségekre építkezem, támogatom a család helyes szokásait, vagy korrigálok, szakmai tanáccsal látom el a szülőt. A szülőben tudatosítom, hogy egységet alkotva tudjuk a gyermek legoptimálisabb fejlődését biztosítani. A családdal való ismerkedés már az első találkozáskor elkezdődik, a szülői értekezlet, a családlátogatás, a beszoktatás, a közös programok, hagyományápolás, események,

rendezvények, mind lehetőséget adnak a család megismerésére, a kapcsolat elmélyítésére.

2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsőde az első intézményi szint, ahol felkészült szakemberek nevelik-gondozzák a gyermekeket. A kisgyermeknevelők feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeni lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődében a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. A bölcsődébe érkező gyermekek családjai más-más értékrendet, szokást képviselnek, hoznak. A szülők nevelési módszereit megismerve, tiszteletben tartva dolgozunk. Folyamatosan erősítjük a család- bölcsőde kapcsolatát. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe, pl: családi délután.

4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására.

5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A szakember kulcsfontosságú a gyermek és család nézetében. Szakemberként példaértékű, követendő mintát nyújtunk a gyermekeknek, szülőknek egyaránt. Az empátikus, elfogadó dolgozó nyugalmat teremt a bölcsőde mindennapjaiban. A kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek szempontjából fontos a személyi és tárgyi környezet állandósága. A személyi állandóságot biztosítom a saját kisgyermeknevelő rendszer keretében, mely során a saját kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket és a bölcsődébe járás ideje alatt végig ő a kisgyermeknevelője. Ő kíséri végig a gyermek fejlődését, és vezeti a szakmai dokumentációkat. A helyállandóság pedig azt jelenti, hogy a bölcsődei idő alatt ugyan abba a

csoporthoz járhat a gyermek.

A napirend is növeli a gyermek biztonságérzetét, hiszen idővel megtanulja, hogy mi után mi következik, ki után következik a gondozási sorrendben. A napirend a beszoktatás ideje alatt folyamatosan változhat, a beszoktatás végén kerül véglegesítésre.

7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását. Például biztosítom az adaptáció során a szülővel történő fokozatos beszoktatást, mely segíti a gyermeket az új környezethez való alkalmazkodásban, növeli biztonságérzetét.

8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

10. A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítjuk játékon, programokon keresztül, hogy a gyermek minél több ismerethez jusson, látóköre szélesedjen, érdeklődését felkeltsem, fenntartsam. A gyermekek kíváncsiak, érdeklődők. Kezdeményezéseiket, próbálkozásait dicsérjük. A különböző programok lehetőséget biztosítanak a spontán tanulásra.

7.2. Nevelési célok

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

Az életkori, az egyéni sajátosságok figyelembevételével, olyan színvonalú ellátásban részesíteni a gyermekeket, ami biztosítja harmonikus, testi, lelki és értelmi fejlődésüket. Célok a szülők és a családok bizalmának és elismerésének elnyerése. A szülők nyugodtan, kételyek nélkül térjenek vissza a munkába. A családokkal együttműködve dolgozok, melynek célja a gyermek legoptimálisabb fejlődése. Segítem a családokat a hátrányok leküzdésében, támogatom a felzárkóztatást.

A bölcsődében olyan munkahelyi légkör megteremtésére törekszem, ahol az ellátottak és az ellátók is jól érzik magukat.

Biztosítom a korszerű táplálást, az ételallergiás gyermekek ellátását.

Nagy hangsúlyt fektetek a mozgásfejlődésre, az ének-zenei nevelésre, az egészséges életmódra nevelésre, a környezeti nevelésre és a családokkal, szülőkkel tartandó közös programokra.

Intézményünkben magas színvonalú szakmai munkával biztosítjuk a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, vidám, és élmény gazdag mindennapokat.

Nyitottak vagyunk az új dolgokra, folyamatosan fejlődünk, és fejlesztjük, a bölcsődét és a szakmai munkát.

Pedagógiai hitvallásunk:

Olyan biztonságot nyújtó környezet, érzelem gazdag derűs légkör megteremtése, melyben a gyermekek fejlődésének törvényszerűségeit, és az egyes gyermek egyéni fejlődését figyelembe véve neveljük, gondozzuk a gyermekeket.

Ahol a gyermekek jól érzik magukat, megízlelhetik az önfelelt játék örömét, amely segíti kreativitásukat, fejleszti fantáziájukat.

Lerakni az alapjait annak, hogy a világra nyitott, érdeklődő, aktív, tevékeny, önálló gondolkodásra képes emberekké váljanak.

7.3. Nevelési feladatok

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

Az egyik legfontosabb cél, hogy a családok bizalmát elnyerjük, a szülők nyugodtan hagyják gyermeküket a bölcsődében. Ha a gyermek kiegyensúlyozott a bölcsődében, a szülő is nyugodtan megy dolgozni. Elengedhetetlen a családok megismerése, milyen társadalmi csoportból érkeznek, de a legfontosabb, hogy minden család igényeit kielégítsük. Minden családnál az erősségekre fókuszálunk, kiemeljük a pozitívumokat, az egységben a szülőkkel a közös munka irányába mutatunk, mely a gyermek fejlődését szolgálja. A gyermek egyéni szükségleteit figyelembe véve nevelünk-gondozunk.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A bölcsődében az egészséges életmódra nevelés számos területen megjelenik. Biztosítva van napirendbe illesztve az évszaknak megfelelően a szabad levegőn tartózkodás, aktív tevékenység, majd a pihenés. Az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozás. Az élelmezésnél nagy hangsúlyt fektetünk az egészséges életmódra. Az étrend összeállításánál törekszünk arra, hogy változatos, idényszerű, hazai termelőtől vásárolt, mindig friss nyersanyag kerüljön a konyhára. Az egészség megőrzése tükrében az ételek ízesítésénél a fűszernövényeket támogatjuk. Preferáljuk a vitamindús táplálkozást és a vízfogyasztást, melyre a szülőket is ösztönözzük. Családi napok keretében is beépítjük az egészségtudatosságot, prevenciós tevékenységeket. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kulturhigiénés szokások kialakítására.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődei ellátását nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédképességének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése, és fenntartása a bölcsődei nevelés – gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével. Különös figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére

szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A gyermek a játékon keresztül szerez tapasztalatot, fejlődik, próbálkozik, ismételi. A bölcsődei nevelés – gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás, dicséret.

7.4.A bölcsődei nevelés főbb helyzetei:

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek önértékelésének erősítése.

1.Tanulás

A teljesítmény elváráshoz kötött, kötelező tevékenység nincs. A bölcsődei nevelés területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és játék, a felnőttekkel és társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánzás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő – gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek – gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek nem a magyar az anyanyelvük.

2. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek kielégítése.

A nevelésnek, az ismeretek átadásának legfontosabb területe a gondozás. A kisgyermek egészségesebb fejlődésének, boldog, aktív, tevékeny életének elengedhetetlen feltétele a gondozás adta nevelési lehetőségek kiaknázása. Csak az egyéni gondozás során nap, mint nap újra erősödő személyi kontaktus nyújthatja a felnőtt és a gyermek összetartozásának, együttműködésének élményét. Ennek alapján jöhet létre a gyermekeknek olyan érzelmi biztonsága, amelyben valóban aktív és tevékeny tud lenni.

Fontosnak tartjuk, hogy a gondozási műveletekre elegendő időt biztosítsunk, hiszen a legjobban szervezett gondozási tevékenység is csak akkor lehet pozitív, ha a gyermek aktív résztvevője lehet a gondozási helyzeteknek, ami egyben a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele is. Jó közérzettel, és örömmel próbálkozik, ha közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a kisgyermeknevelő megerősítéssel, dicséréssel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítmény elvárás. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önfogadásra, a személyiség alakulására.

A jól szervezett, rugalmas és folyamatos napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, továbbá megteremti az önállóság és az aktivitás lehetőségét. A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események – öltöztetés, tisztázás, étkezés, alvás - a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg, s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt.

A jó gondozás meghatározói:

- megfelelő légkör,
- a gyermek próbálkozásaihoz kellő idő biztosítása,
- lágy mozdulatok,
- személyre szóló beszéd, ismeretnyújtás,
- hívás, kérés, kivárás,
- önállóság elősegítése,
- a gyermek kompetenciájának figyelembevétele,
- szeretet, empátia,
- helyes technika, egységes módszerek,
- azonos sorrend.

2.1. Öltöztetés

A testséma kialakulásának, és fejlesztésének, valamint az önállóságra nevelésnek fontos területe. Kisgyermeknevelőink arra törekednek, hogy a gyermek megszeresse, sőt idővel önállóan öltözködjön, vetkőzzön. Ezért az együttműködés kérésével - például, hogy nyújtsa a lábát, forduljon meg, - lehetővé teszik, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően minél aktívabban részt vegyenek az öltözködésben, a türelmes kivárással pedig, lehetőséget kap a gyerek az önálló próbálkozáshoz. Ugyanakkor az öltözködés, mosakodás, fésülködés és tisztálkodás során a gyermek megismeri testrészeit is, vagyis kialakul a testséma, melynek fontos szerepe van a pozitív én-kép, az önfogadás kialakulására. A gyermek szépérzéke és ízlése is fejlődik, hiszen megnézheti magát a tükörben, a felnőtt pedig elmondja, hogy milyen jól áll neki egy-egy szín vagy ruhadarab.

Mint minden gondozási művelet során, itt is fontos, hogy a kisgyermeknevelő figyelembe vegye a gyermek egyéni sajátosságait, pl. egy fázósabb gyereket másképpen kell öltöztetni, mint egy izzadásra hajlamos gyermeket. A kisgyermeknevelők mindig csak annyit segítenek, amennyire a gyermeknek szüksége van, pl.: kibontja és meglazítja a cipőfűzőt, de kivárja, amíg a gyerek leveszi.

A folyamatos kommunikáció során információkat, ismereteket szerez a gyermek, pl.: a ruha nevééről, színéről, azért adunk rá meleg ruhát, mert fázik, és azért vesszük le róla, mert melege van.

2.2. Étkezés

A bölcsődékben térítési díj ellenében biztosított a gyermekek számára a reggeli, a tízórai, az ebéd és az uzsonna.

A kisgyermek táplálkozása is nagyon sok nevelési lehetőséget rejt magában. Az étkezések közben tanítjuk meg a gyerekeket, a helyes étkezési szokásokra, a kulturált étkezés szabályaira, megismertetjük őket az egészséges ételekkel, az ételek nevével, az ízléses tálalással a gyermek szépérzékét fejlesztjük.

Kisgyermeknevelőink mindig szem előtt tartják, hogy a gyermekek saját étvágyuk szerint fogyasszanak az ételből. Ezáltal elősegítik, hogy amit szeret abból szívesen, jó ízűen fogyasszon, de nem erőltetik, amit nem szeret, viszont a számára ismeretlen ételt és ízeket a kisgyermeknevelő biztatására megkóstolja. A jó hangulatú, derűs étkezések az önállóságot is elősegítik.

Mind a napirend, mind az étkezési sorrend abban játszik nagyon fontos szerepet, hogy a gondozási műveletek, az étkezés időpontjai is minden nap közel azonos időpontban kerülnek

egy-egy gyermeknél sorra. A kialakított étkezési sorrendnek köszönhetően nagyon hamar kialakul a gyermekeknél, hogy pont arra az időre éheznek meg, amikor ők következnek az etetésnél. Ezért nyugodtan, elmélyülten tevékenykedhetnek, nem kell arra figyelniük, mikor és ki fogja etetni.

A kanál önálló használatát az ún. „kétkanalas” módszerrel vezeti be a kisgyermeknevelő, vagyis az egyik kanállal a gyermek önállóan próbálkozik, a másikkal pedig a felnőtt eteti. Próbálkozásainak elegendő időt biztosít a kisgyermeknevelő.

Mindezek mellett kisgyermeknevelőink fontosnak tartják azt is, hogy a gyermekek jó étvágyáról gondoskodjanak:

- aktív játéktevékenység biztosítása,
- korhoz, egyéni igényhez igazodó étkezés,
- kiegyensúlyozott légkör,
- az önállóság biztosítása – megfelelő berendezés, étkezési eszközök,
- kellő idő az étkezésre,
- a sok szabad levegőn tartózkodás - mozgás - jó hangulat,
- elegendő alvás,
- az étkezések közti időben nincs lehetőség „csipegetésre”, így a gyomor kiürül – édesség mellőzése,
- ízletes tálalás,
- megfelelő mennyiségű étel.

Ebben a korban a gyermekek az önállóság és a fejlettség különböző fokán állnak, így szinte „névre szólóan” étkeztetjük a gyerekeket, például: pépesítve, darálva, apró kockában, szeletben, kiskanállal, nagykanállal, egyfülű - ill. kétfülű bögre stb. Az aprólékos előkészület érdekében a konyhai dolgozók és a kisgyermeknevelők szorosan együttműködnek.

2.3. Szobatisztaságra nevelés

A szobatisztaság komoly lépés a kisgyermek szociális fejlődésében. Az első olyan elhatározás, amely során kényelmetlenséget vállal fel annak érdekében, hogy a felnőttek rendjébe beilleszkedjen. Az elhatározás alapja, hogy olyan akar lenni, mint a felnőttek. A hozzá közel álló felnőttel kívánja magát azonosítani, ezért szobatisztaság szempontjából is fontos a kisgyermeknevelő és a gyermek jó kapcsolata.

Erre az elhatározásra kb. 2 éves kor körül érik meg, (anatómiailag, értelmileg, érzelmileg és szociálisan) és mindenféle előzetes szoktatás nélkül 2-3 éves kor között – vagy egyik napról a másikra, esetleg néhány heti próbálkozás után – szobatiszta lesz.

Fontos, hogy a felnőtt kezdettől fogva támogassa a gyermeket, együttműködjön vele:

- Ha többször száraz a pelenkája, a kisgyermeknevelő felkínálja a bilit.
- Megismerteti vele a bilit, WC-t.
- A gyermek kezdeményez, de a kisgyermeknevelő szóval, felvilágosítással, segítséggel támogatja a gyermeket kezdeményezése végrehajtásában.
- A kisgyermeknevelő is lehet kezdeményező, de a folyamat során a kezdeményezést átadja a gyermeknek.
- Nem szabad hosszú ideig ültetni, erőltetni, figyelembe kell venni a gyermek kompetenciáját.
- Viseljen a gyermek mindaddig pelenkát, amíg ő feleslegesnek nem érzi.
- A kisgyermeknevelő ösztönzi a gyermeket:
  - elismeréssel,
  - a gyermek maga veheti elő a bilit,
  - lehúzhatja a vízöblítő fogantyúját,
  - sikeres próbálkozásai során rövidebb-hosszabb időre leveszi róla a pelenkát.

3.Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége. A játéktevékenység spontán, belülről motivált, önkéntes, sokoldalúan fejlesztő, szabadon választott tevékenység, amely a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, a világ megismerésének eszköze. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. A játék mindig önmagáért való, maga a cselekvés, az elképzelés okoz örömet a gyermeknek. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlesztését.

A kisgyermeknevelők játéktevékenységgel kapcsolatos feladatai:

- Biztosítják az életkornak és egyéni sajátosságoknak megfelelő játékeszközöket.
- A helyes nevelői magatartásával támogatják az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást, példamutatásával segíti a tanulást.
- A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményeznek, szerepet vállalnak a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival, saját mintanyújtásával, színesíti. Tanácsok ötletek adása: amikor a kisgyermeknevelők segítenek, a gyerekek nem azt

mondják meg, hogy mit csináljon, abban vannak a gyermek segítségére, hogy amit elkezdett azt hogyan folytassa.

- A gyermek elmélyült játékához biztosítják a nyugodt légkört, az elegendő időt és helyet, hogy a kisgyermek érdeklődéssel forduljon a környezete felé, kedve legyen ismerkedni az őt körülvevő világgal és tevékenykedni abban.
- Célszerű berendezéssel biztosítják a gyermekek testi épségének, egészségének és nyugalmanak védettségét, így kiküszöbölik a felesleges tilalmakat.
- Biztosítják az öntevékenység és a szabad választás lehetőségét. A játékok a nap folyamán mindig elérhetőek, a gyermek bármikor beléphet és kiléphet a tevékenységből.
- Érvényt szereznek a megfelelő viselkedési szabályoknak, melyek védik a játszó gyermeket.
- Ügyelnek a játéktevékenység lezárására, arra, hogy játékot a gyermek magától fejezze be, vagy a kisgyermeknevelő időben történő előzetes kérése után. A játék befejeztével a már használaton kívül levő játékeszközöket állandó helyükre teszik – mintát követő módon – a gyerekek is részt vehetnek.
- Hozzásegítik a gyermeket ahhoz, hogy siker élménye legyen. A gyermekek számára nagy öröm, ha a felnőttek észreveszik, nyugtázzák, szavakba foglalják tevékenységüket, és együtt örülnek annak, amit tesz. Mindenben, amit a gyermek tesz, keresik a kisgyermeknevelők a lehetőséget az elismerésre.

A folyamatos napirend teszi lehetővé, hogy a gyermek a lehető legtöbb időt tölthessen játékkal a nap folyamán. Nagy hangsúlyt fektetünk az optimális, inger gazdag környezet kialakítására, a nyugtató színharmóniára, és arra, hogy a játékkészlet összeállításának pedagógiai szempontjai érvényesüljenek. A játék pedagógiai értékét az határozza meg, hogy mennyire alkalmas változatos, értékes tevékenységmódok kibontakozására, tehát tartós-e a gyermek érdeklődése a játék iránt. Minél több tevékenységre ad alkalmat egy-egy játékeszköz, annál változatosabb tapasztalatokhoz juthat, tehát jobban fejlődik a gyermek.

Arra törekszünk, hogy a játékszerek ösztönözzék a gyermekek tevékenységét, és segítsék elő a korosztálynak megfelelő tevékenységi módok kibontakozását. A játék színe, nagysága, formája, fokozhatja pedagógiai értékét azáltal, hogy felkelti a gyerek érdeklődését, vonzza, csalogatja, változatos, színes játékkészlet segíti az önálló, szabad játékot, a gyermek aktivitásának, kreativitásának kibontakozását:

- a manipulációs játékok: Montessori korongok, kockák, kosarak, vödörök stb.
- az építő konstruáló játékok: túske-, szivacs-, Gabi-, Dubló-, Lego építők stb.

- az utánzó és szerepjátékok eszközei: konyhabútor és kellékei, tűzhely, fodrázskellékek, munkapad, orvosi felszerelés, babasarok, babakocsi stb.
- logikai játékok: fakirakók,
- A nagymozgásokat fejlesztő játékok: motor, futóbicikli, különböző mászóakák, talicska, dömper, labdák, csúszda, alagút stb.
- Alkotó játékok eszközei: homokozó és eszközeik, rajzeszközök, festékek, gyurma, gyöngyök.

A gyermekek tevékenységéhez szükséges játékeszközök mennyisége és minősége kielégítő. Az állandó magas gyermeklétszám is hozzájárul ahhoz, hogy erősebben elhasználódnak a berendezési tárgyak és felszerelések, ezért folyamatosan cseréljük, bővítjük, fejlesztjük az eszközrendszert – lehetőségeinkhez mérten.

4.Mozgás

A csecsemő - és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye nagy, számukra örömforrás a mozgás.

A mozgás életszükséglet, feltétele a szervezet harmonikus, összehangolt működésének. A mozgásfejlődés szerves része a bölcsődés korban zajló sokirányú fejlődésnek, befolyásolja a pszichoszomatikus fejlődést. Fontos szerepe van az értelmi fejlődésben, a személyiségfejlődésben, a kompetencia kialakulásában, feltétele és eszköze a tapasztalatszerzésnek, a megismerő folyamatoknak. A tapasztalás minősége szempontjából nagyon fontos, hogy a gyermek saját érdeklődését követve aktívan mozogva kerüljön új helyzetbe. Sikerélményhez vezet, ha egy mozgásformát a gyermek önmaga vesz fel, tudja, hogy mire képes, meddig tud elmenni. Saját belső készletével, hogy a környező világ ingerére új, magasabb helyzetbe kerüljön. Nő a figyelme, megtanul figyelni a mozgásra, összerendezésre, megtanulja használni a testét, hogyan tudja szabályozni a mozgását. Kisgyermeknevelőink mindig szem előtt tartják, hogy a gyermekek ruházata, a pelenka, a cipő soha ne legyen túl laza, vagy szoros, vagyis a mozgásban ne akadályozza a gyermeket. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgás aktivitást, és használatuk biztonságos legyen. A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

A mozgásfejlesztés a csoportszobában és az udvaron egyaránt megvalósul. Biztosítjuk a megfelelő mozgásteret, az alkalmat, az időt arra, hogy a gyermekek szabadon gyakorolhassák a különböző mozgásformákat. A csoportszobákban is használnak mobilizálható, mozgásra ösztönző eszközöket a gyermekek, a csúszó, mászó, bújó és egyensúlyozó játékokhoz. A szabadban is sok lehetőséget biztosítunk, az udvaron változatos mozgásfejlesztő eszközökkel, különböző mozgásformák gyakorlásával, a szabályok megtanulásával biztonságosan használhatják az eszközöket.

Mozgásfejlesztésre vonatkozó feladatok folyamatosan valósulnak meg, a játéktevékenységek, valamint a gondozási folyamatok során:

- nagymozgások fejlesztése: járás, futás, mászás.
- szemkéz koordináció fejlesztése: pl. öntés, rajzolás, fésülködés alkalmával.
- finommotorika fejlesztése: pl. gombolás, fogásmód, tépés, fűzés alkalmával.

5. Mondóka, ének

A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív élményeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A zenei nevelés alapot ad a kisgyermek további zenei fejlődéséhez.

A zenei nevelés jelentőségét abban látjuk, hogy az a nevelés csaknem minden területével, közvetve vagy közvetlenül kapcsolatban van:

- Fejleszti a gyermekek harmonikus, koordinált mozgását, a ritmikus mozgással, mélyebb légzéssel és sok más módon.
- A daltól kellemes hangulatba, pozitív érzelmi állapotba került gyermek fogékonyabb, érdeklődőbb, érzelmileg is kiegyensúlyozottabb lesz.

- A kisgyermeknevelők tisztán, szép szövegkiejtéssel hangulatosan énekelnek. Ennek hatására segítik a beszéd fejlődését olyan módon, hogy a jól artikulált dal helyesen ejtett hangzóit a gyermek megfigyeli - és mert a mondóka és az ének ritmusa lassúbb, tagoltabb a beszédnél – a gyermeknek több ideje van megérteni és pontosabban utánozni azt. E hatás így a beszéd-készség fejlődését nemcsak minőségileg javítja, hanem időben is előrébb hozza.
- A közös öröm, az éneklés, mondókázás együttes élménye olyan érzelmi kapcsolatot teremt, amely a gyermek személyiségformálásának egyik legnemesebb területe, az összetartozás csíráinak első megnyilvánulása lesz.
- A zörejek, a beszéd, a zenei hangok a környezet megismeréséhez segítik a gyermeket és megkönnyítik a tájékozódást a világban.
- A dalok hallgatása és éneklése közben fejlődik a gyermek hallása, ritmusérzéke, éneklési készsége, alkotókedve. Formálja ízlését, esztétikai fogékonyságát, érzékennyé teszi a környezet hangjai iránt.

A zenei nevelés eszközei: ritmikus mondókák és dalanyagok, különböző hangszerek.

A kisgyermeknevelő feladata:

- Elsősorban a néphagyományunkból merítve versekkel, mondókákkal, énekes játékokkal, népdalokkal ismertetik meg a gyermekeket. Nincs szó direkt tanításról, nincs szükség rá, mert az énekléssel mintát adnak, mely hatására kedvet kap a gyermek az önkéntes utánzásra.
- Rövid, kornak megfelelő értékes dalanyag kiválasztása.
- Egy dal eléneklésénél, egy egyszerű vers vagy mondóka eljátszásánál fontos hangsúlyt kap a szöveg, a dallam, a hangszín, a hozzá tartozó mozgás is, így komplex hatás éri a gyermeket.
- Az éneklési készség fejlesztése során a dalokat hallás után tanítják. A kisgyermeknevelők hangszereket is használnak (furulya, csörgő, dob, metalofon, xilofon). A gyermekeknek is van alkalmuk hangszerekkel foglalkozni, mert nyitott játékpoliccon megtalálhatóak a csoportban.
- A nap folyamán gyakran jelen van az éneklés, a mondókázás: játék közben, játékszituációhoz, eszközhöz, mozgáshoz kapcsolva, személyes kontaktussal

Ugyanazt a dalt visszatérően többször is eléneklük a kisgyermeknevelők, a gyermek igényeihez és figyelméhez, a játékhelyzethez alkalmazkodva.

Személyes kapcsolatú játékok – arc-, kéz-, tenyér-, lábjátékok, tapsolgatás, lovaglás, altatás,

- alkalomszerű dalok:
  - évszaknak megfelelően: Pl.: Esik az eső..., Fújja szél a fákat..., Süss fel nap...,
  - Ünnepekhez, évszakokhoz kötődően: Pl.: Kis karácsony..., Télapó itt van..., Ég a gyertya...,
  - A hangulat befolyásolására: megnyugtató vagy élénkítő dalok.
- Gondozási műveletek közben nem helyes az éneklés, mondókázás, mert a gyermek figyelme elterelődik, például az étkezésről.

6. Vers, mese

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére, valamint szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, melyben a kisgyermek ismeretekre tesz szert. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókinccs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését. Népi és irodalmi művek egyaránt jelen vannak.

A vers, a mese választása a gyermek életkorának és érdeklődésének megfelelő színvonalas mű legyen: rövid, felismerhető valós tárgyakkal és élőlényekkel.

A gyermek többször hallja ugyanazt a verset, mesét. Az ismétlődések, játékos mozdulatok megerősítik az élményt, segítik az emlékezetbe vésés, valamint az anyanyelv fejlődését.

Egy vers elmondásánál is figyelembe kell venni annak ritmusát, a hangszínekkel lehet játszani és énekelgetés közben is elmondhatunk egy rövid altatót, mely esetleg belekívánkozik az adott hangulatba. Egy néhány szavas mondókát is érdekessé tehetünk, ha játszunk a ritmussal, hangszínnel, változtatjuk a tempót.

Nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi – a gondolkodás, az emlékezet, a képzelet, a figyelem – valamint a szociális fejlődésére. A látás, a hallás, belső képpé alakul, elraktározódik a gyermek emlékezetében.

Minél több inger éri a gyermeket, annál színesebb lesz az emlékezete.

- A szereplővel való azonosulás fejleszti az empátiát.
- Fejleszti a gyermek beszédképességét, bővíti szókinccsét.
- Elősegíti az önismeret fejlődését.
- A képeskönyvvel való ismerkedés, kialakítja a könyvek iránti érdeklődést, a könyvszeretetet.
- A gyermek egyszerre mulat, gyönyörködik, szemlélődik, játszik.

- A mesék a valóságról, a mindennapi élet történéseiről, problémáiról, az emberi kapcsolatokról olyan tapasztalatokat közvetítenek, amelyek megszerzésére más élethelyzetekben nincs
- lehetőség.
- A kisgyermeknevelő-gyermek kapcsolat mélyebbé válását eredményezi, hiszen a képeskönyv nézegetés, a mesélés intim kommunikációs helyzet.

7. Alkotó tevékenységek

Az öröm forrása maga a tevékenység, nem annak eredménye.

Az alkotó tevékenységhez minden lehetséges anyagot és eszközt felhasználunk: ceruza, zsírkréta, ecset, gombfesték, kézfesték, kréta, kő, termés, agyag, só gyurma, különböző színű és méretű papír, olló, tábla.

A gyermekrajz fejlődése párhuzamos az értelmi fejlődéssel. 1,5 -2 éves kor körül a gyermek felfedezi, hogy a ceruza nyomot hagy a papíron, ide-oda húzogatja, a papír széle sem korlátozza mozdulatait. Magát a cselekvést élvezi, nem a papírra kerülő vonalat –ez a lengő firka korszaka. A 3. életévben már hasonlóságot tapasztalunk a rajz és a magyarázat között. A fejlődéssel párhuzamosan egyre gyakrabban találkozunk az ábrázolási szándékkal. A gyermekrajz fejlődése híven tükrözi a gyermekre jellemző szemléletmód alakulását.

A kisgyermeknevelő feladata:

A tárgyi feltételek, és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, és eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. A kisgyermeknevelő elismerésével, megbecsülésével segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődés fenntartását, és az alkotásból fakadó öröm személyiségfejlődésre gyakorolt pozitív hatásainak érvényesülését.

- Megismerteti a gyermekeket az anyagokkal és az eszközökkel.
- Változatos lehetőséget kínál: csoportszobában, kertben, falitáblán.
- A technikákat, az anyagokkal, az eszközökkel való bánásmódot megmutatja, de sohasem mondja meg, hogy mit alkosson a gyermek, tisztába vannak azzal, hogy belső értékektől fosztanak meg a gyermeket: hogy figyeljen, lásson, ábrázolja azt, amit ő lát a körülötte lévő világból.
- A gyermekek spontán kezdeményezésére építve segítik az alkotókedv, a készség kibontakozását.

- A gyermekek számára biztosítják, hogy a nap folyamán, szabadon rajzolhassanak, fessenek, ragaszthassanak és gyurmázhassanak. A feltételek biztosításánál figyelembe veszik a csoportba tartozó gyermekek fejlettségi szintjét.
- A gyermeki alkotásokat elismerik és tiszteletben tartják, a kis „alkotó” dönt annak sorsáról: kiteszi az alkotások közé, vagy hazaviszi.

A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

8. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak. Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Lehetőség nyílik az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Megismertetjük, tapasztalatokat közvetítünk a környezettudatos magatartás megalapozás érdekében a természeti (állatok, növények, termékek, időjárás, évszakok jellemzői stb.) és a társadalmi (családi szerepek, foglalkozási szerepek, hagyományok, ünnepek stb.) környezetet, a játéktevékenységen, és az egyéb tevékenységeken keresztül. A folyamatban kiemelt szerepe van a kisgyermeknevelő példamutatásának. A bölcsőde udvarán történő közös séták alkalmával megfigyelhetik a gyermekek a lehulló, színes faleveleket, melyeket összegyűjtünk, és kedvük szerint kreatív alkotásokat készítünk. A termékek is jó alapot adnak egy vidám játékhoz. A gyümölcsök-zöldségek által, megismerkedik a gyermek a színekkel, formákkal, ízekkel. A magvak csíráztatása, locsolása, gondozása mindig mosolyt csal a gyermekek arcára. Télen madarakat etetünk, és ismerkedünk a csapadék halmazállapotával. A víz, mint az élet alapfeltétele.

7.5. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

„Saját kisgyermeknevelő”- rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt.

A „saját kisgyermeknevelő”, a biztonságot és az állandóságot, stabilitást jelenti. Minden

gyermeknek „saját kisgyermeknevelője” van. Egy kisgyermeknevelőhöz 6-7 gyermek tartozik, akikért fokozottabban felelős. A saját kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket és a bölcsődébe járás ideje alatt ő a kisgyermeknevelője. Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációkat, és felelőséggel tartozik a rábízott gyermekekért. Mikor mindkét kisgyermeknevelő jelen van a csoportban, idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására fordítja. Ennek a rendszernek az alkalmazásával több idő jut minden gyermekre, számon lehet tartani egyéni igényeiket, a „saját” kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermekcsoportok szervezése

Bölcsődénkben a gyermekek négy pavilonban, nyolc csoportban vannak elhelyezve. A gyermekcsoportok létszáma jogszabály által meghatározott. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelően felnőtt-kisgyermek arány garantálja.

A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a csoportba jár. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulhatnak. A szakmai elveknek az életkor szerinti homogén csoport megfelelőbb, bár a gyermekek egyéni különbségei miatt, ez sem könnyű feladat. A szülők kérését is figyelembe vesszük, ha ez nem ütközik a jogszabályi előírással.

Csoportjaink:

I. gondozási egység	Pillangó csoport Napsugár csoport
II. gondozási egység	Cica csoport Őzike csoport
III. gondozási egység	Micimackó csoport Kutyus csoport
IV. gondozási egység	Katica csoport Eperke csoport

Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit-, a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

Napirend

A folyamatos ugyanakkor rugalmas napirend alkalmazásával a kisgyermek igényeinek, nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit és megvalósítását biztosítja. A kisgyermek számára megteremti a biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, és biztosítja az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. Az egyéni igények figyelembevétele mellett, a csoport életét is figyelembe kell venni

A folyamatos napirenddel kiiktatjuk a várakozási időt, így több időt tölthetnek játékkal a gyerekek. A csoport belső nyugalma biztosítja.

A napirend kialakításánál figyelembe vesszük a csoportba járó gyermekek életkorát, fejlettségét, szükségleteit, az évszakot, az időjárást, a csoportlétszámot és egyéb körülményeket. A napirend alakításánál fontos a dolgozók szervezett munkavégzése, és a gyermek, otthoni életritmusának figyelembevétele.

Évszakok szerint napirendbe illesztjük:

Tavasszal: séta a virágos kertben, ismerkedés a tavaszi virágokkal, rügyező fákkal, madarakkal. A dekorációban megjelenik a tavaszi hangulat, a festésben, gyurmázásban, ragasztásban. Évszakra megfelelő mondókák, dalok, mesék, versek megismerése. Gyümölcsök, zöldségek a csoportban.

Nemzeti ünnep, víz világnapja, húsvét, anyák napi készülődés, ajándékkészítés a gyerekekkel.

Nyáron: gyermeknapra, családi délutánra készülés.

Ősszel ismerkedés az őszi gyümölcsökkel, zöldségekkel. Játék az őszi termésekkel, gesztenye, kukorica, falevelgyűjtés, ujjfestés, falevelpréselés. Só-liszt gyurmadíszítés termésekkel. Őszi dekoráció, őszi hangulat.

Télen: mikulásvárás, mézeskalács kóstolás, díszek készítése. Ismerkedés a hóval, hólapátolás, hóember, hógolyókészítés. Hópelyhek festése parafa dugóval. Madarak etetése. Készülődés a farsangra, papírhajtogatás, festés, ragasztás.

Az ünnepek lehetőséget adnak a közös készülődéshez, a közös élményszerzéshez, vidám,

boldog perceket élünk meg. A családokkal töltött közös programok felejthetetlen élményt jelentenek kicsiknek, nagyoknak egyaránt.

7.6.Szolgáltatások

Térítési díj ellenében a szülők egyéb családtámogató szolgáltatásokat is igénybe vehetnek. Ilyen szolgáltatások a játszócsoport, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel, játék és eszközkölcsonzés, nevelési tanácsadás. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes és térítési díj ellenében vehető igénybe.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

8.1. Igénybevétel módja

A gyermek bölcsődébe történő felvétele:

A felvételt kérheti: a szülő, a szülő hozzájárulásával:

- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos vagy a házi orvos,
- a szociális, ill. családgondozó,
- a gyermekjóléti szolgálat,
- a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A jelentkezés a bölcsődében egész évben folyamatos. Az igénylő a bölcsődei ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző legfeljebb két hónapon belül a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. A gyermek felvételéről vagy elutasításáról a szülőt/törvényes képviselőt írásban értesítjük. A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

A bölcsőde hétfőtől péntekig tartó ötnapos munkarenddel, egész éven át folyamatosan üzemel kivétel a fenntartó által jóváhagyott nyári zárva tartás. Ekkor történik a bölcsőde karbantartása, nagytakarítása.

A nyári zárva tartás ideje alatt mindig van kijelölt bölcsőde, ahol fogadják a dolgozó szülők gyermekét.

A bölcsődében fizetendő személyi térítési díj:

A bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetés vonatkozásában a térítési díjra a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezések az irányadóak, melyről az igénybe vevőt folyamatosan tájékoztatjuk.

A bölcsődei ellátás megszűnése:

- a szülő kérelmére,
- ha a gyermek óvodai felvételt nyert,
- a bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte,
- ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig,
- az intézményvezető az ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.

8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentumok

- Kérelem, melyet a szülő írásban nyújt be a bölcsődevezetőjének
- Bölcsődei felvétel biztosítása, melyet a bölcsődevezető írásban megküld a törvényes képviselő részére. A felvételhez szükséges dokumentumok:
  - a szülők/gondviselők személyi azonosságát igazoló okirat
  - a gyermek társadalombiztosítási igazolványa
  - a gyermek egészségügyi kiskönyve
  - a szülők munkáltatói igazolása.

A szolgáltatás megkezdése előtt megkötöm a megállapodást a törvényes képviselővel. A szülő az 1997.évi XXXI. törvény 21/B.§ (1) bekezdés a, pontja szerinti ingyenes bölcsődei gyermekétkeztetés igénybevételéhez nyilatkozatot tehet.

Szülői hozzájáruló nyilatkozatot tölt ki a szülő a bölcsődei ellátásban a személyi adatok kezeléséhez, feldolgozásához, továbbításához, valamint fényképek-és videófelvétel

készítéséhez, valamint a gyermek egészségi állapotára vonatkozóan. Egyedülálló szülő nyilatkozik az egyedülállóság okáról, és hogy gyermekét egyedül neveli.

9. TÁJÉKOZTATÁS

A bölcsődei szolgáltatásról az érdeklődők több módon is tájékozódhatnak:

- az önkormányzat helyi rendelete tartalmazza a bölcsődével kapcsolatos eljárási rendet
- a bölcsődében személyesen, telefonon folyamatosan lehet tájékozódni
- a bölcsődén belül szülői értekezletek, hirdetések, beszélgetések, a családi füzet teszi folyamatosá az információcserét
- bölcsődénkben fogadónap kedden.

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Igénybevevők:

A szülők a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél, vagy az érdekképviselői fórumnál:

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén
- a Gyvt. (1997 év XXXI. tv.) által biztosított irat betekintési jogának megtagadása esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

Személyes gondoskodást végzők:

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó (jogi) dokumentumok: Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka Törvénykönyve, Kjt.Etv.

Érdekképviselői fórum

Bölcsődénkben érdekképviselői fórum működik. Feladata, hogy az elé terjesztett

panaszokat kivizsgálja.

Intézkedéseket kezdeményezhet, dönt a hatáskörébe tartozó ügyekben. Az érdekképviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

Tagjainak száma 5 fő.

1 fő az intézményfenntartó képviselője

3 fő az ellátásban részesülő gyermekek szülei

1 fő az intézmény dogozóinak képviselője

Az érdekképviselői fórum elnökét a választott tagok maguk közül választják.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSA

A kisgyermeknevelők magas színvonalú szakmai munkát nyújtanak.

Erősségük: gyermek centrikus, szakmájuk iránt elhivatott, áldozatos munka, jó kommunikációs készség, megbízhatóság, empátia, kreativitás.

Munkavégzésük színvonalát emeli a jó munkahelyi légkör, az egységben gondolkodás.

Ahhoz, hogy a szakmai munkánk színvonalát megtartsuk, és tovább emeljük, részt veszünk továbbképzéseken, tanfolyamokon, tréningeken, konferenciákon, szakmai napokon, értekezleteken.

Továbbképzési terv mutatja, hogy a kisgyermeknevelőnek mikor és mennyi kreditpont megszerzése szükséges ahhoz, hogy a továbbképzési ciklusnak eleget tegyen. A bölcsődevezető vezetőképzésre kötelezett.

Negyedévente tartunk belső továbbképzést is, mely mindig nagyon érdekes, és élményben gazdag.

Évről-évre egyre több dolgozó jelentkezik egyetemi képzésre, a csecsemő-és kisgyermeknevelő szakra.

Az új ismereteket a kisgyermeknevelők egymásnak átadják, munkájuk során alkalmazzák.

A bölcsődei dajkák az élelmezésvezető és a konyhai dolgozók is folyamatosan képzik magukat.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025.áprili 01. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága ...../2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Sajben-Kiss Réka bölcsődevezető Dátum: 2025.03.06. Aláírás: .....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

14. sz. BÓBITA BÖLCSŐDE SZAKMAI PROGRAM

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI.....	2.
2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL.....	3.
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók.....	3.
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók.....	3.
2.3. Módszertani szabályzók.....	4.
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- és TERÜLET JELLEMZŐI.....	5.
3.1. Az alapellátás célcsoportja.....	5.
3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja.....	5.
3.3. Az ellátandó terület.....	6.
3.3.1. Nyíregyháza.....	6.
3.3.2. Nagycserkesz.....	6.
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI.....	6.
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok.....	6.
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	6.
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK.....	7.
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK.....	8.
7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK.....	9.
7.1. Nevelési célok.....	13.
7.2. Nevelési feladatok.....	14.
7.3. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei.....	18.
7.4. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei.....	19.
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	22.
8.1. Igénybevétel módja.....	22.
8.2 Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció.....	23.
8.3 Térítési díj.....	23.
9. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS MEGSZÜNTETÉSE.....	24.
10. TÁJÉKOZTATÁS.....	24.
11. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI.....	25.
12. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA.....	26.
13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	27.

1. ALAPADATOK

A BÖLCSŐDE	
Neve	14. sz. Bóbita Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Tas u. 1-3.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	102 fő
Telefon	+36-30-326-5271 +36-30-2587126
E-mail	bolcsodebobita@gmail.com
Honlap	http://gyermekjolestialapellatas.hu/bolcsodek/14-sz-bobita-bolcsode
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji út 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Csáki-Hajdu Eszter bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06.
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI -ÉSMÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogvisztonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orzagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe
(2022)https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatas_issuu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
  - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)

<https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>

- Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodek_nek_csecsemotaplalas_oldalak
- Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
- Tudástár - Csecsemő és kisgyermek ételmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standard – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)
https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

Bölcsődénk 20 hetes kortól 3 éves korig a családban nevelkedő gyermekek ellátását biztosítja napközben, melyben szakszerű nevelés és gondozás is zajlik. Amennyiben a gyermek nevelési év augusztus 31-e után tölti be a 3 évet, következő év augusztus 31-éig maradhat bölcsődei ellátásban. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja

A bölcsőde az alapellátási feladatok mellett családtámogató szolgáltatásokat is szervezhet, mint például az időszakos gyermekfelügyelet. Az időszakos gyermekfelügyeletnél fontos szempont, hogy csak akkor jöhet létre, ha a bölcsőde alapfeladatát nem veszélyezteti. Ezek mellett fontos még megemlíteni, hogy térítési díj ellenében és üres férőhely terhére.

3.3. Az ellátandó terület

Bölcsődénk ellátandó területéhez Nyíregyháza és Nagycserkesz tartozik. Erről a két településről tudunk gyermekek fogadni.

Nyíregyháza, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye és a Nyíregyházi járás székhelye. Közel 120 000 fős lakosságával pedig az ország hetedik és az Észak-Alföld második legnagyobb települése.

Nagycserkesz Nyíregyháza nyugati agglomerációjában helyezkedik el, a megyeszékhelytől 15 km távolságra.

Bölcsődénk a városon belül elsősorban a Jóságvárosi lakótelep és közvetlen környezetében élő gyermekek ellátását, nevelését végzi.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok

Célunk, hogy a meghatározott szakmai alapelvek mentén a lehető legtökéletesebb ellátást biztosítsuk a kisgyermekeknek, éppen ezért elengedhetetlen a rendszeres kapcsolattartás az intézmény vezetőjével, továbbá az egységesség fenntartása érdekében és tapasztalatcsere céljából folyamatos a kapcsolat a Nyíregyházi Gyermejkölési Alapellátási Intézmény további bölcsődéivel.

4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok

- Bölcsődék, óvodák
- Gyermekvédelmi jelzőrendszerben résztvevők
- Ellenőrzést végző szervek
- Képzőintézmények

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

Intézményünkben a személyi feltétel a mindenkori jogszabálynak megfelelő. Minden dolgozó rendelkezik a munkakörének betöltéséhez szükséges, törvényi előírásnak megfelelő képesítéssel.

Bölcsődei dolgozók számának tételes bemutatása:

Munkakör	Létszám (fő)
Bölcsődevezető	1
Kisgyermeknevelő	18
Bölcsődei dajka	4
Élelmezésvezető	1
Szakácsnő	1
Konyhai kisegítő	2
Mosónő	1
Udvarimunkás	1

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

A bölcsődénk elemi célja, hogy a törvényben előírt követelmények betartásával, optimális személyi és tárgyi feltételek között minőségi színvonalon biztosítsa a hozzánk beíratott kisgyermek testilelki és pszichés fejlődését.

Gyermekek által használt helyiségek a bölcsődében:

- Bejárati előtér, gyermekkocsi tároló

- Átadó/Gyermeköltöző
- Fürdőszoba.
- Gyermekszoba
- Játszóker, terasz

Egységen található egyéb helyiségek:

- Akadálymentes mosdó és WC a szülők számára
- Elkülönítő/Játéktároló
- Tisztítószer raktár

Egyéb helyiségek a bölcsődében:

- Vezetői iroda
- Gazdasági, élelmezésvezetői iroda
- Főzőkonyha
- Földesáru raktár, szárazáru raktár, edénytároló, zöldség és hús előkészítő
- Ételhulladék tároló
- Karbantartó javítóműhelye
- Felnőtt öltöző, zuhanyzó és mosdó a dolgozók részére
- Raktárak, tisztítószer, vegyi raktár, textil raktár, irattár
- Ebédlő
- Tornaszoba
- Mosó és vasaló helyiség

7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK

Nevelési-gondozás Alapelvei

Bölcsődénkben a nevelés alapelveit figyelembe véve végezzük a nevelés-gondozás feladatait. Az alábbi alapelvek jelen vannak mindennapjainkban.

A család rendszerszemléletű megközelítés

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan

komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az alrendszerek működését, az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása, a szülői kompetencia erősítése révén a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához. Bölcsődénk a családszemléletű megközelítésre igen nagy figyelmet fordít, emiatt szükségszerűnek érezzük a családlátogatásokat és a különféle családi programokat, ahol nem csak a gyermeket, hanem az egész családot, picit közelebről megismerhetjük. Ezek nagy mértéken segítik a munkánkat, ugyanis ezek által a programok által feltérképezzük, hogy hogyan és milyen környezetben nevelkedik a gyermek, milyen a szülő gyermek kapcsolata, milyen helyet foglal el a gyermek a család életében, milyen szabályok és „elvárások” vannak a gyermek felé, amit a kisgyermeknevelők a beszoktatások során alkalmazhatnak, ezáltal a gyermek biztonságérzete is hamarabb kialakulhat.

A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek egyéni igényeihez, fejlettségi szintjéhez igazodó szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. Jelenti ez azt is, hogy minél korábban szükséges kellő mértékű információt és támogatást nyújtani az érintett családoknak az eltérő fejlődés felismeréséhez, s a problémahelyzetnek megfelelő kezeléséhez. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkciójából adódóan alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő egyik fontos feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése, a korai megsegítés. Mindez a szülők bevonásával, a kompetenciahatárok betartásával, családközpontú szemléletmentén a szükséges beavatkozások, intézkedések megtételével történik. A kisgyermeknevelők nagy figyelmet fordítanak a gyermekek megfigyelésére és játékos fejlesztésükre bölcsődei kereteken belül. Ha a gyermek fejlődésében elmaradásokat észlelnek a kisgyermeknevelők, akkor jelzik azt a bölcsőde vezetőjének, aki felveszi a kapcsolatot a szülőkkel, majd a szülők a jelzés által szakemberhez fordulnak, ezáltal a gyermek minél korábban megkaphatja a korának megfelelő fejlesztéseket.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára

lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe. A gyermek nevelése a család joga, feladata és kötelessége. A bölcsődei nevelés csak kiegészítője a családi nevelésnek, ezáltal az otthonról hozott nevelési értékeket és gondozási szokásokat el kell fogadni és erősíteni kell azt, ha pedig a bölcsődei neveléssel teljesen ellentétes abban az esetben a kisgyermeknevelő esetlegesen javasolhat megoldást a szülőnek egyes helyzetekre pl. étkezési szokások étvágytalanság, szobatisztaság, de a szülő döntését minden esetben-tiszteletben kell tartani.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum. Egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, szeretetteljes bánásmód, tisztelet és bizalom illeti meg. Alapvető jog, hogy a gyermekfejlődéséhez megkapjon minden segítséget, szükség esetén speciális ellátásban, fejlesztésben részesüljön. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Kiemelt figyelmet fordít az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségekre iránti tolerancia kialakítására, a másság elfogadására, az előítélet-mentes, befogadó légkör megteremtésére. Minden gyermek más és más, különféle fejlődő személyiséggel, emiatt minden gyermeket egyéni bánásmódban kell részesíteni. A kisgyermeknevelő minden gyermeknek elegendő figyelmet és időt ad. Türelmesen viszonyul minden gyermekhez. Tiszteletben tartja, ha valakinek picivel több idő kell egy-egy tevékenység elvégzéséhez, nem sűrgeti. A gyermek nyelvén kommunikál, egyszerű, könnyen érthető mondatokban. Fontos szem előtt tartani a vallási kulturális hovatartozását a családnak.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására elfogadó, érzelmi melegséggel, megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért. A bölcsődébe járó kisgyermek életébe a család után meghatározó szerepet tölt be a saját kisgyermeknevelője. A kisgyermeknevelőnek megfelelő szakmai tudással, kellő önismerettel és különféle készségekkel kell rendelkeznie. A kisgyermeknevelő, ahogy a szülők is mintát nyújtanak a

gyermek számára, akitől tanul, akit utánoz, akit megfigyelve nagyon sok mindent megtanul a bölcsődében. A bölcsődében ő nyújtja a biztonságot, az állandóságot a gyermek számára.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatására, az adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”- rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is. Amikor a kisgyermek bölcsődébe kezd járni, akkor leválik az anyától, a családtól, ezt a gyermekek többsége általában nehezen viseli. A bölcsődében az a feladatunk, hogy biztonságos környezetet teremtsünk a gyermekek számára. Ezért nagyon fontos a személyi és tárgyi állandóság.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés összes területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását. A fokozatosság minden területen megfigyelhető. A fokozatosan történő beszoktatásnál kialakul egy érzelmi biztonság a gyermekeknél. Tíz napja van a gyermeknek és a szülőnek is megszokni az új helyzetet. A fokozatosság alkalmazásával a gyermek könnyebben tud alkalmazkodni a változásokhoz. A szobatisztaságra nevelésnél is a fokozatosság és a rendszeresség tud eredményhez vezetni.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érzésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak

kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járókisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban. Ennek a szemléletnek az érvényesítéséhez törekedni kell a gyermek és a család sokoldalú megismerésére. A kisgyermeknevelő mindig figyelembe veszi a gyermek képességeit, vagy az adott napi hangulatát, ha igényli, a gyermek többször az ölébe ülteti, megsimogatja, megöleli, segíti, ha nincs kedve az adott tevékenységhez, de egyébként meg tudja és szereti csinálni. Konfliktushelyzeteknél kivár és csak szükség esetén avatkozik be. Alvásnál is érvényesül az egyéni bánásmód elve, van, aki otthonról hozott kispárnához ragaszkodik, van, aki a plüss állattal szeret elaludni és olyan is van, aki két cumival tud elaludni, ezek mind biztosításra kerülnek a gyermek számára.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a 4 nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit, ezért támogató, biztonságos légkörben kell megvalósulnia. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere. Minden gondozásban nevelés is folyik, de a nevelés nem korlátozódik a gondozási helyzetekre. A gondozás nagyon bensőséges helyzet, hiszen ilyenkor a saját kisgyermeknevelő csak egy gyermekre figyel. Jelen van ilyenkor a felnőtt és a gyermek közt a verbális és a nonverbális kommunikáció. Ilyenkor csak egymásra figyelnek, a gyermeknek nem kell megosztotnia a kisgyermeknevelő figyelmén. A gyermek ilyenkor könnyebben kezdeményez beszélgetést saját élményeiről vagy tesz fel kérdéseket. Gondozás közben számtalan nevelési feladatot lát el a kisgyermeknevelő. Rengeteg információ átadás történik, öltözésnél kézmosásnál az adott helyzetre vonatkozóan.

A gyermeki kompetenciaképzés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás

örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit megteremtve, ezáltal az egész életen át tartó tanulási igényének, folyamatának biztos alapjait. A bölcsődei nevelésben kiemelten kell támogatni az érzelmi kognitív és társas kompetenciákat. Fontos, hogy lehetőséget biztosítsunk, hogy a gyermek minél több élménnyel, tapasztalattal gazdagodjon, ezáltal megismerje a körülötte lévő világot. A gyermekek gondozási helyzetekben és játékos tapasztalatok útján tanulnak a legtöbbet és jutnak számtalan élményhez. Mindezek mellett a bölcsődénk nagy figyelmet fordít a környezeti nevelésre is, melybe a szülőket is előszeretettel invitálja. Megismertetjük és tapasztalatokat közvetítünk a gyermekeknek a környezettudatos magatartás tükrében (Évszakok és időjárás, Madarak fák napja, Víz napja, Föld napja). Ezekon kívül a mindennapjaink része a művészeti és az esztétikai nevelés. Ide tartozik az énekzenei nevelés, anyanyelvi irodalmi nevelés (mese, mondóka, báb), vizuális nevelés (rajzolás, festés, ragasztás, gyurmázás) és az esztétikai környezet biztosítása ünnepeknek és évszakoknak megfelelően a gyermekek számára, amiért a kisgyermeknevelők felelősek.

7.1. Nevelési célok

Célunk a kisgyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. A bölcsődei nevelés - gondozás a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.

7.2. Nevelési feladatok

A bölcsődei nevelés feladatai

- *A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése*
Nagy hangsúlyt fektetünk a szülői kompetencia fejlesztésére, a család megismerésére, támogatására. Elengedhetetlen a bölcsődei- és családi nevelés összhangja. A szülők és kisgyermeknevelők közötti kölcsönös bizalom, partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétele a közös munkának. A szülő ismeri a legjobban kisgyermekét szokásait, étkezését, szükségleteit, így segíteni tudja a kisgyermeknevelőt az egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő szaktudása, tapasztalata segíti a szülőt a kisgyermek fejlődésével, nevelésével kapcsolatos módszerek alkalmazásában.

- *Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása*

A kisgyermeknevelők feladata a kisgyermek testi, lelki fejlődéséhez szükséges biztonságos környezet megteremtése. Ezen kívül pedig fejlődésének támogatása, nyomon követése és dokumentálása, és az eltérő fejlődésnek a jelzése. Ezeken kívül nagyon fontos a bölcsődében a megfelelő napirend kialakítása, mely magába foglalja a rendszeres napi négy étkezést. Az étrendet az ételmezésvezető állítja össze, a speciális étrendet pedig dietetikus segítségével készítik el. Az évszaknak megfelelő napirend magába foglalja még a szabadlevegőn töltött idő mennyiségét és minőségét. Rossz idő esetén pedig nagymozgás fejlesztésére szolgáló eszközöket tudunk biztosítani a gyermekek számára. Melyek például: Nagymozgást fejlesztő szivacsos modul, bilibo, hullámgördülő, csúszda, bobocar. Illetve elengedhetetlen a kultur higiénés szokások kialakítása is.

- **Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése**

A gyermekek érzelmi stabilitásához hozzájárul a biztonságos környezet megteremtése és a biztonságot nyújtó kisgyermeknevelői attitűd, melyhez hozzátartozik az érzelmi elérhetőség, a hitelesség, a biztatás, motiválás és a világos és következetes szabályok felállítása és betartása. A bölcsődei környezet több társas lehetőséget teremt a gyermekek számára, ahol megtanulhatják kezelni és kontrolálni érzelmeiket illetve itt tanulnak meg osztozkodni a kisgyermeknevelő figyelmén és a játékokon is ezáltal törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére.

- **A megismerési folyamatok fejlődésének segítése**

A kisgyermekek érdeklődését a kisgyermeknevelők a játékos felfedezéssel, valamint az önállóság lehetőségeinek feltételeinek megteremtésével igyekeznek kialakítani. A kisgyermeknevelők ennek érdekében elegendő időt biztosítanak, és megfelelő teret alakítanak ki. A bölcsődei gondozás, nevelés során új ismeretekre tesznek szert, melyek feldolgozásában és megértésében is segítségét nyújt a pedagógus. Ennek érdekében a kisgyermekek egyéni szükségleteihez igazodnak. A közös tevékenységek, foglalkozások során figyelembe veszik a gyermekek egyéni élményeit, érdeklődési körét, fejlettségi szintjét. A gyermekek önálló próbálkozásainak támogatása érdekében kreatív helyzetmegoldásokat, megfelelő mennyiségű időt és teret biztosítanak a kisgyermeknevelők. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése érdekében figyelembe veszik az önálló választást, valamint az egyéni képességeket, ezzel segítve, ösztönözve a gyermek fejlődését.

A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

A bölcsőde a kisgyermek számára élményt nyújt, ösztönző, biztató, illetve ismeretszerzési tudást kínál. Valamennyi ténykedés, szituáció kialakításának metodológiai alapja az egyéni bánásmód megvalósítása, valamint a gyermek helyes törekvéseinek, önértékelésének a megerősítése. Lehetővé kell tenni a gyermekek számára, hogy néhány tevékenységben vegyenek részt koruknak, fejlettségüknek megfelelően.

• Tanulás

A bölcsőde nem az a hely, ahol a *tanulást* erőltetni kell a gyermekekkel, hiszen ez nincsen feltételhez kötve. A tanulás meghatározása, értelmezése széleskörű, többféleképpen is definiálható. Tanulás során a gyermek információkhoz jut, ismeretet szerez, amely lehetővé teszi viselkedésmódjának fejlődését. A tanulásnak elengedhetetlen feltétele, hogy a gyermek érdeklődő legyen. A gyermekek viselkedéseiben megfigyelhetők az utánzások, amelyeket játék formájában próbálnak elsajátítani. Akár a szüleiket vagy nagyszüleiket, esetleg a kisgyermeknevelőket utánozzák. Ebből tudunk következtetni arra, hogy a gyermekek odafigyelnek családtagjaikra, barátaikra, és megtanulják, hogy hogyan és miként viselkednek azok a mindennapokban. Ebben az életkorban tanul meg legtöbbet a gyermek, amit hall, azt mondja, amit lát, azt csinálja. Ezért fontos, hogy a gyermek számára kellő viselkedésmódot biztosítsunk, alkalmazzunk, valamint, hogy építő jellegű legyen, amit tanítani szeretnénk nekik.

• Gondozás

A gondozás egy bizalmas kölcsönös viszony a kisgyermeknevelő és a gyermek között. A gondozás legfontosabb célja, hogy a kisgyermeknevelő kellően részt vegyen a gyermek testi, fizikai igényeinek a kielégítésében. Fontos, hogy a gyermek pici korától tevékenyen részt tudjon venni a gondozási szituációkban, valamint érezze, hogy a kisgyermeknevelő biztonságot nyújt számára, érzékelje figyelmét, valamint támogassa őt gondozásában. Kellő időt kell biztosítani a gyermek számára, hiszen valamely mozdulatoknak az elsajátítása hosszabb időt vesz igénybe, és többszöri gyakorlást igényel.

A kisgyermeknevelő mindig együtt érez a gyermekekkel, átérzi a gyermekek boldogságát, szomorúságát. Mindig türelmesnek, toleránsnak kell lennie. Szakmájához elengedhetetlen feltétel a kiváló kommunikációs képesség, a megfelelő szakmai felkészültség, kellő tanácsadás a gyermekek szüleinek, figyelmekkel kísérvé a gyermekeket munkája során, valamint kellően elsajátítsa a szakmai ismereteket.

- ***Játék***

A játék a gyermekeknek a leglényegesebb tevékenysége. A játék megannyi gyermeknek segít a testi, értelmi, érzelmi, és szociális fejlődésében. Hozzájárul a világ felfedezéséhez, valamint nyitottabbá válik a világ számára. Játék során a gyermekek könnyedén tudnak kapcsolatot kialakítani kortársaikkal, nyitottabbá válnak egymás számára, valamint jobban keresik ennek okán egymás társaságát. A bölcsődében több időt eltölt a gyermek a kisgyermeknevelőkkel, valamint társaival egyaránt, amely örömet nyújt számára, társadalmi fejlődésében segít. A gyermekek megfigyelik kortársaik viselkedését, játékát, amely mintát ad számukra. A játék a szociális képesség fejlesztésében nyújt segítséget, valamint kihat a testi és a lelki fejlődésre. Játék során a gyermekek megtapasztalják önmagukat, kortársaikat, valamint az őket körülvevő világot.

- ***Mozgás***

A kisgyermek számára a mozgás örömet nyújt, ezáltal nagy mozgásteret kell kialakítani, és mozgásfejlesztő játékokat kell számukra a szobában, valamint az udvaron is biztosítani. A kisgyermek számára olyan játékeszközöket kell biztosítani, amelyek felébresztik az érdeklődésüket, megtartják a mozgásaktivitásukat, illetve az eszközök használata biztonságos legyen.

A bölcsőde számára lehetővé kell tenni, hogy a gyermekek mozgása során semmi baleset ne érje őket, olyan helyet kell biztosítani számukra, amely védett és tágas, és kellő mennyiségű hely áll rendelkezésükre. A mozgás kisgyermekkorban elengedhetetlen feltétel az egészséges életmódhoz, életvitelhez. A kisgyermekkel célszerű ebben a korban sétálni, ugrálni, tornázni. A gyermekek mozgás során sajátítják el a stressz okozta állapot legyőzését, valamint hozzájárul az önbizalom kialakulásához.

- ***Mondóka, ének***

A bölcsődében a mondóka és az ének jelentős szerepet tölt be a kisgyermek életében. A zene által okozott élmény, valamint információszerzés örömet nyújt számukra. A játék során a kisgyermeknevelők által ismételt mondókák, gyermekdalok, népdalok felkeltik a gyermekek figyelmét, megismerik a hagyományokat, a továbbélésében nyújt segítséget. A mondókák pozitív hatással vannak a gyermekek érzelmeire, érzelmi biztonságot és vidámságot nyújtanak. A folyamatos mondókázás során a gyermekek memorizálása fejlődik, ezáltal könnyebben emlékeznek a dalokra. A bölcsődékben nagyon népszerűek a mondókázások, a gyermekek rendkívül szeretik. Mindig figyelemmel kísérik végig a dalokat a kisgyermeknevelővel.

Különböző dalokhoz kézmozdulatokkal kísérnek, ezáltal könnyebbé teszik a kisgyermek memorizálását, valamint jobban értelmezik a dalok mondanivalóját. A kisgyermek érzelmi, értelmi, valamint szociális fejlődésükre nagy hatást gyakorol.

- ***Vers, mese***

A vers ritmusa, a mesemondanivalója hat érzelmükön keresztül a személyiségükre, jellemeikre. A kisgyermek olyan tapasztalatokat, és ismereteket sajátítanak el, ahol más körülményekben nincs esélyük. A mesélés során a gyermekek szókincse bővül, illetve ismereteket, tudást szerezhetnek a körülöttük lévő világról. A meseolvasás nagyon fontos, hogy már kisgyermekkorban keltsük fel vele érdeklődésüket, hiszen a kommunikációs képességükben nagyon fontos szerepet játszik, valamint megtanulhatnak emberi viselkedéseket, jó és rossz tulajdonságokat az olvasmány során.

- ***Alkotó tevékenységek***

A bölcsődében a kisgyermeknevelők a napi szakmai tevékenység kezdeményezések során, nem kötelezőek, a gyermek korának és érdeklődéseinek megfelelően kapcsolódhatnak ezekhez a tevékenységekhez. Törekszünk arra, hogy az érdeklődést minél hosszabb ideig fent tartsuk. A gyermeket a pozitív érdeklődés megtartása érdekében többszöri dicsérettel kísérjük.

A kisgyermeknevelő feladatai: a kisgyermeknevelő az adott tevékenységhez előkészül, biztosítja a megfelelő eszközöket és körülményeket.

A bölcsődében a leggyakrabban használt alkotói eszközök: gyurma, ujjfesték, marok zsírkréta, ragasztó, vastagszárú színes ceruza.

- ***Egyéb tevékenységek***

Egyéb tevékenységek: A Bóbita Bölcsődében a gyermekekkel megismertetjük a környezeti nevelést, mint pl. őszi falevél szedése, virágültetés, gyümölcsök megismerése, a termékekkel való ismerkedés, és ezek a tevékenységek nagy örömet, élményt nyújtanak a gyermekek számára.

7.3. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

„Saját kisgyermeknevelő”-rendszer: A saját kisgyermeknevelői rendszer biztonságot és stabilitást jelent a gyermekek számára. A kisgyermeknevelő viselkedésével, személyiségével

és öltözködésével mintául szolgál a gyermeknek. A kisgyermeknevelő felmenőrendszerben szokatja be a gyermekeket. Egy kisgyermeknevelőhöz 6-7 gyermek tartozik, csoportlétszámtól függően. A saját kisgyermeknevelő vezeti a gyermek fejlődésének állomásait. Elsődlegesen ő gondozza és neveli őket az óvodába kerülés pillanatáig. A kisgyermeknevelő és a gyermek között szoros érzelmi kapcsolat alakul ki.

Gyermekcsoportok szervezése: A bölcsődei csoport létszám jogszabályban meghatározott, melyek korosztálytól függően 12 és 14 fősek lehetnek. 12 fős csoport akkor alakul ki, amikor 2 évnél fiatalabb gyermek nyer felvételt a csoportba, 14 fős csoportok pedig csak 2 éves kor fölött alakíthatóak ki. Az előírtnál több fő egy csoportban nem megengedett ugyanis ekkor sérülhet a gyermek minőségi gondozása és nevelése. Kiemelten fontos, hogy a gyermek a bölcsődei felvételtől az óvodába bocsátásáig egy csoportba járjon, és egy kisgyermeknevelőhöz tartozzon, hiszen elengedhetetlen a személyi és helyi állandóság!

Tárgyi feltételek: A bölcsőde tárgyi feltételeit a bölcsőde vezetője köteles biztosítani a gyermekek számára, ide tartoznak az alapjátékok, csoportszobai, és udvari játékok, melyek a jogszabályoknak és szakmai előírásoknak megfelelnek. Ezeken kívül a játékoknak meg kell felelni a gyermekek életkorának, érdeklődésének és a csoport létszámának is, illetve fontos, hogy könnyen tisztíthatóak és fertőtleníthetőek legyenek.

Napirend: A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes kisgyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalmát is biztosítja. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is. A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő”-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

7.4. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A bölcsődénkben a családi nevelés elsődleges tiszteletét szem előtt tartjuk, az adaptáció megkezdése előtt családlátogatáson veszünk részt. A szülővel történő fokozatos beszoktatás alapján.

A kisgyermeknevelő kapcsolata a szülőkkel fontos szerepet tölt be a bölcsődei élet működésében. A bölcsődei nevelés-gondozás a családi nevelésben és a gyermek fejlődésében, valamint a kisgyermeknevelő közti társ összeköttetésben nyújt segítséget. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás egységes hatása. A szülő tudatja a kisgyermeknevelővel a gyermek szokásait, igényeit, szükségleteit, hozzájárulva a kisgyermeknevelő munkájához. A bölcsődében a kisgyermeknevelő a szakértelmével, tapasztalatával segíti a gyermeket fejlődésében, valamint támogatja a szülőket gyermekük gondozásában, nevelésében. A partneri kooperáció elengedhetetlen elvárása az őszinteség, a hitelesség, és a kölcsönös bizalom.

A kisgyermeknevelő – szülő közti kapcsolat nagyon fontos a bölcsőde életében. Az információátadás a szülőnek a gyermeke napi tevékenységéről, viselkedéséről. A kisgyermeknevelő észrevétele a gyermeke viselkedésében, napi rutinjában, étkezéseiben, társakkal való viszonyulásában. A kisgyermeknevelő feladata, hogy a szülőt tájékoztassa ezekről.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, egyéni kapcsolattartási formák:

- kisgyermeknevelő – szülő közti beszélgetések a gyermek érkezésekor, valamint hazamenetelkor,
- a kisgyermeknevelő üzenő füzetben rögzíti mondanivalóját a szülőknél,
- családlátogatás során megismerik a család lakhatási körülményeit, beszélgetnek a gyermekeikről a szülőkkel,
- csoportos kapcsolattartási formák a következők: szülői értekezletek, illetve szülőcsoportos beszélgetések, családi délutánok a bölcsődében, hirdetőtábla, ahol a szülők elolvashatják a bölcsődével kapcsolatos információkat, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok.

A családlátogatáselsődleges célja, hogy a bölcsőde a szülőkkel felvegye a kapcsolatot, valamint, hogy megismerjék a majdani bölcsődébe járó gyermek, otthoni környezetét. A családlátogatás a beszoktatást segíti, valamint lehetővé teszi, hogy a gyermek jobban

megismerje a kisgyermeknevelőket, és a bölcsődébe érkezéskor már nem lesznek ismeretlenek egymás számára. Az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt kerüljön sor. Ez egy előre egyeztetett időpontban történik. A családlátogatás elsődleges feltétele, hogy a gyermek a kisgyermeknevelőt érzelmi biztonságot nyújtó szülők társaságában, illetve óvott otthoni környezetében lássa meg elsőként, ennek okán a számára ismeretlen kisgyermeknevelőkkel való beszélgetés, ismerkedés is könnyebb, egyszerűbb.

Családlátogatás során a szülők általában a bölcsődei napirendről és az adaptációról érdeklődnek. Később a gyermek szokásairól, illetve napirendjéről szoktak beszélgetni. A kisgyermeknevelők arra kérik mindig a gyermek szüleit, hogy az otthoni és a bölcsődei napirendet közelítsék egymáshoz. A kisgyermeknevelők biztosítják arról a szülőket, hogy mindent megtesznek a zökkenőmentes beilleszkedésért. Távozáskor a gyermek megnyugszik, hogy megismerte a kisgyermeknevelőket, és hogy közelebb kerültek egymáshoz.

Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás a csecsemő és a kisgyermek számára a személyi és a tárgyi környezet folytonossága adja a békességet és a védelmet, ami egészséges fejlődésének elengedhetetlen kritériuma. A gyermek természetes környezete a család. A kisgyermeknek az élete első éveiben önálló bánásmódra van igénye. Ebben az életkorban nélkülözhetetlen a biztonságérzet megvalósítása. A családban a gyermek számára az anya adja a védelmet. Az anya távolléte folyamán, a bölcsőde kötelessége a gyermek nevelése, valamint gondozása, továbbá köteles megosztani az anyával a nevelési problémákat. A bölcsőde élet során a kisgyermek számára az adaptáció nehézséget jelent, hiszen minden idegen, ismeretlenek társaik, mind a hely szokatlan számukra. A szülőtől való elszakadás is gondot okoz, ugyanis az anyával töltötte a legtöbb időt, mindennapjait. Szinte minden gyermeknek van egy átmeneti tárgya, amelyhez adaptáció során nagyon ragaszkodik. Adaptáció után javarészt csak elalváskor van rá szükségük, ezáltal többet tudnak játszani és fejlődni.

Adaptáció során, ha a gyermek megbetegszik, akkor hosszabb ideig tart a beilleszkedés, mint a többi gyermeknek. Mivel mire már megszokja a részleges elszakadást anyjától, és kezdi jól érezni magát a bölcsődében, addigra újra visszaáll az otthoni életre, anyjával újra szorosabb a kapcsolata, és bölcsődébe érkezésekor újból gondot fog jelenteni. Van, aki könnyedén, és van, aki nehezebben fogadja el a bölcsődét, a szabályokat, társait, hiszen ragaszkodik anyjához, és nehezen engedi őt el.

Napi kapcsolattartáscélja a rövid, kölcsönös informálás a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről, változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

Egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

A szülőcsoportos beszélgetések rendezett beszélgetések, amelyek mindig a kisgyermeknevelők – szülők között zajlanak. Fő témája a nevelés. Problémáikat egymással megosztják, egymást meghallgatják, segítve a szülői tájékozottságot, kompetenciaérzés megtartását. A kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a bölcsőde, valamint a csoport életéről, eseményeiről. A szükséges teendőket ilyenkor beszélük meg, illetve a kisgyermeknevelő kikéri a szülők véleményét is. Ismerteti a szülőkkal a különböző ünnepeket, összejöveteleket, változásokat, amelyek mind a bölcsődét, mind a gyermekeket érintik.

Szülői értekezletbölcsődén belül a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkal közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezlet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét, vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

Indirekt kapcsolattartási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELENEK MÓDJA

8.1. Igénybevétel módja

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás részeként a gyermekek napközbeni ellátásának egyik formája. A bölcsőde a családban nevelkedő – 20 hetestől - 3 éves korú – gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási-nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi XXXI. törvény {továbbiakban: gyermekvédelmi törvény} 42. § (1) bekezdés értelmében, amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31.-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A felvételt kérheti:

- a szülő
- a szülő hozzájárulásával:
- a körzeti védőnő,
- a házi gyermekorvos vagy a házi orvos,
- a szociális gondozók, családsegítők,
- a gyermekjóléti szolgálat,
- a Gyámügyi Hivatal is kezdeményezheti.

A jelentkezés a bölcsődékbe egész évben folyamatos. Az igénylő a bölcsődei ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző legfeljebb két hónapon belül a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. A bölcsődevezető dönt a gyermek felvételéről vagy elutasításáról és a szülőt/törvényes képviselőt írásban értesíti.

A bölcsődei felvétel során előnyben részesítjük - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- a védelembe vett gyermeket.

8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció

- Gyermek TAJ kártyája
- Gyermek lakcímkártyája
- Szülők személyi igazolvány
- Szülők lakcímkártyája
- Szülők elérhetősége (telefonszám, e-mail cím)

Az intézmény a szülőt értesíti a gyermek felvételre kerüléséről, illetve arról is, ha a gyermek felvétele helyhiány miatt nem történik meg, és előjegyzésbe kerül. Amennyiben a gyermek felvételre kerül, akkor a beszoktatás első napja előtt szükséges a bölcsőde vezetőjének eljuttatni az alábbi dokumentumokat:

- Gyermek oltási könyve
- A szülők munkáltatói igazolása
- Határozatok (amennyiben van ilyen dokumentum, pl.: Gyámhatóságtól, rendszeresgyermekvédelmi kedvezményre jogosultság)
- Magyar Államkincstár igazolása (három vagy több gyermek után emelt családi pótlék)
- Ha a gyermek speciális étrendet igényel, meglévő allergiája van, meglévő betegségéről, megtörtént műtétekről orvosi igazolás szükséges.

8.3. Térítési díj

Az étkeztetés és a gondozás intézményi térítési díját NYMJV Közgyűlése határozatban állapítja meg.

Gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként biztosítjuk (ingyenes gyermekétkezés) a bölcsődei ellátásban részesülő gyermek után, ha:

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül
- Tartósan beteg vagy fogyatékos
- Olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek
- Olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, nevelésbe vették; vagy olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át.

A normatív kedvezmény igénybevételéhez, az alábbi igazoló dokumentumok szükségesek:

- Az ingyenes étkezésre jogosultság megállapítása érdekében a szülőkkel minden esetben kitöltetjük a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 6. sz. melléklete szerintinyilatkozatot.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot megállapító hatósági döntés másolata.
- Tartós betegség esetén szakorvosi igazolás.
- Fogyatékoság esetén szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével kell igazolni.

Az új nevelési év kezdetén nem kell ismételt benyújtani a dokumentumokat, csupán írásban nyilatkozni kell arról, hogy a korábban csatolt dokumentumok tekintetében nem következett be változás.

9. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS MEGSZÚNÉSE

- Ha a gyermek óvodai felvételt nyert.
- A bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek a harmadik életévét (indokolt esetben negyedik életévét) betölti.
- Ha a megszüntetést a szülő kéri.
- A bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

10. TÁJÉKOZTATÁS

A bölcsődei szolgáltatásról az érdeklődők több módon is tájékozódhatnak:

- Az önkormányzat helyi rendelete tartalmazza a bölcsődékkal kapcsolatos eljárási rendet.
- A bölcsődékben mind személyesen, mind telefonon folyamatosan lehet tájékoztatást kérni.
- A bölcsődén belül szülői értekezletek, hirdetmények, valamint a szülők és a bölcsőde dolgozói közötti beszélgetések, illetve a gyermek családi füzetével teszik folyamatossá az információcserét.

- A bölcsődék nyári zárva tartásáról a fenntartó minden év február 15-ig tájékoztatja a szülőket.
- Fontosabb eseményekről a sajtó bevonásával is nyújtunk információt.

11. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Igénybe vevők:

A szülő a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdekképviseleti fórumánál.

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén,
- a Gyvt. (1997. évi XXXI. törvény) által biztosított irat betekintési jogának megtagadása esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviseleti fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézményvezetője vagy az érdekképviseleti fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálateredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

Személyes gondoskodást végzők:

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó (jogi) dokumentumok: Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka Törvénykönyve (2012. évi I. törvény), Kjt. (1992. évi XXXIII. törvény), Etv. (2003. évi CXXV. törvény). Ezen előírások mellett az érdekképviseleti fórum, a közalkalmazotti tanács, a szakszervezet és az esélyegyenlőségi referens hivatott biztosítani, hogy jogaikat érvényesíteni tudják.

12. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSA

A szakmai felkészültség folyamatosságának biztosítása a bölcsődén belül rendelkezésre álló szakmai anyagokból, módszertani levelekből, folyóiratokból, előadások látogatása során valósul meg. A szakmai munka ellenőrzését folyamatos feladatnak tekintjük, melyet nevelési évre vonatkozólag munkatervünk melléklete tartalmazza.

Kisgyermeknevelők

- önképzés megvalósulása
- tematikus belső továbbképzések
- szakmai továbbképzéseken való részvétel gyakorlata

Bölcsődei dajkák

A bölcsődei dajkák munkájukkal hozzájárulnak a szakmai munka eredményességéhez. Minden dajkánk részt vett a Magyar Bölcsődék Egyesülete által szervezett, minősített dajka tanfolyamon, ezáltal rendelkezik a munkakör betöltéséhez szükséges bölcsődei dajkaképesítéssel.

Konyhai dolgozók

Bölcsődénkben 3 fő dolgozik a konyhán, 1 szakácsnő és két konyhai kisegítő, munkájukat pedig az ételmezésvezető koordinálja. A szakácsnőnk dietetikus szakács végzettséggel is rendelkezik, így a gyermekek különféle érzékenységét, intoleranciáját is megfelelően, szakértelemmel tudjuk kezelni. A gyermekek számára minden nap a konyhai dolgozók gondoskodnak a napi négyeszeri étkezésükről, a gyermekek életkorának és egyéni fejlődésüknek megfelelően, ezen kívül pedig nagy gondot fordítanak a szakorvosi javaslatokra. Az étrendeket az ételmezésvezető és a dietetikus tervezi meg és állítja össze csapatmunkában. Az Ételmezési Szabályzat összefoglalja az ételmezés, étkeztetés szabályait. A szülők pedig a gyermekek heti étrendjéről rendszeres tájékoztatást kapnak.

13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április 01.naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága /.....2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Csáki-Hajdu Eszter bölcsődevezető Dátum: 2025.03.06. Aláírás: .....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

16. SZ. APRAJAFALVA BÖLCSŐDE

SZAKMAI PROGRAM

2025

TARTALOMJEGYZÉK

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI	3.
2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	4.
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók	4.
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók	4.
2.3. Módszertani szabályzók	5.
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI	6.
3.1. Az alapellátás célcsoportja	6.
3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatást célcsoportja	6.
3.3. Az ellátandó terület	6.
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI	8.
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok	8.
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok	8.
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK	9.
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK	9.
7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK	11.
7.1. Bölcsődei nevelés alapelvei	11.
7.2. Nevelési célok	14.
7.3. Nevelési feladatok	17.
7.4. Nevelés főbb helyzetei	19.
7.5. bölcsődei élet szervezése	23.
7.6. Szolgáltatások	24.
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	25.
8.1. Igénybevétel módja	25.
8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció	26.
9. TÁJÉKOZTATÁS	26.
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI	28.
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA	28.
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	30.

1. ALAPADATOK

A BÖLCSŐDE	
Neve	16. sz. Aprajafalva Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 13.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	106 fő
Telefon	06-42-455-527 +36-30-326-4019
E-mail	aprajafalva16@gmail.com
Honlap	https://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Verdes Lászlóné bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06.
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI -és MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgálatok, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orzagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatás_issuu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003) https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
  - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019) <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
  - Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak
  - Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
  - Tudástár - Csecsemő és kisgyermek élelmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standar – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022) https://bdds.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

Bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás részeként, a családban nevelkedő (20 hetes kortól - 3 év) gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Amennyiben a gyermek tárgy év augusztus 31-e után tölti be a 3 évet, következő év augusztus 31-éig maradhat bölcsődei ellátásban. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja

A bölcsőde az alapellátás feladatok mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet (pl. időszakos gyermekfelügyelet, játszócsoport).

Az 1997. évi XXXI. törvény, valamint a hozzá kapcsolódó szabályzók (végrehajtási rendelet és módszertani levél) lehetővé teszik, hogy a bölcsőde, ha alapfeladatát nem veszélyezteti, térítési díj ellenében külön szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet biztosíthat. Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a gyermek számára a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban bölcsődei ellátás nyújtható a normál bölcsődei csoport üres férőhelyein.

3.3. Ellátandó terület

A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának (4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.) fenntartása alá tartozó és a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény által működtetett bölcsődék ellátási területe 2018-tól **Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz** település közigazgatási területe.

Nyíregyháza megyei szinten nagyságából és funkcióellátottságából eredően egyértelműen kiemelkedő jelentőséggel bír. Számos közszolgáltatási és közigazgatási funkciót tölt be, valamint a megye legnépesebb városa. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében Nyíregyháza méreteiből, funkcióiból, gazdasági jelentőségéből eredően egyértelműen a megye gazdasági, társadalmi súlypontja. A megyén belül gazdasági szerepköre mellett kiemelkedik Nyíregyháza oktatási, közszolgáltatási, kulturális szerepköre is. (Megalapozó vizsgálat Nyíregyháza 2014-2020 Konzorcium:11-12.)

Év	Állandó lakónépesség (fő)	0-3 éves korúak száma (fő)	0-3 éves korúak aránya a lakónépességhez viszonyítva (%)
2019	116 799	4 433	3,79
2020	n.a.	n.a.	-
2021	116 554	4 227	3,62
2022	115 521	4 157	3,59

Forrás: NYMJV Önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatairól szóló beszámoló (2019, 2020, 2021, 2022)

A lakónépességének száma alapján Magyarország hetedik legnagyobb városa, melyet 2019 elején közel 120 ezren laktak. A fenti táblázatból kitűnik, hogy a lakosság szám, ugyan nem nagy ütemben, de folyamatosan csökken. Ennek megfelelően a 0-3 éves korú gyermekek aránya is csökkenést mutat.

Nagycserkesz község Nyíregyháza és Tiszavasvári között Nyíregyházától 15 km-re, nyugatra a 36-os számú főútvonal mentén található. A község lélekszáma a 2019. évi adata alapján 1746 fő, területe 4.150 ha.

A kistelepülésen jelentős a munkanélküliség, ezért a Nyíregyházán munkát vállaló kisgyermekes családoknak nagy segítség, hogy bölcsődei ellátást igényelhetnek városunkban.

Bölcsődénk a városon belül elsősorban az Örökösöld lakótelepen és Örökösöld kertvárosi részén élő gyermekek ellátását, nevelését végzi.

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint a beíratott gyermekek 65% itt él, 10 %, az orosi lakóterületről érkezett, 15% a város azon területeiről jár bölcsődénkbe, melyek az Örökösöldi lakóteleppel határosak, így Bujtos kertváros, Malomkert kertváros. Mint látható a bölcsődénkbe érkező gyermekek lakó-, és szociokulturális környezete eltérő, az intézménnyel szembeni elvárások is ezt tükrözik. A felvett gyermekek jelentős része a lakótelepen, panellakásokban él, ezért felértékelődik a bölcsőde tágas, beépített és mobil játékokkal jól felszerelt udvara, amely a napi mozgásigényük kielégítését szolgálja. A gyermekek jellemzően egész családból érkeznek, nem jelentős, de évről évre növekszik az egyszülős családok száma. Szintén alacsony számú a hátrányos helyzetű családok száma. Bölcsődei felvétel során és az ellátás ideje alatt

kiemelt figyelemmel kísérjük az ezekből a családokból érkező gyermekek bölcsődébe való bekerülését és fejlődésük menetét.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1.Intézményen belüli együttműködés

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény vezetője nagy hangsúlyt fektet a tagintézmények között már kialakult jó munka -, és személyes kapcsolatok fenntartására.

- Rendszeres vezetői értekezletek
- Szakmaközi konferenciákon való közös részvételek
- A központban dolgozó munkaügyi és gazdasági szakemberekkel közvetlen a kapcsolatunk, melyet jellemez a segítőkészségük, problémamegoldásban az együttműködésük.
- A tagintézmények vezetőivel napi kapcsolatot tartunk. A hatékony együttműködést segítik a biztosított infokommunikációs eszközök és azok folyamatos fejlesztése.

4.2.Intézményen kívüli együttműködés

- ellenőrzést végző szervek
- a gyermekvédelmi jelzőrendszerben részt vevők
- bölcsődék, óvodák
- képzőintézmények

A bölcsőde kapcsolata jó az integrációban működő alapellátást végző intézményekkel. Mint *jelzőrendszerbe* tartozó intézmény kötelességünknek és feladatunknak tekintjük a *Család- és Gyermekjóléti Központ* felé való jelzést, és a velük való jó együttműködést, így a hosszú évek során rendszeres kapcsolattartás alakult ki az ott dolgozó munkatársakkal. A *védőnői szolgálat* munkatársai legalább évente egyszer felkeresik az intézményt, érdeklődnek gondozottjaikról és kérik segítségünket a hátrányos helyzetű kisgyermek ellátásában.

Az örökösföldi *óvodákkal* szintén nagyon jó kapcsolatot ápol bölcsődénk. Rendszeresen megyünk „vendégségbe” a közeli óvodába, tavasszal az ott dolgozó óvodapedagógusok is meglátogatják a hozzájuk beíratott gyerekeket.

Intézményünk folyamatosan biztosít gyakorló helyet a különböző *képző intézményekben* tanuló leendő kisgyermeknevelők számára.

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

Intézményünkben a személyi feltétel a mindenkori jogszabálynak megfelelő. Minden dolgozó

rendelkezik a munkakörök betöltéséhez szükséges, törvényi előírásnak megfelelő képesítéssel.

Bölcsődénk dolgozói létszáma **29 fő**.

A gyermekek gondozását és nevelését 19 kisgyermeknevelő végzi.

Bölcsődénk munkaerő-állományának tételes bemutatása:

<i>Munkakör</i>	<i>Létszám (fő)</i>	<i>Szakképesítés</i>
bölcsődevezető	1 fő	csecsemő és kisgyermeknevelő
helyettes kisgyermeknevelő	1 fő	kisgyermekgondozó, nevelő/pedagógus
kisgyermeknevelő	7 fő	csecsemő és kisgyermeknevelő
	2 fő	bölcsődei szakgondozó
	1 fő	csecsemő- és kisgyermekgondozó
	1 fő	csecsemő- és gyermeknevelő asszisztens
	3 fő	kisgyermekgondozó, - nevelő
	3 fő	csecsemő- és gyermekgondozónő
bölcsődei dajka	4 fő	bölcsődei dajka
élelmezésvezető	1 fő	szakirányú végzettség
szakácsnő	1 fő	szakács
konyhai kisegítő	2 fő	
mosónő	1 fő	
udvari munkás	1 fő	

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

A bölcsődei épület jellemzői:

Az intézmény egyedi és részben típussterv alapján készült panel épület. 4541 négyzetméteren terül el, ebből beépített terület 1240, parkosítva 2480 négyzetméter (821 nm. járda és burkolattal ellátott terület). Az épület négy sarkán helyezkednek el a gondozási egységek, középen van a gazdasági rész (konyha, mosoda, irodák, raktárak stb.)

A gyermekek által használt helyiségek:

Gyermeköltöző (átadó): a gondozási egység előteréből nyílik, felszerelése megfelel a különböző korú gyermekek öltöztetési igényeinek.

Fürdőszoba: kapcsolódik a gyermeköltözőhöz és a gondozási egység mindkét gyermekszobájához. Alapterülete 23 nm. A gyermekek gondozását és önállósodását segítő berendezési tárgyak és eszközök a gyermekek méretéhez és fejlettségéhez igazodnak.

Gyermekszoba: az alapterülete 48 nm. A helyiség teljes alapterülete közvetlen természetes megvilágítású. A bútorzat balesetmentes, a gyermekek fejlettségét figyelembe véve van kialakítva. A csoportszobának mosható, fertőtleníthető padlóburkolata és oldalfal burkolata van. A dekoráció esztétikus. A nyitott polcokon, elérhető magasságban elhelyezett játékok lehetőséget adnak a szabadválasztásra. A játékkészlet megfelelő összeállításánál a pedagógiai, egészségügyi és szakmai szempontok érvényesülnek. Pihenősarok minden szobában található. Minden gondozási egységben van *egy takarítószer-* és *egy játékraktár.*

Terasz: a gyermekszobához szintben, közvetlen ajtókijáráttal, a játszókerthez lépcsővel kapcsolódik, Árnyékolása biztosított elektromos napernyőkkel. A terasz burkolata megfelelő. A teraszról nyílik a gyerekek részére kialakított kerti mosdó-WC, kerti raktár és az udvari munkás által használt helyiség.

Játszókert: funkciója a gyermekek szabad levegőn történő játékához szükséges mozgáster biztosítása. Alapterülete megfelelő, benne burkolt és füvesített felületek, homokozók és beépített játékok vannak elhelyezve. Burkolt és zöld felület aránya az előírásoknak megfelel. A játszóudvarban lévő fák darabszáma és elhelyezése biztosítja a napos és árnyékos terület jó arányát. A fajták kiválasztása megfelelő. Az utcai por és a szél szabad beáramlását a kerítés mellé telepített cserjesor akadályozza meg. A bölcsőde kertjét körülvevő kerítés és kapuk kialakítása a követelményeknek megfelel. Az udvar szélvédett, időszakosan napos, gyermekek számára jól megközelíthető. A homokozó kialakítása az előírás szerint történt. Takarása, a homok kezelése megoldott.

A bölcsőde egyéb helyiségei:

Vezetői iroda: a szülők fogadására, az adminisztrációs munka végzésére és különböző megbeszélésekre szolgál.

Gazdasági, ételmezésvezetői iroda: a főzőkonyhával szemben helyezkedik el. Az ételmezésvezető adminisztrációs feladatait végzi itt.

Főzőkonyha: 150 adagos, funkciójának megfelelő, közvetlenül kapcsolódó helyiségek az üzemi

– fogyasztói mosogató, zöldség előkészítő, közös folyosón, de nem közvetlenül kapcsolódik a hús előkészítő, megfelel a közegészségügyi szabályoknak. Közvetlen természetes és gépesített szellőzéssel, csúszásgátló padlóburkolattal és 2 méter magasan mosható falburkolattal van ellátva. Gépesítettsége megfelelő.

Élelmiszer raktár, zöldségraktár: a konyha közelében van, a gazdasági folyosóról nyílik, természetes a szellőzése, hűtőszekrényekkel, mélyhűtőkkel, polcokkal berendezve. Padlózat és falburkolata 2 m magasan mosható, fertőtleníthető.

Ételmaradék tároló, szeméttároló: a gazdasági bejárat közelében került kialakításra, a gazdasági folyosóra nyílik, de közvetlen külső kijárata is van. A helyiségek 2 méter magasan mosható falburkolattal vannak ellátva.

Raktárak: biztonságos polcrendszerrel, természetes szellőzéssel ellátottak.

Mosó-vasaló helyiség: A szennyes ruha és a tiszta ruha kezelése térben és időben elkülönítve történik. Gépesítése megfelelő.

A dolgozók szociális helyiségei:

Kisgyermeknevelői szoba: megbeszélésekre, műhelymunkára, adminisztrációs munka végzésére szolgál.

étkező, öltöző, mosdó-, zuhanyzó-, WC: az előírásoknak megfelelő.

7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. A bölcsődei nevelés alapelvei:

➤ A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A fenti szemléletmód lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely a kisgyermeket a családdal együtt tekinti kiindulópontnak. Munkánk során tapasztaljuk, hogy a gyermek a szülői mintákat visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek támogatásával, megerősítésével hozzájárulhatunk a család életminőségének javításához.

➤ A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, a törvényi előírásoknak megfelelő tárgyi- és személyi feltételek biztosításával prevenció feladatot lát el. A kisgyermeknevelőink szakmai felkészültségük és

tapasztalataik alapján képesek észlelni, felismerni a felmerülő fejlődésbeli lemaradásokat, megtorpanásokat, melyek jelzése feladatkörükhöz tartozik.

➤ *A családi nevelés elsődleges tisztelete*

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Bölcsődénk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében. Lehetőségeinkhez mérten törekszünk a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Kiemelt szakmai célként tekintünk a családokkal való jó kapcsolat kialakítására. Biztosítjuk számukra az aktív, különböző színtereken megvalósuló, bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

➤ *A kisgyermeki személyiség tisztelete*

Szem előtt tartjuk, hogy a kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelés során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlesztésére törekszünk, az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet fordítunk a származási, neveltetési, vallási valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

➤ *A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe*

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A nevelőmunka színvonalas megvalósítására, csak megfelelő szakmai felkészültséggel és érett személyiséggel, kellő önismerettel, magas szintű kommunikációs készségekkel bíró szakember képes. Ezért tudatosítjuk kisgyermeknevelőinkbe, hogy felelősek a szakmai tudásuk folyamatos szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciájuk fejlesztéséért.

➤ *A biztonság és a stabilitás megteremtése*

A bölcsődébe való beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére. A személyi és tárgyi környezet állandóságának biztosításával („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) hozzájárulunk az érzelmi biztonság kialakításához, emellett a gyermekek számára alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához is. A napirend folyamatossága, az egyes mozzanatok egymásra épülése, ismétlődése tájékozódási lehetőséget,

stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, és növelik a biztonságérzetüket. A biztonság nyújtása magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

➤ *Fokozatosság megvalósítása*

Bölcsődénkben az egyik legfontosabb szabály. A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

➤ *Az egyéni bánásmód érvényesítése*

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. Bölcsődénk kisgyermeknevelői munkájuk során figyelembe veszik a kisgyermek spontán érzésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítják. Tudják, hogy minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos számunkra, hogy a bölcsődénkbe járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

➤ *Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége*

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozási helyzetekben nevelés folyik, a nevelés lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A szakszerű és érzelmi biztonságot nyújtó gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési helyzetek megteremtésének egyik kiemelt színtere.

➤ *A gyermeki kompetenciakészítés támogatása*

A bölcsődénkben végzett nevelő-, gondozó munkában kiemelt szerepet kap a korai életévben megalapozódó kognitív, érzelmi és társas kompetenciák támogatása. Biztosítjuk annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken

keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segítjük önálló kezdeményezéseit, bízva abban, hogy ezáltal megteremtjük az egész életen át tartó tanulás igényének biztos alapjait.

7.2 Nevelési célok

Bölcsődéink nevelés célja: hogy a családi nevelést támogatva, a gyermekek fiziológiás és mentális szükségletének kielégítésével, szeretet teljes, feltétel nélküli elfogadásukkal, érzelmi biztonságuk megteremtésével, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegítsük, azoknak a készségeknek, képességeknek az elsajátítását, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.

További célunk, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytassunk. Bölcsődéink szakmai munkájával, családbarát intézményként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

Kiemelt szakmai célként a bölcsődei nevelés-gondozás szakmai alaprogramjára épülve a bölcsődéink sajátosságait figyelembe véve a következő megvalósítását tartjuk fontosnak:

I. Bölcsőde-család kapcsolatának erősítése

II. A természet megismeréséhez minél több irányú lehetőséget nyújtani

(természet megszerettetése, védelme)

- I. Bölcsődéink kiemelt feladatának tekinti, hogy a gyermekek számára megteremtett szeretetteljes, biztonságos, családi légkörben, minden gyermek saját képességei szerint fejlődhessen, megtapasztalhassa az önfeledt, szabad játék örömét, élmény és fantázia világát gazdagíthassa, mely képessé teszi őt a későbbi kreatív gondolkodásra, továbbfejlődésre. Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből, családjaikkal együttműködve, személyiségi jogaik tiszteletben tartása mellett, a világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önálló, a társadalmi együttélés alapvető szabályait elfogadó gyermekeket neveljünk. Fontos számunkra, a családokkal való kapcsolattartás, a szülők kéréseit, kezdeményezéseit figyelembe vesszük. Igyekszünk családi, közvetlen, a kölcsönös bizalmon és megbecsülésen alapuló kapcsolatot kialakítani, megtartani és tovább erősíteni. Annak érdekében, hogy a szülői javaslatokat,

észrevételeket, kéréseket beépíthessük mindennapi munkánkba, az alábbi, már jól működő kapcsolattartási formákat továbbra is alkalmazzuk.

- Szülői értekezlet, az új felvételes gyermekek szülei részére.
- Bölcsőde „kóstolgotó” a beszoktatást megelőzően.
- Családlátogatások szervezése a beszoktatás előtt.
- Szülővel történő beszoktatások preferálása.
- Szülői Érdekképviselő működtetése.
- Családi füzetten keresztül tájékoztatás negyedévenként a gyermek fejlődéséről.
- Szülőkkel együtt szervezett bölcsődei ünnepek: télapóvárás, farsang, húsvét, gyermeknap.
- Minden év tavaszán megrendezett Családi délután.
- Szülői elégedettség mérése kérdőív alapján.

Minden kisgyermeknevelő igyekszik munkája során szem előtt tartani a családi nevelés pozitívumait. A szülő érezze, hogy gyermeke bölcsődébe kerülése után is kompetens maradt gyermeke nevelésében. Csak így érhető el, hogy bizalmas, partneri viszony alakuljon ki szülő és kisgyermeknevelő között.

II. Bölcsődénk elsősorban az örökösöldi lakótelepen élő gyermekek ellátását, nevelését végzi. Örökösöld a város legfiatalabb lakótelepe, az utóbbi időben nagyon sokat fejlődött, szépült, új, korszerű játszóterek kerültek kialakításra. A Bujtosi - tó közelsége szintén jó lehetőség a szabadban történő együttlétre a családok számára. De erre leginkább hétvégeken van csak lehetőség, ha a szülők munkarendje ezt megengedi. Munkanapokon az a néhány óra, amit együtt tölthet gyermekével a szülő, már leginkább csak a gondozási műveletek elvégzésére elegendő. Bölcsődénk ezért szeretne nagyobb szerepet vállalni a környezeti nevelésben, mert az intézményben töltött idő lehetőséget teremt a gyermek számára a természeti környezet nyugodt, elmélyült tanulmányozására, annak változásának megtapasztalására. Ezért kiemelten kezeljük nevelői munkánk során, hogy a természet megismeréséhez minél több irányú lehetőséget nyújtsunk, de szigorúan a gyermek fejlettségéhez igazodva. A külső világ, a környezet megismerése iránti vágy működik a gyermekben. A rácsodálkozás, az érzelmi fogékonyság a természet szépségére, a személyes kipróbálási vágy, a tette kész cselekvőkészség, mind kedveznek a tevékenységen keresztül történő tapasztalatszerzésnek. A természettel való ismerkedés, a természet megszerettetése-védelme egyik kiemelt szakmai célunk és az egész nevelői programunkat erre építettük. Kellemes élmények biztosításával alakítjuk a gyermekek pozitív viszonyát a természethez. A gyerekek spontán, természetes kíváncsiságára építünk. A

megismerés folyamatában, örömteli élményekben részesülnek. Annyi ismeretet adunk gyermekeinknek, amennyit azok életkoruk szerint befogadni képesek. A gyerek életkori sajátosságait ismerve a kisgyermeknevelő tudatosan megteremti azokat a feltételeket amelyek „fejlesztő” funkciók gyakorlására, működtetésére lehetőséget adnak.

Bölcsődénk szakembereinek felkészültsége, elméleti-gyakorlati tudásszintje lehetőséget teremt arra, hogy a kiemelt szakmai céljaink megvalósuljanak.

A célok megvalósításának eszközei, módjai:

A bölcsődei csoportokban, a csoportösszetételtől (gyerekek életkora, igényei) függően, *nevelési tervbe beépítve vagy napirendbe szervezeten* bevezethetők a környezet megismeréséhez kapcsolódó tevékenységek (több alkalommal, gyakrabban pl.: séta, gyümölcsnap). Kiemelt szakmai célunk alapjául szolgál, hogy jó környezeti adottságokkal rendelkezünk (pl. Tágas, fákkal, bokrokkal tarkított udvar, Bujtosi Városliget). A tárgyi feltételeket, eszközöket, természetes anyagokat a bölcsőde biztosítja a kisgyermeknevelők és a szülők bevonásával. Sikerült beszerezni olyan könyveket, képeket, amelyek az időjárást, a természetet, az állatokat mutatja be nagyon szemléletesen.

A gyakorlatba való átültetés legfontosabb elemeinek felvázolása:

- Az időjárás, évszakok változása, ezek megfigyelése, rögzítése különböző eszközökkel, módszerekkel pl.: fényképek, természetes anyagokból készített alkotások.
- Gyakran visszük a gyerekeket sétálni. Amellett, hogy a természet változásait meg tudjuk figyelni, sok egyéb tapasztalatot is szereznek gyerekeink, és nem utolsó sorban, álló képesség fejlesztő hatása is van (Mivel a szülők személygépkocsival vagy, babakocsival hozzák őket a bölcsődébe, a gyerekek nincsenek hozzá szokva a „hosszabb” gyalogláshoz).
- Az állatok megismerése. Séta Örökösföld északkeleti részén (Család utca), ahol kertés családi házak vannak, és lehet háziállatokat (kutya, macska, baromfi stb.) látni.
- A Bujtosi tóhoz történő kirándulások lehetőséget biztosítanak, hogy a kisgyermek megismerkedhet a természetes vizekben élő (fészkelő) állatokkal, növényekkel. Az állatok szeretetét kisgyermeknél ezekkel a rendszeres programokkal tudjuk erősíteni.
- Télen a madarak etetése, tavasztól őszig a kertben fészkelő madarak és az itt található bogarak, hangyák, lepkék megfigyelése tarkítja a napirendet.
- A piacon tett séták ismeretszerzésre adnak lehetőséget. Örömmel ismerik fel a különböző zöldségeket, gyümölcsöket és kis kosaraikba vásárolnak is.
- A természetes anyagokat igyekszünk bevinni a csoportokba. Például: víz, hó, kavics, makk,

fenyőtohoz, érdekes vesszők, gyökerek, gyümölcsök

- Növények ültetése, magok csíráztatása, ágak rügyeztetése mind-mind tapasztalatszerzési lehetőség.
- Környezetünk szépségének, tisztaságának megőrzése a bölcsődei dolgozók példáján keresztül beépül a napi tevékenységbe pl.: falevélgyűjtés, gereblyezés, talicskázás, fűnyírás, virágok gondozása, nevelése, stb.
- Az udvaron gyűjtött falevelek, ágak, gesztenyék stb. felhasználására is sokféle lehetőség van. A csoportokat díszítjük felfűzött levelekkel, ragasztott képekkel, gesztenyefüzérekkel stb..
- A csoportban a játék és eszköztároló kosarakat kibővítettük vessző és hánckosarakkal. A falakon természetes anyagok felhasználásával készült képek, kompozíciók emelik a hangulatos, barátságos környezet összehatását.
- Gyümölcsnap hetente szerepel a napirendbe. Ilyenkor az otthonról hozott 1-1 gyümölcsöt maguk mossák meg, és közösen fogyasztják el. Az evés közben sok ismeretet szereznek a gyümölcsökről (neve, íze, formája, színe, magja, héja stb.).

7.3 Nevelés feladatai:

➤ *A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése*

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. Amely a család erősségeinek megismerésével, támogatásával a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

➤ *Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása*

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos

környezet megteremtése. A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg.

A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit.

Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakítására.

A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók (pl.: gyermekorvos, dietetikus).

➤ *Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése*

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását.

A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására.

Az együttlét helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére.

A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédképességének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

➤ *A megismerési folyamatok fejlődésének segítése*

- ◆ A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik.

- ♦ A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.
- ♦ A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.
- ♦ Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás. A sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, sikertelenségért viszont nem kap elmarasztalást. Lényeges az elegendő idő biztosítása a próbálkozásra, gyakorlásra.

7.4. A bölcsődei nevelésfőbb helyzetei

➤ *Tanulás*

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye.

Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb **irányítója** a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. (inger gazdag környezet biztosítása)

Színterei a természetes élethelyzetek, a gondozás, a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció.

Formái utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióira épülő ismeretszerzés, szokás kialakítás.

Cél, hogy minden gyermek örömteli tevékenységek során fejlődjön.

A **beszéd** a kisgyermekkorban tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók.

A fejlődés, a tanulás, folyamatos, időkorlátok nélküli, egyéni ütemnek megfelelő.

➤ *Gondozás*

A gondozás a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között.

A gondozás célja, hogy a csecsemő és a kisgyermek testileg jó, kiegyensúlyozott állapotba legyen.

A kisgyermeknevelő feladata, hogy magas színvonalon, a gyermek szükségleteit és érettségét figyelembe véve megfelelően végezze a gondozási műveleteket. Adjon lehetőséget a gyermeknek, hogy aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét.

➤ *Játék*

A játék a gyermek elsődleges tevékenysége, amely során kialakulnak azok a képességek, melyek lehetővé teszik, hogy szellemi fejlődésének magasabb szintjére jusson el.

Elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi fejlődést, a gyermek játéka személyiségének tükrözője.

A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti.

A játék, mint alaptevékenység egyúttal a fejlesztés eszköze is.

A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

➤ *Mozgás*

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Még több lehetőséget kínál a benti nagymozgásos játékokkal felszerelt külön helyiség használata. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

➤ *Mondóka, ének*

A bölcsődei ellátásban részesülő kisgyermeknek sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. Nem mindegy, milyen zenét engedünk a kisgyermek fülébe.

Bölcsődénkben a kisgyermeknevelőink ezen gondolatok tükrében igyekeznek az ének-zenei anyagot összeválogatni és alkalmazni.

➤ *Vers, mese*

A bölcsődében az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége. Nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre.

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

A vers: a beszéd zenei elemeire épül. Játék, szöveg, dallam, mozgás, ritmus egysége. Cselekedetre, belső aktivitásra serkent.

A mese: pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában.

A mese és a vers a gyermeki igényeknek megfelelően, spontán jelenik meg a bölcsődei életben.

A motiválást segítik:

- hozzáférhető helyen lévő érdekes könyvek
- puha sarkok, kuckók, szőnyegek

- nyugodt, kellemes légkör

➤ *Alkotó tevékenységek*

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás – nem az eredmény.

A kisgyermeknevelő a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, a gyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítséssel, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermekek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

➤ *Egyéb tevékenységek*

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, az egymásról és a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. viráglocsolás, gyümölcsnap előkészítése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése... stb.) Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet faladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

7.5. A bölcsődei élet megszervezése

➤ *„Saját kisgyermeknevelő” - rendszer:*

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. A „saját kisgyermeknevelő” - rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szokatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

A „saját kisgyermeknevelő” - rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

➤ *Gyermekcsoportok szervezése:*

Intézményünkben többféle szempontot kell figyelembe venni a gyermekcsoportok kialakításánál. A bölcsődei gyermekcsoport ideális létszáma 12-14 fő. Nevelési-gondozási filozófiánk része, hogy a gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a csoportba járjon.

A gyermekeket életkoruk és fejlettségük szerint vesszük fel egy-egy csoportba, de ez nem jelenti azt, hogy nem biztosítjuk egy gondozási egységen belül a csoportok közötti átjárhatóságot (pl.: ha egy gyermeknek valamilyen oknál fogva elfogadhatóbb a szomszéd csoport gyermekközössége, vagy a kisgyermeknevelők személyisége jobban hasonlít a már megszokott, az őt otthon körülvevő felnőttekére, akkor nincs akadálya annak, hogy a szomszéd csoportba töltse a bölcsődébe járás idejét).

Meghatározó szempontok: A gyermekek életkoruknak, fejlettségüknek és egészségi állapotuknak megfelelő csoportba kerüljenek.

A nevelési év végén a bölcsődébe maradt gyermekek minél kevesebb változást éljenek át. Törekszünk a személyi állandóság megtartására és a csoport állandóságára.

A szülők és kisgyermeknevelők kérését a lehetőségekhez mérten tudjuk figyelembe venni.

➤ *Napirend:*

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit biztosítja. Megteremti a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A nevelés-gondozás folyamatában az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, játék, alvás) a gyermekek jó közérzetét is megteremtik.

Az optimális napirenden belül az egyes gyermekek igényeit a kisgyermeknevelő úgy tudja kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető a rendszer, a gyermekek tájékozódhatnak a várható eseményekről, miközben csökken a várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalalmát is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják az évszakok, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl.: bölcsőde nyitása, zárása) is.

Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját kisgyermeknevelő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása, és az, hogy a napirendet a gyermekcsoport kisgyermeknevelői alakítsák ki.

A bölcsődei nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző, a bölcsődei kisgyermeknevelők által készített feljegyzések, és dokumentumok szolgálják (pl.: tevékenységi terv).

Napirendünk kialakításánál igyekeztünk szem előtt tartani, hogy a legtöbb időt a játéokra fordítsuk. Lehetőség szerint legyen rendszeres a komplex foglalkozásokra szánt idő, figyelembe véve a játékba integrált tevékenységekkel elsajátítható ismereteket. A csoportok kisgyermeknevelői maguk dönthetnek arról, hogy egy-egy napon mely tevékenység kap nagyobb hangsúlyt.

7.6. Szolgáltatások

Gyermekélelmezés: Bölcsődénk saját főzőkonyhával rendelkezik, ahol napi szinten biztosítjuk a ránk bízott kisgyermekek élelmezését. A bölcsődei étkeztetésben az egészséges táplálkozás irányelvei érvényesülnek, annak érdekében, hogy összetételében kielégítse a gyermekek energia-, és tápanyag szükségletét. Mindenféle étkeztetés alapja az étlaptervezés, ami a bölcsődei élelmezés vonatkozásában bonyolult, felelősségteljes feladat, hiszen gyermekeink egészséges fejlődése, és a korszerű táplálkozási szokások kialakulása függ tőle. Az összeállítását szakképzett élelmezésvezető végzi és dietetikus felügyeli. A főbb szempontjai: Megfeleljen az élelmezettek tápanyagszükségletének. Legyen változatos, idényszerű. Ízben, formában, zamatban összehangolt legyen. Vegye figyelembe a rendelkezésre álló norma keretet. A bölcsődében az étkezések száma napi négy alkalom. Ebből kettő nagy étkezés/ reggeli, ebéd/, illetve kettő kisétkezés /tízórai, uzsonna/. Biztosítani tudjuk a tehéntej-, laktóz-, tojásérzékeny gyermekek étkeztetését is, a diéta igénybevétele szakorvosi igazolással kérhető.

Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások: A bölcsőde az alapellátás prioritása mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet (pl. időszakos gyermekfelügyelet, játszócsoport). Az 1997. évi XXXI. törvény, valamint a hozzá kapcsolódó szabályzók lehetővé teszik, hogy a bölcsőde, ha alapfeladatát nem veszélyezteti, térítési díj ellenében külön szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet biztosíthat. Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a gyermek számára a szülő (gondozó) által igényelt alkalommal és időtartamban bölcsődei ellátás nyújtható a normál bölcsődei csoport üres férőhelyein.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A bölcsődei ellátást azok a szülők igényelhetik gyermekük számára, akik dolgoznak, nappali rendszerű iskolai oktatásban, vagy felnőttképzésben, felsőoktatási intézményben nappali képzésben vesznek részt, illetve betegségük, vagy egyéb ok miatt nem tudnak gondoskodni

gyermekük napközbeni ellátásáról.

8.1. A gyermek bölcsődébe történő felvétele rendje:

A felvételt kérheti:

- ♦ a szülő/törvényes képviselő

a szülő/törvényes képviselő hozzájárulásával:

- ♦ a körzeti védőnő,
- ♦ a házi gyermekorvos vagy a házi orvos,
- ♦ a szociális, ill. családgondozó,
- ♦ a gyermekjóléti szolgálat,
- ♦ a gyámhatóság is kezdeményezheti.

Bölcsődékbe a jelentkezés egész évben folyamatos. Az igénylő a bölcsődei ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. A gyermek felvételéről a bölcsődevezető dönt.

A gyermek felvételéről vagy elutasításáról a szülő/törvényes képviselőt írásban értesítjük.

Ha a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője a jelentkezés után 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, a bölcsődei felvétel során előnyben részesítjük:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- a védelembe vett gyermeket.

A bölcsőde működése:

Bölcsődénk hétfőtől péntekig tartó ötnapos munkarenddel, egész évben át folyamatosan üzemel, kivétel a fenntartó által jóváhagyott nyári zárva tartás. Ekkor történik a bölcsődék karbantartása, nagytakarítása.

A nyári zárva tartás ideje alatt mindig van kijelölt bölcsőde, ahol ügyeleti rendszerben fogadják a dolgozó szülők gyermekét.

A bölcsődei ellátás megszűnése:

- Ha a gyermek óvodai felvételt nyert.
- A bölcsődei nevelési év végén, azon gyermek számára, aki addig a harmadik életévét betöltötte. Ha a testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.
- Az ellátás oka nem áll fenn.

- A szülő kérésére.

8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció

- Kérelem a bölcsődei ellátás igénybevételéhez, melyet a szülő írásban nyújt be a bölcsőde vezetőjének.
- Bölcsődei férőhely biztosítása, melyet a bölcsődevezető írásban küld meg, vagy személyesen ad át a szülő részére.
- Felvételhez szükséges dokumentumok:
  - Szülő/törvényes képviselő személyi azonosságát igazoló okirat
  - gyermek társadalombiztosítási igazolványa
  - gyermek egészségügyi kiskönyve
  - szülő munkáltatói igazolása/szándéknyilatkozat, nappali képzésben való részvétel igazolása, orvosi-, védőnői javaslat, egyéb indok igazolása/
- Nyilatkozat a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ingyenes bölcsődei, mini bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés igénybevételéhez.
- Szülői hozzájáruló nyilatkozatok /1. sz. m. Személyi adatok kezeléséhez, feldolgozásához, továbbításához, 4.sz. m. Fénykép- és videó felvétel készítéséhez, illetve, A gyermek egészségi állapotára vonatkozóan/.
- Megállapodás, melyet a bölcsőde vezetőjeként a szülővel/törvényes képviselővel kötök meg az ellátás megkezdése előtt.

9. TÁJÉKOZTATÁS

9.1.A bölcsődei ellátás igénybevétele előtti tájékoztatás

- *Személyes megkeresés esetén* a bölcsődevezető részletes tájékoztatást nyújt a szülő számára a bölcsődei életről, az ellátás igénybevételének módjáról, feltételeiről. Ha alkalmas az időpont, lehetőséget biztosít a szülő, és ha jelen van a gyermek számára a csoportszoba megtekintésére, ezzel segítve a szülő döntését és a gyermek számára ismeretnyújtásra a bölcsőde fogalmáról.
- *Telefonos, illetve elektronikus úton történő megkeresés esetén* a tájékoztatás tartalma megegyezik a fent leírtakkal. A kérelem benyújtásának módja elektronikusan és személyesen is történhet a szülő döntése szerint.

Ha a gyermek az első személyes találkozáskor nincs jelen, vagy a bölcsődébe járó gyermekek napirendjét zavarná a betekintés, a bölcsődevezető felajánlja a lehetőséget, hogy más alkalommal, előre egyeztetett a délelőtti órában, a gyermeket is magával hozva megtekinthetik a csoportszobákat.

- *Bölcsődei ellátás igénybevételével kapcsolatos írásbeli és szóbeli tájékoztatás.* A szülő/törvényes képviselő további írásbeli (kiértésítés a bölcsődei felvétel biztosításáról) és szóbeli (bölcsődei ellátás megkezdése előtti szülőértekezlet) tájékoztatást kap a bölcsőde házirendjéről, étkezési díj megfizetéséről, az alól való mentesség lehetőségeiről, a gyermekről vezetett nyilvántartásokról, dokumentációról, a szülői panasz kezeléséről, érdekképviselő lehetőségeiről.
- Az ellátás megkezdése előtt a szülő/törvényes képviselő megállapodást köt az intézménnyel, amely tartalmazza a gyermek és a szülő(k), törvényes képviselő(k) pontos adatait, a bölcsőde által biztosított szolgáltatások formáit, feltételeit, a térítési díj befizetésének idejét és módját, illetve az ellátás megszüntetésének lehetséges okait. A szülő/törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy teljes körű tájékoztatást kapott.

9.2.Szülő/törvényes képviselő tájékoztatása bölcsődei ellátás alatt

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles, személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formáját alkalmazzuk:

- beszélgetések érkezéskor és hazamenetelkor,
- szülői értekezlet: hagyományos értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések, szülői munkaközösség választott képviselőivel történő megbeszélések,
- hirdetőtábla,
- családi füzet,
- nyílt napok,
- időpont-egyeztetés utáni egyéni beszélgetés

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Igénybevevők jogainak védelmével kapcsolatban az 1997. évi XXXI. törvény alapján a bölcsődében érdekképviselői fórumot működtetünk.

Az érdekképviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményez a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél. Az érdekképviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermekeket érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről,

valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Az érdek-képviselői fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

Az érdek-képviselői fórum létszáma: 5 fő

Tagjai: 3 fő az ellátásban részesülő gyermekek szülei

1 fő a bölcsőde dolgozóinak képviselője

1 fő az intézményt fenntartó önkormányzat képviselőjében

Az ÉF saját tagjai közül nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel elnököt és titkárt választ. Évente legalább egy alkalommal ülésezik, ill. szükség szerint. Akkor határozatképes, ha tagjainak több mint fele jelen van. Döntéseit egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Az ÉF üléseiről minden esetben jegyzőkönyv készül.

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó (jogi) dokumentumok: Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka Törvénykönyve (2012. évi I. törvény), Kjt. (1992. évi XXXIII. törvény), Etv. (2003. évi CXXV. törvény). Ezen előírások mellett a közalkalmazotti tanács, a szakszervezet és az esélyegyenlőségi referens hivatott biztosítani, hogy jogaikat érvényesíteni tudják.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA

11.1. Kötelező továbbképzés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben foglalt alapján a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberek számára kötelező a szakmai továbbképzés. A részletes szabályokat a 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet tartalmazza.

A kötelező továbbképzések tervezése a fentiek figyelembevételével, előre meghatározott ütemterv alapján történik, melynek elkészítése a bölcsődevezető feladata. A továbbképzési ütemterv alapján szervezzük a szakemberek részére a továbbképzéseken való részvétel biztosítását.

11.2. Belső továbbképzés

Intézményi szinten a kötelező továbbképzéseken kívül különböző szimpóziumokon, szakmai konferenciákon rendszeresen részt veszünk.

Bölcsődénkben évente több szakmai témát feldolgozó belső továbbképzést szervezünk, melyek témáinak kiválasztása közösen történik a kisgyermeknevelőkkel. Általában aktuális törvényi-, bölcsődei életet érintő szakmai változásokat dolgozzuk fel, amelyekhez segítséget kérünk külső szakemberektől is.

Bízunk abban, hogy a szakmai programunk az életkori sajátosságokat figyelembe véve biztosítja a gyermekeink sokoldalú fejlődését. A bölcsőde szakmai programja alapján készítik el a csoportok saját nevelési programjukat (figyelembe véve a gyerekek életkorát, a csoport összetételét, sajátosságait). Ezek a konkrét célok, az alkalmazott ismeretnyújtás és a felhasznált eszközök, versek, mesék, mondókák, egyéb tevékenységek megfogalmazását tartalmazzák. Hangsúlyos szerepet kap a nevelői program megvalósításában a szülők támogató magatartása. A biztosságot nyújtó derűs környezet nagyon fontos, hogy a gyerekek érdeklődésük alapján választhassanak a tevékenységek között, amit a program kínál.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április 1. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága...../2025.(.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Verdes Lászlóné bölcsődevezető Dátum: 2025.03.06. Aláírás:.....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

KISVAKOND BÖLCSŐDE

SZAKMAI PROGRAM

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI.....	4
2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI- ÉS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	5
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók.....	5
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnal kapcsolatos szabályzók.....	6
2.3. Módszertani szabályzók	6
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET JELLEMZŐI.....	7
3.1. Az alapellátás célcsoportja	7
3.2. Ellátandó terület	9
3.2.1. Nyíregyháza.....	10
3.2.2. Nagycserkesz	11
3.3. A bölcsődei ellátást igénybevevők elvárásai, szükségletei	11
3.4. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja.....	13
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI.....	14
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok	14
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	16
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK.....	17
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK	19
7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK.....	22
7.1. A bölcsődei nevelés alapelvei.....	22
7.2. A bölcsődei nevelés célja.....	26
7.3. A célok megvalósításának eszközei, módjai.....	28
7.5. A bölcsődei nevelés feladata.....	31
7.6. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	33
7.7. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei	36
8. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	38
9. TÁJÉKOZTATÁS.....	39
9.1. Szülők tájékoztatásának személyes formái	40

9.2.Házirend.....	41
9.3.Bölcsődei dokumentáció	41
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI.....	42
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA	45
11.1. Kisgyermeknevelők.....	45
11.2. Bölcsődei dajkák	45
11.3. Konyhai dolgozók	46
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	47

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve	Kisvakond Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Honvéd u. 2.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	36
Telefon	
E-mail	kisvakondbolcsode@gmail.com
Honlap	http://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Szabó-Éles Melinda Bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06. .
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI- ÉS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orzagos_alapprogram_2023_issue?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe

(2022)https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatas_issuu

- Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
- Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
- Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
- Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
- Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)
<https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
- Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak
- Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
- Tudástár - Csecsemő és kisgyermek ételmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standard – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)
https://bddsz.hu/sites/default/files/202202/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

Bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás keretében ellátja a dolgozó szülők gyermekeinek napközbeni felügyeletét, szakszerű nevelését- gondozását. Intézményünk hétfőtől péntekig tartó ötnapos munkarenddel, egész évben folyamatosan üzemel, kivétel a fenntartó által

jóváhagyott nyári zárva tartás. Ekkor történik a bölcsődék karbantartása, nagytakarítása. A nyári zárva tartás ideje alatt a szülő, törvényes képviselő kérésére ügyeletes bölcsőde gondoskodik a gyermek intézményi neveléséről, gondozásáról. Évente egy alkalommal, a Bölcsődék Napja alkalmából április 21.-én nevelés-gondozás nélküli munkanapot tartunk, melynek célja a bölcsődében dolgozók szakmai fejlesztése. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei ellátás keretében – erre irányuló szülői kérés esetén – a gyermek felügyeletét és étkeztetését biztosítjuk.

Bölcsődénk nyitvatartási időben, hétköznaponként hétfőtől péntekig, 6³⁰ – 17⁰⁰ óra között fogadja a gyermekeket 20 hetes kortól 3 éves korig, 3 csoportban, csoportonként 12 fővel. Férőhelyünk 36 fő. Bölcsődénk az alapellátáson túl egyéb szolgáltatást nem végez, alapítvánnyal nem rendelkezik.

Az épületen, épületben a 2023-as évben teljeskörű felújításra került sor, mely a legmodernebb technológiákkal épült újjá. Korszerű, a mai igényeket kielégítő infrastruktúra várja az intézménybe érkező gyermekeket épületen belül és kívül egyaránt. A csoportszoba kialakítása, berendezése a gyermekek igényeinek, szükségleteinek megfelelően lett kialakítva, ügyelve a biztonságosságra, korcsoportnak megfelelő játékkészlet minőségére és mennyiségére. A játszó udvaron telepítésre kerültek különféle nagymozgást fejlesztő játékok, eszközök, emellett mobil mozgásfejlesztők is helyet kaptak. Biztonságos, részben gumiborítással fedett udvar, napvitorlával ellátott homokozó, pancsoló került megépítésre.

Gyermekeink többsége megfelelő szociális háttérrel rendelkezik, kiegyensúlyozott, nyugodt családi légkörben él. Ritka esetben találkozunk csak gyermekvédelmi szempontból veszélyeztetett kisgyermekkel. Általános tapasztalat, hogy a gyermekek testi fejlettsége életkornak megfelelő, mozgásuk összerendezett, harmonikus. Érzelmi állapotuk jellemzően kiegyensúlyozott. Kommunikációs képességük, kifejezőkészségük, többségében koruknak megfelelő. Jellemző, hogy a bölcsődébe járó gyerekeink tiszták, jól tápláltak, ápoltak.

A szülők rétegződése vegyes, közel azonos az arány az értelmiségi, fizikai dolgozók és az alkalmazottak között. A családok szociális, kulturális helyzete általában jó. Többségben vannak az egy, illetve két gyermekes családok, de egyre nagyobb számban jelennek meg a gyermeküket egyedül nevelő, egyszülős családok. A nemzeti, etnikai kisebbséghez kevés család tartozik. Ezeknek a családoknak a szociokulturális háttere viszonylag jó.

A bölcsődébe felvett gyermekek nagy részénél a szülők munkába való visszatérése az indok, különösen a gyermek kétéves kora előtt. Növekvő tendenciát mutat azon kérelmező szülők száma főleg kétéves kortól, akiknek a munka világába való visszatérés mellett az is fontos szempont, hogy gyermekük közösségbe kerüljön és segítséget kapjanak a gyermek részére egy egészséges szokásrendszer, napirend kialakításához.

3.2. Ellátandó terület

A napközbeni gyermekellátásra egyre nagyobb igény mutatkozik országszerte, így van ez Nyíregyházán és környékén is.

A bölcsődés korú gyermeket nevelő családoknál sok esetben szükségessé válik az édesanya munkaerőpiaci reintegrációja is a családfenntartás érdekében, vagy a gyermek fejlődése során igényli a gyermekközösséget, az otthonon túli szocializációs színteret. Az okok sokrétűek, de az igény a bölcsődei ellátásra egyértelműen megmutatkozik.

A bölcsőde célja a településen található intézményi férőhelyek számának növelése, ezen keresztül a gyermekjóléti alapellátáshoz való hozzáférés javítása a településen élő valamennyi kisgyermeket nevelő család részére. Az ellátást igénybevevők nemcsak a „Malomkerti” részről érkeznek, hanem a város minden pontjáról, mint Borbánya, Oros, Sóstóhegy, és Nagycserkeszről, Nyíregyháza város közigazgatási területéről. Az évek óta jelentkező igények, illetve a településen élő 0-3 éves korú gyermekek létszámának figyelembevétele mellett pályázati támogatással 36 férőhelyes bölcsődejött létre. A három csoportos bölcsődét a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet, a helyi adottságok, igények és lehetőségek figyelembevételével tervezték meg.

Egész évben folyamatos a jelentkezési lehetőség a bölcsődébe. Az igénylő a bölcsődei ellátás igénybevételét megelőző legfeljebb két hónapon belül a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei, nevelői, gondozói, törvényes képviselői valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátást. A bölcsődei felvétel során figyelembe kell venni, ha a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll. Az ellátásért, étkezésért fizetendő gondozási, térítési díjakat minden esetben a fenntartó határozta meg.

A gyermekvédelmi törvény az általános rendelkezéshez ad egy kiegészítő lehetőséget, miszerint előnyben kell részesíteni a felvételi eljárás során azon kisgyermeket, akinek szociális- vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei nevelés, gondozás.

A gyermek felvételét a szülő hozzájárulásával kezdeményezheti a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos vagy a háziorvos, a család- és gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság is.

Ha bölcsődei nevelési év közben, veszélyeztetettség miatt kerül sor a gyermek bölcsődei felvételére, akkor a csoportlétszám legfeljebb a bölcsődei nevelési év végéig 1 fővel túlléphető.

A bölcsődei nevelési év tárgy év szeptember 1.-től következő év augusztus 31.-ig tart.

3.2.1. Nyíregyháza

Nyíregyháza az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében fekszik, a 4-es, 41-es, 36-os és a 38-as főutak keresztezésénél. Közúton Budapest, Debrecen felől a 4-es főúton, vagy az M3-as autópályán, Miskolc irányából a 38-as főúton közelíthető meg. Területe 274.54 km². A Megyei Jogú Város a Nyírség nyugati részén terül el, egyben a vármegye székhelye. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye és a Nyíregyházi járás székhelye közel 117 000 fős lakosságával az ország hetedik legnagyobb városa. 1990 óta megyei jogú város (előtte 1989-től megyei város). Dinamikusan fejlődő település. Ütemes fejlődésen a 18. században esett át, amely azóta is tart. Nyíregyháza rendkívül fejlett tömegközlekedéssel rendelkezik, amit autóbushálózat lát el. A buszok útvonala főleg a vasútállomás, a Vay Ádám körút, Örökösöld és a Sóstói úti kórház köré koncentrálódott. A belterületi buszjáratok száma huszonkilenc, emellett működik a városban hét, zöld számmal jelölt, H kezdőbetűvel ellátott járat is, ami a legkülső területeket köti össze a belvárossal. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelye a térség legellátottabb települése, közigazgatási és gazdasági központja. A rendszerváltást követően több külföldi érdekltségű cég jelent meg a városban, ezzel megteremtve a jó gazdasági potenciált.

A Kisvakond Bölcsőde Nyíregyházán, a Honvéd utca 2. szám alatt található, mely gépkocsival könnyen megközelíthető a Kert utca és a Szent István utca irányából egyaránt. Tömegközlekedéssel a 2-es és 6-os jelű, helyi járatos autóbusz igénybevételével lehet megközelíteni.

3.2.2. Nagycserkesz

Nyíregyházához hasonlóan Nagycserkesz is az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében fekszik. Nyíregyháza nyugati agglomerációjában helyezkedik el, a megyeszékhelytől mintegy 15 kilométernyi távolságra. A települése a 36-os főúton érhető el. Menetrendszerinti autóbusszközlekedés köti össze Nyíregyházával és Tiszavasvárral. Lakosainak száma 1702 fő. Területének nagysága 41,48 km², melynek jelentős része külterület. Bokortanyáinak száma 16. Nagycserkesz és a hozzá tartozó bokortanyák lakói többségében Nyíregyházán, valamint a környező településeken helyezkednek el.

3.3. A bölcsődei ellátást igénybevevők elvárásai, szükségletei

A szakmai program célja a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának magas szintű megvalósítása, a szakmai értékek megőrzése, továbbadása, a jó gyakorlatok megerősítése, új módszerek, tevékenységek bevezetése, kapcsolatépítés.

Bölcsődénkben két gondozási egység, ezen belül három csoport működik, összesen 36 férőhellyel, csoportonként 12 kisgyermekkel. Feladatát a gyermekjóléti alapellátás feladatkörben végzi.

Családbarát, támogató intézményként biztosítjuk a gyermekek számára

- az életkoruknak, fejlettségüknek és egyéni szükségleteiknek megfelelő érzelmi-, értelmi- és mozgásfejlődést;
- szabad levegőn való mozgást, játékot;
- biztonságos környezetet;
- lehetőséget adunk új tapasztalatok gyűjtésére, más gyermekekkel való kapcsolatteremtésre, az örömteli játéokra;
- állandóságot - kisgyermeknevelő és csoportszoba tekintetében;
- jól megtervezett napirendet;
- életkornak megfelelő minőségű és mennyiségű táplálkozást;
- alapvető higiénés szokások kialakítását;
- társas együttélés szabályainak megismerését, elsajátítását;

- beszédfejlődés, szókincsgyarapodás segítése énekek, mondókák, versek, mesék, játékok segítségével;

Fontos számunkra, hogy a bölcsődénkben töltött idő alatt a gyermekek ne csak elérjék életkori sajátosságaik legmagasabb szintjét, hanem élményekkel gazdagodva, szeretetteljes légkörben legyenek a közösségünkben.

A gyermekek mellett fontosnak tartjuk a szülők megfelelő tájékoztatását, informálását, a velük való kapcsolattartást.

Közösségbe kerülés előtt

- a szülők és a gyerekek látogatást tehetnek az intézményben, ismerkedhetnek a bölcsődével,
- a bölcsődei adaptáció megkezdése előtt a kisgyermeknevelők családlátogatás keretein belül meglátogatják a családokat, ahol lehetőség van kölcsönös tájékoztatásra, információk átadására,
- szülővel történő fokozatos beszoktatással segítjük a gyerekek alkalmazkodását az új környezethez,
- a szülők és a kisgyermeknevelők a reggeli és a délutáni találkozások alkalmával kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyerekekkel kapcsolatos napi eseményekről,
- a családi füzeten keresztül írásban is tájékoztatást kapnak a szülők gyermekük fejlődéséről, változásokról.

Pedagógiai hitvallásunk

- A gyermeknevelésben elsődleges és meghatározó a családi nevelés, a bölcsőde ebben segítő szerepet tölt be, együttműködik a családdal.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek és a szülők jogait, az alapvető emberi jogokat.
- Elfogadjuk és becsüljük a kisgyermek személyiségét.
- A nevelést-gondozást egységnek tekintjük.
- Fontosnak tartjuk az érzelmi biztonságot, a személyi és tárgyi környezet állandóságát.

- Bánásmódunkkal, gondozási-nevelési módszereinkkel igazodunk a gyermek egyéni fejlettségeihez, igényeihez.
- Bátorító neveléssel, gyermekközpontú szemlélettel segítjük a személyiség kibontakozását, egészséges fejlődését.
- A tudományos ismeretek tükrében meghatározónak tartjuk az első években nyújtott értelmi, érzelmi és testi fejlesztést
- Biztonságérzetet adó, szeretetteljes, érzelmekben gazdag bölcsődei életet kívánunk nyújtani, ahol a szeretet, megértés, az egyéni bánásmód érvényesül.
- A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük
- A gyerekek önkéntes részvételére építve, nem kötelező jelleggel fejlesztő tevékenységek lehetőségét biztosítjuk a gyermekek számára, ahol tevékenységbe ágyazottan tapasztalás útján szerezhettek ismereteket és fejlődhetnek készségeik, képességeik.

Nyíregyháza lakosainak igényeihez igazodó, jó színvonalú napközbeni kisgyermek-ellátást biztosítunk, bölcsődei kereteken belül, az alapellátás nyújtásával. Szeretnénk megvalósítani az új bölcsőde 36 férőhelyén olyan színvonalú bölcsődei ellátást, amely a bölcsődei nevelés-gondozás alapelveinek, feladatainak, és a bölcsődei élet megszervezésének módszertanát figyelembe véve történik. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermek bölcsődei életét hangulatossá, színessé, tartalmassá tegyük, hogy nyitottak és fogékonyak legyenek a világ szépségeire, hogy vidám, boldog és tartalmas bölcsődei korszakuk legyen.

A Bölcsőde Szakmai programja „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” figyelembevételével lett kidolgozva, valamint annak megfelelően szem előtt tartjuk a gyermekek és szülők igényeit, elvárásait, az intézmény személyi és tárgyi feltételeit.

3.4. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja

Az időszakos gyermekfelügyelet a szabad bölcsődei férőhely terhére valósulhat meg. Ez a szolgáltatási forma azoknak nyújt átmeneti segítséget, akik nem tudják megoldani a gyermekeik

felügyeletét alkalmankénti elfoglaltságaik idejére. Nagy tapasztalattal és több éves gyakorlattal rendelkező szakképzett kisgyermeknevelőink fogadják a gyermekeket, a többi bölcsődéssel egy csoportban. A szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe. Ebben az esetben is szükséges előzetesen megismertetni az intézményt a gyermekkel a minél könnyebb alkalmazkodás érdekében.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok

Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családi nevelés elsődlegességének tiszteletben tartása mellett, a bölcsőde a családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. Mindehhez szükséges a gyermeknél a család megismerése, a jó kapcsolaton, bizalmon alapuló együttműködés. A kapcsolattartás, tájékoztatás több formáját rendszeresen, párhuzamosan szükséges ehhez alkalmazni.

1. Családlátogatás

Egy héttel a kisgyermek bölcsődébe érkezése előtt a két kisgyermeknevelő családlátogatás keretében, otthoni környezetben ismerkedik meg a gyermekkel, a családdal. A találkozás lehetőséget teremt arra, hogy a kisgyermek otthoni környezetben találkozzon először a kisgyermeknevelőkkel, a kisgyermeknevelő pedig megismerje a kisgyermekszokásait, egyéniségét, a szülők információkat nyújtsanak gyermekükről, illetve a szakemberek is információkat adnak át a bölcsődei életről. A kisgyermeknevelő ismereteket szerez a család életkörülményeiről, megismeri a családon belüli nevelői attitűdöt, szokásrendszert és lehetőség nyílik a bizalmasabb beszélgetésre. A szülő vagy kisgyermeknevelő kezdeményezésére a nevelési év közben is sor kerülhet ismételt családlátogatásra.

2. Beszoktatás

Beszoktatás folyamán a családdal való együttműködés helyeződik előtérbe. A családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kötődés kialakulását, elősegíti, hogy a szülő fokozatosan adhassa át a gyermeke gondozásával kapcsolatos feladatokat, miközben megismeri a bölcsődei életet, az együttműködés tovább erősödik a bölcsőde és a család között.

A szülővel történő fokozatos beszoktatással kapcsolatos feladatunk:

- a gyermek biztonságérzetének megteremtése és megőrzése,
- az új körülmények elfogadásának megkönnyítése,
- a bölcsődei közösségbe történő beilleszkedés segítése,
- az adaptáció negatív hatásának elkerülése,
- a gyermek és kisgyermeknevelő közötti kötődés fokozatos kialakítása,
- a családdal való együttműködés megalapozása.

3. Napi kapcsolattartás

A kapcsolattartás és tájékoztatás egyéni formája valósul meg a napi találkozások alkalmával, egyéni beszélgetések során. A bölcsődébe érkezéskor a szülő fontos információkat oszt meg arról, hogy az előző napon milyen események történtek gyermekével. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyerekek aznapi történéseiről, milyen volt a hangulata, közérzete, játéka, mozgása, alvása, étkezése, önállósága, stb.

4. Egyéni beszélgetés

Egyéni, hosszabb beszélgetést kezdeményezhet a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető egyaránt, ha erre igény merül fel, ha kérdések fogalmazódnak meg, ha felmerül egy-egy nevelési probléma, melynek közös átgondolása szükséges. A szakmai kompetencián túlmutató problémák megoldásához igénybe vesszük külső szakemberek segítségét.

5. Szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések alkalmával lehetőség nyílik arra, hogy a szülők elmondják problémáikat, gondjaikat, érzéseiket, véleményüket egy adott témával kapcsolatban. A szülők

egymás között tapasztalatokat osztanak meg, ugyanakkor szülői közösség – bizalmi kapcsolat alakul ki, illetve segíti a szülői kompetenciaérzés növelését. A kisgyermeknevelő feladata a nevelési témák előkészítése és a beszélgetés irányítása, továbbá gyermekneveléssel kapcsolatos kiadványok, könyvek ajánlása, valamint átadni az általuk tanultakat, olvasottakat, és elmondani tapasztalataikat, személyes élményeiket.

6. Szülői értekezlet

Tájékoztató szülőértekezletet tartunk a nevelési év kezdetén, amely lehetőséget ad az aktuális információk átadására, megbeszélésére. A bölcsődevezető bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, bölcsődei dajkákat. Ismerteti a bölcsőde szakmai programját, a házirendet, napirendet, a megbetegedésekkel kapcsolatos tudnivalókat, a nyitvatartások tervezetét, a térítési díj befizetésével kapcsolatos kérdéseket, kéréseket. A szülői értekezleten történik az érdekképviselői fórum jelöltjeinek bemutatása, esetlegesen az új tagok megválasztása. A szülői értekezlet további részében a csoportszobákban csoportos szülői értekezletre kerül sor, ahol a kisgyermeknevelők vezetésével folytatódik a beszélgetés és a szülők minden kérdésre választ kapnak.

7. Közvetett kapcsolattartási formák

A közvetlen, személyes formákat egészíti ki a szórólapokon, hirdetőtáblákon, közösségi oldalon, honlapon történő információátadás, neveléssel- gondozással kapcsolatos könyvek, cikkek ajánlása, illetve az aktuális programokról, változásokról szóló tájékoztatás.

4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok

Fenntartó:

- biztosítja a bölcsőde személyi és anyagi jellegű működési feltételeit,
- meghatározza az intézmény dolgozóinak létszámát,
- meghatározza a felhasználható beralapot,
- biztosítja az eredményes működéshez szükséges tárgyi feltételeket,
- az információ és adatszolgáltatással segíti az intézmény működését,

- beszámoltatja a vezetőt a feladatok ellátásáról,
- ellenőrzi a bölcsőde működését.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé veszélyeztetettség esetén jelzéssel él a bölcsőde, mint a jelzőrendszer tagja, részt vesz az esetmegbeszéléseken. Amennyiben védelembe vételre és bölcsődei elhelyezésre kerül sor, folyamatos a kapcsolattartás.

A Védőnői Szolgálat kezdeményezheti a bölcsődei elhelyezést fejlődési, szocializációs elmaradás észlelése esetén, szociális rászorultság alapján.

Óvodákkal jó az együttműködés, a bölcsődések óvodába kerülését, beilleszkedését közösen próbáljuk megkönnyíteni. A bölcsőde rendszeresen kifüggeszti a város óvodáinak bemutatkozó kiadványait.

Magyar Bölcsődék Egyesülete: Egyesületi tagok vagyunk, folyamatosan követjük a honlapjukon feltett szakmai anyagokat. Több esetben nyújt segítséget, iránymutatást, javaslatot az egyesület. A Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének munkáját is figyelemmel kísérjük.

Családok Átmeneti Otthona: rendszeres a rászoruló családok gyermekeinek a bölcsődei ellátás biztosítása. A kapcsolattartásunk az intézménnyel folyamatos.

Gyermekorvos, házi gyermekorvos: kezdeményezheti a bölcsődei elhelyezést fejlődési, szocializációs elmaradás észlelése esetén, szociális rászorultság alapján.

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

A bölcsődében dolgozók létszáma: 13 fő

– Bölcsődevezető	1 fő
– Kisgyermeknevelő	6 fő
– Bölcsődei dajka	2 fő
– Konyhai kisegítő	2 fő
– Mosodai kisegítő	1 fő
– Udvari munkás	1 fő

Bölcsődénkben minden kisgyermeknevelő rendelkezik szakképesítéssel.

A kisgyermeknevelőkre az együttgondolkodás és együttnevelés, a gyermekek egyéniségének tiszteletben tartása, a bölcsődei nevelés-gondozás alapelveinek maximális betartása a jellemző. Belső igényből fakadó minőségi munkára törekszik minden dolgozónk. Nevelőmunkánkban legfontosabb a játék, a játékos, nyugodt légkör biztosítása. Jellemző a szülők iránti tisztelet és megbecsülés. Dolgozói közösségünk a közelmúltban alakult, új intézmény létrejöttével.

Tisztában vagyunk azzal, hogy dolgozóink munkája hatással van intézményünk összképére, megítélésére. Törekednünk kell arra, hogy az itt dolgozó közösség egy erős csapattá, kiválóan összedolgozó, egymást segítő, együtt gondolkodó és együtt tevékenykedő közösséggé váljon, hiszen ezzel még nagyobb érzelmi biztonságot nyújthatunk a gyerekeknek és a szülők felénk tanúsított bizalmát is erősíthetjük. Fontos a bölcsődei közösségünk jóléte, a jó munkahelyi légkör, mely feltétele a tartalmas, színvonalas munkának. A közösségünk formálását a szakmai előadásokon és kulturális programokon túl segítik az értékközvetítő kirándulások vagy az év végi családi összejövetelek.

A bölcsőde technikai dolgozói is felelősségteljes munkájukkal, hatékonyan hozzájárulnak a színvonalas gyermekellátáshoz.

Bölcsődei dajkáink, mint szakmai dolgozók bár a nevelés-gondozás folyamatában nem vehetnek részt, de minden más esetben ott vannak a kisgyermeknevelők mellett és segítik munkájukat, emellett a bölcsőde takarítási és higiénés feladatait is ellátják. Személyiségük empátikus és megfelelő képességekkel rendelkeznek ahhoz, hogy jó segítői, társai legyenek a gyerekeknek és a kisgyermeknevelőknek.

Bölcsődénk étlapját szakképzett élelmezésvezető és dietetikus állítja össze.

Tálaló konyhánkban a konyhai kisegítőink nagy gondossággal készítik elő a gyermekek étkeztetéséhez szükséges eszközöket, kitálalják az ételt. Étkezést követően a higiéniai szabályok betartása mellett tisztítják, majd tárolják az ezekhez szükséges kellékeket.

A mosodai kisegítő az elszennyeződött textiláru tisztítására, fertőtlenítésére ügyel.

Udvari munkásunk a bölcsőde környezetének tisztaságára, rendezettségére fordít nagy gondot, ápolja, gondozza a növényeket.

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

Az intézmény 36 gyermek fogadására elegendő férőhellyel rendelkezik. A gyermekek elhelyezése 2 gondozási egységben történik, melyből az egyik egység két csoportból, a másik egység egy csoportból áll. Egy bölcsődei gyermekcsoportot 2 szakképzett kisgyermeknevelő lát el. A két csoportos egységen belül négy szakképzett kisgyermeknevelő végzi a nevelő-, gondozó tevékenységet, az egy csoportos egységben kettő. Őket egységenként egy bölcsődei dajka segíti.

Az épületben 2 gondozási egység található, a hozzá tartozó gyermeköltöző-, átadókkal. A kiszolgáló részben található a tálaló konyha, teakonyha, mosoda, öltözők, vezetői iroda, mosdók, akadálymentes mosdó, takarítószer- és egyéb raktárak. Az épület dél-keleti irányú szárnyában kaptak helyet a kisgyermek helyiségei, az északi, észak-keleti épületrészbe kerültek a személyzeti és kiszolgáló helyiségek. A főbejárat előtetővel védett. A két egységet a főbejárati résztől egy közlekedő választja el. A főbejárattal szemben kapott helyet a babakocsi tároló, melyből jobb és bal irányban közelíthetőek meg az egyes egységek gyermeköltöző-átadó helyiségei, majd az egységenkénti fürdőszoba- WC- mosdóhelyiség, amelynek közvetlen kapcsolata van a csoportszobákkal. A fürdőszoba berendezése megfelel a szakmai követelményeknek. A csoportszobák egyenként 39-40-41 m² alapterületűek, üvegezett ajtóval kapcsolódnak egymáshoz és a fürdőszobához. A csoportszobák az Egérke, Nyuszi, Süni neveket viselik.

Csoportszoba: A bölcsődénk szervezeti alapegysége a 3 gyermekcsoport. Férőhelyünk száma szerint egy bölcsődei csoportba 12 fő gyermek vehető fel. A csoportokba való felvétel általában az egyes gyermekek életkora, egyéni fejlettségi szintje alapján történik. Egy kisgyermeknevelő maximum 6 „saját” gyermeket lát el. Biztosítjuk, hogy a gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járjon.

A gyermekszoba berendezések megtervezésénél elengedhetetlenül fontos figyelembe venni, hogy az adott bútorok, tárgyak, eszközök mérete, alakja alkalmas legyen a gyermekek önállóságának elősegítésére. A csoportszobák mindegyikében beépített bútorok vannak, kihasználva a szoba adottságait és lehetőségeit. A bútorok kiválasztásánál mindig elsődleges szempont a biztonság, és hogy megfeleljen a mindenkori előírásoknak.

A gondozási egységek csoportszobái korszerűen, biztonságosan és a pedagógiai szempontok figyelembevételével vannak berendezve, mindegyik szoba a benne dolgozók személyiségével gazdagítva. A szoba berendezési tárgyai balesetmentes, gyermekek méretéhez igazodó és fejlettségüknek megfelelő kialakításúak. A szobákban játszósarok, benne pihenősarok kialakítása megoldott. A hangulatos bútorok, szőnyegek, párnák, puha textil játékok pihentető, nyugtató hatásúak. Van minden szobában szőnyeg, a földön is elhelyezhető különféle méretű párnák, babzsákok, elkülönülésre alkalmas kuckók, ahol a gyermek megpihenhet.

A csoportszobák berendezése megfelel a gyermekek életkori sajátosságainak. A berendezések és a játékok megválasztásakor az egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembevételén túl, gazdag szín-, forma-, és anyag világot tartottunk fontosnak, ezzel is megteremtve az inger gazdag környezetet. A csoportszobákból a hozzájuk kapcsolódó terasz közvetlenül is elérhető.

Fürdőszoba: egységenként került megépítésre egy-egy fürdőszoba, melyhez minden csoportszoba közvetlen kapcsolódik. Kialakítása, méretezése a gyermekek igényeihez, létszámához igazított, a szakmai szabályoknak megfelelően lett kialakítva. Itt található a gyermek wc, kézmosó, fürösztő kád, pelenkázó asztal, törölköző- és pohártartó.

Gyermeköltöző-átadó: ezen helységben található a gyermekek öltöző szekrénye, melyben lehetőségük van egymástól elkülönítve tárolni ruházatukat, személyes dolgaikat. A nagyobb ruhadaraboknak gyermekenként külön fogas biztosított. A helyiség közvetlen kapcsolatban áll a csoportszobával, fürdőszobával.

Játékkészlet: A játékkészlet a pedagógia mennyiségi, minőségi és egészségügyi szempontjait tükrözi, a gyermekek sok játéktípusból, önállóan tudnak választani, játszani. Egy részük nyitott játékpulcon, állandó helyen, a gyermekek számára elérhető magasságban van elhelyezve tárolóedényekben (vödrökben, kosarakban, dobozban, tálakban). Másik részük a kisgyermeknevelő által elérhető pulcon (felügyeletet igénylő játékok) kerültek elhelyezésre. Az alapjátékok minden csoportban megtalálhatóak, de ezen felül természetesen más és más a csecsemőkorú-, a tipegő korú- és a nagycsoportos gyermekek játékigénye, melyek minőségben, mennyiségben biztosítottak.

Az épület mellett van a **kerti játékok és szerszámok tárolója**. A telek belső, védettebb részére került kialakításra a játszóudvar, az épület utcafronti oldalán rendezett oldalkert található. A bölcsődébe érkezők fogadását biztosító előterasz, előtér kellemes környezetet teremt, míg a játszóudvar a kisgyermek szabadban történő időtöltéséhez nyújt biztonságos területet.

A három oldalról zárt, *fedett terasz* lehetőséget nyújt a szabad levegőn történő étkezés, alvás megteremtéséhez, ezáltal biztosítva a gyermekeknek a minél több szabad levegőn tartózkodás lehetőségét.

A gyermek életmódját nagymértékben befolyásolja a szoba, az épület, a kert kiképzése, nagysága, beosztása, berendezése, valamint a tárgyak, amelyek körül veszik őket. A megfelelő tárgyi környezet kialakítása a nevelőmunkánk fontos része. A berendezési tárgyak kiválasztása és felhasználása során az elsődleges szempont a gyermek biztonsága. A gyermekek számára olyan környezetet biztosítunk, amely nem jelent számára veszélyt.

Fontos feladatunk, hogy biztosítsuk minden hozzánk kerülő gyermek számára az aktivitás, a mozgás, a játék lehetőségének a maximumát, azaz úgy kell a játszóhelységet kialakítani, hogy a gyermeknek lehetőséget, alkalmat adjon, és ösztönözze arra, hogy a korának megfelelő aktív játékkal, mozgással töltsse az idejét. Ehhez mindenekelőtt tágas, kényelmes, helyváltoztatásra alkalmas játszóhelyre van szükség.

A szoba kialakításánál gondolni kell a nyugalom biztosítására. A gyermekek szeretnek időnként egyedül, vagy egy-két társukkal elvonulni, sarokba húzódni, elbújni. Ezt a kert beosztásánál is figyelembe kell venni. A derűs, nyugalmat árasztó légkörben a gyermek biztonságban érzi magát, mer kísérletezni, felfedezni, ami alapja az önfelelt játéknak.

Kerti felszerelések, a játszóterek, a bölcsődeudvar kialakításánál fő szempont, cél volt, hogy a beépített felszerelések és kültéri játszószerkek a bölcsődés gyermekek fizikai és szellemi képességeinek – ügyesség, mozgáskoordináció, koncentrációképesség – növelését segítsék. Az udvar területén többféle játékszert helyeztünk el, építettünk be, amelyek révén játékos körülmények között lehetővé válik a kisgyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése. Az egyszerű és többfunkciós felszerelések változatos forma- és színvilága a bölcsődés korú gyermekek igényeihez igazodik. A beépített játszószerkeken kívül mobil mozgásfejlesztők, kisasztalok, babakáczok kerültek ki az udvarra.

A **játszóudvar** elengedhetetlen kelléke a homokozó, aminek árnyékolásáról napvitorlával gondoskodunk. Emellett a fák lombkoronájának folyamatos fejlődése is egyre nagyobb felületen biztosítja az árnyékos teret. A letelepített babakáczokban lehetőséget kapnak a gyermekek a pihenésre. A két egység játszóterületén elhelyeztünk egy-egy vízpermetező pancsolót, melynek alja gumiborítással ellátott. A beépített játszószerkeken túl mobil

játékelemek kihelyezésére –műanyag bújó és mászóelemek, csúszdák – a zöld terület ad helyet. Nagy számban áll a gyermekek rendelkezésére futóbicikli, kismotor.

Az intézményben *tálalókonyha* található. A bölcsőde kiszolgáló helységei (konyha, raktárak, előkészítők, mosoda) is a funkciójukhoz mérten lett kialakítva, berendezésük modern, a mai kornak, igényeknek, elvárásoknak megfelelő.

Az épület megfelel az akadálymentesítésre vonatkozó előírásoknak. Az udvaron lévő telepített játékok tanúsítvánnyal rendelkeznek, amely tovább gazdagítja a nevelési lehetőségeket.

7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. A bölcsődei nevelés alapelvei

A család rendszerszemléletű megközelítése

A bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A család az elsődleges szociális színtér, érzelmileg a legjelentősebb közösség az életünkben, amely a társas viselkedés és tevékenység szokásrendszerébe bevezet. A családban szerzett korai minták, tapasztalatok mélyen bevésődnek. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről, gyengeségeiről egyaránt. A kisgyermeknevelőink elsődleges szempontja, hogy a bölcsődébe járó gyerekek családját minél jobban megismerjék, képet kapjanak a mindennapi otthoni történésekről. Erre több lehetőség is adódik családlátogatás, szülőcsoportos beszélgetések keretében. A legfontosabb a mindennapi beszélgetésekben rejlő lehetőség kihasználása, ami lehetőséget ad arra, hogy minden pozitív családi hatásra ráerősítsen a kisgyermeknevelő.

A koragyermekkorai intervenciós szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek, egyéni igényeinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Feladatunknak tekintjük az

esetleges fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerését és jelzését, minden esetben a szülővel való együttműködés szem előtt tartásával, a kompetenciahatárok átlépése nélkül, családközpontú szemlélet mentén. Ez magas szintű szakmai felkészültséget, sok ismeretet kíván a gyerekekről, a fejlődés jellemzőiről.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve biztosítja a gyerekek fejlődését. Törekszünk a család és a bölcsőde kölcsönös, jó együttműködését megteremteni. Tiszteletben tartjuk és igyekszünk erősíteni a családi nevelés értékeit, az otthonról hozott szokásokat, hagyományokat, de emellett igyekszünk lehetővé tenni, hogy a szülők megismerjék a bölcsődében folyó munkát és bekapcsolódjanak a bölcsődei életbe. Ennek egyik fontos területe a gyermek bölcsődébe érkezése előtti családlátogatás, ahol ismereteket szerzünk a szülők nevelői attitűdjéről, a gyermek családi életéről, körülményeiről, az otthoni szokások és szabályok rendszeréről. Másik fontos terület a szülővel történő fokozatos beszoktatás, ahol a szülő a csoportban töltött idő alkalmával bekapcsolódik a bölcsőde életébe. Megismerheti az ott folyó munka színvonalát, napirendet, szokásokat, tevékenységeket, miközben fokozatosan adja át gyermeke nevelés-gondozását a gyermek saját kisgyermeknevelőjének.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. A bölcsődei nevelésnek, gondozásnak az emberi jogok, az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására, a személyiség teljes kibontakoztatására, értékközvetítésre, értékteremtésre kell irányulnia. A kisgyermeket különleges védelem, szeretetteljes bánásmód és bizalom illeti meg. A bölcsődei nevelés során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítése az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával történhet. E szerint kapjon meg a gyermek minden segítséget a fejlődéséhez, szükség esetén speciális ellátásban, fejlesztésben részesüljön. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására, az előítélet-mentes légkör megteremtésére.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A kisgyermeknevelő személyiségjegyei, nevelői magatartása döntő mértékben meghatározza a kapcsolatot a gyerekekkel és a családokkal, akikre személyiségén keresztül hat. Legyen partner, nevelő és modellnyújtó személy, aki elfogadóan, pozitívan viszonyul a gyerekekhez, érzelmi biztonságot ad számukra, empátia, hitelesség, kedvesség jellemzi. Megfelelő szakmai kompetenciával, kellő önismerettel, empátiával, elhivatottsággal rendelkezzen és forduljon a kisgyermek és szülei felé. A nevelés eredményessége érdekében fontos, hogy a kisgyermeknevelők a nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék. A kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

Az adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére. A gyermekek biztonság és stabilitás érzését szolgálja a gyermekek igényeit figyelembe vevő, jól kialakított és szigorúan betartott napirend, a gondozási sorrend, csoport- és helyállandóság, a felmenő rendszer és a saját kisgyermeknevelő rendszer. Biztosítjuk a gyermekek számára a személyi- és tárgyi környezet állandóságát. A napirend folytonosságán belül az egymásra épülő mozzanatok ismétlődése kiszámíthatóságot, stabilitást, tájékozódási lehetőséget eredményez a napi események sorában, melyek emelik a gyermek biztonságérzetét. Mindezt nyugodt, elfogadó hangulatban, a gyerekek aktivitására építve alakítja minden kisgyermeknevelő.

Fokozatosság megvalósítása

A bölcsődei nevelés minden területén nagyon fontos a fokozatosság elvének betartása. Az új helyzetekhez való alkalmazkodás, a változások elfogadása, új dolgok, helyzetek megismerése, szokások kialakítása, mind-mind csak lassan és fokozatosan történhet. Az ismétlődés tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményez a napi események sorában, növeli a gyermek biztonságérzetét. A fokozatosság elve valósul meg az anyával történő fokozatos adaptáció, a szokások alakítása során.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontánérésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermekek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban. Kisgyermeknevelőink a megfelelő környezet kialakításával, a gyermekek életkori, egyéni, aktuális állapotának figyelembevételével segítik a bölcsődébe járó gyermekek fejlődését. Az egyéni bánásmód többek között érvényesül pl. egy-egy gyermek egyéni napirendjének kialakításával vagy étkeztetés során az ételallergiás gyerekek külön étrendjével, a gyermek önállósági fokának figyelembevételével a gondozási tevékenységek során. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető.

A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A kisgyermek és kisgyermeknevelő számára egyaránt fontos jelentősége van a gondozási helyzeteknek, hiszen ez bensőséges, intim helyzet mindkettőjüknek. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. Gondozás közben lehetőség van az interakciós és tanítási helyzetek kihasználására, szokások kialakítására. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit, ezért támogató, biztonságos légkörben kell megvalósulnia. A professzionális gondozás hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere. Gondozási helyzetekben étkezési és kulturhigiénés szokásokat is alakítunk.

A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

A kora gyermekkor kiemelt jelentőségű, hiszen ebben a korban alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken, és egyéb tevékenységeken keresztül ismereteket, élményeket, tapasztalatokat szerezzon, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. A fejlődés támogatása érdekében fontos, hogy a kisgyermeknevelő folyamatosan, az adott szituációnak megfelelően – gondozás és játéktevékenységek során – ismeretet nyújtson a gyermekek számára, a megszerzett ismereteket pontosítsa, megerősítse, újakkal bővítse, ezáltal fejleszti a gyermekek szabálytudatát és szokásainak kialakulását. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait. Az előreláthatóság érdekében meg kell tervezni a napi tevékenységeket, tájékoztatni a gyermekeket a várható eseményekről, így ők is szívesen segítenek és bevonhatókká válnak a cselekvésekbe.

7.2. A bölcsődei nevelés célja

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkor intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenció tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

A napközbeni ellátását úgy kívánjuk biztosítani, hogy az ellátás összhangban legyen a gyermekek szükségleteivel, kielégítse a szülők igényeit, elégedettek legyenek az ellátás minőségével.

Célunk a harmonikus fejlődés lehetőségének biztosítása a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának megteremtésével, együttműködő, harmonikus kapcsolat kialakítása a családokkal, ezáltal kölcsönösen segítve egymást a kisgyermek nevelésében. Tiszteletben tartjuk a család hagyományait, szokásait, nevelési nézeteit. Törekszünk az esetleges nevelési hiányosságok kompenzálására, korrigálására. Odaforduló szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Nevelő-gondozó munkánk során, az alapfeladatokon túl kiemelt figyelmet szentelünk a megismerési folyamatok fejlődésének segítésére, az érdeklődés kialakulásának és fenntartásának a segítésére, a kommunikációra. Kisgyerekkorban a gyerekek mindent meg akarnak fogni, ki akarnak próbálni, a valóság felé orientálódnak. Miközben ismerkednek a világgal, minden érzékszervüket igénybe veszik: tapintanak, ízlelnek, hallanak, látnak, szagolnak. A gyerekek felfedező szenvedélye csillapíthatatlan. Gyakran feltett kérdések a „Mi ez? Miért? Mit lehet vele csinálni?” A kommunikációs kedv felébresztésének és fenntartásának elsődleges megelőzési szerepe is van. Nagyon fontos, hogy a kisgyermek úgy szocializálódjon, hogy szokásukká váljon a meghitt beszélgetés a családban és a családon kívül is. A meghallgatás, a beszélgetés kezdeményezése, az értő figyelem, a kérdések megválaszolása, a kérdezés alapfeltétele a bizalmon alapuló jó kapcsolatnak. A kisgyermeknevelők modellnyújtó magatartásukkal segítik a kiemelt szakmai cél megvalósulását. Célunk:

- felkelteni a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését, kreativitását,
- elősegíteni, hogy maga fedezze fel a környezet tárgyait, élőlényeit,
- lehetőséget adni az érzékszervekkel való tapasztalásokra,
- megfigyelni az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit.
- bátorítani az önálló véleményalkotást,
- segíteni az élményszerzést és annak feldolgozását.

Ének-zenei nevelés

Zenei nevelésünk célja, hogy a kisgyermek zenei érdeklődését felkeltsük, érzékennyé tegyük a környezet hangjai iránt, az énekes játékkal, az együtténeklés örömeivel érzelmeit gazdagítsuk.

Célunk, hogy a gyermekeket a magyar mondókákkal, énekes játékokkal megismertessük, dalolással kedvet keltsünk és mintát adjunk az önkéntes utánpótlásra, a spontán dúdolgatásra, énekelgetésre. A kisgyermeknevelő az énekhez, mondókához tartozó ismétlődő játékmozdulatokkal összerendezett mozgásra készítse a gyermekeket, fejlessze ritmusérzéküket, az énekelgetéssel olyan légkört teremtsen, amelyben a gyermek jól érzi magát és maga is szívesen végzi azt. A bölcsődei zenei nevelés eredményeként lehetőséget nyújtunk a kisgyermek további zenei fejlődésére. Csoportjainkban megtalálható furulya, triangulum, metalofon, xilofon, és még sok más hangszer.

Alkotó tevékenységek

Célunk, hogy az alkotójátékok során a gyerekek sokféle anyaggal ismerkedjenek meg, kreativitásuk kibontakozhasson. Fedezzék fel az anyagok sajátosságai mellett az ábrázolás lehetőségét, örömeit. Fejlődjön manipulációs készségük, fantáziájuk, kreativitásuk a különböző anyaggal való munkálkodásuk során, ezáltal új ismereteket, tapasztalatot szerezzenek. Alkotás közben a gyerekek beszélő kedve fokozódik, ami hozzájárul a kommunikáció fejlődéséhez. Az elkészült alkotásokat megőrizzük, polcon, táblán elhelyezzük.

7.3. A célok megvalósításának eszközei, módjai

A megismerési folyamatok megvalósításának eszközei, módjai

A bölcsődés gyermek számára is ösztönző erő a természet, melynek nagy hatása van a gyermeki személyiség fejlődésére. A természeti környezet kifogyhatatlan tárháza a játéknak, alkotásnak, az ezekhez kapcsolódó ismeretszerzésnek. Érdeklődve figyelik az állatokat, utánozzák hangjukat, mozgásukat, testi közelségbe is szívesen kerülnek velük –megfognak bogarakat, rovarokat. Egy csírázó mag, egy rügyező ág megfigyelése is felkelti érdeklődésüket, ismereteket szerezhetnek az évszakok szerint változó természetéről. A természeti jelenségek megfigyelése is érdekes tapasztalatot jelenthet. A föld, a víz a levegő természetes módon jelen van életükben. A rögzös föld, a száraz és vizes homok tapintása, markolászása, a kavicsok gyűjtögetése lehetőséget ad a környezet megismerésére. A tél elmúlásával egyre több időt töltünk a szabadban, hogy megfigyelhessék a fű és a különböző növények növekedését, a

homok szerkezeti változását, a fákon növekvő levelek gyarapodását. Március közeledtével a víz világnapja alkalmából magokat fognak a magaságysban található földbe ültetni, aminek növekedését azután folyamatosan figyelhetik a kicsik. Az ismeretek bővítését gyakorlati szinten a szobai- és az udvari játék tevékenységeinek ideje biztosítja. A megismerő folyamat segítése játékban, spontán helyzetekben, beszélgetésekben, a napi élet bármely mozzanatában megvalósulhat:

- termések, kavicsok gyűjtése,
- toboz gyűjtése a fenyőfa alól,
- levél gereblyézése, talicskába gyűjtése,
- hódombépítés,
- hólapátolás,
- jég keresése,
- nyom hagyás a hóban,
- olvadás megfigyelése a csoportszobában,
- madárhangok megfigyelése,
- bogarak megfigyelése,
- viráglocsolás,
- magaságys növényeinek locsolása,
- magaságys terméseinek szedése, azokkal való ismerkedés,
- a környezet hangjainak megfigyelése.

A gyakorlati dolgok mellett a tanuláshoz elengedhetetlen a mese, a mondóka, az ének. A gyerekek ezzel a módszerrel jutnak a legkönnyebben a korosztályuknak megfelelő ismeretekhez.

A zenei nevelés megvalósításának eszközei, módjai

A személyes kapcsolatra épülő zenei nevelésnek az éneklés az alapja. A zenei hallás, éneklés, ritmusérzék fejlesztése külön gyakorlást nem igényel, mert ezek a képességek játék közben, vagy az éneklés hallgatása közben szabadon fejlődnek. Ehhez kapcsolódó feladataink:

- az éneklés legyen halk, néhány gyerekhez szóljon, érvényesüljön a felnőtt-gyermek bensőséges kapcsolata,

- a nap folyamán alkalomszerűen többször jelenjen meg az éneklés, mondókázás, játékos mozgással kísérve – észre kell venni azokat a lehetőségeket, amikor a kisgyermek igényelné ezt,
- az énekelgetést tudatosan alkalmazva a spontaneitásra, a gyerekek önkéntes érdeklődésre és részvételére kell építeni,
- fel kell hívni a gyerekek figyelmét a természet zörejeire: pl. madárhangok, szélzúgás, közlekedési eszközök hangjaira,
- hangulatkeltésre, csendes meghallgatásra énekelgessünk a gyerekeknek pl. állatokról, virágokról, évszakokról,
- élő zene alkalmazása a csoporton található hangszerek segítségével.

Az alkotó tevékenység megvalósításának eszközei, módjai

Feladatunk megtervezni a tevékenységeket, előkészíteni a szükséges eszközöket, ezáltal kialakítani az érdeklődést.

A gyerekek játékosan, folyamatos felügyelet mellett ismerkednek meg sokféle anyaggal, eszközzel:

- firkálgatnak nagy felületen, földre vagy falra helyezett csomagoló papírra,
- rajzolgatnak homokba pálcával, aszfaltra, táblára színes krétával,
- nyomot hagynak ceruzával, zsírkrétával, festékkel,
- ujjal festenek, tenyérlenymatot készítenek,
- ismerkednek az ollóval, vágnek, tépnek, gyúrnek papírokat,
- ragasztanak papírra nagy méretű magvakat, száraztésztát, pamutot, papírt,
- kipróbálják a különböző anyagokat: gyurmát, só-liszt gyurmát, homokot, havat, papírt, apró terméseket, fonalat,
- sodornak, gyurkálnak, simítanak, ütögetnek, gömbölyítenek ezekkel.

Minden tevékenységet kísérhet beszélgetés, énekelgetés, verselgetés, mondókázás.

7.4. A célok megvalósításának mérése, ellenőrzése

A célok megvalósulását a gyerekek tevékenységének megfigyelése során tudjuk leginkább lemérni. Munkánk fokmérője a gyerekek egyéni fejlődése, nyitottsága, érdeklődése minden iránt, új tevékenységekben való részvétele, gazdag szókincse, kapcsolatteremtése felnőttekkel, gyerekekkel. A megfigyelések tapasztalatait a családi füzetekben és az egyéni fejlődési naplókban rendszeresen összefoglaljuk. Célunk megvalósulását a szülőkkel való közös beszélgetésekben, visszajelzéseik alapján is mérjük. Lehetőségekhez mérten évente elégedettségmérést készítünk a szülők körében kérdőíves felmérés formájában. A kisgyermeknevelők szakmai megbeszélései kontroll jellegűek.

7.5. A bölcsődei nevelés feladata

Bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás részeként hozzájárul a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez. Ellátja Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területén élő, családban nevelkedő - 20 hetes kortól 3 éves korú - gyermekek napközbeni nevelését és gondozását. Ha a gyermek a nevelési-gondozási évközben a 3. életévét betöltötte, az adott bölcsődei nevelési-gondozási év végéig, azaz augusztus 31-ig maradhat az intézményben, illetve amennyiben fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsőde, mint első gyermekintézmény, amivel a kisgyermekes családok kapcsolatba kerülnek, jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti kölcsönös bizalom elengedhetetlen feltétele a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket. Lehetőségeket biztosítunk szülőcsoportos beszélgetések szervezésével arra, hogy

a szülők és a kisgyermeknevelők a gyermek fejlődésével és nevelésével kapcsolatos kérdéseket megbeszélhessék. Ezáltal személyre szóló támogatást nyújtunk a szülőknek.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Az egészséges testi fejlődés elősegítése érdekében feladatunk egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a kisgyermek fejlődésének megfigyelése, dokumentálása. A kisgyermek egészséges életmódra nevelése bölcsődei élete alatt folyamatos, ezt szolgálja az életkoruknak megfelelő táplálás, az étkezési kultúra kialakítása, a kulturhigiénés szokások megerősítése, a napirend, a rendszeresség, melyek mind hozzájárulnak a helyes életritmus kialakulásához. Feladatunk a jól kialakított napirenden belül az aktív, tevékeny élet, a nyugodt pihenés és a lehető legtöbb szabad levegőn tartózkodás feltételeinek biztosítása. A betegségek megelőzése érdekében odafigyelünk a rendszeres és megfelelő módon történő szellőztetésre, biztosítjuk a megfelelő időtartamú szabad levegőn való tartózkodást, az időjárásnak megfelelő öltözködést, megfelelő étrendet, folyadékpótlást.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

Az együttélés helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Nagyon fontos, hogy a kisgyermek már a bölcsődébe kerülés első napjaitól érezze, hogy a kisgyermeknevelő szeretete, gondoskodása, figyelme neki szól, Ő az, aki az új helyzetben védelmet, biztonságot nyújt számára. Feladatunk elősegíteni a csoportban élő gyermek biztonságérzetét, szeretetteljes felnőtt-gyermek kapcsolat kialakulását, egyéni szükségleteinek kielégítését. Segítjük a társas kapcsolatok alakulását, a közös egymás melletti játékot, az együttélési szabályok elfogadását. Támogatjuk az önállósági törekvéseiben, tevékenységében, viselkedésében saját énjének érvényesítésében. A beszédkészség fejlesztése érdekében ingergazdag nyelvi környezetet biztosítunk. Értő figyelemmel, meghallgatással, kérdések megválaszolásával segítjük a kommunikatív képességek fejlődését és a kommunikációs kedv fenntartását.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése, a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelők aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás. Tevékenységeink - játék, éneklés, mondókázás, alkotó tevékenységek, mesehallgatás, játékos torna, beszélgetések, könyvek nézegetése, egyéb fejlesztő tevékenységek - a gyermekek önkéntességére épülnek. Nem lehet elvárás a részvétel, de a kisgyermeknevelők tudatos tervező munkája a gyermekek megfelelő módon történő motiválása, a nyugodt derűs légkör, a testi-lelki szükségletek kielégítettsége, a megfelelő nevelői minta elengedhetetlen a fejlődésében. A játékhoz és egyéb fejlesztő tevékenységekhez szükséges feltételeket a gyermekek igényeinek, fejlettségi szintjének megfelelően alakítjuk ki.

7.6. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődében eltöltött idő a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. A főbb nevelési helyzetek a következők:

Tanulás

A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység. Kisgyermekkorban a legfontosabb mozgatórugója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés, és maga a cselekvés. Az egyéni motivációval társuló, cselekvésen alapuló tanulás segíti leginkább a gyermek fejlesztését. A bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata az önállóság gyakorlásának a lehetőségét megteremtteni. Ezt a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosításával, a gyerekek meghallgatásával, véleményének figyelembevételével, kompetencia gyakorlásának lehetőségével érjük el. Fontos a modellnyújtás, bátorítás, támogatás, megerősítés, elismerő jelenlét, az élményszerzés lehetőségének biztosítása, melyekkel segítjük a tanulást.

Gondozás

A gondozás egy bensőséges interakciós helyzet a gyermek és a kisgyermeknevelő között, miközben nevelés is megvalósul. Célunk a nevelés-gondozás során a gyerekek testi-lelki harmóniájának elősegítése. Minden gondozási helyzetben lehetőséget kapnak a kisgyermek az aktív részvételére, elegendő időt biztosítunk egy-egy mozzanat megtanulására, sikeres próbálkozásait megdicséjük, amivel növeljük az együttműködési kedvet. A gondozás jelentős mértékben befolyásolja az önállósodást. A szokások kialakításának egyik alapja a kisgyermek kompetenciaigénye, melynek kialakulását segíti a támogató, megerősítő jelenlét. Célunk és feladatunk elérni, hogy a bölcsődéskor végére a gyerekeink sok területen önállóak legyenek, kis segítséggel egyedül étkezzenek, öltözködjenek, tisztálkodjanak, a bölcsődében kialakított szokásokat, szabályokat továbbvigyék.

Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb, önkéntes, spontán tevékenysége a gyerekeknek, amely örömeztetést vált ki. A személyiség minden területére kiható fejlesztő hatással van: elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi, és a szociális fejlődést. Feladatunk, hogy biztosítsuk a játék objektív és szubjektív feltételeit. A szabad tevékenységválasztás lehetőségének biztosítása, a gyermek öntevékenységének és kreativitásának támogatása, az indirekt irányítás, a megfelelő légkör megteremtése, a magányos játék és az együttes játék lehetőségének biztosítása egyaránt fontos. A kisgyermeknevelővel, a társakkal való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve ezzel a szociális képességek fejlődését. Különös hangsúlyt fektetünk a nagymozgásos játékokra.

Mozgás

A mozgás a kisgyermek életszükséglete, elengedhetetlen feltétele a szervezet harmonikus, összehangolt működésének, nem utolsósorban örömforrás a kisgyermek számára, mivel nagy mozgásigénnyel rendelkeznek. A mozgás fontos szerepet tölt be az értelmi, idegrendszeri fejlődésben, feltétele és eszköze a tapasztalásnak, a megismerő tevékenységnek, a gondolkodásnak. A csoportszobában, az udvaron, a teraszon is lehetőségük van a gyerekeknek különböző mozgásfejlesztő játékok használatára. Kiemelt figyelmet fordítunk a balesetmentesség és veszélyforrások kiküszöbölésére. A játszóudvarok nagy területűek, megfelelő a füves és a burkolt terület aránya. Sokféle mozgásformára lehetőséget adó, telepített udvari játékaink is biztosítják a mozgásigény kielégítését. Rendelkezésre állnak különböző

mozgásfejlesztéshez szükséges eszközök. A mozgásfejlesztő eszközök használata során a gyermekek szabadon próbálhatják, végezhetik az egyes mozgásformákat, ezáltal fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Cél és feladat a mozgásos játékok biztosításán túl, hogy nyugodt, derűs légkört teremtsünk a mozgáshoz is.

Mondóka, ének

A kisgyermeknevelők feladata, hogy sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre adjon lehetőséget a csoportba járó gyermekeknek. Az éneklést tudatosan alkalmazzuk a kisgyermekek önkéntes érdeklődésére és részvételére építve. Napi szinten többször megjelenik a spontán dúdolgatás, ritmikus szövegek mondogatása, éneklése, környezet hangjainak megfigyeltetése, dallam és ritmushangszerek hallgatása, majd megszólaltatása, közös éneklés. A személyes kapcsolatokban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenélés pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. A kisgyermeknevelő felelőssége a zenei anyag kiválasztása. Elsősorban a népdalokból, népi mondókákból válogatunk, melyet kiegészítünk a magyar gyermekdalokkal, figyelembe véve a gyermek életkori sajátosságait, egyéni fejlettségét, érzelmi, hangulati állapotát.

Vers, mese

A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés, bensőséges kommunikációs helyzetet teremt a gyerekek és a kisgyermeknevelők között, ami érzelmi biztonságot nyújt. A versek, mesék segítik az aktív szókincs kialakulását, hatással vannak a beszédre, a gondolkodásra, az emlékezetre, a képzeletre, az érzelmi és a szociális fejlődésre. A bölcsődében az irodalmi és a népi műveknek egyaránt helye van. Sokféle helyzethez kapcsolódhat, amit befolyásol a gyermek pillanatnyi állapota, igénye.

Alkotó tevékenység

Az öröm forrása maga a tevékenység, nem pedig annak eredménye. A kisgyermeknevelők feladata, hogy megteremtsék az alkotás lehetőségét, a szükséges eszközök segítsék a gyerekek próbálkozásait. Az ismerkedés, az eszközök használatának gyakorlása, a kíváncsiság, az érdeklődés és aktivitás megtartása az alkotótevékenységek iránt nagyon fontos, mely közben fejlődik a finommotorika, az érzékelés, észlelés - tapintás, forma, tér, szín, méret, alak. Feladat az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, az alkotókedv ébrentartása az alkotások elismerésével. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátás keretében a

nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, tépés, ujjfestés, vastag ecsettel festés.

Egyéb tevékenységek

Egyéb tevékenységek különböző élethelyzetekhez, a környezet aktív megismeréséhez, a környezet szépítéséhez kapcsolódnak, pl.: viráglocsolás, falevelek összegyűjtése, magaságyás növényeinek locsolása, termés begyűjtése. Cél, hogy a gyerekek ezekben a tevékenységekben önként és örömmel vegyenek részt, átélhessék az „én csinálom” élményét, de bármikor ki is léphessenek belőle. Az önkéntesség nagyon fontos. A kisgyermeknevelő feladata, hogy biztosítsa a próbálkozás, az együttműködés és a feladatok megosztásának a lehetőségét, az ok-okozati összefüggések felfedezését, megértését.

7.7. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

Saját kisgyermeknevelő rendszer

A saját kisgyermeknevelő rendszer alapja a személyi állandóság. A saját nevelő feladata, hogy beszoktassa a kisgyermeket a csoportba, figyelemmel kísérje és regisztrálja a gyermek fejlődését, vezesse a gyermekkel kapcsolatos dokumentációt, és az „ölelkezési időben” elsősorban ő nevelje, gondozza a kisgyermeket, így megteremtve annak lehetőségét, hogy a felnőtt-gyermek kapcsolat erősebbé váljon, kialakuljon a kötődés.

Gyermekcsoportok szervezése

Bölcsődénkben három gyermekcsoport működik. Felvételkor a szülői kérést a kisgyermeknevelő megválasztásában lehetőség szerint figyelembe vesszük. A leendő csoportok kialakításánál figyelünk a jogszabályi előírásokra és a fiúk-lányok hasonló arányára. A minőségi nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja. A kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időszaka alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár.

Sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése többféle módon valósulhat meg. Nevelésük, gondozásuk a bölcsőde életébe ágyazottan, egyéni igényeiknek megfelelően történik.

Egyik mód a teljes integráció, ahol a gyermek bölcsődei ellátása teljes egészében a nem sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra nem jogosult gyermekekkel közös csoportban történik.

Másik mód a részleges integráció, amikor a gondozási egységen belül az egyik csoportszobában a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra nem jogosult gyerekek, a másik csoportszobában pedig az ezekre jogosult gyerekek ellátása történik. A gondozási tevékenységeken kívül a napirend meghatározott részében a két gyermekcsoport együtt tevékenykedik, pl. játék, szabad levegőn tartózkodás.

Harmadik mód, amikor a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek speciális csoportban kerül ellátásra.

Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezet a jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelelően kerül kialakításra, figyelembe véve a csoportokba járó gyerekek létszámát, életkorát, egyéni igényeit, különös tekintettel a biztonságosságra.

Napirend

A napirend összeállításánál fontos szempont, hogy jól szervezett, folyamatos, egyben rugalmas is legyen. Csoportjaink napirendjében a közösség szükségleteit és igényét úgy elégítjük ki, hogy közben minden egyes gyermek szükségletét és igényét figyelembe vesszük. Az egymást követő gondozási műveleteket sietség nélkül, nyugodt, elfogadó hangulatban, a gyerekek aktivitására építve végezzük el. Ez megteremti a biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, az időben való tájékozódást, az események előrelátását és az önállóság lehetőségét. A napirendet csoportonként és évszakonként készítik el a kisgyermeknevelők, mely függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől. A napirendekhez igazodik az egység munkarendjének elkészítése. Fontos a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával összehangolt munka.

8. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELENEK MÓDJA

A felvétel rendjét, feltételeit, az intézmény működését a 1997. évi XXXI. törvény, a 15/1998 NM rendelet és a helyi rendelet szabályozza. Ezen szabályozás szerint a gyermekek napközbeni ellátását különösen azoknak a gyermekeknek kell biztosítani,

- akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- akivel együtt a családban 3 vagy több gyermeket nevelnek,
- akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A bölcsődei felvételi kérelem egész évben benyújtható, az intézmény vezetőjénél, formanyomtatványon, az adott nevelési évre. A bölcsődevezető saját hatáskörben dönt a gyermek felvételéről. A szülővel való első találkozás alkalmával a bölcsődevezető tájékoztatja a szülőt a felvétel rendjéről, felvételhez szükséges dokumentumokról, a beszoktatás módjáról, bölcsődei szokásokról. A felvételre jelentkezők előjegyzésbe kerülnek. Alkalma van a szülőnek arra, hogy betekintést nyerjen a bölcsőde életébe. Lehetőség szerint figyelembe vesszük a szülői kéréseket a leendő csoportok kialakításánál. A felvételtől írásban értesítést kapnak a szülők. A szolgáltatás megkezdése előtt a bölcsődevezető a szülővel (törvényes képviselőjével) megállapodási szerződést köt.

A személyes gondoskodás feltételeiről az intézményvezető a szülőt tájékoztatja:

- az intézmény által vezetett nyilvántartásokról,
- az intézmény házirendjéről,
- panaszjog gyakorlás módjáról,
- érdek-képviselési fórumról,
- esetleges fizetendő étkezési díjról,
- adatvédelemmel,
- adatkezeléssel kapcsolatos jogairól.

A bölcsődei ellátás keretében a nyíregyházi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek elhelyezéséről kell gondoskodni. Mindazon családok igénybe vehetik a bölcsődét,

akiknek szükségük van arra, hogy napközben gondoskodjanak a gyermekeikről: a dolgozó, hivatásukat gyakorló, a GYES mellett munkát vállaló, a gyermeküket egyedül nevelő, a tanuló szülők.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi orvos/házi gyermekorvos, a szakértői és rehabilitációs bizottság, a szociális- illetve családgondozó, a gyermekjóléti szolgálat és a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A jelentkezés folyamatos mindaddig, míg szabad bölcsődei férőhellyel rendelkezünk. Telt létszám esetén a jelentkezőket előjegyzésbe vesszük, és megüresedés során értesítést küldünk. A 15/1998 NM rendelet értelmében bizonyos családok előnyt élveznek, így a felvétel nem kizárólag csak a jelentkezés sorrendjében történhet. Ez különösen abban az esetben fontos, ha a gyermek életét, egészségét veszély fenyegeti. Ilyenkor mindent megteszünk annak érdekében, hogy mielőbb ellátást tudjunk biztosítani a rászorulóknak.

A bölcsődei ellátás megszüntethető:

- a szülő kérelmére,
- a gyermek óvodába felvételt nyert,
- a bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte,
- a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig,
- az intézményvezető az ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.

9. TÁJÉKOZTATÁS

Bölcsődei programjainkról többféle módon értesítjük a szülőket. A személyre szóló, szóbeli meghívásokon túl a faliújságra is készítünk meghívót. Az étlapot a faliújságon nézhetik meg a szülők. A térítési díjjal kapcsolatos információkról itt is értesülhetnek. A városi honlapon

keresztül, a helyi lapban tájékoztatjuk a családokat az intézményünk által nyújtott szolgáltatásokról. Ezen túl további lehetőségekkel, ötletekkel próbáljuk megismertetni a bölcsődei ellátást a város lakosságával: helyi médiában tájékoztatás közzététele, családi délutánok népszerűsítése.

9.1. Szülők tájékoztatásának személyes formái

- Látogatási lehetőséget biztosítunk, melynek során a szülő személyesen tájékozódhat, és tapasztalatai alapján dönthet a bölcsődei jelentkezésről. A lehetőség célja, hogy a szülőknek bemutassuk a bölcsődét, beszélgethessünk a pl. a beszoktatásról, napirendről és lehetőségük legyen a kérdéseik feltevésére.
- A szülőkkel való első találkozás alkalmával törekszünk arra, hogy kölcsönös szimpátia alakuljon ki. Tájékoztatjuk a szülőt a felvétel rendjéről, alkalmat adunk arra, hogy a szülő a bölcsőde életébe betekintést nyerjen.
- Egy héttel a kisgyermek bölcsődébe érkezése előtt a két kisgyermeknevelő otthoni környezetben megismerkedik a családdal. A találkozás módot ad arra, hogy a kisgyermeknevelők megismerjék a kisgyermek szokásait, egyéniségét, a szülők információkat nyújtsanak gyermekükről, illetve a szülők is bővebb információt kaphatnak a bölcsődei életéről. Lehetőség nyílik a bizalmasabb beszélgetésre.
- Tájékoztató szülőértekezletet tartunk a nevelési év kezdetén, amely lehetőséget ad a bölcsődei élet megismertetésére, információk átadására, megbeszélésére, az érdekképviselői fórum tagjainak bemutatására, megválasztására.
- A szülőcsoportos beszélgetések lehetőséget adnak a közvetlenebb, az adott csoportot érintő kérdések megbeszélésére, átélt élmények, tapasztalatok megosztására.
- A kapcsolattartás és tájékoztatás egyéni formája valósul meg a napi találkozásokon, egyéni beszélgetéseken és a családi füzetten keresztül.
- A hirdetőtáblán fontos információkról, tudnivalókról tájékoztatjuk a szülőket, ide kerülnek az aktuális programokról, változásokról szóló tájékoztatók is.
- A szülői érdekképviselőt érvényesítése érdekében partneri viszonyra törekszünk a közérdekű problémák megvitatása során.

9.2. Házirend

Minden nevelési évben felülvizsgáljuk a házirendet. Változtatás esetén az érdekképviselői fórum tagjai egyetértési jogot gyakorolnak a házirendben foglaltakról és írásban nyilatkoznak az elfogadásról. A szülővel kötött megállapodásba foglaljuk bele a házirend átvételének és tartalma tudomásulvételének tényét. Minden egység faliújságján megtalálható a házirend.

A házirend tartalmi elemei:

- a bölcsőde neve, elérhetősége
- a bölcsőde nyitvatartási ideje
- a bölcsődések kíséretével kapcsolatos elvárások
- a gyermek ruhájának és egyéni használati eszközeinek tárolásával kapcsolatos elvárások
- az orvosi utasítások betartásával kapcsolatos elvárások
- a gyermek egészségügyi állapotával kapcsolatos elvárások
- a gyermek gyógyszer és élelmiszer érzékenységi jellemzőivel kapcsolatos információnyújtási elvárások
- a gyermek napközbeni megbetegedésével kapcsolatos elvárások
- a szülők napközbeni elérhetőségeivel kapcsolatos elvárások
- a gyermek távolmaradásáról szóló tájékoztatási szabályok
- a szülőkkel való kölcsönös kapcsolattartási szabályok, annak formái
- a térítési díj befizetésével kapcsolatos szabályok
- a bölcsőde területén elvárt viselkedési szabályok
- szülők kötelességei és felelősségei

9.3. Bölcsődei dokumentáció

Kisgyermeknevelők által vezetett dokumentumok:

- csoportnapló
- a gyermekekről vezetett napi jelenléti kimutatás (konyhai és létszám jelentők)
- bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap
- fejlődési napló

- családi füzet

A megújult szakmai dokumentációban a csoportnapló vezetése jelentősebb szerepet kapott a korábbi évekhez képest. A bölcsődei csoportnapló a bölcsődében, mini bölcsődében nevelkedő kisgyermek adott csoportra vonatkozó dokumentációja. Az intézmény egyik kötelezően használatos, hivatalos dokumentuma, amely fontos információkat tartalmaz a gyermekek testi-, lelki-, szociális fejlődéséről. A mindennapi fontosabb események és történések rögzítését szolgálja az egyes gyermekre és a csoport egészére vonatkozóan. Adattartásával segíti a kisgyermeknevelők közötti információcserét, a csoportban zajló pedagógiai munka tervezését és értékelését, és támpontot ad a gyermekekről vezetett fejlődési napló vezetéséhez. Az írott üzenetváltás legfőbb eszköze a családi füzet, melyen keresztül tájékoztatjuk a szülőt a gyermek fejlődésében észlelt előrelépésekről, az egészségi állapotával kapcsolatos eseményekről, ünnepek alkalmával, kedves versekkel, képekkel, köszöntőkkel kedveskedünk a gyerekeknek. A törzslapot, a fejlődési naplót a gyermek saját kisgyermeknevelője vezeti. A kisgyermeknevelők által készített havi/negyedéves összefoglalás felöleli a gyermekek tevékenységét és megnyilvánulásait különböző területeit: fejlettségi szintjére, ismereteire, szokásaira lelki világára vonatkozó jellemzőket. A dokumentációk vezetésénél figyelembe vett szempontok: tárgyyszerűség, hitelesség, rendszeresség, szakszerűség, célszerűség, rendezettség.

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Gyermekevédelem a bölcsődében

A gyermekvédelmi feladatok ellátását a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló, 1997. évi XXXI. törvény szabályozza.

Jelzőrendszer működtetése

- A kisgyermeknevelő, ha bármilyen problémát észlel a gyerekeivel kapcsolatban, erről tájékoztatást nyújt az intézményvezetőnek.
- Védőnővel, házi gyermekorvossal való konzultálás.
- Szülővel történő beszélgetés.
- Rendőrség, illetve a helyi gyermekjóléti szolgálat tájékoztatása írásban.

- Gyermekjogi képviselő: dr. KovácsAttila
Elérhetősége: kovacs.attila@odbk.hu

06/20/48995 23

Kisgyermek joga

- Biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben élhessen, fejlődhessen.
- Fejlődéshez szükséges feltételek biztosítva legyenek.
- Veszélyhelyzetben azonnali segítséget kapjon.
- Szükség esetén szakemberek segítsék a fejlődését.
- Lehetősége legyen a játékhoz, tapasztalatok szerzéséhez.
- Hátrányos szociális körülmények esetén kapjon meg minden segítséget a fejlődéshez.
- Rendszeres egészségügyi felügyeletben részesüljön.

A szülő joga

- Megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését-gondozását bízza.
- Megismerje a nevelési-gondozási elveket, szakmai programot melyek alapján gyermekét nevelik, gondozzák.
- Tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől, megismerhesse a gyermekcsoport életét.
- A bölcsőde működéséről véleményt mondjon.
- Az ellátást igénybe vevőt megilleti a személyes adatainak védelme, az adatai kezelésével kapcsolatos jogok érvényesítése, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem.
- Az ellátást nyújtó kötelezettségszegése az ellátással, a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos problémák esetén panasszal élhetnek, melyet a bölcsőde vezetőjéhez lehet szóban vagy írásban benyújtani.

A szülő kötelessége

- A házirendben leírtak betartása.
- Térítési díjak a bölcsőde által meghatározott időpontig történő befizetése.

- A család körülményeinek (munkaviszony megszűnése, társadalombiztosítási ellátások igénybevétele, stb.) a bölcsődei ellátásra vagy a kiskorú felügyeletének ellátására való jogosultságot érintő, továbbá a személyazonosító és egyéb korábban megadott adatokban való változást 8 napon belül írásban köteles a szülő bejelenteni a bölcsőde vezetőjének.

A kisgyermeknevelő joga

- Szervezze a bölcsődei csoport életét, a nevelési-gondozási elveket, megfelelő módszereket szakmailag önállóan gyakorolja.
- A munkájához szükséges feltételek biztosítva legyenek.
- Részt vegyen továbbképzésben, kutatásokban, munkájának eredményességét szolgáló kísérletben.
- A nevelési-gondozási feladatokat a szakmai elveknek, a törvényben és a jogszabályban rögzített bér és munkaügyi előírásoknak megfelelően, meghatározott munkaidőben, az intézményvezető irányításával és ellenőrzésével látja el.

A kisgyermeknevelő kötelessége

- Tartsa tiszteletben a gyermek személyiségét és jogait.
- Működjön együtt a családdal, tartsa tiszteletben a családi nevelést, etikusan kezelje a családról szerzett információit.
- Hivatásbeli kötelességként végezze gyermekvédelmi feladatát, különleges gondossággal, felelősséggel foglalkozzék a hátrányos helyzetük miatt rászorulókkal.
- Folyamatos önképzéssel és továbbképzéssel biztosítsa a naprakész szakmai műveltségét.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSA

Folyamatosan jelen van intézményünkben a szakemberek továbbtanulás, szakmai fejlődés iránti igénye, amihez széles körű támogatást biztosítunk. A mai szakmai követelményeknek megfelelő magas színvonalú munkát a bölcsődei szakemberek csak úgy tudják megvalósítani, ha folyamatosan képezik magukat, ismereteiket bővítik.

11.1. Kisgyermeknevelők

Minden kisgyermeknevelőnk szakmai képesítéssel rendelkezik. Ez feltétel a munkakör betöltéséhez. A kisgyermeknevelői BA szakot legközelebb a városunkban működő Nyíregyházi Egyetemen van lehetőség elvégezni, de az ország bármelyik felsőoktatási intézményében folytatható tanulmány. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet alapján kell a kisgyermeknevelőknek a pontszerzési kötelezettséget teljesíteni. 2018. július 01-től a továbbképzési ciklus 4 évre csökkent és teljesen átalakult a kötelező továbbképzési rendszer. A továbbképzési kreditpontok legalább 20%-át kötelező, 40%-át munkakörhöz kötött, 40%-át választható továbbképzések során kell megszerezni. Szakdolgozóink továbbképzési terv alapján részt vesznek a szakmai fejlődésüket, mindennapi munkájukat segítő képzéseken, továbbképzésen. Tematikus belső továbbképzési terv alapján évente összeállítjuk a fontosnak tartott szakmai témákat, az aktualitásoknak megfelelően. A szakmai alapokat a napjainkban érezhető bölcsődei ellátás változásához, fejlődéséhez, a pedagógus szemlélethez, a mai kor igényeihez igyekszünk igazítani. Törekszünk a portfólió és a minősítő vizsga követelményeire felkészülni, szakmai munkánkat tökéletesíteni.

11.2. Bölcsődei dajkák

Bölcsődénkben két bölcsődei dajka látja el a munkakörükbe tartozó feladatokat. Mindkét dolgozó rendelkezik a feladat ellátásához szükséges képesítéssel, mely a munkakör betöltésének feltétele. Ezáltal segítik a kisgyermeknevelői munkát, együttműködnek a szakdolgozókkal.

11.3. Konyhai dolgozók

Bölcsődénkben tálalókonyha működik. Dolgozóink évente részt vesznek a tűz- és balesetvédelmi oktatáson, mely alkalmával felelevenítésre kerülnek a szabályok betartásával kapcsolatos tudnivalók, az új információk átadásra kerülnek. Nagy figyelmet fordítunk a biztonságos munkavégzéshez szükséges feltételek megteremtésére, annak betartására.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április 01. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága...../2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Szabó-Éles Melinda bölcsődevezető Dátum:2025.03.06. Aláírás:.....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

SZŐLŐSZEM BÖLCSŐDE
SZAKMAI PROGRAM

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI.....	4
2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI- ÉS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	5
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók.....	5
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók.....	5
2.3. Módszertani szabályzók	6
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET JELLEMZŐI.....	7
3.1. Az alapellátás célcsoportja.....	7
3.2. Ellátandó terület	8
3.2.1. Nyíregyháza.....	9
3.2.2. Nagycserkesz	10
3.3. A bölcsődei ellátást igénybevevők elvárásai, szükségletei	10
3.4. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja.....	12
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI.....	13
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok	13
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	15
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK.....	16
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK	17
7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK.....	20
7.1. A bölcsődei nevelés alapelvei	20
7.2. A bölcsődei nevelés célja.....	24
7.3. A célok megvalósításának eszközei, módjai.....	26
7.5. A bölcsődei nevelés feladata.....	29
7.6. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei.....	31
7.7. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei	34
8. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA.....	35
9. TÁJÉKOZTATÁS.....	37
9.1. Szülők tájékoztatásának személyes formái	37

9.2.Házirend.....	38
9.3.Bölcsődei dokumentáció	39
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI	40
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA	42
11.1. Kisgyermeknevelők.....	42
11.2. Bölcsődei dajkák	43
11.3. Konyhai dolgozók	43
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	44

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI

A BÖLCSŐDE	
Neve	Szólószem Bölcsőde
Címe	4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős, Kollégium u. 59.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	12
Telefon	
E-mail	szoloszembolcsode@gmail.com
Honlap	http://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Kéninger-Nagy Brigitta bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06.
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI- ÉS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.

- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orzagos_alapprogram_2023_issuu?fr=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
  - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe
(2022)https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_issuu
  - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
  - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
  - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
  - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003)
https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf

- Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019)
<https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
- Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak
- Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021)
https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
- Tudástár - Csecsemő és kisgyermek ételmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermek napközbeni ellátásához illeszkedő standard – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022)
https://bddsz.hu/sites/default/files/202202/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

A Szőlőszem Bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás keretében ellátja a dolgozó szülők gyermekeinek napközbeni felügyeletét, szakszerű nevelését- gondozását. Intézményünk hétfőtől péntekig tartó ötnapos munkarenddel, egész évben folyamatosan üzemel, kivétel a fenntartó által jóváhagyott nyári zárva tartás. Ekkor történik a bölcsődék karbantartása, nagytakarítása.

A nyári zárva tartás ideje alatt a szülő, törvényes képviselő kérésére ügyeletes bölcsőde gondoskodik a gyermek intézményi neveléséről, gondozásáról. Évente egy alkalommal, a Bölcsődék Napja alkalmából április 21.-én nevelés-gondozás nélküli munkanapot tartunk, melynek célja a bölcsődében dolgozók szakmai fejlesztése. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei ellátás keretében – erre irányuló szülői kérés esetén – a gyermek felügyeletét és étkeztetését biztosítjuk.

Nyitvatartási időben, hétköznaponként hétfőtől péntekig, 6³⁰ – 17⁰⁰ óra között fogadja a 3 év alatti gyermekeket 1 csoportban, mely létszáma 12 fő. Férőhelyünk 12 fő. Bölcsődénk az alapellátáson túl egyéb szolgáltatást nem végez, alapítvánnyal nem rendelkezik.

Az épület 2023-ban, a legmodernebb technológiákkal épült fel. Korszerű, a mai igényeket kielégítő infrastruktúra várja az intézménybe érkező gyermekeket épületen belül és kívül egyaránt. A csoportszoba kialakítása, berendezése a gyermekek igényeinek, szükségleteinek megfelelően lett kialakítva, ügyelve a biztonságosságra, korcsoportnak megfelelő játékkészlet minőségére és mennyiségére. A játszó udvaron telepítésre került egy babakáz, emellett különféle nagymozgást fejlesztő játékok, eszközök, mobil mozgásfejlesztők is helyet kaptak. Biztonságos, részben gumiborítással fedett udvar, napvitorlával ellátott homokozó, pancsoló került megépítésre.

3.2. Ellátandó terület

A napközbeni gyermekellátásra egyre nagyobb igény mutatkozik országszerte, így van ez Nyíregyházán és környékén is.

A bölcsődés korú gyermeket nevelő családoknál sok esetben szükségessé válik az édesanya munkaerőpiaci reintegrációja is a családfenntartás érdekében, vagy a gyermek fejlődése során igényli a gyermekközösséget, az otthonon túli szocializációs színteret. Az okok sokrétűek, de az igény a bölcsődei ellátásra egyértelműen megmutatkozik.

A bölcsőde célja a településen található intézményi férőhelyek számának növelése, ezen keresztül a gyermekjóléti alapellátáshoz való hozzáférés javítása a településen élő valamennyi kisgyermeket nevelő család részére. Az ellátást igénybevevők érkeznek a vármegye székhelyszámos pontjáról, és Nagycserkeszről, Nyíregyháza város közigazgatási területéről. Az évek óta jelentkező igények, illetve a településrészen élő 0-3 éves korú gyermekek létszámának figyelembevétele mellett pályázati támogatással 12 férőhelyes bölcsődejött létre. Az egycsoportos bölcsődét a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet, a helyi adottságok, igények és lehetőségek figyelembevételével tervezték meg.

Egész évben folyamatos a jelentkezési lehetőség a bölcsődébe. Az igénylő a bölcsődei ellátás igénybevételét megelőző legfeljebb két hónapon belül a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei, nevelői, gondozói, törvényes

képviselői valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátást. A bölcsődei felvétel során figyelembe kell venni, ha a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll. Az ellátásért, étkezésért fizetendő gondozási, térítési díjakat minden esetben a fenntartó határozta meg.

A gyermekvédelmi törvény az általános rendelkezéshez ad egy kiegészítő lehetőséget, miszerint előnyben kell részesíteni a felvételi eljárás során azon kisgyermeket, akinek szociális- vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei nevelés, gondozás.

A gyermek felvételét a szülő hozzájárulásával kezdeményezheti a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos vagy a háziorvos, a család- és gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság is.

Ha bölcsődei nevelési év közben, veszélyeztetettség miatt kerül sor a gyermek bölcsődei felvételére, akkor a csoportlétszám legfeljebb a bölcsődei nevelési év végéig 1 fővel túlléphető.

A bölcsődei nevelési év tárgy év szeptember 1.-től következő év augusztus 31.-ig tart.

3.2.1. Nyíregyháza

Nyíregyháza az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében fekszik, a 4-es, 41-es, 36-os és a 38-as főutak keresztezésénél. Közúton Budapest, Debrecen felől a 4-es főúton, vagy az M3-as autópályán, Miskolc irányából a 38-as főúton közelíthető meg. Területe 274.54 km². A Megyei Jogú Város a Nyírség nyugati részén terül el, egyben a vármegye székhelye. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye és a Nyíregyházi járás székhelye közel 117 000 fős lakosságával az ország hetedik legnagyobb városa. 1990 óta megyei jogú város (előtte 1989-től megyei város). Dinamikusan fejlődő település. Ütemes fejlődésen a 18. században esett át, amely azóta is tart. Nyíregyháza rendkívül fejlett tömegközlekedéssel rendelkezik, amit autóbushálózat lát el. A buszok útvonala főleg a vasútállomás, a Vay Ádám körút, Örökösföld és a Sóstói úti kórház köré koncentrálódott. A belterületi buszjáratok száma huszonkilenc, emellett működik a városban hét, zöld számmal jelölt, H kezdőbetűvel ellátott járat is, ami a legkülső területeket köti össze a belvárossal. Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelye a térség legellátottabb települése, közigazgatási és gazdasági központja. A rendszerváltást követően több külföldi érdekeltségű cég jelent meg a városban, ezzel megteremtve a jó gazdasági potenciált.

3.2.2. Nagycserkesz

Nyíregyháza-hoz hasonlóan Nagycserkesz is az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében fekszik. Nyíregyháza nyugati agglomerációjában helyezkedik el, a megyeszékhelytől mintegy 15 kilométernyi távolságra. A települése 36-os főúton érhető el. Menetrendszerinti autóbusszközlekedés köti össze Nyíregyházával és Tiszavasvárral. Lakosainak száma 1702 fő. Területének nagysága 41,48 km², melynek jelentős része külterület. Bokortanyáinak száma 16. Nagycserkesz és a hozzá tartozó bokortanyák lakói többségében Nyíregyházán, valamint a környező településeken helyezkednek el.

3.3. A bölcsődei ellátást igénybevevők elvárásai, szükségletei

A szakmai program célja a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának magas szintű megvalósítása, a szakmai értékek megőrzése, továbbadása, a jó gyakorlatok megerősítése, új módszerek, tevékenységek bevezetése, kapcsolatépítés.

Bölcsődénkbe négy gondozási egység, ezen belül egy csoport működik, 12 férőhellyel. Feladatát a gyermekjóléti alapellátás feladatkörben végzi.

Családbarát, támogató intézményként biztosítjuk a gyermekek számára

- az életkoruknak, fejlettségüknek és egyéni szükségleteiknek megfelelő érzelmi-, értelmi- és mozgásfejlődést;
- szabad levegőn való mozgást, játékot;
- biztonságos környezetet;
- lehetőséget adunk új tapasztalatok gyűjtésére, más gyermekekkel való kapcsolatteremtésre, az örömteli játéokra;
- állandóságot - kisgyermeknevelő és csoportszoba tekintetében;
- jól megtervezett napirendet;
- életkornak megfelelő minőségű és mennyiségű táplálkozást;
- alapvető higiénés szokások kialakítását;
- társas együttélés szabályainak megismerését, elsajátítását;

- beszédfejlődés, szókinccsgyarapodás segítése énekek, mondókák, versek, mesék, játék segítségével;

Fontos számunkra, hogy a bölcsődénkben töltött idő alatt a gyermekek ne csak elérjék életkori sajátosságaik legmagasabb szintjét, hanem élményekkel gazdagodva, szeretetteljes légkörben legyenek a közösségünkben.

A gyermekek mellett fontosnak tartjuk a szülők megfelelő tájékoztatását, informálását, a velük való kapcsolattartást.

Közösségbe kerülés előtt

- a szülők és a gyerekek látogatást tehetnek az intézményben, ismerkedhetnek a bölcsődével,
- a bölcsődei adaptáció megkezdése előtt a kisgyermeknevelők családlátogatás keretein belül meglátogatják a családokat, ahol lehetőség van kölcsönös tájékoztatásra, információk átadására,
- szülővel történő fokozatos beszoktatással segítjük a gyerekek alkalmazkodását az új környezethez,
- a szülők és a kisgyermeknevelők a reggeli és a délutáni találkozások alkalmával kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyerekekkel kapcsolatos napi eseményekről,
- a családi füzetten keresztül írásban is tájékoztatást kapnak a szülők gyermekük fejlődéséről, változásokról.

Pedagógiai hitvallásunk

- A gyermeknevelésben elsődleges és meghatározó a családi nevelés, a bölcsőde ebben segítő szerepet tölt be, együttműködik a családdal.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek és a szülők jogait, az alapvető emberi jogokat.
- Elfogadjuk és becsüljük a kisgyermek személyiségét.
- A nevelést-gondozást egységnek tekintjük.
- Fontosnak tartjuk az érzelmi biztonságot, a személyi és tárgyi környezet állandóságát.
- Bánásmódunkkal, gondozási-nevelési módszereinkkel igazodunk a gyermek egyéni fejlettségeihez, igényeihez.

- Bátorító neveléssel, gyermekközpontú szemlélettel segítjük a személyiség kibontakozását, egészséges fejlődését.
- A tudományos ismeretek tükrében meghatározónak tartjuk az első években nyújtott értelmi, érzelmi és testi fejlesztést.
- Biztonságérzetet adó, szeretetteljes, érzelmekben gazdag bölcsődei életet kívánunk nyújtani, ahol a szeretet, megértés, az egyéni bánásmód érvényesül.
- A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük.
- A gyerekek önkéntes részvételére építve, nem kötelező jelleggel fejlesztő tevékenységek lehetőségét biztosítjuk a gyermekek számára, ahol tevékenységbe ágyazottan tapasztalás útján szerezhettek ismereteket és fejlődhetnek készségeik, képességeik.

A lakosság igényeihez igazodó, jó színvonalú napközbeni kisgyermek-ellátást biztosítunk, bölcsődei kereteken belül, az alapellátás nyújtásával. Szeretnénk megvalósítani az új bölcsőde 12 férőhelyén olyan színvonalú bölcsődei ellátást, amely a bölcsődei nevelés-gondozás alapelveinek, feladatainak, és a bölcsődei élet megszervezésének módszertanát figyelembe véve történik. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekek bölcsődei életét hangulatossá, színessé, tartalmassá tegyük, hogy nyitottak és fogékonyak legyenek a világ szépségeire, hogy vidám, boldog és tartalmas bölcsődei korszakuk legyen.

A Bölcsőde Szakmai programja „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja” figyelembevételével lett kidolgozva, valamint annak megfelelően szem előtt tartjuk a gyermekek és szülők igényeit, elvárásait, az intézmény személyi és tárgyi feltételeit.

3.4. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja

Az időszakos gyermekfelügyelet a szabad bölcsődei férőhely terhére valósulhat meg. Ez a szolgáltatási forma azoknak nyújt átmeneti segítséget, akik nem tudják megoldani a gyermekeik felügyeletét alkalmankénti elfoglaltságaik idejére. Nagy tapasztalattal és több éves gyakorlattal rendelkező szakképzett kisgyermeknevelőink fogadják a gyermekeket, a többi bölcsődéssel egy csoportban. A szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe. Ebben az esetben is szükséges előzetesen megismertetni az intézményt a gyermekkel a minél könnyebb alkalmazkodás érdekében.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok

Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családi nevelés elsődlegességének tiszteletben tartása mellett, a bölcsőde a családdal együtt, a családi nevelést kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. Mindehhez szükséges a gyermekén túl a család megismerése, a jó kapcsolaton, bizalmon alapuló együttműködés. A kapcsolattartás, tájékoztatás több formáját rendszeresen, párhuzamosan szükséges ehhez alkalmazni.

1. Családlátogatás

Egy héttel a kisgyermek bölcsődébe érkezése előtt a két kisgyermeknevelő családlátogatás keretében, otthoni környezetben ismerkedik meg a gyermekkel, a családdal. A találkozás lehetőséget teremt arra, hogy a kisgyermek otthoni környezetben találkozzon először a kisgyermeknevelőkkel, a nevelőnő pedig megismerje a kisgyermekszokásait, egyéniségét, a szülők információkat nyújtsanak gyermekükről, illetve a szakemberek is információkat adnak át a bölcsődei életről. A kisgyermeknevelő ismereteket szerez a család életkörülményeiről, megismeri a családon belüli nevelői attitűdöt, szokásrendszert és lehetőség nyílik a bizalmasabb beszélgetésre. A szülő vagy kisgyermeknevelő kezdeményezésére a nevelési év közben is sor kerülhet ismételt családlátogatásra.

2. Beszoktatás

Beszoktatás folyamán a családdal való együttműködés helyeződik előtérbe. A családtag jelenléte biztonságot ad, segíti a kötődés kialakulását, elősegíti, hogy a szülő fokozatosan adhassa át a gyermeke gondozásával kapcsolatos feladatokat, miközben megismeri a bölcsődei életet, az együttműködés tovább erősödik a bölcsőde és a család között.

A szülővel történő fokozatos beszoktatással kapcsolatos feladatunk:

- a gyermek biztonságérzetének megteremtése és megőrzése,
- az új körülmények elfogadásának megkönnyítése,
- a bölcsődei közösségbe történő beilleszkedés segítése,
- az adaptáció negatív hatásának elkerülése,
- a gyermek és kisgyermeknevelő közötti kötődés fokozatos kialakítása,
- a családdal való együttműködés megalapozása.

3. Napi kapcsolattartás

A kapcsolattartás és tájékoztatás egyéni formája valósul meg a napi találkozások alkalmával, egyéni beszélgetések során. A bölcsődébe érkezéskor a szülő fontos információkat oszt meg arról, hogy az előző napon milyen események történtek gyermekével. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyerekek aznapi történéseiről, milyen volt a hangulata, közérzete, játéka, mozgása, alvása, étkezése, önállósága, stb.

4. Egyéni beszélgetés

Egyéni, hosszabb beszélgetést kezdeményezhet a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető egyaránt, ha erre igény merül fel, ha kérdések fogalmazódnak meg, ha felmerül egy-egy nevelési probléma, melynek közös átgondolása szükséges. A szakmai kompetencián túlmutató problémák megoldásához igénybe vesszük külső szakemberek segítségét.

5. Szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések alkalmával lehetőség nyílik arra, hogy a szülők elmondják problémáikat, gondjaikat, érzéseiket, véleményüket egy adott témával kapcsolatban. A szülők egymás között tapasztalatokat osztanak meg, ugyanakkor szülői közösség – bizalmi kapcsolat alakul ki, illetve segíti a szülői kompetenciaérzés növelését. A kisgyermeknevelő feladata a nevelési témák előkészítése és a beszélgetés irányítása, továbbá gyermekneveléssel kapcsolatos kiadványok, könyvek ajánlása, valamint átadni az általuk tanultakat, olvasottakat, és elmondani tapasztalataikat, személyes élményeiket.

6. Szülői értekezlet

Tájékoztató szülőértekezletet tartunk a nevelési év kezdetén, amely lehetőséget ad az aktuális információk átadására, megbeszélésére. A bölcsődevezető bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, bölcsődei dajkákat. Ismerteti a bölcsőde szakmai programját, a házirendet, napirendet, a megbetegedésekkel kapcsolatos tudnivalókat, a nyitva tartások tervezetét, a térítési díj befizetésével kapcsolatos kérdéseket, kéréseket. A szülői értekezleten történik az érdekképviselői fórum jelöltjeinek bemutatása, esetlegesen az új tagok megválasztása. A szülői értekezlet további részében a csoportszobákban csoportos szülői értekezletre kerül sor, ahol a kisgyermeknevelők vezetésével folytatódik a beszélgetés és a szülők minden kérdésre választ kapnak.

7. Közvetett kapcsolattartási formák

A közvetlen, személyes formákat egészíti ki a szórólapokon, hirdetőtáblákon, közösségi oldalon, honlapon történő információátadás, neveléssel- gondozással kapcsolatos könyvek, cikkek ajánlása, illetve az aktuális programokról, változásokról szóló tájékoztatás.

4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok

Fenntartó:

- biztosítja a bölcsőde személyi és anyagi jellegű működési feltételeit,
- meghatározza az intézmény dolgozóinak létszámát,
- meghatározza a felhasználható bér alapot,
- biztosítja az eredményes működéshez szükséges tárgyi feltételeket,
- az információ és adatszolgáltatással segíti az intézmény működését,
- beszámoltatja a vezetőt a feladatok ellátásáról,
- ellenőrzi a bölcsőde működését.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé veszélyeztetettség esetén jelzéssel él a bölcsőde, mint a jelzőrendszer tagja, részt vesz az esetmegbeszéléseken. Amennyiben védelembe vételre és bölcsődei elhelyezésre kerül sor, folyamatos a kapcsolattartás.

A Védőnői Szolgálat kezdeményezheti a bölcsődei elhelyezést szociális rászorultság esetén.

Óvodákkal jó az együttműködés, a bölcsődések óvodába kerülését, beilleszkedését közösen próbáljuk megkönnyíteni. A bölcsőde rendszeresen kifüggeszti a város óvodáinak bemutatkozó kiadványait.

Magyar Bölcsődék Egyesülete: Egyesületi tagok vagyunk, folyamatosan követjük a honlapjukon feltett szakmai anyagokat. Több esetben nyújt segítséget, iránymutatást, javaslatot az egyesület. A Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének munkáját is figyelemmel kísérjük.

Családok Átmeneti Otthona: rendszeres a rászoruló családok gyermekeinek a bölcsődei ellátás biztosítása. A kapcsolattartásunk az intézménnyel folyamatos.

Gyermekorvos, házi gyermekorvos

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

A bölcsődében minden szakdolgozó a munkakörének megfelelő szakképesítéssel rendelkezik. Ez feltétele az adott munkakör betöltésének. A szakdolgozók munkáját a kisegítő munkakörben feladatot ellátó személyek segítik, teszik hatékonyabbá.

A kisgyermeknevelőinkre az együttgondolkodás és együttnevelés, a gyermekek egyéniségének tiszteletben tartása, a bölcsődei nevelés-gondozás alapelveinek maximális betartása a jellemző. Belső igényből fakadó minőségi munkára törekszik minden dolgozónk. Nevelőmunkánkban legfontosabb a játék, a játékos, nyugodt légkör biztosítása. Jellemző a szülők iránti tisztelet és megbecsülés. Dolgozói közösségünk a közelmúltban alakult, új intézmény létrejöttével.

Tisztában vagyunk azzal, hogy dolgozóink munkája hatással van intézményünk összképére, megítélésére. Törekednünk kell arra, hogy az itt dolgozó közösség egy erős csapattá, kiválóan összedolgozó, egymást segítő, együtt gondolkodó és együtt tevékenykedő közösséggé váljon, hiszen ezzel még nagyobb érzelmi biztonságot nyújthatunk a gyerekeknek és a szülők felénk tanúsított bizalmát is erősíthetjük. Fontos a bölcsődei közösségünk jóléte, a jó munkahelyi légkör, mely feltétele a tartalmas, színvonalas munkának. A közösségünk formálását a szakmai

előadásokon és kulturális programokon túl segítik az értékközvetítő kirándulások vagy az évi végi családi összejövetelek.

A bölcsőde technikai dolgozói is felelősségteljes munkájukkal, hatékonyan hozzájárulnak a színvonalas gyermekellátáshoz.

Bölcsődei dajkánk, mint szakmai dolgozó bár a nevelés-gondozás folyamatában nem vehet részt, de minden más esetben ott van a kisgyermeknevelők mellett és segíti munkájukat, emellett a bölcsőde takarítási és higiénés feladatait is ellátja. Személyisége empatikus és megfelelő képességekkel rendelkezik ahhoz, hogy jó segítője, társa legyen a gyerekeknek és a kisgyermeknevelőknek.

Bölcsődénk étlapját szakképzett élelmezésvezető és dietetikus állítja össze.

Tálaló konyhánkban a konyhai kisegítőnk nagy gondossággal készíti elő a gyermekek étkeztetéséhez szükséges eszközöket, kitálalja az ételt. Étkezést követően a higiéniai szabályok betartása mellett tisztítja, majd tárolja az ezekhez szükséges kellékeket.

A mosodai kisegítő az elszennyeződött textilium tisztítására, fertőtlenítésére ügyel.

Udvari munkásunk a bölcsőde környezetének tisztaságára, rendezettségére fordít nagy gondot, ápolja, gondozza a növényeket.

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

Az intézmény 12 gyermek fogadására elegendő férőhellyel rendelkezik. A gyermekek elhelyezése 1 gondozási egységben történik. Egy bölcsődei gyermekcsoportot 2 szakképzett kisgyermeknevelő lát el. Őket egy bölcsődei dajka segíti.

Az épületben egy gondozási egység található, a hozzá tartozó gyermeköltöző-, átadóval. A kiszolgáló részben található a tálaló konyha, mosoda, öltöző, iroda, mosdó, akadálymentes mosdó, takarítószer- és egyéb raktár. Az épület keleti felében kaptak helyet a kisgyermek helyiségei, az északi, észak-keleti épületrészbe kerültek a személyzeti és kiszolgáló helyiségek. A főbejárat előtetővel védett. Az egységet a főbejáraton keresztül egy közlekedő választja el. A főbejáraton jobbra kapott helyet a babakocsi tároló, és az akadálymentes WC, balra pedig a gyermeköltöző-átadó található. Ezt követi az egység fürdőszoba- WC- mosdóhelyisége,

amelynek közvetlen kapcsolata van a csoportszobával. A fürdőszoba berendezése megfelel a szakmai követelményeknek. A csoportszoba 43 m² alapterületű, üvegezett ajtóval kapcsolódik a fürdőszobához. A csoportszoba a Méhecske nevet viseli.

Csoportszoba: bölcsődénk szervezeti alapegysége egy gyermekcsoport. Férőhelyünk száma szerint a bölcsődei csoportba 12 fő gyermek vehető fel. Egy kisgyermeknevelő maximum 6 „saját” gyermeket lát el. Biztosítjuk az állandóságot. A gyermekszoba berendezések megtervezésénél elengedhetetlenül fontos figyelembe venni, hogy az adott bútorok, tárgyak, eszközök mérete, alakja alkalmas legyen a gyermekek önállóságának elősegítésére. A csoportszobában beépített bútorok vannak, kihasználva a szoba adottságait és lehetőségeit. A bútorok kiválasztásánál mindig elsődleges szempont a biztonság, és hogy megfeleljen a mindenkori előírásoknak.

A gondozási egység csoportszobája korszerűen, biztonságosan és a pedagógiai szempontok figyelembevételével van berendezve, a benne dolgozók személyiségével gazdagítva. A szoba berendezési tárgyai balesetmentes, gyermekek méretéhez igazodó és fejlettségüknek megfelelő kialakításúak.

A szobában játszósarok, benne pihenősarok kialakítása megoldott. A hangulatos bútorok, szőnyegek, párnák, puha textil játékok pihentető, nyugtató hatásúak. Megtalálható a szobában szőnyeg, a földön is elhelyezhető különféle méretű párnák, textilek, babzsákok, elkülönülésre alkalmas kuckók, ahol a gyermek megpihenhet.

A csoportszoba berendezése megfelel a gyermekek életkori sajátosságainak. A berendezések és a játékok megválasztásakor az egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembevételén túl, gazdag szín-, forma-, és anyag világot tartottunk fontosnak, ezzel is megteremtve az inger gazdag környezetet. A csoportszobából a hozzá kapcsolódó terasz közvetlenül is elérhető.

Fürdőszoba: az egységben megépítésre került egy gyermekfürdőszoba, melyhez a csoportszoba közvetlen kapcsolódik. Kialakítása, méretezése a gyermekek igényeihez, létszámához igazított, a szakmai szabályoknak megfelelően lett kialakítva. Itt található a gyermek wc, kézmosó, fürösztő kád, pelenkázó asztal, törölköző- és pohártartó.

Gyermeköltöző-átadó: ezen helységben található a gyermekek öltöző szekrénye, melyben lehetőségük van egymástól elkülönítve tárolni ruházatukat, személyes dolgaikat. A nagyobb ruhadaraboknak gyermekeként külön fogas biztosított. A helyiség közvetlen kapcsolatban áll a csoportszobával, fürdőszobával.

Játékkészlet: A játékkészlet a pedagógia mennyiségi, minőségi és egészségügyi szempontjait tükrözi, a gyermekek sok játéktípusból, önállóan tudnak választani, játszani. Egy részük nyitott játékpoliccon, állandó helyen, a gyermekek számára elérhető magasságban van elhelyezve tárolóedényekben (vödrökben, kosarakban, dobozban, tálakban). Másik részük a kisgyermeknevelő által elérhető polcon (felügyeletet igénylő játékok) kerültek elhelyezésre. A csoportszoba játékkészletében megtalálhatóak az alapjátékok, ezen felül biztosítottak a csecsemőkorú-, a tipegő korú- és a nagycsoportos gyermekek játékigényéhez szükséges kellékek, melyek minőségben, mennyiségben megfelelőek.

Az épület mellett van a **kerti játékok és szerszámok tárolója**. A telek belső, védettebb részére került kialakításra a játszóudvar, az épület utcafronti oldalán rendezett oldalkert található. A bölcsődébe érkezők fogadását biztosító előterasz, előtér kellemes környezetet teremt, míg a játszóudvar a kisgyermekek szabadban történő időtöltéséhez nyújt biztonságos területet.

A három oldalról zárt, **fedett terasz** lehetőséget nyújt a szabad levegőn történő étkezés, alvás megteremtéséhez, ezáltal biztosítva a gyermekeknek a minél több szabad levegőn tartózkodás lehetőségét.

A gyermek életmódját nagymértékben befolyásolja a szoba, az épület, a kert kiképzése, nagysága, beosztása, berendezése, valamint a tárgyak, amelyek körül veszik őket. A megfelelő tárgyi környezet kialakítása a nevelőmunkánk fontos része. A berendezési tárgyak kiválasztása és felhasználása során az elsődleges szempont a gyermek biztonsága. A gyermekek számára olyan környezetet biztosítunk, amely nem jelent számára veszélyt.

Fontos feladatunk, hogy biztosítsuk minden hozzánk kerülő gyermek számára az aktivitás, a mozgás, a játék lehetőségének a maximumát, azaz úgy kell a játszóhelységet kialakítani, hogy a gyermeknek lehetőséget, alkalmat adjon, és ösztönözze arra, hogy a korának megfelelő aktív játékkal, mozgással töltsse az idejét. Ehhez mindenképp tágas, kényelmes, helyváltoztatásra alkalmas játszóhelyre van szükség.

A szoba kialakításánál gondolni kell a nyugalom biztosítására. A gyermekek szeretnek időnként egyedül, vagy egy-két társukkal elvonulni, sarokba húzódni, elbújni. Ezt a kert beosztásánál is figyelembe kell venni. A derűs, nyugalmat árasztó légkörben a gyermek biztonságban érzi magát, mer kísérletezni, felfedezni, ami alapja az önfeledt játéknak.

Kerti felszerelések, a játszótér, a bölcsődeudvar kialakításánál fő szempont, cél volt, hogy a beépített felszerelések és kültéri játszószerkek a bölcsődés gyermekek fizikai és szellemi

képességeinek – ügyesség, mozgáskoordináció, koncentrációképesség – növelését segítsék. Az udvar területén többféle játékszert helyeztünk el, építettünk be, amelyek révén játékos körülmények között lehetővé válik a kisgyermek mozgáskultúrájának fejlesztése. Az egyszerű és többfunkciós felszerelések változatos forma- és színvilága a bölcsődés korú gyermekek igényeihez igazodik. A beépített játszószereken kívül mobil mozgásfejlesztők, kisasztalok, babakáczok kerültek ki az udvarra.

A *játszóudvar* elengedhetetlen kelléke a homokozó, aminek árnyékolásáról napvitorlával gondoskodunk. Emellett a fák lombkoronájának folyamatos fejlődése is egyre nagyobb felületen biztosítja az árnyékos teret. A letelepített babakáczban lehetőséget kapnak a gyermekek a pihenésre. Az egység játszóterületén elhelyeztünk egy vízpermetező pancsolót, melynek alja gumiborítással ellátott. A beépített játszószereken túl mobil játékelemek kihelyezésére – műanyag bújó és mászóelemek, csúszdák – a zöld terület ad helyet. Nagy számban áll a gyermekek rendelkezésére futóbicikli, kismotor.

Az intézményben *tálalókonyha* található. A bölcsőde kiszolgáló helyiségei (konyha, raktárak, előkészítők, mosoda) is a funkciójukhoz mérten lett kialakítva, berendezésük modern, a mai kornak, igényeknek, elvárásoknak megfelelő.

Az épület megfelel az akadálymentesítésre vonatkozó előírásoknak. Az udvaron lévő telepített játék tanúsítvánnyal rendelkezik, amely tovább gazdagítja a nevelési lehetőségeket.

7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK

7.1.A bölcsődei nevelés alapelvei

A család rendszerszemléletű megközelítése

A bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A család az elsődleges szociális színtér, érzelmileg a legjelentősebb közösség az életünkben, amely a társas viselkedés és tevékenység szokásrendszerébe bevezet. A családban szerzett korai minták, tapasztalatok mélyen bevésődnek. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről, gyengeségeiről egyaránt. A kisgyermeknevelőink elsődleges szempontja, hogy a bölcsődébe járó gyerekek családját minél jobban megismerjék,

képet kapjanak a mindennapi otthoni történésekről. Erre több lehetőség is adódik családlátogatás, szülőcsoportos beszélgetések keretében. A legfontosabb a mindennapi beszélgetésekben rejlő lehetőség kihasználása, ami lehetőséget ad arra, hogy minden pozitív családi hatásra ráerősítsen a kisgyermeknevelő.

A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek, egyéni igényeinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Feladatunknak tekintjük az esetleges fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerését és jelzését, minden esetben a szülővel való együttműködés szem előtt tartásával, a kompetenciahatárok átlépése nélkül, családközpontú szemlélet mentén. Ez magas szintű szakmai felkészültséget, sok ismeretet kíván a gyermekről, a fejlődés jellemzőiről.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve biztosítja a gyerekek fejlődését. Törekszünk a család és a bölcsőde kölcsönös, jó együttműködését megteremteni. Tiszteletben tartjuk és igyekszünk erősíteni a családi nevelés értékeit, az otthonról hozott szokásokat, hagyományokat, de emellett igyekszünk lehetővé tenni, hogy a szülők megismerjék a bölcsődében folyó munkát és bekapcsolódjanak a bölcsődei életbe. Ennek egyik fontos területe a gyermek bölcsődébe érkezése előtti családlátogatás, ahol ismereteket szerzünk a szülők nevelői attitűdjéről, a gyermek családi életéről, körülményeiről, az otthoni szokások és szabályok rendszeréről. Másik fontos terület a szülővel történő fokozatos beszoktatás, ahol a szülő a csoportban töltött idő alkalmával bekapcsolódik a bölcsőde életébe. Megismerheti az ott folyó munka színvonalát, napirendet, szokásokat, tevékenységeket, miközben fokozatosan adja át gyermeke nevelés-gondozását a gyermek saját kisgyermeknevelőjének.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. A bölcsődei nevelésnek, gondozásnak az emberi jogok, az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására, a személyiség teljes kibontakoztatására, értékközvetítésre, értékteremtésre kell irányulnia. A kisgyermeket különleges védelem, szeretetteljes bánásmód és bizalom illeti meg. A bölcsődei nevelés során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítése az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával történhet. E szerint kapjon meg a gyermek minden segítséget a fejlődéséhez, szükség esetén speciális ellátásban, fejlesztésben részesüljön. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására, az előítélet-mentes légkör megteremtésére.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A kisgyermeknevelő személyiségjegyei, nevelői magatartása döntő mértékben meghatározza a kapcsolatot a gyerekekkel és a családokkal, akikre személyiségén keresztül hat. Legyen partner, nevelő és modellnyújtó személy, aki elfogadóan, pozitívan viszonyul a gyerekekhez, érzelmi biztonságot ad számukra, empátia, hitelesség, kedvesség jellemzi. Megfelelő szakmai kompetenciával, kellő önismerettel, empátiával, elhivatottsággal rendelkezzen és forduljon a kisgyermek és szülei felé. A nevelés eredményessége érdekében fontos, hogy a kisgyermeknevelők a nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék. A kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

Az adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateemtésére. A gyermekek biztonság és stabilitás érzését szolgálja a gyermekek igényeit figyelembe vevő, jól kialakított és szigorúan betartott napirend, a gondozási sorrend, csoport- és helyállandóság, a felmenő rendszer és a saját kisgyermeknevelő rendszer. Biztosítjuk a gyermekek számára a személyi- és tárgyi környezet állandóságát. A napirend folytonosságán belül az egymásra épülő mozzanatok ismétlődése kiszámíthatóságot, stabilitást, tájékozódási lehetőséget eredményez a napi események sorában, melyek emelik a gyermek biztonságérzetét.

Mindezt nyugodt, elfogadó hangulatban, a gyerekek aktivitására építve alakítja minden kisgyermeknevelő.

Fokozatosság megvalósítása

A bölcsődei nevelés minden területén nagyon fontos a fokozatosság elvének betartása. Az új helyzetekhez való alkalmazkodás, a változások elfogadása, új dolgok, helyzetek megismerése, szokások kialakítása, mind-mind csak lassan és fokozatosan történhet. Az ismétlődés tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményez a napi események sorában, növeli a gyermek biztonságérzetét. A fokozatosság elve valósul meg az anyával történő fokozatos adaptáció, a szokások alakítása során.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontánérésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban. Kisgyermeknevelőink a megfelelő környezet kialakításával, a gyermekek életkori, egyéni, aktuális állapotának figyelembevételével segítik a bölcsődébe járó gyermekek fejlődését. Az egyéni bánásmód többek között érvényesül pl. egy-egy gyermek egyéni napirendjének kialakításával vagy étkeztetés során az ételallergiás gyerekek külön étrendjével, a gyermek önállósági fokának figyelembevételével a gondozási tevékenységek során. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető.

A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A kisgyermek és kisgyermeknevelő számára egyaránt fontos jelentősége van a gondozási helyzeteknek, hiszen ez bensőséges, intim helyzet mindkettőjüknek. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. Gondozás közben lehetőség van az interakciós és tanítási helyzetek kihasználására, szokások kialakítására. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit, ezért támogató, biztonságos légkörben kell megvalósulnia. A professzionális gondozás hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere. Gondozási helyzetekben étkezési és kulturhigiénés szokásokat is alakítunk.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A kora gyermekkor kiemelt jelentőségű, hiszen ebben a korban alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken, és egyéb tevékenységeken keresztül ismereteket, élményeket, tapasztalatokat szerezzon, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. A fejlődés támogatása érdekében fontos, hogy a kisgyermeknevelő folyamatosan, az adott szituációnak megfelelően – gondozás és játéktevékenységek során – ismeretet nyújtson a gyermekek számára, a megszerzett ismereteket pontosítsa, megerősítse, újakkal bővítse, ezáltal fejleszti a gyermekek szabálytudatát és szokásainak kialakulását. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait. Az előreláthatóság érdekében meg kell tervezni a napi tevékenységeket, tájékoztatni a gyermekeket a várható eseményekről, így ők is szívesen segítenek és bevonhatókká válnak a cselekvésekbe.

7.2. A bölcsődei nevelés célja

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei

nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkorai intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő preventív tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez. A napközbeni ellátását úgy kívánjuk biztosítani, hogy az ellátás összhangban legyen a gyermekek szükségleteivel, kielégítse a szülők igényeit, elégedettek legyenek az ellátás minőségével.

Célunk a harmonikus fejlődés lehetőségének biztosítása a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának megteremtésével, együttműködő, harmonikus kapcsolat kialakítása a családokkal, ezáltal kölcsönösen segítve egymást a kisgyermek nevelésében. Tiszteletben tartjuk a család hagyományait, szokásait, nevelési nézeteit. Törekszünk az esetleges nevelési hiányosságok kompenzálására, korrigálására. Odaforduló szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Nevelő-gondozó munkánk során, az alapfeladatokon túl kiemelt figyelmet szentelünk a megismerési folyamatok fejlődésének segítésére, az érdeklődés kialakulásának és fenntartásának a segítésére, a kommunikációra. Kisgyerekkorban a gyerekek mindent meg akarnak fogni, ki akarnak próbálni, a valóság felé orientálódnak. Miközben ismerkednek a világgal, minden érzékszervüket igénybe veszik: tapintanak, ízlelnek, hallanak, látnak, szagolnak. A gyerekek felfedező szenvedélye csillapíthatatlan. Gyakran feltett kérdések a "Mi ez? Miért? Mit lehet vele csinálni?" A kommunikációs kedv felébresztésének és fenntartásának elsődleges megelőzési szerepe is van. Nagyon fontos, hogy a kisgyermek úgy szocializálódjon, hogy szokásukká váljon a meghitt beszélgetés a családban és a családon kívül is. A meghallgatás, a beszélgetés kezdeményezése, az értő figyelem, a kérdések megválaszolása, a kérdezés alapfeltétele a bizalmon alapuló jó kapcsolatnak. A kisgyermeknevelők modellnyújtó magatartásukkal segítik a kiemelt szakmai cél megvalósulását. Célunk:

- felkelteni a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését, kreativitását,

- elősegíteni, hogy maga fedezze fel a környezet tárgyait, élőlényeit,
- lehetőséget adni az érzékszervekkel való tapasztalásokra,
- megfigyelni az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit.
- bátorítani az önálló véleményalkotást,
- segíteni az élményszerzést és annak feldolgozását.

Ének-zenei nevelés

Zenei nevelésünk célja, hogy a kisgyermek zenei érdeklődését felkeltsük, érzékennyé tegyük a környezet hangjai iránt, az énekes játékkal, az együtténeklés örömeivel érzelmeit gazdagítsuk. Célunk, hogy a gyermekeket a magyar mondókákkal, énekes játékokkal megismertessük, dalolással kedvet keltsünk és mintát adjunk az önkéntes utánzásra, a spontán dúdolgatásra, énekelgetésre. A kisgyermeknevelő az énekhez, mondókához tartozó ismétlődő játékmozdulatokkal összerendezett mozgásra készítse a gyermekeket, fejlessze ritmusérzéküket, az énekelgetéssel olyan légkört teremtsen, amelyben a gyermek jól érzi magát és maga is szívesen végzi azt. A bölcsődei zenei nevelés eredményeként lehetőséget nyújtunk a kisgyermekek további zenei fejlődésére. Csoportjainkban megtalálható furulya, triangulum, metalofon, xilofon, és még sok más hangszer.

Alkotó tevékenységek

Célunk, hogy az alkotójátékok során a gyerekek sokféle anyaggal ismerkedjenek meg, kreativitásuk kibontakozhasson. Fedezzék fel az anyagok sajátosságai mellett az ábrázolás lehetőségét, örömeit. Fejlődjön manipulációs készségük, fantáziájuk, kreativitásuk a különböző anyaggal való munkálkodásuk során, ezáltal új ismereteket, tapasztalatot szerezzenek. Alkotás közben a gyerekek beszélő kedve fokozódik, ami hozzájárul a kommunikáció fejlődéséhez. Az elkészült alkotásokat megőrizzük, polcon, táblán elhelyezzük.

7.3. A célok megvalósításának eszközei, módjai

A megismerési folyamatok megvalósításának eszközei, módjai

A megismerő folyamat segítése játékokban, spontán helyzetekben, beszélgetésekben, a napi élet bármely mozzanatában megvalósulhat:

- termések, kavicsok gyűjtése,
- levél gereblyézése, talicskába gyűjtése,
- hódombépítés,
- hólapátolás,
- jég keresése,
- nyom hagyás a hóban,
- olvadás megfigyelése a csoportszobában,
- madárhangok megfigyelése,
- bogarak megfigyelése,
- viráglocsolás,
- magaságyás növényeinek locsolása,
- magaságyás terméseinek szedése, azokkal való ismerkedés,
- a környezet hangjainak megfigyelése.

A zenei nevelés megvalósításának eszközei, módjai

A személyes kapcsolatra épülő zenei nevelésnek az éneklés az alapja. A zenei hallás, éneklés, ritmusérzék fejlesztése külön gyakorlást nem igényel, mert ezek a képességek játék közben, vagy az éneklés hallgatása közben szabadon fejlődnek. Ehhez kapcsolódó feladataink:

- az éneklés legyen halk, néhány gyerekhez szóljon, érvényesüljön a felnőtt-gyermek bensőséges kapcsolata,
- a nap folyamán alkalmasszerűen többször jelenjen meg az éneklés, mondókázás, játékos mozgással kísérve – észre kell venni azokat a lehetőségeket, amikor a kisgyermek igényelné ezt,
- az énekelgetést tudatosan alkalmazva a spontaneitásra, a gyerekek önkéntes érdeklődésre és részvételére kell építeni,
- fel kell hívni a gyerekek figyelmét a természet zörejeire: pl. madárhangok, szélzúgás, közlekedési eszközök hangjaira,
- hangulatkeltésre, csendes meghallgatásra énekelgessünk a gyerekeknek pl. állatokról, virágokról, évszakokról,

- élő zene alkalmazása a csoporton található hangszerek segítségével.

Az alkotó tevékenység megvalósításának eszközei, módjai

Feladatunk megtervezni a tevékenységeket, előkészíteni a szükséges eszközöket, ezáltal kialakítani az érdeklődést.

A gyerekek játékosan, folyamatos felügyelet mellett ismerkednek meg sokféle anyaggal, eszközzel:

- firkálgatnak nagy felületen, földre vagy falra helyezett csomagoló papírra,
- rajzolgatnak homokba pálcával, aszfaltra, táblára színes krétával,
- nyomot hagynak ceruzával, zsírkrétával, festékekkel,
- ujjal festenek, tenyérlenymatot készítenek,
- ismerkednek az ollóval, vágnak, tépnek, gyúrnek papírokat,
- ragasztanak papírra nagy méretű magvakat, száraztésztát, pamutot, papírt,
- kipróbálják a különböző anyagokat: gyurmát, só-liszt gyurmát, homokot, havat, papírt, apró terméseket, fonalat,
- sodornak, gyurkálnak, simítanak, ütögetnek, gömbölyítenek ezekkel.

Minden tevékenységet kísérhet beszélgetés, énekelgetés, verselgetés, mondókázás.

7.4. A célok megvalósításának mérése, ellenőrzése

A célok megvalósulását a gyerekek tevékenységének megfigyelése során tudjuk leginkább lemérni. Munkánk fokmérője a gyerekek egyéni fejlődése, nyitottsága, érdeklődése minden iránt, új tevékenységekben való részvétele, gazdag szókincse, kapcsolatteremtése felnőttekkel, gyerekekkel. A megfigyelések tapasztalatait a családi füzetekben és az egyéni fejlődési naplókban rendszeresen összefoglaljuk. Célunk megvalósulását a szülőkkel való közös beszélgetésekben, visszajelzéseik alapján is mérjük. Lehetőségekhez mérten évente elégedettségmérést készítünk a szülők körében kérdőíves felmérés formájában. A kisgyermeknevelők szakmai megbeszélései kontroll jellegűek.

7.5. A bölcsődei nevelés feladata

Bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás részeként hozzájárul a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez. Ellátja Nyíregyháza-Nyírszőlős településrész közigazgatási területén élő, családban nevelkedő - 20 hetes kortól 3 éves korú - gyermekek napközbeni nevelését és gondozását. Ha a gyermek a nevelési-gondozási évközben a 3. életévét betöltötte, az adott bölcsődei nevelési-gondozási év végéig, azaz augusztus 31-ig maradhat az intézményben, illetve amennyiben fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsőde, mint első gyermekintézmény, amivel a kisgyermekes családok kapcsolatba kerülnek, jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti kölcsönös bizalom elengedhetetlen feltétele a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket. Lehetőségeket biztosítunk szülőcsoportos beszélgetések szervezésével arra, hogy a szülők és a kisgyermeknevelők a gyermek fejlődésével és nevelésével kapcsolatos kérdéseket megbeszélhessék. Ezáltal személyre szóló támogatást nyújtunk a szülőknek.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Az egészséges testi fejlődés elősegítése érdekében feladatunk egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a kisgyermek fejlődésének megfigyelése, dokumentálása. A kisgyermek egészséges életmódra nevelése bölcsődei élete alatt folyamatos, ezt szolgálja az életkoruknak megfelelő táplálás, az étkezési kultúra kialakítása, a kulturhygiénés szokások megerősítése, a napirend, a rendszeresség, melyek mind hozzájárulnak a helyes életritmus

kialakulásához. Feladatunk a jól kialakított napirenden belül az aktív, tevékeny élet, a nyugodt pihenés és a lehető legtöbb szabad levegőn tartózkodás feltételeinek biztosítása. A betegségek megelőzése érdekében odafigyelünk a rendszeres és megfelelő módon történő szellőztetésre, biztosítjuk a megfelelő időtartamú szabad levegőn való tartózkodást, az időjárásnak megfelelő öltözködést, megfelelő étrendet, folyadékpótlást.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

Az együttélés helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Nagyon fontos, hogy a kisgyermek már a bölcsődébe kerülés első napjaitól érezze, hogy a kisgyermeknevelő szeretete, gondoskodása, figyelme neki szól, Ő az, aki az új helyzetben védelmet, biztonságot nyújt számára. Feladatunk elősegíteni a csoportban élő gyermek biztonságérzetét, szeretetteljes felnőtt-gyermek kapcsolat kialakulását, egyéni szükségleteinek kielégítését. Segítjük a társas kapcsolatok alakulását, a közös egymás melletti játékot, az együttélési szabályok elfogadását. Támogatjuk az önállósági törekvéseiben, tevékenységében, viselkedésében saját énjének érvényesítésében. A beszédkészség fejlesztése érdekében ingergazdag nyelvi környezetet biztosítunk. Értő figyelemmel, meghallgatással, kérdések megválaszolásával segítjük a kommunikatív képességek fejlődését és a kommunikációs kedv fenntartását.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének erősítése, a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelők aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás. Tevékenységeink - játék, éneklés, mondókázás, alkotó tevékenységek, mesehallgatás, játékos torna, beszélgetések, könyvek nézegetése, egyéb fejlesztő tevékenységek - a gyermekek önkéntességére épülnek. Nem lehet elvárás a részvétel, de a kisgyermeknevelők tudatos tervező munkája a gyermekek megfelelő módon történő motiválása, a nyugodt derűs légkör, a testi-lelki szükségletek kielégítettsége, a megfelelő nevelői minta elengedhetetlen a fejlődésében.

A játékhoz és egyéb fejlesztő tevékenységekhez szükséges feltételeket a gyermekek igényeinek, fejlettségi szintjének megfelelően alakítjuk ki.

7.6. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei

Alapvető szempont, hogy a bölcsődében eltöltött idő a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. A főbb nevelési helyzetek a következők:

Tanulás

A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység. Kisgyermekkorban a legfontosabb mozgatórugója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés, és maga a cselekvés. Az egyéni motivációval társuló, cselekvésen alapuló tanulás segíti leginkább a gyermek fejlesztését. A bölcsődei nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata az önállóság gyakorlásának a lehetőségét megteremteni. Ezt a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosításával, a gyerekek meghallgatásával, véleményének figyelembevételével, kompetencia gyakorlásának lehetőségével érjük el. Fontos a modellt nyújtás, bátorítás, támogatás, megerősítés, elismerő jelenlét, az élményszerzés lehetőségének biztosítása, melyekkel segítjük a tanulást.

Gondozás

A gondozás egy bensőséges interakciós helyzet a gyermek és a kisgyermeknevelő között, miközben nevelés is megvalósul. Célunk a nevelés-gondozás során a gyerekek testi-lelki harmóniájának elősegítése. Minden gondozási helyzetben lehetőséget kapnak a kisgyermek az aktív részvételére, elegendő időt biztosítunk egy-egy mozzanat megtanulására, sikeres próbálkozásait megdicsérezzük, amivel növeljük az együttműködési kedvet. A gondozás jelentős mértékben befolyásolja az önállósodást. A szokások kialakításának egyik alapja a kisgyermek kompetenciaigénye, melynek kialakulását segíti a támogató, megerősítő jelenlét. Célunk és feladatunk elérni, hogy a bölcsődéskor végére a gyerekeink sok területen önállóak legyenek, kis segítséggel egyedül étkezzenek, öltözködjének, tisztálkodjanak, a bölcsődében kialakított szokásokat, szabályokat továbbvigyék.

Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb, önkéntes, spontán tevékenysége a gyerekeknek, amely örömrzést vált ki. A személyiség minden területére kiható fejlesztő hatással van: elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi, és a szociális fejlődést. Feladatunk, hogy biztosítsuk a játék objektív és szubjektív feltételeit. A szabad tevékenységválasztás lehetőségének biztosítása, a gyermek öntevékenységének és kreativitásának támogatása, az indirekt irányítás, a megfelelő légkör megteremtése, a magányos játék és az együttes játék lehetőségének biztosítása egyaránt fontos. A kisgyermeknevelővel, a társakkal való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve ezzel a szociális képességek fejlődését. Különös hangsúlyt fektetünk a nagymozgásos játékokra.

Mozgás

A mozgás a kisgyermekek életszükséglete, elengedhetetlen feltétele a szervezet harmonikus, összehangolt működésének, nem utolsó sorban örömforrás a kisgyermek számára, mivel nagy mozgásigénnyel rendelkeznek. A mozgás fontos szerepet tölt be az értelmi, idegrendszeri fejlődésben, feltétele és eszköze a tapasztalásnak, a megismerő tevékenységnek, a gondolkodásnak. A csoportszobában, az udvaron, a teraszon is lehetőségük van a gyerekeknek különböző mozgásfejlesztő játékok használatára. Kiemelt figyelmet fordítunk a balesetmentesség és veszélyforrások kiküszöbölésére. A játszóudvarok nagy területűek, megfelelő a füves és a burkolt terület aránya. Sokféle mozgásformára lehetőséget adó, telepített udvari játékaink is biztosítják a mozgásigény kielégítését. Rendelkezésre állnak különböző mozgásfejlesztéshez szükséges eszközök. A mozgásfejlesztő eszközök használata során a gyermekek szabadon próbálhatják, végezhetik az egyes mozgásformákat, ezáltal fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Cél és feladat a mozgásos játékok biztosításán túl, hogy nyugodt, derűs légkört teremtsünk a mozgáshoz is.

Mondóka, ének

A kisgyermeknevelők feladata, hogy sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre adjon lehetőséget a csoportba járó gyermekeknek. Az éneklést tudatosan alkalmazzuk a kisgyermekek önkéntes érdeklődésére és részvételére építve. Napi szinten többször megjelenik a spontán dúdolgatás, ritmikus szövegek mondogatása, éneklése, környezet hangjainak megfigyeltetése,

dallam és ritmushangszerek hallgatása, majd megszólaltatása, közös éneklés. A személyes kapcsolatokban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenélés pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. A kisgyermeknevelő felelőssége a zenei anyag kiválasztása. Elsősorban a népdalokból, népi mondókákból válogatunk, melyet kiegészítünk a magyar gyermekdalokkal, figyelembe véve a gyermek életkori sajátosságait, egyéni fejlettségét, érzelmi, hangulati állapotát.

Vers, mese

A verselés, mesélés, képeskönyv nézegetés, bensőséges kommunikációs helyzetet teremt a gyerekek és a kisgyermeknevelők között, ami érzelmi biztonságot nyújt. A versek, mesék segítik az aktív szókincs kialakulását, hatással vannak a beszédre, a gondolkodásra, az emlékezetre, a képzeletre, az érzelmi és a szociális fejlődésre. A bölcsődében az irodalmi és a népi műveknek egyaránt helye van. Sokféle helyzethez kapcsolódhat, amit befolyásol a gyermek pillanatnyi állapota, igénye.

Alkotó tevékenység

Az öröm forrása maga a tevékenység, nem pedig annak eredménye. A kisgyermeknevelők feladata, hogy megteremtsék az alkotás lehetőségét, a szükséges eszközök segítsék a gyerekek próbálkozásait. Az ismerkedés, az eszközök használatának gyakorlása, a kíváncsiság, az érdeklődés és aktivitás megtartása az alkotótevékenységek iránt nagyon fontos, mely közben fejlődik a finommotorika, az érzékelés, észlelés - tapintás, forma, tér, szín, méret, alak. Feladat az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, az alkotókedv ébrentartása az alkotások elismerésével. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátás keretében a nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, tépés, ujjfestés, vastag ecsettel festés.

Egyéb tevékenységek

Egyéb tevékenységek különböző élethelyzetekhez, a környezet aktív megismeréséhez, a környezet szépítéséhez kapcsolódnak, pl.: viráglocsolás, falevelek összegyűjtése, magaságyás növényeinek locsolása, termés begyűjtése. Cél, hogy a gyerekek ezekben a tevékenységekben

önként és örömmel vegyenek részt, átélhessék az „én csinálom” élményét, de bármikor ki is léphessenek belőle. Az önkéntesség nagyon fontos. A kisgyermeknevelő feladata, hogy biztosítsa a próbálkozás, az együttműködés és a feladatok megosztásának a lehetőségét, az okozati összefüggések felfedezését, megértését.

7.7. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

Saját kisgyermeknevelő rendszer

A saját kisgyermeknevelő rendszer alapja a személyi állandóság. A saját nevelő feladata, hogy beszoktassa a kisgyermeket a csoportba, figyelemmel kísérje és regisztrálja a gyermek fejlődését, vezesse a gyermekkel kapcsolatos dokumentációt, és az „ölelkezési időben” elsősorban ő nevelje, gondozza a kisgyermeket, így megteremtve annak lehetőségét, hogy a felnőtt-gyermek kapcsolat erősebbé váljon, kialakuljon a kötődés.

Gyermekcsoportok szervezése

Bölcsődénkben egy gyermekcsoport működik. Felvételnél a szülői kérést a kisgyermeknevelő megválasztásában lehetőség szerint figyelembe vesszük. A leendő csoportkialakításánál figyelünk a jogszabályi előírásokra. A minőségi nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja.

Sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése többféle módon valósulhat meg. Nevelésük, gondozásuk a bölcsőde életébe ágyazottan, egyéni igényeiknek megfelelően történik.

Bölcsődénk egy csoporttal működik, ezáltal a teljes integráció keretein belül valósul meg a sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre jogosult gyermekek gondozása, nevelése. Ennek értelmében a gyermek bölcsődei ellátása teljes egészében a nem sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra nem jogosult gyermekekkel közös csoportban történik.

A részleges integrációra és speciális csoport kialakítására a tárgyi feltételeink nem adóttak.

Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezet a jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelelően kerül kialakításra, figyelembe véve a csoportba járó gyerekek létszámát, életkorát, egyéni igényeit, különös tekintettel a biztonságosságra.

Napirend

A napirend összeállításánál fontos szempont, hogy jól szervezett, folyamatos, egyben rugalmas is legyen. Csoportunk napirendjében a közösség szükségleteit és igényét úgy elégítjük ki, hogy közben minden egyes gyermek szükségletét és igényét figyelembe vesszük. Az egymást követő gondozási műveleteket sietség nélkül, nyugodt, elfogadó hangulatban, a gyerekek aktivitására építve végezzük el. Ez megeremti a biztonságérzetet, kiszámíthatóságot, az időben való tájékozódást, az események előrelátását és az önállóság lehetőségét. A napirendet az adott csoportra vonatkozóan és évszakonként készítik el a kisgyermeknevelők, mely függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől. A napirendekhez igazodik az egység munkarendjének elkészítése. Fontos a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával összehangolt munka.

8. A BÖLCSŐDEI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A felvétel rendjét, feltételeit, az intézmény működését a 1997. évi XXXI. törvény, a 15/1998 NM rendelet és a helyi rendelet szabályozza. Ezen szabályozás szerint a gyermekek napközbeni ellátását különösen azoknak a gyermekeknek kell biztosítani,

- akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- akivel együtt a családban 3 vagy több gyermeket nevelnek,
- akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A bölcsődei felvételi kérelem egész évben benyújtható, az intézmény vezetőjénél, formanyomtatványon, az adott nevelési évre. A bölcsődevezető saját hatáskörben dönt a gyermek felvételéről. A szülővel való első találkozás alkalmával a bölcsődevezető tájékoztatja

a szülőt a felvétel rendjéről, felvételhez szükséges dokumentumokról, a beszoktatás módjáról, bölcsődei szokásokról. A felvételre jelentkezők előjegyzésbe kerülnek. Alkalma van a szülőnek arra, hogy betekintést nyerjen a bölcsőde életébe. Lehetőség szerint figyelembe vesszük a szülői kéréseket a leendő csoportkialakításánál. A felvételtől írásban értesítést kapnak a szülők. A szolgáltatás megkezdése előtt a bölcsődevezető a szülővel (törvényes képviselőjével) megállapodási szerződést köt.

A személyes gondoskodás feltételeiről az intézményvezető a szülőt tájékoztatja:

- az intézmény által vezetett nyilvántartásokról,
- az intézmény házirendjéről,
- panaszjog gyakorlás módjáról,
- érdek-képviselési fórumról,
- esetleges fizetendő étkezési díjról,
- adatvédelemmel,
- adatkezeléssel kapcsolatos jogairól.

A bölcsődei ellátás keretében a nyírszőlősi lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek elhelyezéséről kell gondoskodni. Mindazon családok igénybe vehetik a bölcsődét, akiknek szükségük van arra, hogy napközben gondoskodjanak a gyermekeikről: a dolgozó, hivatásukat gyakorló, a GYES mellett munkát vállaló, a gyermeküket egyedül nevelő, a tanuló szülők.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi orvos/házi gyermekorvos, a szakértői és rehabilitációs bizottság, a szociális- illetve családgondozó, a gyermekjóléti szolgálat és a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A jelentkezés folyamatos mindaddig, míg szabad bölcsődei férőhellyel rendelkezünk. Telt létszám esetén a jelentkezőket előjegyzésbe vesszük, és megüresedés során értesítést küldünk. A 15/1998 NM rendelet értelmében bizonyos családok előnyt élveznek, így a felvétel nem kizárólag csak a jelentkezés sorrendjében történhet. Ez különösen abban az esetben fontos, ha a gyermek életét, egészségét veszély fenyegeti. Ilyenkor mindent megteszünk annak érdekében, hogy mielőbb ellátást tudjunk biztosítani a rászorulóknak.

A bölcsődei ellátás megszüntethető:

- a szülő kérelmére,
- a gyermek óvodába felvételt nyert,
- a bölcsődei nevelési év végén (augusztus 31.), ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte,
- a gyermek a harmadik életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig,
- az intézményvezető az ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.

9. TÁJÉKOZTATÁS

Bölcsődei programjainkról többféle módon értesítjük a szülőket. A személyre szóló, szóbeli meghívásokon túl a faliújságra is készítünk meghívót. Az étlapot a faliújságon nézhetik meg a szülők. A térítési díjjal kapcsolatos információkról itt is értesülhetnek. A városi honlapon keresztül, a helyi lapban tájékoztatjuk a családokat az intézményünk által nyújtott szolgáltatásokról. Ezen túl további lehetőségekkel, ötletekkel próbáljuk megismertetni a bölcsődei ellátást a város lakosságával: helyi médiában tájékoztatás közzététele, családi délutánok népszerűsítése.

9.1. Szülők tájékoztatásának személyes formái

- Látogatási lehetőséget biztosítunk, melynek során a szülő személyesen tájékozódhat, és tapasztalatai alapján dönthet a bölcsődei jelentkezésről. A lehetőség célja, hogy a szülőknek bemutassuk a bölcsődét, beszélgethessünk a pl. a beszoktatásról, napirendről és lehetőségük legyen a kérdéseik feltevésére.
- A szülőkkel való első találkozás alkalmával törekszünk arra, hogy kölcsönös szimpátia alakuljon ki. Tájékoztatjuk a szülőt a felvétel rendjéről, alkalmat adunk arra, hogy a szülő a bölcsőde életébe betekintést nyerjen.

- Egy héttel a kisgyermek bölcsődébe érkezése előtt a két kisgyermeknevelő otthoni környezetben megismerkedik a családdal. A találkozás módját ad arra, hogy a kisgyermeknevelők megismerjék a kisgyermek szokásait, egyéniségét, a szülők információkat nyújtsanak gyermekükről, illetve a szülők is bővebb információt kaphatnak a bölcsődei életéről. Lehetőség nyílik a bizalmasabb beszélgetésre.
- Tájékoztató szülőértekezletet tartunk a nevelési év kezdetén, amely lehetőséget ad a bölcsődei élet megismertetésére, információk átadására, megbeszélésére, az érdekképviseleti fórum tagjainak bemutatására, megválasztására.
- A szülőcsoportos beszélgetések lehetőséget adnak a közvetlenebb, az adott csoportot érintő kérdések megbeszélésére, átélt élmények, tapasztalatok megosztására.
- A kapcsolattartás és tájékoztatás egyéni formája valósul meg a napi találkozásokon, egyéni beszélgetéseken és a családi füzetten keresztül.
- A hirdetőtáblán fontos információkról, tudnivalókról tájékoztatjuk a szülőket, ide kerülnek az aktuális programokról, változásokról szóló tájékoztatók is.
- A szülői érdekképviselet érvényesítése érdekében partneri viszonyra törekszünk a közérdekű problémák megvitatása során.

9.2. Házirend

Minden nevelési évben felülvizsgáljuk a házirendet. Változtatás esetén az érdekképviseleti fórum tagjai egyetértési jogot gyakorolnak a házirendben foglaltakról és írásban nyilatkoznak az elfogadásról. A szülővel kötött megállapodásba foglaljuk bele a házirend átvételének és tartalma tudomásulvételének tényét. Minden egység faliújságján megtalálható a házirend.

A házirend tartalmi elemei:

- a bölcsőde neve, elérhetősége
- a bölcsőde nyitvatartási ideje
- a bölcsődések kíséretével kapcsolatos elvárások
- a gyermek ruhájának és egyéni használati eszközeinek tárolásával kapcsolatos elvárások
- az orvosi utasítások betartásával kapcsolatos elvárások
- a gyermek egészségügyi állapotával kapcsolatos elvárások
- a gyermek gyógyszer és élelmiszer érzékenységi jellemzőivel kapcsolatos információnyújtási elvárások

- a gyermek napközbeni megbetegedésével kapcsolatos elvárások
- a szülők napközbeni elérhetőségeivel kapcsolatos elvárások
- a gyermek távolmaradásáról szóló tájékoztatási szabályok
- a szülőkkel való kölcsönös kapcsolattartási szabályok, annak formái
- a térítési díj befizetésével kapcsolatos szabályok
- a bölcsőde területén elvárt viselkedési szabályok
- szülők kötelességei és felelősségei

9.3. Bölcsődei dokumentáció

Kisgyermeknevelők által vezetett dokumentumok:

- csoportnapló
- a gyermekekről vezetett napi jelenléti kimutatás (konyhai és létszám jelentők)
- bölcsődei gyermek egészségügyi törzslap
- fejlődési napló
- családi füzet

A megújult szakmai dokumentációban a csoportnapló vezetése jelentősebb szerepet kapott a korábbi évekhez képest. A bölcsődei csoportnapló a bölcsődében, mini bölcsődében nevelkedő kisgyermek adott csoportra vonatkozó dokumentációja. Az intézmény egyik kötelezően használatos, hivatalos dokumentuma, amely fontos információkat tartalmaz a gyermekek testi-, lelki-, szociális fejlődéséről. A mindennapi fontosabb események és történések rögzítését szolgálja az egyes gyermekre és a csoport egészére vonatkozóan. Adattartamával segíti a kisgyermeknevelők közötti információcserét, a csoportban zajló pedagógiai munka tervezését és értékelését, és támpontot ad a gyermekekről vezetett fejlődési napló vezetéséhez. Az írott üzenetváltás legfőbb eszköze a családi füzet, melyen keresztül tájékoztatjuk a szülőt a gyermek fejlődésében észlelt előrelépésekről, az egészségi állapotával kapcsolatos eseményekről, ünnepek alkalmával, kedves versekkel, képekkel, köszöntőkkel kedveskedünk a gyerekeknek. A törzslapot, a fejlődési naplót a gyermek saját kisgyermeknevelője vezeti. A kisgyermeknevelők által készített havi/negyedéves összefoglalás felöleli a gyermekek tevékenységét és megnyilvánulásai különböző területeit: fejlettségi szintjére, ismereteire,

szokásaira lelki világára vonatkozó jellemzőket. A dokumentációk vezetésénél figyelembe vett szempontok: tárgyyszerűség, hitelesség, rendszeresség, szakszerűség, célszerűség, rendezettség.

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Gyermekvédelem a bölcsődében

A gyermekvédelmi feladatok ellátását a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló, 1997. évi XXXI. törvény szabályozza.

Jelzőrendszer működtetése

- A kisgyermeknevelő, ha bármilyen problémát észlel a gyerekeivel kapcsolatban, erről tájékoztatást nyújt az intézményvezetőnek.
- Védőnővel, házi gyermekorvossal való konzultálás.
- Szülővel történő beszélgetés.
- Rendőrség, illetve a helyi gyermekjóléti szolgálat tájékoztatása írásban.
- Gyermekjogi képviselő: dr. Kovács Attila
Elérhetősége: kovacs.attila@odbk.hu

06/20/48995 23

Kisgyermek joga

- Biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkörben élhessen, fejlődhessen.
- Fejlődéshez szükséges feltételek biztosítva legyenek.
- Veszélyhelyzetben azonnali segítséget kapjon.
- Szükség esetén szakemberek segítsék a fejlődését.
- Lehetősége legyen a játékhoz, tapasztalatok szerzéséhez.
- Hátrányos szociális körülmények esetén kapjon meg minden segítséget a fejlődéshez.
- Rendszeres egészségügyi felügyeletben részesüljön.

A szülő joga

- Megválassza az intézményt, melyre gyermeke nevelését-gondozását bízza.
- Megismerje a nevelési-gondozási elveket, szakmai programot melyek alapján gyermekét nevelik, gondozzák.
- Tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a kisgyermeknevelőtől, megismerhesse a gyermekcsoport életét.
- A bölcsőde működéséről véleményt mondjon.
- Az ellátást igénybe vevőt megilleti a személyes adatainak védelme, az adatai kezelésével kapcsolatos jogok érvényesítése, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem.
- Az ellátást nyújtó kötelezettségzegése az ellátással, a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos problémák esetén panasszal élhetnek, melyet a bölcsőde vezetőjéhez lehet szóban vagy írásban benyújtani.

A szülő kötelessége

- A házirendben leírtak betartása.
- Térítési díjak a bölcsőde által meghatározott időpontig történő befizetése.
- A család körülményeinek (munkaviszony megszűnése, társadalombiztosítási ellátások igénybevétele, stb.) a bölcsődei ellátásra vagy a kiskorú felügyeletének ellátására való jogosultságot érintő, továbbá a személyazonosító és egyéb korábban megadott adatokban való változást 8 napon belül írásban köteles a szülő bejelenteni a bölcsőde vezetőjének.

A kisgyermeknevelő joga

- Szervezze a bölcsődei csoport életét, a nevelési-gondozási elveket, megfelelő módszereket szakmailag önállóan gyakorolja.
- A munkájához szükséges feltételek biztosítva legyenek.
- Részt vegyen továbbképzésben, kutatásokban, munkájának eredményességét szolgáló kísérletben.
- A nevelési-gondozási feladatokat a szakmai elveknek, a törvényben és a jogszabályban rögzített bér és munkaügyi előírásoknak megfelelően, meghatározott munkaidőben, az intézményvezető irányításával és ellenőrzésével lássa el.

A kisgyermeknevelő kötelessége

- Tartsa tiszteletben a gyermek személyiségét és jogait.
- Működjön együtt a családdal, tartsa tiszteletben a családi nevelést, etikusan kezelje a családról szerzett információit.
- Hivatásbeli kötelességként végezze gyermekvédelmi feladatát, különleges gondossággal, felelősséggel foglalkozzék a hátrányos helyzetük miatt rászorulókkal.
- Folyamatos önképzéssel és továbbképzéssel biztosítsa a naprakész szakmai műveltségét.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA

Folyamatosan jelen van intézményünkben a szakemberek továbbtanulás, szakmai fejlődés iránti igénye, amihez széles körű támogatást biztosítunk. A mai szakmai követelményeknek megfelelő magas színvonalú munkát a bölcsődei szakemberek csak úgy tudják megvalósítani, ha folyamatosan képezik magukat, ismereteiket bővítik.

11.1. Kisgyermeknevelők

Minden kisgyermeknevelőnk szakmai képesítéssel rendelkezik. Ez feltétel a munkakör betöltéséhez. A kisgyermeknevelői BA szakot legközelebb a városunkban működő Nyíregyházi Egyetemen van lehetőség elvégezni, de az ország bármelyik felsőoktatási intézményében folytatható tanulmány. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet alapján kell a kisgyermeknevelőknek a pontszerzési kötelezettséget teljesíteni. 2018. július 01-től a továbbképzési ciklus 4 évre csökkent és teljesen átalakult a kötelező továbbképzési rendszer. A továbbképzési kreditpontok legalább 20%-át kötelező, 40%-át munkakörhöz kötött, 40%-át választható továbbképzések során kell megszerezni. Szakdolgozóink továbbképzési terv alapján részt vesznek a szakmai fejlődésüket, mindennapi munkájukat segítő képzéseken, továbbképzésen. Tematikus belső továbbképzési terv alapján évente összeállítjuk a fontosnak tartott szakmai témákat, az aktualitásoknak megfelelően. A szakmai alapokat a napjainkban

érezhető bölcsődei ellátás változásához, fejlődéséhez, a pedagógus szemlélethez, a mai kor igényeihez igyekszünk igazítani. Törekszünk a portfólió és a minősítő vizsga követelményeire felkészülni, szakmai munkánkat tökéletesíteni.

11.2. Bölcsődei dajka

Bölcsődénkben egy bölcsődei dajka látja el a munkakörükbe tartozó feladatokat. A dolgozó rendelkezik a feladat ellátásához szükséges képesítéssel, mely a munkakör betöltésének feltétele. Ezáltal segíti a kisgyermeknevelői munkát, együttműködik a szakdolgozókkal.

11.3. Konyhai dolgozó

Bölcsődénkben tálalókonyha működik. A konyhai dolgozó évente részt vesz a tűz- és balesetvédelmi oktatáson, mely alkalmával felelevenítésre kerülnek a szabályok betartásával kapcsolatos tudnivalók, az új információk átadásra kerülnek. Nagy figyelmet fordítunk a biztonságos munkavégzéshez szükséges feltételek megteremtésére, annak betartására.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április 01. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága ...../2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Kéninger-Nagy Brigitta bölcsődevezető Dátum: 2025.03.06. Aláírás:..... <i>Kéninger-Nagy Brigitta</i> .....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona
Szakmai program

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

1. A GYERMEKEK ÁTMENETI OTTHONA ALAPADATAI	3
2. KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYI ÉS RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYOZÓKKAL.....	4
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályozók	4
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnnyal kapcsolatos szabályzók	5
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS – TERÜLETI JELLEMZŐI.....	6
3.1. Az alapellátás célcsoportja.....	6
3.2. Az ellátandó terület.....	6
4. A GYERMEKEK ÁTMENETI OTTHONA KAPCSOLATAI.....	8
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	8
5.1. Munkakörökhöz kapcsolódó feladatkörök.....	9
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK.....	12
7. NEVELÉSI GONDOZÁSI FELADATOK.....	13
7.1. Alapellátásban.....	13
7.1.1. Nevelési feladatok.....	18
7.1.2. Nevelési célok	19
7.2. Szolgáltatások	21
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	23
8.1. Igénybevétel módja	24
8.2. Igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció.....	29
9. TÁJÉKOZTATÁS.....	31
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI	31
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTÉG BIZTOSÍTÁSA	37
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	39
IRODALOMJEGYZÉK	40
MELLÉKLETEK	40
1.sz. melléklet: Megállapodás minta	41
2.sz. melléklet: Házi rend	43
3.sz. melléklet: Megismerési nyilatkozat	53

1. A NYÍREGYHÁZI GYERMEKEK ÁTMENETI OTTHONA ALAPADATAI

Szervezeti egység

<i>Neve:</i>	Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona
<i>Címe:</i>	4432 Nyíregyháza – Nyírszőlős, Kollégium u. 54.
<i>Nyitvatartási idő:</i>	Megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény.
<i>Ellátási terület:</i>	Nyíregyháza Megyei Jogú Város, Ibrány, Kálmánháza, Nagycserkesz, Napkor, Paszab, Tiszatelek települések közigazgatási területe.
<i>Férőhelyszám :</i>	16 fő
<i>Telefon:</i>	+36 (42) 471 042 +36 (30) 326 38 97
<i>E-mail :</i>	atmeneti.nyh@gmail.com
<i>Honlap:</i>	Nyíregyházi gyermek átmeneti otthona – gyermekjoleti alapellátás

Fenntartó

<i>Neve:</i>	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
<i>Címe:</i>	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
<i>Képviselője:</i>	NYMJV polgármestere
<i>Telefon:</i>	+36 (42) 524 524
<i>E-mail :</i>	polgarmester@nyiregyhaza.hu

A Működtető Intézmény

<i>Neve:</i>	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
<i>Székhelye:</i>	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
<i>Képviselője:</i>	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője
<i>Telefon:</i>	+36 (42) 506 750 +36 (20) 327 81 18
<i>E-mail :</i>	igazgato.gyejo@gmail.com <u>titkarsag.gyejo@gmail.com</u>

Szakmai ellenőrző szervek:

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal

Szociális és Gyámügyi Osztály 2.

4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata

4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

Szociális-és Köznevelési Osztály

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

Ellenőrzési Osztálya

4401 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.

2. KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYI ÉS RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYOZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályozók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról,
- 2011. évi CXII. az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény (továbbiakban: Infotv.) 24. § (3) bekezdése,
- 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679 rendelete (általános adatvédelmi rendelet, General Data Protection Regulation, a továbbiakban: GDPR),
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról

- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról
- NYMJV Közgyűlésének 7/2025.(II.14.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló 54/2011. (XII.26.) önkormányzati rendelete módosításáról
- Szociális Munka Etikai Kódexe

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS – TERÜLETI JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátási célcsoport

A Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona (továbbiakban: Otthon) olyan 18 év alatti gyermekek részére biztosít ellátást, akik időlegesen felügyelet nélkül maradnának. A segítség nyújtás teljes ideje alatt szem előtt tartjuk, hogy bekerülő gyerekek személyiségállapota, fejlettsége nagyon eltérő. Vannak közöttük, akik nehezen nevelhetők, értelmi fejlettségük nem tér el korosztályuk átlagától, de valamilyen enyhébb fokú biológiai károsodás és/vagy pszichés sérülések miatt tanulási, magatartási zavarokat mutatnak. Hátrányos helyzetűeknek tekintjük azokat, akiknek alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségeik korlátozottak, családjuk az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális, kulturális téren. Veszélyeztetetteknek tekintjük azokat, akiknek testi, lelki, értelmi fejlődését a szülő vagy a gondozói környezet nem biztosítja. Deviáns viselkedésűeknek tekintjük azokat, akik a társadalmi együttélés szabályaitól, normáitól eltérnek, antiszociális magatartásformát mutatnak (csavargás, drog, bűnözés stb.).

Tapasztalataink azt mutatják, hogy viselkedési anomáliák kialakulásához vezethető tényezők lehetnek: alacsony jövedelem, munkanélküliség, rossz lakáskörülmények, a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje, elhanyagoló nevelés, gondozás, súlyosan veszélyeztető családi környezet, a család súlyos működési zavara, valamint a devianciák halmozott előfordulása a családban (alkohol, abúzus, bűncselekmény). Az ezekből adódó következmény a családon belüli kapcsolatok sérülése, iskolakerülés, tanulási nehézségek, kudarcok, beilleszkedési nehézségek, neurotikus tünetek, egészségkárosodás, gyakori betegségek, pszichoszomatikus tünetek, magatartászavarok, viselkedési addikció (számítógép-, telefon függőség, evészavarok stb.) agresszió, vandalizmus, szabálysértés, lopás, drogfogyasztás. A gyermek családjába történő visszatéréséhez az otthon segítséget nyújt, szükség esetén a Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítőivel és esetmenedzsereivel együttműködve.

3.2. Ellátandó terület:

A Gyermek Átmeneti Otthona 1999. szeptember 1.-től nyújtja szolgáltatását Nyíregyháza Megyei Jogú Város, Ibrány, Kálmánháza, Nagycserkesz, Napkor, Paszab, Tiszatelek települések közigazgatási területén.

Ellátási terület bemutatása:

Nyíregyháza Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében fekszik, az észak-alföldi régióban (Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye). Az Észak-Alföld második legjelentősebb városa. A Nyírség központjában helyezkedik el, mint mezőváros. A város határait igen tág keretekben szokták érteni, mivel általában ide sorolják a közelben fekvő bokortanyákat is.

Nyíregyháza 1990 évben lett megyei jogú város, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye és a Nyíregyházi járás székhelye, közel 120 000 fős lakosságával pedig az ország hetedik legnagyobb városa. Az elmúlt években Nyíregyháza város lakosságának életminőségére és életkörülményeire jellemző tapasztalat a foglalkoztatottság növekedése, az átlagjövedelem emelkedése ezzel összefüggésben a szegénységben élők aránya csökkent és a városlakók szubjektív megítélése javult. A gyermekes háztartások segítésének rendszerére jellemző, hogy a város, a helyi ellátórendszer alakítása során, nyomon követi mindazokat a társadalmi, gazdasági és jogi változásokat, amelyek hatással bírnak a szociális és gyermekjóléti ellátások rendszerére. Az ellátást igénybe vevő nehéz élethelyzetben lévő, családi konfliktusokkal küzdőtöredék és komplex családok, akik esetében az átmeneti gondozás fő feladata a társadalmi integráció segítése. A krízis helyzet kezelésében és megszüntetésében segítséget nyújt az intézménynek a helyi gyermekvédelmi ellátórendszer.

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család, a gyermekek szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához.

Az ellátási terület jelenlegi szerkezetét, a nyíregyházi kistérségek Önkormányzatainál is felmerült átmeneti gondozásra való igény indokolta, az 1997. évi XXXI. törvénybe (továbbiakba Gyvt.) foglaltak alapján. Együttműködési szerződések megkötése után az ellátást kérők gyermekeit, intézményünk 2008. májusától fogadhatja *Ibrány, Kálmánháza, Nagycserkesz, Napkor*, települések közigazgatási területéről. 2017. júniusától pedig már *Paszab és Tiszatelek* települések közigazgatási területével is tovább bővült az ellátási terület. A települések többsége vagy határos Nyíregyházával, vagy a megyeszékhelyről induló főútvonalak mentén fekszik. A kistérség települései lakosságszám szerint eltérő nagyságúak a 2022. évi népszámlálási adatok szerint Ibrányban 6724 fő, Kálmánházán 1873 fő, Nagycserkeszen 1072 fő, Napkoron 3860 fő, Paszabon 1281 fő, és Tiszatelken 1323 fő él. A településeken óvoda, iskola, idősek otthona, egészségügyi, szociális ellátás biztosított. Legnagyobb foglalkoztató a településeken az önkormányzat. Az iskolákba több száz gyermek jár, az óvodák gyermeklétszáma a demográfiai hatásnak megfelelően váltakozik. A hátrányos helyzetűnek tekinthető gyermekek száma magas, ezért a tanulók esélyegyenlőségének

biztosítása, valamint a meglévő hátrányok csökkentése érdekében a feladatellátást bővíteni kellett, ennek eredményeként már biztosított és igénybe vehető a gyermekek átmeneti otthona szolgáltatása a felsorolt települések lakói számára is.

4. A GYERMEKEK ÁTMENETI OTTHONA KAPCSOLATAI

Az intézményen belüli és más intézményekkel történő együttműködés módja:

Az átmeneti gondozás egyik legfontosabb alapelve az, hogy a család rendszerszemléletének megközelítése mellett, szükséges a szoros együttműködés a család életében részt vevő szakemberek között, hiszen a megoldás kulcsa nem egy személy vagy szervezet kezében van, hanem mindenkiében, akik érintettek az adott esetben. A komplex segítségnyújtás érdekében, az együttműködés az érintett szakemberekkel, szervezetekkel, intézményekkel nélkülözhetetlen. 1997. évi XXXI. törvény 17. §-ának (3) bekezdése együttműködésre serkenti az illetékes intézményeket a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, valamint a gyermek családban történő nevelésének elősegítése érdekében.

Mivel az átmeneti gondozás hatékony működéséhez elengedhetetlen azoknak a szakembereknek az együttműködése, akik a gyermek sorsának rendezése érdekében szerepet vállalnak. Az esetkonferencia egyik formája annak az együttműködésnek, amely a bekerüléstől kezdve elősegíti a közös munkát. A család és a lehetséges támaszt jelentő személyek vesznek részt rajta. A résztvevők megosztják egymással, a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos információikat, segítenek feltárni az aktuális helyzetet, melynek segítségével a következő lépések meghatározására, közös döntések meghozatalára kerülhet sor. A célok, és a cél eléréséhez szükséges feladatok személyre szólóan, és az időhatárok megjelölésével történnek kijelölésre. Ideális esetben az esetkonferenciák közötti időkből a szakemberek kölcsönösen tájékoztatják egymást a rendkívüli eseményekről.

Az együttműködés leggyakoribb formái:

- Esetmegbeszélés
- Esetkonferencia
- Szakmaközi megbeszélés

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A szakmai feladatokat ellátó munkatársak a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 2. számú mellékletében meghatározott szakirányú végzettséggel mindannyian rendelkeznek, s bekerültek a személyes gondoskodást végző személyek nyilvántartásába.

Az otthonban az engedélyezett állás helyek száma 14 fő, akik foglalkoztatására az alábbi munkakörök kerültek kialakításra.

Szakképesítéshez kötött munkakörök:

- szakmai vezető: 1 fő
- gyermekvédelmi ügyintéző és családgondozó: 1 fő
- nevelő: 2 fő
- gyermekvédelmi asszisztens: 2 fő
- gyermekfelügyelő: 6 fő
- pszichológiai tanácsadó: 0,5 fő

Egyéb technikai:

- takarító 1 fő.

5.1. Munkakörökhöz kapcsolódó feladatkörök

Szakmai vezető / nevelő

A munkakört betöltő feladata szervezni, tervezni, segíteni, irányítani és ellenőrizni az átmeneti otthon működését, szakmai munkáját, ennek elősegítése érdekében havonta (szükség szerint) szakmai értekezletet szervez. Felel a gyermekek átmeneti otthonában dolgozó munkatársak szakmai és adminisztratív munkájáért, azokat folyamatosan ellenőrzi. Biztosítja, az intézmény működési rendjét, a munkafegyelmet, és az etikai szabályok érvényesülését, ellenőrzi ezek betartását. Együttműködik az intézmény vezetőjével, irányítási, szakmai, jogi, gazdasági kérdésekben, hogy az szakmai egység működése megfeleljen a törvényi, jogszabályi előírásoknak. Felelős a saját jogkörében tett intézkedések helyességéért, a fenntartó szervezet utasításának végrehajtásáért az önkormányzati rendeletekben foglaltak betartásáért és betartatásáért. Felelős a rendelkezésére és kezelésére átadott intézményi vagyon megőrzéséért és állagának megóvásáért. Ellenőrzi, és aláírásával látja el a jelenléti ívet. A szakmai vezető feladata az intézmény szakmai irányítása, a feladatok ellátásának biztosítása, végrehajtásuk ellenőrzése, az intézmény Szakmai Programjában foglaltaknak megfelelően.

Dönt a benyújtott kérelmek alapján az elhelyezésről. Új ellátást igénybe vevők felvétele esetén – a felvételi eljárás alatt - az intézmény működésére vonatkozó jogszabályok előírásaira tekintettel a gyermekvédelmi törvény, a személyiségi és a személyes adatok védelméhez fűződő jogok messzemenő érvényesítésével köti meg az ellátottakkal az átmeneti ellátást biztosító „Megállapodást”, meghatározza a személyi térítési díjat, dönt az átmeneti gondozás időszakának lezárásáról.

Az elhelyezett gyermekekről a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényben foglaltaknak megfelelően a befogadás és a kiköltözés dátumának rögzítésével személyi nyilvántartást vezet.

Gondoskodik az ellátást igénybe vevők személyes adatainak biztonságos kezeléséről. Motiválja a munkatársakat az intézményi célok, sikerek elérése érdekében, ismereteik hatékony kiaknázására.

Családgondozó/gyermekvédelmi ügyintéző

A munkakört betöltő szakmai feladatait az 1997. évi XXXI. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 51. §, a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 67. §-73. § alapján látja el. Az átmeneti gondozás ideje alatt a jogszabályi előírásoknak megfelelően naprakészen elkészíti és vezeti a 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról 2. számú mellékletének az átmeneti gondozást végző szolgáltatókra vonatkozó adatlapjait. Az ellátást igénybe vevők gondozása során a szükséges hivatalos levelezéseket elkészíti, aláírja, közvetlen vezetőjének ellenőrzés céljából átadja. Folyamatosan figyelemmel kíséri a jogszabályok változását, és azokat munkájában alkalmazza. Az általa elkészített szakmai anyagokat (gondozással összefüggő adatlapok, levelezések, beszámolók) közvetlen vezetőjének ellenőrzés céljából kérésre átadja. Felelős a GYVR, Tevadmin rendszer működéséért, adatszolgáltató feladatot ellát. Az újonnan ellátást igénybe vevőket regisztrálja a nyilvántartási rendszerbe, intézményi jogviszony megszűnésekor a nyilvántartási rendszerből történő kivezetést ellátja, napi jelentési kötelezettséget végez. Kapcsolatot tart az önkormányzat GYVR/ TEVADMIN- E-képviselőjével. Az általa nyújtott szolgáltatásokat dokumentálja. Felelősséggel tartozik az egyéni feladatok elvégzésének szakmai színvonaláért, a saját hatáskörében tett intézkedéseikért. A családgondozó a munkája során a Szociális Munka Etikai Kódexében foglaltakat betartja. Az általános adatvédelmi szabályokon túl is köteles biztosítani a titoktartást és az információk felelős kezelését (a Kjt és a Munka törvénykönyve vonatkozó paragrafusai szerint).

Nevelő

A munkakört betöltő szervezi és irányítja az otthonban tartózkodó gyermekek iskolai idő utáni feladatainak elvégzését. Szükség szerint korrekciós foglalkozásokat tart a gyerekeknek ezzel is segítve, tanulmányi munkájuk eredményességét. Hozzájárul a tanterv által előírt tantervi

minimum elsajátításához, segíti a gyermekek sokoldalú fejlődését. Részt vesz a gyermekek nevelésében, magatartásuk formálásában, a helyes szokásaik kialakításában. Előkészíti és szervezi a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltését (szakkör, nyelvoktatás, hittan, sport stb.), felelős az intézmény aktuális és jeles napokhoz kapcsolódó dekorálásáért. Az általa végzett tevékenységeket jól beazoníthatóan dokumentálja. Rendszeresen értékeli és ellenőrzi csoportja tanulóinak tanulmányi, közösségi teljesítményét, amelyekről a tervezett időpontokban beszámol. Az egyéni feladatok elvégzésének szakmai színvonaláért, és a saját hatáskörében tett intézkedéseikért felelősséggel tartozik.

Ismeri és elfogadja a szociális munka általános alapelveit, céljait és az Etikai Kódexben megfogalmazott szabályok, elvek szerint jár el. Kiemelt figyelmet fordít az otthonba került gyermekek humánus befogadására. A gyermekeket mindennemű tevékenységbe igyekszik bevonni.

Gyermekvédelmi asszisztens

A munkakört betöltő feladata a gyermek gondozása, testi, egészségügyi ellátása, a családba történő visszakerülésének elősegítése. Kiemelt figyelmet fordít az otthonba került gyermekek humánus befogadására.

Az otthonba való érkezéskor a szülőktől jegyzék szerint veszi át a gyermek ruházatát, felszerelési tárgyait. A gyermekek oktatási és nevelési intézménybe kísérése során, a szállító járműbe való be-és kiszálláskor gondoskodik, a biztonságos közlekedési szabályok betartásáról, valamint az intézményekbe való bekísérésükről. Munkájában a szülőt helyettesíti, ezért ellátja a gyermekgondozás körébe tartozó összes feladatot. Az oktató és nevelő munkában segíti a nevelőt. Szabadidős programokon résztvevő gyermekeket kíséri és felügyeli. A napi munkája átadásakor szóban és az ügyeleti naplóban ismerteti az aktuális feladatokat, jelzi a teendőket. Az átmeneti otthonban ellátott gyermekek és szülei személyes és különleges adataira az adatok feldolgozása és kezelése során különös hangsúlyt fektet az érintettek személyes adatainak védelmére és az adatbiztonság követelményeinek megvalósulására. Az általános adatvédelmi szabályokon túl is köteles biztosítani a titoktartást és az információk felelős kezelését (a Kjt és a Munka törvénykönyve vonatkozó paragrafusai szerint). Az általa végzett tevékenységeket jól beazoníthatóan dokumentálja

Az egyéni feladatok elvégzésének szakmai színvonaláért, és a saját hatáskörében tett intézkedéseikért felelősséggel tartozik. Munkája során a Szociális Munka Etikai Kódexében foglaltakat betartja.

Munkáját a mindenkor megállapított munkarend szerint végzi.

Gyermekfelügyelő

A munkakört betöltő feladata a gyermek gondozása, testi, egészségügyi ellátása, a családba történő visszakerülésének elősegítése.

Kiemelt figyelmet fordít az otthonba került gyermekek humánus befogadására. Az otthonba való érkezéskor a szülőktől jegyzék szerint veszi át a gyermek ruházatát, felszerelési tárgyait, gondoskodik az ágynemű és a gyermekek ruhájának tisztántartásáról, mosásáról. Különös gonddal ügyel a gyermekek testi épségének, egészségének megóvására. Gyermekkísérés során a járműből való be-és kiszálláskor gondoskodik a biztonságos közlekedés betartásáról. Munkájában a szülőt helyettesíti, ezért ellátja a gyermekgondozás körébe tartozó összes feladatot. Gondoskodik a gyermek étkezéséről, az étkezések utáni mosogatásról, az edények helyre pakolásáról, tárolásáról. A gyermekeket mindennemű tevékenységbe igyekszik bevonni. A gyerekek lakószobáinak rendjét ellenőrzi. Az ellenőrzés során tapasztalt hiányosságokat, a gyermeket, életkorát figyelembe véve szükség szerint segíti a rend rakás során, felügyeli, irányítja. Gondoskodik arról, hogy csak tiszta, ápoltságos, egészséges gyermek hagyja el az otthon területét. A nevelő munkában segíti a nevelőt.

Szabadidős programokon kíséri és felügyeli a gyermekeket. Ellenőrzi a Házirend betartását. Az átmeneti otthonban ellátott gyermekek és szüleik személyes és különleges adataira az adatok feldolgozása és kezelése során különös hangsúlyt fektet az érintettek személyes adatainak védelmére és az adatbiztonság követelményeinek megvalósulására. Az általános adatvédelmi szabályokon túl is köteles biztosítani a titoktartást és az információk felelős kezelését (a Kjt és a Munka törvénykönyve vonatkozó paragrafusai szerint). Az általa végzett tevékenységek (pl.: testhő, testsúly, élőködök stb.. vizsgálata) nyomtatványait jól beazoníthatóan dokumentálja. Az egyéni feladatok elvégzésének szakmai színvonaláért, és a saját hatáskörében tett intézkedéseikért felelősséggel tartozik. Munkája során a Szociális Munka Etikai Kódexében foglaltakat betartja. A napi munkája átadásakor az ügyeleti naplóban ismerteti az aktuális feladatokat, jelzi a teendőket. Munkáját a mindenkor megállapított munkarend szerint végzi.

A helyettesítés rendje:

Az intézmény munkatársainak tartós távolléte esetén, a helyettesítő személyt – a munkakörökhöz igazodva - a munkaköri leírások tartalmazzák.

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

A Nyíregyházi Gyermekek Átmeneti Otthona Nyíregyháza kertvárosias részében Nyírszőlősön található. Az intézmény a település központi részén az iskola és az óvoda mellett közvetlen helyezkedik el. Közvetlenül elérhető a posta, orvosi rendelők, gyógyszertár, buszmegálló.

A Gyermek Átmeneti Otthona folyamatos, teljes körű ellátást biztosít az igénybe vevők részére. Az Otthonban, egy időben a működési engedélyben meghatározott 16 gyermek, koedukált, vegyes korcsoportban történő gondozását biztosítja. Az ehhez szükséges tárgyi feltételek két szinten biztosítottak.

Az intézmény és környezete:

Közös helyiségek:

A két szintes épületben található nagy nappali ebédlővel, hálósobák, játszószoza, tanulószoba, terápiás célú foglalkoztató csoportszoza, szintenként és nemenként 2-2 fős vizesblokk és egy akadálymentesített mosdóhelyiség. Fertőző betegség esetére, rendelkezünk egy betegszobával is.

A hálósobák:

Az otthonban 5 szoba került kialakításra, ezekben a szobákban minimum 2 ágyat lehet elhelyezni, de a bekerülő testvérek számától függően a szobákat akár 3 ágyassá is lehet bővíteni. 1 szobában, rendkívüli esetben akár maximum 4 gyermek elhelyezését is tudjuk biztosítani. A szobák berendezése: ágyak, ruhásszekrények, ágyneműtartó szekrények, komódok.

Tálalókonyha, mosókonyha:

A tálaló konyhában konyhaszekrény, gáztűzhely, mikrohullámú melegítő, és hűtőszekrény van. Külön mosókonyhánk van mosó és szárítógéppel felszerelve.

Egyéb helyiségek a dolgozók részére:

Iroda, tárgyaló, ügyeletes helyiség biztosítja a napi adminisztrációs feladatok végzését, ehhez rendelkezésünkre áll számítógép internet hozzáféréssel, vezetékes telefon, mobiltelefon készülék, nyomtató/másoló/szkenner, továbbá az iratok és a dokumentációk tárolására alkalmas zárható szekrény. A dolgozók részére a személyes értékeik elhelyezésére zárható szekrény és személyzeti mosdó biztosított.

Udvar: Közvetlenül kapcsolódunk egy a gyermekek mozgásigényét minden téren kielégítő foci pályával és játszótérrel, filagóriával. Az egész terület kerítéssel van védve a gyermekek biztonsága érdekében.

7. NEVELÉSI GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. Alapellátásban

Teljes körű ellátás:

A gyermekek átmeneti otthona, a gyermekek számára az egyéni szükségletekhez igazodó teljes körű ellátást biztosítjacsoporthoz tartozó, melyet a szülővel kötött megállapodással összhangban felvállalunk.

A csoportok kialakításával:

- biztosítjuk a gyerekek számára a testi, szellemi fejlődés feltételeit, a tankötelezettség teljesíthetőségét, az egyéni képességek kibontakoztatását, a továbbtanulás lehetőségét,
- megteremtjük a szabadidő eltöltésének, az életkornak megfelelő játék, szórakozás feltételeit,
- a gyermekek érdekeit szem előtt tartva segítjük a családjukkal való kapcsolattartást,
- a gyermekek napi ötszöri étkeztetése hétvégéken és az iskolai szünetben a gyermekek átmeneti otthonában történik,
- iskolai felzárkóztatást.

Tanítási időben a gyermekek az óvodai és iskolai étkeztetést veszik igénybe. Az ebédet külső beszállítótól rendelt meleg étellel a többi kis étkezést bolti beszerzésből magunk biztosítjuk. Az átmeneti gondozásnál mindig az adott gyermek, család helyzete határozza meg, hogy mennyi ideig és milyen formában nyújtjuk a teljes körű ellátást. Kríziselhelyezés esetén rendelkezünk olyan életkorhoz illő ruházatból, tisztálkodási cikkekből álló alapfelszereléssel, amivel azonnal el lehet látni a gyermeket. Bekerüléskor amennyiben a helyzet megengedi, megbeszéljük a szülővel, hogy előreláthatóan milyen kiadások várhatók a gyermek átmeneti gondozása alatt (ruhanemű, iskolai felszerelés, iskolai befizetések stb.). A családba történő visszatérés feltétele, hogy a szülői felelősség fontosságán belül körülményektől függően, lehetőségekhez mérten a szülő anyagi felelőssége is megmaradjon. Ez erősíti az önérzetét, és a gyermek is érzi a szülői gondoskodást.

Gondozás:

Valamennyi házimunkába a gyermekeket az életkoruknak megfelelő mértékben vonják be a dolgozók. A gondozási tevékenységbe lehetőség szerint minél nagyobb mértékben be kell vonni a szülőt, szülőket, a gyermek számára fontos személyeket. A gyermekek egészségügyi ellátását többnyire a gyermekek állandó lakóhelye szerinti házi orvosok biztosítják. Gyakran segítik a gyermekek átmeneti otthona dolgozóinak munkáját a gyermekre, illetve a családjára vonatkozó információkkal, de rendelkezésünkre áll a település gyermek orvosa is, aki a bekerüléskor szükséges státuszvizsgálatokat elvégzi, és folyamatos támogatást nyújt a rendkívüli esetek azonnali hatékony kezeléséhez. Ezzel elősegítve a gyermekek mielőbbi gyógyulását. (tapasztalatunk szerint hatékony az együtt működés).

A nevelés szemléletének alkalmazása:

Módszerekben a pedagógiai eszközök, a szociális munka és a segítő kapcsolat szükség szerinti leghatékonyabb alkalmazásával folyik a problémák kezelése.

Formái:

- egyéni tanácsadás, segítő beszélgetés,
- konfliktuskezelés.

A szolgáltatás nyújtása során a gyermekek átmeneti otthona munkatársai részéről jó felkészültséget, tudatosságot, nagy belső odafordulást jelent ez a munka. Figyelniük kell arra az egyensúlyra, hogy mennyi időt szánnak a gondozási tevékenységre, s mennyit a gyermekkel való foglalkozásra. Tudniuk kell és szem előtt tartaniuk azt, hogy a gyermek mindenből tanul, magára vonatkoztat, de nemcsak a felnőttekkel való kommunikációból von le következtetéseket, hanem egymásra is hatással vannak.

A gyermekek átmeneti otthona életének szerkezetét a Házirend (a szakmai program 2. melléklete) alapozza meg, melynek betartása a biztonságot nyújtja a gyermek számára. Azt valljuk, hogy kell lennie egy összetartó erőnek is, mint minden életközösségnek, ezt viszont kierohtetni nem lehet. Ez az állandóan változó gyermekcseregnek és a gyermekek átmeneti otthonában dolgozó munkatársak szándékán és törekvésein múlik, a lelki erőfeszítésekből keletkezik, maga is állandó változásban van, de ami maradandó, az az erő, ami az elhivatott felnőttekből árad, s az az erő, amelyet fokozatosan építenek fel az éppen aktuálisan jelen levő gyerekek. Ha nincs meg ez a légkör, akkor iszonyatosan nehéz ez a munka mind a felnőtteknek, a gyerekeknek. Hiába jutunk el testi gondozás magas szintjére, ha rideg marad a milió, akkor nem lehet megvalósítani azt a célt, hogy másfajta szülőképet mutassunk és alapozzunk meg a gyermekben, a jövő szülőben. Nagyon fontosnak tarjuk ezért a bensőségességnek a megteremtését, fenntartását, mert látjuk, hogy a bekerülő gyermekek életérzése a bizonytalanság, az esetlegesség, a kirekesztettség érzése, belső magány. A gyermekek, és a gyermekek átmeneti otthonában dolgozók közötti kapcsolat építésében a felelősség a felnőttet terheli. Át kell érezniük a felnőtteknek a gyermek helyzetét, az ő szemszögéből végig gondolni a történeteket, s el kell felejteni, hogy a felnőtt domináns helyzetben van a gyermekkel szemben.

Mivel a gyermek

- nem kér a felnőtt sajnálatából, mert az megalázza,
- nem kér a dédelgető szeretetéből sem, mert azt a szüleitől várja,

➤ köszöni viszont, ha a felnőtt is közvetíti felé, hogy elfogadható az embereknek az átmeneti helyzete, és vele együtt várja a munkatárs, hogy a gyermek haza mehessen. Ezen kívül fontosnak tartjuk a napi beszélgetéseket. Erre legalkalmasabb a vacsoraasztalnál történő társalgás, amelyet bármelyik munkatárs vezethet.

Értékelési rendszer:

Jutalmazásnál figyelembe kell venni:

- a gyermektanulmányi munkáját,
- a magatartását,
- a közösség érdekében végzett munkáját,
- a rendezvényeken való szereplését,
- Egyéb pozitív tevékenységeit.

A Gyermek Átmeneti Otthonában dicséretben részesülő gyermekeket az otthonvezető által adható kedvezmények illetik meg:

- tárgyjutalom, belépőjegy (moziba, színházba, koncertre, sportversenyre)

Felelősségre vonás, elmarasztalás:

Amennyiben a gyermek szabályokat megsérti, kötelességeit elhanyagolja, valamint az alábbi vétségeket követi el, annak a következménye felelősségre vonás, elmarasztalás:

- tanulmányi munka elhanyagolása,
- villanyoltás utáni hangoskodás,
- ügyeleti munka elhanyagolása,
- tudatos rongálás,
- durva, kulturálatlan beszéd,
- környezet elhanyagolása,
- agresszív magatartás,
- engedély nélküli eltávozás a Gyermek Átmeneti Otthonából,
- felnőttekkel szembeni tiszteletlen magatartás,
- igazolatlan iskolai hiányzás,
- egyéb negatív tevékenység.

Ilyen esetben a gyermek a Gyermek Átmeneti Otthonában adható kedvezményekből nem részesülhet.

A házirend súlyos megsértése A házirend súlyos megsértésének minősül:

- Az otthon dolgozóival és egymással szembeni agresszív viselkedés, tettleges bántalmazás.

- Alkohol- és droghasználat.
- Dohányzás az intézmény területén belül.
- Az intézmény berendezéseinek tudatos, szándékos rongálása.
- Egymás vagy a dolgozók értékeinek eltulajdonítása, lopás.

A házirend súlyos megsértése az átmeneti gondozás azonnali megszüntetését vonja maga után.

Az értékmegőrzés:

- A gyermekek értékeit – kérésükre – zárható szekrényben, helyiségben tároljuk.
- A zárható szekrény kulcsa a Gyermekek Átmeneti Otthonának vezetőjénél található.

A mobiltelefon és a számítógép használata:

- Mobiltelefont a tanulás elősegítésére az intézményben az ügyeletes dolgozóval való egyeztetés után, a megbeszéltd időkeretben használhatják a gyermekek.
- A mobiltelefon szórakozásra (zenehallgatás, filmnézés, közösségi oldalak használata, online játékok) a vacsorát követően 18:30 - to1 villanyoltásig használható.
- A mobiltelefont villanyoltás után az ügyeletes dolgozó zárható szekrényben őrdi reggelig.
- A közös számítógépet, laptopot az otthon dolgozóinak felügyeletével használhatják a gyermekek.
- A számítógépet, laptopot tanulási időszakban az iskolai feladatok elvégzésére is igénybe lehet venni az otthon dolgozójának felügyelete mellett.
- Hétköznap, szabadidős tevékenységre a laptopot vacsorát követően, 18:30- to1, 20:00 óráig lehet használni.
- Pénteken, szombaton és vasárnap minden gyermek számára engedélyezett a laptop használat az ügyeletes dolgozóval egyeztetett időbeosztás szerint.
- A számítógép, laptop engedély nélküli használata vagy nem életkornak megfelelő tartalom böngészése szankciókat von maga után. Ilyen esetben nem részesülhet a gyermek a Gyermekek Átmeneti Otthonában adható kedvezményekből.

Kiegészítő szolgáltatások:

A gyermekek személyiség-állapotának, egyéni szükségleteinek feltárását, egyéni támogatását pszichológus heti 20 órában végzi. Pszichoterápiás tanácsadást folytat az átmeneti otthonban

életvitelszerűen tartózkodó gyermekek magatartási-, beilleszkedési és teljesítménybeli zavarainak, neurotikus tüneteinek kezelésében, Gondoskodunk arról, hogy az elhelyezést megelőző időben látogatott oktatási és köznevelési intézményekben folytathassák tanulmányaikat, járhassanak óvodába. Az Otthonban folyamatos kapcsolatot tartunk a nevelési-oktatási intézményekkel a gyermekek fejlődése érdekében. Rendszeresen szervezünk programokat a gyermekek számára a szabadidő hasznos eltöltése céljából (kirándulás, városnézés, élményfürdő, strand, kalandpark, állatkert, múzeumlátogatás, mozi látogatás, városi kulturális programokon való részvétel pl.: Vidor fesztivál, adventi forgatag, városi rally).

7.1.1. Nevelési feladatok

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény önálló szervezeti egységként működik a Gyermek Átmeneti Otthona, az alapellátás keretében a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, továbbá a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendeletben foglaltaknak megfelelően biztosítja az átmeneti gondozást, folyamatos megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos gyermekintézményként. Az alapellátás keretében a Gyvt.-ben meghatározott ideig tartó átmeneti gondozásban részesítjük a családban nevelkedő, rászoruló gyermekeket ideiglenes jelleggel az életkorukhoz, egészségi állapotukhoz és egyéb szükségleteikhez igazodóan.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetését, ruházattal való ellátását, mentálhigiénés és egészségügyi ellátását, gondozását, nevelését, lakhatását (a továbbiakban: teljes körű ellátást) biztosítjuk.

Bemutatjuk az érdeklődő szülő/k számára szolgáltatásaik formáját, módját és minőségét, és tájékoztatjuk őket:

- az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,
- az ellátás tartamáról és feltételeiről,
- a személyi térítési díjfizetési kötelezettségéről,
- az intézmény házirendjéről,

- a fontos adataiban és körülményeiben történő változásokkal kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségéről,
- az érték- és vagyonmegőrzés módjáról,
- panaszjoga gyakorlásának módjáról, és érdekeit képviselő érdek-képviselési fórumról,
- az ellátásra jogosult gyermek és hozzátartozói közötti kapcsolattartásról, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről, különösen, ha a gyermek kapcsolattartásra jogosult hozzátartozói külön élnek.

7.1.2. Nevelési célok:

Az átmeneti gondozás keretein belül célunk, a legkisebb beavatkozással járó szolgáltatás nyújtása, az átmenetileg krízishelyzetbe került család segítése során, ami a gyermekről történő gondoskodás egy részének átvállalásával, ezzel megelőzi a családból való kikerülésüket. Ennek érdekében az intézményben a gyermek átmeneti gondozása keretében a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő teljes körű ellátásáról gondoskodunk. Átmenetileg pótoljuk a gyermek gondozásában akadályoztatott szülő gondoskodását, és segítjük a gyermek fejlődését, a szülőt is segítő módon. A szolgáltatás nyújtásával célunk továbbá a gyermek teljes körű, személyre szabott ellátásával egészséges fejlődésének elősegítése, valamint a gyermek és a család alkalmassá tétele a gyermek hazakerülése érdekében. Szorosan együttműködünk a területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszűnjenek, s a gyermek mielőbb hazajuthasson a családjába. Mindennapi életükben segítjük a tanulásukat, a szabadidejük hasznos eltöltését, fokozottan oda figyelünk arra, hogy a gyermekek intézményi kapcsolatai (óvoda, iskola) továbbra is változatlanul fennálljanak. Az átmeneti otthon az önállóan közlekedő középiskolás tanulók utazásához buszbérletet biztosít. Az óvodásokat és az általános iskolás gyerekeket pedig bérelt busszal, felnőtt kíséretével juttatjuk el az oktatási és nevelési intézményeikbe, illetve az otthonba való vissza szállításukat is így biztosítjuk számukra.

A Gyvt.-vel a jogalkotók a hangsúlyt, a krízishelyzetbe jutott szülő (k) megsegítésére helyezték, amelyen keresztül, a családokat erősítik a szerepükben, ezáltal hozzájárulva, hogy veszélyeztetett gyermek (ek) kiemelése elkerülhetővé váljon a családból.

Az alapelvek érvényesítéséhez fő eszközeink a türelem, az elfogadás, és a közvetett segíteni akarás.

Ezen törekvésünk során a következő nevelési célokat tűztük magunk elé:

- a közösségi szokásrendszer, viselkedésminták elsajátíttatása,

- érzelmi igényesség kialakítása, empátias készség fejlesztése, a kommunikáció javítása,
- a személyes higiénés ismeretek elsajátíttatása és bővítése,
- a szűkebb környezet tisztántartása, életvezetési gyakorlatok elsajátítása, munkára nevelés.

Alapelveink célunk eléréséhez:

Az Átmeneti Otthon munkatársai a következő alapelvek alapján végzik gondozási nevelési tevékenységüket.

Gondozás és nevelés egységének elve: a gondozás és a nevelés egymást kiegészítő tevékenységként jelenik meg a szakmai munkában, az otthon munkatársainak ezt messzemenően figyelembe kell venni.

Egyéni bánásmód elve: a gyermek testi, lelki, szellemi, érzelmi állapotát és szociális háttérét figyelembe véve meleg szeretetteljes odafordulással gondozzák a gyermekeket.

Állandóság elve: A gyermekekkel hosszabb ideig foglalkozó személyek és a stabil környezet növelik a biztonságérzet kialakulását. Ennek okán stabilitásra törekszünk.

Aktivitás és önállóság segítségének elve: a biztonságos és tevékenygre motiváló környezet megteremtése a próbálkozáshoz elegendő idő biztosítása, a gyermek ösztönzése, pozitív és aktív megnyilvánulásainak szerepének elismerő, támogató, az igényeikhez igazodó segítése, a gyermek felé irányuló szeretet, az elfogadás és empátia fokozzák az aktivitást és az önállóság iránti vágyat.

Rendszeresség elve: az ismétlődés, tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményez a napi események sorában, növeli a gyermek biztonságérzetét.

Fokozatosság elve: a gyermek új helyzethez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakítását.

Egységesség elve: a gyermek életében szerepet játszó szakemberek a személyiségeikből fakadó különbözőségek tiszteletben tartásával a gyermek elfogadásában, öntevékenységének biztosításában egyetértnek, az alapvető erkölcsi normákat egyeztetik, nézeteiket, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítik.

Pozitívumokra való támaszkodás elve: A nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.

Másság elfogadása (etnikai, vallási, nemzeti hovatartozás, világnézet stb.)

Gyermei és szülői jogok tiszteletben tartása, figyelembevétele.

Mindezen alapelvek figyelembevételével biztosítjuk, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelően optimálisan fejlődjenek. A szakmai vezető és családgondozó rendszeres

időközönként személyesen konzultálnak a szülőkkel, törvényes képviselőikkel. Egyeztetik a gyermek érdekeinek figyelembevételével a szükséges teendőket. Munkájuk során erősítik a szülők helyes értékrendjét, felelősség és kötelesség vállalását annak érdekében, hogy a gyermek visszakerülhessen a családjába. Kapcsolatot tartanak az illetékes Család- és Gyermekjóléti Központ, illetve Szolgálat családsegítő/esetmenedzser munkatársával, az oktatási nevelési intézményekkel. A gondozás e szakaszában kirajzolódik, hogy a gyermeknek belátható időn belül van e lehetősége a családba való visszakerülésére, szükséges-e a gondozási nevelési tervben foglaltak módosítása, a gondozás várható időtartamát meghosszabbítani. Mindezek figyelembe vételével kerülnek megtételre a szükséges további jelzések, intézkedések.

7.2. Szolgáltatások

Együttélési kompetenciák fejlesztése

Az átmeneti otthonban feladatunk az ellátást igénybe vevők toleranciájának, problémamegoldó képességeinek feltérképezése, erőforrásaik felkutatása, korábbi működési készségük visszaállítása segítőbeszélgetések, csoport foglalkozások, érzékenyítő programok, prevenciós tevékenységek formájában. Törekszünk az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság kialakítására, megőrzésére.

Figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is, az elszeparálódás, társadalmi lemorzsolódás elkerülése érdekében, az integráció céljából.

Esetkezelés:

Az új gondozottakkal való bánásmód eddig otthonban nem okozott problémát. Fontosnak tartjuk a csoport felkészítését az új gyermekek fogadására. Céljaink eléréséhez szükség esetén külső szakemberek segítségét is igénybe vesszük (*Pszichológus*)

- az elhelyezést kiváltó okok megértetése a gyermekkel, a családi problémák feldolgozása,
- a személyes célok megalapozása, a jövő tervezése,
- felelősségteljes döntéshozatal képességének kialakítása,
- pozitív kapcsolatok erősítése, rossz hatások enyhítése,
- a másik nemmel kapcsolatos magatartás alakítása,
- igény szerinti tanácsadás a szülőknek és más hozzátartozóknak, ha kéri.

A gyermekekkel rendszeres időnként beszélgetéseket szervezünk, ezen alkalmakkor orvosoljuk a panaszokat, átgondoljuk kéréseiket, ötleteiket. Ha a gyermek/ek panasza olyan jellegű, akkor

egyéni beszélgetés keretében keresünk további megoldást. Amennyiben a gondozott gyermeknek olyan problémája van, amiről úgy érzi, hogy az otthonon belül nem lehet megoldani, akkor biztosítjuk a kívülálló személlyel való kapcsolatba lépését.

Szabadidős:

A gyermekotthoni gondozásban rendkívül nagy szerepe van a szabadidős tevékenységnek, mert a gyermekek a nem vezetett stressz, illetve megterhelő élethelyzetek elviselésékor probléma megoldási lehetőségként leggyakrabban a káros szenvedélyekhez nyúlnak. (cigaretta, italozás, szerencsejáték, legvégső esetben szerhasználat).

Ezek elkerülése végett:

- támogatjuk a részvételi lehetőséget a gyermek által választott iskolai és egyéb szervezésű programokon,
- előtérbe helyezzük a településen jelenlévő sportkörökön való részvételt (pingpong, kispályás teremfoci),
- az otthonban is szervezünk ilyen jellegű szabadidő-foglalkozásokat,
- tanítási szünetben kirándulásokat szervezünk a gyermekeknek a természeti- és társadalmi környezet megismertetése érdekében.

Különleges:

Az együttélés pozitív és negatív oldalát egyaránt érzékeljük. Mindenképpen szükséges a pozitív megerősítés a gyermekek felelősségérzetének, tolerancia képességének, szolidaritásérzékének növekedése érdekében.

A negatív hatásokat a megfelelő feltételekkel igyekszünk csökkenteni, pl.:

- tanuláshoz, szabadidős tevékenységhez megfelelő hely („játékkuckó” létrehozása, a berendezési tárgyak gyermek centrikussá tétele),
- a gyermekek személyes dolgainak elhelyezhetősége,
- a szobák otthonosabbá tétele, az udvar szépítése, játéklehetőség biztosítása (udvari játékeszköz vásárlása, virágoskert kialakítása).

Egészségügyi és étkeztetési:

A személyes gondoskodást nyújtó intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 2./1994. (I. 30.) NM rendelet 5. számú mellékletében és az ÁNTSZ előírásokban előírt, a gyermekek életkorának megfelelő gyakoriságú, összetételű és mennyiségű étkezést biztosítjuk. A tárolás normáit betartjuk. Törekszünk arra, hogy a gyermekek megismerjék és megkedveljék a korszerű táplálkozási szokásokat. Az egészségi állapotuk miatt speciális ételmezésre utalt gyermek ellátását is biztosítjuk.

A gondozott gyermekek és fiatalok egészségügyi állapotát folyamatosan figyelemmel kísérjük. Szükség esetén gyermekorvoshoz, illetve szakorvoshoz fordulunk.

Életvezetési:

A napirendet az otthon közössége alakította ki, aszerint, hogy munkanapokról vagy pihenőnapokról van szó. A gyermekeket életkoruknak és képességeiknek megfelelően vonjuk be az otthon tevékenységeibe ezzel is segítve őket a helyes szokások kialakításában majd a tanultak alapján, a hazatérés utáni alkalmazásukban. Ugyancsak életkoruk és képességeik szerint részt kell venniük az önkiszolgáló tevékenységekben (pl: ágyazás, rendrakás, takarítás, terítés, ruházat karbantartása).

Minden gyermek zsebpénzt kap, amellyel szabadon rendelkezik. A kicsik és nagyobbak is, ha kéri, segítséget kapnak az őket ellátó felnőttektől a pénz ésszerű beosztásához. Az otthonban a legtöbbet forgatott és tanulmányozott írásmű a Házi rend, valódi szerződés, amit minden gondozottal és szülőjével ismertetünk a felvételnél. Jól látható és mindenki számára elérhető helyen az intézményben elhelyeztük.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

Az Otthon működési engedélyében engedélyezett férőhelyek száma: 16 fő

A gyermekek átmeneti otthonában 18 év alatti, családban élő gyermek helyezhető el, akinek az ellátása és felügyelete a családban átmenetileg fellépő krízishelyzet miatt, nem megoldható. Az intézménybe bekerülés mindenkor feltétele az ellátási területre szóló érvényes lakcím vagy tartózkodási hely megléte.

A Nyíregyházi Gyermekek Átmeneti Otthona által nyújtott személyes gondoskodás igénybevétele önkéntes, a szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy beleegyezésével történik.

Ha a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a bekerülést megalapozhatja védelembé vételi eljárás, amelynek következtében a szülő kéri gyermeke átmeneti gondozását. A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülő lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálatot minden esetben értesíteni kell.

Az ellátást igénylő a kérelmét a Nyíregyházi Gyermekek Átmeneti Otthona szakmai vezetőjéhez nyújthatja be.

8.1. Igénybevétel módja:

Az intézménybe történő bekerülés módja:

A Gyvt. 45. § (2), 46. § (1), valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 11/A §-a szabályozza a gyermekek átmeneti gondozásának igénybevételi módjait.

Az igénybevétel minden esetben a szülő, vagy törvényes képviselő kérésére, vagy utólagos beleegyezésével történhet:

- a szülő vagy törvényes képviselő kérelmére történik a gondozásba vétel – a Gyvt. 45.§(2) foglaltak szerint: ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani a gyermek/gyermekek átmeneti gondozását, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudják megoldani.
- az Otthonban a Gyvt. 7.§ (2), b-c bekezdésében foglaltak szerint biztosított az ellátás gyermekek részére.
(2)* A gyermeknek joga van – örökbefogadó családban vagy más, családot pótló ellátás formájában – a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez. A gyermek átmeneti gondozását és otthont nyújtó ellátását elsősorban befogadó szülőnél kell biztosítani.
- (2) * A gyermeknek joga van – örökbefogadó családban vagy más, családot pótló ellátás formájában – a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez. A gyermek átmeneti gondozását és otthont nyújtó ellátását elsősorban befogadó szülőnél kell biztosítani. A tizenkét év alatti gyermek befogadó szülőnél történő elhelyezésétől kizárólag akkor lehet eltekinteni, ha
  - a) * Hatályon kívül helyezve a 2024.. évi XXX. törvény 38§ d). 2024.07.01.-től
  - b) a testvéreket nem lehet együttesen a befogadó szülőnél elhelyezni vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása, vagy
  - c) a gyermekek átmeneti gondozása esetén az intézményes elhelyezést a szülő, más törvényes képviselő kéri és az nem ellentétes a gyermek érdekével.
(Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700031.tv>)
- a gyermek közvetlenül veszi igénybe az ellátást – a Gyvt. 46. § (1) szerint: ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást, és éjszakai bentlakást kell biztosítani olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, ellátás, felügyelet nélkül maradt.

- a gyermekjóléti szolgálat segítségével történik a szolgáltatás igénybevétele – 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 11/A §-a szerint: a gyermekjóléti szolgálat segíti a gyermeket, illetve családját az átmeneti gondozás igénybevételéhez, és a szükségessé tevő okok megszűntetéséhez, illetve elősegíti a gyermek mielőbbi hazakerülését.

A bekerülés módja szerinti feladatok:

A gyermekek átmeneti otthonának minden esetben írásban értesítenie kell a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálatot, valamint a gyermek lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálatot a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 64. § (1) bekezdése szerint (ha a kettő nem ugyanaz).

Amennyiben a lakóhely szerinti gyermekjóléti szolgálat ismeri a családot és az ő segítségükkel került a gyermek az otthonba, akkor az általános feladatok a következők:

- A gyermek és a család érdekében történő folyamatos kapcsolattartás és szoros együttműködés a gyermekek átmeneti otthona és a gyermekjóléti szolgálatok között.
- A gyermekjóléti szolgálat írásban tájékoztatja az átmeneti otthont a család előtörténetéről, a gondozási tervről, a család összes ismert körülményeiről.
- Amennyiben a család 15 napon túl veszi igénybe az átmeneti ellátást, úgy a gyermekjóléti szolgálat már meglévő ismereteit és kapcsolatait felhasználva gyakorlati segítséget nyújt a gyermekek átmeneti otthonának. Szakmailag indokolt az esetkonferencia összehívása, amelynek témája a gyermek egyéni gondozási – nevelési tervének elkészítése, a nyilvántartási rendszer ÁTG-1. adatlapján (235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete).

Amennyiben a gyermek maga kéri felvételét a gyermekek átmeneti otthonába, akkor a gyermekek átmeneti otthonában az esetvivőnek a következő feladatai vannak:

- Befogadja a gyermeket és elkészíti az első helyzetfelmérést, kitölti a gyermek Törzslapját. A 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 64. § (1) bekezdése alapján a bekerülés tényéről telefonon és írásban értesíti a gyermek és a szülő lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálatot, és elküldi a dokumentációt.
- Minden esetben 72 órán belül be kell szerezni a szülő vagy törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát a további ott-tartózkodáshoz.
- A Gyvt. 46. § (2) bekezdése alapján, ideiglenes gondozás esetében értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy törvényes képviselőjét, illetve a gyámhatóságot az átmeneti gondozás vagy más hatósági intézkedés céljából.

A gondozás folyamata:

Annak érdekében, hogy az átmeneti gondozás valóban a megszabott ideig tartson, szükséges formális keretben meghatározni az érintettek tevékenységét, mely a gondozási-nevelési tervben kerül rögzítésre. A szakemberek közösen nyilvánvalóvá teszik a szülő számára szolgáltatásaik formáját, módját és minőségét. A gondozási folyamat során a szolgáltatást nyújtók folyamatosan figyelembe veszik a gyermek és a szülő véleményét, igényeit, szükségleteit, erről egymással konzultálnak. Fontos, hogy a gyermek kulturális vagy vallási szokásait továbbra is gyakorolhassa, sport- vagy egyéb rendszeres szabadidős tevékenységeit folytathassa.

Az átmeneti gondozást nyújtó feladata az ellátás kezdetekor az egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése. A 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 53. §-a, és a 84. § (1) bekezdés a) és e) pontjai értelemszerűen irányadók átmeneti gondozásban lévő gyermekek gondozási-nevelési tervének elkészítéséhez.

Az átmeneti gondozásban részesített gyermek gondozásának, nevelésének célja, hogy segítséget nyújtson a gyermek családba történő visszatéréséhez. E cél érdekében az átmeneti otthonban a gondozást, nevelést, ellátást végző személyek együttműködnek egymással, valamint azon intézményekkel, amelyek a gondozott gyermekekkel foglalkoznak.

A terv elkészítésénél figyelembe kell venni:

- a gyermek testi, lelki állapotát,
- családi kapcsolatait,
- nemzetiségi, etnikai és vallási hovatartozását,
- az átmeneti gondoskodást szükségessé tevő okokat,
- a gyermekjóléti szolgálat által készített egyéni gondozási tervet,
- a gyermek személyiségvizsgálatának eredményét,
- a gondozott gyermekkel és a szülőjével folytatott személyes beszélgetés alapján szerzett tapasztalatokat,
- a gyermek gondozásában korábban részt vett szakemberek (pszichológus, osztályfőnök, családgondozó, szociális munkás) véleményét,
- egyéb, a gyermek gondozása, nevelése szempontjából fontos körülményt.

A gondozási munkában háromféle oszlanak a feladatok: az intézményre, a család és gyermekjóléti szolgálatra és a családra. A család feladata a legfontosabb, mivel az átmeneti gondozás a szülő felelősségének a megtartását szolgálja. Ennek vissza kell tükröződnie a gondozási-nevelési tervben.

Az első esetkonferencia előtt helyzetfelmérést szükséges készíteni, mely több lépésben történhet: a gyermekre és a családra vonatkozó alapadatok beszerzése, globális

problémafelmérés és komplexebb szintű problémafelmérés. Az első két lépés egyértelműen adatbeszerzés, a problémák és a szükségletek feltárása. Abban az esetben, ha a gyermek nem a gyermekjóléti szolgálaton keresztül kerül átmeneti gondozásba, a gondozást nyújtó végzi el az alaphelyzet felmérését. Amikor az illetékes család és gyermekjóléti központnak jelzi az elhelyezést, ez utóbbi információi alapján, az első esetkonferencián lehet tovább mérlegelni a két szolgáltatás szerepét és a családdal folytatandó munkájuk mértékét.

Mivel az átmeneti gondozás a szülő, illetve a gyermek kérésére történik, az alapellátásban dolgozó munkatársak nem hozhatnak semmilyen döntést a szülő, illetve a törvényes képviselő nélkül. Kivételt képez, ha a szülő ismeretlen helyen tartózkodik, és a gyermek érdekében gyors döntésre van szükség.

A gondozási-nevelési terv készítésekor fontos, hogy a szülő, illetve a gyermek maga fogalmazza meg az elérendő célokat, és utóbb szó szerint ezt rögzítsék. Mivel a család aktívan részt vesz a gondozási-nevelési terv összeállításában, abba belekerülnek a saját mondatai, így jobban érzi, hogy ő is tevékeny részese a gondozási folyamatnak, és amennyiben a helyzet megengedi, önerőből fogja, megszünteti az akadályokat.

Nemcsak a feladatokról döntenek közösen, hanem az ezekhez kapcsolódó időtartamokról, továbbá az írásbeli, illetve a szóbeli eszközhasználatokról is. Az utóbbi azért fontos, mert ezzel határozzuk meg, hogy a gondozási folyamatban kit, mikor és milyen módon lehet elérni. Így a szülő (k) is tiszta képet kapnak arról, hogy milyen információkat oszt meg róluk a gyermekek átmeneti gondozását nyújtó intézmény és a család és gyermekjóléti központ, illetve, hogy ők kivel tudnak kapcsolatot létesíteni.

A gondozás megkezdésekor szerződéskötés történik. A megállapodás tartalmazza az intézményre és az ellátottra vonatkozó adatokat, a szolgáltatás és ellátás egyénre szabott meghatározását. Rögzítésre kerül a szerződés időtartama, a személyi térítési díj összege, és mindaz, ami a teljes ellátáson belül adott esetben szakmailag indokolt információ a gyermeknek és a családjá részére. A szerződés tartalmazza a megállapodás felbontásának okait, feltételeit, az intézményben mindenki által igénybe vehető tárgyi feltételeket és szolgáltatásokat.

Térítési díj:

A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 54/2011. (XII.16.) önkormányzati rendeletének 12.§- ba megjelölt 1. melléklet szerint.

- A kötelezett által fizetendő személyi térítési díj összegét az szakmai vezető állapítja meg, a kötelezett jövedelme és vagyoni viszonyainak figyelembevételével.

A személyi térítési díj nem haladhatja meg 1 gyermek esetében a kötelezett egy fő-re jutó havi jövedelmének 25%-át, 2 gyermek esetében a 20 %-át, 3 vagy több gyermek esetében a 15 %-át.

A gondozás tartalma

A gondozás tartalma két területre osztható: egyrészt a szociális munka eszközeivel nyújtott segítségre, másrészt természetben nyújtott ellátásokra.

- támogatás jellegű szolgáltatási elem: egyéni esetkezelés (életvezetési tanácsadás, pénzkezelésben és háztartásvezetésben nyújtott segítség, mentális segítség, a gyermek ellátását nevelését érintő problémákban, konfliktuskezelésben nyújtott segítség, külső segítő szakemberek igénybevételével biztosított együttműködési háló szervezése)
- természetben nyújtott ellátások tartalma és minimális köre jogszabályok által meghatározott módon és mértékben.

A visszailleszkedés lehetőségei

Az átmeneti gondozás során a cél és a feladat folyamatosan az, hogy a gyermek, amennyiben a helyzet megengedi, minél hamarabb visszakerülhessen saját családi környezetébe. Ezért ez az ellátási forma csak olyan nehézségek, akadályok, problémák esetében alkalmazható támogatási forma, amikor a beutalási indokok alapján feltételezhető, hogy a lehetséges gondozási idő alatt a család körülményei rendeződni fognak.

A hazagondozás a családba, illetve más szolgáltatási keretbe akkor kezdődik, amikor a gyermek (és szülője) először átlépi a gyermekek átmeneti otthona küszöbét!

A kapcsolattartás fontos eleme a többi családtag (nagyszülők, egyéb rokonok) látogatása. Ezek erősítik a kötődést a családhoz, a gyermek családba tartozásának érzését.

Ezen kívül fontos a kapcsolattartás más formáinak biztosítása, például levelezés, telefonálás stb.

A gyermekek átmeneti otthonát tekintve az eredményes visszailleszkedés érdekében fontos, hogy a visszatérés ne egyik napról a másikra történjék. A helyzettől függően tekintettel kell lenni a gyermek és a szülő szükségleteire. Előfordulhat, hogy mindkét oldalról újra meg kell "szokni" egymást. Ez röviden abból állhat, hogy például a gyermek a végleges hazaköltözés előtt egy-egy napot, hétvégét már otthon tölt. Ebben a folyamatban az intézmény mellett a

gyermekjóléti szolgálat hangsúlyos szerepet tud vállalni, közvetlen segítséget nyújtva a családnak.

Az átmeneti gondozás megszűnése:

Ha a Gyvt. másképp nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó ellátás megszűnik

a) a határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével,

b) a jogosultsági feltételek megszűnésével.

Az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás megszűnését a jogosult, illetve törvényes képviselője kezdeményezheti, melynek alapján a szakmai vezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

A szakmai vezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei már nem állnak fenn.

Ha az ellátást a Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottság vagy az Önkormányzat jegyzőjének vagy gyámhivatalának határozata alapozza meg, az ellátást csak határozat szüntetheti meg.

Függetlenül a gondozás megszűnésének okától a gyermek életében jelentős változást okoz, ezért fel kell készíteni a változásra, értékelni kell az itt eltöltött időt, segíteni kell jövője megtervezésében. Eltávozáskor a leltár alapján összekészítjük a gyermek holmiját, amit átadunk a szülőnek, melynek átvételét aláírásával igazolja.

8.2. *Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció*

A Gyermek Átmeneti Otthonában a jogszabályban meghatározott dokumentumok, nyilvántartások és azok tárolása:

- Kérelem
- Tájékoztatói nyilatkozat
- Tájékoztató elhelyezésről vagy elutasításról
- Országos Szociális Információs Rendszerben (GYVR) vezetett Gyermekünk védelmében elnevezett átmeneti gondozásban használt adatlapok
  - ÁTG-1” – Egyéni gondozási-nevelési terv átmeneti gondozás esetén
  - ÁTG-4” – Helyzetértékelési lap átmeneti gondozás esetén
- Megállapodás (1. melléklet)
- Értesítés térítési díj összegéről

- Orvosi igazolások, egészségügyi nyilatkozat
- Térítési díj nyilvántartás
- Zsebpénz nyilvántartás
- Az ellátást igénybe vevők ügyében keletkezett iratanyag – feljegyzések, levelezések -

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (továbbiakban: NRSZH) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások finanszírozásának ellenőrzése céljából nyilvántartást vezet (Központi Elektronikus Nyilvántartási Rendszer, továbbiakban: KENYSZI). A nyilvántartás vezetése céljából az NRSZH részére a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Gyermekek Átmeneti Otthona az Országos Szociális Információs Rendszerben (GYVR) elektronikus úton adatokat rögzít és szolgáltat. A GYVR rendszerben rögzített és jóváhagyott adatok a KENYSZI rendszerrel szinkronizálásra kerül. A GYVR rendszerben az adatrögzítés a családgondozó, a rögzített adatok jóváhagyása a szakmai vezető feladata és hatásköre.

Gyermekek adatainak továbbítása

A gyermek személyazonosító adatai, továbbá az egészségi állapotára és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatok továbbíthatók

- a szociális hatáskört gyakorló szervnek a szociális ellátás megállapítása,
- a rendőrségnek, az ügyészségnek, a bíróságnak, az igazságügyi szakértőnek a bűnüldözés és bűnmegelőzés, valamint bírósági eljárás lefolytatása,
- a külföldi hatóságnak, illetve bíróságnak családi jogállás, gyermektartás, kapcsolattartás, gyámság, örökbefogadás, a gyermek érdekében tett ideiglenes intézkedés, valamint a gyermek jogellenes külföldre vitelének megszüntetése,
- a minisztériumnak, a gyermekvédelmi ágazati irányítási tevékenység és a külön jogszabályban meghatározott központi hatósági feladatok ellátása céljából,
- az egészségbiztosítási szervnek a gyermek társadalombiztosítási azonosító jele az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság kezdetére és megszűnésére vonatkozó bejelentéssel összefüggésben,
- egészségügyi intézménynek az egészségi állapotra vonatkozó adatok gyógykezelés céljából.

A GYVR nyilvántartásból – ha törvény eltérően nem rendelkezik – adat nem továbbítható. A nyilvántartásból adatot kérhet a működést engedélyező szerv a szolgáltatói nyilvántartásra és a hatósági ellenőrzésre vonatkozó eljárása lefolytatása céljából.

Családvédelmi, gyermekjóléti szervek részére a veszélyeztetettség feltárása céljából adatok

adatok, kiadhatók.

Az ellátást igénybe vevőkre vonatkozó adatok továbbítása csak az intézményvezető aláírásával történhet, akadályoztatása esetén a helyettesítési rend szerint kell eljárni.

Az átmeneti gondozást igénybe vevők személyes adatait tartalmazó dokumentumok, illetve a gondozás során keletkezett iratanyag a Gyermek Átmeneti Otthon munkaidőben is zárva tartott helyiségében történik, illetve a központi irattárban. A helyiség ajtaja zárral védett, kulcsai a szakmai vezetőnél, távollétében a helyettesítési feladatokat ellátó közalkalmazottnál található.

Az Adatvédelmi tisztviselő nevét, elérhetőségét, ügyfélfogadási idejét tartalmazó tájékoztatás a gyermekek átmeneti otthona hirdetőtáblán, jól látható helyen kifüggesztésre került.

9. **TÁJÉKOZTATÁS**

Tömegtájékoztató eszközök igénybevételével és segítségével – internet, regionális és helyi média (televízió, rádió, írott sajtó) - mint a gyermekjóléti alapellátás része, az átmeneti gondozást nyújtó intézmény elérhetőségéről, működéséről, feladatairól, szolgáltatásairól, aktuális programjairól nyújt tájékoztatást az intézmény. Nyíregyháza Megyei Jogú Város által működtetett honlapon szintén az intézmény működésére és elérhetőségére vonatkozó információk, elérhetők. A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény igazgatója az intézmény képviselőjében, illetve a Gyermek Átmeneti Otthona szakmai vezetője az intézményről rendszeresen tájékoztatást ad szakmai egyeztetéseken, tanácskozásokon, szakmai fórumokon.

10. **AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI**

Az igénybevevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A szolgáltatást igénybevevők jogainak védelme:

- A **gyermekjogi képviselő** nevét, elérhetőségét, ügyfélfogadási idejét tartalmazó tájékoztatás az átmeneti otthon hirdető tábláján, jól látható helyen kifüggesztésre került.
- Az ellátás megkezdése esetén az intézmény tájékoztatja az ellátásra szoruló gyermeket és törvényes képviselőjét:

- az ellátás tartalmáról és feltételeiről, a gyermekvédelmi rendszer felépítéséről, a segítségnyújtás formáiról, a hatósági intézkedések kezdeményezéséről,
- az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,
- az együttműködés formájáról,
- a gyermekek és szülők jogairól, kötelességeiről,
- a gyermekjogi képviselő elérhetőségéről.

Az ellátást igénybe vevőknek joga van:

- szolgáltatást teljes körűen igénybe venni, egyéni bánásmódban részesülni
- az ellátást igénybe vevőt megilleti személyes adatainak védelme
- problémák esetén panasszal élhetnek, melyet a szolgáltatás vezetőjéhez lehet írásban vagy szóban benyújtani.
- tájékoztatást kapni a gyermekjogi képviselő személyéről, elérhetőségéről, a vele kapcsolatos jogorvoslati lehetőségekről.

Érdekképviselői Fórum:

- Az intézmény fenntartója meghatározza az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdekképviselői fórum megalakításának és működésének szabályait.
- Az érdekképviselői fórum szavazati jogú választott tagjai:
- az ellátásban részesülő gyermek szülei vagy más törvényes képviselői
- az intézmény dolgozóinak képviselői,
- az intézményt fenntartó képviselői.

Az érdekképviselői fórum megvizsgálja az elé terjesztett panaszokat, és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, az intézmény ellenőrzését ellátó megyei kormányhivatalnál, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

Az érdekképviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Az érdekképviselői fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermek, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél, vagy az érdekképviselői fórumánál:

- az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,
- a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén.

Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviseleti fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a megyei gyámhivatalhoz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviseleti fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

Általános panaszkezelés

Célja az Otthon működési körében felmerülő problémák és viták a megfelelő szintű megoldása az alábbiak szerint.

- A panaszos a problémáját az érintett szakembernek akár szóban, akár írásban előadhatja. Az érintett szakember a panasz jogosságát haladéktalanul, de legkésőbb a következő munkanap végéig kivizsgálja, és annak eredményéről a panaszost tájékoztatja.
- Amennyiben az érintett szakember a problémát megoldani nem tudta, vagy a panaszos a kivizsgálás eredményével nem ért egyet, úgy a szakmai egység szakmai vezetőjéhez (szakmai vezető elleni panasz esetén az intézményvezetőhöz) fordulhat. Ezen túlmenően közvetlenül fordulhat az intézményvezetőhöz abban az esetben is, ha a panasszal érintett szakember személye nem állapítható meg. A szakmai egység vezetője a panaszt három munkanapon belül kivizsgálja, ennek során egyeztet az érintett szakemberekkel, valamint a panaszossal. Ha a panasz, probléma bonyolultsága indokolja, az intézményvezető a kivizsgálás időtartamát egy hónapban határozhatja meg, azonban erről a panaszost tájékoztatni kell.
- Az ellátott panaszát benyújthatja országos jogvédő képviselőkhöz közvetlenül. Az országos ellátott jogi, gyermekjogi képviselők elérhetőségei az intézmény minden, ellátottak számára nyitva álló helyiségben jól látható helyre kihelyezésre kerülnek.
- Ha a probléma ebben a szakaszban sem nyer megoldást, avagy a panasz közvetlenül az intézményvezető ellen irányul, úgy a panaszos az Intézmény fenntartójához fordulhat. Ebben az esetben az intézményvezető köteles a panaszos rendelkezésére bocsátani a panasszal kapcsolatos, annak elbíráláshoz szükséges adatokat.

A szolgáltatást végzők védelme

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó (jogi) dokumentumok: *Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka*

Törvénykönyve (2012. évi I. törvény), Kjt. (1992. évi XXXIII. törvény), 2003. évi CXXV. törvény az egyéni bánásmódról. Ezen előírások mellett az érdekképviselői fórum, a közalkalmazotti tanács, a szakszervezet és az esélyegyenlőségi referens hivatott biztosítani, hogy jogukat érvényesíteni tudják.

Az Átmeneti Otthon szakmai munkát végző dolgozói közfeladatot ellátó személynek minősülnek. A munkatársak számára a jogok gyakorlásának és a kötelezettségek teljesítésének alapvető szabályait a Kjt. határozza meg.

Az intézmény dolgozóit megilleti a munkavégzéshez kapcsolódó megbecsülés, emberi méltóságuk és személyiségi jogaik tiszteletben tartása.

A dolgozóknak joga van a megfelelő munkavégzési körülményekhez.

A dolgozóknak joguk van ismereteik szinten tartására, bővítésére az intézményi célkitűzések szem előtt tartásával, valamint az előírt továbbképzési kötelezettség határidőn belüli teljesítésére.

Képzésük rendje az előre meghatározott továbbképzési terv szerint történik.

Alapvető feladat, hogy a személyes gondoskodást végző személyek a kötelezettségeik mellett a jogaikról is megfelelő tájékoztatásban részesüljenek.

Az ismeretszerzés lehetséges formái az alábbi módon biztosított:

- a jogszabályokhoz történő hozzáférés lehetővé tétele,
- vezetői team-en tájékoztatók meghallgatása,
- vezetőkkel való személyes megbeszélés.

A személyes gondoskodást végző személyek/munkavállalók jogaik védelmével kapcsolatosan az intézményen belül a közvetlen feletteshez, szakmai vezetőhöz, vagy az intézményvezetőhöz fordulhatnak.

A munkavállalók munkaideje, pihenőideje, előmeneteli és illetményrendszere a Kjt. szerint kerül megállapításra.

Felelősség az ellátást igénybe vevők adatainak kezeléséért

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Gyermekek Átmeneti Otthona szakmai vezetője felelős az ellátást igénybe vevők adatainak nyilvántartásával, kezelésével, továbbításával kapcsolatos jogszabályok előírásainak megtartásáért és ellenőrzéséért.

Az intézményvezető és a szakmai vezetők felelősek azon adatok nyilvántartásáért, kezeléséért, amelyek vezetése az általuk irányított intézmény feladatellátásával kapcsolatban munkaköri kötelezettségük.

Titoktartás

A közalkalmazottakat titoktartási kötelezettség terheli minden olyan személyes adatra vonatkozóan, amely munkavégzéssel kapcsolatban tudomására jutott.

Az ellátottak személyes adatai, a családok életkörülményeit érintő adatok szolgálati titoknak minősülnek.

Titoktartási kötelezettség nem terjed ki egymás közötti szakmai megbeszélésre, amelyek a család és a gyermek gondozásával összefüggő kérdésekkel foglalkoznak.

A gyermekek nyilvántartható és kezelhető adatai

A gyermekek személyes adatait a Gyvt.-ben meghatározott módon kell kezelni.

Gyvt. 134. §-a értelmében a Gyermekek Átmeneti Otthona, mint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás intézménye, feladatai ellátáshoz adatokat kezelhet.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény a személyes adatok védelmének biztosítása érdekében gondoskodik arról, hogy azokhoz illetéktelen ne férjen hozzá, biztosítja, hogy az érintett – ha törvény kivételt nem tesz – adataikhoz hozzáférhessen, gyakorolhassa helyesbítéshez, törléshez való jogát. A tárolt adatokat törölnék, ha az adatkezelés oka megszűnt. A törvény felhatalmazása alapján az adatkezelő a kezelt adatokat a személyes azonosító adatok nélkül statisztikai célra, adatszolgáltatásra (pl. feladatfinanszírozás, kihasználtság kimutatása) felhasználhatja.

Az átmeneti gondozás megkezdésekor az ellátásra jogosult gyermeket és törvényes képviselőjét tájékoztatni kell az intézmény által vezetett, rá vonatkozó nyilvántartásokról. Az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője köteles a Gyvt. 33. § (2) b) alapján vezetett intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni, illetve nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, valamint a személyazonosító adatokban beállott változásokról.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Gyermekek Átmeneti Otthona a Gyvt. 135. §-a (1) és (2) bekezdés alapján jogosult:

A gyermekekre vonatkozóan

- személyazonosító adatainak, társadalombiztosítási azonosító jelére vonatkozó,
- anyanyelvére vonatkozó,
- családi jogállására vonatkozó,
- veszélyeztetettségének megállapításához szükséges és elégséges adatainak, így különösen vagyoni helyzetére, környezetére, ételmezésére, ruházatára, lakhatási viszonyaira vonatkozó,
- megfelelő ellátásához, gondozásához szükséges és elégséges adatainak, így különösen a személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira,

tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó,

- egészségi állapotára vonatkozó,
- büntetlen előéletére, illetve a vele kapcsolatos hatósági, bírósági eljárásokra, határozatokra vonatkozó,
- kóros szenvedélyére vonatkozó,
- áldozattá válásának körülményeire vonatkozó, a bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) 16. § (2) bekezdés *a)-c)* pontjában meghatározott;
- testvéreinek személyazonosító,
- kapcsolattartásra jogosult hozzátartozójának személyazonosító,
- lakóhelyén életvitelszerűen tartózkodó személyek személyazonosító és személyes körülményeire vonatkozó,
- sorsának megtervezése szempontjából jelentőséggel bíró személyek, így különösen a családdal kapcsolatban álló gyermekvédelmi szakemberek, elérhetőségére vonatkozó,
- háziorvosának, védőnőjének, amennyiben bölcsődei, óvodai, iskolai nevelésben részesül, a nevelési-oktatási intézmény vezetőjének elérhetőségére vonatkozóan.

A szülő, törvényes képviselőre vonatkozóan

- személyazonosító,
- vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira vonatkozó,
- gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó,
- egészségi állapotára vonatkozó,
- büntetlen előéletére vonatkozó,
- áldozattá válásának körülményeire vonatkozó, az Ást. 16. § (2) bekezdés *a)-c)* pontjában meghatározott; adatainak a kezelésére.

Az átmeneti gondozás megkezdésekor az ellátásra jogosult gyermeket és törvényes képviselőjét minden esetben tájékoztatjuk az intézmény által vezetett, rá vonatkozó nyilvántartásokról. Az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője köteles a Gyvt. 33. § (2) b) alapján vezetett intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni, illetve nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, valamint a személyazonosító adatokban beállott változásokról, a Gyvt. 135.§ (3)*a)* a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek átmeneti gondozása és a gyermekvédelmi szakellátások tekintetében a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszerben.

A gyermek, a szülő és más törvényes képviselő személyazonosító adatainak megtekintése az alábbi szervek meghatározott ellátások nyújtása és annak ellenőrzése céljából jogosultak:

- Önkormányzat képviselőtestülete,
- Önkormányzatjegyzője,
- Gyámhivatal,
- Gyermekjóléti szolgáltatóvezetője,
- Területi gyermekvédelmi szakszolgálatvezetője.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTÉG BIZTOSÍTÁSA

A munkatársak a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet előírásainak megfelelően és a 7/2018. (II.5.) EMMI rendelet alapján a kötelező továbbképzésen részt vesznek a továbbképzési terv alapján. Az intézmény dolgozói valamennyien szakmailag jól felkészült, megújulásra nyitott szakemberekből áll.

A rendelet módosítása következtében változott a továbbképzési időszak. A korábbi 6 évről 4 évre csökkent, és 2022. július 1-től újra kezdődött a továbbképzési időszak.

Felsőfokú végzettséggel rendelkezőknek 80, egyéb szakképesítéssel rendelkezőknek 60 továbbképzési pontot kell megszerezni.

A továbbképzések fajtái:

- kötelező,
- munkakörhöz kötött
- választható

2018. január 1-től megváltozott a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző, vezetői megbízással rendelkező személyek képzésének rendszere. A vezetői megbízással rendelkező munkatársaknak a 25/2017. (X.18.) EMMI rendelet értelmében az akkreditált képzést felváltotta a vezetőképzés, amely olyan hatósági képzés, melynek célja a vezetői tevékenységhez szükséges alkalmasság és kompetenciák gyakorlatorientált fejlesztése. A vezető az alap, illetve a mester vezetőképzés keretében az alapozó képzés teljesítésének időpontjától számított négy éven belül, majd ezt követően négyévenként megújító képzés teljesítésére köteles.

A kiegészítés megelőzés érdekében az intézmény szükség esetén egyéni, illetve csoportos szupervíziót biztosít.

A szakmai vezető az esetmunka hatékonyságát növelő megbeszéléseket szervez.

Az átmeneti otthonban havi rendszerességgel team- megbeszélésre kerül sor a szakmai vezető szervezésében, melynek célja:

- aktuális problémák megvitatása, gyermekekkel kapcsolatos problémát jelentő helyzetek megbeszélése,
- a végzett szakmai munka értékelése.

A megbeszélések során lehetőség van a konzultációra, információk cseréjére, ezek megvitatására, közös álláspont kialakítására. A team-megbeszéléseken megbeszélteket emlékeztetőjegyzőkönyvben dokumentáljuk, amelyet jelenléti ív aláírásával minden résztvevő megerősít.

Az intézmény munkatársainak tartós távolléte esetén helyettesítésükről gondoskodunk, a helyettesítő személy megnevezését – a munkakörökhöz igazodva - a munkaköri leírások tartalmazzák.

Jelen Szakmai program a fenntartó jóváhagyásával lép hatályba és visszavonásig érvényes. Ezen dokumentum hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a korábbi Szakmai program.

A Szakmai program és annak mellékletei napra kész állapotban tartásáról az intézményvezető által kijelölt személy gondoskodik. Ennek érdekében szükség szerint, de legalább évente felül kell vizsgálni, az időközbeni változásokkal ki kell egészíteni, és annak eredményét mellékletként tartani.

A Szakmai program mellékletei, valamint az azt kiegészítő egyéb dokumentumok jelen Szakmai program változtatása nélkül is módosíthatók, amennyiben jogszabályi előírások, belső intézményi megfontolások vagy az intézmény felelős vezetőjének megítélése ezt szükségessé teszi. Az Szakmai program változása esetén azt a fenntartó felé ismételten – jóváhagyás céljából – be kell nyújtani.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április 01. naptól

Jóváhagyta a Nyíregyházi Megyei Jogú Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága ...../2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	<p>Póliscsák Jánosné szakmai vezető</p> <p>Dátum:2025.03.06</p> <p>Aláírás:.....<i>Póliscsák Jánosné</i>.....</p>
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	<p>Vassné Harman Gyöngyi elnök</p> <p>Dátum:.....</p> <p>Aláírás:.....</p>

IRODALOMJEGYZÉK

- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról,
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról
- NYMJV Közgyűlésének 19/2022. (IX.30.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló 54/2011. (XII.26.) önkormányzati rendelete módosításáról
- Szociális Munka Etikai Kódexe

MELLÉKLETEK

- 1. melléklet: Megállapodás minta
- 2. melléklet: Házi rend
- 3. melléklet: Megismerési nyilatkozat

Intézmény

Nyíregyháza, Tokaji út 1/D. Tel: (42) 506-750; (42) 506-751 e-mail: titkarsag.gyejo@gmail.com

4400

Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási

Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona

4432 Nyíregyháza-Nyírszőlős Kollégium u. 54.

Tel: (42) 471-042, (30) 326-3897 e-mail: atmeneti.nyh@gmail.com

Megállapodás

A Megállapodás a Gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) 32.§ (5), (7) bekezdés alapján létrejött egyrészről a Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona (4432. Nyíregyháza, Kollégium út 54.), mint ellátást nyújtó, másrészről.....

.....szülő(k), törvényes képviselő(k)- között az alábbiakban állapodnak meg:

A gyermek/ek ellátásának kezdési időpontja: _____.

Az ellátás időtartama: _____ hónap, mely a Gyvt. 45.§ (6) és 47.§ (3) a) pontja alapján meghosszabbítható.

A gyermekadatai:

Név:.....

Születési hely, idő:.....

Anyja neve:.....

Állandó lakcím:.....

Tartózkodási hely:.....

Nevelési-oktatási Intézmény neve, címe, telefonszáma:.....

.....

.....

Osztályfőnök/óvónő neve:.....

Gyermek TAJ száma:.....

Személyi igazolvány/diákigazolványszáma:.....

Szülő/törvényes képviselő adatai:

Név: .....

Szül.hely, idő: .....

Anyja neve: .....

Lakcím: .....

.....

Tart.cím:.....

Elérhetősége:.....

Név:.....

Szül.hely, idő: .....

Anyja neve: .....

Lakcím: .....

.....

Tart.cím: .....

Elérhetősége: .....

Az intézmény vállalja, hogy **teljes körű ellátást** / napi ötszöri étkezés, ruházattal, gyógyszerrel, zsebpénzzel, tanuláshoz szükséges eszközökkel stb. való ellátás / biztosít a 15./1998.(IV. 30.) NM rendelet 76.-82. §.-a alapján. Az ellátás tartalmáról az intézmény vezetője a szülőt (törvényes képviselőt) szóban tájékoztatja.

A gyermek személyes dolgait leltárba veszi, értékeiért felelősséget vállal.
Az intézmény továbbá vállalja, hogy az egyéni gondozási-nevelési terv szerint segíti a gyermek(ek) visszakerülését családjába, biztosítja a szülővel való kapcsolattartást.
A feladatai ellátásához szükséges adatokat a Gyvt. 134-136. §-a alapján kezeli.

Az intézményben való tartózkodás ideje alatt a szülői felügyeleti jog nem szünetel.

Az átmeneti gondozás megszüntethető:

- az ellátás határidejének lejártakor. (A gyermek(ek)et a szülőnek (törvényes képviselőnek) adja át. Ha a szülő (törvényes képviselő) gyermekéért nem jelentkezik, vagy nem kéri gyermekének további átmeneti otthoni elhelyezését, az intézmény haladéktalanul értesíti a gyámhivatalt a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából).
- szülő(k), törvényes képviselő(k) kérelmére,
- ha a gyermek súlyosan megsérti a házirendet,
- ha a szülő nem működik együtt az intézménnyel.

A fenti esetekben a szakmai vezető jogosult az ellátás megszüntetésére.

A szülő (törvényes képviselő) vállalja:

- A gyermek(ek)et az alábbiak szerint látogatja (tanítási időben du: 16-19 óráig, hétvégén és iskolai szünetekben 9-12 és 16-20 óráig.
- Előzetes egyeztetés alapján (legkésőbb csütörtök) viszi haza gyermekét hétvégére vagy látogatóba.
- A gyermek személyes adatait, hivatalos dokumentumait, a család jövedelmével kapcsolatos igazolásokat, a gyermek bekerülését követő 5 napon belül rendelkezésre bocsátja.
- Gyermeke egészségügyi állapotáról, betegségéről felvilágosítást ad.
- Gyermeke ellátásáért személyi térítési díjat fizet.
- A gyermeke gondozását ellátó személyekkel, valamint a Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központtal együttműködik.
- A gyermek szándékos károkozását megtéríti.
- A gyermek engedély nélküli eltávozása esetén, amennyiben haza tér, haladéktalanul értesíti az intézményt.

A szülő(k), törvényes képviselő(k) vállalja(ák), hogy a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 16. § (1) bekezdésnek megfelelően a személyi térítési díjat az igénybevétel napjától havonként - ha a települési önkormányzat, a megyei fenntartó vagy a megállapodás másként nem rendelkezik – az átmeneti gondozásért fizetendő **személyi térítési díjat** a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig **megfizetik**.

A Gyermek Átmeneti Otthona ellátásáért fizetendő személyi térítési díj mértéke az 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelet 1. számú melléklet szabályozása szerint kerül meghatározásra. **Az intézményi térítési díj: 52.950 Ft/fő/hó, 1.765 Ft/fő/nap.**

A személyi térítési díj mértéke:

Gyermekek száma	Egy főre jutó havi rendszeres jövedelem %-a
1	25
2	20
3 vagy több	15

Fizetendő személyi térítési díj: A személyi térítési díj megállapítása folyamatban van, a beérkező jövedelem igazolások alapján. A személyi térítési díj, a fizetésre kötelezett írásos jövedelem nyilatkozata alapján kerül kiszámítására. A gyermek törvényes képviselője a térítési díj megállapításáról értesítést kap.

Fizetésre kötelezett

neve:.....

Lacíme:.....

Alulírott nyilatkozom, hogy a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó Nyíregyházi Család és Gyermekjóléti Központtal együttműködök.

Az ellátás igénybevétele előtt a szakmai vezető a Gyvt. 33. § - ának megfelelően tájékoztatást nyújtott:

- az ellátás tartalmáról és feltételeiről,
- az intézmény által vezetett nyilvántartásokról,
- az értékmegőrzés módjáról,
- ha a gyermeknek van különélő, kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója kapcsolattartásáról, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről
- a gyermekek átmeneti otthona házirendjéről,
- a panaszjog gyakorlásának módjáról,
- a fizetendő térítési díjról,
- az ellátottak jogait és érdekeit képviselő érdekképviseleti fórumról.

Tudomásul veszem, hogy a fentiekben nevezett törvény értelmében köteles vagyok:

- az intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni,
- a jogosultsági feltételekben, valamint a természetes személyazonosító adatokban beállott változásokról nyilatkozni.

Nyíregyháza, 20____. év. _____ hó _____ nap.

.....
szakmai vezetőszülő/törvényes képviselő

A megállapodás egy példányát átvettem:

.....
szülő/törvényes képviselő

HÁZIREND

Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény vezetője, valamint a Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona (továbbiakban otthon) dolgozói fontos feladatuknak tekintik, hogy az itt élő gyermekek kulturált, munkájukat becsülő, a közéletben tevékenykedő felnőtté váljanak. Ennek érdekében foglaljuk egységes szerkezetbe az otthon életének és működésének legfontosabb szabályait, és a gyermekek jogait, kötelezettségeit.

A Házi rend a Gyermek Átmeneti Otthonában tartózkodó kiskorúak együttélésének alapvető szabályait határozza meg.

A Házi rendben foglaltakból megtudhatod, hogy milyen jogaid és kötelezettségeid vannak a „Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról” szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) alapján, és hogyan kezeld a felmerülő problémáidat.

I.

JOGAID

A Gyvt. biztosítja, hogy megismerd jogaidat és előírja a betartandó kötelezettségeidet. Ennek értelmében az otthon vezetőjétől és valamennyi dolgozójától tájékoztatást kérhetsz és kaphatsz erre vonatkozóan.

Jogod van arra, hogy a gyermekek átmeneti gondozása keretében:

1. állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó, teljes körű ellátásban, gondozásban, nemzetiségi, etnikai hovatartozásodat, vallásodat figyelembe vevő nevelésben, ellátásban részesülj,
2. felzárkóztató, tehetségfejlesztő programokon, érdeklődésednek megfelelő szabadidős foglalkozásokon, sport és kulturális tevékenységekben részt vehess,
3. iskolai tanulmányokat folytathass, érdeklődésednek megfelelő szakmát választhass,
4. kulturált módon, szabadon kinyilváníthatod véleményed a részedre biztosított ellátásról, nevelésről és ahhoz, hogy a személyedet érintő kérdésekben meghallgassanak, azokról tájékoztassanak,
5. jogod van az erőszak minden formája elleni védelemre, emberi méltóságot biztosító bánásmódra,

6. védelmet kapj az olyan káros hatásokkal szemben, mint a gyűlöletkeltés, erőszak és pornográfia,
7. személyes tárgyaid birtoklására, őrzésére,
8. adataid — jogszabályoknak megfelelő — kezelésére,
9. hogy az otthon vezetőitől érdekeid képviselőjét kérj,
10. ápolhasd személyes kapcsolataidat,
11. testvéreiddel való együttes elhelyezéset kezdeményezd,
12. támogatást kapj az otthon dolgozóitól családi környezetbe történő visszatérésedhez, iskolai, munkahelyi előmeneteledhez, személyes fejlődésedhez,
13. szervezetekhez csatlakozhass, és összejöveteleken részt vehess mindaddig, míg törvénybe nem ütközik, és cselekedeteiddel nem sérted más ember jogait,
14. panaszt tegyél, ha úgy érzed, hogy megsértették fenti jogaidat, ha az ellátást kifogásolod, ha az intézmény dolgozói – megítélésed szerint – kötelezettségüket megszegték, illetve, ha az intézményvezető megtagadja a szüleid, törvényes képviselőd – Gyvt. 136/A.§-ában szabályozott – iratbetekintésre vonatkozó kérését.

II.

A GYERMEKI JOGOK VÉDELME

1. A gyermeki jogok védelmét a gyermekjogi képviselő látja el. A gyermekjogi képviselő ellátja jogaid védelmét, és segítséget nyújt számodra jogaid megismerésében és érvényesítésében.
2. Segít panaszod megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását.
3. A gyermekjogi képviselőd: Dr. Kovács Attila
Telefonszáma: 06/20 48995 23
Email-címe: kovacs.attila@obdk.hu

III.

A PANASZJOG ÉRVÉNYESÍTÉSÉNEK RENDJE

1. Jogod van arra, hogy a Téged, valamint az Intézményben élő gyermekeket érintő ügyekben —kulturált módon — véleményt nyilváníthass, panasszal élhess az intézményvezető-helyettesnél, valamint a Nyíregyházi Gyermekek Átmeneti Otthona szakmai vezetőjénél, akik kötelesek ügyedben eljárni.

2. Amennyiben ez nem elégít ki, vagy úgy érzed, hogy további méltánytalanság ér, illetve nem vagy megelégedve az eddig hozott döntésekkel, intézkedésekkel, az intézményvezetőhöz fordulhatsz, aki 15 napon belül kivizsgálja ügyedet, és írásban értesít annak eredményéről.

A szakmai vezető a panasz kivizsgálása céljából az Érdekképviselési Fórumhoz fordulhat.

Az Érdekképviselési Fórum szavazati jogú tagjai:

- az ellátottak képviselői közül 2 fő
- az intézmény dolgozóinak 1 fő képviselője
- az intézmény fenntartójának 1 fő képviselője

3. Az Érdekképviselési Fórum az otthon vezetőjénél véleményt nyilváníthat a Benneteket érintő ügyekben.

Javaslatot tehet az otthon alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezésére, működtetésére.

Egyetértési jogot gyakorol a Házirend jóváhagyásánál.

Te magad vagy szüleid, illetve törvényes képviselőd panasszal élhetnek az ellátásokat érintő kifogások orvoslása érdekében az Érdekképviselési Fórumnál:

- jogaitok sérelme esetén,
- a közöttetek kialakuló, közösségi magatartást érintő problémákban,
- a közösségeket veszélyeztető egészségügyi és személyi higiénés dolgokban,
- az otthon dolgozóinak kötelezettség-szegése esetén.

A panaszt írásban, szóban személyesen, vagy telefonon bármikor benyújthatjátok:

- Az Érdekképviselési Fórum mindenkori elnökénél,
- A szakmai vezetőnél.

Az intézményvezető, illetve az Érdekképviselési Fórum a panasz megtételét követő 15 napon belül értesít Téged, vagy a panaszt tevő személyt a vizsgálat eredményéről.

Amennyiben 15 napon belül nem érkezik meg az értesítés a vizsgálat eredményéről, vagy a megtett intézkedéssel a panaszos nem ért egyet, az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz lehet fordulni.

IV.

KÖTELESSÉGEID

Miután megismerted jogaidat, azt is tudnod kell, hogy milyen kötelezettségek vonatkoznak Rád.

A Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthonában élő gyermekeknek azonos jogai és kötelezettségei vannak:

- akár fiú, akár lány,
- akkor is, ha más a bőrszíne, mint a tiéd,
- akkor is, ha nem a Te nyelveden beszél,
- akkor is, ha nem úgy gondolkodik, mint Te,
- akkor is, ha más a vallása,
- akkor is, ha idősebb, vagy fiatalabb,
- akkor is, ha erősebb, vagy gyengébb,
- ha mozgássérült vagy egyéb fogyatékossgal rendelkezik, figyelembe kell vened a reá vonatkozó speciális jogokat is.

Ez azt jelenti, hogy tiszteletben kell tartanod:

- emberi méltóságát,
- nemzeti, etnikai, kulturális hovatartozását,
- vallási meggyőződését,
- véleményét,
- tulajdonát,
- személyes kapcsolatait,
- titkait.

Senkinek sincs joga úgy bánni Veled, hogy ezeket megsértse, és Neked sem szabad így tenni másokkal.

1. Kötelezettséged, hogy a Házirendet, a tűzvédelmi, balesetvédelmi szabályokat a Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthonába kerüléskor megismerd, azokat betartsd!

2. Önmagadról való gondoskodás. Ez azt jelenti, hogy gondozásod, nevelésed érdekében köteles vagy mindenben együttműködni az otthon dolgozóival.

Problémáidat — bármilyenek is azok — jelezd felénk. A megoldásukban segítségére leszünk.

3. Szabályok betartása. A Gyermek Átmeneti Otthona együttélésre vonatkozó szabályait köteles vagy betartani, illetve a szabályok megsértésével járó következményeket vállalni.

4. Köteles vagy képességeidnek megfelelően eleget tenni az iskolai és munkahelyi feladataidnak.
5. Tisztán, rendben tartani magadat, személyes holmidat, környezetet, és részt venni a Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona önkiszolgáló tevékenységében.
6. Kötelességed megővni a Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona, a személyes lakótered berendezési és használati tárgyait.
7. Tartózkodnod kell az egészségedet károsító életmódtól és az ilyen hatású szerek (cigaretta, alkohol, drog, stb.) használatától, illetve más személyeknek történő átadásától. Amennyiben megsérted az erre kötelező jogszabályokat — büntetőjogi kötelezettséggel tartozol.
8. Másokról való gondoskodás. Ez azt jelenti, hogy tiszteletben kell tartanod a Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona és társaid személyi tulajdonát, egyéni szükségleteit. Legyél segítőkész társaiddal és a dolgozókkal egyaránt!
9. Tiszteld a többiek magánéletét!
10. Kötelességed társaiddal és a Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona dolgozóival a tisztelettudó, udvarias viselkedés. Tartózkodj a másokat sértő, durva vagy trágár kifejezések használatától!
11. Amennyiben a Gyermek Átmeneti Otthonába történő visszatérésed akadályba ütközik, köteles vagy az ügyeletes dolgozót telefonon tájékoztatni távolmaradásod okáról, valamint érkezésed várható idejéről.
12. Bármit is hozol magaddal az átmeneti otthonba, azt kötelességed jelezni, és származását igazolni.
13. Személyes szükségleteid kielégítésére — külön szabályzat alapján — havonta zsebpénzt kapsz, melynek felhasználásáról Te döntesz, annak átvételét aláírásoddal vagy köteles igazolni.
14. Őrizned és becsülnöd kell a közösség, magad és mások felszerelését, az Intézmény berendezési és felszerelési tárgyait. Amennyiben káresemény történik, köteles vagy a szolgálatot teljesítő felnőttet tájékoztatni, aki ezt írásban dokumentálja.
15. Ha a károkozás, rongálás szándékos, a Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona vezetője vizsgálatot rendel el, melyben tisztázza a szolgálatban lévő felnőtt, illetve az ellátott gyermek vagy fiatal felelősségét.
Szándékos károkozásod következménye — jogi eljárás keretében — kártérítési kötelezettség teljesítése lehet.
16. Az önkiszolgáló tevékenység keretében életkorodnak megfelelően köteles vagy elvégezni:
  - a szolgálatot teljesítő felnőtt irányításával a takarítási munkákat, melyek kiterjednek a közösségi helyiségekre és az udvarra is,

- ruházatod rendben tartását,
- szobád, szekrényed rendben rakását
- fehérnemű mosását.

17. A házimunka rendjének kialakítása az otthon összes lakójának részvételével zajló megbeszélésen történik.

18. A kimenők rendjének kidolgozása személyre szabottan, Veled történt egyeztetés alapján, közös megbeszélésen valósul meg.

V.

AZ ÉPÜLET HASZNÁLATÁNAK, TISZTÁNTARTÁSÁNAK RENDJE

1. Csak az ebédlőben étkezz.
2. Hétköznap az ügyeletesi rend szerint segíts be a házimunkába.
3. Az átmeneti otthon elhagyása előtt saját szobádat rakd rendbe, a közös helyiségeket pedig közösen tegyétek rendbe.
- 4 A gyermekek átmeneti otthonában kutyát, macskát nem tarthatsz.
5. A gyermekek átmenti otthonában és a hozzátartozó udvar egész területén tilos a dohányzás.
6. Mosásra igény szerint kerül sor. Háromhetente történik az ágyneműcsere és annak mosása.
7. Indokolt esetben, az ügyeletes dolgozó engedélyével használhatod az átmeneti otthon telefonvonalát.
8. Részt kell vened a bevásárlásban, beszerzésben, ha arra a Nyíregyházi Gyermekek Átmeneti Otthona ügyeletes dolgozója megkér.
9. A virágoskertet, az udvart az évszaknak megfelelően gondozni kell. A munkából mindenkinek, így Neked is ki kell vened a részed.

VI.

ÉRTÉKELÉSI RENDSZER

Jutalmazásnál figyelembe kell venni:

- a tanulmányi munkádat,
- a magatartásodat,
- a közösség érdekében végzett munkádat,
- a rendezvényeken való szereplésedet,

- egyéb pozitív tevékenységeidet.

A Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthonában dicséretben részesülő gyermekeket, az otthonvezető által adható kedvezmények illetik meg:

- javaslat emelt összegű zsebpénzre,
- tárgyjutalom, belépőjegy (moziba, színházba, koncertre, sportversenyre)
- kirándulás, üdülés.

Amennyiben a szabályokat megsérted, kötelességeid elhanyagolod, valamint az alábbi vétségeket követed el, annak a következménye felelősségre vonás, elmarasztalás:

- tanulmányi munkád elhanyagolása,
- villanyoltás utáni hangoskodás,
- ügyeleti munka elhanyagolása,
- tudatos rongálás,
- durva, kulturálatlan beszéd,
- környezetted elhanyagolása,
- agresszív magatartás,
- késés a kimenőről,
- engedély nélküli eltávozás a Gyermek Átmeneti Otthonából,
- felnőttekkel szembeni tiszteletlen magatartás,
- igazolatlan iskolai hiányzás,
- egymás holmijának eltulajdonítása,
- egyéb negatív tevékenység.

Ilyen esetben, a Gyermek Átmeneti Otthonában adható kedvezményekből nem részesülhetsz!

VII.

LÁTOGATÁS, KAPCSOLATTARTÁS RENDJE

Rokonaidal, ismerőseiddel kapcsolatot tarthatsz.

Ennek formái:

- telefonálás,
- levelezés,
- személyes látogatás,
- eltávozás.

A többnapos eltávozás és a visszaérkezés időpontját a szülőnek egyeztetnie kell az otthonvezetővel, és azt írásban rögzíteni kell az eseménynaplóban.

Látogatási rend:

- a szülők, közeli rokonok naponta 19 óráig látogathatnak Téged a Gyermek Átmeneti Otthonában, amennyiben ez a nyugalmadat nem zavarja,
- szüleid bekapcsolódhatnak ellátásodba (tanulás, fürdetés, szekrényednek, ruházatodnak a rendben tartása, iskolába kísérés),
- barátaid, ismerőseid az ügyeletes dolgozó engedélyével látogathatnak Téged, az otthon napirendjéhez igazodva,
- a látogatások lebonyolításának a helye a nappali, a folyosó, jó idő esetén pedig az udvar.
- Látogatóidat ittas, drogos állapotban nem tudjuk fogadni.
- Ha a látogatód viselkedése nem felel meg az otthon házirendjében foglaltaknak, az ügyeletes dolgozónak joga van őt megkérni a távozásra.

VIII.

NAPIREND

Iskolaidőben

05.30-06.30: Ébresztő (illetve ettől korábban is, ha az iskola vagy munkahelyi elfoglaltság azt kívánja).

06.00-6.45: Reggelizés, tisztálkodás, rendrakás

6.45: Indulás az óvodákba, iskolákba

8.00-14.00: Iskolai oktatáson való részvétel a felsősöknek

8.00-16.00: Iskolai óvodai elfoglaltság az alsósoknak, óvodásoknak.

(Minden gyermek az iskolai, illetve a munkahelyi elfoglaltság után köteles a legrövidebb úton hazajönni és az ügyeletes dolgozónál jelentkezni).

Délután: Tanulás egyénileg, korrepetálás igény szerint (a tanultakat kötelező az ügyeletes dolgozónak bemutatni, illetve felmondani.)

18.00-18.30: Vacsora

18.30-21.00: Tisztálkodás, önkiszolgáló munkák, játék, zenehallgatás, tévzés, és egyéb szabadidős tevékenységek (14 éves kor alatt tévzés 20 óráig). Számítógépezésre, multimédiás eszközök használatára 20 óráig van lehetőség.

21.00: Villanyoltás

Villanyoltás után a saját telefonodat sem használhatod. Reggelig az ügyeletes helyiségben megőrzésre kerül.

NAPIREND

Hétvégén és iskolai szünetekben

08.00-09.00 ébredés, tisztálkodás, rendrakás

09.00: Reggeli

Délelőtt: Szobák takarítása, szabadidős tevékenységek

12.00-13.00: Ebéd

13.00-15.00: Csendes pihenő

Délután: Tanulás, korrepetálás igény szerint, szabadidős tevékenységek.

16.00: Uzsonna

Szabadidős tevékenység

18.00-18.30: Vacsora

18.30-22.00: Tisztálkodás, önkiszolgáló munkák, játék, tévzés (14 éves kor alatt tévzés 21 óráig)

22.00: Villanyoltás

Nyíregyháza, 2025.

intézményvezető

szakmai vezető

Az Érdekképviselői Fórum véleménye

Az Érdekképviselői Fórum a .....tartott ülésén a Házirendet megtárgyalta,
az abban foglaltakkal egyetértett.

Nyíregyháza, 2025.

3. melléklet

MEGISMERÉSI NYILATKOZAT

A Nyíregyházi Gyermek Átmeneti Otthona Szakmai programját megismertem. Tudomásul veszem, hogy az abban foglaltakat a munkavégzésem során köteles vagyok betartani.

Sorszám	Név	Beosztás	Dátum	Aláírás
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				

**NYÍREGYHÁZI GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁSI
INTÉZMÉNY**

**CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA
SZAKMAI PROGRAM**

2025.

TARTALOMJEGYZÉK

1. ALAPADATOK	2
2. KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYI –és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	3
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók	3
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók	3
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI	5
3.1. Az alapellátás célcsoportja.....	5
3.2. Az ellátandó terület	6
3.2.1. Nyíregyháza	6
CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA KAPCSOLATAI	7
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok	7
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok.....	7
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK	8
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK	10
7. GONDOZÁSI FELADATOK	11
7.1. Alapellátásban.....	11
7.1.1. Gondozási célok.....	12
7.1.2. Gondozási feladatok	13
7.2. Szolgáltatások	15
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	18
8.2. Igénybe vétel módja.....	18
8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció	20
9. TÁJÉKOZTATÁS	22
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI	23
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA	27
11.1. Családgondozó, szakgondozó, gondozó	27
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	29
IRODALOMJEGYZÉK	30
MELLÉKLETEK	31
1. sz. Melléklet Megállapodás	31
2.sz. Melléklet Házirend.....	37

□

1. ALAPADATOK

CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA	
Neve	Családok Átmeneti Otthona
Címe	4400 Nyíregyháza, Tokaji út 1/D.
Nyitvatartási idő:	Megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területe
Férőhelyszám	40
Telefon	06-42-596-467 +36-30-518-4063
E-mail	csao.gyjk@gmail.com
Honlap	http://gyermekjoleti.alapellatas.hu/csaladok-atmeneti-otthona
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji út 1/D.
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Szuhóczki Attila szakmai vezető
Érvényességi ideje	2030.03.06.
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2. KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYI –és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 149/1997. (IX.10.) Kormány rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról,
- 2011. évi CXII. az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény (továbbiakban: Infotv.) 24. § (3) bekezdése,
- 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679 rendelete (általános adatvédelmi rendelet, General Data Protection Regulation, a továbbiakban: GDPR),
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról
- NYMJV Közgyűlésének 19/2022. (IX.30.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló 54/2011. (XII.26.) önkormányzati rendelete módosításáról
- Szociális Munka Etikai Kódexe

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról

- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

3.AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

A Családok Átmeneti Otthona törvényben, rendeletben szabályozott feladatoként segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez, biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást, a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt, közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében. Az átmeneti gondozás a gyermekek védelmének rendszerén belül a személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátás.

Az alapellátás keretében a családban nevelkedő, rászoruló gyermekeket ideiglenes jelleggel az életkorához, egészségi állapotához és egyéb szükségleteihez igazodó, szükség szerinti ellátást biztosító – a Gyvt.-ben meghatározott ideig tartó – átmeneti gondozásban kell részesíteni.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: szükség szerinti ellátást) kell gondoskodni.

Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és a szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény önálló szervezeti egységként működik a Családok Átmeneti Otthona, amely az alapellátás keretében a gyermek és szülője, illetve a várandós anya számára alaptevékenységként biztosítja – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendeletben foglaltaknak megfelelően – az átmeneti gondozást.

A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

- befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét,
- befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét,
- biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,
- segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,
- biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,
- a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,
- közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

3.2. Az ellátandó terület

A Családok Átmeneti Otthona 2002. május 1.-én kezdte meg működését, ellátási területe Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területe.

3.2.1. Nyíregyháza

Az elmúlt években Nyíregyháza város lakosságának életminőségére és életkörülményeire jellemző tapasztalat a foglalkoztatottság növekedése, az átlagjövedelem emelkedése ezzel összefüggésben a szegénységben élők aránya csökkent és a városlakók szubjektív megítélése javult. A foglalkoztatottak aránya magasabb a vármegyei és az országos átlagnál. A relatív munkanélküliségi mutató (a nyilvántartott álláskereső a munkavállalási korú népesség %-ában) értéke, jóval alacsonyabb a vármegyei átlagnál és alacsonyabb az országos átlagnál is. Nyíregyháza szociális ellátórendszerére jellemző a szükségletekre reagálás mind a gyermekellátás, mind pedig egyéb rászorultság terén.

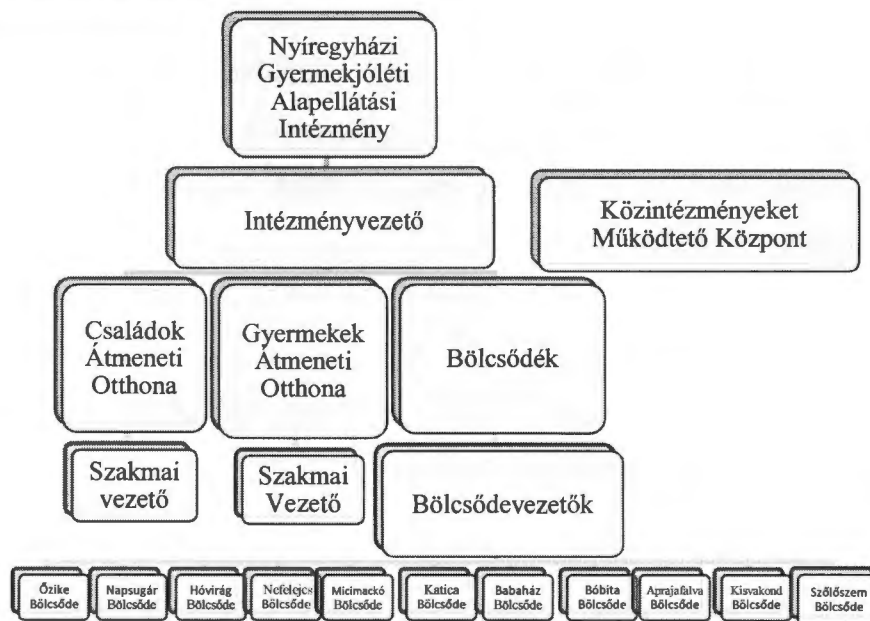
A gyermekes háztartások rendszerére jellemző, hogy a város, a helyi ellátórendszer alakítása során nyomon követi mindazokat a társadalmi, gazdasági és jogi változásokat, amelyek hatással bírnak a szociális és gyermekjóléti ellátások rendszerére.

A cél továbbra is a jól célzott, a támogatásra szoruló egyéneknek, családoknak valós segítséget nyújtó támogatási rendszer fenntartása, illetve a társadalmi szükségletek és a szolgáltatások

területileg kiegyensúlyozott biztosítása. Az átmeneti gondozás ellátást igénybe vevő családok lakhatási problémákkal küzdő, nehéz élethelyzetben lévő töredék és komplex családok, akik esetében az átmeneti gondozás fő feladata a társadalmi integráció segítése, felkészítésük az önálló életvitelre. A család egységes funkciójának megerősítésében, a krízis helyzet kezelésében és megszüntetésében segítséget nyújt az intézménynek a helyi gyermekvédelmi ellátórendszer. A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához.

CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA KAPCSOLATAI

4.1. Intézményen belüli kapcsolatok

4.2 Intézményen kívüli kapcsolatok

1997. évi XXXI. törvény 17. §-ának (3) bekezdése együttműködésre készíti az illetékes intézményeket a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, valamint a gyermek családban történő nevelésének elősegítése érdekében. Az átmeneti gondozás egyik legfontosabb alapelve az, hogy a család rendszerszemléletének megközelítése mellett, a szoros együttműködés a család életében részt vett szakemberekkel, hiszen a megoldás kulcsa nem egy személy vagy szervezet kezében van, hanem mindazokban, akik érintettek az adott esetben. A komplex segítségnyújtás érdekében, az együttműködés az érintett szakemberekkel, szervezetekkel, intézményekkel nélkülözhetetlen.

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

A Családok Átmeneti Otthona a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodás formáinak szakmai létszám létszámminimum normáira vonatkozó szabályozás értelmében az alábbi szakembereket foglalkoztatja:

- szakmai vezető 1 fő
- családgondozó 2 fő
- gondozó 4 fő
- pszichológiai/mentálhigiénés tanácsadó
- fejlesztő pedagógiai tanácsadó
- jogász

A szakmai feladatokat ellátó munkatársak a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 2. számú mellékletében meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkeznek.

Szakmai vezető

Feladataként szervezi, tervezi, segíti, irányítja és ellenőrzi az átmeneti otthon működését, szakmai munkáját, ennek elősegítése érdekében havi rendszerességgel munkatársi szakmai értekezletet szervez. Felel a családok átmeneti otthonában dolgozó munkatársak szakmai és adminisztratív munkájáért, azokat folyamatosan ellenőrzi. Kialakítja az intézmény működési rendjét, biztosítja a munkafegyelmet, és az etikai szabályok érvényesülését, ellenőrzi betartásukat. Felelős a saját jogkörében tett intézkedések helyességéért, a fenntartó szervezet utasításának végrehajtásáért az önkormányzati rendeletekben foglaltak betartásáért és betartatásáért. Felelős a rendelkezésre és kezelésére átadott intézményi vagyon megőrzéséért és állagának megóvásáért. Ellenőrzi, és aláírásával látja el a jelenléti ívet. A szakmai vezető feladata az intézmény szakmai irányítása, a feladatok ellátásának biztosítása, végrehajtásuk ellenőrzése, az intézmény Szakmai Programjában foglaltaknak megfelelően.

Dönt a benyújtott kérelmek alapján az elhelyezésről. Új ellátást igénybe vevők felvétele esetén – a felvételi eljárás alatt - az intézmény működésére vonatkozó jogszabályok előírásaira tekintettel a gyermekvédelmi törvény, a személyiségi és a személyes adatok védelméhez fűződő jogok messzemenő érvényesítésével köti meg az ellátottakkal az átmeneti ellátást biztosító „Megállapodás”-t, meghatározza a személyi térítési díjat, dönt az átmeneti gondozás időszakának lezárásáról.

Az elhelyezett ellátottakról a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényben foglaltaknak megfelelően a befogadás és a kiköltözés dátumának rögzítésével személyi nyilvántartást vezet.

Gondoskodik az ellátást igénybe vevők személyes adatainak biztonságos kezeléséről.

Családgondozó

A törvényben, rendeletben szabályozott feladataként segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez, közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

Feladata ellátása során együttműködik a gyermekjóléti szolgáltatóval, a családdal kapcsolatban álló jelzőrendszeri tagokkal, szükség esetén szolgáltatást közvetít a család számára, azok megszervezését irányítja, koordinálja. Segítő munkája során a család rendszerszemléletét alkalmazza, így törekszik az ellátást igénybe vevők személyiségének, életviteli nehézségének minél alaposabb megismerésére, felderíti a család belső szerkezetét, annak működését, feltérképezi a család erőforrásait, természetes támogatórendszerét, külső kapcsolatrendszerét. Munkája során eljár a gyermek és a család érdekében, részt vesz esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon indokolt esetben azok megtartását kezdeményezi. Segítséget nyújt az ellátást igénybe vevők szabadidejének hasznos eltöltésében, ennek érdekében elsődlegesen preventív céllal, ennek egyéni-és csoport foglalkozások, közösségi rendezvények szervezését koordinálja, irányítja.

Kiskorú veszélyeztetettsége esetén jelzési kötelezettségének eleget téve, jelzéssel él a gyermekjóléti szolgáltató felé, együttműködik a veszélyeztetettség megszüntetésében.

Szakgondozó, gondozó

Széleskörűen megismeri, alkalmazza és betartja a munkakör ellátásához szükséges törvényeket, jogszabályokat, rendeleteket. Megismeri és elfogadja a szociális munka általános alapelveit, céljait és az Etikai Kódexben megfogalmazott szabályok, elvek szerint jár el. A gondozási folyamatba a családgondozó útmutatásai szerint kapcsolódik be, ennek megfelelően segítséget nyújt az életvezetésben, gyermeknevelésben, segíti a szülőt gyermeke gondozásában, szükség szerinti felügyeletében.

Családgondozó irányításával széles tevékenységi körben önálló feladatokat lát el és a munkavégzést irányító szakemberrel együttműködik. Közreműködik a családgondozó szervezési jellegű feladatainak lebonyolításában. Az aktuális munkarendnek megfelelően látja el a feladatait, amelynek keretében bekapcsolódik és részt vesz a családok átmeneti otthonában szervezett szakmai fórumokon, rendezvények, szabadidős programok szervezésébe, lebonyolításában. Az adományok szétosztásában aktívan részt vesz. A szakgondozó, gondozó szakmai fejlődése érdekében továbbképzéseken vesz részt, amely történhet a továbbképzési tervnek megfelelően, illetve a szakember egyéni szervezése alapján.

Pszichológiai/mentálhigiénés tanácsadó

Pszichológiai/mentálhigiénés megsegítést nyújt az ellátást igénybe vevők részére saját erőforrásaik erősítésében, krízis helyzetük kezelésében, kialakult élethelyzetük feldolgozásában.

Fejlesztőpedagógiai tanácsadó

Szakmai feladatai:

A komplex Prevenációs Program fejlődés és nevelés- lélektani megalapozottsága révén fő feladata a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének (érési jellemzőinek) szem előtt tartásával

- az egészséges harmonikus személyiség fejlesztést
- az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését

A fejlesztés lényege: a gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő szomatikus és pszichés funkciók, kibontakoztatásához biztosít szociális és tárgyi környezetet.

A program felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlődését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését.

Jogász:

Jogi tanácsokkal, útmutatással segíti a hozzáférők jogi ügyeinek intézését.

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

A Családok Átmeneti Otthona 40 fő ellátott (szülő és gyermek) befogadásáról tud gondoskodni két emeleten, 20 lakószobában. Minden család részére külön lakószoba biztosított. Az épületben szintenként 3 konyha, 3 vizes blokk, 1 mozgáskorlátozott (akadálymentesített) fürdőszoba mellékhelyiséggel, a földszinten mosókonyha, kapcsolattartó helyiség, a második emeleten közösségi szoba áll a lakók rendelkezésére. Az épület mozgássérült lifttel ellátott.

Az otthonban folyamatos, megszakítás nélküli munkarend szerinti munkavégzés működik. Az épület földszinti részén található külön bejáratú Kapcsolattartó helyiség, ahol az ellátottak látogatókat, különélő hozzátartozókat tudnak fogadni kapcsolattartás céljából.

Közösségi rendezvények, csoport foglalkozások, lakógyűlés biztosítására az intézmény II. emeletén található a közösségi helyiség került kialakításra.

Az átmeneti otthon munkatársai részére az intézményben külön bejáratú irodahelyiségek biztosítottak a napi munkavégzéshez kapcsolódó feladatok ellátására.

7. GONDOZÁSI FELADATOK

7.1 Alapellátásban

A Családok Átmeneti Otthonának célja:

- Hozzájáruljon a gyermek testi, lelki, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez, jólétéhez.
- Elősegítse a gyermek vérszerinti családjában történő nevelését.
- Hozzájáruljon a veszélyeztetettség megszüntetéséhez, a kialakult veszély megszüntetéséhez.
- Segítséget nyújtson a gyermek családból történő kiemelésének megelőzéséhez.

A Családok Átmeneti Otthonának feladatai

A Családok Átmeneti Otthona megszakítás nélküli munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely az alapellátás keretében a gyermek és szülője, illetve a várandós anya számára alaptevékenységként biztosítja a Gyvt. 51. §-ának (3) bekezdése szerinti átmeneti gondozást.

Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy - ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll -, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell.

A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja.

Az ellátás formájára, módjára, mértékére szólóan az ellátást nyújtó és az ellátást igénybe vevő Megállapodást köt.

Az átmeneti gondozásra vonatkozó alapelvek:

- **Diszkrimináció-mentesség:** Az átmeneti gondozást az ellátási területünkön élő, érvényes nyíregyházi lakcímmel rendelkező lakos igénybe veheti, mely semmilyen szociális, etnikai, vallási, demográfia, egészségi ismérv alapján nem korlátozható.

- Nyitottság: a családok átmeneti otthona, az egyén vagy a család problémáinak megoldásában akkor vesz részt:
ha az ellátást igénylő segítséget kér, vagy a felajánlott segítséget elfogadja. E segítő kapcsolat alapja az együttműködés, mely során mindkét félnek lépéseket kell tennie a kedvezőtlen körülmények elhárítása érdekében.
- A család komplex szemlélete: A család egy tagjának nyújtott segítség az egész család összetartó erejét növeli, feltételezve, hogy a belső és külső erőforrások fokozásával a hiányzó funkciók visszapótlódjanak.
- A megoldások személyiséghez kötöttsége: Az intézménynek az egyén, a család problémájának vizsgálata során egyedileg kell mérlegelnie a segítségnyújtás legcélszerűbb körülményeknek megfelelő módját. Látni és láttatni szükséges, hogy az ellátást igénybe vevő milyen belső környezeti erőket, képességeket és készségeket tud mozgósítani helyzete megoldásához.
- Diszkréció: Az intézménnyel kapcsolatba kerülőkről adat nem szolgáltatható ki illetéktelen személyeknek, az intézmény minden munkatársa titoktartásra kötelezett. A gyermekjóléti szolgáltatás során a hatályos jogszabályokat kell alkalmazni. Az intézmény birtokába került adatok kezelésekor betartja a hatályos adatvédelmi rendelkezéseket, az intézmény adatvédelmi szabályzatát.

7.1.1. Gondozási célok

- A gyermekjóléti szolgáltatás minőségének, hatékonyságának javítása, a szolgáltatást igénybevevők és a szakemberek segítése a megfelelő szolgáltatás kiválasztásában.
- Szolgáltatásainkat a szociális munka értékei alapján tervezzük és működtetjük - a módszertani útmutatókban meghatározott - célcsoport számára. A szolgáltatások tartalma megfelel a valódi szükségleteknek és követi a szükségletek változásait. Alkalmazzuk a megvalósítható innovációkat, törekszünk új, hatékony eljárások kidolgozására és bevezetésére.
- Ösztönözzük az önszolgáltató folyamatok elindítását, törekszünk arra, hogy az ellátottjaink aktívan vegyenek részt a segítő folyamatokban.
- Intézményünk a preventív és korrektív rendszerszemléletű szociális munka keretében komplex segítséget nyújt az intézmény szolgáltatásait igénybevevők önálló életvitelének és készségének, képességének, kompetenciájának megőrzéséhez, erősítéséhez, fejlesztéséhez.

- Munkánk során kulcsfontosságú a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával a kliensek szegénysége és társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem, valamint az egyének, családok, közösségek társadalmi helyzetének javítása.
- Alapelvünk az emberi méltóság tisztelete, az önkéntesség az együttműködésen alapuló személyes szolgáltatás, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés, az egyén szükségleteire szabott holisztikus szemléletű segítségnyújtás, valamint az egyént körülvevő természetes és mesterséges erőforrások közötti hatékony, egymást segítő, építő jellegű együttműködés.
- Az átmeneti gondozás a gyermekek védelmének rendszerén belül a személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátás.

A Családok Átmeneti Otthon teljes körű, komplex *családgondozási tevékenységet folytat*, amely során figyelembe veszi az egyén és a család szükségleteit, erőforrásait.

A családgondozási folyamat szakaszai:

1. Beilleszkedési és felmérési szakasz

A család beilleszkedésének elősegítése, a személyiségük megismerése, szociális helyzetük felmérése, krízis feldolgozása, együttműködési formákban, tartalmakban való megegyezés.

2. Felmérési szakasz

A családgondozási terv készítése, amelynek célja, a szülő-gyermek kapcsolat érzelmi megalapozása, szülő felkészítése és segítése a helyes életvezetésre, a család erőforrásainak aktivizálása, probléma megoldási és konfliktuskezelési stratégiák fejlesztése, szülői szerep erősítése, önismeret fejlesztése, önálló életre való felkészítés, gyermeknevelési kérdések tisztázása.

3. Reszocializációs időszak

A családgondozás ezen szakaszában feladat a családi életvezetési minták felismertetése, konfliktushelyzetek, megoldási készségek javítása, meglévő családi kapcsolatok, természetes támogatórendszer kiépítése, erősítése, a családnak az önálló életbe való visszavezetése. A családgondozás során egyéni esetkezelés formájában, a család erőforrásait és kapacitását aktivizáljuk.

7.1.2. Gondozási feladatok

- *A családok támogatása, erősítése, a szülői kompetencia fejlesztése*

Az átmeneti gondozást nyújtó intézmény, szolgáltató jellegéből adódóan fontos szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családgondozás során fontos, hogy a szülők és az átmeneti otthon szakemberei közötti egyenrangú, konstruktív, partneri kapcsolat alakuljon ki.

- *Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése*

Az átmeneti gondozás során törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére. Az átmeneti otthon feladata az ellátást igénybe vevők toleranciájának, problémamegoldó képességeinek feltérképezése, erőforrásaik felkutatása, korábbi működési készségük visszaállítása segítőbeszélgetések, csoport foglalkozások, érzékenyítő programok, prevenciós szolgáltatások formájában.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű gyermekes családok társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is, az elszeparálódás, társadalmi lemorzsolódás elkerülése érdekében, integráció céljából.

- *Szabadidő hasznos eltöltése*

A játéktevékenység a gyermekkor legfontosabb része, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. Az átmeneti otthon a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. Az intézmény a szocializációs folyamat kapcsán, segíti és támogatja a szülőket abban, hogy közös játéktevékenység során felismerjék a gyermekük szükségleteit, mintát és segítséget nyújt a szülőnek egy a gyermek számára biztonságot adó, elfogadó környezet kialakítására. A játék, a közös élmények, az összetartozás élménye lehetőséget ad a társas kapcsolatok alakulásában, a társas viselkedésmintát megismerésében, illetve a szociális képességek fejlődésében.

- *Egyéb tevékenységek*

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszaggatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. Az önkéntesség nagyon fontos. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakozásához.

Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás a család körülményeiről, a változások megismeréséről. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai etikai szabályoknak és az időkereteknek megfelelően.

- Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a család, a gyermek körülményeiről szóló részletes tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, illetve az átmeneti otthon munkatársa. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

- Lakógyűlés

Az intézményen belül a lakógyűlés az a forma, amely az intézmény működésére, a házirendre, az érdekképviselési fórum működésére, aktuális témákra vonatkozóan tájékoztatást ad a közösség számára, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja.

7.2.Szolgáltatások

Alaptevékenységen kívüli kiegészítő szolgáltatások

Az intézmény ellátottjainak szükségleteihez igazodó szolgáltatások

- Konfliktuskezelési szolgáltatás - Mediáció
- Zenés-táncos gyermekcsoport
- Szülőcsoport
- Iskolai felzárkóztatás
- Szabadidős gyermekprogramok
- Hasznos javak mentése

Konfliktus kezelési szolgáltatás – mediáció

Mediáció szolgáltatás célja a vitás feleket hatékonyan segíteni a közöttük felmerült problémák megoldásában, a felek közötti kapcsolatok rendezésében, a közöttük lévő együttműködés helyreállításában, megújításában. A mediációs ülést megelőzi az előkészítő beszélgetés, amely külön-külön négy szemközti beszélgetés. Az előkészítő beszélgetés során a felek megismerik a mediáció módszerét, így el tudják dönteni, hogy ezzel a technikával szeretnék-e megoldani a problémájukat.

Zenés-táncos gyermekcsoport

A családok átmeneti otthonában élő gyermekek körében népszerűek a zenés-táncos elemeket tartalmazó programok, ezért intézményünk közel hat éve resztoratív technikára épülő zenés-táncos gyermekprogram szolgáltatást működtet az intézményben. A szolgáltatás célcsoportja az átmeneti otthonban élő gyermekek.

A szolgáltatás három részből áll, csoportfoglalkozásokból, műhely munkákból, illetve a közösség építésből. A gyermekek által kiválasztott, majd kidolgozott koreografált előadásokat intézményi előadáson kerültek bemutatásra. A csoportmunka elején elsődleges feladat volt, a csoport egyes életkorú tagjainak motiválása a közös munkára, a csoportszabályok közös megalkotása, illetve annak betartása. A csoportkohézió kialakulása közben folyamatosan fennálló probléma az eltérő korosztályból érkező gyermekek között fennálló a türelmetlenség, tolerancia hiánya, amelynek a kezelésében a resztoratív technika, mint speciális konfliktus kezelési módszer eredményre vezetett.

A gyermekek kommunikációs problémái, illetve korlátozott lehetőségeik megnehezítik számukra az önkifejezést, tehetségük bemutatását, az egészséges testmozgás iránti érdeklődésük felébresztését, annak kibontakoztatását. A csoporttagoknál nagy érdeklődést váltott ki a zenés- mozgás, a koreográfia elsajátítása, valamint a resztoratív kör keretein belüli beszélgetések.

Szülőcsoport

A családok átmeneti otthonában szükséglet alapú szolgáltatási formaként került bevezetésre a Szülőcsoport foglalkozás. A program kettős csoportvezetésű, az átmeneti otthon szociális munkás és szociálpedagógus munkatársai vezetik.

A foglalkozások havonta két alkalommal valósulnak meg intézményi keretek között, a célcsoport az intézményben életvitelszerűen tartózkodó felnőtt korú ellátottak, a szolgáltatás igénybe vétele önkéntes.

A program célja a foglalkozások keretében az ellátottak családtámogató és családérősítő készségeinek fejlesztése, pozitív szülői szerepek kialakításának elősegítése, konfliktus-

megoldó készségek erősítése, munkavállalási és jövedelemszerzési lehetőségek megismerése, tudatosság szemléletének kialakítása, kábító-vagy más szerfogyasztással kapcsolatos körülmények hatékony kezelése, a média-és internet veszélyei a gyermekekre, a szociális kapcsolatok és együttélési normák, készségek fejlesztése.

Iskolai felzárkóztatás

A szolgáltatás célja a családok átmeneti otthonában ellátásban részesülő gyermekek korrepetálással történő felzárkóztatása, tanulmányi eredményük javítása.

A korrepetálásokon, az intézmény munkatársai segítik a gyermekeket egyéni, illetve csoportos foglalkozás keretében a tananyag megértésében, a házi feladat elkészítésében. Az otthon a szolgáltatás keretében segítséget nyújt a gyermekeknek a megfelelő tanulási módszer elsajátításában, valamint lehetőséget biztosít a szülőknek az együtt tanulásra, a következetesség, a tanulás, mint érték kialakítására.

Szabadidős gyermekprogramok

Az intézmény az átmeneti otthonban élő gyermekek és családok számára heti rendszerességgel szabadidős elfoglaltságot biztosít, ahol szakemberek felügyelete mellett a résztvevők egyrészt képességet, készséget fejlesztő programokon vesznek részt, másrészt szabadidejüket hasznosan töltik. Ezek a programok alkalmasak arra, hogy az eltérő szociális környezetből, kultúrából érkező gyermekek toleranciát tanuljanak, megtapasztalják az elfogadást, ill. olyan programokhoz jussanak, amelyeket a szülők anyagi és egyéb okokból nem képesek biztosítani számukra.

Az intézmény a nevezetes ünnepekhez kapcsolódóan közösségformáló szerepet is betöltve rendszeresen foglalkozásokat és programokat szervez az ellátást igénybe vevők számára. A programok keretében közös főzéssel, társasjátékokkal, vetélkedőkkel egybekötött családi napot, a nevezetes ünnepekhez kapcsolódóan közös ünnepeket –húsvét, karácsony stb.-, illetve az összekovácsolódást segítő közös kirándulást szervez Nyíregyháza szabadidős-és közösségi helyeire –Nyíregyházi Állatpark, Tófürdő, Botanikus kert, Erdei tornapálya, kondiparkok, játszóterek stb.-.

Hasznos javak mentése

Erre a szolgáltatásra a Családok Átmeneti Otthona részére biztosított bútor és ruhanemű raktár ad lehetőséget. Ide kerülhetnek be az év folyamán mindazok a használt, de még jó állapotban

lévő bútordarabok, ruhaneműk, egyéb konyhai és háztartási felszerelési tárgyak, amit a lakosság felajánl a rászorulóknak részére.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

8.2. Igénybe vétel módja

Önkéntes alapon a szülő kérelme alapján történik. A kérelmezőt a kérelem benyújtásakor tájékoztatni kell:

- az ellátás feltételeiről – érvényes nyíregyházi lakcím szükségessége, egészséget, fertőzésmentességet igazoló orvosi és tüdőszűrő igazolás,
- az átmeneti gondozás várható időtartamáról,
- a családok átmeneti otthonában biztosított személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásnál, ha a gyermeknek van különélő, kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója a kapcsolattartás formájáról,
- az intézmény által vezetett nyilvántartásokról,
- az átmeneti otthon házirendjéről, napi rendjéről,
- a fizetendő térítési díj mértékéről,
- az intézmény adatkezelési, adatvédelmi feladatairól, tevékenységéről.

A megállapodást az ellátás kezdetétől számított 15 napon belül meg kell kötni. Az ellátást a helyszínen személyes formában vagy elektronikus módon, formanyomtatványon kérelmezni kell.

Az átmeneti gondozás megkezdésének időpontjáról a szakmai vezető értesíti a kérelmezőt az által megadott telefonos elérhetőségen.

Amennyiben az ellátás igénybevételét helyhiány miatt nem tudja az intézmény biztosítani, a kérelmezőt írásban értesíteni kell.

Az értesítés tartalmazza:

- annak okát, amely miatt nem tudja az intézmény az átmeneti ellátást biztosítani,
- ellátás iránti kérelmet az átmeneti otthon nyilvántartásba vette,
- az ellátás igénybevételének lehetséges későbbi időpontjáról, az intézmény tájékoztatja a kérelmezőt az által megadott telefonos elérhetőségen.

A kérelmet az intézmény nyilvántartásba veszi és várakozók listájába rögzíti. A későbbiekben az ellátás igénybevételének lehetséges időpontjáról a szakmai vezető tájékoztatja a kérelmezőt.

Ha a kérelmező, illetve törvényes képviselője az intézmény vezetőjének döntését vitatja, az arról szóló értesítés kézhezvételétől számított 8 napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Ha az intézményvezető az ellátás igénybevételéről nem intézkedik, a kérelmező az arról való tudomásszerzéstől számított 8 napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Ezekben az esetekben a fenntartó határozattal dönt. A beköltöző szülőnek igazolnia kell, hogy saját és gyermeke egészségi állapota nem veszélyezteti a többi lakó egészségi állapotát – háziorvosi igazolás, tüdőszűrő igazolás.

Családok Átmeneti Otthona az otthonba történő befogadásról értesíti a gyermek és a szülő lakóhelye szerinti család- és gyermekjóléti szolgálatot, amennyiben az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a család- és gyermekjóléti központot.

Az elhelyezés időtartama a gondozás alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb 12 hónapig vehető igénybe. Ha az átmeneti gondozás időtartama letelt, a szülő kérelmére –indokolt esetben további 6 hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható. Az intézménybe felvett családok kötelesek havonta személyi térítési díjat fizetni, az Otthon házirendjét betartani, és a családgondozókkal együttműködni.

Elhelyezési feltételek

- a) A Családok Átmeneti Otthona 40 fő ellátott (szülő és gyermek) befogadásáról tud gondoskodni két emeleten, 20 lakószobában.
- b) Minden család részére külön lakószobát biztosítunk
- c) Szintenként 3 konyha, 3 vizes blokk, 1 mozgáskorlátozott (akadálymentesített) fürdőszoba WC-vel, a földszinten mosókonyha, kapcsolattartó szoba, a második emeleten közösségi szoba áll a lakók rendelkezésére.
- d) Az épület alkalmas éjszakai és nappali tartózkodásra.
- e) Az otthon folyamatos munkarend szerinti munkavégzéssel működik.

Az ellátás módja

- a) Az Átmeneti Otthon biztosítja a jogszabályokban előírtakat:
  - az életvitelszerű tartózkodás lehetőségét,
  - tisztálkodási, mosási, főzési lehetőséget,
  - a textiliával történő ellátást, és a személyes higiéné feltételeinek megteremtését,
  - szükség szerint ruházatot és élelmiszert,
  - az elsősegélyhez szükséges felszereléseket.

- b) A szülő munkavégzése vagy egyéb indokolt távolléte, illetve akadályoztatása esetén a családok átmeneti otthona segítséget nyújt a szülőnek gyermeke ellátásához, gondozásához, illetve segíti a szülőt a gyermekének megfelelő napközbeni ellátáshoz való hozzájutásban.
- c) A családok átmeneti otthona pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés segítséget nyújt, így különösen a fiatal szülő, a családi krízis következtében, illetve bántalmazás, fenyegetés miatt védelmet kereső szülő és gyermek, a szociális krízis miatt bekerülő családok számára.
- d) Az ellátás igénybevételére vonatkozóan az intézmény szakmai vezetője és az ellátást igénybe vevő írásbeli Megállapodást köt. A Megállapodásnak tartalmaznia kell, hogy mely ellátásokat nyújtja a családok átmeneti otthona és melyeket biztosítja a szülő.
- e) Amíg a szülő semmilyen ellátást nem képes biztosítani a gyermeknek, a Családok Átmeneti Otthona teljes körű ellátást nyújt a gyermeknek.

Az ellátás megszűnése

Ha a Gyvt. másképp nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó ellátás megszűnik

a) a határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével,

b) a jogosultsági feltételek megszűnésével.

Az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás megszűnését a jogosult, illetve törvényes képviselője kezdeményezheti, melynek alapján a szakmai vezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

A szakmai vezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei már nem állnak fenn.

Ha az ellátást a Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottság vagy az Önkormányzat jegyzőjének vagy gyámhivatalának határozata alapozza meg, az ellátást csak határozat szüntetheti meg.

8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció

A Családok Átmeneti Otthonában a jogszabályban meghatározott dokumentumok, nyilvántartások és azok tárolása

- Kérelem
- Tájékoztatói nyilatkozat
- Országos Szociális Információs Rendszerben (GYVR) vezetett Gyermekünk

védelmében elnevezett átmeneti gondozásban használt adatlapok

- „ÁTG-2” – Egyéni gondozási-nevelési terv átmeneti gondozás esetén
- „ÁTG-3” – Családgondozási lap átmeneti gondozásban
- „ÁTG-4” – Helyzetértékelési lap átmeneti gondozás esetén

- Megállapodás
- Értesítés térítési díj összegéről
- Orvosi igazolások
- Térítési díj nyilvántartás
- Az ellátást igénybe vevők ügyében keletkezett iratanyag – feljegyzések, levelezések -.

A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (továbbiakban: NRSZH) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások finanszírozásának ellenőrzése céljából nyilvántartást vezet (Központi Elektronikus Nyilvántartási Rendszer, továbbiakban: KENYSZI). A nyilvántartás vezetése céljából az NRSZH részére a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Családok Átmeneti Otthona az Országos Szociális Információs Rendszerben (GYVR) elektronikus úton adatokat rögzít és szolgáltat. A GYVR rendszerben rögzített és jóváhagyott adatok a KENYSZI rendszerrel szinkronizálásra kerül. A GYVR rendszerben az adatrögzítés a családgondozók, a rögzített adatok jóváhagyása a szakmai vezető feladata és hatásköre.

Gyermekek adatainak továbbítása

A gyermek személyazonosító adatai, továbbá az egészségi állapotára és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatok továbbíthatók

- a szociális hatáskört gyakorló szervnek a szociális ellátás megállapítása,
- a rendőrségnek, az ügyészségnek, a bíróságnak, az igazságügyi szakértőnek a bűnüldözés és bűnmegelőzés, valamint bírósági eljárás lefolytatása,

- a külföldi hatóságnak, illetve bíróságnak családi jogállás, gyermektartás, kapcsolattartás, gyámság, örökbefogadás, a gyermek érdekében tett ideiglenes intézkedés, valamint a gyermek jogellenes külföldre vitelének megszüntetése,
- a minisztériumnak, a gyermekvédelmi ágazati irányítási tevékenység és a külön jogszabályban meghatározott központi hatósági feladatok ellátása céljából,
- az egészségbiztosítási szervnek a gyermek társadalombiztosítási azonosító jele az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság kezdetére és megszűnésére

vonatkozó bejelentéssel összefüggésben,

- egészségügyi intézménynek az egészségi állapotra vonatkozó adatok gyógykezelés céljából.

A GYVR nyilvántartásból – ha törvény eltérően nem rendelkezik – adat nem továbbítható.

A nyilvántartásból adatot kérhet a működést engedélyező szerv a szolgáltatói nyilvántartásra és a hatósági ellenőrzésre vonatkozó eljárása lefolytatása céljából.

Családvédelmi, gyermekjóléti szervek részére a veszélyeztetettség feltárása céljából adatok adatok, kiadhatók.

Az ellátást igénybe vevőkre vonatkozó adatok továbbítása csak az intézményvezető aláírásával történhet, akadályoztatása esetén a helyettesítési rend szerint kell eljárni.

Az átmeneti gondozást igénybe vevők személyes adatait tartalmazó dokumentumok, illetve a gondozás során keletkezett iratanyag a Családok Átmeneti Otthon munkaidőben is zárva tartott helyiségében történik, illetve a központi irattárban. A helyiség ajtaja zárral védett, kulcsai a szakmai vezetőnél, távollétében a helyettesítési feladatokat ellátó közalkalmazottnál található.

Az Adatvédelmi tisztviselő nevét, elérhetőségét, ügyfélfogadási idejét tartalmazó tájékoztatás a családok átmeneti otthona hirdetőtáblán, jól látható helyen kifüggesztésre kerül.

9.TÁJÉKOZTATÁS

Tömegtájékoztató eszközök igénybevételével és segítségével –internet, regionális és helyi média (televízió, rádió, írott sajtó) - mint a gyermekjóléti alapellátás része, az átmeneti gondozást nyújtó intézmény elérhetőségéről, működéséről, feladatairól, szolgáltatásairól, aktuális programjairól nyújt tájékoztatást az intézmény. Nyíregyháza Megyei Jogú Város által működtetett honlapon szintén az intézmény működésére és elérhetőségére vonatkozó információk elérhetők.

Az intézmény rendelkezik saját weboldallal és Facebook-oldallal, hogy a kapcsolat minél zökkenőmentesebben működjön a szakemberek, szülők és az intézmény között. Ezen platformok segítségével könnyebben tudjuk tájékoztatni a közönséget a legfrissebb információkról, eseményekről, valamint lehetőséget biztosítanak a kétirányú kommunikációra, így minden érintett könnyedén kapcsolatba léphet az intézménnyel.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője az intézmény képviselőjében, illetve a Családok Átmeneti Otthona szakmai vezetője az intézményről rendszeresen tájékoztatást ad szakmai egyeztetéseken, tanácskozásokon, szakmai fórumokon.

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A szolgáltatást igénybevevők jogainak védelme:

- A **gyermekjogi képviselő** nevét, elérhetőségét, ügyfélfogadási idejét tartalmazó tájékoztatás az átmeneti otthon hirdető táblán, jól látható helyen kifüggesztésre kerül.
- Az ellátás megkezdése esetén a családgondozó tájékoztatja az ellátásra szoruló gyermeket és törvényes képviselőjét:
  - az ellátás tartalmáról és feltételeiről, a gyermekvédelmi rendszer felépítéséről, a segítségnyújtás formáiról, a hatósági intézkedések kezdeményezéséről,
  - az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,
  - az együttműködés formájáról,
  - a gyermekek és szülők jogairól, kötelességeiről,
  - a gyermekjogi képviselő elérhetőségéről.

A tájékoztatásban foglaltak megismeréséről, az együttműködés szándékáról, a szülő és a gyermek is írásban nyilatkozik. Az írásos „tájékoztatási nyilatkozat” a gyermek iratanyagában kerül elhelyezésre.

A gyermek, a gyermek szülője, törvényes képviselője **panasszal élhet** a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetőjénél, a Családok Átmeneti Otthona szakmai vezetőjénél, illetve az érdekképviselői fórum tagjainál, a szolgáltatást, ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, a gyermeki jogok megsértése és a dolgozók kötelezettségének megszegése esetén. Az intézmény vezetője a panaszt kivizsgálja és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. Amennyiben az intézmény vezetője a beérkezett panaszra nem reagál 15 napon belül, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet a panasszal élő az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat.

A szolgáltatást végzők védelme:

A szolgáltatás végzése során a Közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. rendelkezései az irányadóak.

A segítő munka során a szociális munkát végző védelemre jogosult a vele szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben.

Védelemért munkáltatójához, az intézmény igazgatójához, vagy az intézmény fenntartójához fordulhat.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 15. § (6) bekezdése értelmében „...gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszerben foglalkoztatottakat - a külön jogszabályban meghatározott munkakörükkel összefüggésben - megilleti az a jog, hogy személyüket megbecsüljék, emberi méltóságukat és személyiségi jogaikat tiszteletben tartsák, tevékenységüket értékeljék és elismerjék...”

A gyermekvédelmi rendszerben foglalkoztatott szakember munkája során hivatalból jár el és e tevékenységével kapcsolatban büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül.

Az ellátottak és a szociális szolgáltatást végzők jogai, etikai és magatartási szabályok:

Az ellátott a probléma megoldása érdekében:

- segítséget kérhet,
- joga van az intézmény szolgáltatásinak körét megismerni,
- joga van személyes adatainak védelmére,
- kellő tiszteletet tanúsít a családgondozó irányába.

A családgondozó:

- nemre, fajra, vallási hovatartozásra, szexuális orientációra tekintet nélkül segíti a segítséget kérőt,
- az ellátott érdekeit tartja elsődlegesnek, de az nem sértheti mások érdekeit,
- arra törekszik, hogy az intézmény szolgáltatásai mindenki számára elérhetőek legyenek,
- esetátadással a segítő kapcsolatot indokolt esetben megszakíthatja,
- a segítő kapcsolat során a birtokába jutó információkat arra nem illetékesnek nem szolgáltatathatja ki,
- a segítő kapcsolat során lehetőségeihez mérten mindent megtesz a probléma megoldása érdekében,

- a szociális munka etikai kódexének megfelelő magatartást tanúsít.

Adatkezelés, adatvédelem

Az ellátást igénybe vevők adatainak kezelése és tárolása az átmeneti gondozás során

Felelősség az ellátást igénybe vevők adatainak kezeléséért

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Családok Átmeneti Otthona szakmai vezetője felelős az ellátást igénybe vevők adatainak nyilvántartásával, kezelésével, továbbításával kapcsolatos jogszabályok előírásainak megtartásáért és ellenőrzéséért.

Az intézményvezető és a szakmai vezető felelősek azon adatok nyilvántartásáért, kezeléséért, amelyek vezetése az általuk irányított intézmény feladatellátásával kapcsolatban munkaköri kötelezettségük.

Titoktartás

A közalkalmazottakat titoktartási kötelezettség terheli minden olyan személyes adatra vonatkozóan, amely munkavégzéssel kapcsolatban tudomására jutott.

Az ellátottak személyes adatai, a családok életkörülményeit érintő adatok szolgálati titoknak minősülnek.

Titoktartási kötelezettség nem terjed ki egymás közötti szakmai megbeszélésre, amelyek a család és a gyermek gondozásával összefüggő kérdésekkel foglalkoznak.

A gyermekek nyilvántartható és kezelhető adatai

A gyermekek személyes adatait a Gyvt.-ben meghatározott módon kell kezelni.

Gyvt. 134. §-a értelmében a családok átmeneti otthona, mint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás intézménye, feladatai ellátáshoz adatokat kezelhet.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény a személyes adatok védelmének biztosítása érdekében gondoskodik arról, hogy azokhoz illetéktelen ne férjen hozzá, biztosítja, hogy: az érintett – ha törvény kivételt nem tesz – adataikhoz hozzáférhessen, gyakorolhassa helyesbítéshez, törléshez való jogát. A tárolt adatokat törölnék, ha az adatkezelés oka megszűnt.

A törvény felhatalmazása alapján az adatkezelő a kezelt adatokat a személyes azonosító adatok nélkül statisztikai célra, adatszolgáltatásra (pl. feladatfinanszírozás, kihasználtság kimutatása) felhasználhatja.

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Családok Átmeneti Otthona a Gyvt. 135. §-a (1) és (2) bekezdés alapján jogosult:

A gyermek

- személyazonosító adatainak, társadalombiztosítási azonosító jelére vonatkozó,
- anyanyelvére vonatkozó,
- családi jogállására vonatkozó,
- veszélyeztetettségének megállapításához szükséges és elégséges adatainak, így különösen vagyoni helyzetére, környezetére, élelmezésére, ruházatára, lakhatási viszonyaira vonatkozó,
- megfelelő ellátásához, gondozásához szükséges és elégséges adatainak, így különösen a személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó,
- egészségi állapotára vonatkozó,
- büntetlen előéletére, illetve a vele kapcsolatos hatósági, bírósági eljárásokra, határozatokra vonatkozó,

- kóros szenvedélyére vonatkozó,
- áldozattá válásának körülményeire vonatkozó, a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) 16. § (2) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott;
- testvéreinek személyazonosító,
- kapcsolattartásra jogosult hozzátartozójának személyazonosító,
- lakóhelyén életvitelszerűen tartózkodó személyek személyazonosító és személyes körülményeire vonatkozó,
- sorsának megtervezése szempontjából jelentőséggel bíró személyek, így különösen a családdal kapcsolatban álló gyermekvédelmi szakemberek, elérhetőségére vonatkozó,
- háziorvosának, védőnőjének, amennyiben bölcsődei, óvodai, iskolai nevelésben részesül, a nevelési-oktatási intézmény vezetőjének elérhetőségére vonatkozó;

A szülő, törvényes képviselő, befogadó szülő

- személyazonosító,
- vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira vonatkozó,

- gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó,
- egészségi állapotára vonatkozó,
- büntetlen előéletére vonatkozó,
- áldozattá válásának körülményeire vonatkozó, az Ást. 16. § (2) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott; adatainak a kezelésére.

Az átmeneti gondozás megkezdésekor az ellátásra jogosult gyermeket és törvényes képviselőjét tájékoztatni kell az intézmény által vezetett, rá vonatkozó nyilvántartásokról. Az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője köteles a Gyvt. 33. § (2) b) alapján vezetett intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni, illetve nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, valamint a személyazonosító adatokban beállott változásokról, a Gyvt. 135.§ (3)a) a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek átmeneti gondozása és a gyermekvédelmi szakellátások tekintetében a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszerben.

A gyermek, a szülő és más törvényes képviselő személyazonosító adatainak megtekintése az alábbi szervek meghatározott ellátások nyújtása és annak ellenőrzése céljából jogosultak:

- Önkormányzat képviselőtestülete,
- Önkormányzatjegyzője,
- Gyámhivatal,
- Gyermekjóléti szolgáltató vezetője,
- Területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSEG BIZTOSÍTÁSA

Az intézmény munkatársi teamje -családgondozók, gondozók-szakmailag jól felkészült megújulásra törekvő szakemberekből áll. A munkatársak a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet előírásainak megfelelően és a 7/2018. (II.5.) EMMI rendelet alapján a kötelező továbbképzésen részt vesznek a továbbképzési terv alapján.

A rendelet módosítása következtében változott a továbbképzési időszak. A korábbi 6 évről 4 évre csökkent, és 2022. július 1-től újra kezdődött a továbbképzési időszak.

11.1. Családgondozó, szakgondozó, gondozó

Felsőfokú végzettség esetén (családgondozó) 80, egyéb szakképesítés esetén (szakgondozó, gondozó) 60 továbbképzési pontot kell megszerezni.

A továbbképzések fajtái:

- kötelező,
- munkakörhöz kötött
- választható

A továbbképzések tervezése a fentiek figyelembevételével, előre meghatározott éves ütemterv alapján történik.

2018. január 1-től megváltozott a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző, vezetői megbízással rendelkező személyek képzésének rendszere. A vezetői megbízással rendelkező munkatársaknak a 25/2017. (X.18.) EMMI rendelet értelmében az akkreditált képzést felváltotta a vezetőképzés, amely olyan hatósági képzés, melynek célja a vezetői tevékenységhez szükséges alkalmasság és kompetenciák gyakorlatorientált fejlesztése. A vezető az alap, illetve a mester vezetőképzés keretében az alapozó képzés teljesítésének időpontjától számított négy éven belül, majd ezt követően négyévenként megújító képzés teljesítésére köteles.

A kiegészítés megelőzés érdekében az intézmény szükség esetén egyéni, illetve csoportos szupervíziót szervez. A szakmai vezető az esetmunka hatékonyságát növelő megbeszéléseket szervez.

Az átmeneti otthonban havi rendszerességgel team-megülésre kerül sor a szakmai vezető szervezésében, melynek célja:

- a családgondozó/k, gondozó/k számára problémát jelentő esetek megbeszélése,
- a törvényi változások nyomon követése,
- aktuális problémák megvitatása,
- a végzett szakmai munka értékelése.

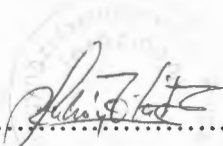
A megbeszélések során lehetőség van a konzultációra, információk cseréjére, ezek megvitatására, közös álláspont kialakítására. A team-ülésen elhangzottakat emlékeztetőben dokumentáljuk.

Az intézmény munkatársainak tartós távolléte esetén, a helyettesítő személyt – a munkakörökhöz igazodva - a munkaköri leírások tartalmazzák.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025 április.01 naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága ...../2025. (.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Szuhóczki Attila szakmai vezető Dátum: 2025.03.06. Aláírás:.....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... Aláírás:.....

IRODALOMJEGYZÉK

- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 149/1997. (IX.10.) Kormány rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról,
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról
- NYMJV Közgyűlésének 19/2022. (IX.30.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról szóló 54/2011. (XII.26.) önkormányzati rendelete módosításáról
- Szociális Munka Etikai Kódexe

MELLÉKLETEK

1. sz. Melléklet

Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény

4400 Nyíregyháza, Tokaji út 1/D. Tel: (42) 506-750; (42) 506-751 e-mail: titkarsag.gycejo@gmail.com

Családok Átmeneti Otthona 4400 Nyíregyháza, Tokajiu 1/D (42) 596-467 e-
mail: cao.gyjk@gmail.com

Megállapodás

A Megállapodás a Gyermekvédelemről és a Gyámügyi Igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) 32.§ (5), (7) ill. (7a) bekezdés alapján létrejött

egyrészt a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Családok Átmeneti Otthona (4400 Nyíregyháza Tokaji út 1/D.), mint ellátást nyújtó,

másrészt....., mint ellátást igénybe vevő(k) között a Családok Átmeneti Otthona által biztosított, gyermekek átmeneti gondozása biztosítására az alábbi feltételek szerint:

1. Az ellátást igénylők:

Neve	Anyja neve	Születési hely	Születési idő	TAJ

Lakcíme:

Állandó bejelentett lakcím: _____

Ideiglenes tartózkodási hely: _____

Az ellátás kezdetének időpontja: _____

Az intézményi ellátás időtartama: _____

Az ellátás időtartama 1 év, amely kérelemre hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható.

Az ellátásról a Családok Átmeneti Otthona szakmai vezetője, akadályoztatása esetén munkatársai intézhetnek.

A családok átmeneti otthona a szülő, illetve a gyermek számára szükség szerinti ellátást nyújt.

Ennek keretében a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet (továbbiakban: R.) 71. -72. §-a alapján biztosítja:

1. az életvitelszerű tartózkodás lehetőségét,
2. a tisztálkodási, mosási, főzési lehetőséget,
3. a textíliával történő ellátást
4. a szükség szerint ruházatot és élelmiszert,
5. az elsősegélyhez szükséges felszereléseket.
6. A szülő munkavégzése vagy egyéb indokolt távolléte, illetve akadályoztatása esetén segítséget nyújt a szülőnek gyermeke ellátásához, gondozásához, illetve segíti a szülőt a gyermekének megfelelő napközbeni ellátáshoz való hozzájutásban.
7. Emellett pszichológiai, jogi, szociális és mentálhigiénés segítséget nyújt, így különösen a fiatal szülő, a családi krízis következtében, illetve bántalmazás, fenyegetés miatt védelmet kereső szülő és gyermek, a szociális krízis miatt bekerülő családok számára.

Az ellátást igénybe vevő **szülő** a gyermek gondozásával kapcsolatos **feladatai** során:

- naponta, életkornak megfelelő, legalább ötszöri, egy alkalommal meleg ételt,
- ruházatot,
- textíliával való ellátást, tisztálkodási és testápolási szereket, kisgyermekek ellátásához szükséges anyagokat, eszközöket,
- iskolai felszereléseket,
- kulturálódáshoz, játékhöz, sporthoz szükséges eszközöket,
- szabadidős tevékenységekhez szükséges és indokolt költségeket,
- utazáshoz szükséges és indokolt költségeket,
- gondoskodik gyermeke felügyeletéről,

- az ügyei vitelében együttműködik az intézmény családgondozóival (munkavállalás, rendszeres jövedelemszerzés),
- a házirend szabályait betartja,
- a lakószobáját és a közös helyiségeket tisztán tartja, ügyel a higiénára, és az ételek megfelelő tárolására,
- a közös konyhákban elhelyezett tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használja, a tartósélelmiszer-szekrény belső tisztaságáért felel,
- viselkedésével mások nyugalma, közérzetét nem háborgatja,
- este az intézménybe való beérkezés, ill. a tv-nézés és lefekvés szabályait megtartja,
- a térítési díjfizetési kötelezettségeinek eleget tesz,
- a közös rendezvényeken, előadáson, lakógyűlésen lehetőségei szerint részt vesz.

A Családok Átmeneti Otthona ellátásért fizetendő személyi térítési díj mértéke a 7/2025(II.14.) önkormányzati rendelet 1. számú melléklet szabályozása szerint kerül meghatározásra.

Az intézményi térítési díj: 19050.-Ft/fő/hó, 615.-Ft/fő/nap

Intézményi térítési díj mértéke igénybe vevőnként

Gyermekek száma	Egy főre jutó havi rendszeres jövedelem %-a
1	33
2	25
3 vagy több	20

A térítési díj fizetésére kötelezett személy(ek) neve, lakcíme:

A személyi térítési díj összege: _____ (Ft), mely a fizetésre kötelezett írásos jövedelemnyilatkozata alapján kerül kiszámításra.

Az ellátott a térítési díj megállapításáról külön értesítést kap.

Az ellátást igénybe vevő a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 16. § (1) bekezdésnek megfelelően a személyi térítési díjat az igénybevétel napjától havonként - ha a települési önkormányzat, a megyei fenntartó vagy a megállapodás másként nem rendelkezik – az átmeneti gondozásért fizetendő **személyi térítési díjat a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig bizonylat ellenében befizeti.**

A Családok Átmeneti Otthona a teljes körű ellátást az R. 73.§ alapján, a szülő akadályoztatása esetén biztosítja.

A teljes körű ellátás keretében a gyermek számára biztosítani kell:

- naponta, életkornak megfelelő, legalább ötszöri, egy alkalommal meleg ételt,
- ruházatot,
- textíliával való ellátást, tisztálkodási és testápolási szereket, kisgyermekek ellátásához szükséges anyagokat, eszközöket,
- iskolai felszereléseket,
- kulturálódáshoz, játékhoz, sporthoz szükséges eszközöket,
- szabadidős tevékenységekhez szükséges és indokolt költségeket,
- utazáshoz szükséges és indokolt költségeket

Az ellátás megszűnésének, megszüntetésének módjai

Az intézményi jogviszony megszűnik:

- az intézmény jogutód nélküli megszűnésével
- jelen megállapodásban megjelölt időtartam lejártával
- a szülő / törvényes képviselő kérésére

Az intézményvezető az intézményi jogviszonyt írásban felmondja:

- ha az ellátott másik bentlakásos intézményi jogviszonyt létesít
- ha a jogosultsági feltételek megszűntek, ha az ellátást igénylő elhelyezése nem, vagy másik intézményben indokolt
- ha az ellátott az intézmény házirendjét ismételten vagy súlyosan megsérti

Az ellátás megszűnése vagy megszüntetése esetén az intézményvezető, vagy az általa megbízott személy ennek tényéről írásban értesíti az illetékes Gyermekjóléti Szolgálatot a család további gondozásának érdekében.

Mindezek ismeretében, mint ellátást igénybe vevő(k), az alábbiakat vállalom:

- A házirend szabályait betartom.
- Az együttélés során jelentkező problémákat jelzem az intézmény gondozójának.
- Lakószobánkat és a közös helyiségeket tisztán tartom, ügyelek a higiénára, és az ételek megfelelő tárolására.
- Viselkedéssel mások nyugalma nem háborgatom.
- Este az intézménybe való beérkezés szabályait betartom.
- ügyeim vitelében együttműködöm az intézmény gondozóival
- a térítési díj-fizetési kötelezettségemnek eleget teszek
- a közös rendezvényeken, előadásokon, lakógyűléseken lehetőségeim szerint részt veszek
- a családgondozás során írásban rögzített megállapodásokban vállaltaknak maradéktalanul eleget teszek.
- szülői kötelezettségeimet mindenkor szem előtt tartom.
- Amennyiben kárt okozok, köteles vagyok azt megtéríteni.

Tudomásul veszem, hogy a házirend ismételt vagy súlyos megsértése az ellátás megszüntetését vonja maga után.

Nyilatkozom, hogy a Családok Átmeneti Otthonában való tartózkodás ideje alatt együttműködöm a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Családok Átmeneti Otthonának családgondozójával:

Ellátást igénybe vevő(k)

Nyilatkozom, hogy az ellátás igénybevétele előtt, a Gyvt. 33.§-ának **megfelelően tájékoztatást kaptam:**

- az ellátás tartamáról és feltételeiről,
- az intézmény által vezetett, reám és gyermekeimre vonatkozó nyilvántartásokról,
- ha a gyermeknek van különélő, kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója kapcsolattartásáról, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről

- az érték- és vagyongörzés módjáról,
- a családok átmeneti otthona házirendjéről,
- a panaszjog gyakorlásának módjáról,
- a fizetendő térítési díjról,
- az ellátottak jogait és érdekeit képviselő érdekképviseleti fórumról.

Tudomásul veszem, hogy a fentiekben nevezett törvény értelmében köteles vagyok:

8. az intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni,
9. a jogosultsági feltételekben, valamint a természetes személyazonosító adatokban beállott változásokról nyilatkozni.

Nyíregyháza, _____ év _____ hó _____ nap

Ellátást igénybe vevő(k)

Szakmai vezető

HÁZIREND

Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási intézmény

Családok Átmeneti Otthona

A Házi rend célja, hatálya

A házi rend célja a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény Családok Átmeneti Otthonában nyújtott szolgáltatások zavartalan biztosítása, figyelembe véve az ellátottak nyugalma és biztonságát, így a közösségi együttélési normák betartásának érdekében meghatározza azokat a szabályokat és eljárásokat, amelyek követésével az ellátás igénybevételének joga minden rászorulóval megillet.

A házi rendben foglaltak figyelmen kívül hagyása, megsértése szankciót von maga után. A szankció azokra a személyekre vonatkozik, akik viselkedésükkel megzavarják a többi ellátott nyugalma, az ellátottak, valamint a dolgozók biztonságát fenyegetik, továbbá más személyek vagy az intézmény vagyonában gondatlanságból vagy szándékosan kárt okoznak.

Jelen házi rend hatálya kiterjed az ellátást igénylőkre, valamint a Családok Átmeneti Otthona telephelyének területén tartózkodó látogatókra.

A házi rend nyilvánossága

A házi rend nyilvános, ezért a házi rendet:

- ki kell függeszteni a faliújságra; közös helyiségekben
- egy példányt a megállapodás megkötésekor át kell adni az ellátott részére.

A Családok Átmeneti Otthona igénybevételének szabályai

- A Családok Átmeneti Otthona olyan ideiglenes elhelyezést biztosító intézmény, amelyet a Nyíregyháza területén lakcímmel rendelkező, életvezetési problémák vagy más családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülők és gyermekek, a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyák, illetve a szülészetről kikerülő anyák és gyermekeik, továbbá a várandós anya kérelmére az anya élettársa vagy férje vehetnek igénybe, családi életük rendezésének idejére.
- A személyes gondoskodás igénybevétele önkéntes, az otthontalanná vált szülő kérelmére történik. Az ellátás a szülő kérésére megszüntethető.

- A Családok Átmeneti Otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől.
- Az intézmény szolgáltatásait legfeljebb 12 hónapig lehet igénybe venni, mely 6 hónappal hosszabbítható, tanköteles kor esetében az iskolaév végéig.
- Az intézménybe történő felvételtől, az ellátás meghosszabbításáról és a megszüntetéséről a szakmai vezető, vagy az általa megbízott dönt.

A Családok Átmeneti Otthona igénybe vételének módja

Önkéntes alapon a szülő kérelme alapján történik.

- Érvényes nyíregyházi lakcím vagy tartózkodási hely szükséges.
- Egyéni és szociális indokoltóság (rendezetlen lakáskörülmények, alacsony jövedelem, családi okok).
- Egészséget, fertőzőmentességet igazoló háziorvosi és tüdőszűrő igazolás. Ennek hiányában a fertőző betegségre utaló háziorvosi, illetve tüdőszűrő igazolás, melynek alapján - betegség esetén a megfelelő ellátási, gondozási, egészségügyi ellátást, tájékoztatást nyújtani tudjuk.

Az intézményi jogviszony megszűnésének szabályai

Az intézményi jogviszony megszűnik:

- a) az intézmény jogutód nélküli megszűnésével
- b) határozott idejű intézményi jogviszony esetén a megjelölt időtartam lejártával
- c) szülő(k) / törvényes képviselő kérésére

Az intézményi jogviszony megszüntethető továbbá:

- a) ha a megállapodást az ellátást igénylő vagy a fenntartó felmondja
- b) ha az ellátást igénylő megszegi a megállapodásban foglaltakat
- c) ha a jogosultsági feltételek megszűntek, ha az ellátást igénylő elhelyezése nem, vagy másik intézményben indokolt
- d) ha a szülő, nagykorú testvér mások életét, testi épségét veszélyeztető magatartást tanúsít
- e) ha az ellátást igénylő a Házirendet ismételten vagy súlyosan megsérti.

Az intézményi jogviszony megszüntetéséről hozott döntésről az ellátott értesítést kap.

Térítési díj

Az ellátást igénybe vevő a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 16. § (1) bekezdésnek megfelelően a személyi térítési díjat az igénybevétel napjától havonként - ha a települési önkormányzat, a megyei fenntartó vagy a megállapodás másként nem rendelkezik – az átmeneti gondozásért fizetendő személyi térítési díjat a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig bizonylat ellenében befizeti.

A családok átmeneti otthona a szülő, illetve a gyermek számára szükség szerinti ellátást nyújt. Ennek keretében a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet (továbbiakban: R.) 71. -72. §-a alapján biztosítja:

- az életvitelszerű tartózkodás lehetőségét,
- tisztálkodási, mosási,
- főzési lehetőséget.
- textíliával történő ellátást, és a személyes higiéné megteremtésének feltételeit.
- szükség szerint ruházatot és élelmiszert,
- elsősegélyhez szükséges felszereléseket, alapvető gyógyszereket,
- segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti gondozásához, neveléséhez,
- a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai, mentálhigiénés segítséget nyújt,
- a szülők és a gyermekek számára szabadidős programokat szervez.
- közreműködik a család-és gyermekjóléti központtal együttműködve – az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében

Az intézmény egészségügyi ellátást és étkezést nem biztosít.

Műszaki berendezések elhelyezése csak a szakmai vezető engedélyével lehetséges. Az ellátottak és dolgozók biztonsága, a telephely elektromos hálózatának védelme, valamint a tűzvédelmi előírások betartása érdekében nagy teljesítményű (2 kW-nál nagyobb) elektromos fogyasztó használata a Családok Átmeneti Otthona területén szigorúan tilos. A szakmai vezetővel való egyeztetést követően, kizárólag kifogástalan állapotban lévő (új, vagy

érintésvédelmi szabványossági vizsgálatot igazoló irattal rendelkező), 2 kW-nál kisebb teljesítményű szabványos elektromos berendezések hozhatók be.

Az intézménybe bevihető személyes használati tárgyak köre

- Az intézményben a lakók személyes használatú tárgyaikat, bútoraikat hozhatják be. Szobájukat egyéni ízlésüknek megfelelően rendezhetik be. A szobában hagyott értékekért az intézmény felelősséget nem vállal.
- Az intézménybe házi,- illetve hobbi állatot behozni TILOS!
- Szesziesített, vagy más egészségre ártalmas szert az otthonba bevinni, illetve fogyasztani TILOS. Ennek megszegése az otthonból való kizárást vonja maga után. Az ügyeletben lévő munkatárs feladata, az alkoholos állapotban érkező lakót feltartóztatni és megtiltani belépését a lakótérbe. A lakó tudomásul veszi, hogy alkoholos állapotának megállapításához az intézmény munkatársa minden esetben alkoholszondát használ, az eredményről ittasság vizsgálati jegyzőkönyvet, illetve feljegyzést készít.
- Aki az intézmény, illetve a lakótársa tulajdonában szándékosan, vagy hanyagságból kárt okoz, köteles megtéríteni az okozott kárt.
- A lakók a saját lakószobájukat és az általuk használt konyha és zuhanyzó helyiségeket használaton kívül kötelesek zárva tartani, az ott elhelyezett értékekért, személyes-és használati tárgyakért az intézmény felelősséget nem vállal.
- A gyermekek által okozott károkat a szülő köteles megtéríteni.

Napirendből adódó feladatok

- A lakók kötelesek a rend és tisztaság fenntartásához közreműködésükkel hozzájárulni.
- A lakószobák takarítását az abban lakóknak, a közös helyiségek, az udvar és az utcafront takarítását a lakóknak közösen kell végezniük. A takarítási beosztás elkészítése, a takarításért felelős személyek kijelölése a szolgálatban lévő dolgozó jogköre.
- A gyerekek és a családok az ételt a saját konyhájukban kötelesek elfogyasztani, közösségi helyiségben tilos élelmiszert fogyasztani, vagy bevinni.
- Az étkezést a konyhában, egymáshoz alkalmazkodva kell megoldani.
- A megmaradt ételt hűtőszekrényben lefedve kell tárolni. A hűtőszekrényt hetente ki kell takarítani.
- A tisztálkodásra vonatkozó egészségügyi szabályok betartása mindenkinek kötelessége. A zuhanyzókat, a mellékhelyiségeket, konyhát használat után tisztán kell hagyni.

- A szülők kötelesek azonnal bejelenteni, ha gyermekeiken vagy önmagukon, vagy lakótársaikon fertőzést, fertőző betegséget észlelnek, továbbá kötelesek maradéktalanul betartani a megelőzésre és kezelésre vonatkozó előírásokat.
- A lakók csak működőképes, érintésvédelmileg biztonságos, nem balesetveszélyes elektronikus berendezéseket hozhatnak be, melyet rendeltetésszerűen használhatnak, a háztartási balesetek elkerülésére vonatkozó szabályok és megtett intézkedések betartásával. Az ellátottak nyilatkoznak a behozott elektronikai cikkek, műszaki berendezések megfelelő műszaki állapotáról, és arról, hogy a műszaki berendezés használata során keletkezett esetleges károkért, sérülésekért teljes felelősséget vállalnak. A lakószobában lévő műszaki berendezéseket a lakók csak oly módon működtethetik, hogy azzal ne zavarják a lakótársak nyugalmát, pihenését.
- Mosást hétköznap 7.00-20.00 óra között kell elvégezni. A mosás heti beosztás alapján történik. A beosztás elkészítése a szolgálatban lévő dolgozó jogköre.
- A családok az otthon minden helyiségét és használati tárgyát csak rendeltetésének megfelelően használhatják. Háztartási gépek csak reggel 7 és este 20 óra között használhatók.
- Játéktevékenység után a játékokat, foglalkoztató eszközöket helyükre vissza kell tenni, erről a játékot használó gyermeknek és szülőjének kell gondoskodnia.

Az intézményből való eltávozás és visszatérés rendje

- A lakó köteles az otthon családgondozóinak bejelenteni az intézményből való eltávozását, annak időtartamát és helyét.
- Eltávozáskor a lakó köteles a szobáját tiszta, rendezett állapotban hagyni, ablakokat bezárni, háztartási eszközeit áramtalanítani, a szoba kulcsát az irodában dolgozó munkatársnak leadni.
- Ha valamelyik család több napra eltávozik és visszatérésének jelzett időpontját követő 3 napon belül nem jelentkezik, gondozása megszűnik, helye betölthető, személyes holmijára a távozást követő tíz napig tarthat igényt. Amennyiben a személyes holmiját a távozást követő 10 napon belül nem szállítja el, azokat az intézmény adományként szétosztja.
- A lakók a végleges távozási szándékukat az intézményvezetőnek minimum egy héttel korábban kötelesek előzetesen írásban bejelenteni.

Lakók és dolgozók magatartási szabályai

- A kiskorú gyermekéről kizárólag a szülő gondoskodik, akinek kötelessége a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása.
- A kiskorú gyermeket a szülő az intézmény területén felügyelet nélkül nem hagyhat. Gyermekre nagyobb gyermek nem vigyázhat. A gyermekek felügyelete kizárólag a szülők felelőssége.
- Hivatalos elfoglaltság esetén a szülő a gondozó, szakgondozó segítségét kérheti a gyermek megfelelő napközbeni ellátásához.
- A szülőnek mindent meg kell tenni saját és gyermeke sorsának rendezésében, amihez az otthon munkatársai segítséget nyújtanak, a szükség szerinti ellátás mellett pszichológiai, jogi, szociális, pedagógiai és szolgáltatás formájában.
- A krízishelyzet megszüntetése érdekében a lakónak kötelessége a családgondozóval együttműködni, tájékoztatni őt a család aktuális problémáiról, hivatalos ügyeiről.
- Minden lakónak tiszteletben kell tartania a ház többi lakójának életét, személyiségi jogait.
- A házban lakók és a dolgozók között pénzügyi, üzleti kapcsolat nem lehet. A dolgozók kölcsönt nem adhatnak a lakóknak, a lakóktól semmit nem vásárolhatnak.
- A lakók használatában lévő – az otthon tulajdonát képező felszerelési tárgyak, háztartási gépek (mosógép, hűtőszekrény, stb.) állapotáért a lakók felelősek. Szándékosságból, vagy gondatlanságból eredő kárt meg kell téríteni.
- A lakók az energiával kötelesek takarékoskodni.
- Az intézmény biztosítja a szabad vallásgyakorláshoz való jogot.
- A tűzrendészeti, vegyi anyagok használatára, felhasználására és tárolására vonatkozó szabályok betartása mindenkire nézve kötelezőek.
- Ittas egyén az intézményben nem tartózkodhat. Szeszkesital, bódító és tudatmódosító szerek behozatala, fogyasztása és az azokkal való kereskedés az intézmény területén szigorúan tilos.
- Tilos a Családok Átmeneti Otthona ellátottairól, illetve dolgozóiról előzetes beleegyezésük nélkül képi, illetve hangfelvételt készíteni.
- A lakók az átvett leltári tárgyakat, legkésőbb a kiköltözés napján kötelesek az intézménynek hiánytalanul visszaszolgáltatni, a keletkezett hiányt az intézménynek megtéríteni.
- Az intézmény valamennyi dolgozójának joga van alkoholszonda használatára.

- A lakószobák és a közös lakóterek tisztaságának ellenőrzésére naponta kerül sor.

Az ellátottak egymás közötti, hozzátartozóikkal, illetve más személyekkel történő kapcsolattartásának, a látogatás rendjének, és az intézményből történő eltávozás és visszatérés rendjének szabályai

- Eltávozáskor az ellátott köteles a szobája kulcsát a szolgálatban lévő dolgozónak leadni.
- Köteles a szolgálatban lévő dolgozónak bejelenteni az otthonból való eltávozását, annak időtartamát és helyét.
- A gondozott a látogatójáért felelősséget vállal, akire az intézményben történő tartózkodás idejére kiterjed a Családok Átmeneti Otthona házirendje.
- Látogatásra az otthonban jelenlévő munkatársak tudtával és engedélyével van lehetőség, a földszinten található Kapcsolattartó helyiségben. Egy család egyszerre csak két látogatót fogadhat.
- Látogatási idő minden nap 9.00-12.00-ig és 14.30-17.00 óra között van.
- Tilos az otthonban olyan látogatót fogadni, akinek fogadásához az intézmény dolgozója előzetesen nem járult hozzá.
- Az ellátást igénybe vevők egymás közötti kapcsolattartásának helye a közösségi szoba és az étkezők, minden család tagjai csak a számukra kijelölt szobában tartózkodhatnak.
- A látogató fertőző betegséggel nem tartózkodhat az intézményben.

A Házirend súlyos megsértésének számítanak az alábbi esetek

- Az együttélés szabályainak súlyos megsértése.
- Botrány okozás, lakótársak zaklatása.
- Szándékos rongálás, az eszközök nem rendeltetésszerű használat.
- Előzetes bejelentés nélkül 3 éjszakát az intézményen kívül tölt.
- Fertőző betegség eltitkolása.
- Fertőző betegségben szenved, és az elkülönítésre vonatkozó szabályokat nem tartja be, egészségi állapotának javulásáért nem tesz meg mindent, beköltözést követő 3 héten belül nem tud bemutatni érvényes negatív tüdőszűrő leletet, továbbá 1 héten belül orvosi igazolást arról, hogy ő és gyermeke fertőző betegségben nem szenvednek.
- Gyermekeket felügyelet nélkül hagyja az intézményben,
- Pénzügyi visszaélések.
- Fizikai bántalmazások, gyermekbántalmazás, családon belüli, hozzátartozók közötti erőszak.

- Dolgozókkal szembeni tiszteletlen, vagy fenyegető magatartás, agresszív viselkedés.
- Engedély nélkül készített képi, illetve hangfelvétel jogtalan felhasználása.
- Alkoholfogyasztás, vagy más tudatmódosító szer fogyasztása, intézménybe való behozatala, vagy azokkal való kereskedés.
- Az Intézményre, az ellátottakra és a dolgozókra nézve sértő, becsületét alaptalanul megcsorbító, rágalmazó, másokat megbotránkoztató, vagy ezekre utaló tartalom közzététele nyilvános kommunikációs csatornákon.

A Házirendben meghatározott szabályok megszegése fegyelmi vétségnek számít, és szankciókat von maga után. A Házirend megsértése szóbeli vagy írásbeli figyelmeztetést von maga után.

A panaszjog érvényesítésének módja

Az Otthonban a Gyvt. 35.-37.§-a szerint Érdek képviselői fórum működik.

A gyermek, a gyermek szülője, vagy más törvényes képviselője, panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél, vagy az érdek-képviselői fórumnál, az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelelességének esetén.

Az Érdek képviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket érintő ügyekben és egyetértési jogot gyakorolhat az intézmény belső életével kapcsolatos dokumentumok – házirend, illetve az ellátottak részére készült tájékoztatás – tartalmával kapcsolatosan.

Az intézmény vezetője és az érdek-képviselői fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, és más hatáskörrel rendelkező szervnél. A gyermek szülője az intézmény fenntartójához, illetve a Betegjogi, Ellátottjogi, és Gyermekjogi Közalapítvány keretei között működő gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője, vagy az Érdek képviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

Egyéb szabályok

Az intézmény egész területén, és az épület bejáratának 5 méteres körzetében dohányozni TILOS!

A Házirendben foglaltakat az ellátást igénybe vevők önmagukra és gyermekükre vonatkozóan tudomásul veszik, annak megszegése az intézményi jogviszony megszüntetését vonhatja maga után. Az intézményben tartózkodás ideje alatt a Házirendben foglaltak és az együttélés általános szabályai szerint viselkednek.

Nyíregyháza, 2025.március 06.

---

intézményvezető

---

szakmai vezető

érdek-képviselési fórum tagja

érdek-képviselési fórum tagja